BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
31 1
9 11
12
19
f
27

PEDACII DIOSCOridis Anazarbei de medicinali materia libri quinq;.

De virulentis animalibus, & venenis cane rabioſo, eorum notis, ac remediis libri quatuor.

Ioanne Ruellio Sueſſionẽſi interprete, ſuis erroribus caſtigati atq; nouiter impreſſi.

5·30

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IOANNES RVELLIVS SVES- ſionenſis Antonio Diſomo Regio conſiliario utriuſque linguæ peritiſſimo .S.P.D.

CVm ſæpe me cum reputarem humaniſſime ſimul ac eruditiſſime Antoni Diſome omnium ferme diſciplinarum conditionem, illud imprimis cũ admiratione mihi, tum miſeratione dignũ ocurrebat, ꝙ ſaluberrimę humano generi artes uel diuinitus nobis datę, uel mortaliũ ſtudio adinuentę, ita affectæ iaceant, ut ad interitum ſpectare uideantur. quibus olim excelẽdis ueteres uſq; eo diligentiam omnem, & operam impenderunt, ut intentatum nihil indiſcuſſumq; reliquerint. Etenim per aliquot iam ſęcula, & qui diſcunt & qui docent, neglecta uera liberalium ſcientiarum maieſtate, ad echinatas captionum cauillationumq; argutias diuertentes, dici docti haberiq;, q̃ eſſe malunt. Quod ut in cęteris ferri diſſimulariq; fas ſit, in ea tamẽ arte nefarium eſt, quę ad tuẽdam ſalutem hominum nata, incorrupta ſemper auguſtaq; eſſe debet. Quæ tamen ferè iam inde ab auorum noſtrorũ memoria, tam turpi ac deſidioſo cõſenſu deſerta exoleuit, ut uerear ne flagitioſa fortaſſe ſuis profeſſoribus aut inhoneſta uideatur, qui principem eius partem quę cognitione delectuq; medicamentorum conſtat, uel rei difficultate deterriti, uel ingẽio diffiſi, uel iudicio lapſi, a ſe abdicarũt, rudiq; medicamentariorũ miniſterio delegarunt, exiſtimantes fortaſſe dignitati amplitudiniq; ſuę nõ parum detractũ iri, ſuamq; authoritatem eleuari, ſi ea ipſi tractent, quorum officinæ ſibi iam cognitionem uendicarunt. Cum cęteri artifices ignominioſum ſibi eſſe putent, ſi imprudentes ſui

negocij conſpiciantur, aut uniuerſam inſtrumentorum ſupelle=
ctilem non planè ac memoriter teneant. Proinde ars illa preſtã
tiſſima, ſine qua natura manca merito ac mutila eſſe cenſetur,
priſcis temporibus clara & percelebris, literarumq́; monumen=
tis diligentiſſime tradita, poſterioribus ſęculis adeo a ſe ipſa de=
generauit, ut ſimulacrum eius tantum, uel potius umbra nomẽq;
remanſerit. Quippe cum olim hęrbarij ijdem atq; medici eſſent,
ſcidit inde ſe ſtudium, hominũq; inertia ſimul & incuria factũ
eſt, ut ab ijs deſtituta quorum erat propria, circulatorum nè di
cã impoſtorum pręda facta fuerit. Cum igitur pluribus ſcripto=
rum monumentis admonerer, apud antiquos gloriæ fuiſſe ſimpli
ciũ curam, ac memorabiles illos Gręcorũ duces hoc illuſtri ſtu=
dio ſemper floruiſſe, huic parti ruinoſę, nutanti, breuiq; caſurę ad
hibendam eſſe manũ duxi. Nec aliud occurrebat præſentius au=
xilium, ut a medijs ignorãtię tenebris aſſereretur, ac errores ex
piari innumeraq́; monſtra domari poſſent, q̃ ut ea quę gręcis lite
ris hac de re tradita erãt, latinis illuſtrarẽtur, ac quę ſine graui
pernicie diſſociari non poterãt, a cęteris medicinę partibus auul
ſa, ſuo corpori reſtituerẽtur. Pedacium igitur Dioſcoridẽ prę=
ſtãtiſſimũ huiuſce partis authorem, tot ſęculorum ſuffragijs com
probatũ, pro mediocritate noſtra latinitate donauimus, tuoq́; no
mini dicamus. Qd̃ te acerrimi iudicij uirũ, omniũ bonarum li
terarum ac utriuſq; linguę ſtudioſiſſimum cognouimus, nec pa=
rũ laudis tibi ex ea re peperiſti. Simul ut extaret pignus mutuę
inter nos beniuolẽtię, ſimul ut mortales officio cumulatiore de=
mereremur. Quod quidem opus non paruo ſane negocio a no=
bis elucubratum, ueluti primitias induſtrię noſtrę & maioris la
boris præludium lęta fronte ſuſcipias. De quo id conſtãtiſſime
auſim polliceri, eſſe quaſi quoddam naturę promptuariũ ex quo
res omnes, hærbę, fruges, frutices, arbores, fructus quibus arua,
campi, paſcua, montes, conualles, plana, confragoſaq́; ueſtiũtur,

& uiſceribus terrę abdita,in humani generis præſidium depro
mi facile poſſunt,ac denique uelut a quodam rei medicamenta
rię ſeminario,in humanum uſum tranſferri,e quo uita omnis ea
haurire queat,quibus humanę ſaluti proſpiciatur,& morbis om
nibus conſulatur.Quę uero meę partes fuerunt,quoniam in pro=
pria harena,ut dicitur,uerſari uidebar,cum ſim profeſſione me
dicus,dedi operā utinam & pręſtiterim,uti omnia ex fide reſpō
derent,& ut latina oratio gręci auctoris ſenſum fideliter redde
rer,ne abſurda peregrinitas medicinā quoquomodo pollueret,
etiam ſi res ipſa elegantiam ac nitorem non facile admittat.Cu=
raui pręterea ut idē utrobiq; ſenſus ſeruaretur,nulla uocum no=
uitas,nec triuialia uerba aut expoſita,quibus querendis Latinos
fere omnes euoluimus.Cum uero latina me defecerunt,græcis
quidem & fere iam receptis uti malui,q̄ noua aut barbara licen
ter admittere. Sed nihil ęque me torſit q̄ ueterum manuq; exara
torum exemplarium inopia(illud enim tantū nactus ſum quod
bibliopolæ typis excuſum circumferunt)in quo permulta manu=
feſtiſſime deprauata ex uaria auctorum lectione,& præſertim
in libris uenenorum ex uetuſtiſſimo Pauli Aeginetæ codice,ad
priſtinam ſynceritatem reſtituimus.In quibus ſtudioſos omnes
rogatos uelim ut boni conſulant. Vale Pariſiis.Calendis Maij.
Anno Domini. M. D. XVI.

TABVLA

Index omnium quę in hoc Dioſcoridis uolumine con tinentur literarum ordine digeſtus.

Abrotenum	89	ęrugo raſa	174
abſinthium	89	ęrugo ſcolecia	174
abſinthium ſantonicum	99	ęs uſtum	173
abſinthium marinum	89	ęthiopis	140
acacalis	29	ętites lapis	188
acacia	32	Agalochon	9
acacia altera	32	agaricum	82
achantha	87	ageraton	129
acanthium	87	agnus	32
acetum	163	agroſtis	125
acetum mulſum	163	aiuga	118
acetum ſcylinum	164	altera aiuga	119
acetum e ſtichade	168	aizoon maius	137
achillea	125	aizoon minus	138
achras	38	alabaſtrites lapis	187
acida muria	164	albucum	76
acinos	94	alcea	117
acorum	3	alcyonium	184
aconitum	135	aliſma	117
aconitum alterum	135	allium	72
aconitum uenenum	195	allium ſylueſtre	72
acuta ſpina	29	allium anguinum	72
adarche	185	aloe	88
adianton	144	alſine	137
adeps	52	althęa	116
Ægilops	145	alumen	181
ęris ſquamma	174	alumen ſciſſile	181
ęris flos	175	alus	121

alyſſon 106
alypon 156
amaracum 93
ambroſia 110
amiantus lapis 188
ammum alexandrinum 98
ammoniacon 104
amomum 7
amomis 7
ampelitis terra 190
ampelopraſſon 71
amphisbæna 206
amphisbene morſu 210
amurca 32
amygdalę amarę 39
amylum 60
anagallis 80
anagyris, 117
anchuſa 123
anchuſa altera 124
anchuſa alia 124
androſaces 114
androſæmon 118
anemone 79
anethum 97
anguium ſenectus 44
aniſum 97
anonis 87
anthemis 114
anthericum 76
anthyllis 114
antipathes 185
antirrhinon 143
antiſpoda 173
Aparine 105
aphacæ.i.lenticula 71
apiaſtron 108
apios 155
apium ſatiuum 99
apium ruſticum 99
apium ſylueſtre 78
apocynon 136
apollinaris 132
apri iecur 47
Aqua mulſa 162
aqua 163
aqua marina 163
aqua frigida 199
Arabis 73
arabus lapis 187
araneus 49
arbutus 39
arcion 140
arction 140
arcturon 140
argemone 79
argemone altera 79
argenti recrementum 176
argentum uiuum 179
argentum uiuum 199
argenti ſcoria 176
argenti ſpuma 198

argenti ſpuma 176
arilaria 129
ariſarum 76
ariſtolochia rotunda 83
ariſtolochia longa 84
armeniaca mala 38
armenius lapis 178
armoracia 63
arnogloſſon 66
aron 76
arrenogonon 112
artemiſia 110
artemiſia tenuior 110
arthemiſia 211
Aſarum 5
aſclepiades 106
aſcyros 118
aſininum iecur 46
aſini ungula 47
aſius lapis 186
aſpalathus 9
aſparagus 66
aſphodelus 76
aſplenion 114
aſpis 207
aſpis 211
aſter 142
aſtragalus 130
Athamantiaum 3
athera 59
atractylis 106
attramentum ſutoriū 179
attramentum librarium 190
atraphaxis 65
atriplex 65
auena 145
auricula muris 81
auripigmentum 181
auripigmentum 199
axos 199
Bacchar 5
baccharis 94
balauſtium 36
ballote 108
balſamum 8
baſiliſcus 207
baſiliſcus morſus 211
batos 126
bdelium 21
bechion 110
beta 66
betonica 119
bitumen 25
blatta piſtrinaria 46
bliton 64
botrys 110
braſſica 65
braſſica ſylueſtris 65
braſſica marina 65
bretanica 119
bromus 59
bromus 145

bryon marinum 139
buccina 43
bugloſſum 143
bulbus uomitorius 77
bulbus cibarius 77
bulbus uomitorius 150
bunias 63
bunion 64
bunion 142
bupreſtis 48
bupreſtis 194
buphthalmos 115
buphtalmus 212
butyrum 51
Cadmia 171
calamus odoratus 8
calamintha 92
calx 184
calx 199
cancamum 10
cancri fluuiatiles 44
canchrys 101
canchrys 101
canis iecur 47
canis rabioſi ſigna 203
cannabis ſylueſtris 117
cannabis ſatiua 117
cantharis 48
cantharidum uenena 194
capnos 140
capparis 78
caprinum iecur 47
cardamomum 4
carduus 87
carpaſi ſucus 196
carum 97
caſeus 50
caſia 6
caſtanea 34
catanance 144
caucalia 142
cedria 27
cedrides 27
cedrus 27
cenchridij ictus 211
cenchridij uenena 207
centaurium magnum 84
centaurium minus 85
centaurium 212
cępa 71
cępea 117
cerasia 37
cerastes 207
cerrus piſcis 46
ceruinun cornu 48
cęruleum 178
ceruſa 177
ceruſa 198
chalcitis 180
chamæ 43
chamęcyſſos 143
chamedaphne 146

chamælæa i54
chamælæo albus 85
chamęlęo niger 86
chamęleuce i43
chamęſyce i53
characias tithymalus i5i
chelidonia 80
chelidonia minor 8i
chia terra i89
chryſanthemon 2i2
chryſanthemon i29
chryſocolla i78
chryſocome i29
chryſogonon i29
cicadæ 48
cicer ſatiuum 6i
cicer arietinum 6i
cicer ſylueſtre 6i
cicerbita 68
cicuta uenenum i96
cicuta i35
cimices 46
cimolia i89
cinnabaris i79
cinnamomum 6
circæa iii
ciſtus 30
clematitis i56
clematis i20
clematis altera i2i
clinopodion i06
Cnicus i57
Coagulum 52
coccum i28
cochleę terreſtres 43
colchicon i37
collocaſia 6i
colocynthis i55
colimbades 34
condrila 68
cõmunis curatio in omnes uirulentos 207
conyza iii
conyza parua iii
conyza altera ii2
corallium i85
corianum 58
coriandrum i96
coris ii8
coronopus 68
cornus 38
cos i89
coſtus 8
courmi 59
crateogonum ii2
crimnon 59
criſſion i42
crithmũ ſeu potius crithamon 68
crocodillion 86
crocomagma ii
crocum i0

cucurbita	69	*druinus*	206
cucumis ſatuus	69	*druini morſus*	210
cucumis ſatuus	149	*dryopteris*	157
cucumis ſylueſtris	148	¶ *Ebulum*	155
cuminum	98	*ebur*	48
cuminum ſylueſtre	98	*echinus aquatilis*	42
cupreſſus	212	*echion*	124
cupreſſus	26	*elaphoboſcon*	100
cyclaminus	75	*elaterion*	148
cyclaminus altera	75	*elaterion*	148
cynocrambe	158	*elatine*	126
cynogloſſon	143	*eleomeli*	12
cypariſſias tithymalus	152	*eleoſelinum*	99
cyphi thimiama	10	*elichryſos*	129
cypirus	4	*empetron*	156
cythinus	36	*ephemeron*	137
cytiſſus	141	*ephemeron*	195
daphnoides	146	*epimedion*	123
daucus	100	*epiroticas mala*	37
delphinium	100	*epiſactis*	140
delphinium alterum	101	*epithymum*	156
dictamum	91	*equiſetum*	127
dictamum cretenſe	91	*equiſetum alterum*	128
dictamum	211	*erethria terra*	189
diphryges	181	*ericas*	29
dipſas	207	*erigeron*	139
dorychnion	134	*erinon*	124
dorycnion uenenum	195	*erucas*	48
draco marinus	44	*erucas olerum*	70
dracunculus	75	*erugo*	174
dracunculus paruus	76	*erugo ſcolecia*	174

eruum 62
eryſimon 73
eriſimon 212
eringium 88
erythrodanon ii6
eupatorium i26
euphorbium i04
¶ Faba 6i
faba ægyptia 6i
fagus 34
fęx i84
felis 45
fel 55
ferula i02
Fibrini teſtes 45
ficus 40
fidicula i44
filicula i37
filix fœmina i37
filix i37
fimum 56
flos æris i75
fœmina i52
fœniculum i00
fœniculum erraticum i00
fœnigręci farina 60
fraxinus 27
fremium 79
fucus marinus i39
fuligo liquidæ picis 25
fuligo pictoria i90
fuliginis compoſitio 23
fungi i36
fungi i98
¶ Gagates lapis i87
galactites lapis i87
galbanum ic4
galerita 48
galiopſis i38
galla 34
gallina 47
gallinæ cerebellum 47
gallion i39
garum 46
genitale cerui maris 46
gentiana 83
geranion iii
geranion alterum iii
geodes lapis i89
gingiberis 74
gingidion 69
gith i02
¶ Gladiola i23
glans 34
glans unguentaria i50
glaſtum ſatiuum 8i
glaſtum ſylueſtre 8i
glaucium i05
glaux i45
glutinum i05
gnaphalion iii
gobius 46

gramen 125
gramen pernaſi 125
gramen harundinaceum 125
groſſi 41
gypſum 184
gypſum 198
¶ Hæmorrhous 207
halicas 60
halicacabon 42
halimus 29
harena 189
harundo 28
harundo cypria 28
harundo uallatoria 28
haſtula regia 76
hebenus 31
hedera 80
helenium 11
helenium alterum 11
helioſcopus 152
heliotropium magnum 158
heliotropium paruum 158
helleborum album 146
helleborum nigrum 147
helleborina 212
helxine 126
hematites lapis 186
hęmorois morſus 211
hemionitis 114
herinaceus terreſtris 42
hieracia 98
hieracia parua 99
¶ Hippace 51
hippocampus 42
hippogloſſon 140
hippophaes 150
hippophæſtum 151
hippopotami teſtes 45
hipposelinon 99
hirci barbula 70
hirundinum pulli 48
hirudo 199
hordeum 59
holoſteum 121
horminum 113
hiacinthus 130
hydromelon 165
hydropiper 74
hydrus 207
hydrus morſus 211
hyoſciamus 132
hyoſciamus 196
hypecoon 131
hypericon 118
hypociſtis 30
hyſſopum 90
¶ Iaſpis 188
iberis 42
idea radix 127
iecur aſininum 47
iecur caprinum 47
ilex 34

indicus lapis	178	*lathyris*	153
incubus	68	*lachryma ettpicæ oleę*	34
ionia	43	*laurus*	27
irion	73	*laurus alexandrina*	146
iris	3	*lauri baccæ*	27
iris ſylueſtris	123	¶*Lemnia terra*	179
iſopyron	142	*lens*	62
iudaicus lapis	187	*lens paluſtris*	137
iuncus odoratus	8	*lentiſcus*	23
iuniperus parua	26	*lentiſcina reſina*	23
iuniperus magna	26	*leontopedalon*	106
ixia	198	*leontopodion*	143
¶*Labrum ueneris*	86	*lepidium*	78
labruſca	156	*lepus terreſtris*	44
lac coagulatum	198	*lepus marinus*	199
lac humanum	50	*leucacantha*	87
lactis uſus	49	*leucanthemon*	114
lacerta	49	*leucas*	107
lactuca ſatiua	69	*lichenes equorum*	47
lactuca ſylueſtris	69	*lichen*	128
ladanum	30	*liguſticon*	96
lagopus	123	*liguſtrum*	30
lampſana	64	*lilium*	107
lana	50	*lilium ſylueſtre*	112
lana uſta	51	*limonion*	122
lanaria herba	74	*linum*	61
lanceola	116	*lithocolla*	188
lappa	144	*lithoſpermon*	116
lapathum	64	*locuſtę*	48
laſer	103	*lolium*	60
laſerpitium	103	*lonchitis*	116

lonchitis altera ii6
lotus 38
lotus urbana i4i
lotus ſylueſtris i40
lotus ægyptia i40
lupinus 63
lichnis coronaria i07
lychnis ſylueſtris i07
licium 3i
lycopſis i24
lyſimachia i20
¶ Macer 28
magnis lapis i87
mala dulcia 37
mala medica 38
malabathrum 6
malabathrinum 20
mali corium 36
malua 65
malum punicum 36
malum cotoneum 37
malum ſylueſtre 38
malum 37
mandragoras i34
mandragoras i97
marcor lignorum 28
maron 93
marrubium nigrum i08
marrubium i08
meconium 97i
medica 7i
medion i23
medularum ratio 55
mel 57
mel heraclion i96
melanteria i80
melia terra i90
melitites lapis i87
memphites i88
menę 46
menta 92
mentaſtrum 92
meon 3
mercurialis i58
mergi iecur 47
meſpilus 38
metopion unguentum i9
milium 60
millefolium i4i
millepedæ 46
minium ſinopicum i79
miſy i80
molibdęna i76
molibdoides lapis i76
moly 95
moly 2i2
montanum nardum 5
morochthus i87
morus 40
mulſum i62
mulus 45
muria i83
mimulus apd Col.

mures 49
muris auricula 81
mus araneus 49
mus araneus 110
mus araneus 206
muſcus 9
muſtella 55
¶ Myaces 43
myagron 141
myrica 29
myrrha 20
myrrha 20
myrrhis 141
myrtidanum 37
myrtus ſatiua 36
¶ Naphtha 25
naraphthon 10
narciſſus 150
nardi genera 4
nardum celticum 5
nardinum unguentum 19
naſturtium 72
¶ Nepeta 92
nerion 136
nitrum 183
nitri ſpuma 184
nux iuglans 34
nux auellana 40
nymphęa 113
nymphæa altera 14
¶ Ochra 178
ocimaſtrum 94
ocimaſtrum 124
ocimum 70
œnanthe 111
œnanthe 160
œſypum 51
oleaſylueſtris 33
oleum abrotoninum 16
oleum amaracinum 18
oleum amygdalinum 13
oleum anethinum 16
oleum Balaninum 13
oleum Cicinum 12
oleum cinamominum 19
oleum e grano gnidio 13
oleum crocinum 17
oleum cyprinum 17
oleum Elatinum 15
oleum Cnicinum 13
oleum gleucinum 18
oleum Hedycroon 19
oleum Hyaſciaminum 13
oleum iaſminum 20
oleum irinum 18
oleum laurinum 14
oleum lentiſcinum 14
oleum maſtichinum 14
oleum Megalinum 18
oleum melinum 15
oleum melinum 37
oleum mendeſium 19

oleum myrteum	13	*oſtracites*	188
oleum narciſſinum	17	¶ *Oſyris*	145
oleum ociminum	16	*othonna*	81
oleum œnanthinum	15	*oui candidum*	47
oleum oliuæ ſylueſtris	11	*ouorum natura*	47
oleum omphacinum	11	*oxyſchinos*	128
oleum picinum	25	¶ *Pæonia*	115
oleum rhaphaninum	13	*palinrus*	29
oleum roſaceum	14	*palma*	35
oleum ſampſuchinum	15	*palma elate*	35
oleum ſicyonium	12	*palmæ thebaicæ*	35
oleum ſinapinum	13	*panax*	95
oleum ſuſinum	16	*panax*	96
oleum ſylueſtris oliuæ	34	*panax chironion*	96
oleum telinum	15	*pancration*	78
omphacium	160	*panicum*	60
omphacomelites	165	*papauer erraticum*	130
onagra	142	*papauer ſatiuum*	131
omus	90	*papauer corniculatum*	131
onobrychis	118	*papauer corniculatum*	197
onoſma	113	*papauer ſpumeum*	131
ony	43	*papyrus*	28
ophites lapis	188	*paralion*	152
opobalſamum	8	*paronichia*	129
oreoſelinon	99	*parthenium*	115
origanum	90	*paſtinaca marina*	209
origanum ſylueſtre	90	*paſtinaca*	44
ornithogalum	70	*paſtinaca*	96
orobanche	70	*paſtinaca uenenum*	206
oryza	59	*pentadatilus*	211
oſſifragus	48	*peplion*	153

peplos

peplos 153
peplis 153
pepo 69
pæonia 212
perſea 41
perſica mala 38
perſonata 140
periclymenon 122
¶ Pes gallinaceus 70
petaſites 140
petroſelinum 99
peucedanon 102
phalangium 119
phalangium 209
phalaris 116
pharicon 197
phaſiolus 62
phœnix 127
phrygius lapis 186
¶ Phu 5
phyllitis 108
phyllon 112
phyteuma 143
picea 23
pineę nuces 23
pinorum erucæ 194
pinus 23
piper 73
piſcium ius 46
piſſaſphaltos 25
piſtacia 39
pityuſa 152
pix liquida 24
pix ſicca 25
pnigitis terra 190
platyphyllos 152
plantago 66
platanus 27
plumbago 176
plumbum elotum 175
plumbum uſtum 175
polemonia 121
polion montanum 109
polycnemon 106
polygala 145
polygonaton 120
polygonon 120
pompholix 172
populus alba 28
populus nigra 28
porrum capitatum 71
portulaca 66
portulaca 66
potamogeton 139
poterion 87
propolis 58
prunus 39
pſeudobunion 143
pſeudocaſia 6
pſeudo cinnamomum 7
pſeudo dictamum 81
pſoricon 180

pſillion	133	rhodia radix	127
pſyllion	196	rhus	35
ℂ Ptarmicas	74	ricinus	151
pulegium	91	roſa	31
pulmo marinus	46	roſei paſtilli	31
pumex	182	roſmarini genera	101
purpura	42	roſmarinum coronariũ	101
pygnocomon	155	rubeta	199
pyrethrum	101	rubia	116
pyrites lapis	186	rubigo ferri	175
pyrorum genera	38	rubrica	179
ℂ Quercus	34	rubrica fabrilis	179
quercus marina	212	rubus canis	30
quinquefolium	127	rubus	126
ℂ Radix	63	rubus idęus	126
radix dulcis	84	ruſcum	145
ramnus	29	ruta	94
ramnus	211	ruta ſylueſtris	95
rana	45	ℂ Sabina	26
ranunculum	78	ſabucus	154
rhaphanus	63	ſagapenion	104
rhaphanus ſylueſtris	64	ſal	182
rhaponticum	83	ſalis flos	183
rapum ſylueſtre	63	ſalamandra	49
recrementum plumbi	176	ſalamandra	195
recrementum argenti	176	ſalix	92
remedia demorſorũ a ca= ne rabioſo	204	ſaluia	212
reſina lentiſcina	23	ſamia terra	189
reſina liquida e pinu & picea	24	ſamius lapis	189
		ſampſucum	93
		ſandaracha	8

ſandaraca	199	*ſelinuſia terra*	189
ſanguinaria	120	*ſemperuiuum*	137
ſanguinaria fœmina	120	*ſemperuiuum minus*	138
ſanguis	55	*ſenecio*	139
ſanguis tauri	198	*ſepia*	44
ſaphyrus	188	*ſeps*	49
ſarcocolla	105	*ſerpyllum*	93
ſardonia	196	*ſerum lactis*	50
ſarxiphagon	122	*ſertula campana*	93
ſatureia	93	*ſeſama*	60
ſatyrion	113	*ſeſamoides*	147
ſatyrion erythronion	113	*ſeſamoides paruum*	147
ſaxifragia	122	*ſeſeli*	97
ſcammonium	153	*ſeſeli ethiopicum*	97
ſcandix	69	*ſeſeli peloponenſe*	97
ſchiſtum lac	50	*ſeſeli creticum*	97
ſchiſtos lapis	187	*ſetanicum*	38
ſcilla	77	*ſideritis*	125
ſcincus	49	*ſideritis alia*	125
ſcolopendra	44	*ſideritis alia*	125
ſcolopendra	20	*ſiligo*	59
ſcordium	109	*ſiliquæ*	37
ſcordo praſſon	72	*ſilybum*	150
ſcoria plumbi	176	*ſinapis*	72
ſcorpioides	158	*ſion*	67
ſcorpionis morſus	206	*ſiſarum*	64
ſcorpius terreſtris	44	*ſiſon*	97
ſcorpius marinus	44	*ſiſymbrion*	67
ſcorpij uenena	209	*ſiſymbrion alterum*	67
ſecuridaca	113	*ſmilax*	70
ſelenites lapis	188	*ſmilax aſpera*	145

ſmilax læuis 145
ſmyris 188
ſmyrnion 99
ſolanum ſomniferum 133
ſolanum hortenſe 133
ſolanum marinum 134
ſoleæ ueteramentariæ 47
ſorba 38
ſory 180
ſparganion 123
ſpartion 150
ſpondylion 102
ſpina alba 86
ſpina acuta 29
ſpina arabica 86
ſpina ſylueſtris 87
ſpongiarum lapides 188
ſpongię 185
ſpuma nitri 184
ſpuma ſalis 183
ſpuma argenti 176
¶ Squamma ęris 174
ſquāma ex acie decuſſa 174
¶ Stachys 108
ſtacte 19
ſtaphis agria 149
ſtercus ferri 175
ſtibium 176
ſtichas 90
ſtœbe 121
ſtraciotes chyliophylos 139
ſtraciotes 139
ſtrigmenta balnearum 12
¶ Styrax 21
ſuillus pulmo 46
ſuillus talus 48
ſulphur 182
ſycomorus 40
ſymphyton alterum 121
¶ Tamarix 128
taxus 136
taxus 196
tauri ſanguis 198
telephion 82
tellinę 43
terebinthus 24
terra 189
terra fornacum 190
teſtę 190
teſticulus canis 112
teſticulus alter 112
teucrion 107
thalaſſomelites 163
thalictron 139
thapſia 149
thlaſpi 73
thracius lapis 187
thumus 46
thus 21
thuris fuligo 22
thuris manna 22
thuris cortex 22

 XI

thytes lapis 187
thymelęa 154
thymox alme 164
thymus 92
¶ Tilia 50
tithymali genera 151
tithymalus petręus 152
torpedo piſcis 44
toxicon 197
¶ Tragacantha 87
tragium 127
tragium alterum 128
tragoriganum 91
tragos 128
tribulus 122
trichomanes 144
trifolium 109
tripolion 144
triſago 107
triticum 58
¶ Tuber 70
tuſſilago 110
¶ Typha 111
Veneris umbilicus 138
ueneris umbilicus alter 138
ueratrum album 146
ueratrum nigrum 147
uerbaſcum 140
uerbenaca 129
uerbenaca ſupina 130
uerbenaca 211
uermes terreni 49
ueſicaria 133
uettonica 119
Victus ratio in morſu rabioſi canis 205
uina marina 164
uina picata 161
uina reſinata 161
uini natura 160
uinum abſinthites 167
uinum acorites 170
uinum adynamon 162
uinum apijtes 165
uinum aromatites 169
uinum aſarites 169
uinum Bunites 168
uinum calaminthites 169
uinum castorchites 166
uinum cedrinum 167
uinum cedrites 167
uinum ceſtrites 168
uinum chamędrytes 168
uinum e chamęlea 170
uinum chamępithynũ 170
uinum e coniza 169
uinum cupreſſinum 167
uinum cydonites 165
uinum Daucites 169
uinum dictamnites 168
uinum e flore ſalis 170
uinum Heleborites 170
uinum hyſſopites 168
uinum iuniperium 167

uinum iuniperinum 167
uinum Laurinum 167
uinum lentiſcinum 166
uinum Mandragorites 170
uinum marathrites 170
uinum melites 165
uinum melitites 162
uinum melomeli 165
uinum myrſinites 166
uinum myrtites 165
uinum e Nardo ſylueſtri 169
uinum nectarites 169
uinum Oenanthinum 165
uinum origanites 169
uinum omphacites 162
uinum Palmeum 166
uinum panacites 170
uinum picatum 167
uinū e pipe myrrha et iride 169
uinum praſiites 168
uinum Refinatum 166
uinum rhodites 165
uinum rhoites 165
uinum ſaluiatum 199
uinum ſcammonites 171
uinum ſcillinum 164
uinum ſelenites 170
uinum ſtichadites 168
uinum ſtrobilites 167
uinum e ſycomoris 166
uinum e ſyriaca nardo cel- tica malabathro 169
uinum therebinthinum 166
uinum thymbrites 168
uinum thymites 168
uinum e thymelea 170
uinum tragoriganites 168
uiola alba 112
uiola purpurea 142
uipera 206
uipera 210
uiperinę carnes 44
uiſcus 105
uitis alba 136
uitis nigra 137
uitis uinifera 139
uitis ſylueſtris 159
uitex 32
ulmus 28
unguentorum ratio 14
ungula aſini 47
¶ Volucrum 121
urina 57
urtica 138
urtica labeo 138
uſtio contra uenenatos 204
uua 159
uua paſſa 159
uulpinus pulmo 46
xylobalſamon 9
xyphion 144
¶ Zea 59
Zithon 59
Zopiſſa 25

FINIS.

IO. OLIVERIVS ABBAS. S.
Medardi ſueſſionēſis Dioſcoridem a Io.
Ruellio Latinum factū Alloqui-
tur. Carmen phaleucium En-
decaſyllabum.

I ſcure liber, nec extimeſcas
Vulgi uaniloqui licentiorem
Naſum, Rhinocerotæ longiorem
Qui tantum ſoleat queatq; Ronchos
Spurcis ædere naribus tumenteis,
Nec quicq̃ olfaciat bonum, uel altum,
Cum uires habeat nequaq̃ odoras
Ad florentia prata literarum,
Et gratas ſuperis roſa olenteis,
Atq; ad pegaſidωn amæna tempe,
Linguas nauciputa procaciorum,
Queis ſublime nihil ſapit, quibusq;
Infirmum ſolidis cibis palatum,
Cœleſtem Ambroſiam, deumq; Nectar
Ne guſtare quidem parumper auſint,
I ſecure liber domos per omneis
Quæ muſas redolent politiores,
Totus te chorus obuius ſophorum
Plaudens excipiet, leget, fouebit,
Ornabit, uenerabitur, coletq;
Ad cœlum efferet, & fauore multo
Conſenſuq; pari omnium probabit
Quin tu (crede mihi) licet pelaſgωn
Pridem palliolo decorus eſſes
Veſtitu latio magis placebis

Tectus Romulea toga quiritum,
Quam contexuit inclytus Ruellus
Artis pœoniæ decus Ruellus
Aeque rhetoricans utraq; lingua,
O Dioſcorida, parens medelæ
Tu quantum uide debeas Ruello,
Qui te ex Helladico facit Latinum,
quod debere ſibi fatetur orbis
Totus, Nos quoq; gratulamur omnes
Teſtis Endecaſyllabis ouantes.

FINIS.

12-31 I 9

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER PRIMVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

Quamquam amiciſſime Ari, complures non ueterum modo, ſed recentiorum quoq; de medicamentorum compoſitione, uiribus atq; probatione commentati ſunt, nobis tamen nec uanum, nec a ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus inceſſiſſe, tibi oſtendere tentabimus. Cum eorum nonnulli abſolutum nihil ædiderant. alij q̃ plurima quę auditu percunctando didicere, ſcriptis tradiderant. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarentinus omiſſa prorſus hęrbarum tractatione, rem ſane quàm paucis perſtrinxerunt. Neq; uero omnes illi de metallicis quicquàm rebus aut odoramentis memoriæ prodiderunt. Craecias autem hęrbarius & Andreas medicus, qui cęteris diligentius hac in parte uerſati uidentur radices multas apprime utileis, hęrbasq; haud quaquàm adnotatas reliquerunt. Nec ſic quoq; priſci laude ſua fraudandi ſunt, quos & ſi pauca ipſis referantur accepta magnam tamen impendiſſe diligentiam conſtat. Iunioribus minus aſſentiendum, e quibus Iulius Baſſus, & Niceratus & Petronius niger, & Diodotus, Aſclepiadę omnes, medicinalem materiam uernaculam cognitamq́; uulgo dignam cenſuerunt, quę ab eis litteris axacte mandaretur. ut medicamentorum uires probationesq; curſim complexi, ſic nullo experimento eorum effectus colligentes, inani uero reddendarum cauſarum ſtudio uerba fundentes, alia pro alijs ſcri

ptitando, rem in acervum congeremq; extulerunt. Siquidē qui inter eos egregius habetur Niger, *Euphorbium naſcentis in Italia* Chamelææ *ſuccum eſſe contendit.* Androſęmonq; *eamdem herbam cum* Hyperico *eſſe. Quin etiam* Aloen *in* Iudæa *foſſilē naſci, & pleraq; his ſimilia citra effectuum explicationem exponut, quę prorſus veritati refragentur. Quibus coniectura colligi poteſt, ea non oculata fide, ſed narratione potius ab alijs accepiſſe. In ordine ijdem ipſi aberrarunt, partim eorum diſcrepanteis nullaq; cognatione coniunctas vireis collidentes, alij per elementa litterarum ſcripta in ordinem digerentes, quo facilius memorię mandarentur, genera & eorum effectus a ſua cognatione diſiungentes. Nos uero ab ineunte, ut ita dicā, iuuenta, ingi deſiderio cognoſcendę materię allecti, per multos mundi tractus peragrauimus, nec enim neſcis nos militarem uitam exegiſſe, tuoq; hortatu commentationem in ſex libros contulimus, quod opus tibi dicamus* Ari, *grato noſtro animo obſequentes, ob eum quo nos proſequeris affectum. Etenim natura cum in omneis eruditione excultos, tum uero in eos quis cum tibi eiuſdem artis neceſſitudo intercedit, pronus ad amicitiam eſſe ſoles in nos etiā aliquanto peculiarius. Enimuero non paruum prębet tuę probitatis argumentū, optimi uiri* Licinij Baſſi *ſingularis erga te charitas, quam una degentes nouimus, cum mutuam inter nos beneuolentiam æmulatione dignam intueremur. Admonitum autem te uelim, eosq; qui in commentarios noſtros incident, ut ne in uerbis facultatem noſtram æſtimetis, ſed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim partim res oculis ſubiectas exactiſſime cognouimus, partim narratione omnibus conſona, indagationeq; rerum apud ſingulos uernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operam ut differenti ab alijs ordine utentes, genera medicinarum uireſq; deſcribamus. Quod autem neceſſaria ſit medicamentorum ratio, nemo eſt ferme qui ignoret.*

ꝙ ea toti arti coniuncta ſit, & ab ea expugnandis membratim uitijs remedia petantur. Quare per medicamentorum compoſitiones atq; mixturas & facta in morbis pericula extendi, & incrementum capeſſere poteſt, quàm plurimum opitulante ſingulorum medicaminum cognitione. Quinetiam uernaculam familiaremq; materiam complectemur, ut perfecta ſint quę ſcriptis relinquemus. Verum imprimis curam impendere oportet, ut ſuis temporibus ſingula & demetantur & recondantur. Intempeſtiue enim decerpta condita ue, aut nullo aut euanido munere funguntur. Serena etenim cœli conſtitutione demetenda ſunt. Magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi uel ſquallores uel imbres infeſti ſint. Quemadmodum ſi loca in quibus prodeunt cliuoſa, & uentis expoſita ſint & perflata, frigidaq; & aquis carentia. in his enim locis uires eorum longe ualidiores intelliguntur. Contra, quę in campeſtribus, riguis & opacis, cæteriſq; locis a uento ſilentibus enaſcuntur, plerumq; degenerant, & minus uiribus ualent. multoq; magis ſi non ſuis horis peropportune colliguntur, aut ſi per imbecillitatem intabuerint. Neq; ignorandum ꝙ ſæpe pręcoca aut ſerotina loci natura, aut anni clementia, maturius aut ſerius adoleſcunt. Nonnulla propria ui hyeme florent & folia pariunt. quædam bis anno florifera. quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt ijs prima germinatione ſolo emergentibus, adultis, & ſeneſcentibus adeſſe. Nam qui pullulanti herbę dumtaxat adſtiterit, adultam cognoſcere non poteſt, neq; qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem noſcet. Quo fit ut propter mutatam foliorum faciem, caulium proceritates, florum ſeminiſq; magnitudinem, nonnulli qui olim has ætatum uarietates non perſpexerunt, magno in errore uerſentur. Quæ cauſa etiam nonnullis ſcriptoribus impoſuit, qui herbas quaſdam, uerbi gratia gramen, quinquefolium, et tuſſilaginem, emit

tere florem, fructum & caulem, negent. Ergo qui ſępius ad uiſendas hęrbas & earum loca ſe contulerit, earum cognitionem maxime conſequetur. Scire etiamnum conuenit ſola ex hærbaceis medicaminibus ueratri genera, nigrum inquam & candidum: multis edurare annis. reliqua a trimatu inutilia. Quæ uero ramis ſcatent ſicut ſtęchas, trixago, polium, abrotonum, ſeriphum, abſinthium, hyſſopum, & alia id genus ſemine pręgnantia demetantur. Flores quoque antea quam ſponte ſua decidant. Fructus autem ut maturi excutiantur neceſſe eſt. et ſemina ubi ſiccari cœperint, priusquam defluant. Herbarum ſuccus, & foliorum elici debet, germinantibus adhuc cauliculis. Lac et lachrymę excapiantur, inciſo per adoleſcentiam caule. Radices, & liquamenta, corticesue ut recondantur eximere conuenit, cum hęrbę ſuis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatę inibi, locis aſperginem non redolentibus. ſed quę luto aut puluere ſunt obſitę aqua elui debent. Flores & omnia quę iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo ſitu obductis reponantur. Nonnunquam charta aut folijs ſemina ut perennent, apte inuoluuntur. Liquidis medicaminibus denſior materia argentea, uitrea, aut cornea, conuenit. Fictilis etiamſi modo rara non ſit, accommodatur. & lignea pręſertim e buxo. ſed ęnea uaſa liquidis oculorum medicamentis, quę aceto, pice liquida, aut cedria, componuntur. Adipem autem & medullas ſtagneis uaſis recondi conuenit.

De Iri. CAP. I.

i *Ris ab aliquibus illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs urania, a nonnullis cathęron aut thaumaſtos, a romanis mariaca radix, a quibusdam gladiola, ab alijs conſecratrix, ab ægyptijs nar appellatur.* A *cæleſtis arcus ſimilitudine nomen accępit. Folia fert gladiolę, ſed maiora, latiora, & pinguiora. Flores ſummo caule, alterno ſitu incurui euariant. Siquidẽ candidi, pallentes, lutei purpurei, aut cærulei conſpiciuntur qua diuerſi coloris ſpecie, quædam cæleſtis arcus imago repræſentari uidetur. Radices ſubiacent geniculatæ, durę, odoratæ. quę fruſtatim diſſectæ, in umbra ſiccantur, & traiectæ lino reconduntur. Melior eſt illyrica, & macedonia. et inter has laudatiſſima, quę pumili fere & denſa conſtat radice, frãgenti contumax, ſub ruſſa colore, guſtu amaro, odore perquàm ſuaui, ac ſyncęro, ita ut nullum prorſus ſitum redoleat. quę dum tunditur, ſternutamenta mouet. Secundum locum habet africana, candicans, guſtu ꝙ amara. Teredines in uetuſtate ſentiunt, tunc tamen odoratiores reddi ſolent. Vis omnibus excalfactoria, extenuans, contra tuſſim efficax, humorum qui ęgre reijciuntur craſſitiem digerunt. Bilem, craſſamq; pituitam ex hydromelite drachmis ſeptẽ epotę purgent. Somnum conciliant. Lachrymas ciunt. Torminibus medentur. Eædem potæ ex aceto auxiliantur ſerpentium ictibus, lienoſis, conuulſis, a uento refrigeratis aut rigentibus, & quibus genitura effluit, Menſes, ex uino potæ pellunt. Decoctũ earum, fœminarum fotibus utiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandaq; in eis uenarum ſpiracula. Iſchiadicas infunditur. Fiſtulas ac ſinus carne explet. Radices ex melle glandis modo ſubditę partus extrahunt. Quinetiam coctę & illitæ, ſtrumas, ueteresq́; duricias emolliunt. Siccæ quoq; ulcera replent, et cum melle purgant. Nudata oſſa corpore operiunt. Doloribus capitis, cum aceto & roſaceo magna utilitate illinuntur. Admetę cũ*

albo ueratro, & duabus mellis partibus, lentigines & uitia cu-tis in facie emaculant. Peſſis, malagmatis, & acopis inſerun-tur. In uniuerſum magni ad omnia uſus.

De Acoro CAP. II.

a *Corũ aliqui chorõ aphrodiſias romani unereã aut ra dicẽ nauticã, galli piper aqueũ uocant. Folia iridis ha bet anguſtiora tamen. Radices non diſſimiles compli catas, non in rectum ſed obliquum tendentes, & ſummo cæſpite ſparſas, genicalis intercæptas. albicantes guſtu acres, odore non ingratas. Optimum eſt denſum, candidum, plenum, nõ exeſum, odoratum, cuiuſmodi colchidicum & galaticum quod aſpletion dicunt. Radici uis calfactoria. Decoctum potu urinam cit. Pro deſt lateris doloribus, et iocineris, atq; pectoris. Item tormini-bus, uulſis, ruptis. Lienem abſumit. Vrinę ſtillicidio & ſerpen-tum ictibus auxiliatur. Ad muliebres inſeſſus iridis modo utili ter imponitur. Oculorum caligines ſucco diſcutit. Antidotis ra-dix magno uſu commiſcetur.*

De Meo CAP. III.

m *Eon quod athamanticum uocant, in macedonia et his-pania plurimum gignitur, anetho folijs & caule ſi-mile, ſed eo craſſius. binum ferme cubitorum altitudi ne attollitur, ſparſis in obliquum rectumq; radicibus, longis, te-nuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. que ferue factę ex aqua, uel tritę citra coctionem, præcluſorum renum ueſicęq; far ctę uitia potu leniunt. Vrinę difficultati medentur. Stomachi in flationes diſcutiunt. Torminibus, commotę uuluæ, articulorum doloribus, atq; fluxionibus pectoris, tritę cum melle in eclegma te auxiliantur. Sanguinem per menſtrua pellunt, deſeſſionibus feruefactæ. Infantibus autem illitę imo uentri urinas mouent quod ſi plus quam, deceat ex his bibatur, caput dolore affi-ciunt.*

De Cypiro CAP.IIII.

Ypirus quem aliqui eryſiſceptrum,ut aſpalathum ap
c pellant,romani iunci radicem aut iuncum , folia fert
porraceis proxima,ſed longiora & exiliora. Caulem
odorati iunci,cubitalem aut maiorem,anguloſum. In cuius cacu=
mine minuta folia cum ſemine exoriuntur. Radices quarum in
medicina eſt uſus,contiguis inter ſe oleis oblongis rotundis ue ſi=
miles,nigro colore,ſuaui odore,amaro guſtu. In lacunoſis &
paluſtribus enaſcitur. Optima eſt grauiſſima,denſa,fractu con
tumax,plena & aſpera,odoris cum quadam acrimonia iucun=
di,qualis eſt cilicia,ſyriaca,& quę a cycladibus inſulis petitur.
Huic calida uis ineſt Venarum ſpiracula laxat. Vrinam ciet.
Ad calculos,aquamq; ſubter cutem utiliſſime bibitur. Aduer=
ſus ſcorpionum ictus remedio eſt. Perfrictionibus uuluę,& pręe
cluſionibus fotu prodeſt. Pellit menſes. Contra ulcera oris etiam
ſi depaſcant uorentq;,farina eius efficax eſt. Malagmatis calfa
cientibus,& unguentorum ſpiſſamentis adijci ſolet . Aliud cy-
piri genus tradunt in india naſci gingiberis effigie , quod man=
ducatum croci uim reddit,& illitum pręſentem pſilotri uim e=
xhibet.

De Cardamomo CAP. V.

Ardamomum optimum eſt, quod ex comagene , ar=
c menia,boſphoroq́; deuehitur. In india quoq́; & a=
rabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti contu=
max,contractum . quod enim huiuſmodi non eſt intempeſti=
uum iudicatur,& guſtu acre, ſubamarum,& odore caput ten
tans. Excalfactoriam uim habet. Potumq; ex aqua facit ad co
mitiales iſchiadicos, tuſſes neruorū reſolutionem. Itē ad rupta,
uulſa,tormina. Latas uentris tineas excutit. Ex uino autem po
tum renibus,difficultati urinę,a ſcorpione ictis, neq; non oībus
uenenū uibrantibus,auxilio eſt. Cum cortice radicis lauri epota
drachma calculos comminuit. Partus ſuffitu enecat. Scabiem ex

aceto illitum adimit. Et ad unguentorum ſpiſſamenta additur.

De Nardo. CAP. VI.

d VO nardi genera. unum indicum, alterum Syriacum appellatur. Non quod in ſyria proueniat, ſed quod montis in quo oritur, pars una ad ſyrios, pars altera ad indos flectitur. Ex hoc ſyriaco genere præcipuum eſt recens et leue, largam gerens comam, flauum colore, perquàm odoratum, ac cyperum redolens. breui ſpica, amaro ſapore linguam ſiccante, quod diu in ſua odoris gratia permaneat. Ex indicis autẽ nardum quoddam Gangitis uocatur a fluuio Gange apud quem enaſcitur, montem præterfluente. quod genus ob multam loci in quo prodit uliginem, uiribus infirmius eſt, atq; procerius adoleſcit, oppletas ferens ſpicas, ab radice comatas, unaq; conuolutas, ac grauiter olentes. Montanum autem odoratius, ſpica breui, odore cypero uicino, cæteras habens ſyriaci dotes. Eſt & genus quoddam, cui ſampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas ſe ſpargens ſpicas, candidiore caule, hircorum uirus ſupra modum redolente. quod improbatur. Madefactum uendi ſolet, quod uitium ex eo deprehenditur, quod candida ſit ſpica et ſqualida, nulloq; puluere obſita. Adulteratur ſtilbio cum aqua aut palmeo uino, inſpiſſationis ponderisq; cauſa inſpirato. Intueri autem oportet ſi lutum radicibus inſideat, & incernículo puluerem excutere eluendis manibus utilem. Vim habent excalfactoriam & exiccantem. Vrinã mouent. Aluum potu ſiſtunt. Vuluę profluuia, ſaniẽq; appoſita ſupprimunt. Nauſeę ex aqua frigida auxiliantur. & cardiacis inflationi, iocineri, regio morbo; rerum uitijs. Aquę autem incoctæ fotu ad inſeſſum, uuluæ inflãmationibus medentur. Ad glabras oculorum genas ualent, ſiquidem eas ad denſiorem pilum reducunt. Perfuſis humore corporibus inſperguntur. Miſcentur antidotis, et in fictili non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinam, & cum

uino in paſtillos coacta.

De Nardo Celtico CAP. VII.

Eltıcum nardum naſcitur in liguriæ alpibus, ſaliunca patrio nomine appellatum. Prouenitq; in iſtria. Exigue fruticat, & cum radice uellitur. Alligatur manualibus faſciculis, manipulatumq; componitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido. Florem luteum. Foliorum ac cauliculorum dumtaxat uſus eſt, & odoris ſuauitas. Vnde pridie faſciculos aqua abluere expedit, & exempta terra pauito ſolo atq; humenti ſubiecta charta reponere, poſtridie repurgare. ſiquidem utile ab acroſo, alienoq;, propter humoris uim, non excutitur. Adulteratur impoſita herba ſimili, quę hircul9 uocatur ab odoris grauitate, ſed facilis cognitio. Namq; hęrba candidior eſt, ſine cauliculo, minoribus folijs. Radice neq; amara neq; odorata, uti uerum nardum eſt. Itaq; radices atq; cauliculi, abiectis folijs triti, uino excipiuntur, digeruntur q; in paſtillos, & ita fictili nouo diligenter operto, aſſeruari debent. Laudatur maxime recens, iucundi odoris, radice numeroſa cohærens, plenum, nec fragile. Ad eadē quæ ſyria cum pollet. ſed uehementius urinam cit, & ſtomacho utilius eſt. Inflammationibus iocineris, & felle ſuffuſis auxiliatur. Contra ſtomachi inflationes, cum abſinthij decocto bibitur. Item aduerſus lienem, renum & ueſicæ uitia, & uenenatos ictus ex uino. Additur in malagmata potiones, & calfacientia unguenta.

De Montano Nardo CAP. VIII.

Ontanum Nardum, quod ab aliquibus Thylachitis et Niris appellatur, in Cilicia & ſyria naſcitur, caule & folijs Eryngio ſimilibus, minoribus, minime tamē ſpinoſis aſperisq;. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu haſtulę regiæ, ſed longe gracilioribus, & exilioribus. Neq; caulem neq; fructum neq; florem profert. ad eadem

ad quæ cæltiam efficax.

De Aſaro CAP. IX.

Sarum, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardum appellant, magi ſanguinem martis. Latini perpenſam, alij bachar, Oſthanes uſam, Aegyptij cærea, alij Nardum ruſticum, Galli Bachar, Aethruſci ſucinum. Odorata herba eſt, qua in coronamentis utũtur, hæderę folijs, minoribus multo rotundioribusq́; floribus cytini hyoſcyami, purpureis, inter folia proxime radicem emicantibus, odoratis in quibus ſemen acinoſum. Cauliculos habet anguloſos, aſperos, & molles. Radices numeroſas, geniculatas tenues, obliquas gramini non diſſimiles, longe tamen graciliores, odoratas, quibus odor ineſt cinnamomo proximus. Aſperum ſiccumq́; ſolum amat. Eius radix, ruptis, conuulſis, in tuſſi uetere. & ſpirandi difficultate, & ſi urina ęgre redditur, opifera eſt. Menſes ciet. Contra ſerpentum ictus, eam in uino bibere ſalutare eſt. Folia, ut quę aſtringunt, illita, capitis doloribus, oculorum inflammationibus, incipientibus ęgilopijs, mammis tumentibus a partu, ignibus ſacris auxiliantur. Odor ſomnum gignit. Crateuas herbarius de eo ita ſcriptum reliquit. Aſarum excalfactoriam uim habet. Vrinam cit. Hydropicis, & uetuſto coxendicum dolori prodeſt. Radices ſenis drachmis ex aqua mulſa potę, menſes trahunt, & ueratri albi modo purgant, In unguenta additur. Vmbroſis montibus prouenit, ſed plurimum in ponto, phrygia, illiryco, & italiæ iuſtinienſi agro.

De Phu CAP. X.

Hu, quod & aliqui ſylueſtre nardum appellant, naſcitur in ponto, folio oluſatri, aut elaphoboſci, caule cubitali, aut altiore, lęui, cauo, molli, in purpuram uergente, geniculis intercepto. Floribus narciſſo proximis, maioribus, teneris, & in albicante purpureis. Radice

ſuperius ad digiti minoris craſſitudinem, ex obliquo uilloſa in nigri ueratri, aut iunci odorati modum, capillamentis inuicem contextis, flaueſcentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum æmulantibus. Excalfacit. *Vrinam mouet, ſi ſicca potui detur.* Decoctum *eadem præſtare poteſt, ad lateris etiam dolorem efficax.* Menſes *cit.* Antidotis *inſeritur.* Adulteratur *radice ruſci ammiſta. ſed maleficium deprehenditur quoniam hæc dura eſt. & frangenti contumax, ſine ulla odoris gratia.*

De Malabatro CAP. XI.

Malabatrum arbitrantur aliqui eſſe indici nardi foliũ, falſi quadam odoris cognatione, per multa enim nardum olent. quemadmodum phu, Aſarum Niris. *ſecus autem res ſe habet.* Namq; *malabatrum folium ſui generis eſt quod indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo innatans aquis, ſine radice.* Id *collectum ſtatim lino tranſſuitur, & ſiccatum reconditur.* Tradunt *ſiccatis æſtiuo feruore aquis, humum aridis fruticibus uri, quod ubi non euenerit, ne amplius quidem renaſci.* Laudatur *recens, cum nigredine quadam candicans, integrum, nec fragile, odore caput feriens, quod diu inſuaui odore permaneat, & nardum ſapore imitetur, nullo ſalis guſtu.* Infirmum *uero & minutim contuſum, præſertim ſi cariosum uirus olet, ulcioſum eſt.* Eaſdem *nardo ſortitur uires, ſed efficacius omnia preſtat.* Vrinam *uehementius ciet, ac ſtomacho magis prodeſt. malabathri uis.* Lippitudinibus, *inflammationibusq; tritũ & in uino feruefactum commode illinitur.* Subditum *linguæ, oris halitum & ſuauitatem commendat.* Veſtium *quoq; odorẽ interpoſitum ſeruat, & ab eroſione tuetur.*

De Caſia CAP. XII.

Caſia, cuius complura ſunt genera, iuxta odoriferam arabiã gignitur, craſſi corticis ſarmento, folijs piperis. Eligenda *eſt fulueſcens, pulchri coloris, coralij æmula,*

perquàm anguſta, longa, craſſa, & fiſtuloſa, guſtu mordens, & cum aliquanto feruore aſtringens, aromaticæ, uinoſo odore, cuiuſmodi eſt quę ab incolis achy appellatur, ab alexandrie negociatoribus, daphnitis. Huic *præfertur craſſa purpurea, & nigricans, Zigir cognomine, quę roſam odore imitatur, pręcipui in medicina uſus.* Secundum *locum tenet antedicta.* Tertia, *cui mu ſeletico blaſto cognomen eſt.* Reliquæ *uiles, & quę* Aphemum *dicitur. nigra, inſuauis, corticæ tenui, ac rimoſo, et quam daream & citton uocant barbaro nomine.*

De Pſeudocaſia CAP. XIII.

SImilior huic eſt *pſeudocaſia, quàm ut explicari poſſit, quæ guſtu coarguitur, cum nec acris, nec odorata ſit, hærentemq́; medullæ corticem habeat.* Inuenitur *etiam lata quædam fiſtula, mollis, leuis, plena, ab alia diſtans.* Damnatur *candicans, ſcabra, hircinum uirus redolens, & quę tenui fiſtula & ſcabra cute ſit.* Vim *obtinet calfaciendi, urinam, ciendi, ſiccandi, & leniter aſtringendi.* Conuenit *ad medicamenta oculorum & malagmata, quæ prę ſtandæ claritatis gratia cō cinnantur.* Lentigines *tollit, cum melle illita.* Menſes *trahit.* Contra *uiperarum ictus pota auxiliatur.* Aduerſus *inteſtinas inflā mationes omneis, & renum uicia, pota proficit.* Fœminis *in ſolia deſidentibus, aut ſuffimentis prodeſt ad dilatationem uuluæ.* Ea *duplo pōdere medicamentis mixta, cinamomi uicem ſupplet.* Nam *eoſdem effectus prębet, ad plurima perquàm utilis.*

De Cinnamomo. CAP. XIIII.

CInnamomi *genera plura patrium ſibi nomen uendicātia.* Pręfertur *tamen moſyllum, quod caſię cui moſyliti nomen eſt, aliquam referat effigiem.* Sed *in eo genere, recens, nigrum, ex uinoſo in cinereum uergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perquàm iucunde olens.* Optimi *fere temperamentum, odoris proprietate conſtat.*

Inuenitur enim in optimo, quod q; ſeorſum naſcitur odor cardamomo proximus. Inſuper, acre & mordens et cum calfactione quadam tenus ſalſum. quod non cito confricanti hirſutum, aut fricanti lanugin oſum, læuibus tamen internodijs appareat. Si certior fieri uoles, uellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſcemodi probatio Nam q; fragmenta, adiecticia quędam ſunt. Quæ autem potentius ſpirant: ſuo halitu cum nares conſuluntur olfactũ explentia deterioris dignotionem impediunt. Eſt etiamnũ Montanum, craſſum, pumile, fulueſcens admodum. Tertium a moſylo, perquàm ſuauiter olet, nigrum, fruticoſum, paucis intercedentibus genicul is. Quartum, fungoſum, candicans aſpectu tuberoſum, uile, ac friabile, magnam habens radicem, caſiam plane repræſentantem. Quintum genus, guſtu amarum, & corticæ fuluę caſſię ſimile, tangenti firmum, minus neruoſum denſa radice firmatum. Iis quę thuris, caſiæ aut amomi odorem ſpirant, minus ſuauitatis ineſt. Deligito ſcabrum, rugoſum, lęue, lignoſum. Radicem autem ut inutilem reijcito.

De pſeudocinnamo CAP. XV.

Est etiamnum genus aliud, cui pſeudocinnamo cognomen eſt. Inualidi odoris, ſolutarum q; uirium. Vocatur etiam Zingiber, cum tamen ſit xylocinnamomũ, præbens quandam cinnamomi faciem. Eſt autem lignoſum cinnamomum, ſarmenta longa robuſta q; ferens, odore longe cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum, a cinnamomo differre dicant, q a natura eius abhorreat. Cinnamomum omne excalfacit, emollit, & concoquit. Vrinam ciet. Tam menſes quam partus potum aut ex myrrha impoſitum pellit. Contra beſtias que uirus eiaculantur, uenena q; coniuenit. Caliginem pupillis oculorum obuerſantem diſcutit. Craſſitiem extenuat. Lentigines et uitia cutis in facie ex melle illitum detergit. Contra tuſſes, defluxiones, aquam ſubter cutem fuſam, renum uitia, et urinę diſ-

ſiculta tem efficax eſt. Vnguentis precioſis inſeri ſolet. et in ſumma, magni ad omnia uſus. Tritum uino excipitur. umbraq́; ſiccatum, quo diutius eduret, recondiitur. Eſt & quoddam cinnamomum, quod aliqui pſeudo annamomum appellant, perquàm denſo atq́; craſſo ſarmento, longe tamen inualidius cinnamomo, & odore guſtu.

De Amomo. CAP. XVI.

Momum exigue fruticat ex ligno ſe conuoluens in uuæ modum, flore ceu candide uiolæ, paruo, folijs uitis albę ſimilibus. Laudatur quàm maxime armeniacũ, fuluo auri colore, ligno ſubruffo, ualde odorato. Medicum, quoniam in campeſtribus & aquoſis enaſcitur, infirmius eſſe conſtat. Eſt autem magnum, ſubuiride, tactu molli, fruticæ uenoſo odore origani. Ponticum uero ſubruffum, paruum, fragile, racemoſum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidum uel ſubrubrum, quod nec aſtrictum cohæreat, nec conuoluatur, ſed ſolutum diffundatur, ſeminis plenum, uuis paruis ſimile, graue, odoratum, modo cariem non contraxerit, acre guſtu mordens, ſimplici colore non euariante. Vim habet calfaciẽdi, aſtringendi, exiccandi. Somnum alliciat, & illitum fronti, doloris ſenſum aufert. Inflammationes & meliceridas concoquit, diſcutitq́;. Iuuat quos ſcorpius percuſſit, ex ocymo illitum. Et podagricis confert. Inflammationes oculorum uiſcerumq́; lenit ex uua paſſa. Ad uuluarum uitia in peſſis, aut inſeſſionibus utile eſt. Decoctum iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiſcetur, & precioſiſſimis unguentis. Adulteratur herba amomo ſimili, quę Amomis uocatur, ſed ſine odore, ſine fructu. Naſcitur in armenia, flore origani. Quare in huiuſcemodi probationibus fragmenta fugienda ſunt. Eligenda autem quæ ab una radice integros ſurculos emittunt.

De Coſto CAP.XVII.

P Ræcellit Arabicus candidus, leuis, eximia odoris ſua uitate. Secundum locum ſibi uendicat indicus, leuis, plenus, ut ferula niger. Tertius eſt ſyriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus eſt recens, albus, abunde plenus, denſus, a teredinibus non eroſus, ſine graueolentia, guſtu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria. Vrinam ciet. Menſes pellit. Vitijs quę uuluam male habent, tam impoſitu quàm fotu auxiliatur. Contra uiperarum morſus ſextantem bibere prodeſt. Item aduerſus pectoris dolores, conuulſa, inflationesq; ex uino & abſinthio. Venerem ex mulſo ſtimulat. Latas uentris tineas ex aqua pellit. Rigentibus, ex oleo, ante febrium ſignificationes, & neruorum reſolutionibus oblinitur. Vitia cutis in facie, cum aqua uel melle illitus emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt qui ammiſtis helenij comageni preduris radicibus, adulterent, quod deprehenſu facile eſt. Siquidem neq; guſtu feruet helenium, neq; ualidum odorem uibrat, ut caput tentare poſſit.

De odorato Iunco CAP.XVIII.

O Doratus Iuncus, in africa & arabia naſcitur. Laudatiſſimus ex nabathea. Proximus arabicus, quem aliqui babylonium cognominant. Alij teuchitin. Peſſimus ex africa. Eligendus eſt ruffus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmentis, qui manibus confricando roſæ odorem emittit. Igneæ mordacitatis ad linguam. Floris & arundinum radicisq;, eſt uſus. Vim urinæ ciendæ habet. Menſes pellit. Diſcutit inflationes. Caput aggrauat. Modice aſtringit, comminuit, excoquit, ac uenarum ſpiracula laxat. Vrinam mouet. Flos eius in potu utilis ſanguinem reijcientibus, doloribus ſtomachi, pulmonis, iocineris, & renum miſcetur antidotis. Radix aſtringentior eſt. Ideo faſtidi=

is ſtomachi, hydropicis, conuulſis, cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum uuluæ inflammationibus, ad deſi dentium fotus, utile eſt.

De Calamo odorato CAP. XIX.

Alamus odoratus in india naſcitur Melior *eſt fuluus c denſe geniculatus, & qui aſſuloſe frangitur, plena a raneorum fiſtula, albicans, lentus in mandendo, & a ſtringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus.* Vrinam *potu ciet. quare cum graminis aut apij ſemine coctus, in aquæ ſubter cutem fuſę morbo, renum uitijs, ſtillicidio urinæ, ruptisq́; commo de bibitur.* Menſes *& potu & appoſitu pellit.* Tuſſi *ſuffitu me detur per ſe. aut ex reſina terebinthina, hauſto per arundinem fumo.* Ad *muliebres inſeſſus decoquitur.* Et *clyſteribus imponi tur. Suffitionibus, malagmatisq́;, odoris gratia commiſcetur.*

De Balſamo CAP. XX.

Alſamum, arbor albę uiolę, lycij, aut pyrachanthę ma b gnitudine conſpicitur. Folium *rutæ proximum, lon= ge candidius, perpetuo uirens, in iudęa ſolum quadã ualle & ęgypto naſcens.* Iis *differens modis. ſcabricia, proceritа te, gracilitate. quod igitur tenui & capillacea coma eſt, theriſtũ uocant, quaſi demeſſile.* Fortaſſis *quoniam ob gracilitatem faci= le demetatur.*

De Opobalſamo. CAP. XXI

Eſtiuis ſub ortu canis ardoribus, arbos unguibus fer a reis inciditur, manatq; e plagę ſuccus, quem opobalſa= mum uocant. ſed tam exiguo ſtillatu, ut annis ſingu= lis, ne plures quidem quàm ſeni ſeptem ue congij cogantur. In *ibiq́; pondus, duplo rependitur argento.* Succi *probatio eſt, ut ſit recens, ualidi odoris, ſyncerus, non ad acorem uergens, pelluci= dus, læuis, aſtringens, ac modice mordens guſtu.* Sed *uarie ui= tiatur, miſto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentiſci, balani unguẽ to.* Item

to. Item ſuſino, metopio, melle, aut cypria cæra. quod maleficiū facile deprehenditur. Namq; merus in laneam ueſtem fuſus, neq; maculam facit, neq; ſi eluatur notam relinquit. Vitiatus autem inhæret, & lac inſtillatus coagulat, quod adulteratus non efficit. Quinetiam ſyncęrus in aqua aut lacte celerrime liquatur lacteſcitq;. Vitiatus uero olei modo innatat, ſe conuoluens, aut in ſtellę modum diffundens. Syncęrus ſeneſcens craſſeſcit deteriorq; redditur. Allucinantur qui aqua concretum peſſum ire, & ad ima ſidere arbitrantur, poſtea diſſipatum ſupernatare.

De Xylobalſamo CAP. XXII.

e *Ligni genere quod xylobalſamum uocant probatur recens, tenue, fuluum, odoratum, quadam tenus opobalſamum ſpirans. Neceſſarius etiam ſeminis erumpit uſus. quare eligatur flauum, plenum, grande pōderoſum, mordens guſtu feruens in ore, modice opobalſamum olens. Adulteratur ſemine hyperico ſimili, quod a petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, uirium ignauia, ſapore piperis. Efficaciſſima uis ineſt ſucco, et quàm maxime calfaciēs. Abſtergit, quę tenebras, oculorum pupillis offundunt. Medetur perfrictionibus uuluæ, cum roſaceo cęrato appoſitus. Menſes quoq; ſecundas, & partus extrahit. Rigores illitu diſcutit. Vlcera ſordida expurgat, & cruda concoquit. Vrinam potu ciet. Aegre ſpirantibus prodeſt. Datur in lacte contra aconitum hauſtum, aut ſerpentum ictus. Miſcetur acopis, malagmatis, & antidotis. In ſumma præcipua authoritas ſucco, ſecunda ſemini, minima ligno. Semen commode potui datur doloribus lateris, pulmonum uitijs, tuſſi, iſchiadicis, comitialibus, uertiginoſis, orthopnoicis, urinę difficultati, torminibus, ac ſerpentum morſibus. Ad muliebres ſuffitus perquam utile eſt. Vuluam aperit in deſeſſionibus balnearum decoctum, & humorem euocat. Lignum eaſdem habet uires aliquanto minores. Ex aqua potum crudita-*

tibus, torminoſis, uulſis, uenenatorum ictibus opitulatur. Vrinam cit. Ad capitis uulnera cum ſicca iri cõuenit. Squãmas oſſium extrahit. Et ad unguentorum ſpiſſamenta additur.

De *Aſpalatho*. CAP. XXIII.

a *Spalathus quem alij Eryſiſceptron, alij phaſganõ, Syri diaxylon uocant, frutex eſt ſurculoſus, multis ſpinis horrens. Naſcitur in iſtro, niſyro, ſyria, & rhodiorum inſula. quo ad unguentorum ſpiſſamenta pigmẽtarij utuntur. Optimus eſt grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram uergens, odoratus, guſtatu amarus. Eſt & alterũ genus candidum, lignoſum, ſine odore, quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum aſtrictione obtinet. Vnde decoctũ cum uino ad oris ulcera colluenda conuenit. Ad nomas genitalium & ſordida ulcera infunditur. Subiectum in peſſo, partum extrahit. Aluum ſiſtit eius decoctum. Et ſanguinis reiectionem potu cohibet. Vrinæ difficultatem inflationeſq; diſcutit.*

De *muſco*. CAP. XXIIII.

b *Ryon id eſt muſcus, a quibuſdam ſplachnon appellatur. In cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum eſt cedrinum. Proximum populneũ. In quo genere candidum & odoratius præſtat, nigricans improbatur. Aſtringendi uim habet. Decoctum inſidentium uuluis utile. Vnguẽto balanino, oleiſq; inſpiſſandi gratia inſeritur. thymiamatum, acoporumq; compoſitionibus conueniens.*

De Agallocho. CAP. XXV.

a *Gallochum, lignum eſt quod ex india atq; arabia deportatur. thuiæ ligno ſimile, maculatum, odoratum, guſtu aſtringens, cum quadã amaritudine. cute ueſtitur aliquantulum uerſicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, commendãdi halitus gratia. Sudores arcet toto corpori in=*

ſparſum.Pro thure ad ſuffimenta ſubſtituitur . Radix e pota
drachmæ unius pondere,humida ſtomachi uitia:& imbecilli=
tatem.feruoremq́; mulcet . Si lateris,iocinerisue dolor excru=
ciat,ſi dyſenteriæ,aut tormina infeſtãt,ex aqua bibere prodeſt.

De Narcaphtho. CAP.XX VI.

Arcaphthum ex india defertur,corticoſum,ſimile ſy
n camori libro,quod iucundi odoris gratia ſuffitur.Mi
ſcetur thymiamatis compoſitis.Conſtrictionibus uul
uæ ſuffitu prodeſt.

De Cancamo. CAP.XXVII.

Ancamum arabici ligni lachryma eſt,myrrhæ quo=
c dammodo ſimilis,olidi guſtus,quam ad ſuffimenta
uſurpant.Veſtes eo ex ſtyrace & myrrha ſuffiun=
tur.Vim proditur obtinere extenuandi obeſos,ſi ternũ obolorũ
pondere ex aqua,aut mulſo aceto,aliquot dies ebibatur . Lie=
noſis datur,comitialibus,& ſuſpirioſis.Menſes cum aqua mul=
ſa pellit.Oculorum cicatrices confeſtim emendat.Vino made=
factum medetur eorundem hebetudinibus . Aduerſus gingi=
uas humore prægnanteis,doloresq; dentium non aliud effi=
cacius.

De Cyphi. CAP.XXVIII.

Yphi thymiamatis cõpoſitio eſt.dicata dijs,qua abun
c de ægyptij ſacerdotes utuntur.In antidota miſceri ſo
let.Suſpirioſis datur in potu.Permultæ componen=
di rationes,quarum una hęc eſt. Sumito cyperi dimidium ſex
tarium,cum pari iuniperi adultę modo vuę paſſę pinguis,exem
ptis uinaceis,minas duodecim.reſinę repurgatę minas quinq́;.
calami & iunci odoratorum & aſpalathi,ſingulorũ minã.myr
rhę duodecim.uini ueteris ſextarios nouẽ,cũ duabus mellis mi=
nis,vuam detractis uinaceis tuſam,cũ uino & myrrha ſubigito
cętera tuſa & cribrata adijcito,die uno humorẽ combibere ſini=

to. dein mel coquito, dum ſibi glutinis aſciſcat craſſitudinem, eli quatam reſinam accuratę permiſceto cum reliquis diligẽter con tritas, & in fictile uas recondito.

De Croco CAP. XXIX.

C *Rocum ab aliquibus caſtor, ab alijs cynomorphos, a magis heraclis ſanguis appellatur. Optimum in medendi uſu corycæum, recens, & boni coloris, paulum candidi gerens in capreolo, ob longum omnibus ſuis partibus cõſtans, non fragile plenum, a quo detractũ eſt nihil, quod madefactas manus inficiat, nec ſitum redolet, aut cariem ſentit, ſubacre. Sin huius generis non eſt, aut uetus, aut humore perfuſum credi tur. Secundus locus datur coryceo, e tractu lyciæ conterminο. Tertius lyco e monte olympo. dein ex ægibus ætolie. Cyrenai cum e centoria. inter ſialica omnia uiribus pręſtat. Omnium ad obſonia uſus. Itali tamen obſucci copiam, & coloris uenuſtatẽ, ad thuiæ infectus uſurparunt. quibus de cauſis magno uẽditur. Vtiliſſimum in medicina quod ante deſcripſimus. Adulteratur immiſto crocomagmate tuſo, atq; etiam ſapæ ſublitu, contrita, quo pondus adjiciatur, ſimul argenti ſpuma, aut plumbagine. Sed maleficium declarat inſidens puluis, pręſertim ſi ſapam oleat. Theſſalus ipſum tantum odoratum eſſe uoluit. Alij exitioſum tribus drachmis ex aqua potis. Procul dubio uim coquendi, emolliendi, atq; ſubſtringendi habet. Vrinam ciet. Elegantem colorem pręſtat. qui ex paſſo biberint, crapulam non ſentient. Oculorum fluctiones illitum cum humano lacte, cohibet. Additur in potiones, quę interaneorum cauſa temperantur. Ad uuluæ etiam, ſedis q; cataplaſmata, commode permiſcetur. Venerem ſti mulat. Vergentes ad ignem ſacrum inflammationes mulcet. Auricularijs collectionibus utile. Quo facilius conteratur, in calido fictili ſole ſiccari oportet, celeriterq; uerſari. Vrinam mouet radix ex paſſo pota.*

De crocomagmate CAP. XXX.

It etiam expreſſis unguenti crocini odoramentis, quod crocomagma uocant. Optimum eſt odoratum, modi ce myrrham olens, graue, nigrum, ligni expers, læue, ſubamarum. quod madefactum croci colorem reddit guſtatum que, uehementer dentes ac linguam inficit, multis durans annis. Quale eſt quod a ſyria defertur. Habet ſuas uires ad delenda quę caliginem oculis obuerſant. Vrinam cit. Calfacit, concoquit & emollit. Vires croci proportione repreſentat, quandoquidē plurimam croci partem ſibi crocomagma uendicat.

De Helenio. CAP. XXXI.

Elenium quod ſymphyton aliqui uocant, alij perſicam alij mediam, alij oreſtium, alij nectarion, alij cleoniā, alij idæam baron, aut flomum. Latini terminalium, aut enulam campanam. Aegyptij lenen, folia habet uerbaſci anguſtioris folij, aſperiora, oblonga. Caulem quibuſdam in locis nō emittit radicem ſubalbidam, interdum ſubruffam, odoratam, acrem, uegetam, magnam, ex qua agnatæ appendices liliorū aut ari modo feruntur. Montibus in umbroſis, ſiccoque ſolo prouenit. Foditur ęſtate radix, particulatimque diſſecta ſiccatur. Potum radicis decoctum menſes & urinas ciet. Ipſaque in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthopnϾ, ruptis, conuulſis, inflationibus, & ſerpentium morſibus. In ſumma excalfaciens. Folia ex uino cocta utiliter iſchiadicis illinuntur. Helenium ſtomacho utile, in paſſo conditum, ſiquidem ſalgemarii paululum ſiccatam radicem, mox decoctam & frigida aqua madefactam, in ſapā coniiciunt, & ad uſus recondunt. Trita potuque ad cruentas excreationes efficax eſt.

De altero Helenio. CAP. XXXII.

a *Lterum helenij genus in ægypto gigni Cratæuas tradit. Herba eſt cubitalibus ramulis, ſerpylli modo per humum repentibus, folijs lenticulæ, ſed longioribus crebriſq́ue, radice pallida, digiti minoris craſſitudine, per ima tenui, ſuperne craſſa, cortice nigro. Naſcitur in maritimis colliſbuſq́ue. Radix una in uino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur.*

De Omphacino oleo. CAP. XXXIII.

o *Leum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos uſus recte ualentibus accommodatiſſimum, Omphacinum id appellatur. Præſtat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale unguentorum compoſitionibus idoneum intelligitur. Stomacho utile eſt quod aſtringit. Gingiuas contrahit. Dentes firmat, ſi contineatur in ore. Sudores cohibet. Et quo uetuſtius ac pinguius, eo ad medicaméta aptius eſt. Et ut reliqua in commune dicantur, omne oleũ calfacit. Emollit uentrem. A perfrictionibus corpus tuetur, ipſumq́; promptius ad obeunda munera reddit. Aluum læuigat. Vlcerariorum medicamentorum uires permultum hebetat. Contra uenena datur, aſſidue potum redditumq́ue uomitionibus. Soluit aluũ heminæ menſura cum pari ptiſanæ ſucco aut aqua potum. Ad tormina calidum ſimul decocta ruta tribus ſextarijs in potu datur. Ventris animalia pellit. Idem maxime ilei inteſtini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit & uehementius diſcutit. Oculorum claritati ſublitum confert. Si uetuſti non ſit occaſio, in uaſe decoquitur ad mellis craſſitudinem ut uetuſtatem repreſentet.*

De Oleo ſylueſtris oliuæ. CAP. XXXIIII.

o *Leum quod ſylueſtres oliuæ fundunt, uehementer aſtringit, & ad ſanorum uſus ſecundum ſibi locum uendicat. In doloribus capitis utiliter pro roſaceo ſub-*

ſtituitur. Sudores arcet. Defluentes capillos inhibet. Furfures, ulcera capitis manantia, ſcabiem, lepraſq; abſtergit. Tardius canitiem ſentiunt, qui eo quotidie perunguntur. Candidū oleum ſit hoc modo. Album colore nec anniculo uetuſtius, in nouum fictile oris patuli funditur, centum heminarum menſura, & ſub ſolē media quaq; die concha refunditur. ex altcq; demittitur, ut aſſidua deuolutione, ictuq; agitatū reſpumet. octaua die fœnū gręcum mundū quinquaginta drachmarū pondere, calida aqua madefactum donec emoleſcat, in ſupradictum oleum deijcitur, ita ne extillet aqua. Poſtea tedę præpinguis piceæ, aſſulatim cæſæ æquale pondus adijcitur, & tranſactis octo diebus, oleum concha mouetur. Si intentum finem aſſequatur, in uas nouum uetere uino affuſum recondi debet ſubſtratis ſertulę cum panacæ corollis drachmas undecim pendentibus, cum pari iridis pondere. Sin minus, rurſus ſoli mandandum, & idem munus obeundum, uſq; dum inalbeſcat.

De Sicyonio. CAP. XXXV.

ſ Icyoni componendi ratio hęc eſt. In lebetem oris lati ſtanno inductum, funditur olei albi quod crudę oliuę reddiderunt, congius unus, aquę congius ſemis. leui id igne coquitur, leniter mouendo. At ubi bis efferbuit, & ſubſtracto igne refrixit, innatans oleum concha tollitur. et adiecta noua aqua conferueſcit. & reliquis ut diximus peractis reponitur. In ſicyonia maxime fieri cōſueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendam uſq; modum uim habet. Febri ac neruorum uitijs Prodeſt. Fœminę ad commendandum faciei nitorem eo utuntur.

De ſtrigmentis balnearum. CAP. XXXVI.

ſ Trigmenta a balneis calfaciunt, molliūt, diſcutiunt. Ad ſedis rimas & condilomata illinuntur. Illa uero quę ex palęſtris puluerē ſibi aſciuerunt, in ſordis

ſpeciem redacta, articulorum nodos impoſita adiuuant. Iſchiadicis in fotus aut malagmatis locum, calida cõmode ſuffiuntur. Deraſę gymnaſiorum parietibus ſimulacriſq; ſordes calfaciũt. Tubercula, quę ęgre ad coctionem perducuntur, diſſipant. Deſquammatis & ulceribus ſenum proſunt.

De Elęomelite. CAP. XXXVII.

IN palmyris ſyriæ quod Elęomeli uocant, ex quodam caudice manat, craſſius melle, ſapore dulci. Eilem cruditateſq; detrahit, ſextario cum una aquę hemina dato. Sed qui ſumpſere, torpeſcunt & uiribus deficiuntur, quod minime uereri oportet, uerum crebro excitare ne ueterno preſſi ſomnos capiant. Fit & oleum e pinguitudine ſurculorum oleæ. Optimum uetus, craſſum, pingue, non turbidum. Calfacit. Priuatim caliginibus oculorum illinitur. Lepras, neruorumq; dolores, illitum emendat.

De Cicino oleo. CAP. XXXVIII.

CIcinum oleũ hoc modo temperatur. Maturi ricini qua uoles quantitate torrido ſole flacceſcunt, & inſtrati tantiſper inſolantur dum ueſtiens cortex fractus decidat. Caro colligitur, & coniecta in pilam diligenter tunditur. poſtea in lebetem ſtanno illitum, qui aquam habeat demittitur, ſubiectoq; igni ferueſcunt. & ubi inſitum prorſus humorem red diderunt, ſublato ab igni uaſe, innatans oleum concha tollitur, & reconditur. Sed in ęgypto, ubi largior increbruit uſus, longe ſecus fieri ſolet. Nam repurgatos ricinos molę mandant, & accurate molitos per ſportulam organo exprimunt. Tum quidem ematuruerunt ricini, cum continentibus orbiculis exuuntur. Ad pſoras, & ulcera capitis manantia ualet. Prodeſt inflammationibus, uuluis conuerſis atq; præcluſis. Item indecoris cicatricibus, & aurium doloribus. Emplaſtra efficaciora reddit additum. Potu aquam aluo extrahit. Ventris animalia pellit.

De amygdalino oleo. CA.XXXIX.

Mygdalinum oleum quod aliqui metopium uocant,
a hoc ſit modo. Se modius ex amaris nucibus repurga=
tis ſicatisq́;, in pila ligneo piſtillo leniter tunditur in
offas. aquę quę ferbuerit ſextarius adijcitur, & ubi dimidia ho
ra humorem hauſerit, uehementius quàm antea tunditur, mox ta
bellis premitur. & quod digitis hæſit, concha excipitur. Preſſis
nucibus rurſum hemina aquæ inſpergitur, & poſtquam ebibe=
rint, idem opus proſequendum. Singulas heminas reddunt ſin=
guli modii. Contra uuluarum dolores, ſtrangulatus, conuerſio=
nes, & eorundem locorum inflammationes efficax eſt. Vitijs
renum, calculoſis difficili urinæ, ſuſpirioſis, lienoſisq́ʒ proſicit.
Dolores capitis, grauitatem auditus, ſonos incertos, tinitusq́ʒ di=
ſcutit. Maculas tollit in facie, & cutem erugat cum melle radice
lilij & cypria cera aut roſaceo cęrato. Et oculorum hebetu=
dines emendat. Vlcera capitis manantia & furfures cum uino
abſtergit.

De Balanino oleo CAP.XL.

Imili modo fit balaninum oleum, quod repurgat ma=
ſ culas, lentigines, uaros, et cicatrices nigras. Aluum ſol
uit. Stomacho aduerſatur. Contra aurium dolorem,
ſonos, & tinitus auxilio eſt cum anſerino adipe inſtillatum. Si
mi'is ſeſamini ratio. Fit etiam e nuce iuglande oleum, quod cary
num uocant. Eadem uim habet quam balaninum.

De Hyoſciamnio oleo. CAP.XLI.

Yoſciaminum ſic fit. Semen candidum, recens ac ſiccũ
h tunditur. & calida aſpergitur aqua, ut in amygdali=
no diximus. dumq́ʒ inſolatur ſiccatæ partes madidis
permiſceantur, hoc autem fieri opportet, dum nigreſcat & gra
uiter oleat. Mox preſſum atq́; excolatum reconditur. Ad auriũ
dolores efficax eſt. Peſſis miſcetur, ad emolliendum utile.

De Oleo e grano cnidio. CAP. XLII.

f It & e grano cnidio purgato & tuſo. Vis ei aluum ſoluere potu.

De Cnicino oleo. CAP.XLIII.

Onſeais cnicanum oleũ temperatur. Cui facultas eadẽ eſt q̃ facto e gnidio grano, uerũ iualidior.

De Rhaphanino. CAP.XLIIII.

v Haphaninũ e raphani ſemine fieri ſolet cæterorũ more Phthiriaſes mala ualetudine contractas tollit. Scabricias cutis in facie emendat. Ad obſonia utuntur ægyptij. De Melãthino CAP.XLV.

m Elanthinum idem quod raphaninum poteſt.

De Sinapino. CAP.XLVI.

t Rinum ſinapis ſemen, et calida aqua madefactũ, adiecto poſtea oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax eſt. Transfert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

De Myrteo oleo. CAP.XLVII.

m Yrthei faciundi ratio hæc eſt. E myrto nigra ſylueſtri, aut ſatiua, foliorum molliſſima quæq; tuſa premuntur. Succo pares omphacini olei portiones adijciuntur. ſubiectiſq; carbonibus infrueſcunt donec concoquantur. Innatans oleum deraditur. Sed longe facilior hęc compoſitio. Tenera folia contuſa coquuntur in oleo et aqua, et quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleum folia in ſole macerant. Alij prius oleum inſpiſſant malicorio, cupreſſo, cypiro et iunco odorato. Efficacius eſt amarum guſtu & oleoſum, uiride, tranſlucens, & olens myrtũ. Aſtringit et indurat. Ideo medicamentis miſcetur quę cicatricem obducunt. Prodeſt ulceribus i capite manantibus, ambuſtis igni et papularũ eruptionibus. Facit ad attrita et furfures, ſedis rimas, condylomata, articulos laxa=

tos, corporis ſudores, et ad omnia quę aſtrictionem inſpiſſationemq́ deſiderant.

De Laurino. CAP.XLVIII.

l

Aurinum fit hoc modo. Maturæ lauri baccę in aqua coquuntur. ſiquidem ex obducto corticę quandã pinguitudinem reddunt que manibus expreſſa, cócha excipitur. Alÿ omphacinum prius oleum cypiro iunco odorato, et calamo inſpiſſant, deinde mollia lauri folia concoquunt. Alij etiam bacaas, donec oleum odorem contraxerit. Alij ſtyracem et myrtum addunt. Optima laurus ad id latifolia & montana. Oleum laurinum utilius quo recentius, quoq; uiridius colore, amariſſimum, et acre. Vis ei excalfactoria, emolliens. Venarum ſpiracula laxat. Laſſitudines diſcutit. Omnibus neruorum uitijs horroribus, deſtillationibus, aurium doloribus, malis renum frigore contractis, illitum non aliud iuuantius. Attamen potum nauſeam parit.

De Lentiſcino. CAP.XLIX.

ſ

Imilis lentiſcini ratio. Nam e maturo fructu temperatur, factis prius ſpiſſamẽtis ut in laurino diximus. Hoc ſcabiẽ iumentorũ canumq́ ſanat. Vtiliſſimũ peſſis acopis, & leprarũ medicamentis. Sudores cohibet. Nec ſecus terebenthinum fieri ſolet, quod refrigerat & aſtringit.

De Maſtichino oleo CAP.L.

m

Aſtichinum e trita fit maſtiche, quod contra omnia uuluę mala efficax eſt. Mediocriter calfacit, aſtringit, & emollit. Aduerſus prominentes ſtomachi duricias cœliacorum, dyſentericorumq́; cruciatus, utile. Faciẽ emaculat, & colorem nitidum facit. Optimum in chio inſula componitur.

De Vnguentorum ratione. CAP.LI.

d

E ratione unguentorum conſequenter tractãdũ exiſtimauimus. quãdoquidẽ ea in nõnullis corporũ uitijs aut medicamẽtis miſta aut corpori ꝑfuſa, aut naribus

obiecta, plurimum proſunt. In quorum probationibus conſule=
re nares oportet, an ea oleant ex quibus temperantur. Optimum
huiuſcemodi iudicium, quod in quibusdam plane obſeruari non
poteſt propter ea quæ admiſcentur odore cęteris pręualentia, ut
in amaracino & crocino, telino, & plerisq; alijs, quę crebra cir
ca hæc meditatione experiri conueniet.

De Roſaceo. CAP. LII.

Oſaceum oleum ſic fit. Iunci odorati quinq; libras et
r *beſſem tundito, & ſubactas aqua in duabus olei libris*
& quincunce ſubinde mouendo coquito. Dumq; per=
colaueris, in olei libras uiginti & quincuncem, adijcito roſas nō
madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identi=
dem moueto, ſenſim premens ſinito nocte tota macerari. poſtea
exprimito, & ubi recrementum peſſum ierit, mutato uaſe, incra
terem melle illitum recondito. Cęterum roſas quę antea preſſæ
fuerunt, in labellum demittito, & affuſis octo libris et quadran
te ſpiſſati olei, iterū premito. eritq; ſecūdariū oleū. Qđ ſi tertias
uſq;, quartas ue pfuſiones infundēs exprimere uoles, ſecūdariū
fiet, tertiariū, et quartariū unguētū. Sed quoties id feceris, uaſa
melle oblini debēt. Si uero ſecūdā adiectionē inſtituere libet, in
expreſſum oleum, numero pari recentes roſas nullo humore im=
butas inijcito. manibus melle præmadefactis, agitans premito.
& iterum. tertio aut quarto. ſimili modo exprimens facito, to=
tiesq; recenteis roſas detractis unguibus immittito. fiet enim ita
oleum multo ualidius. Nam ſepties oleum roſarum infuſionem
admittit, nec amplius. Pręlum melle perungatur. Oleum a ſuc=
co diligenter ſecerni oportet, nam ſi minimum quid relinquatur
unguentum corrumpet. Alij autem detractis unguibus, roſas
tantum oleo macerant in ſole hoc modo Roſæ quę ſe libram pon
dere ęquant in ſextario olei diebus octo madeſcunt et uſque ter
tiam perfuſionem quadraginta diebus inſolantur, et ſic oleum re

conditur. Alij calamo, aut aſpalatho prius olei ſpiſſamenta faciunt. Alij coloris cauſa anchuſam admiſcent, & ſalem quominus oleat. Vim aſtringendi & refrigerandi obtinet. Fomentis & cataplaſmatibus utile. Potum ſoluit aluum. Stomachi ardorẽ reſtinguit, Vlcera caua replet, et mulcet quę cacoethe uocantur. Vlceribus in capite manantibus, atq; feruidis eruptionibus illinitur. Caput dolens eo perfunditur. Dentes inter initia doloris colluiprodeſt. Ad geniarum durícias illitum efficax eſt. Ad laceſſita interanea & concitatas uuluas utiliſſime ſubijcitur.

De Elatino. CAP. LIII.

Racta elate tuſa & ſcarificata in labellum deijcitur.

f Omphacinum oleum triduo infunditur, mox per ſportulam exprimitur. Verum pares eſſe debent utriusq; portiones, de immundo uaſe ad uſus reconditur. Viribus roſaceo proportione reſpondet. Aluum tamen non mollit.*

De Melino. CAP. LIIII.

Elinum oleum hoc modo temperatur. Olei congius,

m *decem aquę ſextarijs ammiſcetur. Adijcitur ſpathę fractę quadrans, & iunci odorati uncia quę die uno maceratæ coquuntur. mox in uas oris patuli oleum excolatur, & indita harundinacea crate, aut uetuſta tegete, cotonea mala ſuperponuntur, & ueſtimentis operta tantiſper imbi reſident, dũ malorum uires ad ſe oleum alliciat. Aliqui cotonea, decem dierũ ſpatio opimentis inuoluunt, ut contineatur odor nec euaneſcat. Poſtea biduo macerata oleo, exprimuntur. oleumq; reconditur Id uim refrigeratoriam & aſtringentem habet. Contra ſcabioſa ulcera & quæ ſerpunt, ac furfures, perniunculosq; effectum prębet. Exulceratis uuluis infunditur. Citatam urinam ſiſtit in ditum. Sudores cohibet. Contra cantharidas, bupreſti, pinorum erucas, bibitur. Laudatur maxime quod cotonea mala olet.*

De œnanthini compoſitione. CAP. LV.

Enanthe e labruſca, optime olens poſtquàm emarcuit
o deiecta in omphacinum oleum mouetur. uoluiturq́, et
cum biduo manſerit exprimitur. oleum reconditur.
Aſtringit, proximum roſaceo effectum præbens. ſed aluum nõ
reſoluit, aut mollit. Probatiſſimum eſt quod odore œnanthem re
fert.

De Telini componendi ratione. CAP. LVI.

Oeni græci libræ quinq́, calami libra una, cypiri li=
f bræ duæ, olei libris nouem ſeptenis diebus macerantur
quotidie ter mouentur, poſtea premuntur. Aliqui pro
calamo cardomomum ſubſtituunt, & cypiri loco xylobalſamũ
macerant. Alij oleo antea his odoribus ſpiſſato fœnum græcum
macerantes exprimunt. Hoc telinum abſceſſus emollit, & con=
coquit. Omnibus uuluarum duricijs magnopere conuenit. Fœ=
minis difficile parientibus ſubijcitur, ubi præ ex cretis humoribus
loci ſiccitatem contraxerunt. Sedis inflammationes lenit. Te=
neſmo ſubditum prodeſt. Vlcera capitis manantia furfuresq́ ex
purgat. Ambuſtis & pernionibus addita cęra proficit. Vitia cu
tis, in facie emendat. Pigmentis ad conciliandum faciei nitorem
inſeritur. Eligi oportet recens, quod non uehementer fœni græci
odorem præ ſe ferat, & manus abſtergat. ſapore ex dulci in ama
rum inclinato. Tale enim optimum iudicatur.

De Sampſuchino CAP. LVII.

Erpilli, caſiæ, abrotoni, florũ ſiſymbrij, frondium myr
ſ ti, ſampſuchi ſingulæ portiones, quadã pro uiribus ſin
gulorum coniectatione, unæ tundũtur, atq́; is ompha=
cini olei modus adijcitur, qui madentium uires non euincat, hæc
poſt quatriduum exprimuntur. denuo alia, ſimili menſura &
æquali tempore macerata premuntur. ita enim ualidius reddi ſo
let. Eligi oportet ſampſuchum colore nigrum, plurimum, redolẽs,
mediocriter acre. Vim habet acrem, calfactoriam, extenuan=

tem. Aduerſus vuluæ præcluſiones, conuerſionesq́ efficax eſt. Menſes & ſecundos partus extrahit. Vulue ſtrangulatus recreat. Lumborum inguinumq́; dolores lenit. ſed cum melle uti eo præſtat, quãdoquidem uehementi aſtrictione locos indurat Laſſitudines illitum diſcutit. In opiſthonicorum, vulſorumq́ cataplaſmata utiliſſime additur.

De Ocimini compoſitione. CAP. LVIII.

Ciminum oleum fit ut cyprinum, ocimi folia detrahens librarũ undecim & beſſis pondo, die noctuq́, uiginti olei libris macerato, premito, colato. Cũq́; exhauſeris quallũ, rurſus parẽ olei modũ fundito, & exprimito. Vocatur autem id ſecundarium. nã tertię perfuſionis non eſt capax. Deinde recens ocimum ęquali põdere ut in roſaceo diximus, maceratur. & cum tanto temporis ſpatio maduerit, exprimitur, & oleũ reconditur. quod ſi in aĩo fuerit ter aut quater madefacere, ſemp̃ ocimũ recẽs addes. Poteſt ex omphacino cõfici, ſed illo modo melius. Idem quod ſampſuchinum põt, ſed inefficacius.

De Abrotonini compoſitione. CAP. LIX.

Lei cyprini odoribus imbuti libris nouem & quincunce, foliorum abrotoni libras octo die noctuq́ madefactas, pręmito. quod ſi in longum tempus oleum uelis aſſeruali, eiectis prioribus folijs, noua appones, & macerata exprimes. Calfacit. Ad uuluæ duricias pręcluſionesq́; efficax eſt. Menſtrua & ſecundas pellit.

De Anethini compoſitione. CAP. LX.

Lei libris octo & dodrante, florũ anethi libras undecim & beſſem maceratas, manibus premito, & recõdito. quod ſi iterũ p̃fundere uelis, recẽtes anethi flores cõſimiliter madefacito. Vuluarũ duricias emollit. Venarũ ſpiracula laxat. Cõtra rigores febriũ circuitu redeũtes auxiliatur. Calfacit. n. et laſſitudies diſcutit. Prodeſt articulorũ doloribus.

De Suſini compoſitione. CAP. LXI.

Vſinum, quod alÿ lilinum appellant, ſic temperatur. ſ Olei librę nouem cum quincunce, calami librę quinq; & quadrans, myrrhę unciae quinq;, permixto odorifero uino decoquuntur, & colato oleo, cardamomi tuſi & cœleſti aqua madefacti libræ tres & ſemis macerantur, premunturq;. Tres librę cum ſemiſſe ſpiſſati olei aſſumuntur. Mille lilia decerptis foliis in latum labellum demittuntur. Iniectum oleū, manibus melle per unctis agitatur. die noctuq; conquieſcunt, & in pixidem matutinis exprimuntur. Oleum protinus ab aqua, quę ſimul expreſſa fuerat colo incerni oportet. non enim ut roſaceū moram tolerat. Nam concalfactum feruet & computreſcit. qua re ſępius decapulandum. Vaſa melle illinenda. Tenuis ſal inſpargendus, & ſi qua ſordes uaſis faucibus hęſit, eximenda. Odoramentis iam expreſſis ex quaſillo in labellum transfuſis, rurſum olei prius odoribus imbuti quod primum pondus ęquet, & cardamomi tuſi drachmę decem coniiciuntur. Hæc manibus ſcite preſſa, interiecta breuim ora exprimuntur. quod profluit repurgatur. tertio eadem infunduntur adiecto cardamomo & ſale, & manibus melle madefactis. Longe optimum erit quod prius exprimitur. Proximum quod ſequitur. Tertium locum ſibi uendicat, quod nouiſſimum prodit. Denuo in mille lilia euulſis foliis, expreſſum primo oleum infunditur. tum porro proſequendum, eademq; facienda ut prius, addito cardamomo, dein expreſſo. et quo frequentius recentia lilia maceraueris, eo ualidius unguentum efficies. Deniq; cum factum abunde uidebitur, ſingulis compoſitionibus miſcere conuenit myrrhę quam optimę duas & ſeptuaginta drachmas, & croci decem, cardamomi quinq; & ſeptuaginta. Croci uero & cinamomi pares portiones tunduntur, & cribratę in labellum cum aqua demittuntur. expreſſumq; primo unguentum infunditur. & paulopoſt excipiuntur

uaſculis

uaſculis ſiccis myrrha aut gũmi antea perfuſis, & croco, melle & aqua, madefactis. Eadem fiunt in altera aut tertia expreſſione. Aliqui ſimplex ex balanino, aliove oleo, & lilijs componunt. Optimum eſſe conſtat in phœnice, mox ægypto factum. Sed cumprimis laudatur quod lilia redolet. Excalfacit. Emollit: Vuluæ præcluſiones laxat, & collectiones aperit. Vtiliſſimum ad muliebria mala. Vlcera in capite manantia, feruidas eruptiones, uaros, furfuresq́; emendat. Vibices cicatricesq́ celerrime ad colorem reducit, ita ut ſępe fallant. In ſumma extenuat. Potũ bilem per aluum extrahit. Vrinam ciet. Sed ſtomacho alienum eſt, & nauſeam parit.

De Nar.iſſini compoſitione. CAP. LXII.

n Araſſini olei ſpiſſamenta ita fiunt. Sex librę aſpalathi cum ſextante tũduntur. olei eloti libræ ſeptuaginta cum uncijs quinq́ aſſumuntur. Aſpalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur, quo exempto, calamus quinq́; libris & beſſe, cum myrrhæ gleba contunditur, cribratusq́; ac uino ueteri odorato immiſtus decoquitur, ſimulac autẽ cum ijs efferbuerit, eximitur. Refrigeratum oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur. Flores narciſſi q̃ plurimi conijciũtur, qui bidui ſpatio ut in ſuſino dictum eſt ꝑmoti exprimuntur Oleum ſubinde decapulandũ. ſiqdẽ celerrime putredinem ſentit. Valet hoc ad emolliendas vuluę duricias, præcluſiõesq́;. ſed capitis dolores facit.

De Crocini olei compoſitione. CAP. LXIII.

c Vm crocinum cõponere uoles, prius olei ut in ſuſino diximus, ſpiſſamenta facies eiſdẽ ponderibus & menſuris, cuius olei libras treis & ſemiſſem, croci unciam unã aſſumes. idẽtidẽ in die moueto. & ſexta die quã hoc aſſiduo peregeris, oleũ a croco colis incerniculo. Eidẽ croco parem olei modum adijcito. Moue triduo. Dein cõtuſę myrrhę atq́ cribratę

drachmas quadraginta pmiſcet. & *in pila agitans recondito. Aliqui parē cyprini portionem oleo aromatibus ad crocinū imbuto adijciunt. Optimū eſt quod abunde crocum ſpirat, in medē di uſu expetitum. Proximū quod myrrhā refert. Calfacit. Somnū allicit. quare pſępe phreniticis ſubuenit, aut perfuſum, aut naribus admotū, aut illitū. Pus mouet. Vlcera purgat. Cōtra vuluæ duritias atq́ præcluſiones, & ulcera quę achothe uocantur prodeſt, cū croco, cæra, medulla, duplicato olei pondere. Concoquit enī, emollit, humectat, & pmulcet. Ad oculorū glaucedines ex aqua illinitur. Huic autem ſimile eſt butyrinum, onychinum ſtyracinum quę etſi nominibus diſtant, uiribus & compoſitione cognata ſunt.*

De Cyprini ſpiſſamēto & olei cōpoſitiōe. CAP. LXIIII.

OLei omphacini eloti pars una, aquæ cœleſtis dimidium cuius una parte oleum diluitur, altera adijciendis odoramentis ammiſcetur: dein aſſumptis aſpalathi libris quinq́ et ſemiſſe, calami libris ſex et ſemiſſe, myrrhæ libra una cardamomi libris tribus & dodrante, olei libris nouem & uncijs quinq́. Aſpalathus tuſus & aqua affuſus decoquitur in oleo, donec efferueſcat. Myrrha autē uino uetere odorifero ſubacta, contuſuſq́ calamus digeruntur in offulas, quæ exempto aſpalatho immittuntur, & ubi efferbuerint, ſublato ahæno, oleum percolatur. Cardamomum tuſum reliqua aqua aſperſum infunditur. ſpatha agitatur, nulla dum refrixerit interpellatione. Poſt hæc colato oleo, in uigintiocto libras olei, florū liguſtri quod cyprum uocant, ſex & quadraginta librę cū beſſe inſtillantur. que ſufficienter madefactę per ſportulam exprimuntur. quod ſi copioſius deſideretur, idem florum pondus iniectum ſimili modo prematur, & iterum aut tertio ſi quis uelit madefacere, poterit, & ita reddetur efficacius. Eligi oportet bonum, quod cum odoris ſuauitate nares feriat. Aliqui cinnamomum addunt. Calfa-

cit. Emollit. Venarum ſpiracula laxat. Vuluæ neruorumq; uitijs conuenit. Pleuriticis, fractiſq;, per ſe uel cærato immiſſum. Malagmatis imponi ſolet, quę opiſthotonicis, angina laborantibus, inflammationiq; inguinum oppitulantur. Item acopis.

De Irini ſpiſſamento. CAP. LXV.

Pathæ q̃minutiſſime contuſæ ſex libras cum beſſe, in tribus & ſeptuaginta libris & quincunce olei. æreo uaſe, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorem acceperit. poſtea in craterem melle oblitum colato. ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primo temperatur, macerata Iride ut ſcripſimus. Sed alia eſt componendi ratio. In olei ſeptuaginta libris & quincũce, xylobalſami ut dictum eſt contuſi, libras quinq; & ſextantem excoquito. poſtea detracto xylobalſamo nouem libras & dextantem adijcito, & myrrhæ glebam uetere uino odorato perfuſam, & in olei odoribus imbuti quattuordecim libris tantundem tuſę iridis, binis diebus ac noctibus madefacito. ſtrenue & uehementer diſtringito. quod ſi uis ualidius fieri, par pondus iterũ ac tertio maceratũ exprimito. Longe optimum eſt quod ſolam irin olet, quale eſt in perge, in pamphilia, & elide achaiæ natum. Vim habet calfactoriam atq; emollientem. Cruſtas adimit. Sordida ulcera & putrida purgat. Confert fœminis uuluę affectionibus obnoxijs. Item inflammationibus eiuſdem atq; pręcluſionibus. Partus eijcit, Hæmorrhoidas laxat. Contra aurium ſonitus ex aceto ruta & amaris nucibus, prodeſt. Diuturnis deſtillationibus naribus illitum, & contra graueolentia earum ulcera, quas ozænas uocant, auxiliatur. Aluum purgat cyathus epotus. Facit ad ilei cruciatus. Vrinam mouet. Difficileis uomitiões adiuuat, perunctis eo digitis & immiſſis, uel ijs quę ad uomitum ciendum induuntur. Anginę etiã illinitur, aut ex aqua mulſa gargariſatur. Item contra faucium ſcabriciã. Datur ijs q̃ cicutam, co

riandrum, aut uenena fungorum hauſerunt.

De Gleucini compoſitione. CAP.LXVI.

g *Leucinum abſolute conſtat omphacino, iunco, calamo, celtica nardo, ſpatha, aſpalatho ſertula campana, coſto, & muſto, circundatis interim uinaceis uaſi, quod aromata uinum & oleum cóceperat.* Tricenis *diebus, bis in die mouetur. poſtea expreſſum oleũ recõditur.* Calfacit, *emollit, cohibet.* Rigoribus *& neruorum* vuluęq; *uitijs auxiliatur omni acopo iuuantius, quippe quod emolliat.*

De Amaracino. CAP.LXVII.

a *Maracinum longe optimũ in cyſico fieri ſolet ex omphacino & balanino, ſpiſſamentis e xylobalſamo, iuncto odorato, & calamo factis, aſcitaq; ſuauitate coſti, amomi, nardi, caſię, carpobalſami & myrrhę odoribus. Aliqui, quo pretioſius fiat, cinnamomum addũt. Mel aũt & uinum aſſumuntur, hoc in uaſorum illitionem, illud ad cogendas tuſcrũ aromatum offas.* Amaracinũ *calfacit.* Soporẽ *mouet.* Venarũ *ſpiracula laxat.* Emollit. Feruorem *excitat.* Vrinam *cit.* Putridis *ulceribus ac fiſtulis perq̃ utile, necnõ humentibus hernijs, poſt q̃ medica manus operam ſuã impenderit.* Cruſtas, *& tetra ulcera quę theriomata uocant, rumpit.* Difficili *urinæ illitu ſede, & eius inflammationibus auxiliatur.* Hęmorrhoidas *illitu ſoluit.* Vuluę *ſubditum menſtruos curſus euocat.* Duricias, *ac vulnę tumores, diſcutit,* Vulneratis *neruis lacertiſq; cõfert, leniter aſtringentibus madefactum & impoſitum.*

De Megalino. CAP.LXVIII.

f *Actitabatur olim megalinum, ſed nũc compoſitio exoleuit & prorſus obliterata eſt. Cuius ad hiſtorię complementum meminiſſe non fuit alienum. Miſtura cum amaracino eadem erat, ſed reſina exuperabat, excellebatq;.* Quare *leuiter emolliebat.* Reſina *unguentis. neq; tutelę neq; uolu-*

ptatis gratia, adijciebatur, ſed coloris craſſamentiq́; cauſa. Ea tantiſper coquebatur, dum deſineret olere. Cuius coquendę ratio declarabitur. dum de reſina diſſeremus.

De Hedycroo. CAP. LXIX.

q *Vod hedycroon uocant, in coo fieri ſolet, eiſdem prędit ũ uiribus & miſturis, quibus amaracinũ, ſed ſuauius ſpirat.*

De Metopio. CAP. LXX.

ſ *It in ægypto unguentum, quod metopion patrio nomine appellatur propter galbani miſtionem. Nam lignum in quo galbanum enaſcitur, metopion uocant. Conſtat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, uino, myrrha, balſami ſemine, galbano & reſina. Probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomum & myrrham q̃ galbanum reſipiat. Calfacit uehemẽter, & adurit. atq; extrahit. Ora uenarum apperit. Vlcera purgat. Ad pręciſos neruos, & lacertos, ad hernias putri humore cõtractas, efficax eſt. Cæratis & malagmatis inſeritur. Rigoribus, conuulſisq́; pręſertim q̃bus ceruix in ſcapulas deiecta, & retrorſum cõtracta eſt, utile habetur. Sudores ciet. Vuluę ſpiracula laxat, & eiuſdẽ duricias diſcutit. In ſumma, molliendi naturam habet.*

De Mendeſio. CAP. LXXI.

m *Endeſium conſtat balanino oleo, myrrha, caſia, & reſina. Aliqui tamen poſt ſingulorum põdera, cinnamomi exiguum addunt, nullo compendio. Nam quæ ſimul contrita ncn fuere, uim nullam exhibent. Similem metopio uim obtinet. ſed inferiorem multo.*

De ſtacte. CAP. LXXII.

s *Tacte uocatur pinguitudo recẽtis myrrhę cũ exigua aqua tuſę. & organo expreſſę. Ea perq̃ odorata, ac precioſa eſt, atq; unguẽtũ ꝑ ſe facit, ſtacte nominatũ*

Maxime probatur, quę nullam olei miſtionem admiſit, cuius minima portio compos eſt uirium plurimarum. Vim myrrhę calidis unguentis correſpondentem habet.

De cinnamomino. CAP. LXXIII.

C *Innamominum e balanino oleo, & xylobalſami, calami, iunci odorati ſpiſſamentis, atq; cinnamomi, & ſeminis balſamini ſuauitate, quadruplaq; myrrhę ad cinnamomum portione conſtat. Mel ad cogenda omnia adijcitur. Laudatur acre, molli odore, plane myrrhā redolēs, craſſum odoratum, guſtu perq̄ amaro. Id non a reſina, ſed myrrha craſſitudinem obtinuit. Reſina enim ne q; amaritudinem prębet, neq; ullam odoris gratiam adijcit. Vim habet admodum acrem, amaram, & calfacientem. Itaq; ora uenarum aperit. Calfacit. diſcutit diſſipat. Humores & ſpiritus attrahit. Caput aggrauat. Contra uuluę uitia cum duplo oleo, cęra, & medulla efficax eſt. Ita enim fere acrimonia exoleſcit. & quędam emolliendi uis contrahitur. Alioqui adurit, & pręcęteris unguentis indurat. Facit mirum in modum ad fiſtulas & ulcera quę putredinis uitium ſenſerunt. Item ad hernias humidiores, carbūculos, febrium rigores, trimores, gangręnaſq; cum cardamomo. Aduerſus ſerpentium morſus, illinitur. Scorpionum & phalangiorū ictibus cum tritis groſſis imponitur.*

De nardino unguento. CAP. LXXIIII.

R *Atio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio, aut ſine eo fit. Complurimum autem balanino oleo, aut omphacino, iuncus odoratus ſpiſſamenti gratia adycitur, ſicuti propter odoris ſuauitatem coſtus, amomum, nardum, myrrha, balſamum. Laudatur tenuē, nō acre, nardi aut amomi odorem referens. Vis ei extenuans, acris. Expurgat. Excalfacit. Humorem extenuat. Hoc liquidum eſt, nec habet ſtrigmenti craſſitudinem, niſi reſinam recipiat. Fit etiam*

ſimplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, coſto, & nardo.

De Malabathrino. CAP. LXXV.

m *Alabathrinum ſpiſſamenta nardini habet. Inſuper myrrha additur. qua de cauſa calfacit, crocino, aut amaracino, uiribus correſpondens.*

De Iaſmino. CAP. LXXVI.

a *Pud perſas fit. quod iaſminum cognominatur, ex albis floribus uiolę, quorum ſextans, in italicum ſextarium ſeſamini olei demittitur, uiolis ut in lilino diximus, uiciſſim permutatis. Apud perſas inter epulandum uſurpatur odoris cauſa. Nam toti corpori conuenit, pręſertim cum in balneas deſcenſum eſt. Sed his opitulatur corporibus quę calfactionem, laxationemq́; deſiderant. Grauius enim ſpirat. quàm ut libenter a plerisq́; recipiatur.*

De Myrrha. CAP. LXXVII.

m *Yrrha lachryma eſt arboris, quę in arabia gignitur, ægyptiæ ſpinę non diſſimilis. e cuius uulnere defluit lachryma in ſubiectas tegetes. Alia circum caudicem concreſcit. Dicitur ex his aliqua pediaſimos, pręping uis, qua expreſſa ſtacte emittitur. Alia gabirea, pinguiſſima, læto et pingui ſolo naſcens, ea copioſam ſudat ſtacten. Omnium prima eſt. quę troglodytica appellatur, accæpto cognomine ab tractu, in quo prouenit, ſplendens, ſubuiridis, ac mordens. Quin etiam legitur tenuis quædam, quæ troglodyticæ ſecunda eſt, bdelij modo mollis, uerum odore grauiuſcula, apricis naſcens. Alia caucalis cognominatur, ſcabra præter modum, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quę ergaſima dicitur pinguiſcens, cano ſitu obducta, acris, ad gummis imaginem uergens, & uiribus eius proxima. Improbatur amminea cognomine. Ex ijs paſtilli fiunt, ſed e pinguibus pingues, et odorati, e ſiccioribus haudquaq̃ pingues, & in odorati. Mi=*

nus uiribus pollet, quæ oleum non admiſit, cum in paſtillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda eſt recens, *ſquallore obſita, leuis, undiq; cō color, quę confracta internatos quaſi ungues, candidos & lęues oſtendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens. Superuacua & inutilis eſt grauis, coloris picei.* Calfacit, cohibet. Soporem gignit. Siccat. *aſtringit.* Vuluam emollit, *& pręcluſam laxat. Menſes & partus celeriter extrahit, cum abſinthio, lupinorum cremore, uel ſucco rutæ admota. Tuberculo fabæ deuoratur in uetere tuſſi, orthopnœa, in laterum pectoriſq; doloribus, in alui profluuio, & dyſenteria.* Rigores *diſcutit, duabus horis ante febrium acceſſiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua.* Subdidita *lingue liquataq;, ſcabriciem arteriæ expolit.* Et *denſam uocem expedit.* Ventris *tineas enecat.* Contra *grauem oris halitum manditur.* Et *aduerſus alarum tędia cum liquido alumine illinitur.* Gingiuas *& dentes ſtabilit, colluto cum uino & oleo ore.* Vulnera *capitis illitu glutinat.* Medetur *fractis auribus, ac oſſibus nudatis, peruncta cū cochleæ carnibus.* Item *purulentis auribus inflammatisq; cum meconio caſtorio & glaucio.* Ad *uaros autem cum caſia & melle illinitur.* Impetigines *ex aceto purgat.* Defluentes *capillos cum ladano & uino myrteo illita, firmat.* Diuturnas *diſtillationes lenit, illitis pinna naribus.* Oculorum *ulcera complet.* Albugines *tollit.* Caliginem *diſcutit.* Scabriciem *lęuigat.* Fit è *myrrha perinde atq; thure fuligo & ut poſtea oſtendemus, ad eadem conueniens.*

De Beotica *myrrha.* CAP. LXXVIII.

B*eotica myrrha, diſſecta radix eſt arboris cuiuſdam*
b *in beotia naſcentis.* Melior *eſt quæ myrrham odore repreſentat.* Vis *ei calfactoria ineſt.* Emollit *diſcutitq;. Suffimentis commodiſſime inſeritur.*

De Styrace. CAP.LXXIX.

ſ Tyrax lachryma eſt arboris malo cotoneæ ſimilis. Præfertur ſordeſcens, flauus, reſinoſus, albicantibus grumis, quàmplurimum in ſua odoris gratia permanens. qui dum mollitur, melleum liquorem reddit, qualis e caſtabala urbe, piſſidia, & cilicia deuehitur. Deterior niger, furfuroſus, carioq; ſitu obductus. Cęterum lachryma inuenitur gummium ſimilitudine per lucida, & myrrhę æmula. Verum perpauca manat. Adulteratur ligni ſcobe quam uermiculi erodentes exauſſerunt, melle, et irridis craſſamento. & quibuſdam alijs. Alij ceram aut adipem odoribus imbutum, flagrantiſſimis ſolibus cum ſtyrace ſubigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua uermiculos exprimunt, uerundantq;. Styracem hunc, quoniam in uermiculorum ſpeciem contrahatur, ſcoleciten cognominant, quem tanquam ſyncerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. Siquidem acer admodum eſt, qui adulterationis uitio caret. Styrax calfacit, emollit, & concoquit. Medetur tuſſi, deſtillationibus, raucedini, grauedini, & retuſę uoci. Vuluæ pręcluſę duritiaue laboranti conuenit. Cit menſes potu appoſituq;. Aluũ leuiter mollit, ſi exiguum cum reſina terebinthina bibatur. Miſcetur utiliter diſcutientibus malagmatis, a copiſq;. Adoletur autem & igni torretur, ut fiat ex eo ueluti ex thure fuligo, ad eadem conueniens ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in ſyria ſtyracinum oleum componitur. quod calfacit uehementer & emollit. Verum caput dolore afficit, adgrauatq;, & ſoporem affert.

De Bdelio. CAP.LXXX.

Delium alij Bolchon appellant, alij madelcon. La-
b chryma eſt ſaracenicæ arboris. Probatur guſtu amarum, tranſlucidum taurini glutinis in morem, intus

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

pingue, liqueſcens facile, ligni ac ſordis expers, ſuffitu odoratum ungui ſimile. Eſt etiamnum bdelij genus ſordidum, nigrũ, in offas conuolutum, aſpalathi odore, ex india aduectum. Defertur etiam a petra oppido ſiccum, reſinoſum, liueſcens, ſed facultate ſecundum. Adulteratur gummi. ſed ita uitiatum non perinde guſtui amaritudinem repreſentat, nec uſq; adeo ſuffitionibus odoratum. Calfacit & emollit. Duricias, & turgentia guttura, humidasq; hernias diſcutit cum ieiuna ſaliua impoſitum. Vuluę ſpiracula laxat appoſitu & ſuffitu. Et partus humiditatesq; omneis extrahit. Calculos potu comminuit. Vrinam mouet. Tuſſientibus, a ſerpente percuſſis, utiliſſime datur. Valet ad rupta, uulſa, intentas laterum membranas, et diſcurſantes ſpiritus. Malagmatis inſeritur, quę contra duricias & neruorum nodos proſunt. Contuſum reſoluitur affuſo uino aut aqua calida.

De Thure. CAP. LXXXI.

Thus in ea gignitur arabia, quę thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere maſculum, ſtagonias appellatum, ſuapte natura rotundum. Tale autem indiuiduum eſt, candidum cum frangitur intus pingue, in ſuffitu ſtatim ardens. Indicum uero fulueſcit, & colore liuet. Sed rotundum induſtria factitant. Nã in quadrangulares formas diſſectũ dolijs uerſant, donec rotunditatem contrahat. Verum huiuſmodi thus tempore flaueſcit, quod atmum aut ſyagrum appellant. Secundum locum habet arabicum, et in ſmyrna naſcens, quod aliqui copiſcum uocant, minus multo & fuluius. Eſt & genus aliud cui amymitæ cognomen eſt, alioqui candidũ, quod dum mollitur maſtiches more digitis cedit. Adulteratur pini, reſina & gummi, quod facile deprehendi poteſt. ſiquidem ſuffitum gummi flammam non eiaculatur, & reſina

in fumum euaneſcit. Thus uero ſtatim ardet. Idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum & aſtringendum pollet. Oculorum caliginem diſcutit. Caua ulcera complet. Et ad cicatricem perducit. Cruenta uulnera glutinat. Infrenatq; ſanguinis eruptiones, etiam ſi cerebri membranis effluat. Vlcera quae cacoethe uocantur & ſedis & reliquarum partium permulcet, tritum cum eo & lacte linamentum. Formicantes uerrucas inter initia impetiginesq; ex aceto et pice illitum tollit. Ambuſta igni, perniones q; cum ſuillo adipe aut anſerino, & ulcera in capite manantia cum nitro, ſi infricetur ſanat. Paronychijs cum melle, auribus fractis cum pice, medetur. Ad reliquos aurium dolores cum dulci uino infunditur. Inflammatae a partu mammę cum cimolia & roſaceo magna utilitate perunguntur. Additur ad arterię uiſcerumq; medicamenta. Prodeſt ſanguinis excreationi potum. Sed in ſecunda ualetudine hauſtum inſaniam monet, & largius cum uino potum interficit. In fictili mundo thus crematur flagrante glebula ſuccenſum a lucerna, donec exuratur. poſt perfectam uſtionem operire oportet, uſq; dum reſtringuatur, ſic enim in cineres redigitur. Aliqui ollulam aeneo uaſe cauo circa medium perforato cingunt ad excipiendam fulliginem, ut in eius mentione mox oſtendemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in furnum indito, cremant. Fictili etiam nouo uiuacibus brunis torretur, dum non amplius bullet, aut uaporem emittat. facile enim comminuitur quod peruſtum non eſt

De Cortice thuris. CAP. LXXXII.

Raefertur thuris cortex craſſus, pinguis, odoratus, recens, leuis, minime ſcaber, ſine membranis. Adulteratur admiſto pini aut nucis eius cortice, ſed horum index ignis eſt. Siquidem reliqui cortices ſuffiti nequaquam incen=

duntur ſed ſine odore fumum eructant. Thuris uero cortex ardet, & cum odoris fragrantia uaporem eiaculatur. Thuris modo uritur. Et uis eademque thuri, ſed ualidior aſtringentiorq́. Quare cruentis excreationibus, uuluis fluctione laborantibus, in peſſo confert. Ad caua oculorum ulcera, cicatrices, ſordesq́ efficax eſt. Toſtus ſcabris lippitudinibus auxiliatur.

De Manna thuris. CAP. LXXXIII.

m Anna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puritate. Vim habet eandem quam & thus, ſed in ualidiuſculam. Sunt qui cribrata pini reſina, ac polline, aut cortice thuris contuſi adulterant. ſed hæc igne deprehenduntur. Neq́ enim eque ſuffitu aerium uaporem ſed fuliginoſum, & impurum expuit. & permiſtum ſuaue olentiæ odoris uirus habet.

De Fuligine thuris. CAP. LXXXIIII.

f Vliginem thuris ſic facito. Forcipicula, lucernis accenſas ſingulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam concauam imponito. & ęreo uaſe in medio perforato, deterſa diligenter ſorde, obtegito. Aliam admoueto in altero aut utroq́ labro, ſubiectis quaternum digitorum altitudine lapillis, quo facilius perſpici queat, ſi uratur. Et qua locus capax fuerit, glebulas alias ſupponito, & antea quam prorſus prior gleba reſtinguatur, aliam imponito, donec ſufficientem fuliginem uideris aceruaſſe. Continuo tamen externę ęramenti partes ſpongia aqua frigida madefacta, abſterguntur. Ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit. Quæ alioqui per leuitatem decidua, thuris cineribus admiſcetur. Deraſa itaq́ fuligine, cinis cremati thuris ſeorſum ſubſtrahendus eſt. Idem opus quoad ſatiſfactum tibi uidebitur, obeundum. Oculorum inflammationes mitigat, Fluctiones ſuſpendit. Vlcera purgat. Caua explet. Caranomata ſiſtit.

De Fuliginis compoſitione. CAP. LXXXV.

S Imili modo e myrrha, reſina, ſtyrace, reliquisq́ lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

De pinu & picea. CAP. LXXXVI.

P Inus & picea generi eidem aſcribuntur, ſed quandã flagitant ſpecierum diſtinctionem. Arbores uulgo cognitę, quarum cortex aſtringit. Prodeſt tritus & illitus intertrigini, ulceribus ſummum corpus occupantibus, ambuſtisq́ cum ſpuma argenti & manna. Vlcera delicatulorum acrimoniam recuſantium cęrato myrtino exceptus ad cicatricem perducit. Tritus cum ſutorio atramento ſerpentia cohibet. Suffitu partus & ſecundas eijcit. Potus aluum ſiſtit. Vrinam mouet. Folia eorum trita & illita inflammationes leniunt. Vulnera ab inflammatione uindicant. Trita autem & decocta in aceto, feruenti collutione, dentium dolores mulcent. Hepaticis utilia ſunt, drachmę pondere in aqua aut mulſa pota. Pineæ nucis cortex & folia potu eadem pręſtant. Teda particulatim ſecta ſi in aceto coquatur, & decocto dens colluatur, dolores leuat. Ex his etiam fit ſpatha acoporum peſſorumq́ compoſitionibus idonea. quinetiam earum crematarum fuligo ad librarij attramenta confectionem excipitur. Ea circumlitionibus efficaciſſime imponitur, quibus palpebras ornant, coloremq́; mentiuntur, calliblephara græci uocant. Arroſis oculorum angulis, calloſis glabrisq́ genis, & collachrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorum picęq́ fructus, qui in conis inueniuntur. Vim aſtrictoriam habent, & aliquantum excalfacientem. Tuſſi & pectoris uitijs auxiliantur, per ſe, aut ex melle ſumpti.

De Pineis nucibus. CAP. LXXXVII.

N Vces pineę cum repurgatę manduntur, aut cum paſſo aut cucumeris ſemine bibuntur, urinam cient. Acrimonias in renibus aut ueſica hebetant. Stomachi

roſiones leniunt, datæ cum portulacæ ſucco. Virum infirmitatem roborant. Corruptorum quoq; humorum labem obtundunt. Pineæ nuces recenter arboribus decerptæ in paſſo franguntur, et decoctæ, uetuſtæ tuſſi ac tabitudini conferunt, ſi quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

De Lentiſco. CAP.LXXXVIII.

LEntiſcus nota arbor eſt, cui uis ineſt aſtringendi. Semini enim, folio, ramo, cortice, radicibusq;, cognatæ inſunt uires. Liquamentum autem ita fieri ſolet. Folia cortex & radix in aqua coquuntur, & ubi abunde cocta ſunt, folia abijciuntur. A qua denuo coquitur, donec mellis habeat craſſitudinem. Lentiſcus ſua aſtringendi dote, ualet aduerſus ſanguinis reiectiones, alui profluuia, & dyſenterias in potu. Item contra eruptionem ſanguinis e uulua & eiuſdem aut ſedis procidentia. In totum acaciæ & hypocyſtidis uicem repreſentat. Idem facit ſuccus e tritis folijs. Decoctum fotu caua explet. Et fracta oſſa ferruminat. Vuluæ fluctiones ſiſtit. Nomas arcet. Vrinam pellit. Motus dentium collutione ſtabilit. Virentes ſurculi calamulorum uice dentibus repurgandis affricantur. Fit e ſemine oleum quod prodeſt cum quid aſtringi opus eſt.

De Reſina lentiſcina. CAP.LXXXIX.

LEntiſcus reſinam gignit, quæ lentiſcina cognominatur, & ab aliquibus maſtiche. Potu utilis eſt ſanguinem reijcientibus, & tuſſi ueteri. Stomacho auxiliatur, ſed ructum mouet. Additur in dentifricia & illitiones faciei ad nitorem cutis conciliandum. Palpebras oculis incommodas replicat. Manducata halitum oris commendat. Gingiuas contrahit. Optima & copioſiſſima in inſula chio prouenit. Præfertur nitedulæ modo reſplendeſcens, & candore tyrrhenicæ ceræ ſimilis, adulta, friabilis, odorata, ſtridorem edens. Viridis autem inferior eſt. Adulteratur thuris, reſineq;

miſtura.

De Terebintho. CAP.XC.

*T*Erebinthus cognita arbor eſt, cuius folia & ſemen et cortex aſtringunt, & ad eadem ad quę lentiſcus conueniunt, ſimili parata modo ſumptaq́;. Fructus eſui aptus eſt, ſed ſtomacho aduerſatur. Excalfacit. Vrinam mouet. Venerem excitat. Contra phalangiorum morſus conuenienter in uino bibitur. Reſina eius ex petra arabię oppido defertur. Prouenit etiam in Iudęa, ſyria, cypro, aphrica & cicladibus inſulis. Sed pręualet candida, perlucida, uitreo colore & in cęruleum uergente, odorata, terebinthum olens. Terebinthina reſinas omneis antecedit proxima lentiſcina, & e pinu & abiete. Has ſequitur e picea & pineis nucibus reſina. Natura omnibus calfacere, mollire, diſcutere, expurgare. Tuſſi ac tabi conueniunt per ſe, aut in eclegmate ex melle. Vitia pectoris expurgant. Vrinam cient. Cruda concoquunt. Ventrem emolliunt. Palpebras commodiſſime replicant. Lepras tollunt, cum erugine ac ſutorio atramento, nitroq́;. Auribus ſaniem emanantibus, item in pruritu genitalium utiles. Malagmatis, acopisq́; ammiſcentur. Laterum doloribus illitu aut appoſitu auxilio ſunt.

De liquida reſina e pinu & picea. CAP.XCI.

*L*Iquida reſina e pinu & picea, a Gallia & hetruria conuehi ſolet atq; olim. Colophoniæ petebatur, hinc Colophonię ſibi cognomentum uendicauit. A galatia quoq; alpibus contermina, quam uernaculo nomine laricem appellant incolæ. Ea in linctu magnopere prodeſt tuſſi ueteri. Colore inter ſe diſtant. Siquidem alia candida eſt, alia oleoſa, alia mellei liquoris ſimilitudine, ut larigna. Cupreſſus etiam liquidam fundit reſinam, quæ ad eadem pollet. Quæ uero ſpiſſarum generi aſcribuntur, quędam ex pineis nucibus, alię abiete, alię picea

et pinu exierunt. Eligi debet longe omnium odoratiſſima, tranſ lucens non ruffa, nec humida, quandam cerę faciem prębens, et friabilis. E picea & abiete reſinae, cęteras antecedunt, odoratae enim ſunt, atq; thus odore imitantur. Pręſtantiores a pytiuſa in ſula deferuntur, quę ſecundum hiſpaniam ſita eſt. Sed quae e pi cea, nucibus pineis & cupreſſo manarunt, nihil ad illas, nec tan tis uiribus potiuntur. Veruntamen eorundem gratia ut illę ſu= mi ſolent. Lentiſcina terebinthinę correſpondet. Vritur reſina omnis liquida in uaſe quadruplę capacitatis ad humorem, qui in funditur. Itaq; reſinę cõgijs, in duobus aquę pluuie coquitur, ſub iectis leuibus prunis, reſina aſſidue mouetur, donec omnis o= dor aboleatur, & friabilis & ſtridula reddatur, ac digitis cedat. Cęterum ubi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum uo cant, id eſt non illitum, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata pręcoletur, quo faeculentae ſordes excerna tur. Vruntur quoq; ſine aqua, primum lente igne, & ubi coire cęperunt, maior carbonum ſtrues ſupponitur, et triduo citra in termiſſionem diſcoquuntur, uſq; dũ ſuũ odoris uirtus elluerint, Mox ut dictũ eſt reponũtur. Spiſſam unius diei ſpacio decoxiſ= ſe ſatis eſt. Vſtę odoratis malagmatibus, & acopis & unguen torum colorationibus magnopere utiles ſunt. E reſina pinde atq; thure fuligo excipitur, ad circunlitiones idonea quibus palpe= bras fucant, & colorem mentiuntur. Prodeſt glabris genis, col lachrymationibus, eroſiſq; oculorum angulis. Ex ea fit atramen tum ſcriptorium.

De Pice liquida. CAP. XCII.

Pix liquida quam alij conum uocant, e pinguiſſimis pi= ni piceęq; lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncaera, lęuis. Contra uenena, phthiſin, purulentam excreationem tuſſe, ſuſpiria, & pectoris humores qui difficile extuſſiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. Tonſillarum & uuę inflammationes, anginęq; utiliter pur guntur.

guntur. Purulentis auribus infunditur cum roſaceo. Et illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus. Adiecta vero pari cęra ſcabros ungues extricat. Tubercula uuluæ, & duricias ſedis, diſcutit. Cum farinaq; hordeacea & pueri impubis urina decocta, ſtrumas rumpit. Cohibet ulcera quæ ſerpunt, cum pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cæterum cum thuris manna & cęrato ſubductos ulcerum ſinus conglutinat. Rimis ſedis & pedum, magno auxilio illinitur. Vlcera replet, & cũ melle purgat. Quin & cum uua paſſa & melle carbunculos, & putrida ulcera emarginat. Erodentibus medicamentis quas ſeptas uocant, probe immiſcetur.

De Picino oleo. CAP. XCIII.

Picæ fit quod piſſelæon appellant, ſeparato liquore
e aquoſo qui ſupernatat pici, ſicut ſerum lacti. Nam
expanſa quandiu pix coquitur ſupra cortinam uellera madeſcunt, acceptoq; halitu eius exprimuntur in uas. Quas pix liquida præbet utilitates. Alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitum, quibus & liquida pix medetur. Iumentorum ulcera ſcabiemq; emendat.

De Fuligine liquidę picis. CAP. XCIIII.

It hoc modo e liquida picæ fuligo. In lucerna noua
f quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamq; fictili uaſe in clibani ſpeciem conformato, ſuperius in anguſtum fornicato, inferius perforato ut clibani eſſe ſolent, operito, & adoleri ſinito, conſumptoq; liquore nouum infundito, quo ad ſufficientem uſui fuliginem collegeris. Vis ei aſtringens, acrisq;. Vſui eſt ad pigmenta quibus palpebras linunt & uenuſtant, & ad circunlitiones, item ubi glabris genis pilos reſtitui oportet, ad imbecilles lachrymoſosq; oculos. Inſuper ad eorundem ulcera non inutilis eſt.

De Sicca pice. CAP.XCV.

Iquida pix decocta in ſpiſſam coit, quã uocant aliqui
l palimpiſſam,quo in genere quædam uiſci modo len=
teſcit,boſcas cognominata. Altera ſicca eſt. Proba=
tur pura,pinguis,odorata ſubruſſa,reſinoſa. Calfactoriam uim
habet. Dura emollit. Pus mouet. Tubercula panosq; diſcutit. Vl
cera replet. Vulnerarijs medicamentibus cõmode permiſcetur.

De Zopiſſa. CAP.XCVI.

Opiſſam aliqui aiunt deraſam nauibus reſinam cum
z cera,quam alij apochyma appellant. Ea diſſipandi na
turam habet. quoniam marino ſale macerata ſit. Alij
pineam reſinam hoc nomine uocauerunt.

De Bitumine. Cap.xcvii.

Itumen iudaicum cæteris anteponitur. Cuius proba=
b tio eſt ut purpurę modo ſplendeat,ſitq; graue,ac ua=
lidum odorem uibret. Nigrum autem & ſordidum,
uitioſum eſt. Adulteratur picæ. Gignitur in fœnice, babylone,
Zacantho,& ſydone. Liquidum inuenitur in Agragrantino ſici
lię,fontibus innatans, quo utuntur ad lucernarum lumina olei
uice. Hallucinantur quid id ſiciliam oleum nominant. Namq;
liquidi bituminis genus eſſe conſtat.

De Piſſaſphalto. Cap.xcviii.

Aſcitur in apolloniatarum agro circa epidamnũ quę
n piſſaſphaltos appellatur. Ea ceraunijs montibus deuo
luta,impetu fluminis rapitur,æſtuq; in littus expui=
tur,illic coacta in glebas. Miſtam bitumini picem redolet.

De Naphtha. Cap.xcix.

Aphtham uocant babyloniȷ,bituminis colamen, colo=
n re candidum. Inuenitur etiam nigrum. Vis ei ignium
rapax,ita ut ex ſpacio protinus in eam tranſiliant.

Ad ſuffuſiones oculorum, & albugines utilis. Bitumen omne diſcutit, glutinat, emollit. Ab inflammatione tuetur. Vuluarum procidentia, ſtrangulationesq́; olfactu, ſuffitu impoſitu emendat. Comitiales morbos ſuffitum deprehendit, gagatæ lapidis more. Purgationes mulierum cum uino et caſtorio potum elicit: Tuſſim ueterem & anhelitum adiuuat. Serpentium morſibus, coxendicum laterumq́; doloribus, auxiliatur. Datur cœliacis in catapotio deuorandum. Cum aceto potum diſcutit ſanguinem concretum. Dyſentericis cum ptiſana liquatum infunditur. Diſtillationibus ſuffitione medetur. Mitigat dentium dolores oblitum. Cæterum pilos incommodos ſi cum replicat, ſpecillo impoſitum. Concalfactum autem & cum farina hordeacea nitro & cera illitum, podagris, articulorum doloribus, lethargicisq́; prodeſt. Piſſaſphaltos eadem quę pix & bitumen ſi miſcantur, poteſt.

De Cupreſſo. Cap. C.

CVpreſſus refrigerat & aſtringit. Cuius folia ex paſſo & exigua myrrha ueſicæ rheumatiſmis, & urinæ difficultati auxiliantur. Pilulę autem ex uino tuſæ in dyſenteria, alui fluctione, tuſſi, & orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſime bibuntur. Earum decoctum eoſdem prębet effectus. Tuſę cum fico duricias emolliunt. Nariumq́; polypo medentur. In aceto coctę & cum lupinis detritę ſcabros ungues eijciunt. Hernias inteſtinorum prolapſu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem pręſtant. Pilulę cum arboris coma ſuffitæ, culices abigere exiſtimantur. Folia trita & impoſita uulnera conglutinant. Sanguinem ſupprimunt. Capillum ex aceto tingunt. Illinuntur per ſe aut cum polenta ignibus ſacris, ulceribus quæ ſerpunt, carbunculis, & oculorum inflammationibus. Admota cum cęrato ſtomachum corroborant.

De Iunipero parua. CAP. CI.

IVniperum paruam græci arceuthida, aliqui Mneſitheum, Alij acatalidem, ægypty Libium, Galli iupicellum, Romani iuniperum uocant. Eius duo genera. Altera maior, altera minor. Vtraq; acris eſt. Excalfacit, et urinam mouet. Accenſa ſerpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grandeſcere, aliæ nucem ponticam æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandẽdo dulces, ſubamare, quæ archeutidis etiam nomen id eſt iuniperi retinuerunt. Modice calfaciunt & aſtringunt, ſtomacho utiles. Contra pectoris uitia, tuſſim, inflationes, tormina & ſerpentium ictus efficaciſſime bibuntur. Vrinam cient. Vnde ruptis, conuulſis, & uuluæ ſtrangulatui ſubueniunt. Folia acrimoniam habent. Ideo tam ipſa quàm eorum ſuccum ex uino contra uiperarum morſus illini, aut bibi prodeſt. Corticis cinis cum aqua illitus lepras eximit. Ramenta ligni deuorata interficiunt.

De Iunipero magna. CAP. CII.

IVniperus magna, quam aliqui ſylueſtrem cupreſſum appellant, alij Mneſitheum, alij Acatteram, Romani Iuniperum, uulgo cognita eſt, cupreſſo aſſimilis. Aſperis maritimiſq; locis plerunq; naſcitur, eaſdem quas ſupradicta uires habens.

De Hærba Sabina. Cap. CIII.

BRacis brathy, alijs bary ton, alijs barõ, romanis hærba ſabina appellatur. Duorum generum eſt. Vna folijs cupreſſo ſimilis, ſpinis horridor, grauiter olẽs, acris & feruens. Arbor eſt coactę breuitatis, quę ſeſe magis in latitudinem fundit. Huius folijs nonnulli pro ſuffitu utuntur. Altera tamaricæ folio ſimilis eſt. Vtriuſq; folia nomas ſiſtunt. Collectiones illitu mitigant. Et cum melle nigricias ſordeſq; repurgant. Carbunculos cum uino pota rumpunt. Sanguinem per urinam eliciunt. Partus appoſita extrahunt. Et

ſuffitu idem præſtant. Vnguentis calfacientibus immiſcentur & priuatim gleucino. De Cedro. Cap. CIIII.

c Edrus arbor magna eſt, ex qua picem colligunt, quę cedria uocatur. Iuniperi modo baccas parit, baccarũ myrti magnitudine, rotundas. De Cedria. Cap. CV.

c Edria optima eſt craſſa, perlucida, ualidi odoris. quæ dum effunditur, guttatim non diſſipata coit. Cui ea uis ineſt ut defuncta corpora conſeruet, & uiuentia corrumpat. Qua ex cauſa mortuorum uitam aliqui appellauere. Veſtimenta quoq; & pelles, eximia calfaciendi & ſiccandi dote, corrumpit. Magni ad ocularia medicamenta uſus. Quippe illita oculis claritatem affert. Albugines cicatricesq; detergit. Inſtillata autem cum aceto, uermes aurium necat. Cum hyſſopi decocto infuſa ſonitus ſibiloſq; ſedat. Cauis dẽtium indita eos frangit, & dolores leuat. Quapropter cum acete colluere eoſdem prodeſt. Perunꝺo ante coitum genitali abortiuum fieri conſtat. Anginæ ea perunguntur. Tonſillarum inflammationibus auxilio eſt. Lendes pediculoſq; illitu enecat. Ceraſtæ morſibus cum ſale impoſita ſubuenit. Contra hauſta leporis marini uenena, in paſſo ſumpta auxiliatur. In elephantia aut linctu, aut perunctione proficit. Pulmonum ulcera purgat, & ſi cyathus eius ſorbeatur, perſanat. Tineas & cętera uentris animalia necat. Infuſa partus extrahit. Fit & oleum, a cedria ſeparatum dum coquitur, uelleribus ſupra halitum eius expaſſis, ut in pice. Eiuſdem ad omnia uſus. Priuatim uehemẽter perunctum ſcabiem quadrupedum, canum, boumq; perſanat. Inhęrentes ricinos enecat. Vlcera quę ex tonſura acceperunt, ad cicatrices perducit. De Cedride. Cap. CVI.

c Edrides cedri fructus uocantur. Calfactoriam uim habent. Stomacho aduerſantur. Auxilio ſunt tuſſi, conuulſis, ruptis, ſtrangurię. Menſes aũt, ex polline

piperis pota. Contra hauſtum leporem marinum in uino ſumuntur. Serpentes fugantur, peruncto ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. In antidota adduntur. Fuliginem quomodo ex pice, congeri oportet, quae eandem quam picea fuligo uim prębet.

De Lauro. CAP.CVII.

Aurus quædam tenui folio conſtat. Altera latiore. Vtraq; excalfactoriam naturam habet & emollientem. Vnde decoctum earũ in muliebres inſeſſus additum, uulue & ueſicę uitijs conuenit. Virentia folia ſenſim ſubſtringunt. Illita quoq; ueſparum apiumq; ictibus opitulantur. Eadem cum polenta aut pane illita inflammationem omnẽ mitigant. Sed pota ſtomachum effundunt. et uomitiones mouent.

De Bacis lauri. CAP.CVIII.

Auri baccę magis quàm folia calfaciunt. Ergo in ecclegmate cum melle uel paſſo proſunt tabi, orthopnoicę & omnibus thoracis rheumatiſmis. Contra ſcorpionũ ictus ex uino bibuntur. Vitiligines emaculant. Succus baccarũ utiliſſime aurium dolori & grauitati inſtillatur, cum uino uetere & roſaceo. In medicamenta autem adijciuntur quæ neruorũ laſſitudines reficiunt, acopa uocant, & ad unguenta quæ calfaciunt, & diſcutiunt. Cortex radicis calculos rumpit. Partus necat. Hepaticis prodeſt, tribus obolis in uino odorato potus.

De Platano. CAP.CIX.

Enerrima platani folia in uino decocta, mox illita, oculorum fluctiones ſiſtunt. Tumores & inflammationes leuãt. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulę in uino potæ, ſerpentũ morſibus auxiliatur. Exceptę autem adipe igni ambuſta ſanant. Incidens foliorum pilularumq; lanugo, oculos & aures offendit.

De Fraxino. CAP.CX.

Raxinus arbor nota eſt, cuius folia cum ſucco peruncta, aut ex uino pota, uiperarum ictibus auxilian

tur. Corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. Ramenta ſcobemq; potu, perniciem afferre traduntur.

De populo alba. CAP. CXI.

p Otus albę populi cortex unciæ unius pondere, iſchiadicis ac urinę ſtilliadio prodeſt. Abortiuum fieri tradunt. ſi cũ mulino rene bibatur. Folia quoq; cum uino poſt purgationes pota, idem prę ſtare produntur. Tepens foliorum ſuccus utiliter aurium dolori inſtillatur. Pilulæ quę primo foliorum partu exiliunt, illitę cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderunt corticem albæ populi particulatim cæſum, & ſulcis ſtercoratis mandatũ, omni tempore anni edules fungos proferre.

De Macere. CAP. CXII.

m Acer ex barbaria aduehitur, cortex flaueſcens, craſſus, guſtu perquam aſtringens, qui cõtra cruentas excreationes, dyſenterias, & alui fluctiones bibitur.

De Vlmo. CAP. CXIII.

u Lmi & folia & cortex & rami, uim habent ſpiſſandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinuntur. Vulnera glutinant, ſed multo magis corticis tilia, ſi faſcię loco intorqueatur. Nam lori more flecti poteſt. Craſſior cortex in uino aut aqua uncıatim potus, pituitas trahit. Fracta oſſa celerius ſolideſcunt ſi decocto foliorum corticis aut radicis foueātur. Humor in folliculis enaſcens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorẽ inducit, faciemq; ſplendidiorẽ pręſtat. qui dũ ſiccatur, in animalia abit, quę culicum formã gerunt. Folia cum tenereſcunt, holerum more ad obſonia uſurpantur.

De Lignorum marcore. CAP. CXIIII.

i Nadens caudicibus ligniſq; ueteribus caries congeritur, quę farinæ modo illita, ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. Serpentia cohibet ſi cum pari aniſo & uino ſubacta, linteiſq; impoſita, illinatur.

De Populo nigra. CAP.CXV.

Opuli nigrę folia cum aceto illita, magna utilitate po
p dagricis doloribus illinuntur. Reſinam populus fun=
dit, quę in malagmata additur. Semen potum ex a=
ceto comitialibus utile eſt. Lachrymam commemorant, quę in pa
dum amnem defluat, durari ac coire in ſucinum, quod electrũ
uocant, alij chryſophoron. Id attritu iucundum odorem ſpirat, et
aurum colore imitatur. Tritum, potumꝗ, ſtomachi uentriſꝗ
fluctiones ſiſtit.

De Harundine. CAP.CXVI.

N harundinum genere quędam naſtos uocatur, ex
i qua ſagittę factitari ſolent. Alia fœmina qua tibiarũ
ligulas efficiunt. Alia quod fiſtulis addicta ſit, Sy=
ringias, cui multum ineſt carnis, crebris ancta genicul is, ad li=
brorum conſcriptionem accõmodata. Alia craſſa, concaua, apud
amnes naſcens, quę a quibuſdam cypria, ab alijs donax appella
tur. Alia phragmites ſeu uallatoria, gracilis candicans, uulgo co
gnita. cuius trita radix per ſe, aut cum bulbis ſuis illita, ſpicu=
la aculeosꝗ corpore extrahit. Luxata lumborumq; dolores, cum
aceto mulcet. Virentia folia tuſa & impoſita ignibus ſacris me
dentur, & cęteris inflammationibus. Corticis cinere perunctæ
cum aceto alopecię ſanantur. Paniculæ lanugo ſi aures intraue=
rit, exſurdat. Eundem effectum implet harundo quę cypria
dicitur.

De Papyro. CAP.CXVII.

Apyrus qua chartę fiunt, nullis nõ cognita, pręcipue
p in medicina utilitatis ad laxandas fiſtulas. Madefa=
cta lino inuoluitur uſꝗ dum inaruerit. Conſtricta
enim atꝗ immiſſa in hiatum humore completur, & intumeſcen
do fiſtulas aperit. Habet neſcio quid alimenti radix. Itaꝗ ægy=
ptij eam mandunt. ſuccum tantum deuorantes, & manſam ex=
puũt. Ipſis radicibus pro ligno utũtur. Crematę papyri cinis de
paſcentia ulcera cum omnium partium, tum oris maxime, cohi=

bent. Verum melius id combuſta charta preſtat.

De Myrica. CAP. CXVIII.

m *Yrica ſeu tamarix arbor uulgo cognita eſt, cum apud pigras & ſtagnãtes aquas enaſcatur fructum quaſi florem ferens compage muſcoſum. Aegyptus ſyriaq; alteram gignunt maiorem ſylueſtri cætera ſimilem. Fructũ parit gallæ proximum, inequaliter aſperſum guſtu, quo conuemẽter utimur uice gallę in medicaminibus oculorum orisq;. Datur cruentę excreationi in potu, & cœliacas, & contra profluuia fœminarum, regium morbum, & phalangiorũ morſus. Illitus tumores inhibet. Cortex in eoſdem uſus adhibetur. Decoctum foliorum cum uino potum, lienem abſumit. Ad dolorem dentium in collutiõibus ſalutare, et mulieribus fluctioni uuluę opportunis, in deſeſſiõibus. Phthiriaſi lendibusq; circũfuſum prodeſt. Abundãtiam fœminarum ſiſtit impoſitus arboris cinis. Potorios calices e caudice lienoſis moliũtur, quo datus in his potus proficiat.*

De Erica. CAP. CXIX.

e *Rica fruticoſa arbor myricę ſimilis, longe minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. Tam flos quã coma ſerpentium ictibus illitu medetur.*

De Acacalide. CAP. CXX.

a *Cacalis fructus eſt naſcentis in ægypto fruticis, ſeminis myricæ quadam tenus ſimilis, cuius aqua in qua maduerit ad collyria additur, quę ad excitandam oculorum aciem conueniunt.*

De Rhamno. CAP. CXXI.

r *Hamnum alij perſephonion uocant, alij leucacantham, Romani ſpinam albam, aut cerualem, Aphri atadim Rhamnus fruticat, in ſepibus ramos ferens rectos & aculeos in acutę ſpinę modum, folijs paruis, oblongis, ſuppinguibus, teneris. Alterũ ei genus candidius. Tertium nigrioribus la*

tioribusq́; folijs conſtat, & quadam tenus rubentibus. cuius rami quinum cubitorum longitudinem implent, infirmioribus horrentes ſpinis, innocentioribusq́;. Fructum edit latum, candidum, tenuem ueluti foliculum, haſtulæ regiæ ſimilem. Omnium folia igni ſacro, & ſerpentibus ulceribus, efficaciter illinuntur. Fama eſt ramos huius ualuis feneſtris'ue impoſitos, ueneficia depellere.

De Halimo. CAP. CXXII.

Alimum alij damaſonium uocant, alij Erymon, alij Brettanicam, alij Rhabdion, alij Baſilion, magi Mercurij baſim, aut Oſiridis diadema, alij Elyſtephanon aut ſacrum caulem, pythagoras Anthenoros, ægyptij aſcntiri, alij aſphen, alij aſealuri, alij aſariphen, Latini Albucium aut Ampeluciam. Halimus frutex eſt ſepimẽtis idoneus, ſimilis rhamno, ſine ſpinis, folijs oleæ, ſed latioribus. Naſcitur in ſepibus & maritimis. Folia decoquuntur cibrorum gratia. Radix conuulſa, rupta, torminaq́; mitigat, dragmę pondere in aqua mulſa pota. Eadem lactis ubertatem facit.

De Paliuro. CAP. CXXIII.

Aliurus frutex cognoſcitur aculeatus, durus, cuius ſemen pingue & fuliginoſum inuenitur. quod potum tuſſi opitulatur. Veſicę calculos comminuit. Serpentium ictibus aduerſatur. Folia et radix aſtrictoriam uim habẽt. quorum decoctum potu aluum ſiſtit. Vrinam trahit. Contra uenena & ſerpentium morſus auxiliatur. Radix recentia tubercula, tumoresq́; omneis diſcutit, trita & impoſita.

De Acuta ſpina. CAP. CXXIIII.

Cuta ſpina, quam pyrinam aut pitj anthen aliqui uocant, arbor eſt pyraſtro ſimilis, ſpinoſa, et minor. Baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleum, radicem multifidam, alte deſcendentem. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuium, & abundantiam fœminarum ſi=

ſtunt. Radix illita aculeos & ſpicula extrahit. Abortum fieri tradunt ſi ter radice uenter, aut ſenſim feriatur aut perungatur.

De Rubo canis. CAP. CXXV.

Rutex eſt arboris inſtar, rubo longe maior. Folia fert f multo latiora myrto. firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuę ſimili. qui ꝑ maturitatem fuluescit, et flocculos intus continet. Fructus exéptus interioribus floccis areſfactus, aluum ſiſtit. Ferueſfacti enim y in uino, mox poti, arteriam infeſtant. De Liguſtro. Cap. xxvi.

Iguſtrum arbor eſt oliuę folijs circum ramos, latioribus l mollioribus, et uirentioribus. Flore candido, muſcoſo, odorato, ſemine ſabuci nigro. Optimũ naſcitur in Canopę et aſcalone. Folia aſtrictoriam uim habent. quare cõmanducata ulceribus oris medentur. Illita feruidis inflãmationibus, carbunculisq; proſunt. Decocto eorundem igni ambuſta fouentur. Capillũ ruffant trita folia, quę in radiculę ſucco maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis dolorem ſedat. Cyprinũ oleum quod ex eo fit, excalfacit, emollitq; neruos quoniam multa quę feruenti natura prędita ſint aſſumat. De Tilia. Cap. cxxvij.

Ilia arbor eſt liguſtri magnitudine. Folijs olęe, nigrio t ribus et latioribus. Fructu lentiſci, nigro. ſubdulci, racematim cohęrente. Aſperis naſcitur. Huius folia aſtringunt, ad eadem utilia ad quę oleaſter, cũ aſtrictione eſt opus. maxime ad infantiũ ulcera in ore, cõmanducata, aut ſi decocto colluantur. Pota urinã ac menſes cienet. De ciſto. C. xxviij.

Ciſtus quem aliqui cisthoron, aut aſſaron uocant, ramo c ſus frutex eſt, ſed improcęrus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens. Folijs rotundis, acerbis, hirſutis. Flos maſculo ut mali punicę, fœminę albet. Vis aſtringens. unde flores in uino auſtero bis in die poti, proſunt dyſentericis. Et nomas illita cohibent. Veuſtati ulcerũ, et igni ambuſtis cum cerato medentur.

De Hypocaſtide. CAP.CXXIX.

Hypociſtis Robethron, aut cytinus a nonnullis co= b gnominata, iuxta aſti radices naſcitur, floris punici ſimilitudine. Quædam flaua. Altera uirens. Tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractamq́; macerant, & incoquunt, reliquaq́; ut in lycio proſequuntur. Vires acaciæ habet. Verum aliquanto magis ſiccat, & aſtringit. Prodeſt dyſenterias, cœliacis, ſanguinem excreantibus. Fœminarum profluuio & pota & indita.

De Ladano. CAP.CXXX.

St & alterum ciſti genus, ledon a nonnullis appella e tum, frutex ſimili modo naſcens, longioribus folijs & nigrioribus. quę uerno tempore quiddam contrahunt pingue. Foliorum uis aſtringens, atq; effectus ciſti præbens. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cum aſti frondes paſcuntur capræ hircię, pinguitudinem conſpicuæ barba carpunt, & ſuo lentore uilloſis cruribus adhæreſcentem reportant. quam depectentes incolę, colanteſq́; cogunt in offas, & ita recondunt. Alij uero attractis funiculis, inſidentem fruticibus lentorem abſtergunt, conglomerantq́; in ladanum. Maxime probatur odoratum, ſub uiride, facile molleſcens, pingue, quod arenas non collegit, nec ſqualore obſitum eſt, reſinoſum. quale in cypro gignitur. Arabicum uero lybicumq; uilius. Natura ei ſpiſſandi, calfaciendi, molliendi. Laxat ora uenarum. Capillũ fluentem cõtinet, addito uino myrrha aut myrteo oleo. Cicatricibus decorem reddit cum uino illitum. Medetur auriũ doloribus cum hydromelite aut roſaceo infuſum. Suffitu ſecundas eijcit. Peſſis immiſtum; uuluæ duriciem ſanat. In medicamenta quę dolorem tuſſimq; finiunt & malagmata utiliter inſeritur. Aluum ſiſtit cum uino uetere potum. Et urinam ciet.

De Hebeno. CAP.CXXXI.

Ebenus optima habetur æthiopica & nigra, nullos
b *habens uenarum diſcurſus, factitij cornus læuitate.*

Cum frangitur denſa apparet, mordens guſtu, atq; aſtringens. Suffitur iucundo odore ſupra carbones ſine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem flaueſcit. Altera eſt *Indica internatis ſegmentis candicantibus, et modicæ fuluis, item frequentibus maculis. Cæterum prior, bonitate antecedit.* Apud *quoſdam ſeſamina, aut ſpinea ligna, hebeni uice ueneunt. quod diſcernitur ex eo, quod fungoſa ſunt, & in purpureas aſſulas reſoluũtur. nihil mordacitatis in guſtu nec redolentiæ in ſuffitu præferentia. Caliginem oculorum abſterget.* Ad *ueteres diſtillationes, puſtulasq; mirum in modum pollet. Si quiſpiam facta ex eo coticula collyriis utatur, melius proficiet.* Ad *oculorum medicamenta efficax eſt, ſi ſcobes ramẽta ue uino chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli præterita ramenta excolant, reliquaq́; eundem in modum peragunt.* Alij *pro uino aqua utuntur. Vritur in fictili nouo donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi modo & ita ſiccis lippitudinibus conducit.*

De Roſa. CAP.CXXXII.

Oſa refrigerat & aſtringit, ſed ſicca multo magis.
r *Succus recentibus folijs exprimitur, deſectis forficæ unguibus, ſic appellantur candidæ foliorum partes.*

Reliquum in pila premi & teri debet in umbra, donec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiãnum folia roſarum, continuo uerſata, ne mucant, ne ue ſitus in ijs inſideat. Aridis roſis et in uino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorum, gingiuarum, ſedis, recti inteſtini, ac uuluæ, pinna illitus aut infuſus. Eadem ſine expreſſione tuſa, præcordiorum inflãmationibus, humidis ſtoma=

chi uitijs, igni ſacro illini prodeſt. Siccas ac tritas fœmina aſperguntur. Miſceri ſolent uulnerarijs antidotis atq; compoſitionibus quas antheras uocant. Folia uruntur in cilli blephara. Flos qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus gingiuarum fluctionibus efficaciter inſpergitur. Capita pota citum aluum, et cruentas reiectiones ſiſtunt.

De Roſeis paſtillis. Cap.cxxxiii.

Aſtilli quos rodides uocant, hac ratione conficiuntur.
p Roſarum uiridium, quæ nullo antea humore madefa
ctę exaruerint, drachmę triginta, indicæ nardi drach
mę decem, myrrhæ drachmæ ſex, tritæ digeruntur in paſtillos, qui trium obolorum pondus æquent. Siccatiq; in umbra, in fictili non picato, atq; obturato reconduntur. Alij adijciunt coſti drachmas duas, iridis illyricæ tantidem, et uinum chium cum melle miſcent. Mulieribus monilium loco uſui ſunt, ad retundendum graue ſudoris uirus. Tritis etiam utuntur ad illitiones & diapaſmata quæ fiunt ad ſudores coercendos, ita ut a balneis inareſcant corpora, dein frigida aqua abluantur.

De Lycio. CAP.CXXXIIII.

Ycium quod aliqui pyxacanthā uocant, arbor eſt ſpi
l noſa, ramis trium cubitorū, haud longioribus, folijs bu
xi, denſis, fructu piperis, nigro, læui, amaro, denſoq;, cortice pallido, non diſſimili lycio madefacto, radicibus multis, obliquis, lignoſis. Naſcitur plurimum in Capadocia, Lycia, & plerisq; alijs locis. Aſpera loca amat. Coquuntur rami cum radicibus tuſi & ante per aliquot dies macerati, tum abiectis lignis denuo liquor coquitur, donec mellis craſſitudo fiat. Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut abſinthij ſucco, aut felle bubulo. Innatans ſpuma inter coquendum exempta, oculorum medicamentis additur. Reliquo ad alia utuntur. Simili modo fit lycium ſemine expreſſo & inſolato. Optimum quod uri poteſt, reſtinctumq; rubentem ſpumam oſtendit, glebis extrin=

*ſcus nigris intus cum fregeris ruffis, inguſtabile, cum amaritu=
dine aſtringens, crocino colore, eiuſmodi Indicũ eſt, cęteris præ
ſtantius. Lycium aſtringit. Caliginem oculorum diſcutit. Genarũ
ſcabiem, pruritus, ueteresq́; fluctiones ſanat. Facit ad purulentas
aureis, exulceratas gingiuas, tonſillas, labiorum fiſſuras, ſedis ri=
mas, attritusq́; illitum. Cœliacis, dyſentericis, potum inditumq́;
conuenit. Datur ſanguinem excreantibus, & tuſſi ex aqua. Con
tra rabioſi canis morſus in catapotio deuoratur, aut in aqua bi=
bitur. Flauos facit pilos. Paronychijs, ulceribus quę ſerpunt aut
putrẽt, medetur. Fœminarũ profluuia appoſitum ſiſtit. Rabioſo
rum ictibus ex melle potum, aut uice catapotij deuoratum, auxi=
liatur. Tradũt Indicum fieri lycium ex frutice lonchitide appella
to. Ea ſpinarum generi aſcribitur, ramos rectos habens, ternum
cubitorum longitudine, maiores'ue, rubo craſſiores, a radice nu=
meroſos. Fructus cortex rubeſcit. Folia oleę ſimilia. Hęrba in
aceto decocta proditur lienis inflammationibus & regio morbo
mederi. Et fœminarum purgationes elicere. Aſſeuerant etiam
crudam in potu, eoſdem effectus pręſtare. Semen cyatho dimi=
dio potum, pituitam expurgare. Venenis quoq; auxilio eſſe.*

De Acacia. CAP. CXXXV.

*Cacia in ægypto naſcitur inſtar arboris, frutice ſpi=
noſo, non ſe in rectum attollente. Florem habet can=
didum, & ſemen lupino ſimile in folliculis, ex quo ſuc
cus expreſſus ſiccatur in umbra, niger ex maturo ſemine, ſub
ruffus ex uiridi. Eligitur modice ruffus & odoratus. Aliqui fo
lia cum ſemine exprimunt. Manat & gummi ex ea ſpina. Vis
ei ad ſpiſſandum, refrigerandumq́; efficax. Succus oculorum
medicamentis utilis. Valet ad ignem ſacrum, ulcera quę ſerpunt,
perniones, pterygia & oris ulcera. Procidentes oculos repri=
mit. Menſium abundantiam ſiſtit. Prociduam uuluam cohibet.
Citum aluum ſupprimit aut potus aut inditus. Capillos deni=*

grat. Lauatur oculorum medicamentis, trito in aqua, mox effu ſo quod concreuerat, donec pura extet aqua. Et ita cogitur in paſtillos. Vritur etiam in fictili nouo fornacibus, torreturq; in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum ſolutos artus fotu committit. Præfertur eius ſpinæ gummi, quod in uermiculorũ ſpeciem contrahatur, & uitri modo perluceat, ligni expers. Proximum eſt candidum. Sordidum uero ac reſinoſum inutile. Cutis meatus obſtruit. Et medicamentorum quibus ammiſcetur, acrimoniam hebetat. Ambuſtis ex ouo illitum puſtulas non patitur erumpere.

De Acacia altera. Cap. cxxxvi.

a Alterum acaciæ genus in cappadocia pōtoq; prouenit, ægyptiæ ſpinæ ſimilitudine, longe minor, tenerior, humilis. Aculeorum uallo munitur folia habens rutæ. Semen lenticula minus fert autumno, in loculis ternum qua ternumq; ſeminum capacibus. Succus eius aſtringit, uiribus inferior. & ocularibus medicamentis inutilis.

De Amurca. CAP. CXXXVII.

a Murca expreſſæ oliuæ recrementum eſt. Decocta in cupreo uaſe ad craſſitudinem mellis aſtringit, cęteros prębens lycij effectus. Inſuper dentium dolori, & uulneribus, cum aceto, uino aut mulſo, commode illinitur. Additur in medicamenta ocularia, & meatus obſtruētia. Vetuſtate meliorem fieri conſtat. Vtiliter infunditur ſedis, genitalium, & uuluę exulcerationi. Si uero cum omphacio recoquatur ad mellis craſſitudinem, cariosos dentes extrahit. Iumētorum ſcabiem cum decocto lupini & chameleonte illita ſanat. Cruda & recenti amurca podagras articulariosq; dolores fouere utiliſſimum. Perunctā in uiloſa pelle & hydropias impoſita tumoris molem reprimit.

De Vitice. Cap. xxxviii.

a Gnon aliqui agynon, alij lygon uocant, alij Amicto mianon, alij tridactylon, magi ſemnon, alij hæma ideos.

ideos. Aegyptij ſim. Romani ſalicem marinam, alij piper agreſte, alij lecriſticum. Vitex, ſeu; caſtus frutex eſt in arborem aſſurgens. Naſcitur in fluminum ripis, aſperiſq; locis ac torrentiū alueis. Ramos gerit pręlongos, fractu peruicaces, folia oliuę, ſed molliora. Duo genera eius. Vna harum album florem mittit cū purpureo, altera tantum purpureum, & ſemen ut piper. Excalfactorias uires habet & aſtrictorias. Semen eius potum uenenatis ictibus, aquę quę cutē ſubijt, lienoſisq; auxiliatur. Lac euocat. Menſes ciet, drachmę pōdere in uino potum. Genituram exoluit. Caput tentat, & ſoporem affert. Decoctum herbę & ſeminis in deſeſſione, mulieribus uuluę malo opportunis opitulatur. Item inflammationibus. Purgationes mouet ſemen cum pulegio potum, etiam ſuffitu uel appoſitu. Capitis dolorem diſſoluit illitum. Inſtillatur cum aceto & oleo capiti in letargo & phrenitide. Folia ſuffitu aut ſubſtratu fugant uenenata. Illita quoq; ſerpentium morſibus auxiliatur. Teſtium duritias cum butyro & folijs uitium emolliunt. Rimas ſedis ſemen cum aqua illitum mitigat, & cum folij medetur luxatis, uulneribusq;. Virgam qui manu teneat dū iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnū quaſi dicas purum uocant Gręci, quoniam matronæ in theſmophorijs athenienſium caſtitatem cuſtodientes, folijs cubitus ſibi ſternunt. & lygon quaſi uimen, propter inuictam fere ramorum flexilitatem.

De Salice. CAP. CXXXIX.

ſ Salix uulgo nota eſt, cuius ſemen, folia, cortex, & ſuccus ſpiſſandi uim habent. Trita folia cum exiguo pipere & uino pota, illeoſis ſubueniunt. Sumpta cum aqua præſtant mulieribus ne concipiant. Salignum ſemen in potu ſanguinem expuentibus prodeſt. Cortex eoſdem præbet effectus. Corticis cinis admiſto aceto illitus, clauos & callos tollit.

Ex folijs & corticæ ſucus cũ roſaceo in caliçe punia calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorũ podagras foueri utiliſſimũ. Furfures purgat in corpore. Excipitur ſucus qui manat ex ea, cũ floret exciſo cortice. In plaga .n. concretus humor inuenitur, qui ad purganda quę obſtant oculis, ſuã uim prębet.

De Syluestri olea. CAP. CXL.

Syluestris oleæ, quam aliqui oleaſtrum appellant, alij æthiopicam oliuam, folia aſtringunt. Trita autem & impoſita ignem ſacrum, ulcera quę ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, paronychia, nomasq; cohibẽt. Cruſtas emarginant cum melle illita. quinetiã ſordida repurgant. Inflãmationes panosq;, cum melle impoſita diſcutiunt. Cutẽ a capite uulſam conglutinant. Oris ulceribus commanducata medẽtur. Succus & decoctum eoſdem habent affectus. Sãguinis eruptiones ac muliebre profluuiũ, admotus ſucus inhibet. Vuæ oculorũ proſtulisq; prodeſt. Vlcera & ueteres defluctiones ſiſtit. quapropter in collyria additur, ad genarum eroſiones ꝑquã utilis. Exprimitur ſucus tuſis folijs, affuſo uino ex aqua, ſiccatusq; ſole in paſtillos digeritur. Sed longe ualidior ad recondendũ ſucus habetur, qui cum uino q̃ cum aqua expreſſus eſt. Auribus ſubuenit, ſiue ulcerentur, ſiue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. Vruntur cum floribus folia, ut ſpodij uicem cinis pręſtet. In cruda olla oblito ore luto uſq; dum figlinũ ꝑcoquatur, reſtinctaq; uino & rurſus ſubacta eodẽ modo uruntur. Poſtremo ceruſæ modo elota coguntur in paſtillos. Huiuſcemodi cinerem in medicamentis oculorũ conſtat ſpodio non cedere Sed eiſdem uiribus prædicum eſſe putandũ eſt. Foliorum ſatiuæ oleæ eadem uis intelligitur, ſed aliquanto inferior: Vnde ocularibus medicamentis ob ſuam mitiorem uim conuenĩẽtior eſt. Sudor ligno uirenti accenſo manãs, illitu ſanat lichenas, furfures, & ſcabiẽ, Oleaginũ ſemen illitum medetur fur-

ſtribus, & ulceribus quæ depaſcunt uorantq́. Quod autem intra nucleum eſt ex adipe & farina ſcabros ungues excutit.

De Colymbadibus oliuis. CAP. CXLI.

Olymbades tritę & ambuſtis illitæ, puſtulas gigni prohibēt. Sordida ulcera purgent. Murię ſucus collutus gingiuas contrahit. Et motus dentium firmat. Oliua flaua & recens ſtomacho utilior eſt. Ventri diſſicilis. Nigra autem & matura, corruptioni oportuna eſt. Stomacho aduerſatur. Oculis non conuenit. Capitis dolorem mouet. Arefacta illitu depaſcentia ulcera ſiſtit. Et carbunculos emarginat.

De Oleo ſylueſtris oliuæ. Cap. cxlii.

Leum ſylueſtris oliuæ humidis gingiuarū uitijs colluitur. Dentiū mobilitates ſtabilit. Calfacti fotus, gingiuis fluctione laborātibus utilis eſt. Lanā enim ſpecillo circūligatam oleo madefacere oportet, & gingiuis admouere, donec albæ ſpectentur.

De Lachryma æthiopicę oleę. Cap. cxliii.

Achryma quam ęthiopica olea ſtillat, ſcamonię ſimilis eſt fulua, ſtillis exilibus conſtans, mordax. Quæ autem ammoniaci, aut gummi ſimilitudinem refert colore nigricans, nec guſtu mordens ſuperuacua eſt. Noſtrates oleę, oleaſtriq́ ſimilem lachrymam ſudant, quę commode ad oculorum hebetudines illinitur. Cicatrices albugines q́ illitu emendat. Vrinam & menſes ciet. Cauis dentium impreſſa, ad dolores efficax eſt. Inter uenena ſcribitur. Partus pellit. Lepras & impetigines ſanat. Appellatur autem ęthiopica & agreſtis olea.

De quęrcu Cap. cxliiii.

Vęrcus omnis ad ſtrictoriam uim habet, præſertim liber qui cortici & ligno intercedit. Quinetiam tunica putamini glandis ſubiecta. Decoctū ex ijs datur

dyſenteriacis, cœliacis, ſanguinem excreantibus. Trita in peſſo, fœminis fluxione uuluæ laborantibus ſubijcitur.

De Glande. CAP.CXLV.

Landes eoſdem effectus exibent. Vrinam ciunt.
g *Capitis dolorem & flatus in cibum ſumptæ pariũt.*
Reſiſtunt eſitatæ uenenatorum ictibus. Decoctum corticis cum lacte uaccino potum prodeſt contra toxica. Intritæ crudę, inflammationes illitu leniunt. Ad duritias quas cacoethe uocant & maleficia ulcera cum ſalſa axungia conueniunt. Ilignę glandes uiribus quernas pręſtant.

De Fago & ilice. CAP.CXLVI.

Agus & ilex quercus generi aſſignantur, & conſi-
f *mile munus obeunt. Ilignæ radicis cortex cum aqua*
coctus dum eliqueſcat & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tuſa & trita tumoribus proſunt. Et imbecillas membrorum partes corroborant.

De Caſtaneis. CAP.CXLVII.

Ardianæ glandes quas aliqui caſtaneas, aut lopima,
ſ *aut glandes Iouis appellant, adſtringunt, ſimilesq́;*
effectus præbent. Præfertur tunica quæ carnem & corticem media intercurſat. Caro his qui ephemerum biberunt conueniens eſt.

De Galla. CAP.CXLVIII.

Alla fructus eſt quercus. Aliqua omphacitis appel-
g *latur, parua quidem ſed toroſa, ſolida, nullo forami-*
ne peruia. Altera plana leuis perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior eſt. Vtriuſq; uis uehementer adſtringere. Tritæ excreſcentia in carne, fluxiones gingiuarum & uuæ, atq; oris ulcerationem cohibent. Nucleus, dentium cauernis inditus dolorem ſedat. Crematæ carbonibus donec igne flagrent & uino aut aceto aut acida muria extinctæ, ſanguinem

ſupprimunt. Decoctum quibus inſidere expedit efficax eſt. Et contra uuluas procidentes, fluctionesq́;. Capillos denigrant aceto aut aqua maceratę. Dyſenterias cœliacisq́; cum uino aut aqua tritæ conuenienter illinuntur, aut bibuntur. Obſonÿs addi debent, aut integrę in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum eſt, quod ipſis conferat. In ſumma his utendum ad adſtringenda quæ opus ſunt.

De Rhoe. CAP. CXLIX.

Hus quę obſonÿs aſpergitur, ab aliquibus erythros ap-
r *pellata, ſemen eſt coriarÿ fruticis. Ita uocari ſolet, quoniam coriorum infectores ea utuntur ad inſpiſſandas pelles. Arbuſcula in petris naſcens, binū cubitorū altitudine, folÿs oblongis, rubicantibus, in ambitu ſerratis, acino uuarū gracilium, denſo, magnitudine terebinthi, quadantenus lato. Cuius corticoſa tunica perq̃ utilis eſt. Folia uim habent adſtringendi et acaciæ effectus prębent. Decoctum capillos denigrat. Dyſentericis infunditur, & in potus eorum inſeſſusq́; adÿcitur. Inſtillatur auribus purulentis. Gangręnas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamē tum fit ex aridis folÿs, ad craſſitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem ut lycium conueniens. Semen eoſdem effectus exibet. Cœliacorum, dyſentericorumq́; obſonÿs inſpergitur. Fracta deſquammata, liuidaq́; illitum ex aqua ab inflammatione uindicat. Linguæ aſperitates cum melle abſtergit. Candida fœminarum profluuia ſiſtit. Hęmorrhoidas ſanat, cum quęrno carbone intrito admotum. Latex in quo ſemen maduit decoctus, cogitur coitq;, efficacior ipſo ſemine. Gummi defert quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.*

De Palma. CAP. CL.

Alma in ęgypto gignitur. Ea medio autumni ulgore
p *decerpi ſolet, arabici myrobalani ſimilis, pomatis cognomine, colore uiridi, & odore mali cotonei. q̃ ſi*

ematureſcens ſole percoquatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba eſt & aſtringens. Contra alui fœminarumq́; profluuia, in uino auſtero bibitur. Hęmorrhoidas ſiſtit. Vlnera glutinat illitu. Phœnicobalani plus ſiccis adſtringunt. Capitis dolorem afferunt. Copioſiores in cibo inebriant. Sicciores ſanguinē excreantibus, ſtomachicis, & dyſentericis utiles in cibo. Illinuntur cum cotoneo & cęrato œnanthino ueſicę uitijs. Cariotę pręſertim faucium aſperitati eſu medentur.

De Thebaicis palmis. CAP. CLI.

THebaicarum decoctum potu ęſtuationem ſedat. Vires recreat cum hydromelite ueteri ſumptum. Cibo idem faciunt. Fit ex eis uinum ad eadem conueniēs. Decoctum potu & gargariſatione magnopere adſtringit, & cohibet. Nuclei palmarum cęterorum more cremati in crudo fictili, & uino reſtincti cinere loto, ſpodij uicem efficiunt. Miſcenturq́; in callilephara. quod ſi non iuſtam uſtionem acceperint, denuo cremandi. Vim adſtringendi habent, & ſpiracula cutis obſtruunt. Contra oculorum uuam, & puſtulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum prębent. Corporis excreſcentias reprimunt. Vlcera ad cicatricem ꝑducunt. Sed inter primas utiles ex palmis humilibus ęgyptię.

De Palma Elate. c. clij.

PAlma, quam aliqui elaten aut ſpatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium, tegumentum eſt calyxq́;. quo inſpiſſamenta unguentarij utuntur; Optima habetur odorata, adſtringens, grauis, pręcluſa, intus pinguis. Vis ei adſtrictoria. Siſtit ulcera quę depaſcunt. Laxatos artus committit. Trita miſcetur cataplaſmatis & malagmatis. Prodeſt pręcordijs, imbecilli ſtomacho, & iocineri affecto; miſta conferentibus cataplaſmatis. Eius decoctum ſubinde terſum, capillos denigrat. Datur bibendum congrue, renum ueſicę & uiſcerum uitijs. Vuluę ac uentris fluctiones ſiſtit. Sca-

biem cum reſina & cera ſanat, ſi uiginti diebus recens apponatur. Fructus quem ſuo amplexu fouet, Elate etiam uocari ſolet, & ab aliquibus Boraſſus. Adſtringit & ſpathę effectus pręſtat, non ſic unguentis expetitus. Alba medula caudicis recens in cibo, aut decocta eadẽ facit. De Malo punico. C.CLIII.

m Alum punicum omne boni ſucci eſt, ſtomacho utile, nullum, ſufficiens alimentum. Dulcia ſtomacho utiliora habentur. Sed aliquantulum in eo calorem gignunt. Inflationes pariunt. Onde in febri abdicantur. Acida adſtringunt. Aſtuanti ſtomacho auxiliantur. Et multo magis contrahunt, ac urinam cient. Ora gingiuasq; lędunt. Vinoſa uero mediam ſortiuntur naturã. Nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati, et obſonijs inſparſi concoctiue fluentem alluũ ſtomachumq; ſiſtunt. Cœleſti aqua madeſcunt, bibunturq; cõmode ſanguinem excreantibus. Ad deſeſſus dyſentericorũ feminarumq; fluctione uuluę laborantiũ utiles ſunt. Expreſſus nuclei ſuccus coquitur cum melle ad horis, uirilitatis, et ſedis ulcera, nomas, reduuias et ea quę in corpore extuberant, aurium dolores, & narium uitia, pręſertim acidi.

De Cytino id eſt flore punici. C. CLIIII.

b Vius flores cytini uocantur, qui adſtringunt, ſiccant, cohibent. Sãguinolenta glutinant. Quas punicũ pręſtant utilitates. Humida gingiuarum uitia mobilesq; dentes decocto colluũtur. Herniam prolapſu inteſtini erũpentẽ cataplaſmate repellunt. Memorię tradunt qui tres q̃ minimos cytinos deuorauerit, nullã eo anno lippitudinem paſſurũ. Eliquatur hypociſtidis exẽplo. De Mali corio. C. CLV.

m Ali corium aſperum eſt mali punici putamen, quod aliqui ſidion appellant. Id ſpiſſandi uim habet, & quos cytini, pręcbet uſus. Decoctum radicis potu latas uentris tineas pellit. Et eaſdem euocat.

De Balauſtio. CAP. CLVI.

Alauſtium ſylueſtris punica flos eſt cytino ſimilis.
b Cuius complura genera reperiuntur, candidum, fuluum, roſaceum. Liquamentum ex eo fit hypociſtidis modo. Cui adſtrictoria uis ineſt, eadem faciens quæ hypociſtis & cytinus.

De Myrto. CAP. CLVII.

Yrtus ſatiua nigra utilior eſt medianq; q̃ candida. Sed
m hac multo magis montana. Semen tamen imbecillius parit. Vis & myrti & ſeminis adſtringit. Semen uiride aut aridum in cibo datur ſanguinem excreantibus, & ueſicæ eroſionibus. Succus uirentibus baccis expreſſus eoſdem effectus exhibet. Stomacho utilis. Vrinam cit. Prodeſt contra phalangij morſum, & ſcorpionis ictus in mero. Seminis decoctum capillum tingit. Ius decocti in uino ulcera in extremitatibus ſanat. Oculorum inflammationes illitum cum polline polentę lenit. Contra ægilopas illinitur. Crapulam arcet præſumptum uinum, quod ferue facto ſemine exprimatur, alias enim acorem contraheret. Præſtat uinum ſeminis effectus. Vtile procidentiæ uuluarum in deſeſſionibus, ſedis uitijs, & fœminis fluctione uuluę laborantibus. Purgat furfures, ulcera capitis manantia, atq; eruptiones papularum. Fluentes capillos continet. Additur quoq; in medicamento quod liparas uocant, uti oleum quod ex folijs eius factum eſt. Decoctum foliorum ad deſeſſiones balnearum conuenit. Et contra laxatos artus, & male ſoli deſcentes. Eo fracta ferruminationi repugnantia utiliſſime fouentur. Vitiliginem emendat. Purulentis auribus infunditur. Et capillos denigrat. Succus eadem efficit. Trita folia & ex aqua illita humidis ulceribus, & membris omnibus fluctione laborantibus, cœliacis [illegible] proſunt. Et admiſto omphacino oleo aut exiguo roſaceo [illegible] ulcera ſerpentia, ignem ſacrum, teſtium in-

flammationes, epinyctidas, & condylomata. Arentium foliorũ farina utiliter inſpargitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum fœminumq́; perfuſiones. Cardiacorum ſudores cohibet. Folia cruda ſeu cremata cum cęrato, ambuſtis, paronychijs pterygijsq́; medentur. Exprimitur folijs ſuccus adfuſo uetere uino aut aqua cœleſti, cuius recentis uſus eſt. Nam exiccatus plane cariem ſentit, & uires amittit.

De Myrtidano. CAP. CLVIII.

Myrtidanum dicitur incrementum inęquabile, uerrucoſum & concolor. quod perinde quaſi manus myrti caudicem amplectitur. Magis q̃ myrtus adſtringit. Tuſum addito auſtero uino reponitur, coactũq́; in paſtillos ſiccatur in umbra, multo efficacius et folio & ſemine, cęrato, peſſis, inſeſſionibus, cataplaſmatis admiſtum, ubi adſtringendum aliquid eſt.

De Ceraſijs. CAP. CLIX.

Ceraſia uentri utilia ſunt, ſi uiridia ſumantur. Eadem ſiccata aluum ſiſtunt. Gummi quod ceraſi reſudarunt, cum uino diluto tuſſi uetuſtæ medetur. Colorem commendat. Viſum exacuit. Appetentiam inuitat. Idem ex uino potum calculoſis auxilio eſt.

De Siliquis. CAP. CLX.

Siliquę recentes ſtomacho aduerſantur. Aluũ ſoluunt. Eędem ſiccatę ſiſtunt. Stomachoq́; utiliores fiunt. Vrinam ciunt, ſed præcipue quæ uinaceis condiuntur.

De Malo. CAP. CLXI.

Folia flores & germina cum omnis mali, tum maxime cotoneę adſtringunt. Pomis acerbis adſtringendi uis ineſt. Maturis uero longe ſecus. Ex ijs uerna bilem gignunt. Neruos lędunt. Inflationes pariunt.

De cotoneo malo. cap.clxii.

c Otonea ſtomacho utilia. Vrinam cient. Verum toſta accommodatiora habentur. Proſunt cœliacis, dyſentericis, purulenta extuſſientibus, cholericis, præſertim cruda. Maceratorum liquor commode in ſtomachi aut uentris fluctionibus, potu datur. Succus crudorum aſſumptus orthopnoicis ſalutaris eſt. Decocto fouentur uuluę & ſedes ſi procidant. Cotonea quę melle condiuntur. urinam mouent. Mel autem ſibi conſtringentem illam uim & inſpiſſantem adſciſcit. Quę cum melle coquuntur ſtomacho atque ori gratiora ſunt, ſed minus inſpiſſant. Cruda cataplaſmatis adiiciuntur, ad cohibendam aluum, aut ſi ſtomachus ęſtuet, aut in uomitiones effundatur, ad mammarum inflammationis, pręduros lienes, & condylomata. Fit uinum ex ipſis tuſis expreſſisque. Sed quo perduret, quindecim ſextariis ſucci unus mellis adiungitur, alioquin in acorem degenerat. Prodeſt ad omnia quæ dicta ſunt. Fit & oleum ex iis quod melinũ uocauimus, quo utimur quoties adſtringenti oleo eſt opus. Eligi oportet uera, rotunda. parua, & odorata. Quę uero ſtruthia dicuntur magna quidem ſunt, ſed minus utilia. Flos & uiridis & ſiccus cataplaſmatis imponitur, iis conueniens quæ adſtrictionem deſiderant. Inflãmationibus oculorum, reiectionibusque ſanguinis, contra citam aluum, & menſium impetus, in uino bibitur.

De Malis dulcibus. cap.clxiii.

m Elimela uentrem molliunt & animalia expellunt. Stomacho negocium exhibent. Aeſtuoſa. Ea a multis dulcia mala uocantur.

De Orbiculatis malis. cap.clxiiii.

e Pirotica mala quæ latine orbiculata dicuntur. ſtomacho utilia. Siſtunt aluum. Vrinas euocant. Malis tamen cotoneis inualidiora.

De Syluestribus malis, cap.clxv.

Yluestria mala similia ſunt uernis, & adstringunt, ſ Sane in hunc uſum immatura opus ſunt.

De perſicis malis. cap.clxvi.

p Erſica poma matura tam ſtomacho q̃ uentri utilia ſunt. Acerba aluum cohibent, ſed ſicca uehementius. Decoctum e ſiccis alui ſtomachiq; fluctiones ſiſtit.

De Præcocibus. cap clxvii.

a Rmeniaca quæ a latinis præcocia dicuntur, miñora ſunt ſupradictis, & ſtomacho utiliora.

De medico malo ſeu citreo. cap.clxviii.

m Edica mala aut cedromela quæ latini citrea uocant, nemini non cognita. Arbor ipſa omnibus anni tempo ribus pomifera, aliis deciduis, aliis ſubnaſcẽtibus. Ma lum oblongum eſt, rugoſum, colore aurum imitans, cum graui tate odoratum. Semen habet pyri. Id in uino potum uenenis re=ſiſtit. Aluum mouet. Oris ſuauitatem commendat, decocto eius colluto, aut ſucco. Eſtur in malacia mulieribus. Veſtiariis impõ ſitum ab eroſionis uitio ueſtes uindicare exiſtimatur.

De Pyro. cap.clxix.

p Yrorum multa genera, quę tamẽ omnia adſtringũt. Adduntur conuenienter in repellentia cataplaſma= ta. Decoctum e ſiccis & cruda ipſa aluum ſiſtunt. Ieiunos eſitata lędunt.

De Pyraſtro. cap.clxx.

a Chras pyraſtri genus eſt, quod tardiſſime matu= reſcit. Vim pyro adſtringentiorem habet. Et ad ea= dem conuenit. Stringunt etiam eius folia. Ligni pyro rum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi ſtrangulant. Aiunt fungos ſi ſylueſtria pyra cum eis coquantur, innoxios fieri.

De Prunis. CAP.CLXXVI.

PRunus arbor eſt nota, cuius pomum eſtur. Sed ſto=
machum male habet. Aluum mollit. Syriaca pr una
& pręcipue quę damaſci gignuntur, exſiccata ſtoma
cho utilia ſunt. Aluum adſtringunt. Folia pruni in uino deco=
cta gargarizatu uuam, gingiuas, & tonſillas fluctione labo=
rantes reprimunt. Pręſtant idem ſylueſtrium prunorum bac=
cę, poſt maturitatem exiccatæ. Cum ſapa uero decoctę ſtoma=
cho utiliores redduntur. Aluumq; magis adſtringunt. Gummi
prunorum agglutinat. Potum in uino calculos comminuit. Ex
aceto quoq; illitum impetigines infantium ſanat.

De Arbuto. CAP.CLXXVII.

ARbutus ſiue unedo arbor eſt cotoneæ malo non
diſſimilis, tenui folio. Cuius fructus pruni magnitu
dinem implet, nullo intus nucleo. Huic apomacolæ
cognomen eſt. Maturus aut flauet, aut rubeſcit, in eſu acroſus.
ſtomacho aduerſatur. Capitisq; dolorem mouet.

De Amygdalis. CAP.CLXXVIII.

AMygdalę amarę radicum decoctum, uitia cutis in fa=
cie corrigit. Illitæ nuces idem munus præſtant. Men=
ſes admotę ciunt. Capitis dolori auxiliantur, illitę
fronti aut temporibus cum aceto uel roſaceo. Epinyctidas ſa=
nant ex uino. Item putreſcentia ulcera, & quę ſerpunt, & mor
ſus canum cum melle. Earum autem eſu dolores finiuntur.
Aluum emolliunt. Somnum faciunt. Vrinam cient. Contra ſan
guinis reiectiones cum amylo aſſumuntur. Renum uitijs, et pul
monum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum
reſina terebinthina dantur. Calculoſis difficiliq; urinę in paſſo
auxiliantur. Et delinctu cum melle & lacte hepaticis, tuſſi, &
inflationibus coli, nucis auellanę magnitudine, quinis ſeptenisue

præſumptis ebrietatem non ſentiunt potores. Vulpes ſi cum qua uis eſca eas uorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit et ad ſtringit. Reijcientibus ſanguinem, potum auxilio eſt. Impetigines quę ſummum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit. Tuſſi ueruſtę cum diluto uino potum medetur. Calculoſis cum paſſo bibere prodeſt. E nucibus gręcas dulces cibo idoneę, ſed multo minus ualent in remedijs quam amarę. Attamen extenuant. Vrinam ciunt. Recentium eſu cum ſuo putamine humida ſtomachi uitia recreantur.

De Piſtacijs. Cap. clxxix.

Piſtacia quę in ſyria gignuntur, pineis nucibus ſimilia ſunt, & ſtomacho facilia. Trita cum uino contra ſerpentium ictus proſunt, ſiue edantur ſiue bibantur.

De Nuce iuglande. Cap. clxxx.

Nuces iuglandes ſunt difficiles concoctu, ſtomacho inutiles, bilioſæ, capitis dolorem inferentes tuſſientibus inimicę & uomituris ieiunis in cibo aptę. Cum ruta uero & ficis præſumptę uenenis reſiſtunt. Nec minus ſi a ueneni hauſtu comedantur. Largius eſitatę tineas latas pellunt. Illinuntur mammarum inflammationi, abſceſſibus, luxatisq; cũ mellis exiguo & ruta. Cum cepa autem ſale & melle, canis ho minisq; morſui proficiunt. Tormina cum calyce ſuo peruſtæ, et umbilico admotæ ſedant. Putamen combuſtum tritumq; in oleo & uino infantium capite perunctο, nutrit capillum. Alopecias replet. Siſtunt menſes nuclei uſti, ſi trita ex uino admoueantur. Iidem e ueteribus illiti carbunculis, gangrenis, & ęgylopiis medentur. Alopeciis commanducati & impoſiti præſenti ſunt remedio. Nucibus tuſis oleum exprimitur. Recentes ſtomacho innocentiores ſunt, & ſuauiores. Itaq; allio miſtæ eximunt acrimoniam. Liuores in corpore illitu tollunt.

De Nucibus auellanis. cap.clxxxi.

Vces auellanę quas & leptocarya uocant, ſtomacho
n infeſtę ſunt. Ipſæ tamen tritæ & in aqua mulſa po=
tæ, tuſſi ueteri medentur. Toſtę & cum exiguo pipe
ris potæ diſtillationem concoquunt. Crematarum cinis cum
axungia aut adipe urſi perunctus alopeciis capillum reddit. A
iunt nonnulli uſta earum putamina, & in cineris ſpeciem reda
cta cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigra=
re, perfuſo ſincipite.

De Moro. cap clxxxii.

Orus arbor nota eſt, cuius fructus aluum ſoluit. Sto
m macho inutilis eſt; & facile corruptionem ſentit. Hoc
idem prę ſtat mori ſuccus. Decoctus autem æreo uaſe
atq; inſolatus adſtringentior redditur. Facit adfluctiones, no=
mas, & tonſillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed
inoleſcit uis eius adiecto ſciſſili alumine. galla, croco, & myrrha
item myricæ ſemine, iri, & thure. Immatura mori poma ſiccan
tur, tuſaq; acinorum rhois uice obſoniis miſcentur, ut cœliacos iu
uent. Radicis cortex decoctus in aqua & potus aluum reſol=
uit. Latas uentris tineas excutit. His quoq; auxiliatur qui aconi
tum hauſerunt. Folia ex aceto illita ambuſtis igni medentur.
Tinguntq; capillum, uitium & fici nigrę frondibus ſimul co=
ctis in aqua cœleſti. Succus foliorum cyathi menſura potus con
tra phalangiorum morſus auxilio eſt. Feruefacti corticis & fo
liorum iure dentes aptiſſime in dolore colluuntur. Radix circi=
ter meſſem inciſa, facto in ambitu ſcrobe, ſuccum emittit qui po
ſtridie concretus inueniri ſolet. Is in dolore dentium efficax eſt.
Tubercula diſcutit. Et aluum purgat.

Ex folijs & corticæ ſucus cũ roſaceo in calice punica calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorũ podagras foueri utiliſſimũ. Furfures purgat in corpore. Excipitur ſucus qui manat ex ea, cũ floret exciſo corticæ. In plaga .n. concretus humor inuenitur, qui ad purganda quę obſtant oculis, ſuã uim prębet.

De Syluestri olea. CAP. CXL.

Ylueſtris oleæ, quam aliqui oleaſtrum appellant, alij æthiopicam oliuam, folia aſtringunt. Trita autem & impoſita ignem ſacrum, ulcera quę ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, paronychia, nomasq; cohibẽt. Cruſtas emarginant cum melle illita. quinetiã ſordida repurgant. Inflãmationes panosq; cum melle impoſita diſcutiunt. Cutẽ a capite uulſam conglutinant. Oris ulceribus commanducata medẽtur. Succus & decoctum eoſdem habent affectus. Sãguinis eruptiones ac muliebre profluuiũ, admotus ſucus inhibet. Vuæ oculorũ pustulisq; prodeſt. Vlcera & ueteres defluctiones ſiſtit. quapropter in collyria additur, ad genarum eroſiones ꝑquã utilis. Exprimitur ſucus tuſis folijs, affuſo uino ex aqua, ſiccatusq; ſole in paſtillos digeritur. Sed longe ualidior ad recondendũ ſucus habetur, qui cum uino q̃ cum aqua expreſſus eſt. Auribus ſubuenit, ſiue ulcerentur, ſiue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. Vruntur cum floribus folia, ut ſpodij uicem cinis pręſtet. In cruda olla oblito ore luto uſq; dum figlinũ ꝑcoquatur, reſtinctaq; uino & rurſus ſubacta eodẽ modo uruntur. Poſtremo ceruſæ modo elota coguntur in paſtillos. Huiuſcemodi cinerem in medicamentis oculorũ conſtat ſpodio non cedere Sed eiſdem uiribus prædictum eſſe putandũ eſt. Foliorum ſatiuæ oleæ eadem uis intelligitur, ſed aliquanto inferior. Vnde ocularibus medicamentis ob ſuam mitiorem uim conuenientior eſt. Sudor ligno uirenti accenſo manãs, illitu ſanat lichenas, furfures, & ſcabiẽ, Oleaginũ ſemen illitum medetur fur-

ſuribus, & ulceribus quæ depaſcunt uorantq́. Quod autem intra nucleum eſt ex adipe & farina ſcabros ungues excutit.

De Colymbadibus oliuis. CAP. CXLI.

C Olymbades tritę & ambuſtis illitæ, puſtulas gigni prohibēt. Sordida ulcera purgant. Murię ſucus collutus gingiuas contrahit. Et motus dentium firmat. Oliua flaua & recens ſtomacho utilior eſt. Ventri difficilis. Nigra autem & matura, corruptioni oportuna eſt. Stomacho aduerſatur. Oculis non conuenit. Capitis dolorem mouet. Arefacta illitu depaſcentia ulcera ſiſtit. Et carbunculos emarginat.

De Oleo ſylueſtris oliuæ. Cap. cxlii.

O Leum ſylueſtris oliuæ humidis gingiuarū uitijs colluitur. Dentiū mobilitates ſtabilit. Calfacti fotus, gingiuis fluctione laborātibus utilis eſt. Lanā enim ſpecillo circūligatam oleo madefacere oportet, & gingiuis admouere, donec albæ ſpectentur.

De Lachryma æthiopicę oleę. Cap. cxliii.

L Achryma quam ęthiopica olea ſtillat, ſcamonię ſimilis eſt fulua, ſtillis exilibus conſtans, mordax. Quæ autem ammoniaci, aut gummi ſimilitudinem refert colore nigricans, nec guſtu mordens ſuperuacua eſt. Noſtrates oleę, oleaſtriq́ ſimilem lachrymam ſudant, quę commode ad oculorum hebetudines illinitur. Cicatrices albuginesq́ illitu emendat. Vrinam & menſes ciet. Cauis dentium impreſſa, ad dolores efficax eſt. Inter uenena ſcribitur. Partus pellit. Lepras & impetigines ſanat. Appellatur autem ęthiopica & agreſtis olea.

De quercu Cap. cxliiii.

Q Vercus omnis ad ſtrictoriam uim habet, præſertim liber qui cortici & ligno intercedit. Quinetiam tunicæ putamini glandis ſubiecta. Decoctū ex ijs datur

dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus. Trita in peſſo, fœminis fluctione uuluæ laborantibus ſubijcitur.

De Glande. CAP.CXLV.

Landes eoſdem effectus exibent. Vrinam ciunt.
g *Capitis dolorem & flatus in cibum ſumptæ pariūt. Reſiſtunt eſitatæ uenenatorum ictibus. Decoctum corticis cum lacte uaccino potuum prodeſt contra toxica. Intritæ crudę, inflammationes illitu leniunt. Ad duritias quas cacoethe uocant & maleficia ulcera cum ſalſa axungia conueniunt. Iligneę glandes uiribus quernas pręſtant.*

De Fago & ilice. CAP.CXLVI.

Agus & ilex quęrcus generi aſſignantur, & conſimile munus obeunt. Ilignæ radicis cortex cum aqua
f *coctus dum eliqueſcat & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tuſa & trita tumoribus proſunt. Et imbecillas membrorum partes corroborant.* De Caſtaneis. CAP.CXLVII.

Ardianæ glandes quas aliqui caſtaneas, aut lopima,
ſ *aut glandes Iouis appellant, adſtringunt, ſimilesq́; effectus præbent. Præfertur tunica quæ carnem & corticem media intercurſat. Caro his qui ephemerum biberunt conueniens eſt.*

De Galla. CAP.CXLVIII.

Alla fructus eſt quęrcus. Aliqua omphacitis appel-
g *latur, parua quidem ſed toroſa, ſolida, nullo foramine peruia. Altera plana leuis perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior eſt. Vtriuſq; uis uehementer adſtringere. Tritæ excreſcentia in carne, fluctiones gingiuarum & uuæ, atq; oris ulcerationem cohibent. Nucleus, dentium cauernis inditus dolorem ſedat. Crematæ carbonibus donec igne flagrent & uino aut aceto aut acida muria extinctæ, ſanguinem*

ſupprimunt. Decoctum quibus inſidere expedit efficax eſt. Et contra uuluas procidentes, fluctionesq́;. Capillos denigrant aceto aut aqua maceratę. Dyſentericas cœliacisq́; cum uino aut aqua tritæ conuenienter illinuntur, aut bibuntur. Obſonijs addi debent, aut integrę in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum eſt, quod ipſis conferat. In ſumma his utendum ad adſtringenda quæ opus ſunt.

De Rhoe. CAP. CXLIX.

R *Hus quę obſonijs aſpergitur, ab aliquibus erythros appellata, ſemen eſt coriarij fruticis. Ita uocari ſolet, quoniam coriorum infectores ea utantur ad inſpiſſandas pelles. Arbuſcula in petris naſcens, binũ cubitorũ altitudine, folijs oblongis, rubicantibus, in ambitu ſerratis, acino uuarũ gracilium, denſo, magnitudine terebinthi, quadantenus lato. Cuius corticoſa tunica perq̃ utilis eſt. Folia uim habent adſtringendi et aciæ effectus prębent. Decoctum capillos denigrat. Dyſentericis infunditur, & in potus eorum inſeſſusq́; adijcitur. Inſtillatur auribus purulentis. Gangrenas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamẽ cum fit ex aridis folijs, ad craſſitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem ut lycium conueniens. Semen eoſdem effectus exibet. Cœliacorum, dyſentericorumq́; obſonijs inſpergitur. Fracta deſquammata, liuidaq́; illitum ex aqua ab inflammatione uindicat. Linguæ aſperitates cum melle abſtergit. Candida fœminarum profluuia ſiſtit. Hęmorrhoidas ſanat, cum quęrno carbone intrito admotum. Latex in quo ſemen maduit decoctus, cogitur coitq́;, efficacior ipſo ſemine. Gummi defert quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.*

De Palma. CAP. CL.

P *Alma in ęgypto gignitur. Ea medio autumni ulgore decerpi ſolet, arabici myrobalani ſimilis, pomatis cognomine, colore uiridi, & odore mali cotonei. q̃ ſi*

ematureſcens ſole percoquatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba eſt & aſtringens. Contra alui fœminarumq́; profluuia, in uino auſtero bibitur. Hęmorrhoidas ſiſtit. Vlnera glutinat illitu. Phœnicobalani plus ſiccis adſtringunt. Capitis dolorem afferunt. Copioſiores in cibo inebriant. Sicciores ſanguinē excreantibus, ſtomachicis, & dyſentericis utiles in cibo. Illinuntur cum cotoneo & cęrato œnanthino ueſicę uitijs. Cariotę pręſertim faucium aſperitati eſu medentur.

De Thebaicis palmis. CAP. CLI.

Thebaicarum decoctum potu ęſtuationem ſedat. Vires recreat cum hydromelite ueteri ſumptum. Cibo idem faciunt. Fit ex eis uinum ad eadem conueniēs. Decoctum potu & gargariſatione magnopere adſtringit, & cohibet. Nuclei palmarum cęterorum more cremati in crudo fictili, & uino reſtincti cinere loto, ſpodij uicem efficiunt. Miſcenturq́; in callilephara. Quod ſi non iuſtam uſtionem acceperint, denuo cremandi. Vim adſtringendi habent, & ſpiracula cutis obſtruunt. Contra oculorum uuam, & puſtulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum prębent. Corporis excreſcentias reprimunt. Vlcera ad cicatricem ꝑducunt. Sed inter primas utiles ex palmis humilibus ęgyptię. De Palma Elate. c. clij.

Palma, quam aliqui elaten aut ſpatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium, tegumentum eſt calyxq́;, quo inſpiſſamenta unguentarij utuntur. Optima habetur odorata, adſtringens, grauis, pręcluſa, intus pinguis. Vis ei adſtrictoria. Siſtit ulcera quę depaſcunt. Laxatos artus committit. Trita miſcetur cataplaſmatis & malagmatis. Prodeſt pręcordijs, imbecilli ſtomacho, & iocineri affecto, miſta conferentibus cataplaſmatis. Eius decoctum ſubinde deterſum, capillos denigrat. Datur bibendum congrue, renum ueſicę & uiſcerum uitijs. Vuluę ac uentris fluctiones ſiſtit. Sca=

biem cum reſina & cera ſanat, ſi uiginti diebus recens apponatur. Fructus quem ſuo amplexu ſouet, Elate etiam uocari ſolet, & ab aliquibus Boraſſus. Adſtringit & ſpathę effectus pręſtat, non ſic unguentis expetitus. Alba medula caudicis recens in cibo, aut decocta eadē facit. De Malo punico. C.CLIII.

m Alum punicum omne boni ſucci eſt, ſtomacho utile, nullum, ſufficiens alimentum. Dulcia ſtomacho utiliora habentur. Sed aliquantulum in eo calorem gignunt. Inflationes pariunt. Onde in febri abdicantur. Acida adſtringunt. Aſtuanti ſtomacho auxiliantur. Et multo magis contrahunt, ac urinam cient. Ora gingiuasq́; lędunt. Vinoſa uero mediam ſortiuntur naturā. Nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati, et obſonijs inſparſi concoctiue fluentem alluū ſtomachumq́; ſiſtunt. Cœleſti aqua madeſcunt, bibunturq́; cōmode ſanguinem excreantibus. Ad deſeſſus dyſentericorū fœminarumq́; fluctione uuluę laborantiū utiles ſunt. Expreſſus nuclei ſuccus coquitur cum melle ad boris, uirilitatis, et ſedis ulcera, nomas, reduuias et ea quę in corpore extuberant, aurium dolores, & narium uitia. pręſertim acidi.

De Cytino id eſt flore punici. C. CLIIII.

b Vius flores cytini uocantur, qui adſtringunt ſiccant, cohibent. Sāguinolenta glutinant. Quas punicū pręſtant utilitates. Humida gingiuarum uitia mobilesq́; dentes decocto colluūtur. Herniam prolapſu inteſtini erūpentē cataplaſmate repellunt. Memorię tradunt qui tres q̄ minimos cytinos deuorauerit, nullā eo anno lippitudinem paſſurū. Eliquatur hypociſtidis exēplo. De Mali corio. C. CLV.

m Ali corium aſperum eſt mali punici putamen, quod aliqui ſidion appellant. Id ſpiſſandi uim habet, & quos cytini, pręſtet uſus. Decoctum radicis potu latas uentris tineas pellit. Et eaſdem euocat.

De Balauſtio. CAP. CLVI.

Alauſtium ſylueſtris punicæ flos eſt cytino ſimilis. b Cuius complura genera reperiuntur; candidum, fuluum, roſaceum. Liquamentum ex eo fit hypociſtidis modo. Cui adſtrictoria uis ineſt, eadem faciens quæ hypociſtis & cytinus.

De Myrto. CAP. CLVII.

Yrtus ſatiua nigra utilior eſt medicinę q̃ candida. Sed m hac multo magis montana. Semen tamen imbecillius parit. Vis & myrti & ſeminis adſtringit. Semen uiride aut aridum in cibo datur ſanguinem excreantibus, & ueſicæ eroſionibus. Succus uirentibus baccis expreſſus eoſdem effectus exhibet. Stomacho utilis. Vrinam cit. Prodeſt contra phalangij morſum, & ſcorpionis ictus in mero. Seminis decoctum capillum tingit. Ius decocti in uino ulcera in extremitatibus ſanat. Oculorum inflammationes illitum cum polline polentę lenit. Contra ægilopas illinitur. Crapulam arcet præſumptum uinum, quod ferueſacto ſemine exprimatur, alias enim acorem contraheret. Pręſtat uinum ſeminis effectus. Vtile procidentiæ uuluarum in deſeſſionibus, ſedis uitijs, & fœminis fluctione uuluę laborantibus. Purgat furfures, ulcera capitis manantia, atq; eruptiones papularum. Fluentes capillos continet. Additur quoq; in medicamento quod liparas uocant, uti oleum quod ex folijs eius factum eſt. Decoctum foliorum ad deſeſſiones balnearum conuenit. Et contra laxatos artus, & male ſoli deſcentes. Eo fracta ferruminationi repugnantia utiliſſime fouentur. Vitiliginem emendat. Purulentis auribus infunditur. Et capillos denigrat. Succus eadem efficit. Trita folia & ex aqua illita humidis ulceribus, & membris omnibus fluctione laborantibus, cœliacisq; proſunt. Et admiſto omphacino oleo aut exiguo roſaceo cum uino ad ulcera ſerpentia, ignem ſacrum, teſtium in-

flammationes, epinyctidas, & condylomata. Arentium foliorũ *farina utiliter inſpargitur paronychijs, pterygijs, & contra ala rum fœminumq́; perfuſiones.* Cardiacorum ſudores cohibet. Folia cruda ſeu cremata cum cerato, ambuſtis, paronychijs pterygijsq́; medentur. Exprimitur folijs ſuccus adfuſo uetere uino aut aqua cœleſti, cuius recentis uſus eſt. Nam exiccatus plane cariem ſenat, & uires amittit.

De Myrtidano. CAP. CLVIII.

M Yrtidanum dicitur incrementum inęquabile, uerrucoſum & concolor. quod perinde quaſi manus myrti caudicem amplectitur. Magis q̃ myrtus adſtringit. Tuſum addito auſtero uino reponitur, coactũq́; in paſtillos ſiccatur in umbra, multo efficacius et folio & ſemine, cerato, peſſis, inſeſſionibus, cataplaſmatis admiſtum, ubi adſtringendum aliquid eſt.

De Ceraſijs. CAP. CLIX.

C Eraſia uentri utilia ſunt, ſi uiridia ſumantur. Eadem ſiccata aluum ſiſtunt. Gummi quod ceraſi reſudarunt, cum uino diluto tuſſi uetuſtæ medetur. Colorem commendat. Viſum exacuit. Appetentiam inuitat. Idem ex uino potum calculoſis auxilio eſt.

De Siliquis. CAP. CLX.

S Iliquę recentes ſtomacho aduerſantur. Aluũ ſoluunt. Eędem ſiccatę ſiſtunt. Stomachoq́; utiliores fiunt. Vrinam ciunt, ſed præcipue quæ uinaceis condiuntur.

De Malo. CAP. CLXI.

F Olia flores & germina cum omnis mali, tum maxime cotoneę adſtringunt. Pomis acerbis adſtringendi uis ineſt. Maturis uero longe ſecus. Ex ijs uerna bilem gignunt. Neruos lędunt. Inflationes pariunt.

De cotoneo malo. cap.clxii.

c Otonea ſtomacho utilia. Vrinam cient. Verum toſta accommodatiora habentur. Proſunt cœliacis, dyſentericis, purulenta extuſſientibus, cholericis, præſertim cruda. Maceratorum liquor commode in ſtomachi aut uentris fluctionibus, potu datur. Succus crudorum aſſumptus orthopnoicis ſalutaris eſt. Decocto fouentur uuluę & ſedes ſi procidant. Cotonea quę melle condiuntur. urinam mouent. Mel autem ſibi conſtringentem illam uim & inſpiſſantem adſciſcit. Quę cum melle coquuntur ſtomacho atque ori gratiora ſunt, ſed minus inſpiſſant. Cruda cataplaſmatis adiiciuntur, ad cohibendam aluum, aut ſi ſtomachus ęſtuet, aut in uomitiones effundatur, ad mammarum inflammationis, pręduros lienes, & condylomata. Fit uinum ex ipſis tuſis expreſſiſque. Sed quo perduret, quindecim ſextariis ſucci unus mellis adiungitur, alioquin in acorem degenerat. Prodeſt ad omnia quæ dicta ſunt. Fit & oleum ex iis quod melinũ uocauimus, quo utimur quoties adſtringenti oleo eſt opus. Eligi oportet uera, rotunda. parua, & odorata. Quę uero ſtruthia dicuntur magna quidem ſunt, ſed minus utilia. Flos & uiridis & ſiccus cataplaſmatis imponitur, iis conueniens quæ adſtrictionem deſiderant. Inflãmationibus oculorum, reiectionibuſque ſanguinis, contra citam aluum, & menſium impetus, in uino bibitur.

De Malis dulcibus. cap.clxiii.

m Elimela uentrem molliunt & animalia expellunt. Stomacho negocium exhibent. Aeſtuoſa. Ea a multis dulcia mala uocantur.

De Orbiculatis malis. cap.clxiiii.

e Pirotica mala quæ latine orbiculata dicuntur. ſtomacho utilia. Siſtunt aluum. Vrinas euocant. Malis tamen cotoneis inualidiora.

De Sylueſtribus malis, cap.clxv.

ſ Yflueſtria mala ſimilia ſunt uernis, & adſtringunt, Sane in hunc uſum immatura opus ſunt.

De perſicis malis. cap.clxvi.

p Erſica poma matura tam ſtomacho q̃ uentri utilia ſunt. Acerba aluum cohibent, ſed ſicca uehementius. Decoctum e ſiccis alui ſtomachiq; fluctiones ſiſtit.

De Præcocibus. cap clxvii.

a Rmeniaca quæ a latinis præcocia dicuntur, minora ſunt ſupradictis, & ſtomacho utiliora.

De medico malo ſeu citreo. cap.clxviii.

m Edica mala aut cedromela quæ latini citrea uocant, nemini non cognita. Arbor ipſa omnibus anni temporibus pomifera, aliis deciduis, aliis ſubnaſcẽtibus. Malum oblongum eſt, rugoſum, colore aurum imitans, cum grauitate odoratum. Semen habet pyri. Id in uino potum ueneris reſiſtit. Aluum mouet. Oris ſuauitatem commendat, decocto eius colluto, aut ſucco. Eſtur in malacia mulieribus. Veſtiariis impoſitum ab eroſionis uitio ueſtes uindicare exiſtimatur.

De Pyro. cap.clxix.

p Yrorum multa genera, quę tamẽ omnia adſtringũt. Adduntur conuenienter in repellentia cataplaſmata. Decoctum e ſiccis & cruda ipſa aluum ſiſtunt. Ieiunos eſitata lędunt.

De Pyraſtro. cap.clxx.

a Chras pyraſtri genus eſt, quod tardiſſime matureſcit. Vim pyro adſtringentiorem habet. Et ad eadem conuenit. Stringunt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi ſtrangulant. Aiunt fungos ſi ſylueſtria pyra cum eis coquantur, innoxios fieri.

De Prunis. CAP. CLXXVI.

P Runus arbor eſt nota, cuius pomum eſtur. Sed ſto=machum male habet. Aluum mollit. Syriaca pruna & pręcipue quę damaſci gignuntur, exſiccata ſtomacho utilia ſunt. Aluum adſtringunt. Folia pruni in uino decocta gargarizatu uuam, gingiuas, & tonſillas fluctione laborantes reprimunt. Pręſtant idem ſylueſtrium prunorum baccę, poſt maturitatem exiccatę. Cum ſapa uero decoctę ſtomacho utiliores redduntur. Aluumq; magis adſtringunt. Gummi prunorum agglutinat. Potum in uino calculos comminuit. Ex aceto quoq; illitum impetigines infantium ſanat.

De Arbuto. CAP. CLXXVII.

A Rbutus ſiue unedo arbor eſt cotoneæ malo non diſſimilis, tenui folio. Cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo. Huic apomacolæ cognomen eſt. Maturus aut flauet, aut rubeſcit, in eſu acroſus. ſtomacho aduerſatur. Capitisq; dolorem mouet.

De Amygdalis. CAP. CLXXVIII.

A Mygdalę amarę radicum decoctum, uitia cutis in facie corrigit. Illitæ nuces idem munus præſtant. Menſes admotę cient. Capitis dolori auxiliantur, illitę fronti aut temporibus cum aceto uel roſaceo. Epinyctidas ſanant ex uino. Item putreſcentia ulcera, & quę ſerpunt, & morſus canum cum melle. Earum autem eſu dolores finiuntur. Aluum emolliunt. Somnum faciunt. Vrinam cient. Contra ſanguinis reiectiones cum amylo aſſumuntur. Renum uitijs, et pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum reſina terebinthina dantur. Calculoſis difficiliq; urinę in paſſo auxiliantur. Et delinctu cum melle & lacte hepaticis, tuſſi, & inflationibus coli, nucis auellanę magnitudine, quinis ſeptenisue

preſumptis ebrietatem non ſentiunt potores. Vulpes ſi cum qua uis eſca eas uorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit et ad ſtringit. Reijcientibus ſanguinem, potum auxilio eſt. Impetigi nes quę ſummum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit. Tuſſi ueruſtę cum diluto uino potum medetur. Calculoſis cum paſſo bibere prodeſt. E nucibus grecas dulces cibo idoneę, ſed mul to minus ualent in remedijs quam amarę. Attamen extenuant. Vrinam ciunt. Recentium eſu cum ſuo putamine humida ſto machi uitia recreantur.

De Piſtacijs. Cap. clxxix.

PIſtacia quę in ſyria gignuntur, pineis nucibus ſimilia ſunt, & ſtomacho facilia Trita cum uino contra ſer pentium ictus proſunt, ſiue edantur ſiue bibantur.

De Nuce iuglande. Cap. clxxx.

NVces iuglandes ſunt difficiles concoctu, ſtomacho in utiles, bilioſæ, capitis dolorem inferentes tuſſientibus inimicę & uomituris ieiunis in cibo aptę. Cum ruta uero & ficis preſumptę uenenis reſiſtunt. Nec minus ſi a ue neni hauſtu comedantur. Largius eſitatę tineas latas pellunt. Illinuntur mammarum inflammationi, abſceſſibus, luxatisq; cũ mellis exiguo & ruta. Cum cepa autem ſale & melle, canis ho minisq; morſui proficiunt. Tormina cum calyce ſuo peruſtæ, et umbilico admotæ ſedant. Putamen combuſtum tritumq; in oleo & uino infantium capite perunctо, nutrit capillum. Alopecias replet. Siſtunt menſes nuclei uſti, ſi trita ex uino admoueantur. Iidem e ueteribus illiti carbunculis. gangrenis, & ęgylopiis me dentur. Alopeciis commanducati & impoſiti preſenti ſunt re medio. Nucibus tuſis oleum exprimitur. Recentes ſtomacho in nocentiores ſunt. & ſuauiores. Itaq; allio miſtæ eximunt acrimo niam. Liuores in corpore illitu tollunt.

De Nucibus auellanis. cap. clxxxi.

Vces auellanę quas & leptocarya uocant, ſtomacho infeſtę ſunt. Ipſæ tamen tritæ & in aqua mulſa potæ, tuſſi ueteri medentur. Toſtę & cum exiguo piperis potæ diſtillationem concoquunt. Crematarum cinis cum axungia aut adipe urſi perunctus alopeciis capillum reddit. Aiunt nonnulli uſta earum putamina, & in cineris ſpeciem redacta cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuſo ſincipite.

De Moro. cap. clxxxii.

Orus arbor nota eſt, cuius fructus aluum ſoluit. Stomacho inutilis eſt, & facile corruptionem ſentit. Hoc idem pręſtat mori ſuccus. Decoctus autem æreo uaſe atq; inſolatus adſtringentior redditur. Facit adfluctiones, nomas, & tonſillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed inoleſcit uis eius adiecto ſciſſili alumine. galla, croco, & myrrha item myricæ ſemine, iri, & thure. Immatura mori poma ſiccantur, tuſaq; acinorum rhois uice obſoniis miſcentur, ut cœliacos iuuent. Radicis cortex decoctus in aqua & potus aluum reſoluit. Latas uentris tineas excutit His quoq; auxiliatur qui aconitum hauſerunt Folia ex aceto illita ambuſtis igni medentur. Tinguntq; capillum, uitium & fici nigrę frondibus ſimul coctis in aqua cœleſti. Succus foliorum cyathi menſura potus contra phalangiorum morſus auxilio eſt. Feruefacti corticis & foliorum iure dentes aptiſſime in dolore colluuntur. Radix circiter meſſem inciſa, facto in ambitu ſcrobe, ſuccum emittit qui poſtridie concretus inueniri ſolet. Is in dolore dentium efficax eſt. Tubercula diſcutit. Et aluum purgat.

De Sycomoro. CAP. CLXXXIII.

ſ Ycomorum aliqui etiam ſycaminum ideſt morum uocant, cuius fructus ſycomorum etiam propter inefficacem guſtum appellatur. Arbor eſt magna, fico ſimilis, frondoſa, multo lacte abundans, folijs mori. Pomum ter aut quater in anno fert, non ramis ut ficus, ſed caudice ipſo, caprifico non diſſimile, dulcius groſſis, ſine granis interioribus. Quod non mureſcit niſi ungue aut ferro ſcalpatur. Naſcitur plurimum in caria, rhodo, locisque non multa tritica ferentibus, ubi prouentu fecundo iuuamentum adfert, cum annonę caritas premit. Pomum aluo utile eſt, ſed nullam praebet alimoniam. Stomacho aduerſatur. Succus tenera arbore antequam fructum ferat eximitur, lapidis ictu ſummo cortice deſquammato. Si enim altiore plagę uioletur cortex, nihil effluet. Spongia aut uellere lachryma excipitur, quę ſiccata et in paſtillos coacta reponitur. Vix ſuca emollit. Vulnera conglutinat. Diſcutit collectiões coctioni repugnantes. Bibitur etiam aut illinitur contra ſerpẽtium morſus, duratos lienes, ſtomachi dolores, et horrores. Celerrime pomũ teredinem ſentit. Gignitur & in cypro arbor genere diſtans, quod ulmus eſſe uideatur, folijs ſycomori, fructu pruni craſſitudine, multo dulciore, ſupradictis cętera ſimilis.

De Ficis. CAP. CLXXXIIII.

f Ica maturę recentes ſtomachum lędunt. Aluum ſoluunt. Sed facile contracta ab eis fluctio ſiſtitur. Sudorem euocant papulasq́;. Sitim ſedant. Calorem reſtingunt. Siccis natura excalfacẽdi. Vires alunt. Sed ſitim magis ſtimulant. Aluo utiles. Rheumatiſmis uentris & ſtomachi contrarię. Gutturi autem, arterię, renibus, ueſicę, & ijs quos longa ualetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptiſſimæ. Feruefactæ cum hyſſopo & potæ, pectus purgant. Tuſſi ueteri, diuturnisq́; pulmonum uitijs conueniunt. Aluum

molliunt

molliunt tuſę cum nitro & croco, dein manducatę. Decoctum arterię & tonſillarum inflammationibus gargarizatu prodeſt. Cum *hordeacea farina cataplaſmati miſcentur.* Et *in muliebres fotus cum fœno gręco & ptiſana. Cęterum cum ruta coctę tor minibus infunduntur.* Coctę *illitęq́ duricias diſcutiunt.* Paro *tidas & furunculoes emolliunt.* Panos *ad maturationem perducunt, maxime nitro, iri, aut calce addita.* Crudę *ſi cum antedictis tundantur, eadem efficiunt.* Cum *mali corio, pterygia purgant.* Cum *atramento ſutorio deploratis fere tibiarum fluctionibus, & cacoethicis ulceribus medentur.* Quin *& cum uino decoctę addito abſynthio & hordeacea farina, utiliſſime hydropicis illinuntur.* Crematę *cum cęrato ſanant perniones, & prurigines.* Sonitusq́ *ſi crudę terantur, & ſynapi liquido exceptę auribus inſtillentur.* Tam *ſylueſtri, q̃ ſatiuę fici lacteus ſuccus coagulum modo lac contrahit, concretumq́; diſſoluit ut acetum.* Exul *cerat corpora.* Venarum *ſpiracula laxat.* Soluit *aluum.* Vuluã *aperit cum detrita nuce gręca potus.* Menſtrua *ciet cum luteo oui appoſitus, aut tyrrhenica cęra.* Podagricorum *cataplaſmatis cum farina fœnogręci & aceto utilis.* Lepras, *lichenas, uitiligines, uitia cutis in facie, pſoras, ulcera in capite manantia, cũ polenta expurgat.* Inſtillatum *plagę percuſſis a ſcorpione, uenenatorum ictibus, & rabioſi canis morſibus auxiliatur.* Prodeſt *dentium dolori lana exceptus, & in cauis eorum additus.* Verrucarum *informicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne.* Hoc *idem preſtat ſuccus e teneris ramis ſylueſtris fici, qui lacte prægnantes, ſilente adhuc oculo tuſi exprimuntur, & ſiccatus in umbra reponitur.* Et *lac & ſuccus imponuntur exul ceratorijs medicamentis.* Decocti *cum bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem.* Lac *efficiunt quod magis ſoluat, ſi inter coquendum ficulneo ſurculo ſpathę loco moueatur*

De groſſis. Cap. clxxxv.

Roſſi quæ erinei a nõnullis uocantur, coctæ illitę &
g ſtrumas nodoſq; omneis emolliunt. Crudę formi=
cantes uerrucas & thymos nitro farinaq; additis tol
lunt. Folia eadem poſſunt. Illita cum ſale & aceto ulcera in ca
pite manantia, epinyctidas, & furfures ſanant. Iis ficoſę extube
rationes, & genarum ſcabriæ perfricantur. Nigrę ficus fo=
lijs cauliculisq; candidę uitiligines perunguntur. Faciunt ad ca
num morſus & ulcera quę ceria ideſt fauos uocant. Groſſi cum
ſylueſtris papaueris folijs oſſa extrahunt. Furunculos cum cæ=
ra diſcutiunt. Contra muris aranei morſus, & ſcolopendræ ue
nena, cum eruo & uino illitæ auxiliantur. Fit ex cinere ficus
tam ſylueſtris quàm ſatiuæ lixiuium, crematis ramorum cauli=
culis. quod ſubinde macerari opus eſt & inueteraſcere. Si qui=
dem inter cauſtica intelligitur. Gangrænis prodeſt, namq; ex=
purgat & conſumit quæ excreſcunt, quo utendum ita eſt. Spõ=
gia aſſidue hoc lixiuio imbuta ſuperponitur. Interdum dyſente
ricis, & in fluctiones uetuſtas, & ſinus cuniculatim exedentes
magnoſq;, inſtillari conueniet. Etenim purgat, conglutinat, car=
ne replet, & oras committit, non ſecus atq; emplaſtra quę cruen
tis uulneribus injiciuntur. enhęma uocant. Bibitur ad diſcutien=
dum ſanguinem concretum, & contra pręcipitationes, rupta, cõ
uulſa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo.
Cœliacis, dyſentericis per ſe cyathus datus prodeſt. Neruorum
uitijs, conuulſionibus commode illinitur ex oleo, ut pote quod ſu=
dores moueat. Aduerſus gypſi potum & phalangiorum morſus
bibitur. Hęc eadem præſtant reliqua lixiuia, pręſertim quęrnũ.
Omnia tamen adſtringunt.

¶ De Perſea. cap. clxxxvi.

Erſea arbor eſt in ægypto fructum ferens cibo ido=
p neum, ſtomacho utilem, in quo phalangia cranocola=
pta nomine inueniuntur, pręſertim in thebaide. Ar

da folia illitu ſanguinis eruptiones ſiſtunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in perſide exitioſam eſſe, tranſlatamq; in ægyptū mutata natura in cibos receptum.

De Iberide. *cap. clxxxvii.*

Beris ſiue cardamantica folia habet naſturcij, uere ui
i *rentia caulem cubitalem, aut minorem. In incultis naſcitur. Aeſtate lacteum florem promit, quo tempore efficacior eſt. Radices duas naſturcio ſimiles habet calfacientes & adurentes. Ipſę enim iſchiadicis cum ſalſa axungia emplaſtro utiles, quaternis horis alligatę, ut dein in balneas deſcendātur, & poſtea oleo cum lana locus perungatur.*

De Halicacabo. *cap. clxxxviii.*

Alicacabum aliqui dircæon, alij ſtrychnon, alij quod
b *inſaniam faceret manicon, alij dorichnyon quod cuſpides eo tingerentur appellauere. Rhomani Apollinarem minorem, aut ulticanam hærbā, alii opſaginem, Daci cocalidā. Aphri cancabon. Frutex eſt multos habēs ramos fractu peruicaces, ſurculoſos. folia plurima, pinguia, cotoneę malo ſimilia, florem rubrum, acinum in foliculis paruis croceū, ciceris magnitudine, ſemina quina ſena ue erui modo rotunda. Naſcitur in petris non procul amari. Huius ſuccus cum uino potus drachmę pondere ſomnum conciliat, ut papaueris opium. Semen urinam cit. Dantur hydropicis duodecim corymbi. Plures autē potimentis alienationem creant. Remedio eſt aqua mulſa copioſa potui data. Succos & cortex miſcentur paſtillis, qui doloris ſenſum auferunt. Decoctum in uino ſi in ore contineatur, dentium dolorem mitigat. Radicis ſuccum melle illitus oculorum hebetudines diſcutit.*

FINIS.

PEDACII DIOSCORIDIS ANA*zarbei de medicinali materia* Liber Secundus, *Ioanne Ruellio ſueſſionenſi interprete.*

i *N primo chariſſime Ari libro, quem de medicinali materia cōdidimus, de aromatibus, oleis unguētis, arboribus, & naſcentibus in eis ſuccis, lachrimis, ſeminibuſq; diſſeruimus. In hoc autem ſecundo de animātibus, melle, lacte, adipe, frumentis, atq; oleribus explicabimus ſubnexis herbaceis quę acri prędita ſunt facultate. Vt pote quę cum ipſis cognatione iuncta ſint. Qualia allium, cepa, ſynapi, intelligūtur. Idq; ideo, ne cognatorum uires diſiunxiſſe uideamur.*

De *Aquatili echino.* Cap.i.

m *Arinus echinus ſtomacho uentriq; utilis eſt. Vrinam cit. Huius teſta recens inaſſata, cōmode medicamētis ammiſcetur, quę pſoras abſtergunt. Crematæ uero cinis ſordida ulcera expurgat. Luxuriantem carnem reprimit.*

De *Terreſtri herinaceo.* Cap.ii.

t *Erreſtris herinacei corium combuſtum alopecijs cum pice liquida aptiſſime illinitur. Aſſicatum corpus, & cum aceto mulſo potum, renum uitiis auxilio eſt. Item aquę quę cutem ſubiit, conuulſionibus, elephantię, & male habitis, quos cachectos uocant. Viſcerum fluctiones exſiccat. Eiuſdem iecur teſta inſolata arefactum, ad eoſdem uſus utiliſſime reconditur.*

De *Hippocampo.* Cap.iii.

h *Ippocampus marinū animal eſt exiguum, cuius cremati cinis cum liquida pice aut exungia ſeu amaracino unguento illitus, alopecias replet.*

De *Purpura.* Cap.iiii.

Vrpura uſta exſiccat. Dentes abſterget. Excreſcen-
p tias in carne cohibet. Vlcera purgat. Et ad cicatricem
perducit. De Buccinis. Cap.v.

Adem preſtant concremata buccina, ſed uehementius
e urunt. Si quis ſalis plena fictili crudo adurat, den-
tifricio conueniunt. Ambuſtis utiliter illinuntur, qui
bus ſolui medicamentum non oportet. Nam poſtea q̃ uulnus ci-
catricem duxerit, ipſum in teſtę modum induratum ſponte ſua
decidet. Fit etiam calx e buccinis, ut in eius mentione demon-
ſtrabimus. De Ioniis. Cap.vi.

Onia uocantur purpurarũ buccinorumq; media, qua
i parte teſtæ uolumen clauiculatim intorquetur. Cre-
mata ſimili modo, maiorem purpuris buccinisq; facul
tatem urendi conſequuntur, ut pote cum ea parte, eorum natu-
ra prematur. Buccinorũ carnes ori gratæ ſunt, & ſtomacho uti-
les. Sed aluum non molliunt. De Myacibus. cap.vii.

Yaces laudatiſſimi in ponto. Cremati eundem bucci-
m nis effectum prębent. Priuatim plumbi more eloti, ocu
lorum medicamentis cum melle utiles habentur. Gena
rum craſſitudines abſumunt. Albugines purgãt, & cętera quę
oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad canis morſus uti
liſſime imponuntur. De Tellinis. cap.viii.

Ecentes tellinę aluo utiles, ſed maxime ius earum. Sa
r lite uruntur, triteq; in cinerem & cum cedria inſtil-
latę, auulſos pilos renaſci non patiuntur.

De Chamis. cap.ix.

c Hamarum conchularumq; in exigua aqua decocta-
rum ius, aluum ciet. Id cum uino aſſumitur.

De Onyche. cap.x.

o Nyx conchylii tegumentum eſt, ei ſimile quo purpu
ra integitur. Quod in Indię nardiferis lacubus inue-

nitur, ſuauem ideo ſpirans odorem, quod conchylia inibi nardi pabulo ueſcantur. Colligitur poſteaq ſtagnantes aquæ æſtiuis caloribus inaruerũt. Laudatiſſimus qui a rubro mari defertur candicans, pinguis. Babylonicus nigreſcit, atque minor conſpicitur. Ambo odoris gratia ſuffiuntur. Sed aliquatenus caſtoreũ olent. Iidem ſuffitu excitant, fœminas uuluæ ſtrangulatu oppreſſas, comitialesq́;. Poti uentrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit quę purpura & bucanum.

De Cochleis. Cap. xi.

Terreſtres cochleę ſtomacho utiles ſunt & non facile corrumpuntur. Optimæ ſardonicę, aphricanę, aſtypaleicę, & quæ in ſicilia, chio & liguriæ alpibus gignuntur, pomatiæ id eſt operculares cognominatę. Marina ſtomacho idonea, & facile aluo excernitur, Fluuiatilis uirus alet. Quæ uero uepribus frutetisq́; glutinatæ cohæret, quam uocant nonnulli ceſilon, uentrem & ſtomachum turbat. Vomitiones excitat. Crematę omnium teſtæ excalfaciendi & urendi naturam ſortiuntur. Purgant lepras, uitiligines, dentesque. Emendant oculorum cicatrices, & uitia cutis in facie, albugines, ac uiſus hebetudines, ſi uſtæ tritæq; ex melle illinantur, Crudę cum tegumentis impoſitę, aquæ inter cutem tumores exugunt. Sed non ante ſoluantur, quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt. Impactos corpori aculeos illitę euocant. Menſes tritę & admotę ciunt. Carnes earum cum thure, & myrrha illitæ, cum uulnera alia, tum maxime quę nerui acceperunt, conglutinant. Tritę in aceto ſanguinem naribus erumpentem infrenant. Viuæ corpus & præſertim aphricanæ cum aceto deuoratum, ſtomachi dolores mitigat. Trita cum teſta, uino & myrrha, ſi exiguum inde bibatur, colli ueſicę cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incommodos replicat, ſi quis abraſo acu lentore, pilum attingat.

De Cancris. Cap. xij.

c Ancrorum fluuiatilium exuſtorum cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto conſimili radicis gentianæ modo, triduo potus cum uino magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus. Rimas pedum ſedisq; perniunculos, et carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potiuſq; ex aſinino lacte, auxiliantur contra ſerpentiũ phalangiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus. Decocti autem et cum iure eſitati, ijs proſunt qui tabe conficiũtur, aut leporem marinũ hauſerũt. Necant ſcorpiones triti et cũ ocimo admoti. Poſſunt eadẽ marini, uerũ inefficacius omnia preſtant.

De Terreſtri ſcorpione. c. xiij.

t Erreſtris ſcorpio tritus & impoſitus, ſuę plagę remedium eſt. Quin inuenitur aſſatus ad eadẽ prodeſſe.

De Marino ſcorpione. Cap. xiiij.

m Arini ſcorpionis fel conuenit ad ſuffuſiones oculorum albugines, & hebetudines.

De Dracone marino. Cap. xv.

d Raco marinus replicatus atq; impoſitus, ictus ſpinę ſuæ qua ferit, medela eſt.

De Scolopẽdra. c. xvi.

ſ Colopendra in oleo decocta ſi illinatur auellit capillos. Sed contactu pruritus facit.

De Torpedine piſce. Cap. xvij.

m Arina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus uehementium mulcet. Eadem appoſita conuerſam ſedem prociduamq; coercet.

De Viperinis carnibus. Cap. xviij.

u Iperinę carnes ſi coctę edantur, claritatem oculis afferunt. Neruorum uitijs auxiliantur. Increſcentes ſtrumas reprimunt, detracta autem cute, caput caudaq;, quoniam carne uacant, amputari debent. Quippe cõmentitium eſt quod precipitur, certam utrinq; menſuram pręcidi oportere.

Reliquum uero corpus elotum diſſectumq; diſcoquitur cũ oleo, uino ſalis exiguo, & anetho. Aiunt iis qui uiperas eſitent pediculos procreari, quod plane a ueritate abhorret. Adiiciunt aliqui longam ſenectutem agere, qui eo cibo ueſcuntur. Sal ex eis ad eadem conficitur, ſed inefficatior eſt. Viua autem uipera in fictile nouum demittatur. Adiiciuntur ſalis cariarumq; tritarum, ſingulatim quinq; ſextarii, mellis cyathi ſex. Mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inaſſatur, donec ſal in carbones redigatur, qui poſtea tritus in pulueris faciem, reconditur. Plerunq; quo ſtomacho gratior fiat, immiſcetur nardi ſpica, aut foliũ, aut malabatri momentũ. De Senecta anguium. c.xix.

ſ Enectus anguium in uino decocta dolori aurium infuſu, & dentium, collutione auxilio eſt Addunt eam in medicamenta oculorum ſed pręcipue uiperinam.

De Lepore marino. cap.xx.

l Epus marinus lolligini parvę ſimilis eſt, qui per ſeſe tritus aut cũ urtica illitus, capillos euellit.

De Lepore terreſtri. cap.xxi.

t Erreſtris leporis inaſſatum cerebrum mãditur, iuuan distremoribus qui ualetudine contracti ſunt. Affrictu aut cibo facilẽ infantibus dentitionẽ pręſtat. Exuſtum caput & cum adipe urſino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Leporinum coagulum poſt triduum a concubitu potum, conceptũ adimere, partuſq; ſpem intercipere proditur. Vuluę & alui fluorẽ ſiſtit. Comitiales iuuat. Contra uenena ex aceto bibitur, pręſertim aduerſus concretum lac, & uiperarum morſus. Sanguis eius ſi calidus illinatur uitia cutis in facie, uitiliginem, lentigineſq; ſanat. De Paſtinaca. cap.xxii.

m Arinę paſtinacę radius, qui eius cauda enatus aduerſis ſquammis reflectitur, dentium dolorem mitigat. Nam eos frangit & euocat. De Sepia. ca.xxiii.

Epię coćte comeſum atramentum ęgre conquoquitur.
f Aluum mollit. Collyriis e teſta factis conueniẽter ge narum ſcabriciȩ perfricantur. Vſtum in ſua teſta dõnec id quod cruſtoſum eſt abſcedat poſtea tritum, expurgat uitiligines, furfures, dentes, & uitia cutis in facie. Elotum in medicamenta oculorum addi ſolet. Contra albugines, oculis iumentorum efficaciter inſpuitur. Pterygia oculorum abſumit, cum ſale tritum & iniectum.

De Mulo piſce. cap. xxiiii.

m Vlorum aſſiduo cibo, aciem oculorum hebetari conſtat. Is marini draconis, aranei, ac ſcorpionis morſibus medetur, ſi crudus atq; diſſectus admoueatur.

De Teſtibus hippopotami. cap. xxv.

b Ippopotami teſtes exiccati ac triti contra ſerpentium morſus bibuntur.

De Fibrinis teſtibus cap. xxvi.

f Iber ancipitis uitȩ animal, plerunq; cum piſcibus & cancris ex aqua uictum capeſſit. Huius teſtes ſerpentium uenenis aduerſantur. Sternutamenta mouent. Et in uniuerſum uarios obtinent uſus. Siquidem menſes ac partus ciunt, duabus drachmis cũ pulegio poti. Secundas quoq; eijciũt. Contra inflationes, tormina, ſingultus, uenena, ixiamq; ex aceto bibuntur. Lethargicos, & utcunq; ueterno obdormiſcentes excitant infuſi. Cum aceto autẽ & roſaceo, olfactu & odoris ſuffitu, idem faciunt. Poti & illiti proſunt tremulis, conuulſionibus & omnibus neruorum uitiis. In ſumma calfactoriam uim habent. Eligi debẽt teſtes qui ex uno ortu connexi ſunt. Fieri enim non poteſt ut gemini folliculi in una membrana coniuncti reperiantur. Liquore intus ueluti mellis ceroſi odoris grauis, guſtu, acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circundato. Quem fraude aliqui corrumpunt coniicientes in follem gummi, aut ammoniacum cum ſanguine & caſtorio ſubactum, &

ita exiccantes. Vanum eſt quod traditur, teſtes ab ipſis euelli, & a ſeſe abijci, quum uenatu urgentur. Siquidē tangi nequeūt, ita ut in ſue ſuſtricti. Operę autem precium eſt, diuiſa pelle mel leum liquorem cum eueſtiente tunica aſſumere, & ſiccatum potui dare.

De Vulgari muſtella. CAP. XXVII.

Vſtella quę in domibus noſtris oberrat, ambuſta exēteratur, & inueterata ſale in umbra ſiccatur. Ea binis drachmis cum uino pota aduerſus omnia ſerpentium uenena prę ſentaneo eſt remedio. Toxico, ſimili ſumpta modo reſiſtit. Eius uentriculus coriādro farctus inueteratusq́; percuſſis a ſerpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguine perunctę ſtrumę iuuantur. Comitialibus etiam prodeſt.

De Ranis. CAP. XXVIII.

Ontra omnium ſerpentium uenena pro antidoto ſunt ranæ, ſi ex ſale & oleo decoctæ edantur, iuſq́ earum itidem ſorbeatur. Contra inueteratos tendonum rigores pollent. Illitus earum cinis, profluentis ſanguinis impetus ſiſtit. Explendis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarum cruor auulſos genis pilos renaſci prohibet, in ueſtigia euulſorum inſtillatus. Decoctæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.

De Fele. CAP. XXIX.

Ecens Felis in cibo nutrit, & facilem præbet aluum. Sale uero conditus, non ſuppeditat alimentum. Arteriam expurgat. Et uocem expedit. Illita ſaliti carο, aculeos extrahit. Muria eius incipientibus dyſenterijs prodeſt, ſi in deſidentium fotus adijciatur. Fluctiones ſiquidem ad ſumma cutis elicit. Iſchiadicis infuſa medetur.

De Cerro piſce. CAP. XXX.

Erri ſaliti caput exuſtum, excreſcentes ulcerum oras
c *puluilloſq́; reprimit. Nomas cohibet. Thymos cla=*
uosq́; abſumit. Caro non ſecus atq; ſalſamentum pro
deſt a ſcorpione percuſſis, aut a cane demorſis.

De Menis. CAP. XXXI.

Enarum ex capitibus cinis ſi illinatur, calloſas ſedis ri
m *mas abolet. Eius etiam garum corporis putredines*
collutione ſedat.

De Gobio. CAP. XXXII.

Obius recens in ſuillum uentrem coniectus, ſi conſu
g *ta rima in duodecim aquæ ſextarijs, donec duo ſu=*
perſint decoquatur, & ſub diuo refrigeratus potui de
tur, aluus ſine moleſtia deijcitur. Illius contra ſerpentium ca=
numq́; morſus auxilio eſt. De Thunno. Cap. xxxiij.

Onditanei thunni caro, quam omothariconuocant ſum
e *pta ijs auxiliantur, quos uipera nomine preſter mo=*
morderit. Sed oportet uinum q̃ plurimum ſubinde co
gantur haurire, ita ut uomitione reddatur. Contra acrimonias
eſitatorum maxime ualet. Canum morſibus utiliſſime illinitur.

De Garro. CAP. XXXIIII.

Arrum omne, quod ex piſcibus carnibusq́; ſale ma=
g *ceratis liquamen eſt, illitum depaſcentia ulcera ſiſtit.*
Morſis a cane medetur. Dyſentericis atq; iſchiadicis i
funditur. Nonnullis ut exulcerata adurat. Alijs autem ad laceſ=
ſenda, quę ulcera non ſenſerunt. De Iure piſcum. c. xxxv.

Ecentium piſcium ius, modo per ſe, modo ex uino po
r *tum, aluum ſubducat. Priuatim ad hunc uſum conſi=*
citur e gobijs, & ſcorpionibus, & iulidee percis &,
recentibus alijs ſaxatilibus, nec uirus recipientibus, ſimpliciter
cum aqua oleo & anetho.

De Cimicibus lectularijs. CAP. XXXVI.

Imices qui in cubilibus enaſcuntur, cauis fabarum
c inclusi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuo=
rentur, quartanis auxilio ſunt. Et citra fabas illiti per
cuſſis ab aſpide proſunt. Vuluarum exanimationes olfactu re=
uocant. Poti cum uino aut aceto adhęrentes ſanguiſugas abigunt.
Triti, & urinarię fiſtulę impoſiti, ſtranguriam leuant.

De Millepeda. CAP. XXXVII.

Illepedæ, quę ſub aquario uaſe ſtabulantur, animalia
m ſunt multis pedibus nitentia, quę contacta manu con
trahũtur ĩ orbẽ. Hę ex uino potę diffiali urinę, et re
gio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis utiliſſimũ. Tri
tę, et in cortice mali punici calfactę, doloribus auriũ addito roſa
ceo cõuenienter inſtillãtur. De Blatta piſtrinaria. c.xxxviij.

Lattæ eius quę in piſtrinis inuenitur, interanea trita
b aut cum oleo decocta, aurium dolores inſtillata mi=
tigant. De Pulmone marino. C. XXXIX.

Odagras perniones'q; emendat pulmo marinus re=
p cens, tritus & illitus.

De Suillo pulmone. CAP. XL.

Villus & agninus urſinus'q; pulmo impoſitus, inter
ſ trigines ab aquis contractas, ab inflãmatione tuetur.

De Vulpino pulmone. CAP. XLI.

Vlmo uulpis ſi areſactus bibatur ſuſpirioſos adiu=
p uat. Adeps quoq; liquefactus, infuſus'q;, auris dolo=
rem finit. De Aſinino iocinere. C. XLII.

Sini iecur inaſſatum eſu comitialibus prodeſt. Ve=
a rum tamen ieiunis edendum pręcipitur.

De Genitali cerui maris. CAP. XLIII.

g Enitale maſculi cerui tritum & in uino potum, a ui=
pera de morſis auxiliatur.

De Vngula Aſini. CAP. XLIIII.

u Ngularum aſini cinis, per dies multos binis coclearibus potus, proditur comitiales adiuuare. Eædem oleo ſubactæ ſtrumas diſcutiunt. Et illitæ pernionibus medentur.

De Lichenibus equorum. CAP. XLV.

l Ichenes ſunt in equorum genibus, & ſuper ungulas indurati calli, qui triti et in aceto poti comitialibus mederi traduntur. De Vngula capræ. C.XLVI.

u Ngularum caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ ſanantur.

De Caprino iocinere. CAP. XLVII.

c Apræ inaſſati iocineris decidua ſanie, inungi luſcioſos prodeſt. Et dum coquitur apertos oculos uaporari Carnes aſſas ueſci perq̃ utile. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales deprehendi.

De Apri iocinere. CAP. XLVIII.

l Ecur apri recens ſi arefactum teratur, ex uino potum contra ſerpentium uolucrumq; morſus auxilio eſt.

De Cane rabioſo. CAP. XLIX.

i Ecur canis qui rabie exagitatur, ab emorſis ſumptũ, ne tententur metu aquę tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. Hunc a cane qui momordit exemptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adnectunt.

De Soleis ueteramentarijs. CAP. L.

u Eteris ſoleę crematæ illitus cinis ambuſta igni, intertrigines, nec non calceamentorum attritus ſanat.

De Mergi iocinere. CAP. LI.

ſ Iccatum mergi iecur & ex hydromelite binis coclearibus potum, ſecundas expellit.

De Gallina. Cap.lii.

d Iſſectę gallinę & adhuc calentes appoſitę, ſerpentium morſibus auxiliantur, Sed identidem alias ſuffi cere oportet.

De Gallinaceo cerebello. Cap.liii.

g Allinarum cerebellum in uino bibendum datur cõtra ſerpentium morſus. Sanguinẽ a celebri mẽbrana profluẽtẽ ſiſtit. Subdita aũt uẽtriculo galli mẽbrana cornu non abſimilis, cuius pellis in decoctionibus detrahi ſolet, ſiccatur. Tritaq; in uino conuenientiſſime ſtomachicis datur in potu. Ius e uetere gallinaceo aluum ſoluit. Abiectis itaq; interaneis ſalem conijci oportet, & conſuto uentre decoqui in uiginti ſextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigantur. Totum id refrigeratum ſub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut filiculam. Crudos humores craſſoſq;, atram bilem & ſtrigmenta elicit. Prodeſt longis febribus, ſuſpirijs, articularijs morbis, & inflationibus ſtomachi. Eorũ uenter ſale conditus & in umbra ſiccatus, contra eximias uacuationes medicamentorum triũ drachmarum põdere, prçſenti eſt auxilio. Quandoquidem protinus deiectionis cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua ſubactus dari.

De Ouorum natura. Cap.liiii.

o Vum molliculum plus alit ſorbili, & durũ plus molli. Luteum oui contra oculorum dolores utile eſt. Inaſſatum ſedis inflammationibus prodeſt, cũ croco & roſaceo. Et condylomatis cum meliloto. Cum uua autem fruticis eius quem rhoa dicunt, & galla in patinis frigitur, ut cibo aluos ſiſtat. Per ſe etiam offerri ſolet.

De candido oui. Ca.lv.

c Andidum oui crudum refrigerat. Spiramenta cutis obſtruit. inflammationes oculorum infuſum lenit. Ambuſta ſi ſtatim eo perunguntur, puſtulas non ſentiũt.

Faciem a ſolis aduſtione tuetur. Fronti impoſitum cũ thure flu- ctiones arcet, auertitq́, Inflammationes oculorum lana exceptũ, addito roſaceo melle & uino mitigat. Vtiliter contra hęmorrhoi dum morſus crudum ſorbetur. Summe tepidum prodeſt ueſicæ roſionibus, renum exulcerationibus, faucium ſcabriciȩ, reiectio- nibus ſanguinis, deſtillationibus, & thoracis rheumatiſmis.

De Cicadis. Cap. lvi.

c *Icadæ quę inaſſatę manduntur, ueſicæ doloribus pro ſunt.*

De locuſtis. Cap. lvii.

Ocuſtæ odoris ſuffitu urinę difficultates adiuuant,
l *prȩſertim quæ fœminas male habent. Earum carnes nullo ſunt uſui. Eſt & quoddã genus locuſtę quę aſſi racos aut onos dicitur, ſine pennis, prȩlongis membris. Exicca- ta autem ſi ex uino bibatur, contra ſcorpionis morſus magnope- re proderit. Hac abunde ueſcuntur Aphri. qui leptim in colũt.*

De Oſſifrago. Cap. lviii.

u *Enter eius auis quam latini oſſifragum appellant, pa ticulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.*

De Galerita. Cap. lix.

Alerita auicula eſt parua, apicem in uertice pauonis
g *modo geſtans, quę aſſa & in cibo ſumpta cœliacos adiuuat.*

De Hirundinibus. Cap. lx.

Iſſectis creſcente luna pullis hirũdinis, qui primo par
d *tu excluſi ſunt, in uentre eorum lapillos offendens. E quibus duos, unum uerſicolorem, alterum purum eximes. Ii priuſq́; terram attigerint, in iuuencæ corio, aut ceruiٟ- na pelle lacerto aut collo adalligati, comitialibus proderunt. Et ſæpe prorſus eos recreabũte. Hirũdines uti ficedulę in cibo, aciei uiſus medicamẽtum prȩbent. Tam pullorũ q́; matrũ cinis cũ mel le oblitus, oculis claritatẽ adfert. Anginę eo cõmode punguntur. Vuę & tonſilarum inflamationibus hoc cinere ſuccurritur*

Et ipſę & pulli exiccati,ſi drachmę pondere ex aqua bibantur, hos iuuant qui anginę morbo conflictantur.

De Ebore. cap.lxi.

e Boris ſcobe illito parony chia ſanantur. Vim adſtrin= gendi ebur obtinet. De Suillo talo. ca.lxii.

Vis talus comburitur.dum e nigro albeſcat,qui tritus
ſ & potus inflationibus coli,longiſq; torminibus me= detur. De Ceruino cornu. cap.lxiii.

Eruini cornus cinis elotus, binis coclearibus epotus
c prodeſt dyſentericis,excreantibus ſanguinem,cœlia= cis,regio morbo & ueſicę doloribus cum tragacátha. Fœminis fluctione uuluę laborantibus,cum liquore huic rei ac= commodato.Cerui cornu contuſum crudo fictili luto circumli= to & in furnum indito uritur donec albeſcat.Id cadmię modo elotum,ulceribus oculorum & defluctionibus ſalutare eſt.In= frictum dentes expurgat.Crudi cornus ſuffitu nidore ſerpentes fugantur.Feruefactum in aceto ſi eo gingiuę colluantur,maxil= larum a dentitione dolorem adimit. De Eruca. ca.lxiiii.

e Rucis quę in oleribus gignuntur cum oleo peruncti, a uenenatis beſtiis feriri negantur.

De Cantharidibus. cap.lxv.

Frumentis congeſte cantharides ad recondédum ido
e neę ſunt. quę fictili uaſe non picato conduntur,& ra ro linteo obligato ore,& deorſum conuerſo ſuſpédun tur ſuper aceti feruentis q; acerrimi halitum,donec ęſtu exani= mentur . Poſtea lino traſſixę reponuntur.Potentiſſimę omnes uarię,luteis lineis,quas in pennis tranſuerſas habent,promiſſo q; corpore,craſſę,ac blattarum modo pręingues. Sed inertes ac imbecillæ quæ unius ſunt coloris. De Bupreſte. ca.lxvi.

ſ Imili modo reconduntur bupreſtes,genera quędam cantaridum,& pinorum crucę,quę ſupra cribrũ ſu=

ſpenſum

ſpenſum feruenti cinere pauliſper intoſtę, reponũtur. Vis oĩum communis erodere ulcerare, calorem elicere. Qua de cauſa am miſcentur medicamentis quę lepras, ferosq; lichenas, & carcino mata ſanant. Menſes aiunt peſſis emollientibus additę. Aliqui cantaridas antidotis impoſitas, aquę ſubter cutem auxiliari pro= diderunt. Argumento ꝙ urinam moueant. Alij pennas pedesq; contra potarum uenefica, remedio eſſe tradiderunt.

¶ De Salamandra. Cap.lxvii

Salamandra lacertę genus eſt, iners, uariũ, q̃d fruſtra creditum eſt ignibus non uri. Vim habet erodentem, calfactoriam, exulcerantem. Additur ut cantaris in medicamenta, quorum uis eſt exeſſe, et lepras abolere. Similiq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pillos euellit. Exenterata detractis pedibus & capite in melle ſeruatur ad eundẽ uſum.

¶ De Araneo. Cap.lxviii.

Araneus quem olcum, alij lycum uocant, ſubactus cũ ſplenio & linteo illitus, prolatusq; utrisq; tempori= bus aut fronti, tertianos circuitus perſanat. Tela eius impoſita ſanguinem ſiſtit. Vulnera quæ ſummam cutem occu= parunt, ab inflammationis iniuria uindicat. Eſt, & alterũ ara= nei genus qui candidam, tenuem, denſamq; telam orditur, quem in loculo ligatum, et lacerto appenſum, quartanis circuitibus me deri narrant. Decoctus ex roſaceo et infuſus, auriũ doloribus au xiliatur.

¶ De Lacerta. Cap.lxix.

Lacertę caput intritum & appoſitum, aculeos et oĩa corpori infixa extrahit. Varos formicãtes uerrucas, et pẽſiles quas crochordonas uocant tollit. Iecur exe= ſis dentibus coniectũ dolores finit. Si diuulſa admoueatur, ictis a ſcorpione leuamẽtũ prę ſtat.

¶ De Sepe. Cap.lxx.

Seps quam aliqui lacertam calchidicam uocarunt in uino pota morſus ſuos ſanat.

❡ De Scinco. Cap.lxxi.

ſ Cincus aut ægypti, aut indiæ, aut rubri maris alumnus, q̃uis inueniatur in lydia mauritanię. Eſt autem terreſtris cocodrilus ſui generis, qui ſalſus affertur in naſturcio. Aiunt carnes quę renes amplectuntur, id ſibi uiriũ uendicaſſe, ut ſi drachmę pondere bibantur, uenerem accẽdãt. Verum decocto lentis cum melle aut ſemine lactucæ cum aqua poto, ueneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.

❡ De Terrenis uermibus. Cap.lxxii.

t Erreni uermes, impoſiti pręciſos neruos glutinant. Tertianas diſcutiunt decocti cum anſerino adipe. Infuſi, affectis auribus medentur. Cum oleo autem decocti ſi in contrariam aurem inſtillentur, dentiũ doloribus præſtant auxilium. Poti ex paſſo urinam ciunt.

❡ De Mure araneo. Cap.lxxiii.

m Vs araneus diſſectus & impoſitus, ſui morſus ueneficia luit.

❡ De Muribus. Cap.lxxiiii.

m Vres qui in domibus oberrãt, conaſos ſcorpionũ plagis utiliſſime imponi, in confeſſo eſt. Si inaſſatos infantes ederint, oris ſaliuam exiccari promittunt.

❡ De Vſu lactis. Cap.lxxv.

l Ac generatim omne boni ſucei eſt. Corpus alit. Aluum emollit. Stomachum & inteſtina, inflatione uexat. Vernum tamen dilutius æſtiuo habetur. E uiridi pabulo aluum magis lęuigat. Probatur autem candidum, ęquali craſſitudine, quod ungui inſtillatum cogitur. Aluum minus tentat caprinum. Quoniam adſtringentibus pabulis, robore, lentiſco, & oleaginis frondibus, magna ex parte ueſcuntur. Inde ſtomacho accommodatiſſimum reddi ſolet. Ouillum autem dulce, aſperum, & prępingue, non uſq; adeo utile ſtomacho. Bubulum tamen, aſininum, & equinum, uentri magis idonea. Sed ip

ſum turbant. Quibus in locis pecora, ſcamoniam, ueratrum, clematidem aut mercurialem paſcuntur, lac omne uentrem & ſtomachum ſubuertit. Quale in iuſtinis montibus eſſe, a nobis proditum eſt. Siquidem capræ quibus candidum ueratrũ pabulo fuerit, primo foliorum partu, euomunt, & eorum lac hauſtum nauſiam creat, & ſtomachum in uomitiones effundit. Adſtringentius omne decoctum, præcipueq; candentibus calculis marinis excoctum. In ſumma, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præſertim faucium, pulmonis, interaneorum, ueſicæ & renum. Foris uero contra pruritum cutis, eruptiones papularum, & uitiatos corporis ſuccos. Recens cum melle crudo, addito ſale, datur exigua aqua dilutum. Minus inflat quodcunq; feruefactum. Decoctum cum calculis marinis ad dimidias, ulceroſas uentris fluctiones adiuuat.

De ſero lactis. Cap. lxxvi.

Ac quodcunq; ſerum continet impliciatum. Quod ubi diſceſſit a lacte, multo potentiſſimum ad purgationes, redditur, Datur quibus ſine acrimonia uolumus deiectionem moliri, ut melancholias comitialibus, lepris, elephantijs & erumpentibus toto corpore papulis.

De Schiſto ceu ſciſſili lacte. Cap. lxxvii.

Ex omni lacte fit quod ſchiſtum appellant. Lac autem fictili nouo feruet, ramoq; ficulneo recenti mouetur, inſparſis poſtquàm bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulſi cyathis, quot ſuat heminæ lactis. Ita enim ſereſcens liquidum ab eo diuiditur qđ in caſeũ concreuit. Sed cũ feruet, ne ſuperfundatur, cõueniet ſpongia ex frigida cõtinuo fictilis labrũ detergede, ſeſtariũq; argenteũ frigidę aquę plenum demittere. Bibitur heminis p interualla ſingulis uſq; ad quinas, ita ut intercedentibus ſpatijs, potãtes ambulent. Lac autẽ recens efficax eſt cõtra roſiones uſtioneſq;, ab exitialibus medicamen=

tis factas, uti a cantharidibus, aut ſalamandra, bupreſte, aut pi-norum eruca, hyoſcyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero. Præ-ſertim bubulum ad id eximie confert. Gargarizatur autem exul-ceratis faucibus, tonſillisq;. Aſininum peculiariter collutos den-tes gingiuasq; ſtabilit. Fluctiones alui ſi ulcera ſentiantur teneſ-mosq;, ouillum, bubulum aut caprinum cum marinis lapillis de-coctum, ſiſtit. Per ſe autem & cum hordeacea ptiſana aut halica-ceo cremore infuſum, magnopere inteſtinorū roſiones mitigat. Exulceratę uuluę immittitur.

¶ *De Muliebri lacte.* Cap. lxxviii.

b *Vmanum lac dulciſſimum eſt. Et maxime alit. Mam-mis autem exuctum, prodeſt tabi & ſtomachi roſioni-bus. Contra hauſtum leporem marinum prędidio eſt. Oculis cruore ex ictu ſuffuſis, cum thuris polline inſtillatur. Po-dagricis utile eſt cum meconio & cęrato illitum. Lac omne re-ſpuendum ſplenicis, hepaticis, comitialibus, uertiginoſis, et neruo-rum uitio laborantibus, febriculoſis, & capite dolentibus, niſi ſi quis interdum purgationis gratia ut oſtendimus, ſchiſtum præ-beat. Primiperę canis lacte perunctos narrant glabreſcere. Po-tū contra uenena antidoti uicem obtinet. Abortus mortuos ex-pellit.*

¶ *De Caſeo.* Cap. lxxix.

c *Aſeus recens ſine ſale ſumptus alit. Stomacho utilis eſt & facile in membra delegatur. Corpus auget. Aluum modice emollit. Alius tamen alio præſtátior pro natura lactis a quo conficitur. Decoctus autem & expreſ-ſus, deinde incaſſatus, aluum ſiſtit. Illitus, oculorum inflamma-tionibus & ſugillatis prodeſt. Qui uero recens ſalitus eſt, minus alimenti prębet. Corpus apte minuit. Stomacho aduerſatur. Ne-gocium uentri interaneisq; exhibet. Vetuſtiore ſiſtitur aluus. Sero quod a caſeo manauit, quàm optime canes aluntur.*

De Hippace. Cap.lxxx.

Qvod hippacen uocãt, caſeus eſt equinus. Ea uirus redolet. Magnopere alit. Bubuloq; proportione correſpondet. Nec deſunt q hippacẽ, equinũ coagulum appellarint.

De Butyro et eius fuligine. Cap.lxxxi.

Lacte pinguiſſimo probatum fit butyrum, quale bubulum eſt. Fit & ex caprino agitato in uaſis lacte, donec pingue diſcedat. Butyrum natura oleoſum eſt et emolliens. Vnde largius epotum, uentrem reſoluit. Prodeſt ubi oleum non adfuerit, contra uenena. Cum melle ſi infricetur, dẽtitiones adiuuat. Gingiuarum pruritus, & oris ulcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimentorum facit corpora. Et ab albidis puſtulis per ſumma ſcatentibus aſſerit. Contra inflammationes & duricias uuluę, quod nec uirus reſipit, nec uetuſtatem ſentit butyrum efficax eſt. Dyſentericis, & coli exulcerationibus infunditur. In medicamenta addi ſolet, quæ pus mouent. Vtile prę ſertim cum nerui, aut cerebri membranæ ueſicat, aut ceruix, uulnera accepit. Id autem purgat. Replet. Carnem creat. Ab aſpide percuſſis utiliſſime imponitur. Recens obſonijs additum olei uicem penſat. & adipis uice fungitur in bellarijs. Colligendæ ex eo fuliginis ratio hæc eſt. Butyrum in lucernam nouam ingeſtum accenditur, fictiliq; operculato quod ſuperne in ſiphunculum deſinat, & ſub pedibus cuniculos clybani modo habeat, crematur. & ſubinde alud in abſumpti locum ſufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quem facere inſtitueris. Penna poſt deraditur ad uſus. Eius effectus eſt in medicamentis oculorum, exiccare & adſtringere. Fluctiones cohibet. Et ulcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Medicina lanarum. Cap lxxxii.

Svccidę lanę molles, e collo fœminibusq; laudatiſſimę habentur. Subueniunt inter initia uulneribus, percuſ

ſis,deſquammatis,liuidis,oſſibus fractis,aceto oleo,aut uino imbutæ. Siquidem capaces ſunt liquidorum, quibus obleſæ partes fouentur. Et obpecudum ſordem, ſic eni m œſipum uocant emolliunt. Capitis,ſtomachi aliarumq; partium doloribus,cum aceto & roſaceo efficaciter imponuntur.

De Lanis uſtis. Cap.lxxxiii.

Renaterum lanarum cinis cruſtas obducit. Excreſcentias in carne cohibet. Et ulcera ad cicatricem perducit. Mundæ autem & carptæ in fictili crudo cæterorum more uruntur. Nec ſecus purpurarum tomenta cremari ſolent. Aliqui cum ſordibus lanas carpunt & melle irrigant, eodemq; modo urunt. Alij in fictili oris patuli,ueruculo inter ſe diſtantia componunt. & concerptas lanas oleo ita ſuffuſas, ut ne ſtillare quidem poſſint,aſſulis tedę ſubiectis et eiſdem lanisq; permutatim interſtratis,leuiter ſuccendunt, & uſtas tollunt. Quod ſi e teda pix pinguedoue ulla pfluxit collecta recôditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. Cinerem in labellis aquâ addita manibus confricant,et conſidere patiuntur. Idq; ſæpius, mutantes aquam donec linguam adſtringat, nec mordeat.

De Oeſypo pecudum ſorde. Cap.lxxxiiii.

Eſypum uocant grçci,ſuccidarum lanarum pinguitudinem. Cuius parandi ratio hęc eſt. Succidæ molles radicula curatę calida aqua lauantur, & quibuſcunq; ſordibus expreſſis, & in labellum oris ampli coniectis, aquâ infunditur,magnoq; impetu cocleari uti reſpumet agitatur,aut lignea rude ualidiuſcule conturbatur, quo largius ſordida ſpuma colligi poſſit. Deinde marina reſpergitur. Et conſidente pingui quod ſupernatat, collectoq; in fictili uaſe, demo aqua in labellum fuſa agitatur. Spuma mari perfunditur, & demũ eximitur. Hoc tantiſper fieri ſolet,dum conſumpta pinguitudine ni

hil prorſus ſpumę extet. Collectum œſypum manibus emollitur, & ſi qua inſedit ſpurcitia, confeſtim demitur. Excluſaq; ſenſim omni aqua, recentiq; affuſa, manibus miſceatur, donec admotum linguę œſypum, adſtringat leuiter, nec mordeat. Atq; pingue candidumq; ſpectetur. Tum in fictili uaſe conditur. Verum omnia feruido ſole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus non ſecus atq; cęratum fœmine, confricant. Ita enim candidius redditur. Alij elotis lanis, & ſordibus quibuſcunq; exemptis, ac lento igni in ęneo uaſe ex aqua decoctis, pingue quod ſupernatat collectum, aqua ut diximus lauāt, colatumq; in fictilem ollam quę calidam aquam contineat, linteo operiunt, atq; ſoli mandant, donec candidum fiat, & ſatis craſſum. Alij bidui ſpacio aquam effundunt, nouamq; adijciunt. Melius eſt Ique, radicula non curatum, quod ſuccidarum uirus oleat. Et ſi manu in concha fricetur cum aqua frigida albeſcat, nihil in ſe duri aut concreti habens. Veluti quod cęrato aut adipe adulteratur. Oeſypum excalfacit, explet ulcera, & emollit, pręſertim ſedis ac uuluę, cum meliloto & butyro. In uellere appoſitum menſes & partus euocat. Vlcera non aurium modo ſanat, ſed & genitalium cum anſerino adipe. Contra eroſos angulos oculorum, ſcabioſaſq;. genas quę occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax eſt. In teſta noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinem amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, uti demonſtrauimus. Quę in oculorum medicamenta commode addi ſolet.

¶ De Coagulo. Cap. lxxxv.

Leporis coagulum tribus obolis ex uino, uenenatorum morſibus, cœliacis, dyſentericis & fœminis fluctione uuluę laborātibus, ac reiectionibus a pectore, auxiliatur. Sanguinem concretum diſcutit. Poſt menſtruas purgationes appoſitum uuluę cum butyro. pręſtat mulieribus ut concipiant. Potū uero fœtus enecat. Et poſt excretiones, pariendi ſpē adimit.

Equi coagulum quam hippacen aliqui uocant, priuatim, cœliacis dyſentericiſq; conuenit. Hędi, agni, hinnuli, caprę, apri, cerui, uituli, bubaliq; coagula ſimiles naturas ſortiuntur. Contra aconiti potum in uino, & concretum lac in aceto, conuenienter aſſumuntur. Hinnuli coagulum triduo a purgationibus admotum, partus ſpem interrapit. Vituli marini coagulum caſtorei uires repreſentat. Comitialibus, ſtrangulatis uuluis, potu conferre exiſtimatur. Sed ſyncęri hoc experimētum eſt. Aqua inſpergitur, qua pauliſper cum alterius animantis, tum præcipue agni coagulum, maduerit. Quod ſi uerum eſt, ſtatim liqueſcit in aquam. Sin minus, conſimile permanet. Excipitur autem catulis qui nō dum natare poſſunt. In ſumma coagulum omne diſſipata cogit, & coacta diſſoluit.

¶ De Adipis ratione. Ca. lxxxvi.

Deps anſerinus aut gallinaceus recēs & ſine ſale conditus, ad uuluę uitia proficit. Sale inueteratus, & qui temporis ſpacio acrimoniam concepit, uuluę inimicus eſt. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demiſſus, quę altero tantopere capacior ſit, quantus ſit modus adipis quem curare inſtitueris, obſtructo diligenter uaſe, flagrantiſſimo ſoli exponitur. Eliqueſcens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis abſumatur. mox loco uehementer frigido reconditur. Et ad uſus digeritur. Alij fictile fulciunt ſuper aquam calidam, aut tenuem & elanguidam prunam, quæ ſolis uicem penſet. Eſt & alia curandi ratio. Exemptis membranis teritur, coniectuſq; in ollam eliquatur, adiecto minuti ſalis momento. Mox lineo colo tranſfuſus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ laſſitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & urſinus hoc curantur modo. Recens, pręp inguis, renibus potiſſimum detractus, in largiore aqua cœleſti & q̄ frigidiſſima, exemptis tunicis, diligentiſſime manibus confricatur, & exprimendo ferme ſiccatur, ſubindeq; noua aqua abluitur. Cæterum

fictili capacitatis duplę inditus, in aquam demergitur. Et ſubditis leuibus prunis ſpatha mouetur. Eliquatuſq;, colo tranſfunditur in aquam. Vbi uero refrixit & guttatim aquam omnem exclu ſit, in prelorum fictile demittitur. Et infuſa aqua leniter eliqua ri debet, & manu deprimi, quo facilius fæculentum uirus peſ= ſum eat. Poſtea in pilam ſpongia madefactam tranſfunditur. Vbi coire cœpit, reſidens in imo ſordes eximitur. Tertio citra aquam eliquatur, repurgatusq́; fictili bene operculato, per q̃ fri gidis locis reponitur. Hircinum ſeuum, ouillum, ceruinumq; ita curato. Elotum ex his quodcunq;, tunicis ut in ſuilli mentione di= ctum eſt exemptis, pilę emolliendum tradito, ac manibus fricato, affuſa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum ul rus excernatur, aut pingue aliquod innatet, ſed nitida ſpectetur. Deinde in ollam conjcito, & adiecta aqua ut ſuperemineat, leui pruna liquefacito, atq; in aquam colato. Cumq; refrixerit, ite= rum in loto fictili eliquato. Et quę ante diximus facito. Tertio ſine aqua liquefactum, in perfuſam liquore pilam colato. Re= frigeratumq; ut in ſuilli ratione diximus, recondito. Bubulum au tem ſeuum renibus maxime detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluendum eſt. Mox in pila tunden= dum diligenter, affuſa maris aqua. Cum uero diſſolutum fuerit, in fictilem ollam conjciendum. & marina aqua quę non mi= nus dodrante ſuperemineat, proluendum. Decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad ſingulas ſeui atticas minas, quaternis tyrrhenicę cęrę drachmis. Excolatumq;, detractis quę peſſum ierant ſordibus, in nouo fictili reponendum. Opertumq; ſoli interdiu credendum, ut ad candorem reducatur, & uirus euaneſcat. Priuatim taurorum pinguia ſic curari debent. Reni= bus euulſum pingue profluente amnis aqua abluito, detractiſq; tunicis fictili nouo poſtq̃ exiguum ſalem inſperſeris, liquefaci= to. Dein in nitentem aquam excolato, & ubi concreſcere cœpit,

manibus iterum confricando uehementer lauato, aqua ſepius infuſa refuſaq́, donec q̃ optime elotum uideatur. Rurſus *in olla cum pari modo uini odorati decoquito.* Et *cum iterum efferbuerit, dempto ab igni uaſe, ibidem ſinito pernoctare.* Poſtride *ſi grauiter adhuc oleat, noua olla repetitum, uino odorato perfundatur.* Eadem *quæ prius fiant, dum omne uirus euaneſcat.* Colliquatur *& ſino ſalę, pręſertim affectionum earum cauſa, quibus ſal aduerſari ſolet. Sed ita paratum non magnopere albeſcit.* Eodem *modo pardorum ac leonum pinguia curari oportet.* Taurorum *autem & uitulorum pinguia, necnon ceruorum medullæ, odoramẽtis imbuuntur, hac ratione.* Pingue *quod odoratum reddi debet, demptis quo diximus modo membranis, elotum & uino q̃ odoratiſſimo nulla maris aqua diluto ferueſactum, pernoctare ſinitur.* Alterum *id genus uinum eadem menſura infunditur, colliquatur: & exquiſite colatur.* Nouem*q; eius heminis, iunci arabici ſeptem drachmę adijciuntur.* Quod *ſi ipſum odoris fragrantioris fieri uoles, quadraginta floris eiuſdem drachmę, cum paribis palmæ, calami, & caſiæ modis adduntur.* Et *xylobalſami, aſpalathi ſingulę drachmę, cinnamomi, cardamomi, & nardi, ſingulę uncię.* Omnia *exactius tunduntur, & affuſo uino odorato, in uaſe operto quod ſupra carbones firmiter collocatum ſit, ter efferueſcunt & ſemoto ab igni uaſe inibi pernoctant.* Poſtridie *uinum effunditur.* Aliud*q́ generis eiuſdem adijcitur.* Ter *ſimili modo conferueſcat.* Matutinis *uinum effundatur.* Et *abluto uaſe, ſi quid imo ſubſidens hęſit, detergatur.* Poſtremo *eliquatum pingue & excolatum, ad uſus reconditur.* Hoc *autem modo odoramentis imbuitur, quod antea curatum* eſt. Verum *ante dicta prius inſpiſſari ſolent, quo facilius ſibi odoramentorum uires adſciſcant.* Itaq́ *aſſumens quod uoles cum uino ferueſacto, impoſitis una myrti ramulis, ſerpylo, cypero, item aſpalatho plenius tuſo.* Aliqui *tamen pro uſu, unc dumta=*

xat horum contenti ſunt. Cum autem ter efferbuit, exemptum leniter & linteo colatum, aromatis uti expoſitum eſt imbuitur. Adipibus ſpiſamenta ſic fiunt. Syncęrus & ſanguinis expers adeps, reliqua habens quę ſępe retulimus, in ollam nouam demittitur, infuſo uino albo uetere odorato quod ſemipedis altitudinē ſuperet, lento igni ferueſcat, dum uernaculus odor aboleatur, plane ꝑ uinum redoleat. At ubi depoſito uaſe refrixit, duę adipis minę in ollam mittuntur, & duo uini eiuſdem ſextarij, & ſeminis loti, eius inq̄ cuius e ligno ludicrę tibię factitantur, tuſi minę quattuor adijciuntur. Lento igni ſubinde miſcendo decoquuntur. Cumq; odoris uirus euanuerit, excolatuſq; adeps refrixerit, una contuſi aſpalathi mina, cum amaracini floris minis quattuor, & uetere uino ſubigitur. Nocte una hęc odorem rapiunt, combibunt ue. Poſtridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cu adipe iniecta, additis ſextarijs tribus uini, una ferueſcunt, quouſq; & uim & odorem ſpiſſamentorum adeps ipſe contraxerit. qui eliqueſcens colatur & reponitur. Quod ſi maiorem odoris fragrantiam efflagites, drachmas octo q̄ pinguiſſimę myrrhę uino maceratę quod multos in ānos aſſiruatum eſt, miſceto. Gallinaceus anſerinuſq; ſic odoribus imbui ſolent, Cuiuſuis eorum percurati ſextarij duo fictili olla excipiuntur. eryſceptri, xylobalſami, palmę elatę, & calami plane cōtuſi ſingulorū ſeſcuncia admiſcetur. Vini leſbij ueteris cyathus unus adijcitur. Ea ter efferueſcunt prunis. Mox uaſe ſublato ab igne, die noctuq; refrigerantur. Poſtridie liquata per linteum mundū in uas excolatur. Vbi uero adeps coierit, concha excipitur, fictiliq; nouo denſius operto per frigidis locis reponitur. Hyberno tempore id inſtituere oportet. Aeſtate ſiquidem pinguia non coguntur. Nec deſunt qui tyrrhenicę cęræ momentum adijciant, quo facilius in unum corpus omnia coaleſcant. Eadem ratione ſuillus adeps & urſinus cęteriq; id genus, odoramentis imbu=

untur. Verum ſanſuci odorem adeps ipſe repreſentabit hoc modo. Curati q́ optimi adipis præſertim taurini mina una tempeſtiui q́; ſanſuci exquiſite confracti ſeſquimina miſcentur, & inſpar ſo largiore uino digeruntur in offas, quę in uaſe cooperto nocte quieſcunt. Matutinis in fictili olla leuiuſculo igni, affuſa aqua coquuntur. Dumq; ſuum adeps odorem exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet. Poſtero die deterſa ſorde quę peſſum ierat ſanſuci ut dictum eſt contuſi iterum ſeſquimina priori paſtillo adijcitur. Eodemq́; modo in offas cogitur. Alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur. Quod ſi qua fundo hę ſit ſpurcitia deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipem anſerinum, gallinaceum aut uitulinum, a putredine tueri uelit, ita faciundum eſt. Quamuis adipem diligenter elotum & ſiccatum in umbra ſuper cribrum per lintea munda manibus uehementer exprimat, linoq; conſutum umbroſo in loco ſuſpendat. Et poſt multos dies noua charta inuolutum frigido loco recondat. Pinguia autem indito melle uindicantur a putredinis uitio. Vis oĩum eſt excalfacere, mollire, odorem ciere. Taurinus adeps, bubulus, & uitulinus aliquantum adſtringunt. Earundem uirium compos leoninus. Nam reſiſtere eum aiunt ijs qui inſidias moliũtur. Ceruino, elephantinoq́; perunctos, ſerpentes fugiunt. Adſtringentior eſt caprinus. Qua ex cauſa decoctus cum pollenta, rhoe & caſeo, dyſenterijs datur, & cum ptiſanæ ſucco infunditur. Ius decocti phthiſicis in ſorbitionibus prodeſt. Datur quoq; utiliter hijs qui cantharidum uenena hauſerunt. Hircinus, ut qui ualidiſſime diſcutiat, podagricis auxiliatũ fimo capræ & croco impoſitus. Huic proportione reſpondet ouillus. Suillus uero contra uuluæ et ſedis uitia idoneus eſt. Ambuſtis igni medetur. E ſue uetuſtiſſimus quiſq; ſale conditus excalfacit, & emollit. Elotus uino pleuriticis prodeſt. Cinere aut calce exceptus, inflãmationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuc-

currit. Aſininum tradunt, cicatrices corpori concolores reddere. Anſerinus gallinaceusq́; conueniunt muliebribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrſinum conſtat raptos uitio alopecię capillos reſtitue re. Perniombus ſubuenire. Vulpinus medetur auriũ doloribus. Fluuiatilium piſcium pinguia perunctis oculis claritatem affe= runt, ſi in ſole liqueſcant, et melli ammiſceantur. Viperę adeps contra oculorum hebetudines ſuffuſionesq́; efficax eſt, addita cedria, melle attico, & pari oleo uetere. Pilos alis euulſos per unctis radicibus obliterat.

¶ De Medullarum ratione. Cap. lxxviij.

Audatiſſima eſt ceruina. Mox uitulina. Poſt hanc tau rina. Dein caprina, & ouilla. Colliguntur æſtatis exi tu, cum appetit autumnus. Quippe cum alijs anni tem poribus concrementum ſanguinis, & ueluti caro friabilis, in oſſi bus inueniatur. Nec facile cognoſci poteſt ni quis eam oſſibus extrahat & recondat. Omnes medullæ molliunt, ſedant, rare= faciunt. Vlcera explent. Ceruina perunctos uenenata fugiunt. Curantur recentes aquę reſparſu mollitæ, ſelectisq́; oſſibus elo tæ, donec aqua ſyncera emanet, & deterſa ſorde pinna, ſi qua innatet, liquatę per duplicatum linteum in pillam exprimuntur. Et ubi coleret, omni fæce quę ad ima ſidit deraſa, fictili nouo reponuntur. ꝙ ſi libet incuratas reponere, facito omnia quę de anſerum & gallinarum adipe demonſtrauimus.

¶ De Felle. Cap. lxxxviij.

Fel omne curatur hoc modo. Recens pręligato ore fol liculi lino, demiſſum in feruentem aquam, ſpatio quo quis ſtadia tria percurſaret, mox exemplum ſiccatur umbroſo loco aſperginem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci ſolet, ligatum lino in uitreum uas quod mel habeat immittitur, circumuoluto ad hos uaſis lini principio, &

operto uaſe reconditur. Eſt enim uis oĩ um acris et excalfaciẽs. Intenſis tamen & remiſſis uiribus differunt. Siquidem preſtan tius in effectu eſſe uidetur fel marini ſcorpionis, & piſcis qui cal lionius appellatur, marinę teſtudinis, hyenęq;. Item perdicis, aquilę gallinæ candidę, & ſylueſtris capręquod priuatim prodeſt contra ſuffuſiones incipientes, & oculorum caligines, albuginesq;, & genarum ſcabricias. Ouillo, ſuillo, hirano, atq; urſino, taurinum multo efficacius. Felle omni perfacilem præſertim infantibus deiectionem quis molietur, ſi intinctum eo tomentum ſedi ſubijciat. Priuatim taurino anginę cum melle perunguntur. Sedis ulcera ſanat, & ad cicatricem uſq; perducit. Idem auribus fractis, & purulentis, cum muliebri lacte aut caprino inſtillatum, medetur. Et ſibilo earumdem ex porri ſucco. Admiſceri inſueuit uulnerarijs emplaſtris, & circumlinitionibus quæ contra uenenata parantur. Phagedænicis ulceribus, colis & ſcroti doloribus, ex melle prodeſt. Lepras, furfures cum nitro et terra cimolia q̃ optime purgat. Ouillum et urſinum contra eadem pollent. Verum inefficacius hæc præſtant. Vrſinum eclegmate comitiales adiuuat Fel teſtudinum anginis, et in ore infantium nomis, prodeſt. Naribus inditum comitiales erigit. Sylueſtrium caprarum felle peculiariter perunct li luſcioſi ſanantur. Hircinũ idem obit munus. Thymia abolet. Et luxuriantes elephanticorũ exuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium ulcera, reliquaq; omnia, magno uſu aſſumitur.

De Sanguine. ¶ Cap. lxxxix.

Sanguis anſeris, agni et hędi, utiliſſime in antidota miſcentur. Palumbi aũt turturis et columbę, nec non perdicis, oculis cruore ſuffuſis, et recentibus eorum uulneribus, luſcioſisq; illinuntur. Peculiariter columbę ſanguis, cruorem membranis cerebri erumpentem inhibet. Hirci, caprę, cerui & leporis ſanguis patinis inaſſatus, dyſenterias et cœliacorum

profluuia ſiſtit. In uino potus contra toxica efficax eſt. Leporinus ſanguis ita ut tepet illitus, uitia cutis in facie, lentigenesq́; emaculat. Caninus cõmode ab his bibitur quos efferata in rabiem beſtia momorderit. Cõtra epotum toxicũ auxilio eſt. Teſtudinis terreſtris ſanguinẽ epotũ tradunt prodeſſe comitialibus. Marinę aũt teſtudinis cũ uino et leporis coagulo cuminoq́; contra ſerpentiũ morſus, et hauſta rubetę uenena, cõueniẽter bibitur. Taurinus cũ polenta illitus, duricias diſcutit, emollitq́;. Sanguis equarum quę admiſſuram expertę ſunt, in medicamenta additur quę erodunt ſeptica uocant. Sanguine chamęleonis genarum palpebras euelli creditum eſt. Hoc idem uiridium ranarum ſanguine pręſtatur. Menſtruus ſanguis fœminarum, circumlitu conceptionem inhibere exiſtimatur, aut ſi omnino mulier menſtrua ſupergrediatur. Leuat podagras muliebres & ignem ſacrum illitus.

ℭ De Fimo. Cap. xc.

a *Rumentarij bouis fimum ſi recens admoueatur, uulnerum inflãmationes mitigat. Folijs aũt inuoluitur, & calfactũ cinere feruẽti ſuperponitur. Coxendicis cruciatus tali impoſitu cõpeſcit. Illitũ ex aceto duritias, panos, & ſtrumas diſcutit. Priuatim ſuffitu fimi, quod a maſculo boue redditũ eſt, procidẽtes uuluę reprimuntur. Accenſi nidore culices abiguntur. Fimũ caprarum pręſertim quę in montibus errant, potũ in uino regium morbũ emendat. Menſes cit cũ odoramẽtis hauſtum. Et partus euocat. Tritũ in farinam et impoſitũ lanis cum thure, fœminarũ profluuia ſiſtit. Cęteroſq; ſanguinis impetus ex aceto cohibet. Medetur alopecijs exuſtum, et cũ aceto mulſo illitum. Cum axungia uero impoſitum, iis qui podagra tentantur auxilio eſt. Caprillum in aceto decoctum imponitur ſerpẽtium morſibus, ulceribus quae ſerpunt, igni ſacro, & parotidibus. Valem iſchiadici uſtionem hunc in modum accipiunt. In interſtitio pollicis qua parte brachio committitur, caua ueluti lacu=*

na ſubſidet, in qua lana oleo imbuta ſubſternitur, deinde ſigillatim feruentes ſtercoris caprini pillule imponuntur, dum uapor per brachium ad coxam ſentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare. Aduſtio id genus arabica appellatur. Fimum pecudum ex aceto illitum ſanat epinyctidas, clauos, penſiles uerrucas, thymos, & ambuſta igni roſaceo cerato exceptum. Fimum ſuis ſylueſtris aridum, in aqua aut uino potum, reiectiones ſanguinis ſiſtit. Vetuſtũ lateris dolorem mulcet. Ad rupta & conuulſa ex aceto bibitur. Luxatis cum cerato roſaceo medetur. Tam aſinorum q; equorum fimum ſiue crudum ſiue crematum addito aceto ſanguinis eruptiones cohibet. Armentarij qui herba paſcitur ſiccum fimum liquatum in uino, mox potum, contra ſcorpionum ictus magnopere auxiliatur. Columbinum uehemẽtius excalfacit & urit cum hordeacea farina mixtum. Strumas ex aceto diſcutit. Carbunculos emarginat, tritum cum lini ſemine & oleo. Ambuſtis igni medetur. Gallinaceum uero omnia eadem, ſed inefficacius preſtat. Priuatim tamen contra uenena fungorum, & colli cruciatus ex aceto aut uino bibitur. Ciconię fimum ſi ex aqua hauriatur, comitialibus prodeſſe credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto & illitum alopecijs medetur. Cum thure & mulſo calculos expellit, Subditę infantibus muſcerdæ alui deiectionẽ promouent. Caninum quod flagrantiſſimo canis ſydere fuerit exceptum, cum uino aut aqua potum, ſiſtit aluum. Humanum ſtercus illitum, uulnera imflammationem minantia intumeſcere non patitur. Sed ea ſtatim glutinat. Sicco ex melle anginę perungi commodiſſime traduntur. Terreſtris cocodrili fimum cocodrileam uocant quę mulieribus colorem nutrit in facie, nitorẽ q; ſeruat. Optima eſt tenuiſſima & friabilis, amyli modo minime ponderoſa, in humore ſtatim eliqueſcens, quę cum teritur fermenti acorẽ quadam tenus refert. Adulterant eam ſturnorum fimo,

quos

quos captos oryza paſcunt. Ipſumque nõ diſſimile uendunt. Alij Amylum aut Cimoliam miſcent, & adſcito colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, ut ſe contrahat in uermiculorum ſpeciem. Qui ſiccati pro crocodilea ueneunt. Inter omnes conuenire inuenio humanum ſtercus caninumque gutturi impoſitũ, anginis auxiliari. ❡De Vrina. Cap. xci.

Vmanam urinam ſuã cuiq; bibere, contra uiperę morſus ac uenena, incipientemque aquam intercutem pro= b *derit. Marini ſcorpionis, uiperæ, draconiſque morſus ea cõuenientiſſime fouẽtur. Canina ad præfundendos canis morſus idonea eſt. Pruritus & lepras nitro addito expurgat. Sed uetus ulcera capitis manantia, furfures, pſoras, & feruidas eruptiones, multomagis abſtergit. Nomas & præcipue genitalium cohibet. Auribus infuſa manans pus ſupprimit. Decoctaque in calice mali punici, earum uermiculos abigit. Pueri impubis reſorbta urina, orthopnoicis auxiliatur. Decocta in ęreo uaſe cum melle emẽdat cicatrices, argema, caligineſque. Ex ea & cupro idoneũ auri ferrumen cõficiunt. Lutũ quod in urina ſubſidit, illitus ignem ſacrum mitigat. Ferueſactum cum ciprino, inditumque, uuluę dolores mulcet. Strãgulatus leuat ginas detergit. Oculorũ cicatrices expurgat. Taurina ſi cũ myrrha inſtilletur, auriũ doloris lenit. Aprina uiribus eiſdẽ prędita eſt. Priuatim cõminuit ueſicę calculos, & potu expellit. Ad aquam quę cutem ſubijt, cum nardi ſpicæ cotidie binis cyathis cum aqua bibitur, urinamque per aluum extrahit. Aurium doloribus inſtillata medetur. Aſinina traditur renum uitijs mederi. Lyncis urinam quam lyncurium appellant, ſimul ac excernitur, glatiari coireue in calculi duriciã, uulgo creditum eſt. Quare quod de ea proditum eſt, uanum eſſe conuincitur. Eſt enim quod a nonnullis uocatur ſuccinum ptery gophoron. Id potum ex aqua ſtomacho aluoque fluctione laborãti conuenit. Aſininæ urinę potu renum uitia ſanari traduntur.*

¶ De Melle. Cap. xcij.

P Rincipem locum obtinet mel, quod atticę regionis eſt, pręcipue ex hymeto, mox cycladibus inſulis & e ſicilia cognomine ſimblion. Maxime probatur dulcius & acre, odoratum ſufflauum, nec humectum, graue, & minime fluxum, quod ob ſequacem lenticiam non facile abrumpitur, tractumq; reſilit in digitos. Mel abſtergendi uim habet. Ora uenarum apperit. Humores euocat. Qua ratione in ſordida ulcera ſinuſq; commodiſſime infunditur. decoctum atq; impoſitum abſcedentem carnem glutinat, Medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitum. Item aurium ſonitui & dolori cũ foſſili ſale tepido inſtillatum. Lendes & fœda capitis animalia illitũ necat. Nudam glandem recutitis, operit præſertim quę circunciſione aperta non eſt, ſi melle coles a balineo triginta diebus emolliatur. Oculorum caliginem diſcutit. Faucibus, tonſillis, anginæ illitum gargariſatumue medetur. Vrinã ciet. Auxiliatur tuſſi, & a ſerpente percuſſis. Contra hauſtum meconium, cum roſaceo calidum aſſumitur. Aduerſus uenena fungorum, & rabioſi canis morſus linctum aut potum proficit. Crudum tamen aluum inflat. Tuſſim laceſſit. Et ea de re deſpumati uſus aptior eſt. Primatum tenet in mellis genere uernum, deinde ęſtiuum. Hybernum uero utpote quod craſſius conſtet, deterrimum reputatur. Siccas eruptiones excitat. Quod in Sardonia gignitur mel, amarum eſt. Quoniã apes inibi abſinthio ueſcantur, quo uitia cutis in facie & maculæ aptiſſime perunguntur. Heraclię in ponto quibuſdam anni temporibus, propria quorundam florum dote, mel cõflatur, quod qui edere, mente ab alienantur, ac ſudore diffluunt. Remedio ſunt eſitata ruta, & ſalſamenta, aut epotũ mulſum, reſumpta quoties uomitione reyciuntur. Acre autem eſt. Et olfactu ſternutamenta mouet. Quod cum coſto illitum fœminarum autem emendat, & cũ ſale ſugillationes rapit. Eſt &

aliud concreti mellis genus, quod ſaccharon nominatur. In india uero & fœlici Arabia in arundinibus inuenitur. Salis modo coactum eſt, dentibus ut ſal fragile. Aluo idoneum, & ſtomacho utile. Si aqua dilutum bibatur, uexatæ ueſicę, renibuſq; auxiliatur. Illitum ea diſcutit, quæ tenebras oculorũ pupillis offundũt.

De Cęra. Cap. xciij.

Cera optima eſt ſubfulua, odorata, ſuppinguis, pura, odoriſq; quadãtenus mellei, natione pontica, aut cretica. Secundũ locum obtinet candida, & ſuapte natura pinguis. Candida fit hoc modo. Ex ea radunt album ſyncerũq;, atq; tranſfundunt in uas, quod ſatis habeat marinę ex alto petitę, inſparſoq; nitri momento, decoquunt. Cumq; iterum tertioue inferbuit, ſeparatum uas refrigerãt, ac cęrę paſtillum eximunt, deterſa ſorde, ſiqua forte adhęſit. Tum denuo indita noua maris aqua feruet, uti retulimus. & uaſe dempto ex igne, baſin ollulę noue aqua frigida madefactam, in cęram ſummã ſuſpenſa manu intingunt, quo celerius concreſcat, & q̃ minima portio extrahatur. Suſcepto primo cęrę orbiculo, iterũ uas imum aqua refrigeratum, tantiſper immitti debet, dum tota excipiatur. Orbiculi lino conſuti, ita ut intercedat ſpatium, ſuſpenduntur. Et interdiu, continuo ſub ſole, noctu ſub luna aſperguntur, uſq; dum perfecte albeſcant. Verum ſi eximius ille candor deſyderetur, eadem factitari, & identidem recoqui, operęprecium eſt. Nec deſunt qui pro marina, in muria q̃acerrima, ſemel aut iterum excoquant. Dein languncula tenui, rotunda, anſam habente, extrahunt. Poſtea orbiculos, ſubſtrato ceſpite hęrboſo inſolant, donec candorẽ ſummum contraxerit. Precipiunt hoc obeundum munus uere, cũ ſol remiſſa uehementia humorem pariat, ut non facile liquetur. Cęra omnis mollit, calfacit, modice explet corpora. Datur in ſorbitione dyſentericis. Ac milij magnitudine decem grana ceræ hauſta, lac in lactantibus non patiuntur coagulari.

¶ De propoli. Cap. xciiij.

Ropolis eligi debet flaua, odorata, ſtyracem referẽs,
p in uehementi ariditate mollis, & maſtiches more du=
ctilis. Magnopere calfacit & euocat. Aculeos & om
nia infixa corpori extrahit. In uetere tuſſi ſuffita proficit. Impe
tigines admota tollit. Ea in aluearium, foribus cerosę naturę in
uenitur.

¶ De Tritico. Cap. xcv.

Prima e triticiˡ generibus ad ſecũdę ualitudinis uſus
o habent quæ recentia & iamˡperfecte adulta, colorem
mali referunt. Dein ſequuntur trimeſtria, quę nõnul=
lis Sitania nominãtur. Itaq̧ cruda in cibis teretes tineas gignũt.
Canum morſibus proſunt manſa & impoſita. Cõfectus eorum
ſimilagine panis, plus alit q̃ cibarius. E trimeſtriũ farina panis
leuiorem cibũ prębet, & qui facile in mẽbra demandetur. Fari=
na eorũ cũ hyoſcyami ſucco illinitur aduerſus neruorum fluctio
nes, quas gręci rheumatiſmos uocant. Itẽ contra interaneorũ in=
flationes. Lentigines ex aceto mulſo tollit. Furfures aũt in acri
aceto decocti, turgentes mãmas ſedant. Viperarum ictibus auxi
liantur. Et torminoſis proſunt. Farinaceum fermentum calfa=
ciendi extrahendiq; uim habet. Priuatim callos pedum, clauoſq̧
extenuat. Cętera tubercula furũculoſq̧ ex ſale cõcoquit, & ape
rit. Sitaniorum farina, contra uenenatos ictus cũ aceto aut uino
cõmodiſſime illinitur. Eadem ſi decocta in glutini modum delin
gatur, cruẽtis excreationibus proderit. Contra tuſſim & exaſpe
ratas fauces, cum menta & butyro decocta efficax eſt. Tritici
pollen ſi ex aqua mulſa, aut hydręleo decoquatur, oẽm diſcutit in
flammationem. Panis & crudus & coctus inflãmationes om=
neis illitu mulcet, cũ emolliat & quadam tenus refrigeret. Sed
hęrbis ſuciſue huic rei accõmodatis ammiſceatur. Vetus panis
aridus, adiectis cõuenientibus, citã aluum cohibet. Recens muria
maceratus illitu, uetuſtas impetigines ſanat. Glutinũ ex ſimila=

gine & polline, quo chartę glutinantur, ſanguinē excreantibus prodeſt, ſi liquidius ac tepidum coclearis menſura detur ſorbendum.

De Ordeo. Cap. xcvi.

Ordeum optimū eſt candidū purumq́. Id minus q̄ triticū alit. Ptiſana tamen ob cremorē in decoctione redditū, plus alimenti prębet q̄ pollenta ex hordeo facta. Cōtra acrimonias atq; faucium ſcabricias, exulcerationeſq́ pollet. Quibus ēt triticea ptiſana pręſidio ē. Sed plus alit magiſq́ urinā mouet. Lac abūde ſuppeditat, ſi cū fœniculi ſemine decocta ſorbeatur. Hordeū abſtergit. Vrinā ciet. Inflationē parit. Stomacho aduerſatur. Tumores cōcoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulſa aqua cū fico, ut inflāmationes collectioneſq́ diſcutiat. Duricias cū reſina & fimo columbarū concoquit. Cum meliloto autem & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciant. Aduerſus inteſtinorum inflationes cū lini ſemine, fœnograeco, & ruta, illini iuuat. Strumas cū pice liquida, cęro, oleo, & impubis pueri urina, ad concoctionē perducit. Et cum myrto, uino, mali corio, ſylueſtribus pyris, & rubo, alui profluuia ſiſtit. Podagricis inflāmationibus, cum cotoneis aut aceto prodeſt. Decocta in acri aceto, modo quo hordeaceū cataplaſma, & calida impoſita lepris medetur. Liquata eadē cū aqua, atq́ cū pice decocta, pus excitat. Cum aceto liquata itidem contra articulorum fluctiones prodeſt. Farina ex his aluum cohibet, inflammationeſq́ mitigat.

De Zitho. Cap. xcvij.

X hordeo potus fit, cui Zitho nomen eſt. Is urinā ciet. Renes & neruos tentat. Membranis praeſertim cerebrum ueſtientibus officit. Inflationem parit. Vitioſum ſuccum creat. Elephantiaſin gignit. Qui eo potus genere perluitur, agilis, & ad opus obeundum expeditus, euadit.

De Courmite. Cap. xcviij.

It & ex hordeo potus quem Courmi nominant. Eoq́

ſæpe potu, pro uino utuntur. Verum dolorem capitis mouet. Malum ſuccum gignit. Neruis nocet. Conſimilia etiam potus genera ex tritico fieri ſolent, in Britania, & quæ occidentem ſpectat iberia. ¶De Zea ſeu ſemine. Cap.xcix.

z *Ea duorum generum eſt. Vna ſimplex. Altera in geminis putaminibus grana bina iũcta gerit. Ob id dicoccos appellatur. Plus q̃ hordeum alit. Ori grata. Digeritur in panificia, minus q̃ triticũ alens.*

¶De Craſſiore farina. Cap.c.

c *Rimnon craſſior eſt ex Zea triticoq; farina, ex qua pultem faciunt. Abunde alit. Facile conficitur. Aluũ uehementius ad ſtringit, ſi Zea ex qua fit, prius torreatur.* ¶De Siligine. Cap.ci.

e *Idem generi ſiligo adſcribitur, ſed minus aliquanto nutrit. In panes ut Zea cogitur. Fit quoq; e ſiligine craſſior farina, quam græci crimnon uocitant.*

¶De Athera ideſt tenui pulticula. Cap.cij.

a *Thera ex Zea fit tenuiſſime molita. Eſt autem ſorbitio, quaſi liquida pulticula infantibus conueniens, & cataplaſmatis efficax.* ¶De Trago. Ca.ciij.

t *Ragos quandam halicæ figuram gerit. Multo minus q̃ Zea nutrit, q; multum aceris habeat. Quare ęgrius conficitur. Aluumq; magis emollit.*

¶De Bromo. Cap.ciiij.

b *Romus genicula quædam habet. Folio & ſtipula triticum imitatur. Et in cacuminibus dependentes paruulas ueluti locuſtas gerit, in quibus ſemen continetur, utile ad cataplaſmata uti hordeũ. Pultæ huius aluus ſiſtitur. Prodeſt tuſſientibus in ſorbitione ſuccus.* ¶De Oryza. Ca.cv.

o *Ryza frugum generis eſt, in paluſtribus riguiſq; naſcens, Mediocrẽ cibũ præſtat. Sed aluum ſupprimit.*

¶ De Halica. Cap.cvi.

b Alica ſit ex zea, quã dicoccon appellauimus. Plus alit q̃ oryza. Aluũ magis cohibet, Stomacho longe utilior Decocta in aceto illitaq́ lepras tollit. Vnguium ſcabricias extricat. Incipientibus ægilopijs medetur. Decoctum dyſentericis quos excruciat dolor, infuſum idoneum eſt.

¶ De Milio. Cap.cvij.

m Ilium in panes coactũ, minus cęteris frugibus alit. Siſtit pulte ſua aluum. Vrinam ciet. Torretur milium ferueńsq́ in ſacco ponitur, ut torminibus, reliquiſq́ doloribus, auxilio ſit.

¶ De Panico. Cap.cviij.

p Anicum frumentaceis ſeminibus annumeratur, milio ſimile. Eodemq́; modo in panes ſubigitur. Eoſdem habet uſus. Minus tamen & nutrit & ſtringit.

¶ De Seſama. Cap.cix.

ſ Eſama ſtomacho inutilis cibus. Halitus grauitatem facit quoties inter mandendum, commiſſuris dentium inhæſit. Neruorum craſſitiem illitu diſcutit. Medetur auribus fractis, ambuſtis, inflammationibus, coli doloribus, & ceraſtę morſibus. Capitis dolores qui æſtuatione concitantur, ex roſaceo lenit. Eadem efficiat hærba decocta in uino. Præſertim inflammationibus oculorum, doloribuſq́ prodeſt. Ex ea ſit oleũ quo ægyptij utuntur.

¶ De Lolio. Cap.cx.

l Olium quod inter ſegetes naſcitur, molitum, illito nomas, uetera ulcera, gangrænaſq́ emarginat. Sanat cum raphanis, ſale & aceto, feros lichenas. Et ex aceto & ſulphure uiuo, lepras. Strumas quoq́; diſcutet, cum fimo columbino & lini ſemine decoctum in uino. Abſceſſus etiam rumpit, qui ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulſa utiliſſime iſchiadicis illinitur. Si cum polenta, thure, myrrha, aut croco ſuffiatur, conceptionem adiuuat.

¶ De Amylo. Cap.cxi.

Mylum ex eo appellatum eſt ꝙ *ſine mola fiat. Optimum ex trimeſtri, natione creticum aut ægyptiũ. Ratio faciundi amyli hæc eſt. Purgatum trimeſtre triticum madeſcit quinquies in die, et ſi fieri poteſt nocte. Cũ emollitum fuerit, effunditur ſenſim ſine agitatione aqua, quo minus cremoris dulcedo una excludatur. Vbi molliſſimũ eſſe uidetur, mutata aqua pedibus calcari oportet. Rurſus infuſa, teri. Tum demum enatantes ibi furfures in cerniculo eximendi. Reliquumq́ꝫ quallo ſportisq́; ſiccatum tegulis nouis confeſtim torreatur flagrantiſſimo in ſole. Namq́; ſi pauliſper udũ maneat, acorem concipit. Contra fluxiones oculorum, puſtulas, cauaq́ꝫ efficax eſt. Sãguinis reiectiones potu cohibet. Exaſperatas fauces lenit. Lacti atq́ꝫ obſonijs ammiſcetur. Fit etiam amylum ex Zea, quæ maceratur, ac eluitur uno aut altero die, & farinę modo manibus ſubigitur. Preſſaq́; feruentiſſimo in ſole, ut ante retulimus, exiccatur. Nullius in medicina uſus. Ad alia tamen cõueniens.*

a

¶ De fœni gręci farina. Cap.cxii.

Rę́ci Telin, alij Carpon, alij Buceras, alij Aegoceras. Latini fœnum gręcum appellant, Aegyptij itaſin. Vis farinę eſt mollire, diſſipare. In aqua mulſa decocta aduerſus tam internas, quam externas inflammationes efficaciter illinitur. Lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis ſubuenit, & ſiue tumor ſiue pręcluſio ſit uuluę, fouentur, & inſident. Decocti cremor, capillos furfures & manantia capitis ulcera purgat. Locos laxat & emollit, ſi cum anſerino adipe peſſi uice ſubiiciatur. Viride cum aceto utiliſſimum imbecillis partibus, & ulcera ſentientibus. Decoctum eius prodeſt aduerſus teneſmos fœtidamq́ꝫ dyſentericorum proluuiem. Oleũ quod ex eo exprimitur, ex myrto capillos & genitalium cicatrices abſterget.

g

De Lino. Cap.cxiii.

Linum aliqui lino calamin uocant, alii annon, alii linon agrion, Romani linum, Pœni Zeraphoës. Vulgo notum eſt. Cuius ſemen eaſdem quas fœnum grę cum uires habet. Diſcutit & emollit omnem intus foris'q; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaq; aqua decoctum, aut melle cocto exceptum. Vitia cutis in facie uaroſq; crudum tollit. Illitum cum nitro et ficulneo cinere parotidas duritiaſq; diſcutit. Vlcera q̃ ſerpũt, fauosq;, cũ uino decoctũ expurgat. Vngues ſcabros eximit, cum pari modo naſturcii & mellis. Vitia pectoris extrahit, ſi ex melle in eclegmatis uicem ſubſtituatur. Tuſſim lenit. Venerem ſtimulat, ſi farina piperis et melle exceptum, pro placenta largius adſumatur. Huius decoctum interaneorum uulueq; eroſionibus immittitur. Alui excrementa euocat. Ad uuluę inflammationes in deſeſſionibus perquam utile.

De Cicere. Cap.cxiiii.

Cicer ſatiuum aluo idoneum eſt. Vrinam ciet. Inflationem parit. Colorem commendat. Menſes ac partus expellit. Lac auget. Cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes teſtium uerrucoſas informicationes, ad ſcabiẽ, ulcera capitis manantia, impetigines'q;. Contra carcinomata, & ulcera quæ, cacoethe uocantur cum melle et hordeo prodeſt. Alterum genus arietinum nominatur. Vtrũq; ciet urinas, dato cũ rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus eorum decocto. Lędunt ea exulceratam ueſicam & renes. In uerrucarũ formicantium penſiliumq; genere, prima luna ſingulis granis ſingulas tãgunt, eaq; grana lintheolo deligata abiici poſt ſe pręcipiunt. Ita decidere eas arbitrantur. Sylueſtre cicer foliis ſatiuo ſimile eſt, odore acri. Sed ſemine diſcrepat. Idem quod ſatiuum præſtat.

¶ Da Faba. Cap.cxv.

f Aba inflationem excitat. Aegre concoquitur. Tumultuoſa ſomnia facit. Tuſſi confert. Carnem gignit, media calidi frigidiq; natura Decocta in puſca, & cum ſuo cortice eſitata, dyſenterias & cœliacorum profluuia ſiſtit. Contra uomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior contrahitur, ſi aqua prior inter coquendum abiiciatur. Viridis plus negocii ſtomacho exhibet, maioremq; flatum parit. Lomentum eius et per ſe, & cum polenta inflãmationes quas uulnus excitauit, mitigat. Cicatrices concolores facit. Turgentes præduras q; mammas, etiam ſi inflammatione tententur, adiuuat. Lac reſtinguit. Furunculos, ſugillata, parotidasq;, cum fœni græci farina & melle diſcutit. Cum roſa autem, thure & oui candido procidentes oculos, tumores, uuasq;, reprimit. Subactum uino, ſuffuſos ictu oculos recreat. Manducata ſine cortice faba, ad auertendas fluctiones, fronti illinitur. Decocta in uino teſtium collectiones ſanat. Quo tardius pubes erumpat, pueris imo uentri illinitur. Vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui poſt euulſionem renaſcuntur graciles cunt, & minus alimenti capeſcunt. Cum polenta ſciſſo alumine & uetere oleo impoſiti cortices, ſtrumas diſcutiunt. Decocto earum lanę inficiuntur. Faba dempto cortice in illas parteis diuiſa, in quas ſuapte natura ſcinditur, imponi ſolet ſanguinis defluctionibus ab hirudine concitatis. Namq; eas ſupprimit, ſi ſe miſecta apprimatur.

¶ De Faba ægyptia. Cap.cxvi.

a Egyptia faba, quam aliqui ponticam uocant, in ęgypto plerumq; prouenit. In Aſię etiam Sicilięq; lacubus, inuenitur. Folia habet ampla, etiam ſi ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti craſſitudine, florem roſeum, dupla papaueris amplitudine. Et ubi flore exuitur, fert folliculos loculis ſimiles, in quibus faba ſupra oper

culum bullę modo prominet. Cibotion ideo nominant, id eſt arcula, quoniam feratur ipſa humenti glebę mandata, & ita in aquam demiſſa. Radicæ firmatur harundine craſſiore, quæ cruda cocta ue eſtur. Et colloca ſię nomen eſt. Faba uires mandit ur & exiccata nigreſcit. Gręcam magnitudine ſuperat. Adſtringendi facultatem obtinet, & ſtomacho utilem. Dyſenterias cęliacisq; prodeſt, inſparſo polentæ uicæ lomento. Datur quoq; in pulte, Cortices in uino mulſo decocti ſi terniq; inde cyathi bibãtur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio uiride ſpectatur, guſtu amarum, ſi tritum & cum roſaceo coctum inſtilletur.

¶ De Lente. Cap. cxvii.

Lens ſuo cibo aciem oculorum obtundit. Aegre concoquitur. Stomachum male habet. Eumq; & inteſtina inflat. Sed aluum cum corticæ cocta ſiſtit. Præſtat in cibo, quę facillime coquitur, nihil atri in maceratione reddens. Vim habet adſtringendi. Qua ex cauſa aluum cohibet. ſi detracto antea corticæ diſcoquatur accurate, primaq; aqua inter coquendum effundatur. Quippe primum id decoctum uentrem reſoluit. Somnia tumultuoſa excitat. Capiti neruis, ac pulmoni inutilis. Melius ſuo fungetur munere contra alui fluctiones, addito cum aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis roſis, aut meſpilis, ſorbis ue, pyris thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris, quæ poſt decoctionem abiiciuntur, uel uuarum rhois quæ obſonijs inſparguntur. Verum acetum cũ eo diligenter percoqui debet, alias aluum conturbat. Cõtra ſubuerſionẽ ſtomachi, triginta grana lẽtis delibrata deuorari proderit. Decocta cum polenta & illita podagras lenit. Sinus cũ melle glutinat. Cruſtas rumpit. Vlcera purgat. Decocta in aceto duricias et ſtrumas diſcutit. Cum cotoneo aut meliloto medetur in-

flammationibus oculorum, ſediſq́, addito roſaceo. Sed in amplo ſinu aut inflammutionibus ſedis, quę maius remedium exigunt, cum putamine punici ac ſiccis roſis, adiecto melle decoquitur. Nomis quę in gangrenam euaſerunt, adiuncta maris aqua, puſtulis, & his quę ſerpunt, igni ſacro, pernionibusq́;, ut antea dictum eſt. Contra, turgentes mammas et uſq; eo duras ut quamdam cartilaginis ſpeciem referant, cocta in aqua maris & illita auxiliatur.

ℂ Da Phaſiolis. Cap. cxviij.

p *Haſioli inflant. Spiritus cient. Aegre coquuntur. Virides cibo aluum emolliunt, ad uomitiones idonei.*

ℂ De Eruo. Cap. cxix.

e *Ruum paruus frutex omnibus cognitus, anguſto folio, tenuis, ſemina in ualuulis habens, e quibus farina fit nomine eruina, ad multos medendi uſus conueniens. Erum capiti oneroſum eſt. Aluum eſu turbat. Sanguinem per urinam extrahit. Elixo boues ſaginantur. Parandæ farinæ ratio hæc. eſt. Vberiora grana candidaq́; deliguntur, permiſcendoq́;, aqua reſperguntur, donec ſufficienter combibant. Poſtea torrentur, uſq; dum hians cortex diſrumpatur. Molitaq́; farinario cribro incernuntur. Poſtremo farina reconditur. Hæc aluo utilis eſt. Vrinam ciet. Meliorem colorem efficit. Sanguinem per ueſicam aut aluũ cum torminibus elicit ſi largius in cibo aut potu aſſumatur. Vlcera cum melle purgat. Lentigines & uitia cutis in facie, & maculas, totumq́; corpus emendat. Nomas, gangrenas, duritiasq́;, ſerpere non patitur. Mammarum duricias emollit. Atra ulcera quæ theriomata uocant, fauoſq; emarginat. Carbunculos rumpit. Cum uino illitum morſibus uiperarum, canũ, hominumq́;, medetur. Vrinę difficultates, teneſmosq́;, ex aceto mitigat. Tabidis, qui alimentum non ſentiunt, toſtum, & in nucis magnitudinem melle collectum, conuenit. Eius decoctum perniones, & pruritus in toto corpore, ſanat fouendo.*

De Lupinis. Cap.cxx.

ſ Atiuus lupinus notus eſt. Cuius farina cum melle delinctu, aut potu, uentris animalia expellit. Ipſi quoq̃ macerati, & cum ſua amaritudine eſitati eadem efficiunt. Decoctũ eorum idem munus pręſtat, cum ruta & pipere potum. Quare lienoſis prodeſt. Eodem ulcera tetra quę theriomata uocant, gangręnas, incipientem ſcabiem, eruptiones puſtularum, ulcera in capite manantia, uitiligines, maculasq̃; fouere utiliſſimũ. Menſes & partus extrahit, cum myrrha & melle ſubditum in uellere. Eorum farina autem liuoresq̃ corrigit. Inflammationes cum polenta et aqua mitigat. Tubercula, & coxendicum cruciatus, ex aceto lenit. Strumas in aceto cocta illitaq̃ diſſipat. Carbunculos rumpit. Decocti cœleſti aqua, donec in liquamenti craſſiciem redigantur, faciem abſtergunt. Medentur pecorum ſcabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita ut tepente decocto abluantur. Cit urinam radix cum aqua cocta. Lupini triti, ubi macerata dulceſcere cœperint, cum aceto poti, faſtidiũ detrahunt, & cibi auiditatem faciunt. Gignuntur et ſyiueſtres lupini ſatiuis ſimiles, ſed omnino minores, qui eadem quæ ſatiui poſſunt.

De Rapo. Cap.cxxi.

d E cocta rapi rapix alit. Inflationem parit. Molleſq̃; ſpongioſasq̃; carnes creat. Venerem ſtimulat. Decocto podagrę, perniones q̃; fouentur. Cotritc q̃; rapo atq̃ impoſito iuuantur. Si excauatę radici roſaceum ceratum adigatur, & feruenti cinere eliqueſcat exulceratis, pernionibus proficiet, Aſparagi eius decocti eſu, urinam ciunt. Semen antidotis et theriacis, pręſertim quę ſenſum doloris auferunt, anodyna uocant, idoneum eſt. Potum contra uenena ſalutare eſt. Venerem concitat. Muria conditum, minus alimenti ſufficit. Sed multo magis appetentiam recreat. Sylueſtre rapum in aruis naſcitur, fruticoſum, in cubiti altitudinem aſſurgens, ramoſum, lęue. In cacu-

mine folia fert lęuia, digitali latitudine, aut maiora, & fructum in ſiliquis aly alatis. Cumq́ pulpæ aperiuntur, alia intus ſiliqua ſpectatur, quę quandam capitis ſpeciem prębet. In qua ſemina paruula concipiuntur, foris nigra, intus alba. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoq́ corpore, utimur, præſertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri ſolent.

¶ De Buniade napo. Cap. cxxij.

Octa buniadis napi radix inflat, Modicum alit. Semen eius potum uenenorum uires hebetat. Antidotis ommiſcetur. Conditur ſale radix.

¶ De Radice. Cap. cxxiij.

Aphanus latinę radix dicitur. Excalfacit. Flatus gignit. Ori ſuauis eſt. Sed ſtomacho aduerſatur. Ructus ciet. Vrinam pellit. Aluo aptior. Summo tamen cibo ſumi debet, quo magis eius diſtributionem adiuuet. Cum autem præſumitur, cibum ſubleuat. Quare uomituris commodiſſime datur, ante cibum. Senſuum aciem excitat. Decocta contra ueterem tuſſim, & pituitæ craſſitiem in pectore, efficax eſt. Cortex ex aceto mulſo, celerius uomitiones mouet. Hydropicis commodiſſime illinitur. Lienoſis utilis. Sugillata cum melle tollit. Contra uiperarum ictus auxiliatur. Alopecias ad pilum reducit. Lentigines cum loliacea farina emendat. His qui fungis ſtrangulantur, tam cibo q̃ potu ſalutaris eſt. Semen uomitiones facit. Vrinam mouet. Menſes cit. Lienem extenuat. Cum aceto potum gangrænas ualidiſſime emarginat. Coctum cum aceto mulſo, anginis perq̃ utiliter gargarizatur. Contra ceraſtis morſus, potũ ex uino auxilio eſt. Sylueſtris raphanus q̃ Romani Armoraciam uocant, alij montanum raphanũ, alij apium, alij iſcadi, alij chamębalanum, Romani etiam radicem ſylueſtrem, ramulos tenues iunceos duos ſiue tres ſpargit, rubentes, folijs rutæ,

ſylueſtris, oblongioribus, & anguſtioribus, ſemine paruo, radice albuci, rotundiore, turbinatiore pyri figura, candido cortice. Ea lacteo ſucco madet. Pars radicis ſuperior uomitione bilem pituitamq́; extrahit, inferior per aluum. Tota ſuſq; deq; purgationes mouet. quod ſi tibi in animo eſt ſuccum extrahere, radix tuſa in fictili mergitur, & qui ſupernatat ſuccus pinna eximitur. Is ſeſquiobolo potus, utraq; parte purgat.

De Sylueſtri raphano. Cap. cxxiiij.

Sylueſtris raphani quam Romani Armoraciam uocant, folia ſatiuo ſimilia, & quadamtenus lampſanam imitantur. Radix gracilis, tenera, ſubacris. Tam folium quàm radix in olera recipitur. Excalfacit. Vrinam concitat, æſtuoſus

De Siſaro. Cap. cxxv.

Siſarum uulgo cognitum. Cuius radix decocta ori grata eſt & ſtomacho utilis. Vrinam ciet. Et appetentiam inuitat.

De Lapatho & rumice. Cap. cxxvi.

Ex generibus lapathi, oxylapathū uocant quod in acutum tendit, prædura habens extrema, non niſi in paluſtribus naſcens. Aliud eſt ſatiuum, illi diſſimile. Tertium ſylueſtre, paruum, plantagini proximum, humile & tenerum. Quartum genus eſt quod alij oxalida, alij anaxirida, aut lapathon uocant, ſilueſtri ac exiguo rumici ſimile, caule non magno, ſemine ſubacuto, rubente, acri, in caule, & agnatis appendicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, meliceridés temporis tractu diſcutiuntur. Sylueſtris et oxilaphati, et eius q̄ oxalida nominant, ſemen ex aqua aut uino utiliter bibitur, cótra dyſenterias et cœliacorū affectus. ſtomachi faſtidia, ſcorpionū ictus. quod ſi quis in potu præſumat, nihil moleſti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctę, aut illitę crudę lepras, ípetigines, et ſcabroſos ungues pſonát. Sed antea locus aco=

to & nitro in ſole perfricandus eſt. Prurltus corporis, decoctâ earum ſedat, ſi foueatur, aut in folijs balnearum confricetur. Coctæ in uino & inſtillatæ, aurium dentiumq́; dolorem mulcent. Strumas parotidasq́; diſcutiunt. Lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis ſtrumis radicum geſtamine utuntur, eas collo appendentes. Tritę & inditæ fœminarum profluuia ſiſtunt. Cum uino autem potæ, regio morbo medentur. Calculos ueſicæ comminuunt. Menſes cient. Scorpionum ictibus auxiliantur.

¶ De Lampſana. Cap. cxxvij.

Aampſana quod Romani napium uocant, ſylueſtre
l *olus eſt. Plus alit q̃ rumes, et ſtomacho utilius. Cuius folia cauleſq; coquuntur in cibo.*

¶ De Hyppolapatho. Cap. cxxviij.

Yppolapathon olus eſt magnũ, in paludibus naſcens.
h *Eaſdem habet uires quas ſupradicta rumicis genera.*

¶ De Bunio napi genere. Cap. cxxix.

Vnion aliqui actiuam uocant, alij. Anemoſphoron,
b *magi paradachry, Aegyptij erxonẽ Romani Scopã regiã, Aphri Zigor, aut cempſo. Caulẽ emittit quadrãgulum & in eo folioſos ramulos, tenues, prętenuibus foliolis & floſculis ſcatentes, longitudine digitali, folia propter radicem, apio ſimilia, ſed multo tenuiora, & quę modo quodam folia tribuli imitentur. Flores anethi, ſemen odoratum, minus Hyoſcyamo. Excalfacit bunion. Vrinam ciet. Secundas detrahit. Lieni, renibus, & ueſicę utile. Eo humenti aridoue utuntur, exempto radice & caulibus ſucco, ex aqua mulſa.*

¶ De Blitto. Cap. cxxx.

Litton ęgyptij echlotoripam appellãt, alij riplam. Ro
b *mani blitum, Daci bles. Olus eſt aluo utile, nullius in medicina momenti.*

De

ℂ De Malua. Cap.cxxxi.

Aluam hortenſiam pythagoras Antema uocauit, Zo
m roaſtres diadema, ægypty cochortem, magi lienem ca
prę, aut muris urinam. Satiua eſui longe aptior ſylue
ſtri. ſtomacho aduerſatur. Aluum iuuat, ſed multo magis cau=
les. Interaneis et ueſicę utilis. Cruda folia cum ſalis exiguo mã
ducata, ægylopas ex melle ſanant. Verum cum cicatricem tra=
here cęperint, ea demum citra ſalem utendum eſt. Contra aculea
tos apium ueſparumq́ ictus, illita efficax eſt. Eadem cum oleo tri
ta peruncti, non feriuntur. Vlcera manantia in capite furfuresq́
cum urina ſanat. Sacris ignibus & ambuſtis decocta folia,
tritaq́, utiliſſime ex oleo imponuntur. Eius decoctum uuluas in
ſeſſione mollit. Prodeſt eroſionibus ueſicæ, & inteſtinorũ, uul=
uæ, ſedisq́, clyſtere infuſum. Ius decocte cum radice ſua contra
omnia uenena auxiliatur, ſi continuo a bibentibus remouatur.
Contra phalangiorum morſus remedio eſt. Lac euocat. Semen
in uino potum, addito loti ſylueſtris ſemine, ueſicę cruciatus le
nit.

ℂ De Attriplice. Cap cxxxii.

Traphaxin aliqui Chryſolachanon uocant. Romani
a attriplicem. Aegyptii Ochi. Cognitum olus eſt. Duo
eius genera. Sylueſtre & ſatiuum. Coctum eſtur ut
olus. Aluum mollit. Panos diſcutit, ſiue crudum ſiue coctum illi
natur. Semen cum aqua mulſa potum, regium morbum ſanat.

ℂ De Braſſica. Cap.cxxxiii.

Ramben Romani braſſicam uocant, Ea aluo eſt ido=
c nea, ſi modo leuiter feruefacta edatur. Nam perco=
cta aluum ſiſtit. Sed mul tomagis bis cocta, aut quæ
in lixiuio coquitur. Stomachum autem male habet. Acrior eſt
ęſtiua. In egypto propter amaritudinem non eſtur. Cęcutienti=
bus, et tremulis eſſe prodeſt. Summo cibo ſumpta crapulam di=
ſcutit, et uini noxã reſtinguit. Melior ſtomacho cyma. ſed acrior

pter acrimoniam cum pingui carne.

¶De Beta. Cap.cxxxvi.

b *Eta duorum generum eſt, e quibus nigra coquitur cum lenticula, ut uentrem ſiſtat. Quod magis radicæ eius præſtatur.* Candida aluo utilis eſt. *Vtraq; tamẽ propter nitroſum humorem quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat. Aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lenteſq; deterget. Perniones fotu mitigat. Crudis folijs uitiligines nitro antea perfrictas, alopeciarum inanitates, atq; depaſcentia ulcera illitum prodeſt.* Eruptionibus papularum igni *ſacro, ambuſtiſq;, cocta medetur.*

¶De Portulaca ſylueſtri. Cap.cxxxvii.

ſ *Ylueſtris portulacã quam aliqui aizoon ſylueſtre uocant, alij Telephion. Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoen, Daci lax, Aegyptij mochmutim, foliis pusillis, ad ſatiuam accedentibus, hirſutis, latioribus. Naſcitur in petroſis. Nonnunquam in hortis. Folia oleę habet, minora multo, plura & tenera, rubentes cauliculos, ex una radice multos, in terra ſeſſiles, qui manducati bonum ſuccũ pariunt. uiſcoſi, & aliquantum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Diſcutit ſtrumas cum axungia illita.*

¶De Portulaca. Cap.cxxxviii.

p *Ortulacæ uis adſtringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæteriſq;, cum polenta imponitur. Ardoribus ſtomachi, ſacro igni, ueſicæ doloribus, auxilio eſt. Commanducata, dentium ſtupores ſedat. Stomachi & inteſtinorũ ęſtuationem, fluctioneſq; mulcet. Renes & ueſicam adiuuat, ét ſi eroſionẽ ſen=*

tiant. Veneris impetus exoluit. Succus epotus ſimili effectu prodeſt, in febribus ualens. Contra teretes uentris tineas, cruentam excreationem, dyſenteriam, hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt. Item contra ſepis morſus. Ocularibus medicamentis utiliſſime commiſcetur. Intaneis fluctione laborantibus, atq; uuluarum eroſionibus, infunditur. Contra dolores, quos æſtus excitauit, capite ex roſaceo & oleo fouetur. Eruptiones papularum in capite, cum uino emendat. Vulneribus quę adſyderationem ſpectant ex polenta illinitur.

¶De Aſparagis. Cap.cxxxix.

Sparagus, quem aliqui Petreon, alij Myacantham, alij

a *Myon uocant, uulgo notus eſt. Huius cauliculi in cibo, uentrem emolliunt. Vrinam cient. Radicis decoctum contra urinę difficultatem, regium morbum, renum uitia & coxendicum cruciatus, in potu proficit. Cũ uino autem phalangiorum morſibus auxiliatur. Si decocti ſuccus ſuper dẽte cõtineatur, eius dolori medetur. Semen ad eadem ualet. Canes ut aiunt, ſi decoctum bibant, emoriuntur. Aſparagum etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus contuſis, atq; defoſſis. Qđ quãtum equidem ſentio plane a ueritate abhorret. Is tamen Aſparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, numeroſis, radice rotunda, grandi, tuber habente. Huius teneri cauliculi triti in uino albo, renum dolores ſedant. Aſſus autem coctus ue, urinæ ſtillicidium, difficultatemq;, ac dyſenterias, mitigat. Radix cum uino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Cum ficis aut ciceribus ſumpta, regium morbum ſanat. Coxendicas cruciatus ſtranguriamq; leuat. Alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, conceptum adimit, & ſterilitatem adfert.*

¶De Plantagine. Cap.cxl.

a *Rnogloſſon alij Arnion uocant, alij Probation, alij cynogloſſon, alij Heptapleuron, alij Polyneuron, Magi*

Eurechnemona, Aegyptij Aſonth, Romani plātaginem, Hiſpani theſariam, Pœni Atyrcon. Duo eius genera. Minor folia habet anguſtiora, minora, molliora lęuiora & tenuiora, caule anguloſo, in terra ſeſſili, floribus pallidis, ſemine ſummis caulibus emicante. Altera maior & uirentior, latis conſtans foliis, olerū generis. Cuius caulis cubiti altitudinem petit, anguloſus, ſubruber, a medio ad uerticem tenui ſemine circundatus. Radicibus nititur teneris, hirſutis, candidis, digitum craſſitudine ęquātibus. Naſcitur in lacunoſis, ſepibus, & locis humidis. Multo utilior magna eſt. Vim habent folia exiccatoriam, conſtringentē. Quare omnibus malignis ulceribus, & fluctioni oportunis atq; elephanticis, ſordidisq; illita proſunt. Profluuia ſanguinis, ulcera quę ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, nomasq; cohibent. Vetera ulcera & inęqualia cicatrice obducunt. Chironia ſanant. Sinus conglutinant. Morſibus canis. ambuſtis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, ſtrumis, ęgylopiis, illita cū ſale proſunt. Coctum cum aceto & ſale olus, dyſentericis, cœliacisq;, ſumptū ſubuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. In leucophlecmatia, inter aridas epulas, hærba decocta datur. Comitialibus & ſuſpirioſis data proficit. Foliorum ſuccus, colluta ſubinde oris ulcera, purgat. Cum cimolia aut ceruſa igni ſacro medetur. Fiſtulis infuſus prodeſt. Lippitudinibus & aurium doloribus idem ſuccus inſtillatur. Additur quoq; in oculorum collyria. Gingiuis cruore ſuffuſis, & ſanguinis reiectionibus, potu cōfert. Clyſtere dyſentericis infunditur. Contra tabem datur in potu. Aduerſus ſtrangulationes uuluę, in uellere ſubijcitur, etiam ſi uulua fluctione laboret. Semen ex uino potum alui fluctiones & ſanguinis excreationes ſiſtit. Decocta radix et manducatu, & collutione, dentium dolores ſedat. Eadem cum foliis, ulceribus renum & ueſicę in paſſo datur. Ferunt treis radices cum tribus uini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari, &

¶ De Crithmo. Cap.cxliiii.

Rihmum, ſeu potius ut aliqui Crithamon, fruticoſa
c *herbula eſt, cubiti altitudinem petens.* Naſcitur *in ma*
ritimis, & petroſis, foliis pinguibus, numeroſis, albi=
cantibus, ueluti portulacę, craſſioribus, & longioribus, ſalſo gu=
ſtu. Flores *candidi ſunt, & ſemen ceu roriſmarini, odoratum,*
molle, rotundum, quod ſiccatum rumpitur. Habet *intus ſemen*
ruffum, radices digiti craſſitudine, tres aut quattuor. grati odo=
ris & iucundi. Radix, *ſemen, & folia incocta uino, potu urinę*
difficultati & regio morbo auxiliantur. Menſes *cient.* Eſtur *cru*
dum coctumue in holere, Seruatur etiam in muria.

¶ De Coronopo. Cap.cxlv.

Oronopus aliquibus ammonos, aliis aſtrion. Pœnis
c *atirſitæ,* Romanis *cicatrix, aliis* Stilago, *aliis* San=
guinaria dicitur. Oblonga *herbula eſt per terram re=*
pens, fiſſis foliis. Coquitur *in holere.* Radicem *habet tenuem, ad*
ſtringentem, quę in cibo cœliacis facit. Prouenit *in ſemitis, iu=*
xta domicilia, & locis incultis.

¶ De Cicerbita ſeu Soncho. Cap.cxlvi.

Onchon aſperum aliqui Cichorium uocant, Romani
ſ *Cicerbitam aſperam, aphri gathonem.* Huius *duo ge=*
nera, Sylueſtrior magis ſpinis horret. Alter *teneritu=*
te quadam molleſcit, cibis expetitus, anguloſo caule, interdum
rubicante, foliis in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; *uis*
refrigerat. Modice *adſtringit.* Vnde *ęſtuanti ſtomacho & in=*
flammationibus illiti proſunt. Succus *eorum ſtomachi roſiones*
ſorbitione mitigat. Lac *elicit.* In *uellere appoſitus, ſedis ac uuluę*
collectionibus opitulatur. Tam *herba quam radix illita uibra=*
tis a ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter *ſonchus tenerior, arboris*
inſtar, latis conſtans foliis. Eum *qui ramos habet, folia diſtingũt.*
Sed ad eadem pollet.

De Intubo & ſeri. Cap. cxlvii.

Atiuam Serin alij Picrida appellát, Aegyptij Agon, ſ Romani intubum. Duum generum eſt. Altera ſylueſtris, quę picris et cichorion uocatur. Altera latioribus folijs conſtat. Stomacho q̃ hortenſia utilior. Quę iterum in duas ſpecies digeritur. Vna folio latiore prodit lactucarum ſimilima. Altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraq; refrigerat & aſtringit. Stomacho utiliſſima. Aluum ſiſtit cocta, ſi cum aceto adſumatur. Syluestres ſtomacho meliores. Quando quidem ęſtuantem ipſum, & quem imbecillitas uexet, leniunt. Cardiacis p ſe, aut cum polenta, utiliter illinuntur. Podagris et oculorũ inflammationibus auxilio ſunt. Hęrba cum radice illita, percuſſis a ſcorpione ſubuenit Igni ſacro cum polenta medetur. Succus cum ceruſa & aceto ualet ad illitus eorum quę refrigerationem deſyderant.

De Condrilla. Cap. cxlviij.

Ondrilla, quam aliqui cichorion, alij Serin appellant, c caulem, flores, & folia habet cichorio ſimilia. Qua ex cauſa nonnulli ſylueſtris intubi ſpeciem eſſe pronunciauerunt. Verum tenuior tota eſt, in cuius ramulis, gummi maſtices ſimilimum, tuberculo fabæ inueniri ſolet. Quod cum myrrha tritum, & linteo appoſitum inſtar oliuę, fœminarum menſes trahit. Tuſa cum radicibus tota, adiecto melle, diuiditur in paſtillos, qui nitro ammiſti uitiligines emaculant. Gummi in ordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. Contra uiperas in uino pota proficit. Succus decoctę, in uino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur condrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo. Radice tenui, rotunda, leui, uegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius & caulis & folia concoquendi uim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lætis & cultis.

De Cucurbita. Cap. cxlix.

c Vcurbita e ſui apta. Cruda illitu tumores & abſceſſus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quã ſyriaſin uocant, in ſincipite illinuntur. Oculorum inflammationes podagras'q; refrigerant. Succus e ramentis tuſis per ſe, aut cum roſaceo infuſus, aurium doloribus auxiliatur. Aduſtiones cutis illitu adiuuat. Totius ferueſactę te expreſſę ſuccus, cum melle exiguo & nitro potus, aluum leniter reſoluit. Vinum in cucurbitam recentem excauatam infuſum, ſi miſtum ſub diuo teneatur, potu aluum læuigabit.

De Cucumere ſatiuo. Cap cl.

ſ Atiuus cucumis aluo et ſtomacho perq̃ utilis habetur. Refrigerat, qui corruptionem non ſentit. Veſicę prodeſt. Olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicæ urinam mouet. Cum lacte aut paſſo ueſicæ exulcerationibus ſubuenit. Illita cum uino folia morſus canum ſanant, & epinyctidas cum melle.

De Pepone. Cap. cli.

p Eponis caro in cibis, urinam cit. Inflammationes oculorum illita ſedat. Ramenta eius contra aduſtionem infantium quã ſyriaſin uocant, ſincipiti imponuntur. Fronti admota oculorum fluctiones auertunt. Succus cum semine, adiecta farina, ſiccatus in ſole cogitur in ſmegmata, quę faciem repurgant & nitorem afferunt. Radix ſicca, & ex hydromelite pota drachmę pondere, uomitionem mouet. Si quis q̃ moderate ſecundam cœnam uomere cupiat, geminis obolis ſit contentus. Sanat quoq; illita cum melle, ulcera concreta in modum faui quæ cæria uocant.

De Lactucis. Cap. clij.

l Actucę ſatiuę, quibus natura refrigeratrix ineſt, ſtomacho gratę habentur. Somnum conciliant. Aluum emolliunt. Lac euocant. Verũ decoctæ magis alunt. Stomachicis illotas eſſe prodeſt. Eorum ſemen, aſſiduas libidi=

¶ De Gallinaceo pede ceu caucalide. Cap. clvi.

Aucalis quam alij Caucum, alij ſylueſtre daucun, alij mytin, Democritus Brion, Romani pedem gallinaceum, aut pedẽ pulli, ęgyptij ſeſelin uocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, hirſuto, folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidisq́;, candida in cacumine umbella, ſuauiter olente. Crudum coctum'ue olus eſtur. Vrinam mouet.

¶ De Eruca. Cap. clvij.

Vzomon Romani Erucam uocant, ęgyptij Etherizem pœni aſuric. Cruda eruca uenerem largiore cibò concitat. Semen eodem effectu prodeſt. Vrinam cit. Aluo perq̃ commodata. Semine ad condimenta utuntur, quod uti in longum tempus aſſeruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in paſtillos. Gignitur etiamnum ſylueſtris eruca, maximè in iberia, quæ occidentem ſpectat. Cuius ſemine pro ſinapi incolæ utuntur. Vrinam uehementius pellit, multo ſatiua acrior.

De Ocimo. Cap. clviij.

Cimum uulgo cognitum. Id copioſiore cibo oculorum aciem hebetat. Aluum mollit. Sſpiritum mouet. Vrinam pellit. Lac euocat. Aegre tamen conficitur. Illitũ cum polline polentę, aceto & roſaceo, pulmonum inflammationibus auxilio eſt. Draconis marini & ſcorpionis ictibus per ſe prodeſt, & cum uino chio oculorum doloribus. Succus uiſus caliginem abſtergit. Deſtillationes exiccat. Semen potum conuenit inſanientibus, difficili urinę, inflatisq́. Naribus hauſtum ſubinde mouet ſternutamenta. Quod idem hærba efficit. Sed oculos premi neceſſum eſt cum ſternutamentum urget. Sunt qui in cibis abdicandum cenſeant. Quandoquidem manducatum, & in ſole poſitum, uermiculos gignat. Aphri autem adijciunt, ſi feriantur a ſcorpione, qui Ocymum ederint, nullo conflictari dolore.

¶ De Orobanche. Cap.clix.

Robanchen, alij Cynomorion appellant, a ſimilitudi=
o ne canini genitalis, Cyprij tyrſinen, communiter ly=
con. Cauliculus eſt ſeſquipedalis & interdum maior ſubruber, hirſutus, tener, folio pingui, flore luteo, aut candicante, radice digiti craſſitudine, & cum ariditate flaceſcit caulis fiſtuloſa. Hanc inter legumina naſci conſtat, & ea ſtrangulare. Vnde Orobanche ſibi cognomẽtum uſurpauit. Eſitur ut olus cruda, & in patinis aſparagi modo decocta. Legumentis addita, coctionem accelerare creditur.

¶ De Barbula hirci. Ca.clx.

Arbula hirci quę ab alijs come uocatur, breui eſt cau=
b le, folijs croci, radice longæ, dulci ſupina, magno ſuper caulem calyce; e cuius ſummo ſemen nigrum dependet. Vnde nomen inditum eſt, Herba eſui apta eſt.

¶ De Ornithogalo. Cap.clxi.

Rnithogalum cauliculus eſt tener, candicans, tenuis,
o ſeſquipedalis, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis, a quibus flores prodeunt foris herbacei, & cum hianthes ſe pandũt lactei uiſuntur. Inter quos diſectum ut milio capitulum emicat. Coquitur cum pane ut melanthium. Radix bulboſa, cruda & cocta manditur.

¶ De Tuberibus. Cap.clxii.

t Vbera rotundę radices ſunt ſine caule, ſine folijs, flaueſcentes. Vere fodiuntur. Cruda & cocta eduntur.

¶ De Smilace. Cap.clxiij.

h Ortenſia ſmilax frutex, cuius ſemen a nonnullis lobia uocatur. Folia habet hederę, molliora tamen, tenues caules, & capriolos uicinis fruticibus circumuolutos, qui tantum adoleſcunt, ut topiarum quoddam tabernaculum effingere uideantur. Fructum fœnigreco profert longiorem,

& corpulentum, in quo ſemina renum ſimilia ſed inęquali colore recluduntur, quæ quadam ex parte fulueſcunt. Fructus cum ſemine in oleribus aſparagi modo manditur. Vrinam ciet, & tumultuoſa ſomnia facit.

❡ De Medica. Cap. clxiiij.

M *Edica cum recenter prodijt, folijs & caule trifolio pratenſi ſimilis eſt. Procedens uero folia contrahit, caules edens trifolij, in quibus ſemen lendis magnitudine dependet. Quod in corniculа incuruatur. Id ſiccatum iucundi ſaporis gratia, conditaneo ſali ammiſcetur. Viride ſemen quibus refrigeratione opus eſt illitu ſuffragatur. Hęrba tota pro gramine utuntur, qui pecora alunt.*

❡ De Aphaca. Cap. clxv.

A *Phaca in lente naſcitur, altior lenticula, tenuioribus foliis. Siliquas maiores fert, in quibus terna quaterna ue ſemina, lente minora, continentur. Quę adſtringendi uim habent. Quare torrefacta, ſtomachi aluiq́ꝫ fluctiones ſiſtunt, ſi freſa lentis more decoquantur.*

❡ De porro capitato. Cap. clxvi.

C *Apitatum porrum inflationem facit. Noxium ſuccũ creat. Tumultuoſum ſomnũ parit. Vrinã ciet. Aluo accommodatur. Extenuat. Oculorum aciem hebetat. Menſes pellit. Sed lædit exulcer tam ueſicam reneſq;. Cum ptiſana uero coctum eſu pectoris uitia extrahit. Coma eius in aqua maris & aceto cocta, in deſeſſionibus, ad pręcluſiones uuluę & duricias, utilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctum, aut frigida maceratum, dulceſcit, & multo minus inflat. Semẽ acrius eſt, & quandam adſtrictoriam uim habet. Quare ſuccus cum aceto, addito thure aut mãna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maxime ſi naribus erumpat. Venerem ſtimulat. Contra omnia thoracis uitia tabemq́ꝫ, pro delinctu efficax eſt. Arteriam eſu purgat. Sed*

ualetudinibus aduerſis,ea etiam cocta,plus æquo ueſcantur. Cum paſſis uuis & fico illita tubercula concoquit,& celerrime rumpit.

De Allio, Cap.clxix.

Llium græci Scorodon,alij Geboſcon,alij Elaphoboſcon uocant. Quoddam ſatiuum atq; hortenſium habetur. Quod in ægypto, ſingulari ut porrum capite conſtat dulce,in purpureum uergens,paruum. Reliqua uero magna & candida,ex pluribus coagmentantur nucleis,quos aglithas græci nominant. Aliud eſt ſylueſtre ;quod opioſcorodon ideſt anguinum uocant. Vis alii acris eſt. Excalfacit. Mordet. Excernit. Aluum turbat. Inflationes facit. Stomachum exiccat. Sitim gignit. Flatum permouet. Aciem oculorum eſu hebetat. Eoſdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoſcorodon dicitur. Latas uentris tineas in cibo ſumptum abigit. Vrinas detrahit. Contra uiperarum ictus,& priuatim hæmorrhoidum prodeſt,ita ut non aliud magis,ſi cum uino iugiter adſumatur,aut tritum in eodem ebibatur. Contra rabioſorum morſus & illitu & cibo ualet. Magnæ & allio utilitates contra aquarum mutationes. Vocem clarificat. Veterem tuſſim crudũ coctum ue lenit. Potum autem cum origani decocto. pediculos & lendes enecat. Cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle,& alopecijs cum nardino unguine,medetur. Eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat. Vitiligines,lichenas,lentigines, ulcera capitis manantia,lepras,& furfures,eximit. Cum thure & teda decoctum,dentium dolorem leuat,ſi in ore contineatur. Contra uenenatos muris aranei morſus,cum ficulneis frondibus & cumino illinitur. Feruefactę comæ ius, fœminarum deſeſſionibus additum menſes & ſecundos partus extrahit. Allium eiuſdem gratia ſuffitur. Factum ex eo & nigra oliua intritum,eſu cit urinam. Laxat uenarum ſpiracula. Hydropicis utile.

¶ De ſcordopraſſo. Cap.clxx.

Cordopraſſum magnitudine porrum ęquat, qualita=
ſ tum porri & allii particeps. Vnde promiſcuas ſibi ui
res ex utroq; uendicauit, effectus allii & porri prębēs
inefficacius tamen. Coctum porri modo dulceſcit, & in olerum
uicem tranſit. ¶ De Sinapi. Cap.clxxi.

Inapi hortenſium, aliqui napi, Romani ſinapi uocāt.
ſ Eligi debet maturum ualde ruffum, non magnopere
ſiccum, ſed quod fractum interne uireſcat, & quod=
dam ſucco madeat, cæſium colore. Siquidem recens id genus,
adultumq; habetur. Ad calfaciendum, extenuandum, extrahen
dum, efficax eſt. Ad eliciendam capitis pituitam manditur. Con
tra præduros tonſillarum tumores, ac ueterem calloſamq; arte=
rię ſcabriciem, ſuccus ex aqua & melle, conuenienter gargariza
tur. Sternutamenta ciet, tritum & naribus admotum. Comitiali
bus quoq; auxiliatur. Fœminas uuluę ſtrangulatu oppreſſas ex
citat. Lethargicis, deraſo capite illinitur cum ficis amiſtum, do=
nec rubeſcat locus. Ad coxendicum cruciatus, lienes, & omne
genus dolores confert cum permutandę ualetudinis cauſa, ex al=
to uitia extrahenda ſunt. Alopeciis illitum medetur. Faciem pur
gat. Sugillata cum melle adipe aut cærato rapit. Ferę impetigi=
nes, & leprę, eo cum aceto perunguntur. Contra febrium circui
tus aridum bibitur, aut potui polentę modo inſpargitur. Extra=
hentibus emplaſtris, ſcabiemq; extenuantibus, utiliter ammiſceri
ſolet. Grauitati aurium & ſonitui, cum fico impoſitum prodeſt.
Succus ad hebetudines oculorum & genarum ſcabricias ma=
gna utilitate illinitur. Expreſſus recēti ſemine ſuccus in ſole ſic
catur. ¶ De Naſturcio. Cap.clxxii.

Ardamon aliis Cynocardamon, aliis iberis, aliis Car
c daminacæ. Aegyptiis Semeth, Romanis Naſturcium
dicitur. Optimum conſtat eſſe Babilonicum. Omnium
ſemen

ſemen eſt acre. Excalfacit. Stomacho aduerſatur. Aluum turbat. Tineas excutit. Lienem imminuit. Partus exanimat. Vrinam cit. Venerem ſtimulat. Sinapis & Erucæ ſimile intelligitur. Lepras et impetigines abſterget. Illitum cum melle lienem extenuat. Fauos expurgat. Pulmonum uitia extrahit, ſorbitionibus incoctum. Serpentium uenenis potum reſiſtit, atq; eas ſuffitu fugat. Capillorum defluuia cohibet. Carbūculos ad ſuppurtationem perducit & rumpit. Coxendicibus cum polenta commode ex aceto illinitur. Tumores collectionesq; diſcutit. Emittit furunculos, illitum cum muria. Herbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.

¶De Thlaſpe. Cap.clxxiij.

THlaſpi aliqui Thlaſpidion, alij Sinapi perſicum, alij Myiten, alij ſylueſtre ſinapi, alij Daſmophon, alij Myopteron, alij Bitron, Egyptij Sincempſum. Romani ſcādulatium, alij Capſellam, aut pedem gallinaceum uocant. Herbula anguſtis folijs, digitali longitudine, in terram uerſis, ſuppinguibus, ī cacumine diuiſis, ſeſquipedali cauliculo, tenui, nō ſine adnaſcentibus ramis, fructu circa ipſum totum, ab extremo in latius ſe pandente, ſemine naſturcij incluſo, lenticulæ effigie, niſi quod infringitur. Vnde nomen accepit. Flos albicat. Naſcitur in ſemitis, et ſepibus, foſſiſq;. Semen aſperi guſtus, excalfaciēs. Bilem & pituitam utrinq; extrahit, potum acetabuli menſura. Prodeſt iſchiadicis infuſum. Sanguinem potu educit. Internas ſuppurationes rumpit. Menſes ciet. Sed partus enecat. Alterum Thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui perſiconapi uocant, latis folijs, radicibus magnis, utile iſchiadicorum infuſioni.

¶De Arabide. Cap.clxxiiii.

ARabis herba ad cubiti altitudinē aſſurgit, tenues ſpargens ramos, & ex utroq; latere folia, ceu lepidii, ſed molliora, & candidiora. In cacumine uero ſabucū umbellam gerit, candidos flores habentem. Herba hęc cum ptiſana

coquitur, in cappadocia maxime. Semen aridum pro pipere ob=
ſonis ammiſcetur.

ℭ De Irione. Cap.clxxv.

Ryſimon aliqui chamæplion. Latini irionem uocant,
e *magi herculis alphita, Aegyptij erethmon. Iuxta ur=*
bes domicilia hortosq́ naſcatur, folijs erucę ſylueſtris,
cauliculis in lori modum lentis, floribus luteis, ſiliquis in acu=
mine gracilibus, ut fœnogręco corniculatis, ſemine naſturcij, exi
guo urentis guſtus. Contra thoracis fluctiones efficax eſt, & ſi
purulenta extuſſiuntur. Regio morbo & lumborum uitijs pro
deſt. Contra uenena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex
aqua aut melle utiliter c æcis carcinomatibus, parotidibus, duricijs
mammarũ, & teſtium inflammationibus. In totum extenuat,
& calfacit. Mitius multo ad clyſteres fiet ſi aqua madeſcat atq́
torreatur, uel linteo illigatum, oblito adipe peraſſetur.

ℭ De Pipere. Cap.clxxvi.

Iper in India naſci, breui arbore traditur. Quæ inter
p *initia, prelongum fructum, ueluti ſiliquam promit.*
Quod lõgum piper eſt. Habet intus aliquid tenui mi
lio ſimile, quod tandem in perfectum piper euadit. Id autẽ ſuis
temporibus adultum racemos emittit grana ferentes quæ noſci=
mus. Ea acerba candidum piper faciunt, aptum ocularibus reme
dijs, antidotis, & medicaminibus, quæ contra uenenata paran=
tur, theriaca uocant. Lòngum uero uehementius mordet. Et quo
niam priuſq̃ ematureſcat decerptum eſt, ſubamarum relinqui=
tur. Antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrum
uero ut pote qđ tẽpeſtiua maturitate collectũ ſit, odoratũ eẽt cõ
ſtat, candido ſuauius, acrius & ori gratius, necnon ad condimẽ
ta utilius. Sed candidum, adhuc in acerbum uergens, antedictis
infirmius eſt, Eligi oportet grauiſſimum, plenum, nigrum, ſine
multis rugis, recens, minime furfuroſum. Inueniuntur etiamnum

in genere nigri ſemina macie confecta, caſſa & inania, quoduo cant braſma, Indorum lingua, ſic ſignificante abortum. Vis om nium excalfacit. Vrinam ciet. Concoquit. Extrahit. Diſcutit. Abſterget caliginem quę oculis obuerſatur. Piper febrium rigoribus ſiue potu, ſiue illitu, ſubuenit. Serpentum morſibus auxiliatur. Partus extrahit. Conceptum adimere creditur, ſtatim ab initu ſuppoſitum. Tuſſi omnibusq́ue pectoris uitiis ſiue eclegmate, ſiue potu ſuccurrit. Anginæ eo & melle conuenienter per unguntur. Potum cum recentibus lauri foliis, tormina diſcutit. Cũ uua paſſa manducatum pituitam a capite elicit. Valitudinẽ tuetur. Dolores finit. Appetentiam mouet. Concoctionem adiuuat, in embammata additum. Strumas cum pice diſcutit. Vitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, ut aiunt, motum torretur. Non eſt huius arboris radix gingiber, ut aliqui exiſtimauere, ſicuti paulo poſt oſtendemus. Namq́ue piperis radix coſto ſimilis eſt, guſtum calfaciens, eiq́; bigræ cognomentum eſt. Hæc lienem reprimit, cum aceto illita aut pota. Caput etiam purgat, manducata cum uua taminia quam ſtaphidem agriam uocant.

¶ De Gingiberi. Cap. clxxvii.

G Ingiberis ſui generis planta eſt, in troglodytica Arabia magna ex parte naſcens. Qua uirente ad multa, perinde ad quæ nos ruta, utuntur. Et primis potibus & eduliis ammiſcent. Huius radices cyperi modo paruæ ſunt, candicantes, & odoratę, atq́ue piper ſapore imitantur. Eligi debent quę teredines non nouerunt. A multis tamen ob id condiũtur, quod celeriter cariem ſentiant. Fictilibus in italiam aſportantur. Gingiberis cibo conueniens eſt. Et cum condimento aſſumitur. Excalfactoriam uim & excoquentem habet. Aluum leniter emollit. Stomacho utilis eſt. Efficax aduerſus ea quę oculis caliginem offundunt. In antidota addi ſolet. In totum piperi uiribus non diſſimile.

¶ De hydropipere. Cap.clxxviii.

Ydropiper apud aquas naſcitur, quæ ſtagnant, aut
h pigro lapſu repunt. Caulem ædit anguloſum, prędu=
rum, multis alis concauum, folia mentæ, maiora, mol=
liora, candidioraq́;, guſtu piperis, acri, citra tamen illam odoris
gratiam. Fructum acrem in ſurculis paruis, prope folia racema=
tim cohærentem. Folia cum ſemine illita tumores ueteresq́ duri=
cias diſcutiunt. Sugillata delent. Quę poſtq̃ inaruerunt, tuſa
pro pipere in obſonijs ammiſcentur. Radix parua, nullius in me
dicina momenti.

¶ De Ptarmica. Cap.clxxix.

Tarmica frutex eſt, ſurculos habens paruos multos,
p & rotundos, abrotono non diſſimiles, & circa eos fo
lia oleæ, longa, & in cacumine capitulum uti anthe=
midis, paruum, rotundum. Quod ſuo acri odore ſternutamen=
tum excitat. Vnde nomen accœpit. Folia cum floribus illita ſu=
gillationes rapiunt. Flores ſternutamenta efficaciſſime mouent.
Naſcitur in montibus & petroſis.

¶ De Radicula ſeu lanaria hęrba. Cap.clxxx.

ſ Truthium ab aliquibus Cerdon, ab alijs Catharſis, ab
alijs Struthocamelus, a quibuſdam chamærrhyton, a
magis Calyrhyton, a Latinis lanaria hęrba aut radicula appella=
tur. Nota eſt hęrba, qua purgendis lanis utuntur, qui eas eluũt.
Huius radix eſt acris. Vrinam ciet. Prodeſt tuſſi, quam iecur
excitauit, & orthopnϾ ex melle ſumpta cochlearis menſura.
Aluum ſoluit. Eadem cum panace & capparis radice, calculos
frangit, & cum urina exturbat. Duriciem lienis abſumit. Men=
ſes impoſita trahit. Partus enecat. Cum polenta autem & ace=
to illita, lepras tollit. Tubercula diſcutit, cum farina hordeacea
& uino decocta. Miſcetur & malagmatis & colyrijs clarita=
tis cauſa. Sternutamenta mouet. Per os purgat, trita cum melle
& naribus infuſa.

De Cyclamino. Cap. clxxxi.

Cyclaminus a quibuſdam cyſanthemon, ab alijs Ciſſophyllon, ab alijs chelonion, aliis ictyopheron, ab aliis Silene, a Zeroaſtre Trimphalites, ab Oſthane aſpho, a Magis Miaſpho. Aegyptijs Theſce, a Romanis rapum terrę aut terrę umbilicus uocatur. Folia habet hęderę, purpurea, uaria, in quibus ſuſq́deq; albicant maculæ, caule nudo, quaternos digitos æquante, floribus in eo purpureis, roſarum effigie, radice nigra & aliquantum lata, ut rapum uideri poſſit. Quę cum hydromelite pota, pituitam aquamq; detrahit. Menſes potu appoſituue ciet. Tradunt, ſi pręgnans radicem traſgrediatur, abortum fieri. Partum appenſa accelerat. Contra uenena pręſertim leporis marini, ex uino bibitur. Illita contra ſerpentium ictus remedio eſt. Radix immiſſa uino inebriat. Regium morbum diſcutit tribus drachmis pota, cum paſſo aut diluto mulſo. Sed oportet eũ qui ebibit, multis ueſtibus contectum, loco calido, & perfrictionibus tuto, recumbere, quo facilius exudet. Eiecti autem ſudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur. Ad deijcienda quoq; alui excrementa, in uellere ſedi ſubijcitur. Illito umbilico & imo uentre, coxarum tenus, aluum emollit. Sed abortum efficit. Suffuſionibus, & retuſę oculorum aciei, oblitus cum melle ſuccus prodeſt. Medicamentis abortum inferentibus, ammiſcetur. Succus cum aceto illitus, procidua ſedem reſtituit. Exprimitur tuſa radice ſuccus, & ad mellis craſſitudinem decoquitur. Radix autem purgat. Eruptiones papularum reprimit. Vulneribus ex aceto aut melle medetur. Lienem abſumit. Vitia cutis in facie, & alopecias emẽdat. Eius decocto luxata, podagras, & capitis ulcuſcula, pernioneſq; foueri congruum eſt. Ipſaq; in oleo ueterẽ feruefacta, illito oleo, ulcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdum tyrrhenicæ ceræ

momento. ut ſtigmenti craſſitudinē unguentum contrahat, cum primis utile pernionibus. Radix ſcyllę modo conciſa reponitur. Narrant ad amatoria aſſumi cõtuſam, & in paſtillos diuiſam. Naſcitur in umbroſis, maxime ſub arboribus.

¶ De Altera Ciclamino. Cap. clxxxii.

e *St & altera Cyclaminus, quā ciſſanthemon, aut ciſſophylon uocant, minoribus q̃ hedera folijs, geniculatis caulibus, craſſiſq́, circa uicinas arbores capriolorum mõ ſe uoluētibus, flore candido, odorato, acinis hederę mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris, radice ſuperuacua. Naſcitur in aſperis. Huius acini, drachmę unius pondere poti cum uini albi cyathis duobus triginta diebus, lienem per urinam & aluum abſumunt. Ad orthopnœam bibitur. Reliquias a partu purgat.*

¶ De Dracunculo. Cap. clxxxiii.

d *Racuntium magnum aliqui Aron, alii Iſaron, alii Iaron, alii Geracicon, alii Biaron, alii Armiagrion, alii Cyperida uocant. In umbroſis ſepibus gignitur. Caulem habet rectum, lęuem, duum cubitorum, baculi craſſitudine, uerſicoloribus draconū maculis, purpureis tamen euincentibus. Folia rumicis, inflexa. Fructum ſummo caule facit, racemoſum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in crocū et purpuram uergentis, radicem pręgrandem, rotundam, candidā, cortice tenui ueſtitam. Colligitur, & dum matureſcit ſuccus exprimitur, ſiccaturq́ ĩ umbra. Radix quoq́ meſſibus effoditur, Elotaq́ particulatim cõciditur, & funiculo tranſfixa ſiccatur in umbra. Cum diluta potione crudam coctamue, cum melle delingi prodeſt, cõtra orthopnœas, rupta, conuulſa, tuſſim, et deſtillationes. Pota cum uino uenerē ſtimulat. Vlcera quę cacoethe uocantur, atq́ phagedænica expurgat. Pręſertim cum uite alba. Ex ea & melle collyria ad fiſtulas & partus euocandos componuntur. Ad uitiligines cũ melle, efficaciter illinitur. Polipos & carcino-*

mata abſumit. Succus ad oculorum medicamenta, itē contra nubeculas, caliginem, albugineſq́ effectum pr§bet. Herbę radiciſq́ *odor, teneros conceptus abortu uitiat.* Item *ſi triginta grana eius in poſca bibantur. Sunt qui eius ſuccum cum oleo, auriū doloribus infudere.* quinetiam *folia, utpote quæ adſtringunt, uulneribus recentibus impoſuere, & cocta in uino pernionibus. qui folia manibus affricuerit, aut radicem exemerit poſſe a uipera feriri, inficiantur.* ❡ De Dracunculo paruo. Cap.clxxxiiii.

D *Racunculus paruus folio conſtat hederacio, magno, candidis notis inſigni, caule recto, bicubitali, uerſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita ut anguem plane referat, baculi craſſitudine.* Fructus *ſummo caule racematim cohæret, colore primum felleo, & cumematuruit, croceo, guſtu feruens, mordaxq́, radice rotunda, bulboſa, raphano non abſimili, tenui obducta cortice.* Naſcitur *in ſepibus umbroſis.* Seminis *ſuccus cum oleo inſtillatus, aurium dolorem mitigat.* Naribus *etiā ex lana impoſitus, polipum abſumit.* Carcinomata *illitu ſiſtit.* Triginta *eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt.* Odo*rem aiunt poſteaq̄ flaccidi flores emarcuerunt conceptus adhuc teneros enecare,* Radix *excalfacit.* Orthopnœis, *ruptis, uulſis, tuſſi, deſtillationibus, auxiliatur.* Humores *pectoris excreatu faciles reddit, ſiue cocta toſtaq́ cum melle, aut per ſeſe edatur, ſiue farina eius ex melle delingatur.* Vrinam *pellit.* Venerem *excitat, cum uino pota.* Phagædenas *ulcerum, & quæ cacoethe uocantur, trita cum melle & brionia alba, expurgat, & ad cicatricem perducit.* Collyria *ex ipſa ad fiſtulas et eijciendos partus fieri ſolent.* Qui *radice ſuas manus perfricuerunt, a uiperis feriri negantur.* Illita *ex aceto uitiligines emaculat.* Folia *recētibus uulneribus, concerptorū linteolorū uice, conuenienter imponuntur.* De*coctam in uino pernionibus appoſuiſſe prodeſt.* Caſeus *foliis inuolutus, a putredine defenditur.* Succus *radicis ad nubeculas, al=*

bugines, & oculorum caligines conuenit. Radix cruda cocta'ue ad ſanorum uſus, pro olere recipitur. In gymnetidibus, inſulis, quę calarides uocantur, coctam radicem cum melle multo, in cõuiuijs placentarum loco offerunt. Radix meſſibus effoditur, lotaq; fruſtratim conciditur, & lino traiecta ſiccatur in umbra, ita reconditur.

De Aro. Cap. clxxxv.

a Ron apud ſyros Lupha uocitatum, aliqui Alymon, alij Thymon, alij Dracontiam, Cyprij Collocaſſion dicunt. Folia emittit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta maculis, caulē ſuppurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie, a quo croceum ſemen exit. Radice dracunculi alba, quę decocta eſtur, utpote cum minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta manduntur. Radix ſemen & folia, dracunculi uires habent. Priuatim radix eſt fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. In totum ob mitiorem eius acrimoniam, in cibum expetitur.

De Ariſaro. Cap. clxxxvi.

a Riſarum exigua hærbula eſt, cuius radix oleæ magnitudinem implet, longe maioris q̃ Aron acrimoniæ. Vnde illitu nomas ſiſtit. Fiunt collyria ex ea ad fiſtulas. Illitu radicis, genitale animalis cuiuſcunq; in perniciem agitur.

De Haſtula regia. Cap. clxxxvij.

h Aſtulam regiam græci aſphodelon, alij Narthecion, Romani albucum uocãt, uulgo notum. Folijs eſt maioris porri, caule læui, ferente in cacumine florem, quē Anthericon appellant. Radices ſubiacent oblongę, rotundę, glandibus ſimiles, guſtu acres. Quę excalfaciunt. Vrinas & menſes epotę ciunt. Lateris doloribus, ruptis, conuulſis & tuſſibus, drachmæ pondere potę ex uino medentur. Ea uero uomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata. A ſerpente demorſis datur aptiſſime. Verum trium drachmarum pondere,

folijs floribus et radice ex uino, morſus illinire oportet. Item ulce ra ſordida & depaſcentia. Mammarum quoq; & teſtium inflammationes, tubercula, furunculosq; decoctis in fęce uini bulbis. Recentibus oculorum inflammationibus ex polenta auxiliatur. Radicis ſuccus adiecto uetere uino dulci myrrha & croco decoquitur, fitq; perq̃ utile oculis medicamentum. Ad purulentas aureis per ſe, aut cum melle uino & myrrha tritus, prodeſt. In contrariam aurem infuſus, dentium dolorem mitigat. Cinis e radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambuſtis igni, conducit. Surditati, inſtillatus in aurem, auxiliatur. Candidam uitiliginem lintheo antea perfrictam in ſole, illita radix emendat. Semen floreſq; in uino poti ſcolopendrę & ſcorpionum uenenis, mirum in modum reſiſtunt. Aluum purgant. Floret meſſibus albucum. Quare ęquinoctio uerno antequam ſemen adoleuerit demetendum. Radicem aiunt potam, ueneris cupiditatem inhibere. Quod hærbarius Cratęuas aſſeuerat. Addidit q; ſanare podagrę dolores, ſi drachmę pondere bibatur.

¶ De Bulbo uomitorio. Cap. clxxxviij.

b *Vlbus quem uomitorium uocant, folia habet lentiora multo & longiora bulbo cibario, radicem ſimilem, cortice magno. Ea manſa, aut decoctum eius potum, ueſicæ malis medetur. Vomitiones mouet.*

¶ De Bulbo cibario. Cap. clxxxix.

c *Ibarius bulbus uulgo cognitus, a nobis eſtur. Stomacho & aluo utilis ruffus, & ex aphrica delatus. Amarus uero & ſcylinus, ſtomacho aptior eſt, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent. Excalfaciunt. Venerem ſtimulant. Linguam tonſillaq; exaſperant. Multum alimenti prębent. Carnes creant. Inflationem pariunt. Luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur.*

Spicula extrahunt. Gangrenas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorum tumores, & canum morſus cum melle et piperis polline illiti cohibent. Stomachi dolores mitigant. Furfures & ulcera quę in capite manant, cum toſto nitro abſtergunt. Sugillata uaroſq; per ſe aut ex oui luteo, & lentigines cum melle & aceto, emendant. Fractis auriculis unguibuſq;, ex polenta medentur. Iidem calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus. Itē cum cinere e męnarum capitibus, impoſiti. Cremati uero & cū alcyonio miſti, uitia cutis in facie atraſq; cicatrices, in ſole illiti emaculant. Faciunt ad rupta, ſi cum aceto, cocti edantur. Sed copioſiore eorum cibo abſtinendum. Quoniam neruos tentant. Cocti cum polenta, & ex ſuillo adipe impoſiti, tumores ac tubercula uelociſſime ad ſuppurationem perducunt & rumpunt.

De Scilla. Cap. cxc.

SCilla uim acrem atq; feruētem habet. Aſſatam multo utiliorem eſſe conſtat. Polline aut luto oblita, in clybanum conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens farina ſufficienter intoſta fuerit. qua exempta ſi non emollescat, altera farina aut luto circumlinitur, et eadem quę prius fiunt. Nam quę ita non aſſatur, interaneis maxime noxia eſt. Torretur item in olla, indito operculo, quæ in furnum demittatur. Sumi etiam ſolet medium, direptis uiuo tenus tunicis, quod fruſtatim confectum coquitur, mutata ſæpius aqua, donec ipſa nec amaritudinem aut acrimoniam habeat traiectaq; lino fruſta ſiccantur in umbra, ita ut ne ulla quidem parte ſe contingant, His ſcillę ſegminibus ad oleum, uinum, aut acetum ſcillinum utimur. Ad rimas pedum, interna pars crudę ſcillæ in oleo feruefacta, aut cum reſina liquefacta, imponitur. Decocta in aceto demorſis a uipera, cataplaſma eſt. Ad ſingulas aſſæ parteis adiectis octonis toſtis ſalis, cochlear unum aut alterum damus ieiunis, ad emoliendam aluum. In potu autem & odoratis medica-

mentibus, quibus urinam ciere uolumus, hydropicisq́; & ſtomachicis, quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tuſſi ueteri, ſuſpirioſis & cruenta extuſſientibus, tres obolos in delinctu ex melle ſumpſiſſi ſatis eſt. Coquitur cum melle, & eſtur eorundem gratia, maxime ut concoctionem adiuuet. Strigmenta per aluum extrahit. Cocta & ſimili ſumpta modo, eoſdem praebet effectus. Sed cauendus ſcillę uſus, his qui inteſtinum ſentiūt ulcus. Ad penſiles uerrucas, & perniones, toſta efficaciter illinitur. Tritum ſemen & in caricas aut melle deuoratum, aluum emollit. Scilla in limine ianuę ſuſpenſa, mali medicamenti noxam arcet.

De Pancratio. Cap. cxci.

Pancratium quod aliqui ſcillam appellant, radice eſt magni bulbi, ruffo colore, aut ſuppurpureo, guſtu amaro ac feruente. Folijs lilij, ſed longioribus. Scillę uires et pręparationem habet. Eodemq́; pondere in morbis efficaciter aſſumitur. Cui tamen mitior quàm ſcillę facultas ineſt. Radicis ſuccus, cum erui farina digeritur in paſtillos, qui hydropicis ſpleneticisq́; cum hydromelite, commodiſſime dantur.

De Cappari. Cap. cxcij.

Capparin aliqui Cynosbatō. alij Capriā, alij Corui malū, alij Ophioſcorodō, alij Phyloſtaphylon, quidā Thalliā aut Petręam, alij Olophyton, alij ionitem, nōnulli Oligochloron aut Acontion, aut Hyppomanes, alij Trichomanes Magi Potera, alij Pētheron, aut cor lupi, alij aloſchorodon, Romani īturim, Aphri Hęrbieatcn. Capparis aculeatus frutex eſt qui in terra ſtratus magis in orbē euagatur. Spinas ut rubus habet, in hami modū aduncas. Folia mali cotoneę, rotunda, fructū oleę ſimilē, qui cū dehiſcēs pāditur, florē candidū promit. quo excuſſo nōnihil glādis oblōgę figura īuenitur, quod apertū grana acinis punicorū ſimilia oſtēdit. Radices lignoſas ſpargit, grādes, numero ſaſque. Tenui ſolo, aſpiſque locis, in īſulis iuxta domicilia naſcitur.

Caulis, & fructus, cibi gratia condiuntur. Aluum turbat. Stomacho aduerſatur. Sitim gignit. Cocta tamen ſtomacho q̃ cruda utilior eſt. Fructus drachmis duabus in uino potus, quadraginta diebus, lienem abſumit. Et urinam, cruentumq; excremẽtum emittit. Bibitur utiliſſime in coxarum doloribus, & neruorum reſolutione, item ruptis & conuulſis. Menſes ciet. Caput purgat. Dentium dolorem ſedat, ſemen ex aceto decoctum, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem proficit. Vlcera omnia uetera, & ſordida, & quę occalluerunt, expurgat. Lienoſis cum farina hordei illinitur. Dente demorſa dolori eius auxiliatur. Cum aceto trita, uitiligines albas abſterget. Radix foliaq; intrita ſtrumas, ac duricias diſcutiunt. Aurium uermiculos infuſus ſuccus enecat. Aphrica, & Marmarica Capparis, uehementer inflant. Apula uomitus facit. Libyca, & quę rubro mari defertur, mirum in modum acris eſt. Siquidem in ore puſtulas excitat, gingiuasq; oſſe tenus exeſt, quare in cibis non ab re damnatur.

¶ De Lepidio. Cap. cxciii.

Lepidium aliqui gingidium uocant. Herbula uulgo nota. Muria cum lacte ſeruatur, Vis foliorum acris & exulcerans. Quapropter iſchiadicis illita, pręſentiſſimum eſt auxilium, ſi cum helenii radice quarta parte horæ illinatur. Lienoſis ſimili modo prodeſt. Lepras eximit. Radix appenſa collo, dolore dentium liberare exiſtimatur.

¶ De Ranunculo. Cap. cxciiii.

Ranunculum aliqui ſylueſtre Apium uocant. Complura eius genera. Vis tamen omnibus, una, acris, & uehementer exulcerans. Nam unum coriandri foliis conſtat, latioribus, ſubalbidis, pinguibus, flore luteo, interdum purpureo, caule gracili, cubitum alto, radice alba, exigua, amaraq;, multis capillamentis helebori modo fibrata. Naſcitur in limitibus humidis. Alterum lanuginoſius, longiori caule, pluribus fo-

*liorum inciſuris,plerūq; in Sardonia proueniens,quàm acerri=
mum,quod ſylueſtre apium appellant.*Tertium *minimum,odo
re graui,flore aureo.*Q*uartum huic ſimile flore lacteo.*Folia,
*flores & cauliculi recentes,illitu exulcerant,& cruſtas non ſi=
ne dolore gignunt.*Q*uare ungues ſcabros extricant.* Scabiem
*eximunt.*Stigmata *delent.* Formicantibus *uerrucis, & penſi=
libus,alopeciisq́; pauliſper illinuntur.* Tepente *decocto pernio
nes fouentur.*Sicca *radix tritaq; ſternutamenta ciet,naribus ad
mota.*Dentium *dolorem appenſa leuat,ipſos tamen frangit.*

De Fremio. Cap.cxcv.

Remium,*greci anemonem,alii agriam, aut nigram*
f *uocant,alii anemonem phœnicam,alii* [illegible]*nemion,non
nulli* Meconion, *alii* Tragoceros, *alii terre parinem
aut* Barbylam.*O*ſtanes *Berilion,Item* Ornios *cheranion.*Pytha
goras attractilida Magi Cnicum *agriam,*Romani *Orci tuni=
cam.*Duo *fremi; genera.* V*numſylueſtre.* Alterum *in cultis na
ſcēs.*Cuius *multę ſpecies.* V*na phœniceum florem profert.* Alte
*ra candicantem,aut lacteum,aut purpureum.*Harum *folia coria
no ſimilia,tenuioribus prope terram diuiſuris,caules lanugino=
ſos,tenues,in quibus flores ut papaueris, & in medio capitula
nigra,aut cęrulea.*Radix *oleę magnitudine,aut amplius paulo
grandeſcit,fermeq́; geniculis quibuſdam cingitur.*Syluestri *am
plitudo maior,latioraq́; folia,& duriora.*Oblōgius *caput,flore
puniceo,multis radicum capillamentis.* Acrior *eſt quæ nigra ha
bet folia.*Vis *omnium acris.*Ea *de cauſa ſuccus naribus infuſus,
purgat caput.*Commanducata *radix pituitam trahit.* Decocta
in paſſo & illita medetur oculorum inflammationibus. Cica=
trices eorundem & hebetudines emendat. Sordida *ulcera ab=
ſtergit.*Folia *& caules,ſi cum ptiſana decocti edantur,copiam
lactis præbent.*Menſtrua *ciunt uellere appoſiti.*Illiti *quoq; le=
pras eximunt.*Sunt *qui errore ducti argemonen nominari eu=*

patorium putent. Quoniam a ſylueſtri fremio, argemonen & papauer quod rhœam appellant, de quo inter papaueris genera referemus, propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. Verum papaueris & argemonę color, minus puniceus ſpectatur, & utraq; tardius floret. Quinetiam argemone croceum ſuccum, guſtu admodũ acrem, reddit. Rhœas uero candidiorem & acrem. Inſuper fremio & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt, ſed in fremio ſuperne craſſiuſculũ in rhœade anguſtius. Fremij genera nec ſuccum remittunt, nec caput habẽt, ſed quaſi aſparagi cacumen. In aruis illa ſæpius enaſcuntur.

¶ De Argemone. Cap. cxcvi.

a *Rgemone a Gręcis Oenone uocatur, ab alijs anthemis, alijs Homonœa, aliquibus flos campeſtris, Romanis concordialis, aut Pergalia, aliis Lyburnia, Gallis Corona. Sylueſtri papaueri ſimilis eſt. Folia habet fremij, diuiſa. florem puniceum, caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latum, radicem rotundã. Succum croci colore acrem, dimittit, Argema & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compeſcunt. Ea, ut herbarius Crateuas author eſt, contuſa cum axungia ſtrumas diſcutit. Cribrata eius farina cum nitro & ſulphure ignem non experto contra uitiligines efficax eſt. Eaſq; ſicco linteo antea confrictas in balneis ſanat. Facit & ad ſcabiem.*

¶ De Altera Argemone. Cap. cxcvii.

a *Ltera eſt argemone, quam artemonen aliqui, alij arſelam, aut Sarcocollam uocant, Romani argemoniam. Ea foliis ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. Recens trita incisiones impoſitu ſanat. Oculorum inflammationes mitigat. Pota cum aqua dyſentericis auxiliatur. Vulnera conglutinat. Conuulſis, & uellicatibus, impoſita medetur. Inflammationibus utilis. Contra ſerpentium morſus cum uino bibitur.*

¶ De Anagallide. Cap. cxcviii.

a Nagallis purpurea, quibuſdam Aeritis, aut Aegitis uocatur, alijs Sauritis, a magis oculi ſanguis, aut Chelidonion, Romanis Macia, Hetruſcis Maſſ tipos, gallis Sapana, Dacis Cercεraphron. Anagallis communis, a quibuſdã Corchoron, aliis Halicacabon, aliis Zeliaurus, Magis Nycteritis, Aegyptiis Mecii, Romanis Aneciaton, aphris aſirriſæ. Duo eius genera quæ tantum flore diſtant. Nam quę cæruleo flore eſt, fœmina dicitur. Mas quæ phœniceo. Frutices ſunt parui in terra iacentes. Foliis in quadrangulo caule puſillis, ſubrotundis, ad Helxinę folia accedentibus, ſemine rotundo. Vtraq; mitigandi uim habet. Inflammationẽ arcet. Adactos corpori aculeos extrahit. Nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat. Et naribus infuſus, dolorem dentium lenit, ſi in aduerſam narẽ iniiciatur. Argema cum melle attico emendat, Retuſę oculorum aciei auxiliatur. Contra uiperarum morſus, iocineris & renum uitia, ex uino ſi bibatur prodeſt. Tradunt eam quę cęruleum, ædit florem, prociduam ſedem reprimere. Quę uero phœniceum, illitu euocare.

¶ De Hedera. Cap. cxcix.

b Edera aliquibus Citharon, aliis Ciſſaron, aliis Chryſocarpos, aliis Poetica, aliis Corymbethra, aliis Cyſſion, aliis Dionyſia, aliis Ithytherion, aliis Perſis, aliis Cemos, aliis Aſplenos, Romanis Sylua mater, aliis Hedera, Gallis Suibites. Hedera differentias multas in ſpecie ſortitur, generaliſſimas autem treis. Nam quędam cãdida eſt. Altera nigra. Tertia Helix, Candida fructum fert candidum. Nigra nigrum, aut croci æmulum, quam uulgus Dionyſiam uocat. Helix fructum non gignit. Sed tenues habet palmites, & folia parua, anguloſa, & rubra. Hedera omnis acris eſt, & adſtringens. Neruos tentat. Flos trium digitorum carptu. facit ad dyſenteri cos, in uino bis die potus. Ambuſtis cum cerato illinitur. Recen=

tia folia ex aceto coƈta, aut cruda cum pane detrita, lienes ſanant. Foliorum et corymborum ſuccus, cum irino unguēto, melle aut nitro, naribus infunditur. Et contra ueteres capitis dolores, caput eo cum aceto & roſaceo perfundi utile eſt. Purulentis auribus, aut dolentibus cum oleo medetur. Nigrę hederæ ſuccus aut epoti corymbi corpus infirmant. Mentemq́; turbant largius ſumpti. Acini quinq; triti, calfaƈtiq́; in punico cortice cum roſaceo, ſi inſtillentur a contraria aure dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum illiti corymbi. Folia in uino decoƈta illinuntur omnium ulcerum generi, etiam ſi cacoethe ſint. Vitia cutis in facie & ambuſta ſanant, uti antea diximus decocta. Mouent menſes triti & ſubditi corymbi. Idem poti poſt purgationes fœminarum, drachmę pondere concipiendi ſpem adimunt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac uuluę inditus, menſtrua & partus extrahit. Inſtillatus ſuccus putrida tędia narium, graueolentiamq́; emendat, & ſanitati reſtituit. Lachryma hederę pſilothrum eſt. Illitu pediculos enecat. Succus in aceto potus contra phalangia prodeſt.

De Chelidonia. Cap. cc.

Chelidoniam magnam nonnulli Pęoniam uocant, alij Cratęam, alii Aubion, alii Glauciam, quidam Philomedion, alii Othonon, Romani Fabium, Galli Thonan, Ægyptii Nothoth, Daci Cruſtana. Chelidonia maior, caule eſt cubitali aut altiore, ſurculoſo. Foliis ranunculi, multis mollioribus tamen, & colore cæſiis, flore uiolę albę, ſecundum ſingula folia prodeunte. In ea ſuccus croci, mordax, acris, & aliquantulum ſubamarus, grauiter olens. Radix ſuperne ſingularis in multa crocea capillamenta fibratur. Siliqua ceu corniculati papaueris, tenuis longa, in qua ſemen papauere maius recluditur. Succus in æreo uaſe, cum melle prunis decoƈtus, oculis claritatem adfert. Foliis, caule, radice, ſuccus exprimitur ineunte

ęſtate, &

æſtate, & ſiccatus in umbra digeritur in paſtillos. Radix *cum aniſo & uino albo pota medetur regio morbo, & ulceribus quę ſerpunt.* Impoſita *cum uino aut manducata, dentium dolorem ſedat*, Hoc *nomen ſibi uidetur uindicaſſe, q̃ aduentu hyrundinum exoriatur, & diſceſſu emarceſcat. Sunt qui narant hyrundines matres excæcatis pullis adferẽtes hęrbam uiſum reſtituere.*

De Chelidonia minore. Cap. cci.

C *Helidonia minor, quã Tyrinon ſilueſtre aliqui nuncuparunt, hęrbula eſt ſtolombus conſtans, ſine caule, folijs hęderę, multo rotundioribus, et minoribus, teneris, et ſuppinguibus.* Radices *habet cõplures, puſillas, ĩ granorũ tritici modum aceruatim congeſtas. quarum tres aut quatuor in longitudinem exeunt.* Iuxta *aquas naſcitur.* V*is ei acris et fremij modo ſummam autem exulcerat. Pſoras & ſcabros ungues eximit. Succus radicibus expreſſus ad purgandum caput, naribus infunditur.* Decoctum *eius cum melle gargarizatum ualide caput inanit.* Et *omnia pectoris uitia extrahit.*

De Othonna. Cap. ccii.

O *Thonnam aliqui maioris chelidonię ſuccũ eſſe aiunt Alij ſuccum floribus corniculati papaueris expreſſum.* Alij *permiſtos cęruleę anagalidis, hioſciami et papaueris ſuccos eſſe contendunt.* Alij *trogloditicę hęrbę ſuccũ, quę.* Othõna *uocatur. naſciq; eã in eo arabię tractu q̃ ad ęgiptũ ſpectat.* Othõna *ſimilis* Erucę, *perforatis crebro folijs et ueluti a tinea dęroſis, ſquallore obſitis, paucis.* Flore *croci, latifolio.* Qua*re quidã fremij ſpeciem eſſe putauerũt.* Extractus *ſuccus oculorum medicamentis adijcitur, ubi expurgare eſt opus.* Mordet *enim et abſtergit omnem caliginem, quę oculis offunditur.* Tra*dunt humorem quemdam ex hęrba emanare, qui elotus ſemotis calculis, in paſtillos ad eadem digeretur.* Aliqui *tamen affirmant, lapidem eſſe* Aegyptium, *in* Thebaide *naſcentem, exigua*

magnitudine, candido colore, guſtu cum feruore quòdam et ad=ſtrictione mordaci. ¶De Auricula muris. Cap. cciii.

m Yoſota alij Myoton, alij Anthilion, alij Alſinen, non=nulli Myorthocon, alij Myrthoſplenon, Latini muris auriculam uocant, Aphri Labatholabat. Nomen ideo accæpit q musculorum aures foliis imitetur. Lucos & ſabuloſa loca amat, ideo Alſine dicta eſt. Ea Helxinæ ſimilis, ſed humi=lior ac foliis minor. Vim refrigeratoriam habet. Oculorum in=flãmationibus conuenienter ex polenta illinitur. Succus eius au rium doloribus inſtillatur. In totum eadẽ poteſt quę Helxine.

¶De altera auricula muris. Cap. cciiij.

m Vris auricula quam Mioſotida uocant. Hęrba eſt cau libus pluribus ab una radice, aliquatenus rubentibus, concauis ab imo. Foliis anguſtis, oblongis, dorſo acu=to, nigricantibus, per interualla aſſiduæ geminatis, atq; in mu=cronem deſinentibus, & tenuibus, cauliculis ex alarũ ſinu prode=untibus, flore cęruleo. Radix digitali craſſitudine, multis capil=lamentis fibrata. In ſumma ſcolopendrio ſimilis, ſed breuior, mi nor. Radix illita ægilopia ſanat. Sunt qui Helxinen, muris au riculam uocitent. ¶De Glaſto ſatiuo. Cap. ccv.

i Satis ſatiua aliquibus Augion, Magis Aruſion, Ro=manis gluta aut glaſtum dicitur. Glaſtum quo infe=ctores lanarum utuntur, folium habet plantagini ſi=mile, uerum pinguius nigriusq;. Cuius caulis duum cubitorum altitudinẽ excedit. Illita folia tumores omneis diſcutiunt. Cruẽ ta uulnera glutinant. Sanguinis profluuia ſiſtunt. Ignem ſacrũ, phagedænas, putreſcentia ulcera & quæ ſerpunt ſanant.

¶De Syluestri glaſto. Cap. ccvi.

ſ Yluestre glaſtum ſatiuo ſimile eſt. Folia fert maiora, lactucaceis proxima, caules prętenues, multifidos, ru=bicantes. In quorum cacumine folliculi dependent,

quandam linguarum effigiem referentes, in quibus ſemen. Flore tenui, luteo. Eadem quę & ſupradicta præſtat. Potu & illitu lienoſis auxiliatur. Sed ſciendum eſt, ne tradita errorē pariant, ſatiuum glaſtum, luteum florem, tenuiores multifidoſq; ramulos, proferre. In cacumine autem folliculos linguę ſpeciem repreſentantes in quibus ſemen continetur, melanthio ſimile, caulemq́; ſupra binum cubitorū altitudinem attolli. Sylueſtre uero nigriora ferre folia, caulem minorem ſed craſſiorem. Florem purpureum, aut cęruleum, fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen, folijs exilibus quinquepertito diuiſum.

¶ De Thelephio. *Cap. ccvij.*

Elephium aliqui ſylueſtre ſemper uiuum, alij portulacam ſylueſtrem appellant, Romani illecebram, Aegyptij Anoth, Aphri Tirto purin. Hęrba portulacę ſimilis & caule et folijs habens geminas alas, ſingulis foliorum geniculis inhęrentes, a quibus rami ſeni ſeptení ue fruticant, a radice referti cęruleis folijs, craſſis, lentis, carnoſis. Flore luteo, aut candido. Naſcitur, incultis et maxime inter uites. Tempore uerno folia ſenis horis illita albam uitiliginē ſanant. Sed poſtea hordeacea farina illini debet. Perunctam etiam in ſole uitiliginē tollunt. Sed ubi inaruerunt abſterguntur.

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei De medicinali materia ſecundi, Libri.

FINIS.

PEDACII DIOSCORIDIS ANA-
Zarbei. De medicinali materia Liber Tertius, Ioanne Ruellio Sueſſionenſi interprete.

S Uperioribus chariſſime Ari commentarijs tradidimus de aromatibus, unguentis, oleis, arboribus, & prodeuntibus ex eis fructibus & lachrymis. Item de animalibus, frumentis, oleribus, & herbis acrimonia preditis. In hoc autem tertio de radicibus, ſuccis ſeminibus, herbis quę & uernacula conſuetudine uſurpantur, quæq; pluribus ſcatent remedijs, diſſeremus.

¶ De Agarico. Cap. i.

A Garicum radix fertur laſerpitio ſimilis, ſed facie ſumma ſolutior & fungoſa tota. Duo eius genera. Fęmina rectis uenarum diſcurſibus conſtat. Mas rotundus eſt & undiq; compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox in amaritudinem tranſit Sarmaticę in aquifolia prouenit. Sunt qui radicem eſſe plantę affirment. Alij ut fungos naſci in arborum caudicibus, quadam putredine. Gignitur in Gallatia Aſiæ contermina, & Cilicia in cedris, Sed friabile & infirmum. Adſtringendi calfaciendiq; naturam habet. Contra tormina, et cruditates, rupta, præcipitationesq; efficax. Datur duobus obolis in uino mulſo, febrim non ſentientibus. Febriculoſis uero in aqua mulſa. Arquatis quoq;, ſuſpirioſis, iocineris renumq; uitio laborantibus, dyſentericis. Item ſi urina ęgre reddatur, ſi uuluę ſtrangulatus urgeat, ſi pallor membra decoloret. drachma una dari ſolet. Si tabes infeſtat, ex paſſo. Si lien negocium exhibet, ex aceto mulſo. Si diſſolutio ſtomachi eſt, ita ut cibi tenax non ſit, manditur, & ſine ulla humoris ſorbitione deuoratur. Simili modo acide ructantibus propinatur. Sanguinis reiectiones ſiſtit, tri

bus obolis ex aqua ſumptum. Facit ad *coxendicum et articulorũ dolores, & comitiales morbos, ſi cum aceto mulſo, pari pondere aſſumatur.* Menſes *cet.* Fœminis, *quas inflatio uuluę uexat, utiliter æquali modo datur.* Rigores *ſoluit datum ante febrium ſignificationes.* Aluum *purgat drachma una aut altera, ſi cũ aqua mulſa bibatur.* Venenorum *antidotum eſt drachmę inſtar, cum diluta potione ſumptum.* Si *ſerpentes ictũ uibrarunt, morſumq́ ſubfixerunt, tribus obolis ex uino potum, mire auxiliatur.* In *ſumma internis omnibus uitijs conuenit, pro uiribus et ętate datum nunc ex aqua, nunc ex uino, ijs ex aceto mulſo, alijs ex aqua mulſa.*

¶ De Rapontico. Cap. ii.

Ha aliqui Rheum, *aliqui* Rhiam, Latini *Raponticũ uocant.* Prouenit *in ijs que ſupra boſphorum ſunt regionibus, ex quibus affertur.* Radix *nigra* Centau*rio magno ſimilis ſed minor & ruffior, fungoſa, aliquantum leuis, ſine odore.* Optimum *habetur quod teredines non ſenſit, ſi guſtatu cum remiſſa adſtrictione lenteſcat, manducatumq́ colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem.* Id *epotum facit ad inflationes ſtomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulſa, lienoſos, hepaticos, tormina, ad renum ueſicæ & pectoris uitia, aduerſus intenta præcordia, & uuluæ mala, coxendicum dolores, ſanguinis excreationes, ſuſpiria, ſingultus, dyſenterias, & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus, & uenenatorum morſus.* Datur *in ſingulis ualetudinibus eodẽ quo agericum pondere, & cum eiſdem liquoribus. ſi febri careãt, in mulſo, ſin aliter ex aqua mulſa, ſi tabem experiuntur, ex paſſo, ſi lienis exercet, in aceto mulſo.* Si *diſſolutio eſt ſtomachi, id eſt cum cibi tenax non eſt, manditur, & ſine ſorbitione ulla deuoratur.* Liuentia *lichenasq́ tollit, cum aceto illitum.* Inflamma*tiones omneis ueteres ex aqua oblitum diſſipat.* Summa *eius uis adſtringens cum aliquanto calore.*

¶De Gentiana. Cap.iii.

g Entianam aliqui centauriam radicem, alij Aloen Gallicam, alij Naream, alii Chironion, Dardani aloitin, Romani genus aut Cicendiam, alij Ciminalem uocant. Huius inuentio prima aſſignatur Gentidi Illyriorum regi, a quo cognomentum habuit. Folijs proxime radicem, iuglandi plantagini ue ſimilibus ſubrubris, a medio caule preſertim iuxta cacumen paulum diſſectis, caule cauo & inani, digiti craſſitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binum ſaepe cubitorum. Semine in calycibus lato, leui paleaceo, ſatis adſphondilij ſemen accedente. Radice longę, Ariſtolochię, craſſa, amara. Naſcitur in ſublimibus montium iugis, umbroſis locis, aquoſisq;. Vis radicis excalfactoria, & adſtringens. Contra morſus ſerpentium duabus drachmis cum pipere ruta & uino pota, auxiliatur. Extracti ſucci drachma, laterum doloribus, et ex ſublimi deuolutis, ruptis, & conuulſis, prodeſt. Hepaticis & ſtomachicis, pota cum aqua ſubuenit. Radix collyrii modo ſubdita, partus eijcit. Impoſita ut lycium, uulneraria eſt, & ulcerum cuniculatim depaſcentium medela. Succus pręcipue eodem effectu prodeſt. Oculis inflammatione laborantibus illinitur. Pro meconio collyrijs acribus immiſcetur. Radix uitiliginem abſterget. Succi extrahendi ratio hęc eſt. Contuſa radix quinq; diebus aqua maceratur. Poſtea in eadem tantiſper decoquitur, dū extent radices. Et ubi refrixit aqua, lintheo excolatur. Mox diſcoquitur, dum mellis craſſitudo fiat. Fictiliq; reconditur.

¶De Ariſtolochia rotunda. Cap.iiii.

a Riſtolochia rotunda nomen ex eo ſibi adoptauit, q̄ exiſtimetur optime puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur. Vna quę fœmina uocatur, folijs hederaceis, preſtanti odore, cum acrimonia, mollibus, ſubrotundis, multis ab una radice germinibus, prælongisq; palmitibus, flore candido tanquam pileolo, rubro, grauiter olente.

De Ariſtolochia longa. Cap. v.

Riſtolochia longa, maſcula appellatur, nonnullis da=ctylitis, alijs Melocarpos alijs Teuxinon, Latine Ariſtolochia, longiore q̃ rotunda folio, tenuibus ramulis, dodrantalibus, flore purpureo, grauiter olente, qui marceſcens in pyri ſimilitudinem conformatur. Tuberibus radicum rotundis, ut rapum. Longe uero radix digiti craſſitudinem & palmi lõ=gitudinem implet. Nonnunq̃ paulo grandius adoleſcit. Ambę co lore intus buxeo, guſtu amaro, & graui. Eſt etiamnũ tertia lon ga, quæ clematitis uocatur ramulos habens tenues, refertos folijs ſubrotundis, minori ſemper uiuo ſimilibus, flores rutæ, plenio=res, radices longiores, tenues, craſſo cortice odoratoq; ueſtitas, unguentorum ſpiſſamentis conuenientes. Rotunda cęteris uene nis reſiſtit. Longa uero aduerſus angues, et uenena, drachmę põ dere ex uino bibitur & illinitur. Pota cum pipere & myrrha menſes, partus, & omnia uuluarum onera eijcit. Eadem efficit ſubdita in peſſo. Rotunda ad eadem pollet. Inſuper ſingultibus, ſuſpirijs, rigoribus, lieni, conuulſis, laterum doloribus, pota cum aqua ſingulariter auxiliatur. Aculeos & ſpicula extrahit. Oſ=ſium ſquammas illitu adimit. Vlcera putrida exeſt, et ſordida ex purgat. Caua cum iri & melle explet. Gingiuas & dentes ex=tergit. Clematitis ad eadem pollere creditur. Viribus tamen in=ferior eſt. Appellatur a quibuſdam Arariſa & melecarprum, e=pheſtios, leſtitis, pyxionx, dardanion, iontitis, Gallis theximõ, Aegyptijs Sophoeb, Siculis Chamęmelon. Italis malum terræ. Dacis Abſinthium ruſticum. Naſcitur in montibus et calidis lo cis aut campeſtribus & petroſis. Ad grauem febrim efficax eſt. Si nidore ſubditis carbonibus febricitans ſuffiatur, febris leuabi=tur. Vulnera impoſitu ſanat. Carcinomatis narium, cum cypiro & dracunculi ſemine & melle prodeſt. Rigoribus medetur, co cta in oleo aut adipe ſuillo, illita q̃;.

¶ De dulci Radicæ. Cap.vi.

Lycyrrhiſan aliqui Ponticam, alij Glycæraten, quidam
g Symphyton, alii Leonticam, alii Glycyphyton, aliqui
Scythion, alii Adipſon, alii Sylithram, alii Lybieſta=
ſtaſon, alii Omænomœon, alii Pęnthaomœon, Latini dulcem ra
dicem appellauere. Plurima gignitur in Cappadocia & ponto.
Fruticoſa eſt, ramis binum cubitorũ altitudine aſſurgentibus, fo
liis lentiſci, denſis, pinguibus, tactuq; gummoſis, flore hyacinthi,
fructu pilularum plantani magnitudinis, aſperiore, qui ſiliquas
lentium modo habet, ruffas & paruas, radicibus longis, ut gen=
tianę coloris buxei, ſubacerbis & dulcibus, quę denſantur in ſuc
cum lytii exemplo. Is in arteriæ ſcabricia efficax habetur. Ve=
rum oportet ut linguę ſubditus eliqueſcat. Aeſtuanti ſtomacho,
thoraci, ac iocineri cõuenit. Sanat ueſicę ſcabiem & renum do=
lores cum paſſo potus. Idem eliquatus ſitim ſedat. Vlneribus
illitus accommodatur. Commanducatus ſtomacho prodeſt. Re=
centis radicis decoctum ad eadem conuenit. Eiuſdem farina
pterygiis commodiſſime inſpargitur.

¶ De Centaurio magno. Cap.vii.

Entaurium magnum aliqui Narcen uocant, alii Lim
c neſion, alii Maronem, alii Plectroniam, alii Chiro=
niam, alii Linneſtin. Magi Heraclis ſanguinem, Ro=
mani fel terrę. Folia habet iuglandis, oblonga, uiridi braſſicarum
colore, ſerrata in ambitu, caulẽ ceu rumicis, binũ aut ternũ cubito
rũ multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu Papauerũ, in ro
tunditate oblonga, flos cęruleus, ſemen Cnico ſimile, floccis qui
buſdam inuolutum. Radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſuc=
co prægnans, cum adſtrictione aliqua & dulcedine acris, & ru
beſcens. Amat ſolum pingue & apricum, ac ſyluas & colles.
Copioſiſſima eſt in Lycia & Peloponneſo, in Arcadia, Helide
& Meſſenia, pluribusq; locis circa Pholoen, Lyciam & Smir=

nam. Radix conuenit ruptis, conulſis, pleuriticis halitus difficu tati, ueteri tuſſi. Sanguinem expuentibus, dracmis duabus trita datur, ſi febris ſit, in aqua, cęteris in uino. Item ad tormina & uuluę dolores. Ramenta eius in collyrii formam uuluę ſubdita, menſes atq; partus extrahunt. Sucus eadem pręſtat. Vulneribus prodeſt. Nam recens tuſa, aut arida ante madefacta, ea glu tinat & coniungit. Carnes coaleſcunt, ſi tuſa ſimul decoquatur. In Lycia ſucum exprimunt, quo pro lytio utuntur. Panacia appellata, eſt quoniam omnia mitiget uitia, quæ inflammationem minantur, plurimisq; ſcateat remediis. Pulſationes uulnerum, uri nę ſtillicidia, calculoſorum cruciatus, clyſtere immiſſa ſedat. Legitur matutinis ſole ad ortum ſpectante, hora diei pura cum om nia complentur.

¶ De Centaurio minore. Cap. viii.

Entaurium minus aliqui Lymneſion, alii Elleboriten, alii Amaranthon, Magi her culis ſanguinem, Latini febrifugum, alii auram, multi radicem, Daci Tulbellam appellant. Limneſion aliqui uocauere, quoniam rigua amet loca. Hęrba origani aut hyperici ſimilis, caule anguloſo, palmum excę dente, flore lychnidis, e puniceo in purpuram uergente, foliis ru tæ prælongis & paruis, fructu tritico ſimili, radice puſilla, læ ui, & ſuperuacua, quæ guſtanti amaritudinem affert. Hęrba re cens tuſa, ſuo illitu uulnera conglutinat. Vetera ulcera purgat & cicatrice obducit. Bilem craſſosq; humores per aluum exigit, ſi decocta deuoretur. Ius decocti iſchiadicis conuenientiſſime in funditur. Trahit enim ſanguinem & dolorem leuat. Sucus ocu lorum medicamentis perq; utilis. Siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. In uellere appoſitus, menſes & partus extrahit. Epotus peculiariter neruorum uitiis ſuccurrit. Legitur ſemine prægnans, & diebus quinq; madefacta, decoquitur donec ſupereemineat aquę. Mox ubi refrixit lintheolo exprimitur.

Et eiecta herba, iterum decoquitur, uſq; dum mellis craſſitudinem habeat. Nonnulli eam recentem grauidamq; contundunt, atq; ſuccum fictili non picato exprimunt, & in ſole lignea rude aſſidue mouentes, inſpiſſant. Quod ſi quid concretum faucibus uaſis adhęreſcat, deradunt, reliquoq; humori permiſcent. Noctu diligenter operiunt. Namq; ros nocturnus, liquores coaleſcere non ſinit. Quę autem ſiccas radicibus aut herbis liquamēta exprimuntur, decocta ut in Gētianę mentione retulimus praeparantur. Sed quae ex corticibus humdis, aut contuſis, hęrbis factitantur, in ſole, uti ante dictum eſt, coguntur. Sic e Tapſia, ſic e Mandragora, reliquisq; ſimilibus ſuccus, ſic ex acerbis uuis melligo eliatur, Lycium tamen & abſinthium, hypociſtis & cōſimilia, decocta eo quo diximus modo coguntur.

De Chamæleone albo. Cap. ix.

Hamæleo albus quibuſdam Chryſiſceptrō, alijs Ixia, Romanis cardus uarinus, Aegyptijs Ephear dicitur, aliis Ephthoſechin, Ixiam ideo aliqui uocauere, q̄ quibuſdam in locis uiſcum circa radicem inueniatur. Quo pro maſtichæ utuntur mulieres. Folia habet ſylibo aut carduo ſimilia, aſperiora. acutiora, nigroq; chamæleone ualidiora. Caulem nō promit. Verum ex medio ſpinas Echini marini, aut Cinnaræ modo, erigit, Flores purpureos ueluti papporum lanugines emittit. Semen Cnici ſimile. Radicem in lętis collibus craſſam ī mōtoſis uero graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, graui odorem, dulcem. Quę pota acetabuli menſura, latas interaneorum tineas pellit. Bibitur autem in uino auſtero cum Origani ferueſacti ſucco. Hydropicis commodiſſime drachma in uino datur. Etenim eos extenuat. Contra difficultatem urinę decoctum propinatur. Hauſta in uino ſerpentium uenenis reſiſtit. Occidit canes & ſues. Mures item necat ſubacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.

De Chamæleone nigro. Cap. x.

Hamęleo niger quem Pancarpó aliqui, alij Vlopho=
c non, alij Ixiam, alij Cynomazon, alij Ocimoides, alij
Cnidion coccon, alij Cynoxyllon. Latini Carduum
nigrum aut uernilaginem, Ægyptii Sobel uocant, foliis ſcolymo
ſimilis eſſet, niſi minora, tenuioraq;, ac rubro diſtincta uideren=
tur. Caulem emittit dodrantalem, craſſitudine digitali, ſubru=
brum & in umbella flores ſpinoſos, tenues, hyacinthi æmulos,
uerſicolores, radice craſſa, nigra, denſa, interdum exeſa, quæ diſ
ſecta flaueſcit, & commanducata mordet. Prouenit in campe=
ſtribus ſiccis, & cliuoſis tractibus, & maritimis. Radix trita ad
dito attramenti ſutorii exiguo, cedrino oleo, & axungia, ſcabiē
abigit. Eadem cum ſibi ſulphur & bitumen aſciuit, & cocta in
aceto illinitur, impetigines abſterget. Decoctum collutione den=
tium dolorem mitigat. Cum pari pipere & cæra oblita radix,
dolenti denti auxiliatur. Radice concaſa & in aceto decocta den
tes fouentur. Eos quoq; frangit, ſi ſcriptorio ſtylo feruens admo
ueatur. Vitia cutis in facie, uitiliginesq; cum ſulphure emendat.
Erodentibus medicamentis ammiſcetur. Phagedęnas, tetraq; ul=
cera illitu ſanat. Quare Chamæleo uocetur, a uarietate foliorū
euenit. Mutant enim cum terra colorem. hic uiridia, illic albican
tia, aliubi cęrulea, nonnusq̃ rubra inueniuntur.

De Crocodilio. Cap. xi.

Rocodilion chamęleontis nigri figuram habet. Naſci
c tur in ſyluoſis, radice longę, lęui, aliquantum lata, odo
re ut naſturcii acuto. Feruefacta in aqua & pota
radix, ſanguinem copioſum per nareis pellit. Datur lienoſis, eos
euidenter adiuuans. Semen ei rotūdū ineſt, duplex uti ſcutū. Qđ
ſuapte ui urinā ciet. De labro ueneris ſeu dipſaco. Cap. xii.
Ipſacum aliqui Crocodilion uocant, alii Chamæleo=
d nem, alii Onocandion, alii Veneris Lauacrum. Ro=
mani labrum ueneris, alii carduum ueneris, Ægyptil

Seſeneor, alij Chir, alij Meleta, Daci Sciaram. Aculeatarum generis eſt. Caulem habet altum, ſpinis horridum, folia lactucæ, aculeata, prælonga, bullas intus & extra ſpinoſas in dorſi medio, binis folijs geniculatim caulem amplectentibus, concauo alarum ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur, unde dipſaci quaſi ſitientis nomen traxit. In cacumine caulis, ſingula ſuraulis capitula inſunt, oblonga, echinata ſpinis, quę areſacta candida ſpectantur, diſectaq; medullatenus, uermiculos oſtendunt. Sanat rimas ſedis fiſtulasq́; , ſi tuſa & decocta in uino radix, uſq; dum ſit craſſitudo ceræ, immittatur. Medicamentum ęrea pixide recondendum. Aiunt formicationibus uerrucisq́; penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe.

¶ De Spina alba. Cap. xiii.

Spina alba quam Agriocinnaram, alij Donacitin, alii Eryſiſceptrum uocant, Romani Spinam albam, aut Regiam, alii Cardum Raptorium. Naſcitur in montibus & ſyluoſis, Folia albi Chamęleonis, anguſtiora, & candidiora, aliquantum hiſpida, & aculeata, caulem ſupra bina cubita altum, digiti magni aut pollicis craſſitudine, albicantem, intus cauum. In cacumine capitulū ineſt ſpinoſum, echini marini ęmulum, ſed minus, & oblongum. Flores purpurei, in quibus ſemen ceu Cnicū, ſed rotūdius. Huius radix pota, cæliacis, ſtomachis & ijs qui cruēta extuſſiunt efficax eſt. Vrinam cit. Tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore colluì prodeſt. Epotum ſemen conuulſis infantibus, & a ſerpente demorſis auxiliatur. Geſtatum pro amuleto ſerpentes abigere traditur.

¶ De Spina arabica. Cap. xiiii.

Arabicę ſpinę quę Acanthis aliquibus dicitur, naturā albę ſpinæ ſimilem eſſe conſtat. Ipſa ſiquidem ſtringit. Ad ſanguinis reiectiones, menſium abundantiam,

cęteras q; fluctiones radix etiamnum ualet. Prouenit in aſperis.

De Carduo. Cap. xv.

C *Arduus gręcę Scolymos, alias Pheruſa, alias Pyracantha nominatur, in Aegypto Cnus. Folia Chamæleonis habet, aut albæ ſpinæ, nigriora, & craſſiora. Caulem longum ędit, folioſum, capite ſpinoſo. Radice nigra & craſſa, quę illita graueolentiam alarũ totius q; corporis emendat. Item ſi decocta in uino bibatur. Copioſam autem urinam fœtidamq; expellit. Hærba cum recens tenereſcit, in olera aſparagi modo tranſit.*

De Poterio. Cap. xvi.

P *Oterium aliqui Phrynion, Iones neurada, aliqui Acidoton uocant. Large fruticat, cortice obductum tenui, ſpinis horridum, lanugine ſpiſſa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthę proximis, folijs paruis, rotundis flore exiguo candidi coloris. Seminis nulli uſus, ſed guſtu acuto & odorato. Naſcitur in aquoſis & collibus. Radices demittit binum ternumue cubitorum neruoſas, & firmas. quę proxime terram reciſę dant ſuccum gummi ſimilem. Tuſę præciſis neruis & uulneribus glutinandis illinitur. Decoctũ quoq; eius neruorũ affectibus prodeſt.*

De Acanthio. Cap. xvii.

A *Canthium albę ſpinę ſimile, folijs aculeatis per extremitates, & lanugine araneoſa obductis, quę collecta & in unum aceruata bombicis effigiem præbent. Folia uel radices ad remedia opiſthotoni bibuntur.*

De Acantha. Cap. xviii.

A *Cantham aut Hęrpacantham, quidã Melamphyllon, Romani Pederotam aliqui Topiariam, alij Mamolariam, quidam Cræpulam uocant. Naſcitur in hortis, petroſis & riguis. Folia habet multo lactucæ is latiora, & longiora, Erucę diuiſura nigricantia, pinguia, lęuia. Caulem binum cubitorum digitali craſſitudine, læuem prope uerticem ex inter=*

uallis circundatum foliolis paniculas oblongas referentibus, hya cinthi ſimilibus. E quibus flos prodit albus ſemen oblongũ, luteũ, caput thyrſi ſpecie. Radicibus nititur longis, mucoſis, rubris, & glutinoſis. Quę uſtis igni et luxatis artubus illitę ſubueniunt. Potae urinam ciunt, ſed aluum cohibent. Ruptis, conuulſis, tabẽ ſentientibus, mire proſunt. ¶ De Syluestri ſpina. Cap. xix.

e *St et ſyluestris ſpina carduo ſimilis, aculeata, breuior q̃ quę in hortis ſatiſq; proueniat. Cuius radix ad eadẽ ad quę ſuperior pollet.* ¶ De Anonide. Cap. xx.

a *Nonis quam aliqui Onotida appellant, ramos habet fruticoſos, dodrante maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, folijs lenticulę, puſillis ad rutę aut pratenſis loti folia accedentibus, ſub hirſutis, odoratis, non iniucunde olentibus. Muria conditur anteq̃ ſpinoſa fiat. Cibis gratiſſima. Rami acutioribus ſpinis & ueluti durioribus aculeis horrent. Radicem mittit candidam. quae excal facit & extenuat. Huius cortex ex uino potus urinam ciet. Calculos comminuit. Margines ulcerum erodit. Radix cum decoquitur in poſca, dolorẽ dentium collutione mitigat, Decoctum eius potu haemorrhoidas ſanare creditur.*

¶ De Leucacantha. Cap. xxi.

l *Eucacantham quidam Polygonaton, alij Phyllon, alij Iſchiada uocant, Romani Spinã albam. Radice cyperi ualida et amara. quae manducata dolorem dentium ſedat. Veteri laterũ dolori, atq; iſchiadicis prodeſt, decocto cyathis tribus ex uino poto. Eadem ruptis & conuulſis medetur. Radicis epotus ſuccus eoſdem praebet effectus.*

¶ De Tragacantha. Cap. xxii.

t *Ragacanthę radix lata & lignoſa ſummo ceſpite nititur, ſurculos humiles, robuſtos, latiſſime fundens, in quibus minuta folia nonnunq̃ tenuia exoriuntur, quę*

ſub ſe ſpinas albas, rectas & firmas occulunt. Eſt etiamnũ Tragacantha lachryma quæ, uulnerata radice manãs, concreuit. Pręſtat pellucens, gracilis, ſyncęra & ſubdulcis. Cutis ſpiracula ut gummi obſtruit. Huius increbuit uſus ad oculorum medicamenta, ad tuſſim, exaſperatas fauces, retuſas uoces, cæteraſq; deſtillationes, cum melle in delinctu. Subdita quoq; linguę liqueſcit. In paſſo madefacta drachmæ pondere bibitur, contra renũ dolorem & ueſicę roſiones, mixto cornu cerui uſto & eloto, aut ſciſſi aluminis momento. ¶ De Eryngio. Cap. xxiii.

e Ryngion aliqui Eryngen, alij Caryon, alij Gorginion, alij hernion, alij origanũ chlounion, alij myracanthon, alij Moli, Ægyptij Crobyſſon, Magi ſiſerton, Romani capitulũ martis, Daci Sicupnoex, Hiſpani Centumcapita, aphri Cherdam. alij Oriam Chloem, alij Chida appellant. Aculeatarũ generis eſt. Cuius folia in principio, ſale condita, in cibos recipiuntur. Lata aũt ſunt & extremo ambitu aſpera, guſtu aromaticæ, quę cũ adoleſcunt per multas cauliũ prominentias ſpinoſe inhorreſcunt. In quorum ſummitatibus globoſa capitula, durarum acutiſſimarũq; ſpinarũ ambitu ſtellatim circumuallantur, quorum colos alias uiridis, alias albus, interdũ cæruleus inuenitur radix oblonga, lata, foris nigra, interne candida, pollicis craſſitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & campeſtribus. Vim habet calfactoriã. Pota mẽſes & urinas pellit. Tormina inflationeſq; diſcutit. Contra iocinerum uitia, ſerpentiũ morſus, & hauſta uenena, cum uino prodeſt. Bibitur aduerſus plurima, cum ſeminis paſtinacæ drachma una. Appenſa illitaue tubercula diſcutere proditur. Pota cum hydromelite radix, opiſthotonicis & comitialibus medetur. ¶ De Aloe. Cap, xxiiij.

a Loe aliquibus Amphibion, alijs Herminion, alijs Eryngion, alijs Tragoceros. Romanis aloa, Barbaris aloe dicitur. Cuius folium ſcillæ ſimilitudinem

habet craſſum, pingue, latũ, rotũdũ, retrorſus pandũ. Folia utrinq; gerit, ex obliquis ſpinoſa, rariuſcule ſtriata, breuia. Caulis emittitur non diſſimilis antherico. Flos albus. Fructus haſtulę regiæ cognatus. Graui tota eſt odore, & guſtu amariſſima. Radice una ceu palo in terram depacta. Plurima prępinguiſq; in India gignitur, ex qua coactus ſuccus adfertur. Naſcitur etiã in aſia & arabia, in inſulis quibuſdam & maritimis ut in andro, minime ſucco extrahendo idonea, ſed ad glutinanda uulnera ſane q̃ utilis, ſi detrita illinatur. Duo ſucci genera. Quoddam harenoſum, quod ſidens craſſamentum puriſſimę eſſe uidetur. Alterum ad iocineris imaginem uergit. Eligi debet ſyncęra, quæ nihil doli ſenſit, nitida, calculorum expers, ruffi coloris, friabilis ac iocineris modo coacta, facile liqueſcens, eximiæ amaritudinis. Improbatur nigra & fractu contumax. Gummi eam adulterant, quod deprębenditur guſtu, amaritudine, & ualido odore. Eoq; argumento ꝙ digitis friata nõ ad minima uſq; fruſta reſoluitur. Nec deſunt qui acaciam immiſceant. Natura eius eſt ſpiſſare exiccare, ſomnum allicere & corpora denſare, aluum reſoluere. Stomachum repurgat binum cochlearium menſura, in aqua frigida aut lacte pota. Sanguinis reiectiones ſiſtit. Regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmę pondere in potu. Deuorata cum reſina, aut cum aqua uel melle cocto ſumpta, aluum ſoluit. Purgationis perfectę cauſa tribus drachmis ſumitur. Alijs purgatorijs medicaminibus ammiſta, præſtat ut minus ſtomachũ infeſtent. Sicca glutinandis uulneribus inſpargitur. Vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq;. Eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur. Diſrupta infantibus iungit. Condylomata rimaſq; ſedis ex paſſo ſanat. Hęmorrhoidum abundantiã & ſanguinis eruptiones ſiſtit. Pterigia ad cicatricem ducit. Liuores & inſignita, ex melle tollit. Priuatim ſcabras lippitudines, pruriginesq; angulorum, permulcet. Dolorem capitis ſedat temporibus

poribus & fronti illitus, ex aceto & roſaceo. Capillum fluentem continet, cum uino. Tonſillis, gingiuis, & omnibus oris ulceribus, cum melle & uino proficit. Oculorum medicamentis torretur, in munda & candenti teſta, pennaq; ſubinde uerſatur, ut poſſit æqualiter torreri. Lauatur ut quod ſit harenoſiſſimum, tanq̃ inutile ſubſidat, & leue ac pinguiſſimum aſſumatur.

¶ De Abſinthio. Cap. xxv.

a Bſinthium aliqui Bathypicron, Aegyptij Somi. Romani abſinthium. Herba uulgo cognita. Pręſtantius in ponto & Cappadocia. In monte Tauro naſcitur. Vim habet calfaciendi & adſtringendi. Bilem expurgat, quæ & ſtomacho & uentri inheſit. Vrinam ciet. Crapulam præſumptum arcet. Ad inflationes uentris, & ſtomachi dolores prodeſt, cum ſeſeli & nardo gallico potum. Faſtidia diſcutit. Arquatos ſanat madefacti dilutum, aut decocti ius, quotidie tribus cyathis hauſtum. Menſes ciet potum, aut cum melle appoſitum. Contra fungorum ſtrangulationes conuenienter ex aceto bibitur. Aduerſatur ixię uenenis cum uino. Item ciutę, & muris aranei morſibus, & draconi marino. Anginę eo cum mele & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. Ad ſugillata & oculorum caligines ex melle illinitur. Item auribus ſi manat ſanies. Dentium auriumq; dolores decoctum uaporis ſuffitu compeſcit. Decoctum in paſſo dolentibus oculis oblinitur. Item pręcordijs & iocineri, tritum cum cęrato cyprino. Stomacho quoq; longę ualetudine laboranti cum roſaceo. Cum ficis autem, aceto & erui farina, aquę inter cutem lienoſiſq; ſubuenit. Vinum ex eo fit, quod abſinthiten uocant, pręſertim in Propontide & Thracia, quo ad antedicta utuntur, cũ febri carent. Alioquin in ęſtate propinant & accęptam huic uino incolumitatem, referunt. Inſparſum arcis Abſinthium, ueſtes ab erodentium iniuria uindicat. Culices eo & oleo perunctis abigit, & a corpore arcet.

Atramentum librarium diluto eius temperatum, literas a muſrium eroſione tuetur. Exiſtimatur liquamentum eoſdem præſtare effectus. Attamen potionibus improbatur. quoniam ſtomachum male habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui coſta Amurcæ liquamentum adulterant. ¶ De Marino Abſinthio. C. xxvi.

Bſinthium marinum quod aliqui Seriphum, Latini a *Centonicum uocant, copioſiſſimum in* Tauro monte, *iuxta* Cappadociam & *in* Taphyſiri *Ægypti* gigni*tur. Quo Aſiatici pro Oliuę ramo utuntur, Herba eſt tenuis. Abrotoni parui ſimilitudine, referta minutulis ſeminibus. ſubamara, ſtomacho inimica. Ea grauiter olet, & cum quadam calfactione adſtringit. Id per ſeſe aut cum* Oryza *coctum interaneorum animalia, tereteſq; tineas adiecto melle enecat. Aluũ læuigat. Cum edulio autem uel lenticula decoctum eadem præſtare poteſt. Pecora maxime pingueſcunt hoc pabulo. Tertium genus abſinthio aſſignatur, quo Galatia alpibus finitima ſcatet. Id patrio nomine Santonicum uocant, regionis in qua naſcitur cognomento, abſinthio non diſſimile uerum ſubamarum eſt, non adeo ſeminis fœcundum. Eadem quæ Seriphium poteſt.*

¶ De Abrotono. *Cap. xxvii.*

Brotonum *alij* Abutonon, *alij* Abſinthium, *alij* Heraa clion, *alij* Cholopœon, *alij* Abſinthiomenon, *alij* Theliphthoricon, *alij* Procampylon, *Magi* Neura phœnicos, *alij* Cynanchiten, *Romani* Abſinthium ponticum, *nonnulli* Thelythamnum, *alij* Glycyn ancona *uocant. Duorum eſt generum. Fœmina quadam arboris ſpecie fruticans candicat, circum ramulos folijs ſeriphi modo minutim inciſis. Floribus referta eſt, comantibus in ſummo fulgore auri corymbis. Quod per æſtatem prodit ſuauiter olet, cum grauitate quadam & amaro guſtu.* Id *genus* Siculum *eſſe conſtat. Alterum mas uocatur, ſarmentoſum, tenui ſemine uti* Abſinthium. Plurimum in Cappa=

docia gignitur & Galatia Aſiaticæ, atq; in Syriæ Hierapoli. Crudũ ſemẽ, tritũ et ferueſactũ ex aqua in potu auxiliatur, ortropnoicis, cõuulſis, ruptis, coxẽdiabus, urinę anguſtijs, mẽſibus ſuppreſſis, aut remorãtibus. In uino potũ exitialiũ uenenorũ ãtidotũ eſt. Rigoribus ex oleo illinitur. Serpẽtes et ſubſtratu et nidore fugat. Cõtra ictus eorũ cũ uino potũ prodeſt. Priuatim efficax cõtra ſcorpionũ et phalãgiorũ uenena. Oculorũ inflãmationibus cõmode illinitur, cũ cotoneo cocto aut pane. Tritũ cũ farina hordeacea, decoctumq; tubercula diſcutit. Irini compoſitionibus ammiſcetur.

¶De Hyſſopo. Cap. xxviii.

Yſſopum aliqui Later uocant, alij Caſſialam. Aegy=
h pti peſalem. Hęrba nulli nõ cognita, duũ generum eſt, montanum & hortenſe. Optimũ eſt Cilicium. Vim habet extenuandi et calfaciendi. Decoctũ cum ficis, aqua, melle, & ruta, potumq; peripneumonias, diuturnæ tuſſi, ſuſpirioſis, deſtillationibus & orthopnœias auxiliatur. Tineas enecat. Idẽ facit ſi cum melle delingatur. Craſſum humorem ꝑ aluũ extrahit, decoctum ex aceto mulſo epotum. Ad ſubducendã aluũ cum ficis uiridibus detritis manditur. Vehementius addita Iri, Cardamomo, aut Irione deijcit. Colorem in corpore fouet. Lieni, & aquę inter cutem, cum fico nitroq;, inflammationibus quoq; ex uino illinitur. Cum feruente aqua impoſitum ſugillata diſcutit. Cum decocto ficorum optime anginis gargarizatur. Decoctũ cum aceto dentium dolorem in collutione ſedat. Inflationes auricularum uaporis ſuffitu diſcutit.

¶De Stœchade. Cap. xxix.

Tichas quam aliqui Syncliopa, alij Alcibiadẽ, alij Pã
ſ cration, nonnulli Styphoniam. Aegyptij Suphlo, Magi Pythonis oculum. Romani Sciolebinam uocitant, iuxta Galliam in inſulis eiuſdem nominis, e regione Maſſiliæ gignitur, unde cognomentum accepit, Hærba tenui ſemine, coma Thymi longiore folio, ſubamara guſtu et aliquantũ acris

Cuius decoctum Hyſſopi modo ad pectoris uitia efficax eſt. Antidotis miſcetur. Viſcera omnia & uniuerſum animantis habitum extenuat.

De Origano. Cap. xxx.

O *Riganum Heracleoticum, quod & Cornelion uocant, folium habet hyſſopo non diſſimile, umbellamque non in rotæ ſpeciem orbiculatam, ſed uelutì multifidā ſemine in ſummis uirgis haud quaquam denſo. Excalfacit. Vnde decoctum cum uino potum demorſis a ſerpente conuenit. Si cicutam aut meconion hauſerunt, ex paſſo, ſi gypſum aut ephemeron, ex aceto mulſo propinatur. Ruptis, conuulſis, hydropicis cum fico eſui datur. Aridū acetabuli menſura potum in aqua mulſa, atros humores per aluum extrahit. Menſes ciet, & tuſſi cum melle linctum medetur. Ad puriginem pſoras, regiumq́; morbum decocti ius in balneis prodeſt. Succus uirentis tonſillas, uua, & oris ulcera ſanat. Et per nares ex oleo irino infuſum trahit. Aurium dolores cum lacte mulcet. Conficitur ex eo et cepis & rhois frutice quo ad obſonia utuntur, uomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo uaſe per tricenos dies inſolatis, dum canicula ſydus flagrat. Herbæ autem ſubſtratu ſerpentes fugantur.*

De Onitide. Cap. xxxi.

Q *Væ Onitis appellatur, candidiore eſt folio, non diſſimilis hyſſopo. Semen ueluti coniunctos corymbos habet. Vis ei Origani Heraclei, ſed multo inefficacior.*

De Syluestri Origano. Cap. xxxii.

S *Yluestre Origanum aliqui Panaces heraclion, alii cunylam uocant, ex quibus eſt Nicander Colophonius. Folia eſt Origani, ramis tenuibus palmum altis in quibus umbellæ anethi inſunt. Flores candidi. Radix tenuis, ſuperuacua. Peculiariter percuſſis a ſerpente, folia & flores ex uino poti, auxiliantur.*

¶ De Tragorigano. Cap.xxxiii.

Ragoriganum tenuis frutex eſt, ſylueſtri Serpyllo
t aut Origano ſimilis. folio & ramulis. Quibuſdam in
locis uirentius inuenitur, & latioribus foliis, ſatis glu
tinoſum. Alterum exilibus ſurculis, ac tenuibus foliis, quod ali
qui praſſium uocauere. Optimum eſt Ciliaum, & Cretenſe, et
Smyrneum, & in Chio Cooq; proueniens. Omnia excalfaciũt.
Vrinam cient. Alno accommodantur. Decocto poto bilem deii=
ciunt. Lienoſis ex aceto bibere prodeſt. Contra pota ixię uene=
na in uino bibuntur. Menſes trahunt. Peripneumonicis, tuſſien
tibus, ex melle in eclegmate dantur. Grata ac mitis eorum po=
tio eſt. Quare cibum faſtidientibus, & ſtomacho aadeructanti,
imbecilloq; traditur. Item ſi a maritima iactatione nauſea &
ęſtus pręcordiorum excitetur. Tumores uero cum polenta diſcu
tiunt.

¶ De Pulegio. Cap.xxxiiii.

Lichona Græci aut blechron, alii Arſenacanthon, Lati
g ni Pulegium uocant, Galli Aluolum, Aphri Apoleiũ.
quidam Galiſcopſim. Hęrba uulgaris notitię. Exte=
nuat, calfacit, decoquit. Menſtrua, ſecundas, ac partus eiicit. Pul
monis uitia ex melle & aloe potum extrahit. Conuulſis auxilia
tur. Nauſeas ſtomachiq; intercisiones, ex poſca permulcet. Atrã
bilẽ per aluum exigit. Bibitur in uino utiliſſime contra ſerpen=
tium morſus. Defectos animo recreat, cum aceto naribus obie=
ctum. Gingiuas arefacti cinere corroborat. Illitum cum polen=
ta inflammationes omneis ſedat. Podagris per ſe ſubuenit, impo
ſitum uſq; dum rubeſcat locus. Cum cęrato uaros extinguit. Lie
noſis cum ſale utiliter illinitur. Decoctum eius ablutas prurigi=
nes mitigat. Conuerſas uuluas corrigit. Contra inflationes du=
riciasq; uuluę, in deſeſſiones conuenienter adiicitur. Vocant ali
qui Blechona, quoniam dum floret guſtatum a pecoribus, bala=
tum concitat.

De Dictamo. Cap. xxxv.

Ictamum, aliquibus ſilueſtre pulegium uocatur, alijs
d embactron, alijs Belouacos, alijs artemedeion, alijs,
Creticæ, quibusdam Ephemeron, nõ nullis Eldia, ali=
quibus Belotocos, aut dorcidion, aut Helbunion, Romanis uſti-
lago ruſticæ. Cretenſis herba eſt, acris, leuis, Pulegio ſimilis, ſed
maioribus folijs, quæ tomento quodam ſpiſſaq; lanugine pube=
ſcunt. Florem nullum aut ſemen profert. Preſtat omnia quę ſa=
tiuum pulegium, ſed efficatius multo. Non potum modo ſed ap=
poſitum quoq; aut ſuffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in
Creta capras ſagittis percuſſas, huius herbæ paſtu, eas excute=
re. Purgandi uim habet ſuccus illitus, aut cum polẽta tritus. hęr
ba impactos pedibus reliquo'ue corpori aculeos, illitu refigit.
Ad lienis dolorẽ efficax habetur. Siquidem ipſum iminuit. me=
tunt ſemen æſtate & autumno. Radix eius guſtu calfacit. Par
tus accelerat. Succus cum uino potus, contra ſerpentũ morſus
pręſidio eſt. tanta herbæ facultas eſt, ut olfacta abigat beſtias,
quę uenenato ictu ſæuiunt, appenſaq; exanimet. Vulneribus fer
ro illatis, & uenenatis morſibus, infuſus ſuccus pręſentaneo eſt
remedio, ſi etiam ab inſtillatione ſtatim in potu aſſumatur.

De Pſeudodictamo. Cap. xxxvi.

Vod pſeudodictamum uocant, multis in terris naſci-
q tur antedicto ſimile, ſed minus quã illud acrę. eoſdem
effectus præbet. ſed ineffcatius multo.

De Cretenſi dictamo. Cap. xxxvii.

d Effertur a Creta alterũ dictami genus, folijs ſiſym-
brij, ramis maioribus. in quibus flores ſilueſtris origa
ni, nigri, molles. Odor foliorum inter ſiſymbrium et
ſaluiam iucundiſſimus. efficax ad eadem. ſed uehementius nares
ferit. Miſcetur emplaſtris & medicaminibus quę aduerſus ſer-
pentium iniurias confinguntur, theriacæ uocant.

¶ De Saluia. Cap. xxxviii.

Leliſphacon alij elaphoboſcon, aliqui phacon, alij Cio
e ſmin, alij phagnon, Ægiptij Becion, Romani ſaluiam
uocant. Frutex eſt ramoſus, longus, uirgas habẽs qua
drangulas, & canas. Folia mali cotonei effigie, ſed longiora, aſperiora, craſſiora, & quę ſenſim attritarum quaſi ueſtium ſca
briciem referant, hirſuta, ſubalbida, perq̃ iucundo odore, ſed gra
ui. Semen ſummis incaulibus ſilueſtri Ormino ſimile gerit. in aſpe
ris naſcitur. Menſes cit & urinas decoctum foliorũ ramorumq́; potum. Partus extrahit. Paſtinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat. Vulnerum ſanguinem cohibet. Tetra ulcera purgat. Teſtium pruritus ſedant rami foliaq́; ſi decocto eorum foueantur.

¶ De Menta. Cap. xxxix.

Edyoſmon ſatiuum, alij Mintham, alij Calamintam,
h Latini Mentam uocant, alij Nepetam, Ægiptii Tis,
alii Perxo, alii Macetho. Cognita hęrba eſt, calfaciendi, adſtringendi, atq; exiccandi uim habet. Siſtit ſanguinem poto ex aceto ſucco. Tineas in uentre teretes enecat. Venerem ſtimulat. Singultus, uomitiones, coleraſq́; ſedant, terni ramuli cum acidi granati ſucco poti. Suppurationes diſcutit, ſi cum polenta illinatur. Impoſita fronti capitis dolores mulcet. Mammas ſi tendantur, aut lacte turgeant, compeſcit. Cum ſale canum morſibus illinitur. Aurium doloribus cum aqua mulſa ſubuenit. Vuluæ ante coitum admota, conceptioni reſiſtit. Linguæ ſcabriciem confricta leuigat. Coire lac denſariq́; in caſeum non patitur, ſi folia potionibus lactis immergantur. In ſumma ſtomacho utilis eſt. Et in condimentis peculiarem gratiam habet.

¶ De Mentaſtro. Cap. xl.

Sylueſtrem mentam, Latini Mentaſtrum uocant, hirſu
f tiore folio, & prorſus maiore quàm Siſymbrii, grauiori odore. Quare minus ad ſanorum uſus expetitur.

¶ De Calamintha. Cap. xli.

X Calaminthæ generibus, quędam montibus familiaris, folia Ocimi habens, incana ſurculos aridos, & caules anguloſos, purpureum florem. Altera Pulegio ſimilis eſt, ſed maior. Quam ſylueſtre, Pulegium ideo appellarunt, quod odore ipſum ęmuletur. Nepetam Latini uocitant. Tertia Mentaſtro cognata eſt, folijs oblongioribus, caule & ramis maioribus quàm ſuperioris, ſed uiribus inefficacior. Omnium folia guſtu feruentia et acria. Radix ſuperuacua. Naſcitur in campeſtribus, aſperis, & aquoſis. Potu aut illitu demorſis a ſerpente opitulatur. Decoctum potu menſes et urinas expellit. Ruptis côuulſis, orthopnœę, torminibus, cholerę, rigoribusq́; auxiliatur. Regium morbum expurgat. Pręſumpta in uino uenenis reſiſtit. Tineas cæteraq; interaneorum animalia, cum ſale & melle pota, enecat. Nec ſecus cocta cruda'ue ſi teratur. Elephanticos eſitata adiuuat, ſi poſtea ſerum lactis ebibatur. Folia detrita ſi in uellere ſubijciantur, menſes extrahunt, & partus enecant. Accenſa aut ſubſtrata ſerpentes fugant. Nigris cicatricibus candorem reddunt, in uino cocta et illita. Sugillata tollunt. Calamintha iſchiadicis imponitur ut concretum humorem euocet ſummam cutem exurens. Vermes necat ſuccus auribus inſtillatus.

¶ De Thymo. Cap. xlii.

Hymon quidam Cephaloten, alij Epithymum, alij Thyrſion, Latini Thymum, Aegyptij Stephanen, Daci Moſulam. Thymum ab omnibus cognoſcitur. ſurculoſus frutex, exilibus folijs & anguſtis circundatus, capitulis in cacumine flore purpureo refertus. Gracili ſolo & petroſo prouenit. Vim habet hanc, ut cum ſale & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. Decocti ius prodeſt orthopnœicis, & anhelatoribus. Tineas uentris exigit. Menſes, partus, & ſecundas pellit. Vrinas ciet. Cum melle in eclegmate faciles facit excreationes.

Recentes tumores diſcutit cum aceto illitum. Concretum ſanguinem diſſoluit. Verrucas thymi colorem reddentes, penſileſq́; tol, lit. Iſchiadicos Cum uino & polenta impoſitum ſubuenit. Hebetibus oculis in cibo prodeſt. Perquàm utile pro condimento, dumtaxat ad uſus eorum, qui recte ualent.

¶ De Satureia. Cap. xliii.

S *Atureia nota eſt. Gignitur in aſperis locis et tenui ſolo. Thymo ſimilis, minor tamen, & tenerior. Defert ſpicam florum plenam, diuq́ permanentem. Eadem poteſt quæ Thymum ſi modo conſimili ſumptitetur. Aptus ſanis uſus. Eſt etiamnum quędam ſatiua, ſyluestri prorſus minor, quę propter minorē acrimoniam cōmodius in cibos recepta eſt.*

¶ De Serpyllo. Cap. xliiii.

S *Erpyllum aliqui zygin ſyluestrē, alij Polion uocant. Aegyptij Meruopyum, Latini Serpyllum. Duorum genērum eſt. Hortenſium odore Sampſucum imitatur, atq́ in coronas addi ſolet. Cui a ſerpendo nomen inditum eſt, quoniam ſi qua eius particula terram attingat, inibi radices demittet. Folia & ramulos Origani habet, ſed candidiores. In macerijs multo procerius aſſurgit. Syluestre zygis appellatum non ſerpit ſed in altitudinem increſcit, ramulos ędens tenues, ſurculoſos, foliis refertos longioribus quàm Rutæ, & durioribus, anguſtis. Flores iucunde olent, guſtatu acres. Radicis nullus uſus. Naſcitur in petris ſatiuo efficacius, atq́ magis excalfaciens, & ad medendi uſum aptius. Menſes trahit. Vrinam potu ciet, Torminibus, ruptis, uulſis & iocineris inflammationibus, auxiliatur. Et aduerſus ſerpentes potu illitu'ue. Capitis dolores mulcet coctum adiecto roſaceo, & madefactum in aceto. Maxime uero Phreniticis & lethargicis conuenit. Cruentos uomitus ſedat, ſuccus drachmis quatuor ex aceto potus.*

¶De Sampſuco. Cap. xlv.

ſ Ampſucum aliqui nominãt Amaracũ, alij triphyllon, alij agcthides, alij Cneaon, alij Acapnon, Pythagoras thramben, Ægiptij Sopho, Armenii Myuron, magi Ichrei aſinum, aut Heagonon Iſidis, Romani Maioranã. In Cypro et Cyzicœno laudatiſſimũ. Secundũ ſibi locũ uẽdicauit Ægyptium. Amaracũ gens Sicula et Cizicœna appellat. Herba eſt ramoſa, ꝑ terram repens, foliis eius calaminthę quę tenui folio conſtat, letophyllos appellatur, hirſutis et rotundis. Suauiſſimũ odorem ſpirat, ideo coronis inſeritur. Vis eius excalfaciens. Succus decocti potus conuenit incipientibus hydropycis, et iis quos urinæ difficultas aut tormina excruciãt. Illita ex melle arida folia, ſugillata tollũt. Menſes ſubdita in peſſo trahũt. Cõtra ſcorpionis ictum ex aceto & ſale illinuntur. Luxatis tumoribusq;, cęrato excepta imponũtur. Aduerſus oculorũ inflãmationes, tumoresq; cũ poline polentę illini prodeſt. Acopis malagmatisq; calfaciendi gratia cõmiſcetur.

¶De Sertulla cãpana. Cap. xlvi.

ſ Ertula campana laudatiſſima in Attica et Cyzico et cartagine nata. Cuius color uicinus eſt croco, boni odoris. Naſcitur et in cãpania circa Nolã, colore in luteũ langueſcẽte, odore ĩfirmo. Vim habet adſtrictoriã. Inflãmationẽ oẽm emollit pręſertim quę ĩ oculis, uulua, ſede aut teſtibus erumpat, ſi ex paſſo cocta illinatur. Interdũ aũt addito oui luteo aſſato, aut fœno græci farina, lini ſemine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybo'ue. Recẽtes melicœridas ꝑ ſe cũ aqua, & ulcera manantia in capite, illita cũ creta chia, uino, aut galla ſanat. Stomachi dolores et cruda et cocta cũ aliquo ex antedictis leuat. Doloribus auriũ mitigãdis cruda ex paſſo inſtillatur. In aceto aut roſaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

¶De Maro. Cap. xlvii.

m Arum aliqui Origanida, aut Hyſobrion uocãt Her=

ba cognita uulgo ſurculoſa, flore origani, foliis multo candidioribus, flore odoratiore. Vim habet ſiſymbrio conſimilẽ. Subſtringit enim & modice calfacit. Qua de cauſa illitu ſerpẽtia ulcera ſiſtit. Et in calidas illitiones additur. Iuxta magneſiã & Traleis copioſiſſima gignitur. ❡ De Ocamaſtro. Cap. xlviii.

Cinos aut aconos a grecis dicitur ab aliis ſylueſtre ba
a *ſilicum. Latinis ocimaſtrum tenui ſiccoꝙ ramulo her*
ba, Ocymo ſimilis, odorata. Sed hirſutior. Qua coronę factitãtur. A nonnullis olitoribus colitur. Menſes & aluũ pota ſiſtit. Illita panos ignẽꝙ ſacrũ ſanat. ❡ De Bacchare. C. xlix.

Accharis herba fruticoſa, quę ĩ coronas additur. Cu=
b *ius folia aſpera ſunt, media uiolę & uerbaſci magnitu*
dine. Caulis anguloſus, cubiti altitudinẽ petẽs, adnatis appẽdicibus aliquãtulũ aſperis, flore purpureo ſubalbicante, odorato. radicibus ueratro nigro ſimilibus, qbus odor ineſt cinnamomo proximus, Aſperũ ſqualidũq; ſolũ amat. Radix in aqua decocta ruptis, uulſis, precipitatis, ſpirãdi difficultati, ſalutaris. Itẽ diuturnę tuſſi & urinę difficili. Menſes pellit. Cõtra ſerpentium morſus utiliſſime datur ĩ uino. Recẽs radix appoſita partũ extrahit. Puerperis eius decoctũ in deſeſſionibus prodeſt. In diapaſmata utiliter inſeritur, iucũdi odoris gratia. Folia ut pote quę adſtringunt, capitis doloribus illitu proſunt. Oculorũ inflãmationibus, mãmis tumentibus a partu, egilopiis incipiẽtibus, ignibuſꝙ ſacris auxiliantur. Odor ſomnum gignit. ❡ De Ruta. Cap. l.

Vta duplex, montana quam aliqui Rhyten monta=
r *nam uocant, & hortenſis quam Ægyptii Epnubum,*
Syri Armala, alii Beſaſa. Aphri Churma. Montana ſylueſtriſꝙ acrior eſt & in cibis damnata. Satiua uero quæ ſub arbore ficus enaſcitur, magis in cibos admittitur. Vtraꝙ urit, calfacit, exulcerat. Vrinã ciet. Mẽſtrua pellit. Aluũ ſiſtit potu ciboue. Letaliũ medicamentorũ antidotũ eſt, ſi ſemen ex uino aceta=

buli menſura ebibatur. Folia per ſe præſumpta, aut cum nuce iu glande aridisq́; ficis, inefficaces uenenorum uires reddunt. Contra ſerpentes ſimili modo ſumere conuenit. Genituram cibo potuue extinguit. Cum anetho ſicco decocta, tormina ſedat. Facit ad pectoris laterumq́; dolores, difficultatem ſpirandi, tuſſes, pulmonis inflamationem, coxendicum articulorumq́; cruciatus, & rigores febrium circuitu repetentes, pota ut antedictum eſt. Item ad inflationes coli, uuluæ, rectiq́ inteſtini, decocta et impoſita. Fœminas uuluę ſtrangulatu liberat, ſi a genitali ſede tenus cum melle ſubijciatur. Feruefacta ex oleo & pota uentris tineas excutit. Articularijs doloribus ex melle, aquę īter cutem cū ficis illinitur. Eiſdē in potu auxiliatur, decocta in uino ad dimidias partes, & oblita, Cruda conditaq́ cibo, uiſus aciem excitat. Dolores oculorum cum polenta lenit. Doloribus capitis cum roſaceo & aceto illita auxiliatur. Proflueñtem naribus ſanguinem ſiſtit, trita & indita. Teſtium inflammationibus cum laureis folijs impoſita, & eruptionibus papularum cum myrto & cærato prodeſt. Cum pipere autem & nitro affricta, albę uitiligini medetur. Cum eiſdem illita formicationes tollit, & uerrucas quæ thymi florem repręſentant. Contra impetigines cū alumine & melle utiliſſime imponitur. Succus in mali punici calice calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Hebetudinem oculi qui ſenſere, rūta cum fœniculi ſucco ac melle perunctii iuuantur. Ignem ſacrum, ulcera quę ſerpunt, aut in capite manant, cum aceto roſaceo & ceruſa perſanat. Manſa alliorum Ceparumq́; acrimoniā domat. Montana ſi copioſius eſtur interficit. Dum florem promit & ad murias colligitur cutem inflat & rubore quodam inficit, cum pruritu ac uehementi inflammatione. Oportet itaq́ eā unctis antea manibus & facie colligere. Tradunt ſuccum gallinaceis pullis inſparſum feles arcere. Adijciunt eam quæ in macedonia circa Olcimum amnem prodeat, comedentes interimere.

Montoſus autem is locus, piperis ſcatet, Semen eius potum contra inteſtina uitia efficax eſt. In antidotis cõmode additur. Contra incontinentiam urinę toſtum ſemen ſeptenis diebus potui datur. Radix huius montanum Moly uocatur. Syluestris ruta ſatiuæ ſimilis eſt. Prodeſt comitialibus & coxendicum doloribus. Menſtrua mouet. Partus enecat. Acrior eſt uiribus q̃ hortenſis & ualidor. Syluestris utpote noxia, cibis abdicatur.

¶ De Sylueſtri Ruta. Cap. li.

r Vtam ſylueſtrem aliqui appellant Hypericon, *alij* Androſæmon, *alij* Coron, *alij* Camæpityn, *Romani* Hederalem, *aut* Centonalem, *aphri* Churma ſemmaced. *Odor ſeminis reſinoſus eſt. Ideo chamępitys aliquibus nominatur. Frutex eſt ſurculoſus, rubeſcens. Folia rutę figura, flores lutei, qui digitis trita ſanguineo ſucco manant. Vnde androſæmon uocitarunt. Ramuli ſubhirſuti. Siliquæ tereteis hordei effigie, in quibus ſemen nigrum reſinam olens. Gignitur in cultis & aſperis. Vrinam ciet. Menſes appoſitu trahit. Pota cum uino quartana liberat. Folia cum ſemine ambuſtis illitu medentur. Et diebus quadraginta epota iſchiadicos ſanant. Vocant etiamnum hoc modo ſylueſtrem* Rutam, *quod in* Cappadocia & Galatia *aſię finitima* Moly *dicitur. Frutex eſt qui ab una radice multos emittit cauliculos. Folijs multo q̃ alterius* Rutæ *longioribus, teneriori buſq; odore graui, flore candido, capitulis in cacumine paulo maioribus q̃ ſatiuę* Rutæ, *quę tribus maxime partibus conſtant. In quibus triangulum ſemen, ſubruffum, guſtu amarum recluditur. Cuius eſt uſus. Semen autumno matureſcit Quod cum melle, uino, croco & fœniculi ſucco, ac gallinaceo felle, teritur contra retuſam oculorum aciem. Sunt qui eam armalam uocent, Syri* Beſaſſan. *Qui* Cappadociam *incolunt,* Moly, *quoniam quamdam cum* Moly *ſeruet ſimilitudinem. Radice nigra, flore candido. In collibus & lęto ſolo prouenit.*

❡De Moly. Cap. lii.

Oly aliqui ſylueſtre Leucoion appellant. Folia habet
m graminis, latiora, humi ſparſa, Florem albę uiolę ſimi
lem, ſed minorem, lactei coloris. Caulem candidũ qua
ternum cubitorum. In cuius cacumine ineſt aliquid quod alij ſpe
ciem referat. Radix parua, bulboſa, quæ mirum in modum ua=
let ad aperiendas uuluas, ſi trita cum irino unguento in peſſo
ſubijciatur. ❡De Panace. Cap liii.

Anax nonnullis Heracleum dicitur. Ex quo Opopa=
p nax colligi ſolet. Plurima ex pte in Beotia & in Pho
cide Archadię naſcitur. Ibiq; compendij cauſa ſtudio=
ſe colitur. Folijs eſt aſperis, in terra iacentibus, herbacei coloris,
ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartito diuiſis. Cau
le ut ferulę altiſſimo, qui lanugine quadam incaneſcit. Folijs etiã
minutioribus obſitus. Muſcarijs ceu anethi in cacumine. flore lu
teo, & ſemine odorato feruenteq;. Radices habet multas ab ori=
gine una candidas, graue olentes, craſſi corticis & amari. Naſci
tur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur ſuccus inciſa
radice, recenti caulium pullulatu. Ea candidum ſuccum emittit,
qui ſiccatus in ſumma cute croceum colorem contrahit. Effluen=
tem autem ſuccum excipiunt. folijs excauato ſolo ſtratis, quę ſic=
cata tolluntur. Simili modo caule meſſibus inciſo, profluentem
ſuccum eximunt. Meliores ex radicibus albę, rigidæ, & ſiccæ,
inguſtabiles, aromaticę. feruentes guſtu. Fructus ex media feru
la cibo idoneus eſt. Sed ex agnatis ſtolonibus, ab uſu cibario ab
horret. Maxime in hoc ſucci genere probatur, q̃ amariſſimus, in=
terne albus, aut ſubfuluus foris ad croci colorem inclinans, lęuis,
pinguis, friabilis ſtatim in aqua eliqueſcens, graui odore. Niger
improbatur ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cæra. Sed
ſynceri experimentum eſt, ſi digitis in aqua friatus reſoluatur,
& lacteſcat. Excalfacit, mollit, extenuat. Febrium rigoribus,

nulſis, ruptis, laterum dolori, torminibus, ſtillicidio urinę conuenit. Contra ueſicę ſcabiem ex aqua mulſa aut uino bibitur. Men*ſes trahit.* Fœ*tum enecat. Inflationes quę uuluam male habent, duriciaſq; ex melle impoſitus diſcutit. Iſchiadicis illinitur.* A *copis & capitis medicaminibus ammiſcetur.* C*arbunculos rumpit.* Podagricis *cum uua paſſa illitus ſubuenit.* Dolore *dentium liberat, cauis inditus.* O*culorum aciem excitat.* Ex *eo & pice optimum fit emplaſtrum contra beſtiarum morſus, quę in rabiem efferantur.* Ramenta *radicis uuluæ admota, partus extrahunt.* Ad *uetera ulcera efficax eſt.* Nudata *oſſa corpore operit ſi trita cum melle illinatur. Semen cum abſinthio ſumptum menſes pellit.* Cum *ariſtolochia prodeſt, aduerſus animalia quę uenenū eiaculantur.* Contra *uuluę ſtrangulatus in uino bibitur.*

De Panace Aſclepij. Cap. liiii.

P Anax *aſclepij caulem a ſolo emittit tenuem, cubitalē, geniculatum, maioribus ꝙ fœniculi folijs, hirſutioribus odoratis, aureo flore, acri, odorato, ex muſcariis dependente.* Radix *parua eſt & tenuis.* A*uxiliarem uim habent flores & ſemina, contra ulcera, phagedænas & tubercula, ſi trita cū melle imponantur.* A*duerſus ſerpentes ex uino bibūtur, et cū oleo illinuntur.* Aliqui *panaces ſylueſtre origanum uocant, alii* Cunilam *de qua in origani mentione diximus.*

De Panace Chironio. Cap. lv.

P Anaces, *chironium in* Pelio *monte maxime prouenit.* Folium *eius amaraco ſimile.* Flos *aureus.* Radix *parua quæ non alte demittitur, guſtu acris.* Pota *radix ſerpentium ueneno reſiſtit.* Illita *coma eadem pręſtat.*

De Liguſtico. Cap. lvi.

L Iguſticum *quod alii* Panaceam, *alii* Panaces *uocant, plurimum in* Liguria *naſcitur, in monte apennino alpibus cōtermino.* Vnde *nomen traxit.* Panaces *ir coię*

non ab re appellant. Quoniam & radice & caule heracleotico panaci ſimile ſit, & uiribus eiſdem prȩditum. Gignitur in altiſſimis aſperiſq; montibus, ac umbroſis, maxime iuxta riuos. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia ſerulȩ campanȩ, molliora, odorata, prope uerticem graciliora, & longȩ magis diuiſa. In cacumine muſcariū, in quo ſemen dependet nigrum, durum, & oblongum, fœniculo proximum, guſtanti acre & aroma olens. Radix candida, heracleotici panacis ſimilis. odorata. Radicis ſeminiſq; uis excalfactoria concoquēs. Prodeſt ad inteſtinos dolores, tumores, concoctiones. Item ad inflationes, prȩſertim quibus ſtomachus turgeat. Et contra ſerpentiū ictus. Vrinas & menſes potu trahit. Eoſdem prȩſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus ammiſcetur. Stomacho perq̄ utile. Quare pro pipere utuntur eo indigenȩ ad obſonia. Adulteratur ſemine quodam ſimili. Quod facile guſtu diſcernitur. Amarum enim eſt. Alij ſemen fœniculi aut Seſelis ammiſcentes Liguſticum dolo uitiant.

¶ De Paſtinaca. Cap. lvii.

Paſtinacam ſyluestrem, aliqui Geraſcoriam uocant, Latini ruſticam paſtinacam, aliqui Carotam, Ægyptij Babubyron. Aphri Sicham. Folia Gingidij habet, latiora ſubamara, caulem rectum, ſcabrum. Vmbellam ſimilem Anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpureū quiddam ferme croceum. Radix digiti craſſitudine, dodrantalis, odorata, quȩ cocta manditur. Semen potum uel impoſitū menſtrua mouet. Iis conuenit in potione, quos urinȩ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut ſi aqua cutem ſubijt. Serpentum morſibus ictibusq; prodeſt. Prȩſumentes eam nulla affici iniuria a ſerpentibus traduntur. Conceptus adiuuat. Radix urinā pellit. Venerem ſtimulat. Partus appoſita eijcit. Folia trita & cum mele impoſita phagedenas ulcerum purgant. Satiua ad eadem

dem pollet, in efficacior tamen, & cibo aptior.

De Seſeli. Cap. lviii.

Eſeli maſſilienſe quod nonnulli Sphagnon uocant, fo
ſ *lia* Fœniculi *habet, craſſiora, caulem uegetiorem.* Vm
bellam Anethi, *in qua ſemen oblongum, anguloſum,*
deguſtanti acre. Radix *longa eſt, iucundi odoris.* Semen *& ra*
dix excalfaciendi uim habent. Potu ſtranguriȩ et orthopnœȩ me
dentur. Suffocationibus mulierum comitialibusq́; proſunt. Men
ſes & partus trahunt. Ad omnia interna mala pollent. Tuſſim
ueterem ſanant. Semen *cum uino potum concoquit & tormi=*
na diſcutit. Epialis *febribus utile.* Contra *perfrictiones in itineri*
bus, cum pipere & uino bibitur. Capris *cæterisq́; pecudibus da*
tur in potu, quo facilius ſuos fœtus enitantur.

De Æthiopico Seſeli. Cap. lix.

Ethiopicum Seſeli *quod* Ægyptij Cyonum *phricē uo*
a *cant, folia habet* Hederȩ, *minora & ad* Periclymeni
modum oblonga. Frutex *nigricat, palmitibus in bina*
cubita extenſis, ramis ſeſquipedalibus, capitulo Anethi. Semine
in Tritici *morem denſo, nigro, amaro, maſſilienſi odoratiore &*
acriore, multum ſuaui.

De Peloponenſi Seſeli. Cap. lx.

Elopponenſe *folia habet* Ciutȩ, *latiora, & craſſiora.*
p Caulem *ſupra maſſilienſis magnitudinem ferulaceū,*
& latum in cacumine capitulum, in quo ſemen latius
odoratum, & carnoſum pendet. Eiſdem *uiribus prȩditum eſt.*
Naſcitur *in aſperis, riguis & collibus.* Inuenitur *etiamnum in*
Ida *monte.*

De Cretico Seſeli. Cap. lxi.

Ordyliū *q̄d aliqui* Creticū Seſeli *uocāt iuxta* Ciliciā
t *ĩ ameno mōte naſcitur, hȩrbula ſurculoſa, ſemine du*
plici rotūdo, ſcutulorū effigie, odorato ſubacri. Cōtra
urinȩ difficultatē bibitur. Potu *cit mēſes.* Succo *ſeminis cauliſq;*
uirentis, ternis obolis ex paſſa decem diebus hauſto, renes ſanan

tur. Efficax eſt radix ad ciendas pectoris excreationes in delin ctu cum melle. ❡ De *Siſone.* Cap. lxii.

Iſon exiguum ſemen eſt in Syria natum, Apio ſimile ſ nigrum feruens, oblongum. Contra lienis uitia bibitur. Vrinæ difficultatem potu emendat. Remoratos menſes citat. Quo in cõdimentis cũ cucurbita & aceto indigenę utunt. In cacumine granula multa gerit. ❡ De *Aniſo.* C. lxiii.

Niſum ſemen paruum eſt in Syria natum, apio ſimi a le eſt, magnum, feruens, oblongum. Contra lienẽ & urinam quę ægre redditur, bibere prodeſt. Retardatos menſes pellit. Id incolę ad condimenta uſurpare ſolent, & cũ Cucurbita in aceto decocta aſſumunt. Aniſum in ſumma excal facit, exiccat, Oris halitum iucundiorem facit. Doloris leuamen tum pręſtat. Vrinam ciet. Aquam quæ ſubijt cutẽ diſſipat. Potum ſitim cohibet, animalium uenenis aduerſatur. Valet ad inflationes aluumqꝫ. Alba fœminarum profluuia ſiſtit. Lac ad mã mas elicit. Venerem ſtimulat. Dolores capitis leuat ſuffitum nari bus. Cum roſaceo tritum, inſtillatumqꝫ fractis auribus medetur. Melius ſemper recens, plenum, non furfuroſum, odore præſtans. Inter prima laudatum eſt creticum. Proximũ ægyptium.

❡ De *Caro* Cap. lxiiii.

Arum ſemen eſt uulgaris noticiæ. Excalfacit. Vrinã c concitat. Stomacho utile. Os cõmendat. Concoctionẽ adiuuat. Mistum antidotis & oxyporis aniſi uicem prębet. Radix cocta paſtinacę modo manditur.

❡ De *Anetho.* Cap. lxv.

Nethum quod eſtur, aliqui Polygida uocant, alii ani a cetum. Magi Cynocephali geniturам, aut capillos, alii Mercurii ſemen, Latini anethum, aphri Siciriam, Ægyptij adracum. Daci Pulpum. Aridi anethi comę ſeminiſqꝫ decoctum, potu lac euocat. Inflationes & tormina ſedat. Aluum

Vomitioneſq; ſiſtit. Vrinas ciet. Singultus lenit. Oculorũ aciem hebetat, Geniturã reſtinguit aſſidue potum. Fœminis uuluę malo opportunis ad deſeſſiones utile. Condylomata illitus eius cinis tollit.

De Cumino ſatiuo. Cap. lxvi.

Cuminum ſatiuum ori gratũ eſt. Sed multo magis Æthio picũ, quod Hippocrates regiũ appellauit. Secundũ locũ tenet Ægyptiũ. Reliqua ſequuntur. Prouenit in Galatia, in aſia Cilicia, et Therẽtia, et pleriſq; aliis tractibus. Excalfacit, adſtringit, exiccat. Ad tormina inflationesq; conuenit, coctũ et cũ oleo inditũ, aut cũ hordeacea farina illitũ. Orthopnoicis datur in poſca. Demorſis a ſerpẽte in uino. Teſtiũ collectionibus auxiliatur, impoſitũ cũ uua paſſa, aut lolii farina cęra to'ue. Menſiũ abũdantiã inhibet. Cõtritũ aũt in aceto et naribus obiectũ, ſanguinis profluuia ſiſtit. Colorẽ bibentiũ aut punctorũ mutat in pallorẽ.

De Syluestri Cumino. Cap. lxvii.

Syluestre Cuminum ſiue ſyluaticum, plurimum efficacius q; in Lycia & Galatię Aſia, atq; Carthagine Hiſpaniæ gignitur. Frutice paruo dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis foliis tenuibus, ueluti ſerratis, & Gingidii diuiſura. In cacumine capitula quina aut ſena habet, mollia, rotunda, in quibus eſt ſemen acroſum, guſtu ſatiuo acriore. Naſcitur in collibus. Bibitur ſemen ex aqua aduerſus tormina inflationeſq;. Item cõtra uenenatas beſtias ex uino. Singultus ex aceto ſedat. Stomacho utile quem humor uexat. Sugillata tollit, ſi manducatum cum melle & uua paſſa illinatur. Teſtium inflammationibus, adiectis eiſdem medetur. Eſt et aliud ſylueſtris. Cumini genus, ſatiuo non diſſimile, quod a ſingulis floribus penſilia promit corniacula, in quibus ſemen eſt melanthio ſimile. quod potum oĩum ſerpentiũ morſibus præſidio eſt. Calculoſis et iis qui urinę ſtillicidio uexantur, aut concretũ ſanguinem cũ lotio reddunt auxiliatur. Sed apii ſemen ferueſactũ poſtea bibendũ eſt.

¶De Ammio. Cap.lxviii.

Mmi Latini Ammiũ alexandrinũ, nonnulli aethiopi
a cum quidam regium Cuminum appellant. Pleriq; di
uerſarum naturarum eſſe aethiopicum Cuminum & ammium exiſtimant. Vulgo notum eſt, ſemen exile, multo minus Cumino, Origanum reſipiens. Eligendum eſt purum, minime furfuroſum. Vis ei excalfactoria. feruens & exiccans. Facit ad tormina, urinæ difficultatem, ſerpentium ictus cum uino potum. Menſtrua ciet. Miſcetur derodentibus cantharidum medicamentis, quæ Ecdoria uocant, ut inde exortis urinæ difficultatibus reſiſtat. Sugillata cum melle tollit. Colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitũ cum uua paſſa aut reſinas uuluas purgat.

¶De Coriano. Cap.lxix.

Oriũ aut Corianum Ægyptij Ochion uocant. Vul-
c garis eſt notitiæ. Vim refrigeratoriam habens. quare
illitum cum pane aut polenta, ignibus ſacris, & ulceribus quę ſerpunt medetur. Epinyctidas cum melle uel uua paſſa, teſtium inflammationes, carbunculosq; ſanat. Cum faba freſa ſtrumas & tubercula diſcutit. Tineas interaneorũ expellit, ſemen cum paſſo potum. Geniturã adauget. Largius tamẽ ſumptum, mentẽ non ſine periculo mouet. quare continuo & copioſiore uſu abſtinendũ. Succus cum ceruſa, ſpuma ue argenti, nec non aceto & roſaceo illitus, ardẽtes ſummę cutis inflãmationes emendat.

¶De Hieracia. Cap.lxx.

Ieracia magna, alijs Sonchites, Romanis Lampuca,
b Pœnis Sithileas, caulẽ emittit aſperũ, ſubrubrũ, ſpinoſum, cauum, folia, ex interuallis rariuſcule diuiſa, ſimilia Soncho per ambitum, luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerandi habet & modicæ ſubſtringendi. Vnde illita, ſtomacho ęſtuanti, inflammationibusq; prodeſt. Succus eroſionem ſorbitione mitigat. Herba cum radice illita, uibratis a ſcor-

pione ictibus auxiliatur. ¶De Hieracia parua. Cap.lxxi.

Ieracia parua,quam aliqui Sonchiten , alij Entimon
h *agrion, Romani Intybum ſylueſtrẽ uocant, folia ex interuallis habet diuiſa in ambitu.Cauliculos teneros, uirentes,in quibus lutei flores orbem circinantes emicant. Vim ſuam ad eadem ad quę ſuperior impendit.* De Apio.C..lxxii.

Atiuum Apium ad eadem quę Coriandrum conuenit.
f *Inflammationibus oculorum cum pane aut polẽta illinitur. Aeſtuantem ſtomachum mulcet. Mammarum duriciam reprimit. Vrinam ciet, ſiue crudum ſiue coctum edatur Decoctum eius radicisq; potu,uenenorũ noxę reſiſtit , quũ uomitiones excitet. Aluum cohibet. Semen uehementius urinam pellit. Contra ſerpentium uenena,aut epotam argenti ſpumam auxiliatur. Inflationes diſcutit. Ammiſcetur medicamentis quæ dolorum leuamẽta preſtant, Theriacis quoq; ac tuſſis remedijs.*

¶De Eleoſelino. Cap.lxxiii.

Leoſelinum quod a quibuſdam Pedinon, ab alijs hy
e *droſelinon agrion. Romanis apium ruſticum appellatur. In humidis naſcitur. Satiuo grandius & ad eadem efficax.* ¶De Oreoſelino. Cap.lxxiiii.

Reoſelinon quod aliqui Petroſelinon ſylueſtre appel
o *lant, ægyptij anonim, caule eſt palmum alto, ab radice tenui exeunte. Ramis & capitulis cicutę, multo tamen tenuioribus, ſemine cumini, oblongo, acri, et odorato, tenui. Naſcitur in petroſis & montibus. Vrinam ciet ſemine ac radice in uino potis. Menſes trahit. Antidotis necnon medicamentis urinam cientibus, & excalfactoriis, inſeritur. Nec hallucinari nos oportet exiſtimãtes oreoſelinũ eſſe, qđ in ſaxis prouenit. Aliud.n.eſt petroſelinũ.* ¶De Petroſelino. Cap lxxv.

Etroſelinum in Macedonia prouenit, in pręruptis lo
p *cis. Semine ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olen*

te Vrinam cit ac menſtrue. Contra ſtomachi & coli inflationes & tormina prodeſt. Laterum, renum, et ueſicæ doloribus in potu ſubuenit. Ammiſcetur antidotis urinam cientibus.

¶ De Oluſatro. Cap. lxxvi.

Ippoſelinum aliqui Grielon, alij Agrioſelinum, Latini Oluſatrum appellant, aliqui Smyrnion, quamuis aliud ſit, quod proprie Smyrniõ dicitur, ut paulo poſt referemus, Eſt autem maius, & ſatiuo apio candidius. Caule alto, cauo, molli, habente ueluti lineas. Folijs latioribus, in puniceum uergentibus, coma Roriſmarini. Depẽdẽtibus in cacumine corymbis, anteq̃ defloreſcat. Ea ſemine turget nigro, oblõgo, acri, ſolido, aromatico. Radix demittitur tenuis odorata, candida, quæ os commendat. In umbroſis & paluſtribus enaſcitur. Olerum generis ut Apium. Radix cruda cocta ue eſtur. Folia cum caulibus decocta manduntur, et p ſe aut cũ piſcibus præparantur, crudaq; muria condiuntur. Vim hanc habet ut poto ſemine ex mulſu uino mẽſes cieat. Rigentes calfacit potu aut illitu. Vrinæ ſtillicidio auxiliatur Radix eoſdẽ præſtat effectus.

¶ De Smyrnio. Cap. lxxvii.

Myrnion quod in Cilicia Petroſelinum uocant, paſſim in amano monte gignitur. Caulem habet apij & ſtolones multos. folia latiora, pinguia, ad terram infracta robuſta, odore, medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum langueſcente. Capitibus caulium orbiculatis ut anethi. Semine braſſicę, rotundo nigro, acri, myrrhæ ſapore. Ita ut alterum alterius loco cedat. Radix quoq; odorata, guſtu acri. Fauces mordet, ſuccoſe, mollis. Cortex eius foris niger, intus uiridis aut ſubalbidus. Naſcitur in ſaxoſis et collibus, atq; ſqualidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbę & ſeminis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obſonia utuntur. Aluum ſiſtunt. Radicem contra ſerpentium ictus bibere conuenit. Tuſ=

ſes & orthopnœas mitiget. Vrinę difficultati medetur. Recentes tumores, collectiones, duricias q́; diſcutit. Illita uulnera ad cicatricem perducit. Partus abortu uitiat, ſi feruefacta ſubiciatur. Semē lienis renū et ueſicę uitijs prodeſt, mēſes et ſecūdas pellit. Cōmode datur iſchiadicis in uino. Inflationes ſtomachi lenit, ſudores ciet et ructus. Semen peculiariter datur hydropicis i potu, & contra febriū circuitus.

¶ De Elaphoboſco. Cap. lxxviii.

Græci elaphoboſcon, aliqui Elalphicon, alij Nephrion, alii Ophigenion, nonnulli Ophioctonon aliqui Herpyxen, alij Limen uocant, Romani cerui ocellum, Ægyptij Chemin, Aphri aſchanacam. Fœniculaceus caulis eſt, aut Rorimarino ſimilis, geniculatus, folijs duum digitorum latitudine, ut Terebinthi prælongis, aliquantum aſperis, circumfractis. Adnata multa caulis habet ferentia umbellas. Anethi ſimiles, et ſemina eiuſdem florem ſubluteum. Radice ternum digitorū longitudinis, et craſſitudinis unius, candida, dulcis, eſui apta. Caulis tener pro olere manditur. Contra ſerpentium ictus, datur ſemen in uino. Fama autem eſt hoc pabulo, ceruas ſerpentiū morſibus reſiſtere.

¶ De Fœniculo. Cap. lxxix.

Foeniculū ſi hęrba edatur aut ſemē cū ptiſana bibatur, mammas lacte replet. Comę decoctum in renum doloribus ſubditum proficit, quippe quod urinam excitet. Contra ſerpentium ictus in uino conuenienter bibitur. Menſes ciet. In febribus nauſeam & ſtomachi feruorē, ex aqua frigida potum ſedat. Contritę radices et cū melle illitę, morſibus canū medentur. Succus caule et folijs exprimitur, et in ſole ſiccatus in medicamenta adijcitur, quę ad excitandā oculorum aciem commode temperantur. Extrahitur etiā ſemine uiridi ramulis q́; & radicibus prima germinatione incaſis. In Iberia ſuccum reddit gūmi ſimilē. Caulē mediū dū hęrba floret ruſtici demetunt ignem q́; admouent, quo facilius ui caloris exudans, gummi remittat.

Quod effimatius ſucco eſt ad medicamenta oculorum.

¶ De Erratico fœniculo. Cap.lxxx.

Reci hippomarathrum, aliqui Marathin, alij Mara-
g *thrum agrion, ægyptij Sampſoth, Magi Thymarno-*
lion, Latini fœniculum erraticum, aliqui Mion, Galli ſi
ſtrameor. Syluestre eſt fœniculum, magnum. Fert autem ſemen Canchry ſimile. Cuius radix iucunde olet, potaq; ſtranguriæ medetur. Menſes impoſita ciet. Ventrem ſiſtit, radice aut ſemine poto. Cōtra ſerpentū morſus auxiliatur. Calculos cōminuit. Regium morbū expurgat. Lactis abundantiam facit. Decoctū foliorum hauſtum, fœminas a partu purgat. Traditur aliud Hippomarathri genus longo exili & anguſto folio ſemine coriandri, rotundo, acri, & odarato Excalfaciendi naturam habet, & uiribus fœniculo reſpōdet. Ad oīa īfirmius. De Dauco. C.lxxxi

Aucum aliqui Dircæum uocant. Creticum, folijs fœni
d *culo ſimile minoribus et tenuioribus, caule dodrantali*
umbella coriandri, flore albo, ſemine acri, candido, hirſuto. ſuauiſſimi odoris in mandendo. Radix digitali craſſitudine & palmi longitudine adoleſcit. In ſaxoſis naſcitur, & locis ſole illuſtratis. Aliud eius genus ſylueſtri Apio ſimile, acre, odoratum, aroma olens, feruentis guſtus. Probatiſſimum Creticum. Tertium aſſignatur genus folijs coriandri, floribus albis, capite & ſemine anethi, muſcario paſtinacæ, ſemine oblongo ceu cumini, acri. Oīum ſemen excalfacit potum. Vrinā mēſes et partus extrahit. Torminibus liberat. Veterē tuſſim mitigat. Phalāgiorum morſibus potum in uino auxiliatur. Tumores illitu diſcutit. Seminis dumtaxat in alijs generibus inualuit uſus. In cretico ēt radicis. Quę maxime cōtra uenenatorum iniuriā in uino bibitur. ¶ De Delphinio. Cap lxxxii.

Elphiniū gręcis Diachyſis, alijs diachytos, alijs paralyſis
d *alijs camarus, alijs Hyacinthus, alijs delphinias, alijs Ne*

riadion, aut Soſandron, aut Cronion, Romanis Bucinus minor uocatur. Surculos emittit a radice una ſeſquipedales, aut maiores, a quibus folia exeunt parua, tenuia, diuiſa, prælonga, quæ Delphinorum *effigiem repreſentant.* Vnde *tractum nomen eſt. Flos uiolę albę non diſsimilis, purpureus, & ſemen in ſiliquis, milio proximum.* Quo *non aliud utilius bibi poteſt, ab ſcorpione percuſſis.* Aiunt *enim obiecta hęrba, ſcorpiones reſolui atque ignauos torpeſcere.* Semota *uero ea, ſeſe recolligere.* Prouenit *in aſperis & apricis.*

¶ De altero Delphinio. Cap. lxxxiij.

A Lterum *eſt* Delphinium *quod* Romani Bucinum *uocant, ſuperiori ſimile, ſed folijs & ramis longe gracilius.* Viribus *eiſdem pollet, ſed non ita efficacibus.*

¶ De Pyrethro. Cap. lxxxiiij.

P Yrethrum *aliqui* Dorycnion, *alij* Pyrinon, *alij* Pyroton *aut* Pyrothron, *alij* Arnon *piriten,* Magi *Piriten.* Romani *Saliuarem uocant.* Folia *caulemq; emittit ut* Daucum *ſyluestre & fœniculum, umbellamq;* Anethi *circinatæ rotunditatis.* Radix *longa eſt pollicis craſſitudine, guſtu feruidiſſimo.* Pituitam *elicit.* Ideo *in dolore dentium decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur.* Manſa *pituitam extrahit.* Sudores *ciet, perunctо ex oleo corpore.* Diuturnis *rigoribus efficax.* Contra *perfrictiones membrorum, reſolutionesq; eximie conducit.*

¶ De Roſmarino. Cap. lxxxv.

D Vo Roſmarini *genera.* Alterum *fructiferum, aliquibus* Zea *aut* Campſanema *appellatum.* Cuius *ſemen* Canchrys *uocatur.* Folia *fœniculi habet, craſſiora & latiora, in rotę ſpeciē humi ſparſa, iucunde olentia, caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis concauū aliis.* In *cacumine umbellam in qua ſemen copioſum, candidum, ſphondylo ſimile, rotundum, anguloſum, reſinaceum. quod in mandendo linguam exurit.* Radix *thus redolet, candida, pręgrandis.* Eſt *& alterū om=*

uino conſimile, ſemen ferens latum, nigrum uti ſphondylion odoratum, minime exurens, radice foris nigra, intus alba. Verum id quod ſterile dicitur illorum plane ſimilitudinem refert. Sed neq; caulem neq; florem neq; ſemen promit. Naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Trita omnium herba cõmuniter hęmorrhoidum profluuia ſiſtit. Sedis inflãmationes et condylomata mitigat. Concoquit ſtrumas et abceſſus, qui ad maturationẽ ęgre perducuntur. Siccę radices cum melle ulcera purgant. Torminibus medentur cum uino potę. Et contra ſerpentium morſus conueniunt. Menſes & urinas cient. Veteres tumores illitu diſcutiunt. Tam radicis q̃ herbę ſuccus adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum ſemen ad eadem pollet. Si comitiale malũ ſentiatur, aut uetus pectoris uitium, auxilio eſt. Regio morbo laborantibus cũ uino et pipere datur. Sudores mouet cum oleo punctum. Ruptis & conuulſis prodeſt. Podagris cum loliacea farina et aceto tritum illinitur. Purgat uitiligines, addito aceto q̃ acerrimo. Semine in potionibus utendum, eius quidem quod Canchryn non ferat. Quippe illud ſua acrimonia arteriam exaſperat. Roſmarinum cum ericæ naſci, folijs lactucæ ſylueſtris, aſperioribus, candidioribusq;, radice breui, Theophraſtus author eſt. Potumq; idipſum alterutra parte purgare.

De Cancry. C.lxxxvi.

C Anchrys uim habet excalfaciendi et uehementer exiccandi. Quare abſtergentibus medicamentis inſeritur. Contra oculorum fluctiones capiti illinitur, ita ut tertio die ſoluatur.

De Roſmarino coronario. C. lxxxvij.

R Oſmarinũ quo coronarii utuntur, ramos mittit tenues et circa eos folia minuta, denſa, longa, exilia, ſubter incana, ſuperne uirentia, graui odore. Excalfactoria ui prȩditũ eſt. Regium ſanat morbũ, ſi decoctũ in aqua ante exercitationes bibatur, et ubi laborans exercitationi ſe crediderit, in balnea deſcendat, et merum potet. Acopis gleucinoq; unguento

commiſceri ſolet. ¶ De Sphondylio. Cap. lxxxviij.

Phondyliū aliqui Arangen uocant, alii Phalágion, alii Aſtereion, nonnulli Neſyrin aut Sphondylin, quidā Chorodanon, aut Oenāthen, Romani hęrbā rutinalē, Ægyptii Apſaphear, Magi Oſirin. Folia Platani et Panacis habet. Caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius aſſurgentes, in quorū cacumine ſemen duplex Seſeli ſimile ſed latius, candidius et magis paleaceum, grauis odoris. Flores eius albi aut pallentes. Radice Raphani candida. Naſcitur in paluſtribus et aquoſis. Potum ſemen pituitam ꝑ aluum extrahit. Medetur iocineris uitiis, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, uuluarū ſtrāgulationi. Veternoſos ſuffitu reuocat. Cū oleo cōmode infunditur capitibus phreniticorū, & lethargicorum, Item capitis doloribus. Cum ruta illitum ſerpentia ulcera cohibet. Datur radix contra regium morbū, & iocineris uitia. Circumraſa eadem callos fiſtularū derodit. Recentis floris ſuccus exulceratis auribus, purulentiſq; accommodatur. Qui cęterorum ſuccorum more exprimi, de in recondi ſolet. ¶ De Ferula. Cap. lxxxix.

Viridis ferula medulla pota utilis ē ad cruētas excreationes, cœliacoſq;. Cōtra uiperarū morſus in uino daẗ. Erūpētē naribus ſāguinē īdita ſiſtit. Semē potū torminoſis auxiliaẗ. Sudores ciet uncto ex oleo corpe. Caules ſi edantur, capitis dolores faciūt. Muria cōdiūẗ. Ferula itaq; caulē profert ternū ſępe cubitorū, folia feniculi, lōge aſpiora, et latiora. quæ ab imo caule uulnerata, ſagapenū efficiẗ. De peucedano. c. xc.

Eucedanum aliqui Agrion uocant, alii agriophyllon, Magi bonum dæmonem, Romani Satariam. Caulē emittit tenuem, gracilentum. Fœniculo ſimilem. Comam habet ſtatim ab terra folioſam ſpiſſamq;. Flore luteo, radice nigra, craſſa, firma, graui odore, ſucoſa. Gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluenſq;

e plaga ſuccis umbrę mandatur. In ſole ſiquidem confeſtim eua neſcit. Colligitur capite prius & naribus roſaceo perfuſis, ne ca pitis dolor premat, & uertigo ſentiatur. Aſſata radix utilior fit. Tam lac quã ſuccus radice & caulibus extrahi ſolet, ſicuti e man dragora. Verum inefficacior lacte ſuccus habetur, & uelocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris ſi militudine, caulibus radicibuſq; adhęrens. Pręfertur ſuccus e ſar donia & Samothrace, colore ruffo, odore graui. feruens guſtu. Ex oleo & roſaceo illitum prodeſt lethargias, phreniticis, uertigi noſis, comitialibus, & longis capitis doloribus, reſolutis, iſciadicis conuulſis. Omnibus in uniuerſum uitijs neruorum, ex oleo et ace to illitum prodeſt. Eius olfactu reſpirant uuluę ſtrangulatus, et ueternoſi reuocantur. Incenſum ſerpentes abigit. Aurium dolori bus conuenienter ex roſaceo inſtillatur. Cauernis dentium indi tum, mitigat dolorem. Contra tuſſim efficaciſſime ex ouo aſſu mitur. Suſpirijs, torminibus, et inflationibus ſubuenit. Ventrem leniter emollit. Lienem abſumit. Difficiles partus mire adiuuat. Facit ad ueſicę cruciatus, & renum diſtentiones potum. Vuluã aperit. Radix ad eadẽ utilis eſt. Sed inefficacior. Eius decoctum bibitur. Farina eius ſordida ulcera purgat, & uetera cicatrice ob ducit. Squamas oſſium extrahit. In cęrata & calfacientia malag mata additur. Eligi debet recens, eſu difficile. firmum, odoris ple num. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta aut pane calli do aut anetho reſoluitur. ¶ De Gith ſeu Melanthio. Ca. xcii.

Gith ex græcis aliqui Melanthium, alij Mecona agrion melana, Romani papauer nigrũ appellant. Exiguus frutex eſt ſępe binos palmos excedens. Folijs ut Sene tionis minutis ſed multo tenuioribus. Capitulo in cacumine te nui, ceu papaueris oblongo, intercurſantibus intus membranis. Quibus ſemen includitur nigrum, acre, odoratum, quod pani bus inſpargitur. Capitis doloribus illitũ fronti, ſubuenit. Diſcu

tit recentes oculorũ ſuffuſiones, tritum ex irino, & infuſum nari bus. Tollit *lepras, lentigines, duricias, tumoreſq; ueruſtos cum aceto illitum.* Circum*ſcarificatos clauos excutit cum uetere uino impoſitum.* Dentium *doloribus decoctũ cum aceto & teda pro= deſt.* Teretes *uentris tineas expellit, perunctо ex aqua umbili= co.* Deſtillatione *laborantes adiuuat, tritum in linteo et olfactũ.* Vrinam *& menſtrua ciet, multis diebus ſumptum.* Et lac *extra hit.* Difficultatem *ſpirandi cum uino potum leuat.* Phalangiorum *morſibus ex aqua drachmę pondere hauſtum auxiliatur.* Incen= *ſo ſerpentes fugantur.* Tradunt *largius epotum enecare.*

¶ *De Laſerpitio & Laſere.* Cap. xciii.

L*Aſerpitium in Syria, armenia, Media, &* Libya *naſci tur, caule ferulaceo, quẽ maſpetum uocant.* Folijs *apio ſimilibus, lato ſemine.* Radix *excalfacit.* In *cibis ęgre concoquitur.* Veſicæ *noxia.* Sugillatis *illita cum oleo, & ſtru= mis, ac tuberculis cum cęrato, medetur,* Iſchiadicis *conuenit cum irino aut cyprino cęrato.* Excreſcẽtibus *circa ſedem tollendis, illi nitur cum putamine mali punici & aceto decocta.* Venenis *po tu reſiſtit.* Os *commendat, cibis aut ſali permiſta.* Laſer *e radice atq; caule ſcarificatis colligitur.* Pręfertur *autem ruffum, traſlu= cens, myrrhæ ęmulum, non porraceũ, odore ualens ſuaui guſtu.* Quod *dilutum facile albeſcit.* Syrenaicũ *ſi quis deguſtarit, hu= morẽ toto corpore ciet, blandiſſimo odore, adeo ut ne os quidem guſtanti niſi paululum ſpiret.* Medicum *& ſyriacum minus uiri bus ualent, & grauiorẽ reddunt odorem.* Laſer *omne anteq̃ ſic ceſcat adulteratur ſagapeno, aut fabæ lomento.* Quod *maleficiũ deprębenditur guſtu, odore, uiſu, & madefactione.* Caulẽ *aliq* Silphion, *radicem magudarin, & folia maſpeton uocauere.* Effi= *caciſſimũ* Laſer, *mox folia, poſtremo caulis.* Acrẽ *uim habet.* In= *flationes facit.* Perunctas *cũ aceto pipere & uino alopecias ſa nat.* Oculorum *aciẽ exacuit.* Incipientes *ſuffuſiones, illitum cum*

melle diſſipat. Cauernis dentium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cum hyſſopo ficis coctis in poſca, os colluitur. Iis prodeſt quos beſtia in rabiem efferata momorderit. uulneribus immiſſum. Valet aduerſus uenena telorum, & animalia omnia, quæ uirus eiaculantur, potum aut illitum. Scorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur. Gangrænis præcoctis immittitur. Et cum ruta, nitro, & melle, uel per ſe carbunculis. Clauos calloſq; prius circum raſos uellit. Cęrato aut aridorũ ficuum carne præmollitum, recentes Lychenas ex aceto ſanat. Et excreſcentia in carne polypoſq; ſi aliquot diebus cum attramento ſutorio aut erugine illinatur. Extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium ſcabricijs opitulatur. Grauẽ ſubitoq; irraucęſcentẽ uocẽm, dilutum aqua ſorbitione confeſtim expedit. Vuã illitum cũ melle reprimit. Anginis ex aqua mulſa utiliſſime gargarizatur. Veſcentes eo latiore colore mangonizat. Tuſſi commode in ſorbili ouo datur, & pleuriticis in ſorbitionibus. In fellis ſuffuſione, & aqua inter cutem cum aridis ficis. Rigores diſcutit cum uino pipere & thure potum. Neruorum contractionibus opiſthotonicisq; datur oboli pondere deuorandum. Hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. Ad lac intus coagulatum bibitur. Comitialibus ex aceto mulſo proficit. Menſes ciet cum pipere & myrrha potum. Cœliacos adiuuat in acino uuę ſumptum. Cum lixiuio autem potui datum repente conuulſis ruptisq; prodeſt. Ad potiones reſoluitur, nucibus amaris, aut ruta & calido pane. Foliorum ſucco ad eadẽ proficitur, ſed multo inefficacius. Cum aceto mulſo manditur, ad expediendam arteriam, maxime cum uox retunditur. Eo cum lactucis utuntur, exitq; in uicem erucę. Fertur & altera Magudaris in Lybia naſci. Radix Laſerpitio ſimilis, ſed minus craſſa, acris & fungoſa. Ex qua non profluit ſuccus. Eiuſdem cum laſere facultatis.

¶ De Sagapenio. *Cap. xciiii.*

Agapenium ferulaceę herbę ſuccus eſt, quę in media ſ naſcitur. Optimũ eſt tranſlucens, fuluo forinſecus colore, & intus albo, neſcio quid inter laſer & galbanũ redolens, guſtu acri. Prodeſt laterũ & pectoris doloribus, tuſſibus uetuſtis, conuulſis & ruptis, Craſſam pulmonis pituitã expurgat. Datur comitialibus, opiſthotonicis, lienoſis. Itẽ cõtra neruorum reſolutionẽ, perfrictiones, & febriũ circuitus in potu. In unguenta probe admittitur. Menſes pellit. Sed fœtum exanimat cum hydromelite potum. Prodeſt ex uino hauſtum ſerpentiũ ictibus. Olfactum ex aceto uuluarũ ſtrangulatus excitat. Oculorum cicatrices, offuſam caliginem, hebetudines, ſuffuſioneſq; detergit. Reſoluitur ſucci modo, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

¶ De Euphorbio. Cap. xcv.

Vphorbia Libyca arbor eſt ferulę ſpeciem habẽs, quę e in monte Atlante iuxta Mauritaniam inuenitur. Ea acerrimo ſucco turget. Cuius eximium feruorẽ expauescentes incolę, ouillos uentres elutos, arbori circũligant, & eminus caulẽ contis incidunt. Confeſtimq; e plaga perinde atq; ua ſe quodam, in uentriculos copioſus lactis humor effluit, pręter id quod ſparſi in humũ, uulnus eiaculatur. Duo ſucci genera. Vnũ Orobi magnitudine ſarcocolę modo emicat. Alterum in uentriculis concreſcit atq; uitreum ſpectatur. Eligendũ eſt tranſlucẽs & acre. Euphorbium adulteratur ſarcocolæ & glutini miſtione. Sed difficile quidẽ experimentum. Quippe cum leui guſtu os accenſum diu detineat, adeo ut quicquid ori obijciatur plane Euphorbium reſipiat. Eius inuentio tempore Iubę regis Libyę cognita extitit. Succus illitu ſuffuſiones diſcutit. Potus tota die exurit. Quare melli collyrijsq; pro acrimonię ratione ammiſceri debet. Coxarũ doloribus prodeſt ĩ odorifera potione hauſtus. Squãmas oſſium eadẽ die eximit. Verum eo utentes neceſſe eſt, linamentis aut ceratis communire corpus, quo oſſa conueſtiuntur

Aliqui memorię prodiderunt, percuſſos a ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi in aſa oſſe tenus capitis cutę, intritus ſuccus infundatur, uulnuſq; poſtea conſuatur.

¶ De galbano. Cap. xcvi.

Albanum ſuccus eſt naſcentis in Syria ferulæ, quod g *nonnulli Metopium uocant Maxime laudatur cartilaginoſum, merum, thuris effigiem prębens, minime lignoſum, retinens nonnihil adiecti ſeminis aut ferulæ, graui odore, neq; humidum neq; aridum. Adulteratur faba freſa & ammoniaco. Galbanum excalfacit, urit, extrahit, diſcutit. Menſes ac partus trahit, appoſitu uel ſuffitu. Lentigines aceto & nitro perunctas tollit. Deuoratur ad tuſſim ueterem, difficultatem ſpirandi, ſuſpiria rupta, conuulſa. Aduerſatur toxicis potum cum aceto & myrrha. Simili modo ſumptum mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus & furunculis. Comitiales et uuluę ſtrangulatus & uertiginoſos olfactu ſuſcitat. Si uratur fugat nidore ſerpentes, & perunctos feriri non patitur. Serpētes cum oleo & ſphondylo circumpoſitum necat. Dentium dolorem oblitum aut cauernis inditum mitigat. Vrinæ difficili prodeſſe exiſtimatur. Reſoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua aut ruta, aut calido pane, mulſa'ue. Alias meconio, ęre uſto, aut felle liquido. Si purgare galbanum uoles, in feruentem aquam demittito. Namq; cum liquefactum fuerit, eius ſordes fluitabunt. quas hoc modo facile ſeparabis. Mundo linteo alligatum in fictili aut ęrea pixide ita pendeat, ut imum uaſis ne tangat. Opertoq; uaſe in feruidam aquam demittito. Sic enim ſyncerum, ueluti per colum eliqueſcet & lignoſum in linteo remanebit.*

¶ De Ammoniaco. Cap. xcvii.

Mmoniacum hęrba eſt, ex qua Ammoniacū fit ſuffi- a *men quod tymiama uocant, aliqui Agazyllon, alii Criotheū, alii Heliuſtrū, Romani guttam appellant.*

Ferulæ

Ferulę ſuccus eſt, quam iuxta Cyrenen Aphricæ gignit. Cuius fruticem cum radice Agaſyllim uocant. Probatur bene colora-tum, ligni & calculorũ expers, thuris ſimilitudine, minutis gle-bis denſum, ſyncerum, nulla ſorde ſpurcatum, caſtor um odore imitans, guſtu amarum. Hoc genus trauſma id eſt friaturam ap-pellant. Quod uero terram & calculos collegit, Phryama quod ſignificat miſturam. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis ora-culum ſuccum ſtillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfa-cit. Tubercula duriciaſq; diſcutit. Potum aluum ſoluit. Partus extrahit. Lienem conſumit, drachmę pondere hauſtum. Articulo rum coxendicumq; doloribus liberat. Auxilio eſt anhelatoribus orthopnoicis, comitialibus. Item quibus humor in pectore coit, ſi cum melle delingatur, aut cum paſanę ſucco ſorbeatur. Cruen-tam urinam pellit. Albugines oculorum abſterget. Genarum ſca briciam abſumit. Tritum autem cum aceto & impoſitum, iocine ris lieniſq; duritias ſedat. Diſcutit toſos, qui in artubus concal-luerunt, cum melle aut cum pice illitum. Laſſitudines & coxen dicum dolores eo perungi utile eſt, cum nitro & cyprino oleo ut ce acopi.

De Sarcocolla. Cap. xcviij.

Sarcocolla lachryma eſt arboris in Perſide naſcentis, pollini thuris ſimilis, ruffa, guſtu amara. Vulnera glu tinat Oculorum fluctiones inhibet. Emplaſtris inſeri tur. Adulteratur ammiſto gummi.

De Glaucio. Cap. xcix.

Glaucium ſuccus eſt herbæ quæ in Hierapoli Syriæ naſcitur, folijs fere cornicu lati papaueris, pinguiori-bus tamen, in terram ſparſis, odoris tetri guſtus ama ri. Tota croceo ſucco madet. Folia in olla fictili ſemifrigidis cli-banis calfaciunt indigenæ, uſq; dum flaceſcant. Deinde contu ſis ſuccum exprimunt. Cuius eſt uſus ad oculorum medicamen-ta. Vt pote cum inter initia refrigeret.

¶ De Glutino. Cap. c.

g Lutinum quod Xylocollan, alij Taurocollan uocant, præſtantiſſimum Rhodiacum, quod ex bubulis corijs conficitur. Id candidum eſt & translucens. Nigrum uero minus probatur. Reſolutum in aceto, impetigines lepraſq; cutis delet. Ambuſtis igni ex aqua calida impoſitum, puſtulas erumpere non patitur. Vulneribus prodeſt melle aut aceto madefactum.

¶ De Glutino piſcium. Cap. ci.

g Lutem piſcium, uenter eſt piſcis cetacei. Prſtat candicans, natione ponticum, ſubaſperum, carens ſquamis, & quod celerrime liqueſcit. Vtile emplaſtris, capitis & leprarum medicaminibus, & tetancthris, quę cutem faciei erugant & extendunt.

¶ De Viſco. Cap. cii.

u Iſcum optimum eſt recens, intus porraceum, extra fuluum, quod aſperi nihil, aut furfuroſi conceperit. Fit acinis in robore naſcentibus, buxeo fruticis folio. Contuſum acinum lauant, & poſtea in aqua decoquunt. Sunt qui commanducando ipſum efficiant. Gignitur quoq; in malo, pyro, & pleriſq; alijs arboribus. quinetiam inuenitur in quorundam fruticum radicibus. Emollit, diſcutit, extrahit. Parotidas, tubercula, cęteraſq; collectiones, ad maturationem perducit. Cum reſina autem & cęra pari, epinyctidas in ſplenio ſanat. Vetera ulcera ſuppurationesq́; quas cacoethe uocant, ex thure mollit. Lienem cum calce, Gagete aut Aſio lapide, impoſitum abſumit. Cum ſandaraca, aut auripigmento illitum ungues extrait. Miſtũ cum calce & uini fæce, ſuam uim intendit.

¶ De Aparinę. Cap. ciii.

a Parinen aliqui Ampelocarpon, alij Omphalocarpon, nonnulli Philanthropon uocant, ramoſam hęrbam & quadrangulam, ex interuallis orbiculato foliorum ambitu, ut in rubia. Flos albus, ſemen durũ, rotundum, concauum,

album, umbilici figura, aſperitate ueſtium tenaci. Ea paſtores co li uice utuntur, ad eximendos e lacte pilos. Seminis caulium ac foliorum ſuccis, potu contra uiperarum phalangiorumq; morſus auxiliatur. Infuſu aurium dolori medetur. Hærba cum axungia trita ſtrumas diſcutit.

¶ De Alyſſo. Cap. ciiij.

Lyſſon aliqui Aſpidion, alii Aplophyllon, alii Accyſiton, alij Adeſeton nuncupant. Fruticoſa hærbula eſt, a unicaulis, rotundis foliis, fructu duplicium ſcutorum effigie, in quo eſt ſemen, quadam tenus latum. In montibus & a ſperis locis emicat. Eius decoctum ſingultus ſine febri, potu diſcutit. Idem efficit ſi quis eam aut teneat, aut oderetur. Cum melle trita, uitia cutis in facie, & lentigines emendat. Contuſa in edu'io, rabiem canis mederi putatur. Domibus appenſa ſalutaris eſſe creditur. Et hominibus atq; animalibus faſcini, amuletum. Purpureo linteo circumligata pecorum morbos abigit.

¶ De Aſclepiade. Cap. cv.

Sclepiadem aliqui Ciſſion, alii Ciſſophyllon, nominant. Ramos emittit longos, folia hederę, radices nu- a merofas, tenues, odoratas. Floris uirus graue. Semen ſecuridacæ. Naſcitur in montibus. Radices ex uino potæ tormi nibus auxiliantur, & contra ſerpentium ictus. Folia aduerſus uuluæ mammarumq; ulcera, quæ carcinothe uocant, illinuntur.

¶ De Atractylide. Cap. cvi.

Tractylis quam aliqui Amyron uocant, alii Cnicon ſylueſtrem, alii Aſpidion, Magi Aphedron. Ægypti. a Chenon, Romani Præſepium, aliqui fuſum agreſtem, alii Colum ruſticam, ſpina eſt Cnico ſimilis, folia multo longiora ferens, in ſummis uirgis, magna parte nuda, aſperaq;. Qua fœminæ pro fuſis utuntur. Capitula in cacumine ſpinis horrent. Flos luteus. Quibuſdam in locis purpureus inuenitur.

Radix tenuis ſuperuacua. Coma, ſemen & folia cum pipere et uino teruntur utiliſſime contra ſcorpionum ictus. Percuſſos tradunt quamdiu ea teneatur herba, nullũ experiri dolorẽ, ipſumq́ depoſita, ſtatim recrudeſcere. ¶ De Polycnemo. Cap. cvij.

P*Olycnemon quidam Clinopedion, alij Polygonaton, alij Iouis colum alij Echeonymon uocant. Frutex eſt ſurcu'oſus, folijs Origani caule Pulegij, genicualis multis intercepto, ſine umbella tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris & acris, Vulneribus agglutinandis recens aut aridum cum aqua efficaciter illinitur. Sed quinto die ſolui debet. Ad urinæ ſtillicidia ruptaq́ cum uino bibitur. Edocuit experientia contritos in uino albo ramulos, ijs qui affectibus laborant, quæ uiolentiæ uocantur, magno eſſe præſidio.*

¶ De Clinopodio. Cap cviij.

C*Linopodion aliqui Cleonicon, alij Ocimoides, alij Zopyron uocant, fruticem folijs ſerpyllo ſimilem ſurculoſum, duum palmorum altitudine, Naſcitur in petroſis. Flores marrubij, ex interuallis ſpeciem lecti pedum præbent. Bibitur herba & ſucci eius decoctum, ad conuulſa, rupta, ſtrangurias ſerpentium ictus. Menſes & partus pellit. Et penſiles uerrucas quas Acrochordonas uocant, eijcit aliquot diebus potum. Aluum ſiſtit decoctum ad tertias, potumq́; ſi febrim ſentiunt ex aqua. Alioquin ex uino.*

¶ De Leontopedalo. Cap. cix.

L*Eontopedalon aliquibus Leontopodion, alijs Leuceoron, alijs Leontion, alijs Doris aut Dorideris, alij Lychnis agria aliis Pardale, aliis Horybetron, aliis Rhapeion, Romanis Patabelclon, aut ſemen leonnũ dicitur. Caulem emittit dodrantalem, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine ſemina duo aut tria, in ſiliquis ciceris modo. Flores fremio ſimiles, puniceí coloris. Folia braſſicæ, ſed papaueris di-*

uiſura. Radicibus nigris rapę ſimilibus, teroſis. Naſcitur ĩ aruis & ſegetibus. Radix auxiliatur ſerpentium ictibus ex uino pota. Nec alia res celerius dolorem ſinit. Miſcetur iſchiadicorum clyſteribus.

¶ De Teucrio. Cap. cx.

Eucrion ſiue ut aliis placet Teucris, Herba eſt uirgæ
t referens effigiem. Triſaginis ſimilitudine, tenui folio,
non multum a cicere alieno. Hęc in Cilicia iuxta Gen
ciadem Saſſademq; ubertim prouenit. Recens cũ poſca, aut ari=
dę ferueſactę ius, potu lienem potenter abſumit. Lienoſis cũ ace
to et ficis illinitur, Itẽ ſerpentiũ morſibus ex aceto ſolo, ſiue ficis.

¶ De Triſagine. Cap. cxi.

Hamædrys Græcis, alis Chamędrops. Latinis Triſa
c go dicitur. Sunt qui eam Teucrion appellauere, pro=
pter eam quam cum Teucrio ſeruat ſimilitudinem.
Naſcitur in Petroſis & aſperis. Frutex dodrantalis folia ha=
bens exigua, amara, effigie & diuiſura quercus. Flore pene pur
pureo. Carpitur ſemine prægnans. Recens in aqua decocta po
tu tuſſibus, indurato lieni, urinę difficultati, incipientibus hydro
picis, auxiliatur. Cit menſes. Partus extrahit. Lienem ex aceto
pota conſumit. Aduerſus ſerpentiũ uenena ex uino potu illituq;
efficaciſſima. Trita digeritur in paſtillos ad ſupradicta. Purgat
uetera ulcera cum melle. Cum oleo illita caliginem oculorum di
ſcutit. Natura eius eſt calfacere.

¶ De Leucade. Cap. cxii.

Eucas montana, latioribus quàm urbana foliis, ſemine
l acriore, amariore, ori ingrato. Efficacior tamen quàm
ſatiua habetur. Vtraq; ex uino contra animalium ue=
nena, præcipuę marinorum, opitulatur.

¶ De Lychnide. Cap. cxiii.

l Ychnis coronaria quam aliqui Athanaton uocant, alii
Acylonion alii Ballarion, alii Geranopodion, quidam

Corymbion, aliqui Taurion, *alij Sceptrum aut Maloion. Ægyptij Semeon, Magi Sanguinem Apocathemenes, Romani genicularem aut* Balariam, *flore eſt albę uiolæ ſimili, quo corollę fucti tantur. Contra ſcorpionum ictus ſemen in uino potũ auxiliatur.*

❡De Sylueſtri Lychnide. Cap. cxiiii.

LYchnis ſylueſtris, Tragonoton, *alias* Atocion, *alias* Hieracopodion, *aut* Lampas *uocatur. Ægyptijs* Semura, *Magis apocathemenes* Taurus, Romanis *agreſte intubum*. Omnia *urbanæ ſimilis*. Bilem *per aluum detrahit, ſemine duabus drachmis poto*. Ictis *a* Scorpione *ſubuenit*. Aiunt *huius hærbę appoſitu, ſcorpiones torpeſcere & inertes prorſus reddi.*

❡De Lilio. Cap. cxv.

GRęci Crinon *baſilicon uocant, alij* Crinanthemon, *alij* Callirion, *Magi martis ſanguinem. Oſthanes auram* Crocodili, *Ægyptij* Simphęphon, *quidam* Tialon, Latini Lilium, *aliqui* Roſam *iconis. Syri Saſa.* Aphri Abiblabon. Lilia *coronamentis ſe dedunt, Lyria a quibuſdam uocata. E quibus unguentum temperatur, quod aliqui* Lirinum, *alij* Suſinum *appellant.* Neruos *& priuatim uuluæ duricias emolliens.* Folia *hęrbæ illita contra ſerpentium ictus auxiliantur.* Feruefacta *ambuſtis proficiunt.* Aceto *condita uulneribus opitulantur.* Succus *adiecto melle aut aceto, in ęreo uaſe coquitur, conuenienti medicamẽto uetuſtati ulcerum, & ad recentia uulnera.* Inaſſata *radix & ex roſaceo trita igni ambuſta ſanat.* Vuluam *emollit.* Menſes *ciet.* Vlcera *cicatrice obducit.* Cum *melle detrita neruis pręciſis luxatiſq́ medetur.* Vitiligines, *furfures, & lepras emendat.* Vlceraq́ *in capite manantia expurgat.* Abſtergit *faciem et erugat.* Teritur *in aceto cum* Hyoſcyami *folijs & farina tritici, mulcendis teſtiũ inflammationibus.* Semen *potum morſibus ſerpentũ aduerſatur,* Ignibus *ſacris ſemen & folia cum uino illi-*

nuntur. Tradunt & rubra eſſe Lilia. In Syria autem & Piſidia Pamphiliç efficaciſſima, unguentis naſcuntur.

¶ De Ballotæ ſeu Marrubio nigro. Cap. cxvi.

b BAllotæn nomine alio nigrum Marrubium, aut magnũ uocant, aliqui Nophthan, alij Notianoſcemin, alij Noſpraſſon, alij Nothera, alij Nocheli aut Noſtelin, alii Nophrim, alii Gnoturim, Romani Vlcerariam aut Marrubium nigrum, alii Canthurinum, Ægyptii Aſphon, Magi Iſionis ſanguinem. Caules edit quadrangulos, nigros, ſubhirſutos, complures ex una radice. Foliis maioribus q̃ Marrubii, hiſpidis, intercedente ſpatio, ſubrotundis; graue olentibus, apiaſtro proximis. Vnde aliqui Apiaſtrum eam uocauerunt. Caulibus albis orbiculato florum ambitu, qui rotç ſpeciem prębeat. Vis eius efficax aduerſus canis morſus, foliis ex ſale illitis. Feruẽti cinere flaccæſcunt folia, ut condylomata reprimant. Purgant & ſordida ulcera cum melle.

¶ De Apiaſtro. Cap. cxvii.

m Eliſſophyllon Grçci, alii Melithçum, alii Melithçnam, alii Meliphyllon, alii Erythran, Latini Apiaſtrum aut Citraginem, Galli Meriſimorion uocant. Id ſibi nomen uſurpauit, quoniam apes ipſa herba delectantur. Cauiculi & folia Ballotç, de qua paulo ante diximus ſimilia eſſent, niſi minora tenuioraq́ nec ita hirſuta ſpectarentur. Citreum malũ olent. Folia cum uino pota aut illita proſunt contra ictus Phalangiorum ſcorpionumq́. Item aduerſus canis morſum. Decocto eorumdem gratia, ſi ueri prodeſt. Deſeſſionibus fœminarum ad ciendos menſes conuenit. Dentes eodem in dolore colluuntur. Dyſentericis infunditur. Fungorum ſtrangulationibus folia addito nitro potu auxiliantur. Torminibus & orthopnoicis delinctu. Illita cum ſale ſtrumas diſcutiunt. Vlcera purgant. Articularios dolores illita ſedant.

De Marrubio. Cap. cxviij.

Raſſion e Græcis aliqui uocant, alij Eupatorium, alij
p Phyllophares alij Tripedilon, alij Camelopodiõ, Æ=
gyptij Aſteropen, Magi tauri ſanguinem; aliqui A=
phedron, Latini Marrubium, aliqui Labeomã, Aphri Atierber=
ziam. Frutex eſt ab radice ramoſus, candicans, ſubhirſutus, qua=
drangularibus ramis. Folium pollicem æquat ſubrotundum, hi=
ſpidum rugoſum guſtu amaro. Semen in caulibus, & ex inter
uallis flores verticillato ambitu, aſperi. Naſcitur propter ædifi=
cia, & ruderata loca. Huius folia ſicca, cum ſemine decocta in
aqua, aut viridium ſuccus datur cum melle ſuſpirioſis, tuſſienti=
bus, & ad tabitudinem redactis. Craſſam e pectore pituitam,
cum ſicca Iri eijcit. Mulieribus a partu non purgatis datur, vt
menſtrua & ſecundas extrahat. Item in difficili partu, & his
qui venena hauſerunt, aut a ſerpentibus demorſi ſunt. Veſicam
reneſq; lædit. Folia cum melle illinuntur ſordidis vlceribus pur=
gandis. Pterygia nomaſq; ſiſtunt. Laterum dolores mitigant.
ſuccus folijs contuſis expreſſus, & ſole coactus ad eadem pol=
let. Cum vino & melle illitus, oculorum claritatem adiuuat.
Naribus regium morbum expurgat. Aurium doloribus conue=
nienter inſtillatur, per ſe aut cum roſaceo.

De Stachye. Cap. cxix.

Tachys frutex eſt, Marrubio ſimilis, ſed longior:
ſ Folia ferens numeroſa, hirſuta, rara, prædura, cana,
odoris iucundi, & complures uirgas ab radice exeun=
tes. Marrubio candidiores. Naſcitur in montibus & aſperis.
Vim habet excalfactoriam & acrem. Foliorum decoctum po=
tu pellit menſtrua & ſecundas.

De Phyllitide. Cap. cxx.

Hyllitis quam aliqui Phyllin, alij Acaulon, alij Sylue
p ueſtre lapathum uocatant folia promit Rumici ſimi=
lia, longiora, & uiridiora, ſena aut ſeptena, quæ par=

te anteriore læuia cernuntur, a tergo autem penſiles quaſi uermiculos oſtendunt. In umbroſis, & opacis hortorum ambulationibus emicat, guſtu acerbo. Neq; caulem neq; ſemen profert. Folia in uino pota ſerpentium morſibus aduerſantur. quadrupedibus per os infuſa auxilio ſunt. Et ſi dyſenteria aut reſolutio aluus exerceat, potui dantur. ¶ De Phalangio. Cap. cxx.

*P*Halangium a quibuſdam Phalangition uocatur, ab alijs Leucacantha Ramuli ſunt ei duo pluresue, in diuerſa tendentes, flos candidus, Lilio ſimilis, multas inciſuras habens. Semine nigro, lato ad lenticulę dimidiatę figuram, multo tenuiore. Radice parua, tenui, herbacei coloris, dum a terra eruitur. Prouenit in collibus huius folio ſemine flore cũ uino poto, auxiliatur contra ſcorpionum phalangiorumq; ictus. Tormina quoq; diſcutit.* ¶ De Trifolio. Cap. cxxi.

*G*Ræci Triphyllon, alii Oxyphyllon, alij Menyanthes, alij Aſphaltion, alij Cnicion uocant, Romani Trifolium, aut acutum aut odoratum. Frutex ſupra cubiti altitudinem attollitur, uirgas habens tenues, iunceas & nigras, e quibus ramulares enaſcuntur appendiculę, quę interna ſingulis germinationibus exeunt folia, Loto arbori ſimilia. Iis recenter enatis rutæ odor ineſt. Vbi autem adoleuerunt, bitumen olent. Florem ędit purpureum, ſemen quadamtenus latum, ſub hirſutum, ex altera extremitate exertum uelut corniculum gerens. Radix tenuis, longa ualida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, urinę difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutem principia ſentiunt, fœminis quoq; uuluę uitio opportunis, auxiliantur. Menſes at, ternæ dragmę e ſemine dari debent, e folijs uero quaternę. Contra ſerpentium ictus trita folia & ex aceto mulſo pota præſidio ſunt. Tradunt aliqui totius fructis, radicis, foliorumq; decoctum fotu dolores eorum finire, quos ſerpentes percuſſerint. Qua autem aqua huiuſcemodi, ſanatus*

uulſa, ſi cum naſturtio melle & reſina miſceatur in eclegmate. Inflammata modice præcordia cerato excepta, recreat. Cũ aceto acri aut aqua, podagris conuenienter illinitur. Menſes impoſita mouet. Vulnera conglutinat. Vetera ulcera purgat, et ex melle ad cicatricem perducit. Siccas excreſcentias in carne cohibet. Succus ad eadem uitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione. Creticum mq;.

¶ De Tuſſilagine. Cap. cxxiiii.

b Echion Græci, quidam Richion, alii Petrinam uocãt, alii Pegncn, alii Pithion, alii Pagonaton, alii Chamæleucen, alii Procheton, alii Arcophyton, alii Chamægiron, Ægypti Saarthan, Latini Tuſſilaginem, quidam Pharphariam aut Puſtulaginem, Beſſi Aſa. Folia ei ſunt maiuſcula q̃ hederæ, ſex aut ſeptem a radice, ſubalbida a terra, ſuperne uirentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmum altus, flos luteus. In uere, flore & caule confeſtim exuitur. Inde nonnulli his uacare exiſtimauerunt. Radix tenuis eſt & ſuperuacua. Naſcitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni ſacro & omnibus inflammationibus illita medetur. Aridę ſumus per infundibulum hianti ore raptus, hos ſanat qui ſicca tuſſi atq; orthopnœa infeſtantur. Pectoris uomicas rumpit. Eundem effectum prębet ſuffita radix. Decocta in hydromelite & pota emortuos partus eiicit.

¶ De Artemiſia. Cap. cxxv.

a Rtemiſia ramoſa Græcis quibuſdã Moncclonos, aliis Toxiteſia, aliis Epheſia, aliis anactorios, aliis Sozuſa, aliis Lycophryx. Magis hominis ſanguis, aliis Cryſanthemon Romanis hærba regia, aut Arthemiſia, aliis Rapiũ, aut Tertana, Gallis Pona, Dacis Zuoſte dicitur, Magna ex pte in maritimis naſcitur. Abſinthii mõ fruticoſe, maioribus et p̃guio

*ribus folijs ramiſq. Tenuior autem flore eſt paruo, tenui, candi-
do, graue olente. Æſtate floret. Sunt qui in mediterraneis uni-
caulis nomine appellent, tenuem hærbulam, ſimplici caule & mi
nuto, floribus ſcatente, flauo colore Hæc iucundiorem q̃ præce-
dens efflat odorẽ. Vtraq; excalfacit, extenuat. Feruefactę con-
uenienter in mulieribres deſeſſus adijciuntur, ad detrahẽdos mẽ
ſes, partus, ſecundaſq;. Item ad præcluſiones uuluę, & eiuſdẽ in-
flammationes. Calculos comminuunt. Remoratam urinã cient.
Menſes pellunt pubi illitæ. Succus uuluæ inditus ex myrrha ea
dem quæ inſeſſio trahit. Coma tribus drachmis eorumdem edu
cendorũ gratia bibitur.* ¶ De Artemiſia tenuiore. Ca. cxxvi.

*Ltera tenuioribus folijs, in ſepibus et cultis, iuxta aqua
a rum ductus, naſcitur. Cuius flores & folia contrita.
Sampſuci odorem reddunt. Si quis ſtomacho laboret,
hærbam cum amygdalino oleo bene contundat, in malagmatis
lentorem, & ſtomacho imponat ſanitati reſtituetur. Qui neruo
rum dolore crucianntur ſi ſuccum ex roſaceo illinant ſanantur.*

¶ De Ambroſia. Cap. cxxvii.

*Mbroſia quam Romani aprum ſyluaticum uocant;
a quidam Botryn, alij Apium ruſticum, Ægyptij Mer-
ſeon, Tenuis frutex eſt ramoſus, trium fere palmorũ,
folijs rutæ, circa imum caulem exiguis. Cauliculi ſeminibus per
inde quaſi racemulis grauidi, nunq̃ florem pariunt. Odore uino
ſo, ſuaui. Radice tenui, ſeſquipedali. Coronantur ea Cappado-
ces. Vis eius reprimere ac repellere. Et illitu adſtringere humo-
res qui in aliquam partem incumbunt.*

¶ De Botrye. Cap. cxxviii.

*Otrys fruticoſa hęrba eſt, lutea tota, et in multas alas
b ſparſa. Semen circa ramulos prouenit. Folia Cichorio
ſimilia. Tota ſuauem odorem ſpirat. quare ueſtimẽtis
interponitur. Inuenitur in torrentium ripis. Pota orthopnœas*

mulcet. Hanc cappadoces ambroſiam uocant, alij artemiſiam.

De Geranio. Cap. cxxix.

Eranion aliqui Peloniten, alij Tricen, alij Geranogerō-
g ta, Romani Vchinaſtrum, Aphri Leſcen appellāt. Fo
lijs fremij, diuiſuris longioribus, radice rotunda, dulci.
Quæ drachmæ pondere in uino pota, uuluę inflationes diſcutit.

De Altero Geranio. Cap. cxxx.

Eranium alterum, aliqui Myrrhin, alij Oxyphyllon,
g alij Cardamemum, alij Origanum uocant. Magi Hie
robrynces, Latini gruinam, aut pulmoniam, aut cico-
triam Caulibus minutis & piloſis ſeſquipedalibus. Folijs mal-
uæ. in ſummis alijs ſurſum ſpectantia gruum capitula inſunt, cū
ſuis roſtris, aut canini dentes. Nullius in medicina uſus.

De Gnaphalio. Cap. cxxxi.

Naphalion, alij Hires, alij Ampetocon, alij anaxiton,
g alij Anaphalin. Ægyptij Semeon, Galli Gelaſonen,
Latini centumculum uocant, quidam tucularem, alij
Albinum. Cuius folijs mollibus minutisq; pro tomento utuntur.
Bibuntur efficaciter folia in uino auſtero ad dyſenteriam.

De Typha. Cap. cxxxii.

Ypha folium ędit cyperidi ſimile, caulem album, lęuē,
t æquabilem. florem in cacumine ambientem, denſum,
qui in pappos ſoluitur. quod lanuginem aliqui nomi-
nant. Huius hęrbę flos ſuillo adipe eloto exceptus, ambuſtis me
detur. Gignitur in paluſtribus & aquis ſtagnantibus.

De Circæa. Cap. cxxxiii.

Irceą quam & dirceąm aliqui uocant folijs eſt horten
c ſis ſolani agnatis crebris. flore nigro, puſillo, copioſo.
Semine milij naſcente in quibuſdam corniculis. Do-
drantali radice, triplici ferme aut quadruplici, candida, odorata,
excalfaciente. Naſcitur in apricis ſaxis & uento perflatis, Ra-

dicis tuſæ triens, in ſextarijs tribus uini dulcis, per diem & noctem maceratur, potuq; triduo uuluas expurgat. Semen ſorbitionibus datum, lacte mammas nutricum explet.

¶ De Oenanthe. Cap. cxxxiiii.

Enanthe quam aliqui Craſcomion, alij Leucanthémon uocitant. Folia habet paſtinacę, florem candidum, caulem craſſum, palmi altitudine. Semen atriplicis, Radicem magnam, in multa rotunda capitula exuberantem. Naſcitur in petris. Caulis eius & folia, cum melle & uino pota ſecundas eijciunt. Radix e uino urinę ſtillicidio conuenit.

¶ De Conyza magna. Cap. cxxxv.

Onyza magna aliquibus cynozematicis, alijs danais, alijs Tanachion, aliquibus Phycos, alijs Ichú, alis Dinoſmos, Magis Brephoctonos, quibuſdam anubias, nónullis hedemas, Ægyptijs Ceti, Romanis militaris aut deliarium, aut febrifugæ, alijs fragineſa nuncupatur.

¶ De Conyza parua. Cap. cxxxvi.

Onyzę duo genera. quæ parua uocatur, odore præſtantior eſt. Maior uero frutice altior, & folijs latioribus, graui odore. Vtriuſq; folia oliuę ſimilia, hirſuta, pinguia. In maiore cau'is binum cubitorum altitudine attollitur. In minore pedem æquat. Flos ſquallidus, lutei aut fului coloris. Qui in pappum abit. Radices ſuperuacuæ. Suffitu ſubſtratuq; frutex animalia fugat. Culices abigit, & pulices necat. Folia cóuenienter illinuntur ſerpentium plagis, & tuberculis, ac uulneribus. Flos cum uino ad menſes partuſq; eijciendos bibitur. Item contra urinę ſtillicidia, arquatum morbum, & tormina. Comitiales potus ex aceto adiuuat. Decoctum in deſeſſionibus medetur uuluę malis. Impoſitus ſuccus abortum facit. Ex oleo efficacior rigoribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illitus ſanat.

¶ *De altera Conyza.* Cap. cxxxvii.

St & tertium Conyzę genus, quod aliqui paruam,
e *alij Panion, alii Libanotidé. Magi cronon uocant. Cau*
le craſſiore, ac molliore. Foliis q̃ paruę maiuſculis, mi
nime pinguis, & Maiore minor, multo grauioris odoris & iniu
cundioris. Sed inefficacior. Prouenit locis non riguis.

¶ *De Lilio ſyluestri.* Cap. cxxxviii.

Ręci Hemerocallen, alii Hemerocatalacton, alii cri=
g *non agrion, alii Crinantſtemon, alii Porphyrantes, alii*
Bulbum hęmaticon. alii Anacantharon, Romani bul=
bum, aut Lilium ſylueſtre, aut marinum, Aphri Abiblabon uo=
cant. Folium & caulem habet Lilii, porraceo colore. Flores in
caule per ſingulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, Lilii di
uiſura, quoties dehiſcere cœperunt. Colore perq̃ pallido. Radix
magna eſt atq; bulboſa. que pota aut cum melle & lana in peſ=
ſo appoſita, aquam educit & ſanguinem. Folia trita mammarũ
inflammationes a partu contractas, oculorumq; collectiones mi
tigant. Radix & folia igni ambuſtis utiliſſime illinuntur.

¶ *De Viola Alba.* Cap. cxxxix.

Eucoion ex Gręcis aliqui Baſilion uocant, Latini uio=
l *lam albam, aliqui anguſtiam, nonnulli uiolam autum=*
nalem, aut paſſarinam. Vulgaris eſt noticię, ſed in flo
ribus differentia quędam. Namq; aut cærulei, aut albi, aut pur=
purei, aut lutei inueniuntur. Lutea uero præcipui in medicina
uſus. Huius aridi flores ferue facti in deſeſſionibus, ualent con=
tra uuluæ inflammationes, Et menſtrua expellunt. Sanant oris
ulcera cum melle. Cum cęrato rimas ſedis. Semen duum drach=
marum pondere ex uini potum, aut cum melle inditum, mẽſes,
ſecundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitę lienem re
primunt & podagricos iuuant.

¶De Crategono. Cap.cxl.

Crategonum ſiue ut alijs placet Crategonon, folijs tri tico ſimile eſt, multis calamis ex una radice emicantibus, multorumq́; geniculorum. Semine milij, Naſcitur in opacis & frutetoſis, ſummopere acre. Traditum eſt a quibuſdam, quod ſi bibat ieiuno ore, ter in die poſt menſes purgatos, tribus obolis in cyathis aquę duobus mulier, ante conceptũ quadraginta diebus, & uir modo conſimili, totidem diebus ante coitum hauriat, uirilis ſexus partum futurum.

¶De Phyllo. Cap.cxli.

Phyllon aliqui Elęophyllon uocãt. Naſcitur in ſaxis, ſed quod Thelygnon uocant, eſt uelut muſcus folio oliuę, magis herbacei coloris, Caule tenui ac breui. Radice minuta, Flore candido. Semine papaueris ſimili, maiore Sed arrhenogonon cætera huic ſimile, ſolo fructu diſtat. Habet enim uuas deflorentibus oleis non diſſimiles. Arrhenogonon potu, maſculi ſexus facere partus, ut thelygonon fœminei proditur. Horum crateuas author eſt. Sed huiuſmodi hiſtoria tenus, mihi produxiſſe uidetur. ¶De Teſticulo Canis. Cap.cxlii.

Teſticulus canis quem greci Orchin aut Cynoſorchin uocant, folijs circa caulẽ mollis oleæ ſimilibus, in terra ſtratis, lõgioribus, anguſtis, lenibus. Caule dodrantali floribus purpureis, radice bulboſa oblonga oliuæ modo anguſta, duplici ordine, ſuperiore quę plenior eſt, inferiore, quę mollior ac rugoſior. Edũtur radices coctę, ut bulbi. Ex quibus ſi maiorem edant uiri, mares generari dicuntur. Si minorem fœminę, alterum ſexum. Addunt, in Theſſalia mollem mulieres in lacte caprino bibere, ad ſtimulandos coitus. Aridã uero ad inhibẽdos. Et alterũ alterius potu reſolui. Naſcitur in petroſis et ſabuletis.

¶De altero Teſticulo. Cap.cxliii.

Teſticulus qui alio nomine Serapias. Andrea authore uocatur,

uocatur, quoniam radix inter paucæ utilis ſit, folijs eſt porri latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarum ſinu inflexis, Caule palmeo, floribus pene purpureis. Radice teſticulis ſimili. Quæ illita tumores diſcutit. Vlcera purgat, & ſerpere eadem non patitur Abolet fiſtulas. Et illitu inflammationes lenit. Aridæ radices nomas inhibent. Sanantq́ oris putredines, & ulcera cacoethe. Aluum ſiſtunt e uino potæ. De hac, eadem quæ de teſticulo Canis, produntur.

¶ De Satyrio. Cap. cxliiii.

Satyrium aliqui Trifolium uocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, Rumici aut Lilio ſimilia, minora tamen ac rubra. Caulem cubitalem, nudum. Florem Lilii effigie, candidum, radicem bulboſam, mali magnitudine, fuluam, intus ut ouum candidam, guſtanti dulcem, & ori nõ ingratam. Quam in uino nigro auſtero bibere conuenit, contra opiſthotonum. Vtendum ea dum concumbẽdi inceſſit cupiditas. Siquidem ea, proniores ad uenerem fieri affirmant.

¶ De Satyrio Erithronio. Cap. cxlv.

Satyrium Erythronion, aliqui Erythraicon. alii Meliõ aqueum, alii Entaticon, alii Priapiscon, aut Satyriſcõ, aliqui Satyri teſticulum appellant. Latini molorticulũ ueneris. Semine lini, maiore. duro, leui, ſplendente. quod fertur, non ſecus atq; Scincus libidinem excitare. Cortice radicis gracili, ruffo. Intus autem album includitur. ſapore dulci non ingrato ori. In montoſis & apricis enaſcitur. Venerem ut produnt, ſi omnino manu teneatur radix, ſtimulat. Eoq́ magis ſi bibatur in uino.

¶ De Hormino. Cap. clxvi.

Horminum ſatiuum a latinis Geminalis, a Dacis Horamia dicitur. Foliis eſt Marrubio ſimilis, caule ſemicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ ſiliquis ſimiles prodeunt, quæ ad radicem ſpectant, in quibus diuerſum ſemen recluditur. Siquidem in ſylueſtri rotundum, fuſcumq́; inuenitur. In

altero nigrum, & oblongum cuius eſt uſus. Ad uenerem ſtimu=landam, cum uino bibi uolunt. Purgat cum melle argema albugi=neſq;. Illitum ex aqua tumores diſcutit. Eo etiã extrahuntur acu=lei, ex corpore. Idem effectus eſt illitę herbę. Syluestre magis ui=ribus pollet, quare unguentis præſertim gleucino permiſcetur.

¶ De Securidaca. Cap. cxlvij.

h Edyſaron unguentarij pelecinum id eſt Securidacam uocant. Fruticoſa eſt, folij ciceris. Semen ruffum in ſi=liquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipi=tem ſecurim æmulatur. Vnde nomen accœpit. Amarum guſtu. Stomacho utile in potu. Additur in antidotis. Cum melle ante coitus ſubditum, concipiendi ſpem adimit. Naſcitur in ſegetibus & hordeis.

¶ De Onoſmate. Cap. cxlviii.

o Noſma aliqui Oſmaden, alij Ononin, alij Phlonytin appellant. Oblonga folia habet, ad ſimilitudinem an=chuſæ, longitudine quattuor digitorum & duum lati=tudine, mollia, in terra iacentia. Sine caule, ſine ſemine, ſine flo=re. Radice nititur longa, tenui. infirma, rubeſcente. Gignitur in aſperis. Folia in uino pota par[illegible]s extrahunt. Prægnans ſi eam ſupergrediatur, abortum facere dicitur.

¶ De Nymphæa. Cap. cxlix.

n Ymphea naſcitur in paludibus, & ſtagnantibus aquis, folijs ciborio minoribus, & longioribus. Alijs in ſum=ma aqua, alijs demerſis, pluribus ex radice prodeunti=bus. Flore lilio ſimili, albo, & in medio crocos habente. Cum de=floruerit, ut rotundum malum, aut papaueris caput, extuberat. Nigro ſemine, denſo et lato, lenti guſtus. Caulis eſt leuis, niger, minime craſſus, ciborio cognatus. Radix nigra, ſcabra, clauę ſi=milis, Quæ autumno ſecatur. Sicca cum uino pota cœliacos dy=ſenteriaſq; auxiliatur. Lienem abſumit. Radix ſtomachi ac ue=ſicæ doloribus illinitur Vitiligines ex aqua emendat. Impoſita

um picæ, alopecijs medetur. Eadem contra ueneris inſomnia bibitur. Siquidem ea prorſus adimit. Pota aſſidue aliquot diebus, genitale infirmat. Idem ſemen potum efficit. Nymphææ nomen ſibi uendicaſſe uidetur, quoniam aquoſa amet. Plurima inuenitur in Helide, in anygro amne & in Beotię Haliarto.

¶ De altera Nymphęa. Cap. cl.

e Est & altera Nymphęa, cuius flos Blephara dicitur, folijs ante dictæ. Radice alba, ſcabra, flore luteo, nitente, roſę ſimili. Huius ſemen & radix, contra fœminarum profluuia efficaciter ex uino nigro bibuntur. Naſcitur in Theſſalia amne peneo.

¶ De Androſace. Cap. cli.

a Androſaces, ſunt qui Picrada appellent, alij Leucen, alij Thalaſſiam. Hęrba eſt amara, tenues ſpargens iuncos, ſine folijs. Folliculos in capitulis habens, in quibus ſemen continetur. Gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in uino pota copioſam hydropicis urinam ciet. Idem effectus eſt ſemini poto, & hærbę decocto. Podagris utiliter illinitur.

¶ De Aſplenio. Cap. clij.

a Asplenium aliqui Scolopendrion uocant, alij Splenion, alij Hemionium, alij Pteryx, alij Lonchitum, alij Asterion, alij Phrygiam, aut Phrygium, aliqui Philtrodoten, Magi muſtellæ ſanguinem. Folijs eſt multis, Scolopendræ animali ſimilibus, ab Radice una prodeuntibus. Naſcitur in parietibus, ſaxiſq; filicis, & opacis. Nec caulem nec florem nec ſemen habet. Folia filiculæ modo diuiduntur. Subter flaueſcentia hirſutaq;, ſuperne uiridia. Vim hanc habent folia in aceto ferueſacta, ut per dies quadraginta pota, lienem abſumāt; quibus etiam contritis lienem ex uino illini oportet. Stranguriæ & regio morbo prodeſt. Singultū ſedat. Calculos in ueſica com

minuit. Cõceptum adimere creditur, ꝑ ſeſe aut cũ muli liene ap penſa. Tradunt noctu, ſilente luna, huius rei gratia effodiendã.

¶De Hemionitide. Cap. cliii.

b *Emionitis quam aliqui Splenion uocant, folium emittit Dracunculi, lunatum. Radicibus cohęret multis, tenuibus. Nunq̃ flores neq; ſemen neq; caulem gignit. In petroſis naſcens, auſtero ſapore, Ea ex aceto pota lienem abſumit.*

¶De Anthyllide. Cap. cliiii.

a *Nthyllis quam quidam Anthemida uocant, alii Erãthemin, alii Leucanthemon. alii Soranthin, alii Campeſtrem florem, Romani Solaſtrum, duplex eſt. Quædam enim lenti ſimillima foliis mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine, radice parua, tenui. Naſcitur in ſalſis terris, & a ſole illuſtratis, non inſulſo guſtu. Altera eſt foliis aiugæ ſimilis, hirſutioribus tamen, breuioribus & aſperioribus. Flore purpureo, odoris admodum grauis. Radice Cichorii. Pota drachmis quattuor urinę difficultati renibuſq; plurimum prodeſt. Tritę, uuluæ pituitas emolliunt, cum roſaceo & lacte impoſitę. Vulneribus medentur, quę autem aiugæ ſimilitudinem refert, pota cum aceto mulſo comitiales ſanat.*

¶De Anthemide. Cap. clv.

a *Nthemida aliqui Leucanthemon, alij Heranthemon, q̃m uere floreat, alij Chamæmelon, q̃m mali odorẽ habeat, nõnulli Melãthemon, alij Chryſocomã, alij calliã Romani malliũ. Aphri aſtertiphen appellant. Genera eius tria, tantum flore diſtantia. Rami palmum non excedunt, fruticoſi, alijs multis, concaui. Tenuibus ramulis, rotundis capitulis, floribus in medio aureis, forinſecus orbiculato ambitu, candidis, melinis aut purpureis, magnitudine foliorum rutę. Naſcitur in aſperis, & iuxta ſemitas. Colligitur uere. Vim habent radices*

flores & hęrba excalfaciendi extenuandiq́. Potu et inſeſſione, pellunt menſtrua, partus, urinam, calculos q́;. Aduerſus *inflationes & ilei tormenta bibuntur.* Bilem *ſuffuſam* expurgant. Iocinerum *uitia ſanant.* Decocto *earum ueſicę fouentur.* Ex *omnibus his generibus ad calculos efficaciſſima eſt, quę florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuſcula eſt.* Hanc *proprie* Heranthemon *uocant.* Ea *cui* Leucanthemo *nomen eſt, item quæ* Cryſanthemon *dicitur, uehemētius urinam ciunt.* Ægilopiis *illitę medentur.* Commanducatę *ulcerum eruptiones in ore ſanant.* Nonnulli *in clyſteribus ex oleo utuntur.* Teruntur *in farinam ad abigendos febrium circuitus.* Flores *& folia recondi debent & priuatim tuſa, in paſtillos digeri.* Radix *quoq; ſiccari, dumq; ingruit neceſſitas, binę partes hęrbę dari, mō floris aut radicis, pars una, modo contra, floris partes duę & hęrbę una, permutatim duplicato pondere alternis diebus. bibere autem oportet in uino mulſo diluto.*

De Parthenio. C.clvi.

p *Arthenium aliqui* Amaracon *uocant, alii* Anthemida, *alii* Leucanthemon, *alii* Camęmelon, *alii* Chryſocalin, *alii* Melabathron, *nonnulli campeſtrem florem.* Romani Solis *ſeculum, aliqui mille folium,* Hetruſci Cautum, Aphri Thamath. Foliis *eſt coriandri, tenuibus, flore per ambitum albo, intus melino, odore graui, ſapore amaro.* Siccatum *cū aceto mulſo aut ſale potum, non ſecus atq;* Epithymum *& bilem & pituitam detrahit.* Suſpirioſis *prodeſt & melancholicis.* Hęrba *ſine flore a calculoſis & anhelatoribus magna utilitate bibitur.* Valet *decoctum ad inſidendum in duritia uuluarum & inflammationibus.* Illinitur *ſacro igni et collectionibus cum flore.*

¶De Buphthalmo. Cap. clvii.

b Vphthalmon *quidam cachlam uocant, alii* Balſamenam, Magi *hęmoran, alii mercurii genituram, alii aphthitus ſemen, aut mneſitheum,* Romani *cappacoraniam.*

Aphri narat. Tenues emittit cauliculos molles'q;, folia fœniculi, luteum florem Anthemide maiorem, oculi ſimilitudine. Vnde nomen traxit. Circa opida naſcitur, & in campeſtribus. Flores cum cerato triti tumores duriciaſq; diſcutiunt. Aiunt epotam poſt exitum a balneis, regio morbo correptis, colorem tractu tem poris reddere.

¶ De Paeonia. Cap. clviii.

P*Æonia mas ſiue glycyſide, Græcis aliquibus Pentoba ron dicitur, alijs Orobelion, quibuſdam Orobax, alijs Hęmagogon, alijs Pæſæden, alijs Monogenion, aliis Menion, alijs Pęomon, alijs Panthicæratos, alijs idei dactyli, aliis aglaophotis, alijs Theodoniō, alijs Selenion. Magis Selenegonō, alijs Phthiſis, Romanis caſta. Caulis altitudine ſeſquipedis ado leſcit, comitantibus multis ſtolonibus. Huius duo genera. Mas folia iuglandis habet. In fœmina uero, Smyrnij more diuidũtur. Summo caule ſiliquas emittit uelutí græcas nuces. In quibus, quum dehiſcunt, multa granula rubra, acinis punicorum ſimilia inueniuntur, & in medio nigra, quinq; aut ſex purpurea. Radix maris tenuis, digitali craſſitudine, & palmi longitudine, guſtu adſtringens, alba. Fœminæ radicibus ceu glandes circiter ſeptem aut octo inhærent ut in haſtula regia. Fœminis a partu non purgatis ſicca radix datur. Ciet menſes nuces græcę magnitudine pota. Sic uentris doloribus cum uino auxiliatur. Valet contra regium morbum & renum ac ueſicę dolores. Decocta in uino aluum ſiſtit. Rubra grana rubenteis menſes ſiſtunt, decem uel duodecim pota in uino auſtero & nigro. Stomachicis et eroſionibus ea eſſe prodeſt. A pueris pota, initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliantur ſuppreſſionibus nocturnis, uuluę ſtrangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulſa aut uino. Naſcitur in altiſſimis montibus & promontorijs.*

De Lithoſpermo. Cap.clix.

Lithoſpermon alij Ægonychon uocant, alij Leontion, alij leoninũ lapidem, alij Gorgonion, alii Tantalitin, alii Dioſporon, Romani Columbam. Daci Gonoletam, *alij* Heracliam. *A ſeminis duricia nomen accepit. Foliis eſt oliuę longioribus, & latioribus. Iacent humi quę ab radice exiliũt. Ramulis ſurculoſis, rectis, tenuibus, firmis, craſſitudine iunci. In quorũ cacumine bifidi exortus, cauliculorum ſpeciem exhibent. Foliis longis, inter quae paruum ſemen, rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Naſcitur in aſperis & editis locis. Vim hanc habet ut ſemine cũ uino albo poto calculos frangat, pellatq; urinam.*

De Phalaride. Cap.clx.

Phalaris cauliculos emittit, quales Zea, e minutis ac nullius uſus radicibus, multos, duũ palmorũ, geniculis anctos. Semen candidũ, oblongũ, milii magnitudine. Tũditur, & in aqua aut uino ſuccus ad ueſicę cruciatus utiliſſime bibitur. Semen cochlearis menſura potum ad eadem efficax eſt.

De Rubia. Cap clxi.

Erythrodanũ aliqui Teuthrion, *alii* Dracanon, *alii* Cinnabarim, *latini* Rubiam, Etruſci Lappam *minorem,* Ægyptii Sophobi *uocant. Radix rubra eſt, qua tingũtur lanae. Sua ſponte prouenit. Altera ſeritur ut in thebana galilęę, &* Rauenna Italię. *In* Caria *inter oleas, ut in aruis, ſolo creditur. Hanc non ſine quęſtu ſerunt. Nãq maximum ex ea ſentiunt prouentũ. Aſperi caules & quadranguli, lõgi. Aparinę non diſſimiles, robuſtiores, & multo maiores. Foliis p interualla certa circum articulos, ſtellatim decuſſatis. Semen eius rotundum, inter initia uiride, mox rubrum, poſtea cum ematuruit nigrum. Radix tenuis, lõga, rubra. Vrinã ciet. qua de cauſa regio morbo opitulatur, pota cũ aqua mulſa. Itẽ Iſchiadicis & reſolutis. Craſſam copioſamq urinam pellit, nonnunq̃ & ſanguinem.*

Bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quę redduntur differentiam ſpectare. Aduerſus ſerpentium morſus, ſuccum ex uino bibere prodeſt. Semen ex aceto potum lienem abſumit. Impoſita radix trahit partus, menſes, ſecundasq;. Albę uitiligini, illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. Cap. clxii.

L Onchitis quæ Ceſtron aut Meduſa alio nomine dicitur, latine uenerea aut Lanceola, folia habet latioris porri, rubentia, plurima, ad radicem circumfracta, ueluti in terram procumbentia, pauca in caule. In quo flores ceu galericuli hiantibus comicis perſonis ſimiles, nigri, & uelut e rictu albam exerentes linguam, quæ ad labrum inferius ſemen promat, lanceę ſimile triangulum. Vnde ſibi cognomentum arrogauit. Radix dauci. Naſcitur in ſitientibus & aſperis. Radix ex uino pota urinam ciet.

De altera Lonchitide. Cap. clxiii.

A Ltera eſt Lonchitis quam aliqui aſperam Lonchitin, Latini Longinam, aut Calabrinam dicunt. Folia Scolopendrii emittit. Sed aſperiora maioraq́, ac multo magis diuiſa. Vulneribus mirum in modum prodeſt. In eiſq́ inflãmationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem abſumit.

De Althęa. Cap. clxiiii.

A Lthęa quam alii Althiocon, alii Ibiſcum uocant, in ſylueſtrium maluarum genere eſt cui folia ut Cyclamino rotunda, lanugine canneſcunt. Flore roſaceo, bicubitali caule. Radice lenta, intus alba. Althęa appellatur ꝙ inter primas ſit utilis, & pluribus polleat remediis. Decocta enim in uino aut aqua mulſa, in potu efficax eſt contra uulnera, parotidas, abſceſſus, mammarum inflammationes, attritus ſedis, inflationes, neruorum rigores. Siquidem diſcutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta ut dictum eſt adiecto ſuillo adipe, aut anſerino, terebinthinaúe, ut malagmatis lentor fiat

facit ad uulue inflammationes, pręcluſioneſq́ in peſſis ſubdita. Decoctum eodem fungitur munere. Onera uuluę reliquiasq́ a partu extrahit. Decoctę ſuccus ex uino potus, ſuccurrit urinæ difficultati, calculoſorum cruditatibus, dyſentericis, iſchiadicis, tremulis, ruptis. Dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride ſemen ſiccumq́ tritum, uitiligines in ſole perunctas emendat. Eodem cum oleo peruncti, a uenenatis non feriuntur. Valet contra dyſenteriam & ſanguinis reiectiones, aluiq́ profluuium. In poſca aut uino decoctum bibitur, contra omnes ueſparum, apum, ſimiliumq́ aculeatos ictus. Folia cum olei momento, morſibus & igni ambuſtis illinuntur. Conſtat aquam trita radice addita, ſub diuo addenſari.

¶ De Alcæa. Cap. clxv.

a Lcæa ſylueſtrium maluarum generi aſſignatur. Folia habet diuiſa, Verbenacæ proxima, caules treis aut quatuor, corticæ cannabino ueſtitos. Florem roſæ, paruum, radices albas, latas, quinq́ aut ſex, cum plurimum cubitales. Quę cum uino aut aqua potæ dyſentericis ruptiſq́ medentur.

¶ De ſylueſtri Cannabe. Cap. clxvi.

ſ Ylueſtris Cannabis quam aliqui Hydraſtinam, Romani terminalem uocant, uirgas fert Altheæ ſimiles, minores, nigriores & aſperiores, cubiti altitudinem ęquantes. Folio ſatiuæ, nigriore et aſperiore flore Lychnidis, ſub rubro, ſemine & radice Altheæ. Decocta radix illitu inflammationes mulcet. Tumores diſcutit. Tofos articulorū diſſipat. Huius cortex, torquendis funibus accommodatus.

¶ De ſatiua Cannabe. Cap. clxvii.

ſ Atiuam Cannabim aliqui Cannabion, alii Schinoſtrophon, alii Aſterion appellarunt, plantam magni in uita uſus, ad robuſtiſſimos funes factitandos. Foliis mali, graui odore, caulibus procęris, ĩanibus, ſemine rotūdo.

Quod largiore cibo genituram extinguit. Sucus ex ea recente conuenienter aurium doloribus inſtillatur.

De Anagyri. Cap. clxviii.

Nagyris quam aliqui Acopon, alij Anagyron, alij Agnacopon, uocant, frutex eſt arboris inſtar. grauis odore, folijs agni uirgisq́; flore oleris. Semen in corniculis non breuibus gignit, ſubrotundum, firmum, uerſicolori facie, ſimile renibus, quod dureſcit per meſſes. Tenera folia tumores illitu reprimunt. Si partus hæreat, & ſecundæ menſesq́ morentur, drachmę pondere bibuntur in paſſo. Sic & ſuſpirioſis dantur, & contra capitis dolores in uino. Difficulter parientibus adalligentur, ita ut a partu ſtatim auferantur. Radicis cortex concoquendis diſcutiendiſq́ adhibetur. Semen commanducatum uomitiones uehementer ciet.

De Cepæa. Cap. clxix.

Epæa portulacę ſimilis eſt, ſed nigriora habet folia, & radicem tenuem. Folia in uino pota, urinę ſtillicidio, & ueſicæ ſcabie laborantibus, opitulantur. Maxime id pręſtat, ſi cum decocto radicum Aſparagi bibatur.

De Aliſmate. Cap. clxx.

Liſma alij Alceam, alii Damaſſonion, alii Acyron, alij Lyron, appellant. Folia ei plantaginis, niſi anguſtiora eſſent, laciniosa conuexaq́ in terram, caule ſimpliciter tenui, cubito altiore, capitibus thyrſi. Flore tenui, candido, palleſcente, radicibus tenuibus, ut ueratri nigri, acribus, odoratis, pinguibus. Aquoſos amat tractus. Radix ſi drachma una aut altera bibatur, his conuenit qui leporem marinum deuorarunt, aut a rubetis ranis demorſi ſunt, aut opium hauſerunt. Torminibus atq́ dyſenteriæ, per ſe aut cum pari modo Dauci, potui datur Conuulſis & contra uitia uuluę prodeſt. Hærba ſiſtit aluum. Menſtrua pellit. Tumores illita mitigat.

¶De Onobrychide. Cap. clxxi.

O Nobrychis, quam e Græcis aliqui Onobrochilon, alii Eſchaſmenem, alii Corion, alii Champitym, Romani opacum, alii Brichilatum, alii Loptum, alii Iocinalem, Daci Aniaſſexe appellant. Folia habet lentis, lõgiora paulo, caulem dodrantalem. Florem purpureum, radicem paruam Naſcitur uliginioſis. Hærba, ſuapte ui ſi trita illinatur, tubercula diſſipat. cum uino pota ſtrangurias ſanat. Illita ex oleo ſudores mouet.

¶De Hyperico. Cap. clxxij.

H Ypericũ alii Androſæmon, alii Corion alii Chamæpithyn appellant, quoniam ſemen odore reſinam imitatur. Surculaceo frutice, dodrantali, rubente. Folio rutæ, flore albæ uiolæ ſimili, qui digitis tritus ſanguineum ſuccum remittit. qua ex cauſa Androſæmon cognominatur. Subhirſuta ſiliqua, & tereti, hordei magnitudine, ſemine intus nigro, reſinoſi odoris. Gignitur incultis et aſperis. Vrinam cit. Menſtrua pellit appoſitum. Tertianis quartanisq; cum uino potum liberat. Semen triginta diebus hauſtum, iſchiadicis medetur. Folia cum ſemine illita ambuſta ſanant.

¶De Aſcyro. Cap. clxxiij.

A Scyrum quod a quibuſdam Aſchyroides nominatur, hyperici genus eſt, magnitudine diſtans, fruticoſius, maiores habens ramos, rubentia folia, tenuia. Flores luteos & fructum reſinoſum, hyperico non abſimilem. Cuius attritu digiti fere cruentantur. Qua de cauſa Androſæmum uocauere. Vſus ſeminis ad iſchiadicos. Potũ in hydromelitis ſextario bilioſa recremẽta ampliſſime detrahit. Sed aſſidue dare oportet, donec ſanitati reſtituantur. Illinitur et ambuſtis efficaciter.

¶De Androſæmo. Cap. clxxiiii.

A Ndroſæmon ſiue ut alii appellauere Aſcyron, aut Dionyſiadem, ab hyperico aſcyroq; differt, quod

ſur culoſum ac tenue ſit. Rubentes *rami,& folia rutæ duplicia, aut triplicia. Quę trita uinoſo ſucco manant. Complureis alas habet in cacumine, in uerſus utrinq; digeſtas. In quibas flores pu ſilli lutei & in calyculis ſemen Papaueris nigri, inſigne lineis. Huius comę tritę reſinoſum odorem reddunt. Semen drachmis duabus potum, bilioſa excrementa pellit. Iſchiadicis medetur, ſed a purgatione aquam exorbere oportet. Hęrba ambuſtis illita me detur. Vulneribus ſanguinem cohibet.*

¶ De Cori. Cap.clxxv.

C *Oris quod aliqui hypericon uocāt, frutex eſt folio eri cę, rubro, pinguiore, ac minore, non altior palmo, ſua= uis, odoratus, acris.* Potum *ſemen menſes trahit et uri nas.* Contra Phalangiorum *morſus ex uino potum auxilio eſt. Rigoribus ex pipere, opiſtotonicis ex oleo, aptiſſime illinitur. Radix uino decocta potaq; defectis, opem ferre creditur. Sed la borantem inter potandum q̃ optime cooperiri licet. Siquidē cor= pus tectum deſudabit, ex qua re priſtinā agilitatem recuperabit.*

¶ De Aiuga. Cap.clxxvi.

g *Rę cis chamępitys, alijs pityſoryſis, aliis Orizalon, iis qui pontum incolunt* Olocyron, *aliis* Bryonia *ſylue= ſtris,* Athenis Ionia, Euboias Sideritis, Magis *miner= uę ſanguis,* Latinis Aiugæ *aut cypripum,* Dacis Dochela *appella tur. Herba in terra repens incurua, foliis ſemperuiui minoris, multo tenuioribus, hirſutis & pinguioribus, circum ramos den= ſis.* Odore *pinus, flore tenui, luteo, uel candido, radicibus cicho= rii.* Folia *ſeptem diebus in uino pota, regio morbo medentur.* Et *quadraginta diebus ex hydromelite, iſchiadicos ſanant.* Dantur *peculiariter urinę difficultatibus, iocineris & renum uitiis.* Tor *minoſis proſunt.* Ea *apud heracleam ponticam perinde atq; anti doto contra aconitum utuntur, bibentes decoctum.* Ad *antecedi= cta illinitur, cum polenta iure decocti ſubacta.* Trita *in farinam*

& cum fico in pilulis ſumpta, aluum emollit. Excepta *melle cũ gris ſquamma & reſina purgat.* Appoſita *ex melle uuluæ uitia extrahit. Mammarum duricias diſcutit.* Vulnera *glutinat.* Vl*cera quę ſerpunt cum melle illita cohibet.*

¶ *De altera Aiuga.* Cap. clxxvii.

Terum eſt genus Aiugę, *cubitalibus ramis, in anchoræ ſpeciem incuruatis, pręteruibus, coma pręcedentis, flore candido, ſemine nigro.* Hęc *pinum redolet.* Tertia *mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, ſcabris, caule aſpero, candido, luteis floribus, ſemine iuxta alas.* Reſipit *hæc pinum.* Vim *eandem obtinet, ſed non uſq; adeo efficacem.*

F I N I S.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZarbei *de medicinali materia* Liber *quartus*, Ioanne *Ruellio* Sueſſionenſi *interprete.*

IN *ſuperioribus libris amantiſſime* Ari *tradidimus de odoramentis, oleis, arboribus, unguentis, animalibus, frumentis, oleribus, radicibus, ſuccis, hęrbis ſeminibus q;.* In *hoc autem quarto diſſeremus de radicibus et eis quę reſtãt hęrbis.*

¶ De *Betonica.* Cap. I.

*E*ſtron *Pſychotrophon uocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur.* Latini *Betonicam appellant.* Hęrba *eſt caulem ferrens tenuem, cubiti altitudine, aut maiorẽ, quadratum, folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuiſa odorata, prope radicem maiora.* In *ſummis caulibus, ſemen ueluti* Satureię *ſpicatum ineſt.* Decerpta *huius folia ſiccantur, plurimo*

ad uſus. Radicibus nititur ut ueratri tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pituitoſam uomitionem euocant. Folia dari debēt ruptis, conuulſis, mulieribus uulue malo opportunis, & ad laxandos uteri ſtrangulatus, drachmę unius pondere cum hydromelite. Tres in uim ſextario drachmæ, contra ſerpentium morſus ebibuntur. Hęrba magna utilitate illatis a ſerpente uulneribus illinitur. Aduerſus etiam uenena drachma ex uino pota conuenit. Præſumpta ea, ſi uenenū hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet. Aluum ſubducit. Medetur comitialibus et inſanis pota ex aqua, & iocineris lienisq; uitiis, drachmę pondere in aceto mulſo. Concoctionem adiuuat ſi quis ea fabæ magnitudine ſecundum cœnam cum melle cocto deuorarit. Modo conſimili acide ructantibus propinatur. Stomachicis eam manducare & ſiccam deuorare proderit, ſi poſtea dilutum uinum ſorbeatur. Datur ſanguinē excreantibus tribus obolis, cum diluti uini aut lactis cyatho. Iſchiadicis, renum & ueſicę doloribus ex aqua. Aquę inter cutem binis drachmis ex hydromelite. Regio morbo laborantes recreat. Menſes pellit, drachmæ pondere cum uino pota. Aluū purgant drachmæ quatuor potę, in hydromelitis decem cyathis. Facit cum melle ad tabem & purulentam excreationem. Folia ſiccata tritaq; fictili uaſe reconduntur.

¶ De Bretanica. Cap. ij.

b Retanica aut Vetronica, folia habet ſylueſtris lapathi, ſed nigriora, & denſiora, guſtu adſtringentia. Radicem tenuem & breuem. Caulem paruum emittit. Folijs exprimitur ſuccus, qui igni aut ſole cogitur. Vim habet adſtringentem. Priuatim depaſcentibus oris & tonſillarum ulceribus accommodatum. Valet etiam ad reliqua, quibus adſtrictione eſt opus.

¶ De Vettonica. Cap. iii.

u Ettonica naſcitur in pratis & montibus, locis mundis, & opacis, circa frutices. Animas hominum &

corpora cuſtodit, nocturnas ambulationes, & loca ſancta. Grauibus ſomnis reſiſtit. Ad omnem medendi uſum commendata. Radicem habet rubram, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Farina recentis uulneribus capitis indita, dolorem finit. Vulnera glutinat. Fracta oſſa extrahit. Sed quotidie imponi debet, dum perſaneſcant. Dolori capitis medetur, ſi iure decocti perfundatur, aut temporibus cum bitumine illinatur, aut radix ſuffiatur.

De Lyſimachia. Cap. iiii.

LYſimachia, quam aliqui Lytron appellāt, caules emittit cubitales altioreſue, fruticoſos, tenues, prodeuntibus geniculatim folijs, tenuibus, ſalicis figura, guſtu adſtringentibus, flore ruffo aut aureo. Gignitur in aquoſis & paluſtribus. Foliorum ſuccus adſtringente ſuaui ſanguinis reiectionem ſupprimit. Dyſentericis potui datur, aut infunditur. Menſium abundantiam ſiſtit, in peſſo. Sanguinis profluuio ſubuenit, ſi nares ea herba obturentur. Vulnerum cruorem cohibet. Acerrimum nidorem ſuffita reddit. Qua de cauſa ſerpentes fugat, & muſcas interficit.

De Sanguinaria ſeu polygono. Cap. v.

POlygonum arrhen, aliqui Polygonatum appellant, alii Cynochalam, alii Heracliam, alii Aſpalton, alii Chiliophyllon, alii Clema, alii Polycarpon, alii carcinethron, alij Teuthalida, alij Myrtopetalon, alij Cnopodion, alij Zaritheam, alij Pedalion, Ægyptij Telphin, aliqui Stemphin, Magi genituram herois, aliqui unguem muris, Latini Sanguinariam aut ſeminalem, Aphri Chulum. Ramos habet teneros & molles, frequentibus geniculis cinctos, qui per terram ut gramen repūt. Folia rutę, ſed molliora planioraq;.

Semine ſub omnibus folys turgeſcente. Vnde marem appellari uolunt. Flos ei candidus, aut puniceus. Vis epoti ſucci eſt ſpiſſare ac refrigerare. Prodeſt cruentę excreationi, cholerae, alui fluctionibus, & urinae ſtillicidio. Vrinam aperte ciet. Cũ uino potus, contra ſerpentium morſus auxiliatur. Datur in febribus per horam ante ſignificationes. Fœminarum profluuia impoſitu ſiſtit. Idem ſuccus purulentis auribus inſtillatur. Facit eximie ad genitaliũ ulcera, cum uino adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, ſanguinis reiectionibus, ulceribus quę ſerpũt, ignibus ſacris collectionibus, tumoribus, & recentibus uulneribus folia illinuntur.

De Sanguinaria fœmina. Cap. vi.

ſ *Anguinaria fœmina fruticat vno caule, arundini tenerę ſimili, denſis geniculis, & in ſe tubarum modo farctis, tuberibus articulorum eminulis, torulisq́ cingentibus. Folijs piceae. Radicis nullus uſus. Naſcitur in riguis. Huic quoq; ſpiſſandi refrigerandiq́; natura, ad eadẽ ualens ſed inefficacior.*

De Polygonato. Cap. vij.

P *Olygonatum naſcitur in montibus, frutice cubito altiore, folijs lauri, latioribus, & lęuioribus, ſapore mali cotonei, aut punici, cum quadã adſtrictione. Flores per ſingulos foliorum exortus promit, candidos, foliis numeroſiores incepta a radice ſupputatione. Radicem habet albam, mollem, lõgam, crebro geniculatam, denſam, graue olentem, digitum craſſitudine ęquantem. Quę uulneribus efficaciter illinitur. Quinetiam maculas in facie delet.*

De Clematide. Cap. viii.

C *Lematis Gręcis, aliis Phyleterió, ab aliis Daphnoides ab aliis Smyrnoides, aut polygonoïdes appellatur. Lęto pinguiq́; ſolo prouenit, iũcos ſpargẽs exiguos. Folia lauri figura & colore, multo minora. Folia cum caulibus in uino pota, alui profluuia & dyſenterias ſedant. Subdita in peſſo*

cum lacte

cum lacte & roſaceo aut cyprino,cruciatibus uuluę medentur. Dolores dentium commanducata finit. Impoſita ſerpentium morſibus iuuamentum pręſtat. Fertur etiam contra aſpidū ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur ſolo inculto.

¶ De altera Clematide. Cap. ix.

Est & altera Clematis, quā aliqui Epigetin, Aegyptii Philacrion, Romani ambuxum uocant. Viticuloſum emittit ramulum rubeſcentem, lentum, folium guſtu admodum acre, ac exulcerans. Repit per arbores ut Smilax. Semen tritum pituitam bilē'q detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras purgant. Cum Lepidio conditur ad cibos.

¶ De Polemonia. Cap. x.

Polemoniā alii Phylętheriā, Cappadoces Chiliodynamin appellant. Ramis exilibus in uerſus utrinq; digeſtis. Foliis paulo q̄ Rutę maioribus, ac longioribus, calaminthę aut ſanguinarię proximis. quibus in ſummis corymbi dependent, nigro ſemine. Radice cubitali, albicante, radiculę ſimili. Naſcitur in montoſis & aſperis. Bibitur in uino radix contra ſerpentes & dyſenteriam. Et ex aqua aduerſus urinę difficultatem & coxendicum cruciatus. Datur ex aceto drachmę pōdere lienoſis. Eadem ſcorpionis plagę alligatur. Tradunt eum qui radicem geſtauerit, a ſcorpione non feriri, eumq; ſi ictus ſit, nihil moleſti paſſurum. Dentium dolorem manſa mitigat.

¶ De Alo. Cap. xi.

Symphyton petreon id eſt alus, naſcitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano ſimilibus, capitulis thymi. ſurculoſum totum, odoratum, guſtu dulce, ſaliuā ciens. Longa radice, ſubruffa, digitali craſſitudine. Decoctum in aqua mulſa & potum pulmonis uitia purgat. Sanguinem reiicientibus & renum malis ex aqua datur. Ad dyſenteriam rubraq; fœminarum profluuia in uino decoctum. Ad conuulſa uero &

rupta ex aceto mulſo bibitur. quin & cõmanducatũ ſitim ſedat. Faucibus aſperis ſubuenit. Vulnera recentia enteroceláſq; cõglutinat, & illitu cohibet. Carnes aũt cum ſymphyto decoctę coaleſcunt.

De altero Symphyto. Cap xii.

St & aliud ſymphyton qđ aliqui pectõ, Romani Sol
e *daginem uocant. Id caulem emittit bicubitalẽ, aut maiorem, craſſum, leuẽ, anguloſum, inanem, quaſi fungoſum, circa quẽ breui interuacante ſpacio, folia exeunt anguſta, linguæ bubulę proxima, oblongę, hirſuta, caule ſecundum angulos quoſdã ſtriato. Folijs tenuibus ex alarũ ſinu prodeũtibus. In quibus flores lutei, rutaceis ſimiles, & uerbaſci ſemina emicant. Tã caulis q̃ folia, aſpera lanugine horrent, tactuq; pruritum concitant. Radices demittuntur foris nigrę, intus candidę, uiſcoſæ. Quarum eſt uſus. Tritę & potę cruẽtis excreationibus, ruptiſq; proficiunt. Recentia uulnera illitæ conglutinant. Carnes quoq; ſi concoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus pręſertim ſedis, cum ſenetionis folijs, utiliter illinuntur.*

De Holoſteo. Cap. xiii.

Oloſteon quadrãtalis herbula eſt, humi repẽs, folijs ui
h *ticulis q; coronopo aut gramini proximis, guſtu adſtrĩ gentibus. Radice, alba, pręrenui uſq; in capillamẽti ſpeciẽ, lõgitudine quatuor digitorũ. Naſcitur in collibus terrenis, Vſus eius ad rupta in uino potę. Nã & carnes coguntur, decoctionibus addita.*

De Stoebe Cap. xiiii.

Toebe q̃ alij Tobiõ, Romani ſtipã uocant Vulgaris
f *eſt notitię. Cuius ſemen et folia ſtringũt. quapropter decoctũ dyſentericis infunditur. Auribus quoq; puru lẽtis inſtillatur. Illita folia oculis ab ictu cruẽtis proſint. Erũpentis ſanguinis impetus, cohibẽt.*

De Volucro. Cap. xv.

Reci clymenon uocãnt, alii Calycanthemon, alii Pery
g. *clymenon, alii Helyophyes, nonnulli Hepatian, ali Mi*

lacem, alii anatolicon, alii Dyticon, alii merginē, latini volucrum, aliqui uolucrum maius, Ægyptii oxioni. Clymenion qđ & agonon, id eſt ſterile, nuncupāt, caulē fert ſubę, quadratū, foli a plātaginis, folliculis ſupra caulē in ſeſe inflexis, iridi & poliporum cirris nō abſimilibus. Probatiſſimum eſt e montibus. E frutice toto cum radice ſuccus exprimitur, qui ad ſanguinis reiectiones, in potu efficax eſt. Cœliacos rubraq́; fœminarū profluuia, refrigerando infrenat. Sanguinē naribus erumpentē ſupprimit. Trita folia aut ſiliquę recentibus uulneribus impoſitę, ea ad cicatricē perducunt.

De Periclymeno. Cap. xvi.

Periclymenon aliqui Æginam, alii Cylmenon, alii Carpathon, alii Splenion, alii Epetiān, alii Axinam maiorem, nonnulli Clematitin, alii Myranen, alii Calycanthemon, Magi polion ueneris, Ægyptii turcō, Romani uolucrum maius, Aphri Lanath appellant. Simplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipſum amplectentia, ſubcandida, hederacea. Inter folia ſurculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ ſimiles. Flos fabę, candidus, aliquantum rotundus, & quaſi in folium procumbens, ſemen durum, & quod difficile euellatur. Radix rotunda, craſſa. Naſcitur in aruis ac ſæpibus, conuoluens ſe admiculis, propter aſſidētibus. Semen eius poſtquā ematuruit collectum, & in umbra ſiccatum, drachmæ pondere datur in uino quadragenis diebus, ut lienem abſumat, ac moleſtiem diſcutiat. Sed urinam cict, ſtatim a ſexto die cruentam. Orthopnœæ & ſingultui prodeſt. Partum accelerat. Folia ſunt eiſdem uiribus prędita. Quę tricenis ſeptenis diebus epota, ſterilitatem facere produntur. Perunctis ex oleo febrium rigores abigunt.

De tribulo. Cap. xvii.

Tribulus aliqbus Bucephalus, aliis Taurocæros, Romanis tribulus aquaticus dicitur. Tribuli genus unū terreſtre, folijs ad effigiē portulacę, tenioribus uiticulis, i ter

raſtratis, ſpinis ſecundum folia rigidis, prędurís. Iuxta *amnes & domicilia naſcitur. Eſt & alterum genus aquis familiare, quod in fluminibus natum comam exerit, aculeos condēs. Folijs latis & pediculo longo. Caule parte ſumma quam ima craſſiori. Capillamenta quædam indidem exorta ſpicantur. Semen durum, ab altero non abhorrens. Vterque refrigerantis & inſpiſſantis eſt naturę. Ideo inflammationes omneis cataplaſmate adiuuat. Vlcera in ore erumpētia, putredines, gingiuas, tonſillasque perſanat. Succus ex his colligitur ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculoſis iuuamentum affert. Drachma terreſtris tribuli pota, illitaue, ictos a uipera recreat. Cōtra uenena cū uino aptiſſime bibitur. Decoctum eius ſparſum pulices necat. Thraces, qui ad Strymona amnem habitant, uirenti tribulo equos ſaginant, et e dulci ſemine & eſculento panem quo ueſcuntur faciunt.*

De Sarxiphago. Cap. xviii.

Sarxiphagon *aliqui* Sarxiphrāgon, *alij* Empetrō, Ro*mani ſaxifragiam uocāt.* Frutex *eſt ſurculoſus, in petris & aſperis locis naſcens. Coctus in uino, mox potus, febricitantibus opitulatur, Stranguriæ prodeſt. Singultum ſedat.* Calculos *ueſicæ frangit, & urinam ciet.*

¶ De Limonio. Cap. xix.

Limonion *aliquibus potamogiton appellatur, alijs.* Neu*roides, aliis* Lonchitis, *alijs* Rapionion, *Myſis* Mēdru*ta, Syris* Meuda, *alijs* Lycoſemphyllon, *aliis* Heleboro*ſemata, aliis* Scyllion, *Magis lupi cor.* Romanis *uiartum nigrū, quibuſdam tintinabulum terræ, Gallis iūbarum, Dacis dacina.* Fo*lia habet betę, tenuiora & longiora, decem, ſępe plura, caulem tenuem, rectum ut in lilio æqualem. ſeminibus ſcatentem, quę guſtata adſtringunt. Semen tritum & ex uino acetabuli menſura potum, dyſenterias cœliacisque prodeſt. Rubra fœminarum profluuia ſiſtit.* N*aſcitur in pratis & paluſtribus.*

¶ De Lagopo. Cap.xx.

Agopus herba, quam aliqui Leporis cuminū appellāt
l ſiſtit aluum in uino potu, aut in febri ex aqua. Eadem
inguini adligatur, in inflammatione. Naſcitur in ſe-
getibus.

¶ De Medio Cap.xxi.

Edion aliqui medicam appellant, alii Triphyllon, alii
m Clemathion, nonnulli Oſmon, quidam Trigonon, alii
Cybellion, alii polyphyllon. Romani Trifolium odora
tum, Ægyptii Epaphon. Medion in ſaxis & opacis naſcitur. Fo
lia habet Iridis, caulem tricubitalem, & in eo florem grandem,
purpureum, rotundum, ſemine cnici minuto, radicem dodranta-
lem, craſſitudine baculi, guſtu acerbo. quę trita in farinam et ex
melle decocta, rubros menſes fœminarum ſiſtit, eclegmate ꝑ ali
quot dies ſumpto. Semen in uino potum menſtrua pellit.

¶ De Epimedio Cap.xxii.

Pimediū ab aliis Erineos, ab aliis Tryas, a nonnullis
e Polyrrhizon, a Romanis uindicta, nominatur. Caulis
eſt nō magnus, hederę foliis denis atq; duodenis, neq;
florem neq; fructum ferens. Radice tenui, nigra, graui odore gu
ſtu fatuo. Naſcitur in Humidis. Folia cum oleo trita, impoſito
cataplaſmate, mammas increſcere non ſinunt. Radix conceptū
adimit. Folia quinis drachmis, poſt mēſtruas purgationes quīq;
diebus in uino pota, præſtant mulieribus ne concipiant.

¶ De Gladiola. Cap.xxiii.

Yphion, aliqui Anactorion, alii Phaſganon, alii Ma-
x chęronion, alii Arion uocant, Romani gladiolā, quidā
genitalē. Nomen inde accepit, ꝙ folium, gladii præ-
beat ſpeciē. Iridi ſimile erat, niſi minus & anguſtius uideretur,
& gladii modo mucronatum, neruoſumq;. In caulē exit cubita
lē, in quo purpurei flores, in ordinē digeſti, inter ſe diſtant. Ro-
tundo ſemine, radicibus geminis, una bulborum modo ſuper alte

ram inſidentę quarum inferior gracilis eſt, ſupna uberior. Naſcitur in aruis. Pars ſuperior radicis cum thure illita, admiſto uino, ſpicula & aculeos e corpore extrahit. Panos cum lolij farina & hydromelite diſcutit. qua de re huiuſmodi emplaſtris inſeri ſolet. Menſes impoſita trahit. Superiori radice ex uino pota, uenerem ſtimulari, & inferiore ſumpta ſterileſcere tradunt. Superiorem quoq; utiliter infantiũ enterocelis, cum aqua potui dari pręcipiunt.

¶ De Spargonio. Cap. xxiiii.

ſ Parganion aliqui Xiphidion, alij Bolon uocant. Folia gladiolę, ſed arctiora & in terram magis procumbentia. In ſummo caulę pilulę prominent, in quibus ſemen. Contra ſerpentis ueneno, radix cum uino datur.

¶ De ſylueſtri Iride. Cap. xxv.

x Yris ab aliquibus Iris agria, ab alijs Cacos, a Romanis Gladiolus, aut Iris agreſtis, a Dacis Caprus dicitur. Folia habet Iridis, latiora, & in turbinem mucronata, quorum medio caulis erumpit, craſſus, cubitalis, ex quo ſiliquę triangulares dependent. In quibus purpureus flos, in medio puniceus. Semen in folliculis, ſimile fabis, rotundum, rubrũ acre. Radix longa geniculata, ruffa. Contra capitis uulnera, fractaq; efficax eſt. Aculeos & ſpicula omnia citra, moleſtiã extrahit: adiecta floris æris tertia parte, & radicis centaurij ac mellis quinta. Tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex paſſo bibitur, ad conuulſa, rupta, coxendicum dolores ſtrangurias & alui profluuia. Semen tribus obolis potum, urinam uehementius impellit, & cum aceto lienem abſumit.

¶ De Anchuſa. Cap. xxvi.

a Nchuſam aliqui cantanchuſam uocant, alij Libycam, alij Archibelion, alij Alabiadion, alij Onophyllon, alij Porphyrida, alii Myduſam, alii Calycã, alii Noneã. Apbri Buneſath. Anchuſa quæ alio nomine calyx, aut Onoclia

appellatur, folia habet lactucæ acuti folii ſimilia, hirſuta, aſpera, nigra, multa, quoquo uerſum humi ſparſa, ſpinis horrida. Radicis craſſitudo digitalis. Quæ æſtate prouenit manus inficit ſanguineo colore. Læto ſolo naſcitur. Radix, adſtringit. Ad ambuſta & uetera ulcera, ex oleo et cæra efficax eſt. Igni ſacro cum polenta medetur. Lepris & uitiligimbus illinitur ex aceto. Partus extrahit, uuluę indita. Eius decoctum renum uitijs, lieni & bile ſuffuſis datur, & ſi febris ſit, ex aqua mulſa. Siſtunt aluum folia in uino pota. Radice pigmentarii utuntur ad ſpiſſamenta.

¶ De alia Anchuſa. Cap. xxvii.

Est & alia quam aliqui Alchibiadion, aut Onochiles appellarunt. Hæc a priore diſtat, quod minora habeat folia, ſed ſimili modo aſpera, ramulos exiles, florem purpureum, radices rubras, oblongas. Quæ meſſibus ſanguineum ſuccum fundunt. In ſabuloſis naſcitur. Vis ei foliisque ineſt, quę contra uirus cum reliquorum ſerpentium, tum maxime uiperarum, auxilietur ſiue cibo, ſiue potu, ſiue alligatu. Nam ſi quiſquam mandens in ſerpentis os inſpuat, eum necabit.

¶ De alia Anchuſa. Cap. xxviii.

Est & alia huic haud diſſimilis, ſemine puniceo, minore. Cuius ſemen manducatum, ſi in ſerpentis fauces inſpuatur, eam interficit, radix acetabuli menſura cum hyſſopo et cardamomo pota latas uentris tineas excutit.

¶ De Lycopſi. Cap. xxix.

Lycopſis quæ a nonnullis Anchuſa uocatur, longioribus quàm lactucæ conſtat foliis, aſperioribus, latioribusque, craſſis, ad radices caput recidentibus. Caule longo, recto, ſcabro, hirſutis adnatis, multis, cubitalibus, flore paruo purpureo. Radice rubra et adſtringente. Naſcitur in campeſtribus. Cũ oleo radix illita uulneribus medetur, et cũ farina hordeacea ignibus ſacris. Sudores peruncta mouet, adiecto oleo

¶ De Echio. Cap. xxx.

Chion aliqui aridam, alii alcibiadion, Romani alci-
e biacum nominant. Folia habet prælonga, hirſuta, ſub-
albida, anchuſæ proxima, minora tamen, ſubrubra, et
pinguia, ſpinulis tenuibus horridula. Cauliculos exiles, nume-
roſos, minutaq; utroq; latere folia, in uerſus digeſta, nigra, in
ſummo caule minuſcula. Flores ſecundum folia purpureos, in
quibus ſemina capiti uiperarum ſimilia inſunt. Radix nigricat,
digito tenuior. Quę non percuſſis modo a ſerpentibus ex uino
prodeſt, ſed eos qui antea biberint feriri non patitur. Folia &
ſemen, idem prę ſtant munus. Lumborum dolores ſedat. In uino
aut ſorbitione ſumpta lac extrahit.

¶ De Ocimaſtro. Cap. xxxi.

Cymoides aliqui & hanc Echion uocant, alii Scor-
o piuron, alij Sparganon, alij Althæam, alii Amaran-
thida, alij Probathęam, alii Elaphion, alii Antimnoni,
alii Porphyriada, alii augion, alii Nemeſion, alij Philetęrion, alij
Hyænopſolon, alij Thyrſitin, alij Themutin, alii Miſopathos, La-
tini Ocimaſtrum. Folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirſu-
tos, ſiliquas hyoſcyamo ſimiles ſemine ut gith nigro pregnantes.
Vim habet ſemen in uino potum, qua uiperarum cæterarumq;
ſerpentium morſibus medeatur. Datur iſchiadicis cum melle ui-
no myrrha & pipere. Radice nititur tenui & ſuperuacua.

¶ De Erino. Cap. xxxii.

Rinon aliqui Hydreron, aliqui Ocymoides uocant.
e Naſcitur aput fontes & fluuios, folijs Ocymi, ſed mi-
noribus parte ſuperna diuiſis, quinis ſenis'ue, dodran-
talibus ſurculis flore candido, ſemine nigro, & acerbo. Folia &
caules lacteo ſucco turgent. Semen drachmis, duabus in quat-
tuor mellis cyathis, oblitum oculorum fluctiones cohibet. Suc-
cus cum ſulphure & nitro inſtillatus, aurium dolores ſedat.

¶ De Gramine. Cap. xxxiii.

Groſtin aliqui Egiron, alii amaxityn, Ægyptij amu=
a *phi uocant, Latini gramen, aliqui aſyphylion, alii San*
guinalem, alii uniolam, Hiſpani apariam, Daci cotia=
tam. Aphri iebal. Gramen *geniculatis ſerpit ramulis a quibus crebro radices ſpargit dulces, articulis præcinctas.* Folia *dura, et ut arundinis paruæ lata, in exilitatem faſtigiantur.* Eaq; *iumenta & boues paſcunt* Trita *radix illitu uulnera conglutinat.* De*coctum eius in potu, torminibus medetur, & urinę difficultatibus.* Calculoſa *etiam ueſicæ excrementa comminuit.*

¶ De Arundinaceo gramine. Cap. xxxiiij.

St & arundinaceum gramen, priore multo maius,
é *quod iumenta necare traditur, præſertim in babylo=*
ne. Idq; *iuxta uias naſcitur.*

¶ De Gramine Parnaſi. Cap. xxxv.

Vod in parnaſo monte gignitur, denſius fruticat, fi=
q *lijs hederaceis, flore odorato, candido, ſemine paruo,*
non inutili. Radicibus *quinis aut ſenis, digitali craſſitudine, candidis, mollibus, & mirum in modum dulcibus.* Succus *ſi in uino cum melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adij=ciantur q; piperis & thuris tertię portiones, probatiſſimum erit oculorum medicamentum.* Id *in ærea pixide reconditur.* De*co=ctum radicis, idem quod herba, pręſtat.* Semen *uehementius uri=nam impellit.* Aluum *uomitioneſq; ſiſtit.* Natum *in Sicilia gramen, quod incolę Cinnam appellant, boues inflammat, ſi eo ui=renti ſæpe paſcantur.* ¶ De Siderite. Cap. xxxvi.

Ideritin aliqui Heracleam uocant Magi *genituram aut*
ſ *ſanguinem titani, alij Scorpionis urinam, Pythagoras*
Parmiron, Andreas Xanthophanea, Oſthanes boe=phthalmon Ægyptij *ſendionor.* Romani *uertemnium, alij So=leaſtrum,* Aphri *udedonin.* Folia *habet Marrubij, ſed longiora,*

ſatis ad frondem quęrcus aut ſaluię accedentia, minora tamen, et hirſuta. Caules ędit quadratos palmũ ſępe excedentes, non iniucundi guſtus, aliquantũq; ſubſtringentes. In quibus per interſtitia, orbiculatę uertebrę ut in Marrubio ſpectantur. Et ſemen in eis nigrũ. Naſcitur ĩ petroſis. Illita folia, ſuapte ui, uulnera ſine inflãmationis piculo iũgunt. ℭ De alia Siderite. C. xxxvij.

a *Lia Sideritis binum cubitorũ, ramulis exilibus, folio Filicis, in ambitu utraq; parte diuiſo, pediculo longo, prodeuntibus e ſummo alarũ ſinu ſurculis, longis, tenuibus, capitulo in cacumine orbiculato, aſpero, in quo ſemen cõtinetur, q̃ Betę rotundius aliquanto, ac durius. Huius uis foliorumq; ad uulnera pręcipua.* ℭ De alia Siderite. C. xxxviij.

ſ *Ideritin aliam eſſe tradunt, q̃ Crateuas Heracleã uocat, in maceriis et uineis naſcentem, foliis coriani, a radice numeroſis, dodrantalibus cauliculis, læuibus, teneris, in rubore candicantibus: Flore purpureo paruo. guſtanti amaro & uiſcido. Huius ea uis eſt, ut quamuis recenti uulneri impoſita ſanguinẽ ſupprimat.* ℭ De Achillea. C. xxxix.

a *Chilleam aliqui Myriomorphon nominant, alij Chiliophyllon, alij Stratioticon, alij Heracleon, Latini ſupercilium ueneris, alij Acron ſyluaticum, alij Militarem, alij Mille folium Aphri aſterchillos, & aliqui Achilleam ſideritin. Dodrantales aut maiores gerit ſcapos, fuſorum effigie, quaſi minutulis foliis circundatos, crebris in latere, foliorum ſectionibus, coriandri ſimilitudine, ſubfuluo colore, odore multo, non inſuaui, medicato, & uiſcido. Vmbella in cacumine rotunda, floribus candidis, purpureis, & aurum ęmulantibus. Prouenit læto ſolo. Trita coma ſanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur. Erumpentem ſanguinem inhibet, & cruenta uuluæ profluuia in uellere. Decocto quoq; inſident fœminæ fluctione uuluę laborantes. Ad dyſenteriam bibitur.*

De Rubo. Cap. xl.

Atos a Græcis, ab aliis Cynosbatoi, ab alijs, Selinort=
b tion , ab alijs Syntrophos, a Magis titani ſanguis, ab
alijs ibidis ſanguis, a Romanis, Rubus, ab alijs Sen=
tes, a quibusdam mora batitada, a Dacis manthia, Ægyptijs hæ
moos, alijs Ametros appellatur. Rubus notitiæ uulgaris . Vim
habet ſiccandi & adſtringendi. Capillum tingit. Ramorum de=
coctum, potu aluum ſiſtit, & fœminarum profluuia. Præſteris
morſui accommodatiſſimum Gingiuas firmat. Oris uitijs folia
commanducata medentur. Cohibent ulcera quæ ſerpunt. Vlce=
ribus in capite manantibus, oculiſq; procedentibus, remedio ſunt.
Condylomatis & hęmorrhoidibus folia illinuntur. Cardiacis,
& ſtomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules
cum folijs tunduntur, exprimiturq; ſuccus, mox ſole cogitur ſin=
gulari remedio, contra omnia, quę modo dicta ſunt. Mori in ru=
bo naſcentis, q̃ optime maturi ſuccus, ad oris medicamenta con=
uenit. Siſtitur aluus pręmaturi cibo, nec non flore in uino poto.

De Idęo Rubo. Cap. xli.

Dæus Rubus appellatus eſt, quoniam paſſim in Ida
i proueniat. Eſt autem longe tenerior priore, ac mino=
ribus ſpinis horrens. Quanq̃ & ſine ſpinis inueniatur.
tur. Eadem præſtat quę ſupradictus. Cęterum flos cum melle
oculorum collectionibus commodiſſime illinitur. Ignem ſacrum
extinguit. Stomachiciſq; ex aqua bibendus datur.

De Helxine ideſt murali hærba. Cap. xlij.

Elxinen aliqui Elitim uocant, alij Cancerſæam, alij
b Amelxinem alij Euſinen, nonnulli, Amorginen, alii
Sucotachos, alii Pychuacos, alij pſychouacos, alii Melã
pelon, alii Cittampelon, alii Ciſſamethon, alii Anatetamenon.
Romani uolutum lapparon, Ægyptii apap, alii Partherion,

alij Sideritin, alij Heracleam, nonnulli agriam, quidam Clibodion, alij Polyonymon. Naſcitur in ſepibus, uinetis, macerijs, & ſegetibus. Folia ei mercurialis adſunt, hirſuta, cauliculi leniter rubentes, & circa eos ueluti ſemina aſpera, adhærentia ueſtibus. Folia refrigerandi ſpiſſandiq; naturam habent qua ex cauſa ſanant illitu ignes ſacros, aduſta, condylomata, incipientes panos, tumores, inflationeſq;. Succus eius cum ceruſſa, ignibus ſacris, et ulceribus quę ſerpunt, aptiſſime illinitur. Imponiturq; podagris, cũ hircino ſeuo aut cerato cyprino. Veterem tuſſim adiuuat, cyatho hauſto. Tonſillis inflammatione turgentibus, utiliſſime & gargarizatur, & illinitur. Succus in auriũ dolore infuſus, iuuamen preſtat.

De Elatine. Cap. xliii.

E*Latine folia habet Helxinę, minora, rotundiora, piloſa ſemipedalibus ramulis, quinis ſenſue, a radice folioſis, guſtu adſtringentibus. Naſcitur in ſegetibus & cultis. Oculorum fluctionibus & inflammationibus auxiliatur, folijs cum polenta tritis & impoſitis. Eadem cocta ſorbitionis uſu dyſenteriam ſiſtit.*

De Eupatorio. Cap. xliiij.

E*Vpatorium ſiue ut alijs placet hepatorium, aut hepatitis, fruticoſa herba eſt, unum efferens caulem, lignoſum, nigricantem, rectum, tenuem, hirſutum, cubitalem interdum ampliorem. Folijs per interualla quinquefolij aut Cannabis ſimilibus, quinquepartito aut amplius diuiſis, nigricantibus, per ambitum ſerratis. Semen medio caule erumpit, piloſum, deorſum ſpectans, quod ſiccatũ ueſtibus inhęret. Contrita huius folia, & cũ ſuillo adipe impoſita, ulceribus quę ægre cicatricem trahunt, medentur. Herba aut ſemen in uino potum, dyſenteria, iocineris uitijs, & ſerpentium ictibus, liberat. Nec deſunt qui aberrantes, artemiſiam hanc appellarint, cum tamen longe alia ſit, uti expoſuimus.*

¶ De Quinquefolio. Cap. xlv.

P Entaphyllon aliqui Pentapetes, alij Pentatomon, alij Pentadactylon alij Pſeudoſelinum, alij Callipetalon, alij Xyllolotεn, nõnulli Xyllopetalon, alij Aſphalton, alij Pentacœnon alij Thymiatitn, Ægyptii Orphitebeocεn, alii Enotron, Magi Ibidis unguem, alii Ibidis pennam, alii Hermodactylon, Romani quinquefolium Galli pempedulam, Daci propedulam appellant. Ramulos fert ſurculaceos, tenues, palmi magnitudine, in quibus ſemen, folia mentę, quina ſingulis pediculis, raro plura, in ambitu ſerrata, florem ex luteo palleſcentem, interdum auri æmulum. Naſcitur in riguis, & aquariis ductibus. Subrubram habet radicem, oblongam, ueratro nigro craſſiorem. Plurimis pollet remediis. Ius radicis decoctę ad tertias, ſi in ore contineatur, dentium dolores ſedat. Putrida oris ulcera, collutione ſiſtit. Arterię ſcabricias, gargariſatu lęuigat. Contra alui profluuia, & dyſenterias auxiliatur. Item articulorum coxendicumque cruciatibus potum. Cocta in aceto & illita, ſerpentia ulcera cohibet. Strumas, tumores, duricias, abſceſſus, & diſtentiones diſcutit. Ignes ſacros, reduuias, condylomata, pſoraſque ſanat. Tenerę radicis ſuccus, contra iocineris pulmonumque uitia prodeſt. Item aduerſum uenena. Cum hydromelite autem uel diluto uino & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febriũ circuitus. In quartana quidem quaternum ramulorum, in tertiana uero ternum, in quotidiana unius. Tricena quoque folia tricenis pota diebus, comitialibus proſunt. Foliorum ſuccus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrime regio morbo medetur. Illita cũ melle & ſale, tam uulneribus q̃ fiſtulis remedio ſunt. Enterocelicis auxilium pręſtant. Quinquefoliũ ſanguinis profluuia & potu & illitu ſiſtit. Ad expiationes, caſtimonias, & ſanguinis eruptiones inciditur.

¶ De phœnice. Cap. xlvi.

P Hœnicen aliqui rhon, alii Anchinopa, alii Phœnicopte

ron, alij Rhonſtachyos, alii Oſthalen, Ægyptii athnon nominãt. Folia habet hordei, ſed breuiora, & anguſtiora, ſpicam lolio ſimilem, ramos digitorum ſenum, radicã aduolutos, ſeptenas octonasue ſpicas. In aruis tectiſq́ recenter illitis naſcitur, harũ uiriũ compos, ut in uino auſtero pota, alui profluuium & emanãtem uulua ſanguinem ſiſtat. Vrinę impetus infrenet. Sunt qui adalligatam in puniceo uellere & ſuſpenſam ſanguinem ſupprimere prodant. ¶ De Idæa radice. Cap xlvii.

Dęę radia folia ſunt ea quę Ruſco. Adherent his uelut exigui pampini, in quibus flos. Radix ſpiſſandi cohibendiq́ naturam habet, hiis conueniens, quibus adſtrictione opus eſt. Pota etiam aluum mẽſeſq́ et omnem abundantiam ſanguinis ſiſtit. ¶ De Rhodia radice. Ca. xlviii.

Ignitur rhodia radix in Macedonia, coſto ſimilis, leuior, inęquabilis. Quę contrita roſas redolet. Vtiliſſima capitis doloribus, ſi madefacta fronti & temporibus cum nardo imponatur. ¶ De Equiſeto. Cap. xlix.

Quiſetum Greci hippurin, alii Trimachion, alii Anabaſin, alii Cheredramon, alii Phędran, alii Itandẽdron, alii gis, alii Scenioſtrophon uocant. Ægyptii pherphram. Magi ſaturni cibum, Romani equinalem, alii equi ſalicẽ, aut Anabaſion, alii Ephydron. In riguis & ſcrobibus naſcitur. Cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe furcti, rubeſcentes, ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In ſublime equiſetum attollitur, uicinos arborum caudices ſcandens, obuolutumq́ dependet, comis multis, nigris, ut equorum cauda. Radix lignoſa, dura. Vis eius ſpiſſare, Quare ſanguinem naribus erumpentem ſuccus ipſe ſiſtit. Prodeſt dyſentericis in uino potus. Vrinã cit, Sanguinolenta uulnera glutinantur, tritis foliis et illitis. Tuſſim orthopnϾã ruptaq́ adiuuat. Foliis in aqua potis, diſectiones ueſicę et inteſtinorũ, enteroceleq́ i unũ coaleſcere, cogiq́ ferunt.

De altero Equiſeto. Cap. l.

Lterum Equiſetū quod aliqui Equition, alii Chedran, alii Gynon appellant. Caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior, inanis. Comis per interualla breuioribus, tandidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum uulneribus remedio eſt. Eademq; fungitur facultate.

De Cocco ſeu uacut. Cap. li.

Ocum quo infectores utuntur, frutex eſt ſurculoſus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quę electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia. Deinde Aſia & Silicia, Vltimum ex omnibus Hiſpanicū. Vis huic ſpiſſandi. Vulneribus neruiſq; præciſis, conuenienter ex aceto illinitur. Naſcitur quoq; in Siliciæ quercubus, cochlearum exilium ſimilitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & Cocum uocitant.

De Tragio. Cap lii.

Ragium naſcitur in Creta tantum inſula, lentiſco ſimile, & ſemine, folio & ramis. Singulis tamen minoribus. Succus ei lacteus, gummi non diſſimilis. Semen folia lachrymaq;, illitu ſpicula e corpore eiiciunt. Omnia quoq; corpori impacta, euocant. Pota ſtrāgurię medentur. Calculos ueſicę frangunt. Menſes trahunt. Modus in ſumptione eſt, drachma una Fama eſt ſy lueſtres capras ſagittas confiſſas, eius herbę pabulo. ſpicula excutere.

De alio Tragio. Cap. liii.

St & aliud tragium quod tragoceros aliqui uocant, alii Scorpion, alii Garganon, Romani cornulacam, Daci Saliam, Ægyptii ſcber, Aphri Achœoſim, Folia ſcolopendrii habet, & Radicem ſylueſtris, raphani, tenuem candidam. Quā crudā uel coctam eſſe dyſentericis prodeſt. Foſi a autūno, hirci uirus olent. Exinde ſibi tragii nomen adoptauit.

Prouenit in montibus, & præcipitiis.

De Trago. Cap. liiii.

St etiam herba Tragos, quã aliqui ſcorpion aut Tragonon uocant, maxime in maritimis naſcens, palmũ alta, aut amplior, fruticoſa, humilis, oblonga, ſine foliis, puſillis circa ramos acinis ruffis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, guſtu multum adſtringente. Racemorũ grana decem ex uino pota, cœliacis, & feminis fluctione uuluę laborantibus, auxiliantur. Tunduntur a pleriſq;, & in paſtillos, digeruntur, quibus utuntur.

De Iunco. Cap. lv.

Xyſchinos aliquibus Schinos lęuis, aliis Oxypternos, aliis Solis ſupercilium, Romanis Iuncus marinus, aut marualis dicitur. Duo eius genera. Vnum læuis nominati, alterum acuti, qui in mucronem faſtigiatur. Cuius etiam duo aſſignantur genera. Vnum ſterile. Reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craſſiore conſtat calamo, carnoſioreq;. Tertius eſt iuncus qui uocatur Oloſchinos, prioribus carnoſior, aſperiorq;, qui ſimilem fructum in cacumine parit. Semen utriuſq; toſtum, ex diluto potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarum profluuia. Vrinam cit. Capitisq; dolores facit. Quę proxima ſunt radici folia, tenera conuenienter illinuntur, aduerſus phalangiorum morſus. Æthiopici iunci ſemine, ſomnus allicitur. Sed modus in potione ſeruandus eſt, ne ſopor fiat.

De Lichene. Cap. lvi.

Ichen qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus. Bryon appelatur. Aſperginoſis petris adhæret, ut muſcus. Qui is illitus ſanguinis profluuia ſiſtit. Inflammationes arcet. Impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus, Oris & linguę defluctiones inhibet.

¶De Parrhonychia. Cap.lvii.

p Arrhonychia aliis Adocetos, aliis Neuras, aliis Phrynion, Romanis bouinalis, exiguus frutex in petris naſcens, peplo ſimilis, minor longitudine, maioribus foliis. Illita paronychiis atq; duritiis remedio eſt.

¶De Chryſocomæ. Cap.lviii.

c Hryſocome, aliis Chryſitis, aliis Chryſanthemon, nonnullis amaranton, aliis Dioſpogon, Aphris dubath, uel buchumath. Romanis iouis barba appellatur. Palmi altitudine fruticat. Coma ſpecie corymborũ, hyſſopo ſimili. Radice hirſuta ueratri nigri modo, tenui, cyperum æquante, guſtu nõ iniucundo, ex auſtero dulci. In petroſis opacisq; naſcitur. Radix excalfacit & adſtringit. His conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio male habet. Contra purgationes uuluę, decocta cum hydromelite aſſumitur.

¶De Chryſogono. Cap.lix.

c Hryſogonon, aliqui Chryſoſpermon uocant, alii Daſpin, alii Origenũ, alii Arcophthalmon, Romani Arilariam, Denſe fruticat, quęrnis foliis, flore coronarii Verbaſci. Radix ut rapum extuberat, intus ruberrima, foris nigra, quę trita cũ aceto, atq; impoſita muris aranei morſibus auxiliatur. ¶De Elichriſo. Cap.lx.

e Lichriſon quidam Chryſanthemõ, nonnulli & id amaranton uocant, quo Lymphas coronant. Ramulum habet candidum, urentem, rectum, firmum. Folia intercedentibus ſpaciis anguſta. Abrotono ſimilia, comam aureæ lucis, in orbem, umbella rotunda, ueluti ſiccis corymbis dependentibus, radice tenui. Naſcitur in aſperis & torrentium alueis. Contra ſerpentium ictus, coxendicum dolores, urinæ ſtillicidia, ruptaq;, coma e uino pota opitulatur. Ciet menſes. Sanguinẽ concretum uentris ac ueſicæ abſumit, pota cum mulſo folia. Ieiunis,

R

trium obolorum pondere, ſiſtit deſtillationes, data in uino albo diluto. Veſtibus inſeritur, ut eas ab erodétium iniurijs tueatur.

ℂ De Chryſanthemo. Cap. lxi.

Hryſanthemon aut chalcas, aliqui chalcbitin uocant,
c *alij chalcanthon, alij chalcáthemon, alij* Buphthalmon,.
Romani acanthan, Hetruſci garuleum, Aphri churſeten. Hærba eſt tenera, fruticoſa, læues proferens caules, & multifida folia, flores ſupra modum ſplendentes, luteos, orbem oculi imitantes, unde nomen traxit, Propter oppida naſcitur. Cuius caules oleris uice manduntur. Flores cum cerato triti, ſteatomata diſcutere produntur. Regio morbo correptis, colorem breui reddit, ſi ſequente longo balnei uſu, poſt exitum ebibatur.

ℂ De Agerato. Cap. lxij.

Geraton fruticoſa herba eſt, palmari lõgitudine aſſur-
a *gens, ſimplex, humilis, Origano non diſſimilis. Vmbellam gerit, in qua flos bullis aureus emicat, elichryſo minor. Nomen ei inditum eſt, quoniam diutiſſime flos, in ſua coloris ſpecie, conſeruetur. Vis decocti feruens. Huius uſtæ nidor urinam at. & uuluę duricias emollit.*

ℂ De Verbenaca. Cap. lxiij.

Erbenacam rectam, Græci periſtereona uocant, alij
u Trigonion, *alij* Bunion, *alij* Hierobotanen, *alii* Philtrodoten, *Ægyptii pempſempe, Magi Iunonis lachrymam, nonnulli muſtellæ ſanguinem, alii* Sanguinem Mercurii. Romani *Chriſtam gallinaceam, alii Pheriam, alii trixalidem, alii exuperam, aliqui herbam ſanguinalem. Naſcitur in aquoſis. Nomen ex eo duxiſſe uidetur, ꝙ columbæ circa hanc, perquàm libenter uerſari ſoleant. Palmi altitudine & interdum amplius adoleſcit. folia e caule prodeunt incaſa, & ſubalbida. Ea ſingula*

vl ramo, radiceq́ ſola, conſtare ſępius inuenitur. Folia cum ſuilla adipe recenti, aut roſaceo impoſita, uuluarum dolores finire putantur. Ignem ſacrum illita ex aceto reprimunt. Putrida ulcera cohibent. Vulnera glutinant. Veteraq́ ex melle, ad cicatricem perducunt.

¶ De Supina uerbenaca. Cap. lxiiii.

Supinam uerbenacam aliqui ſacram hęrbam appellãt alii Erigenion, alii Chamælycon, alii Sideritin, quidã Curitin, alii Perſephonion, alii Iouis colum, alii Dichromon, alii Calleſin, alii Hippariſon, nonnulli demetriada, Ægyptii pemphtheuphtham, Pythagoras Eryſiſæptron, Romani anańallem. Ramulos emittit cubitales, aut maiuſculos, anguloſos, in quibus ex interuallis folia quærcus, ſed minora anguſtioraq́, eiſdem diuiſuris in ambitu, colore aliquatenus cæſio. Radix longa, tenuis. Flores purpurei graciles. Folia cum radice in uino pota, illitaue, aduerſus ſerpentes pollent. Eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus, in uini ueteris hemina, quadragenis diebus ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur. Veteres tumores & inflãmationes mitigant. Sordida ulcera purgant. Tota in uino decocta tonſillarum cruſtas abrumpit. Oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt ſi aqua ſpargatur triclinium, qua maduerit, lętiores conuictus fieri. Datur potandum in tertianis febribus, tertium a terra geniculum. cum foliis circundãtibus, quartanis quartum. Sacram uocant hęrbam, quoniam multum ad amuleta, expiationesq́; commendetur.

¶ De Aſtragalo. Cap. lxv.

Stragalũ aliqui Chamęſycen, alii Gatalen, alii Onycen uocant, Romani Pinum triuiam, aut ficum terrę, aliqui glandulã, alii Thiũ, alii Nonariã. Aſtragalus paruus in terra frutex, foliis et ramis lupino ſimilis, flore purpureo,

paruo, radice rotunda, raphani modo grandi, quę adnatas appendices, firmas habet, nigras, prędura, ueluti cornua inter ſe implicatas, guſtu adſtringentes. Naſcitur in uentoſis, opacis, & riualibus. Eo Memphis Archadię ſcatet. Aluum ſiſtit radix in uino pota. Vrinam mouet. Vetuſtis ulceribus, ſicca efficaciter inſpargitur. Sanguinē ſupprimit Ægre propter duriciā tunditur.

¶De Hyacyntho. Cap.lxvi

b Yacynthū aliqui Heloniam, alij porphyrāthes, Romani uaccinum, alij ulanum uocant. Folia habet bulbi, dodrantalem caulem, minimo digito tenuiorem, hęrbaceū comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incuruā, radicem bulbaceam. Quę ut creditur, pueris cum uino albo illita pubertatem coercet, & non patitur erumpere. Siſtit aluū. Pota urinam impellit. Phalangiorum morſibus auxiliatur. Semen adſtringentius eſt, theriacis expetitum. Regium morbū emendat, cū uino potum.

¶De Papauere erratico. Cap.lxvii.

p Apauer erraticum qđ Roheam uocant, nonnulli Oxytonon, Romani papauerale. Ægyptij nanti, uere quidem in aruis cum hordeo naſcitur, flore protinus deciduo, unde & nomen apud græcos accepit. Folia erucę aut origano aut cichorio aut thymo ſimilia ſpectantur, ſed longiora, diuiſa, ſcabra. Iunceus ei caulis, rectus cubitalis, aſper, flos ſyluestris fremij, puniceus, interdū albus, oblongum caput, ſed ą fremii minus, ſemen ruffum, radix longa ſubalbida, minoris digiti craſſitudine, guſtu amara. Huius capita quinq; aut ſex, in uini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus ſomnus accerſcendus eſt. Semina acetabuli menſura ex aqua mulſa pota aluum leniter emolliunt. Ad idem præſtandum mellitis rebus, & dulciarijs, ammiſcetur. Folia cum calycibus illita, inflāmationes ſanant. Eorundem fotu & perfuſione, ſomnus alliciatur.

¶ De Papauere ſatiuo. Cap.lxviii.

PApauer ſatiuum aliqui chamæſicen, alij oxytonon ap
pellant, Romani papauer, Ægyptii nanti. E ſatiui ge
nere, quoddam hortenſium eſt, cuius ſemen in panem
denſatur, qui ſanis in uſu ſit. Eo etiam ex melle pro ſeſama utun
tur. Thylacitin uocant. Capitulum habet longum, & ſemen can
didum. Syluestre uero, caput inſidens demiſſumq́; & nigrum ſe
men. quod pithitis nominatur. Nónullis tamen & ipſum rhoeas
dicitur, quoniam eius ſcapo lacteus ſuccus emanat. Tertium ma
gis ſylueſtre, & ad medicinas ualentius, multo his longius, pro=
ductiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix.
Quare ſi capita ipſa & folia decoquantur in aqua, ſomnum fo
tu conciliabunt. Bibitur decoctum contra uigilias. Calices cũ po
lenta triti, & cataplaſmatis ammiſti, ignibus ſacris, & inflãma
tionibus proſunt. Tunduntur quoq; uirides, & digerũtur in pa
ſtillos, qui ſiccati ad uſum recondũtur. Capita quoq; in aqua co
quuntur ad dimidias, iterumq́; adiecto melle, dum humor coeat
in eclegmatis lẽtorem. Id medicamentum in tuſſi, arteriȩ fluctio
nibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamentum prȩbet. Effi=
cacius tamen redditur, addito hypocyſtidis ſucco, & acacia. Pa=
paueris nigri ſemen tritum cum uino bibitur, contra citam aluũ,
& fœminarũ profluuia. In peruigiliis fronti, temporibusq́; illini
tur, ex aqua. Opium eius, magis refrigerat, inſpiſſat, ſiccatq́;. Sũ
ptum erui magnitudine, dolorẽ finit, concoquit, & ſomnũ allicit.
Tuſſi atq; cœliacorũ ualetudini auxiliatur. Verũ ſi copioſius
hauriatur, nocet, cũ lethargicos efficiens interimat. Ad dolores
capitis, cũ roſaceo ꝑfuſum efficax eſt. Auriũ dolori, cũ amygdali
no, myrrha & croco inſtillatur. Inflãmationibus oculorum cum
torrefacto oui luteo proficit. Igni ſacro & uulneribus cum ace=
to, podagris cum lacte mulieris et croco. Sõnum accerſit. ſubditũ
ſedi pro balano. Optimũ habetur graue, & denſum, guſtu ama

rum, odoratu ſoporiferum, quod facile aqua diluitur, læue, candidum, neq; aſperum, neq; grumoſum. quod inter colandum non ut cæra coeat, & in ſole diffundatur. Dein admotum lucernis non atra luceat flamma, extinctum deniq; odoris uim conſeruet. Sed opion glaucio, gummi, aut ſylueſtris lactucæ ſucco, adulterant. Verum glaucio fucatum in dilutione croci colorem reddit, lactucaceo ſucco fictum, exiliter ſpirat, & aſperius ſpectatur. Gummi uitiatum, ſplendeſcit, & infirmum eſt. Nec deſunt qui eo dementię deuenerint. ut adipem ei admiſcerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atq; ruffius appareat. Diagoras, ut Eraſiſtratus author eſt, uſum eius dānauit, oculorum lippitudinibus & aurium uitiis infundi uetans, quoniam uiſus aciem hebetaret, & ſoporem gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excęcari, ſi non adulteraretur. Mneſidemus uſum duntaxat olfactandi probauit, quoniam ad conciliandum ſomnum conueniret, alioqui nobis ut noxio interdicat. Quæ commentitia eſſe, experimento deprenduntur. Siquidem effectus, uirium huiuſce medicamenti, fidem faciunt. Quare nō alienum fuerit ſcriptis mandare, quonam modo is excipiatur ſuccus. Aliqui capita ipſa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terrentesq; in mortario, digerunt in paſtillos. Id meconium uocatur multum opio ignauius. Porro opij faciundi ratio hæc eſt. Cum ros in eo exaruerit, cultro circundante aſteriſco, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum ſummam cutem incidere oportet, lachrymam exeuntem, digito in concham abſtergere. Nec multo poſt redire, ut concreta inueniatur. Etenim quę tum, aut poſtero die etiam offenditur, in uetere pila teri debet, & in paſtillos cogi. Cum tamen inciditur retrocedendum eſt, ne ueſtibus ſuccus deradatur.

¶ De corniculato Papauere. Cap. lxix.

Papauer ceratidem ideſt corniculatum, aliqui paraliō,

alii ſylueſtre papauer, alij Thalaſſion, Romani ſabulum marinum, Aphri Siſimacam uocant. Folia habet candida, hirſuta, uerbaſco ſimilia, in ambitu ſylueſtrium papauerũ more ſerrata, caule non diſſimili, flore luteo, caliculo fœnogręci, in corniculorum modum inflexo. Vnde nomen mutuatur. Semine papaueris, puſillo, nigroq́;, radice per ſumma ceſpitum, nigra, craſſa. Naſcitur in maritimis & aſperis. Radici ea uis ineſt, ut in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iocineris affectus, potu ſanet. Prodeſt his qui craſſa quædam aſpera, aut araneoſa cum lotio reddunt. Aluum leniter purget ſemen, acetabulo in aqua mulſa poto. Cruſtas emarginant, illita ex oleo folia, floresq́;. Argema ac nubeculas iumentorum perunctas, abſtergunt. Sunt qui glaucium, hoc papaueris genere fuciltari exiſtimarunt, falſi quadã foliorum cognatione. Qui hoc papauer hauſerit, non alia accident, q̃ qui opium ebiberit. Cui eiſdem ſuccurritur auxilijs. Semen æſtate dum ſiccum eſt, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum uino, ſanatq́; dyſenteriam.

De ſpumeo Papauere. Cap. lxx.

a Lterum papaueris genus, aphrodes ideſt ſpumeum uocatur, ab alijs Heracleum, caule dodrantali, folijs admodum paruis, radiculæ ſimilibus, fructu inter ea candido. Nam hærbula alba eſt & ſpumea tota. Radice in ſummo ceſpite. Legitur ęſtate ſemen, cum integre adoleuit, deciditq́; exiccatum. Datum acetabuli menſura in aqua mulſa, uomitione expurgct. Priuatim huiuſmodi purgatio, comitialibus prodeſt.

De Hypecoo. Cap. lxxi.

b Ypecoon, aliqui Hypopheon uocant. Naſcitur in ſegetibus aruisq́;, folijs rutę, exilibus ramis. Natura eadẽ quæ papaueris ſucco.

De Apollinari & hyoſcyamo. Cap. lxxij.

Yoſcyamon, alij Phythonion, aliqui Dioſcyamon uocant, alij adamanta, alij adamenon, alij Hypnoticon, alij Emmanes, alij Atomon, nonnulli Dithiambrion, Magi, Pythagoras & Oſtanes, Zeleo, Zoroaſtres Tiphomon, alii Raponticam, Romani apollinarem, Ægyptij Saphtho, Hetruſci fabulum, galli billiruntiam, Daci dieliam. Frutex eſt caules emittens craſſos, folia lata, oblonga, diuiſa, nigra, hirſuta. Flores e latere caulis, ordine prodeunt, tanquam punicorum cytini, ſcutulis ſepti ſeminum plenis ut papaueris. Tres eius differentiæ. Vna ſemine nigro, floribus pene purpureis, ſimilaceis folijs, cytinis præduris, & ſpinoſis. Alterius ſemen ſubflauum, ut Irionis. Flores lutei, folia & ſiliquæ ſimpliciores. Ambo inſaniam gignunt, & ſoporem. Ideo in communi uſu damnantur. Tertiũ genus ut quod mitiſſimum eſſet, medici recepere, pingue, lanugi noſum, molle, candidi floris ſeminis q;, in maritimis ruderibusque naſcens. In cuius deficientis uicem, ruffum uſurpari oportet. Niger ut deterrimus, improbatur. Recenti ſemine, caulibus folijsque tuſis, ſuccus in ſole exprimitur, & exiccato humore, uſus ad annum uſq; prorogatur. Nam facile corruptionem ſentit. Extrahitur etiam ſeparatim ex ſicco ſemine, in aqua calida tuſo, & obtrito. Succo autem liquamentum præſtantius, & magis dolores finit, Contuſa herba, addita trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod a ſicco ſemine exemptum, eſt collyriis quæ doloris ſenſum auferunt, commodiſſime inſeri ſolent. Contra acutas calidaſque fluctiones, dolores aurium, atque uuluæ mala proſunt. Cum farina autem aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumque partium. inflãmationes placant. Semen eadem præbet. Tuſſi, deſtillationibus, oculorum fluctioni, & doloribus, efficax. Cantra menſium abundantiam, & erumpentem aliunde ſanguinem, oboli pondere cum papaueris

ſemine & aqua mulſa, bibitur. Podagris *ſubuenit teſtibus inflatis, mammiſq; tumentibus a partu, tritum ex uino illinitur.* Aliis *quoq; cataplaſmatis, quæ doloris leuamentum præſtant, ammiſceri ſolet.* Folia *omnibus medicamentis dolorem ſedantibus, per ſeſe, & ex polenta, utiliſſime imponuntur.* Recentia, *ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur.* Cum *uino ter quater'ue pota, ſanant algidas febres, quas hepialos uocant.* Co*cta olerum modo folia, ſi acetabuli menſura manduntur, mediocrem inſaniam gignunt.* Idem *efficere tradunt, ſi collo ulcus ſentiente infundantur.* Radice *in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.*

De Pſyllio. Cap. lxxiij.

PSyllion *aliqui cataphyſin, alij* Cynocephalion, *alij* Chryſtalion *alij* Cynomyam, *alij* Pſyllerin, *alij* Sicelioticon, Siculi *comidijn,* Romani *herbam pulicarem aut ſilbacium.* Aphri Vargugum *appellant.* Folijs *corono po non diſſimilibus, hirſutis, longioribus, ſarmentoſa in totũ herbula, ramis dodrantalibus.* Coma *a medio caulę exoritur, duobus tribus'ue conuolutis in cacumine capitulis, ſemine duro, nigro, pulicũ ſimili.* Vnde *et nomen.* In *aruis & incultis naſcitur.* Vis *ei ad refrigerandũ, inſpiſſandum, & molliendũ conuenientes.* Ar*ticulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, uulſis, illitum auxiliatur.* Imponitur *in dolore capitis, cum roſaceo aqua aut aceto.* Enterocelis *infantium, & prominenti umbilico, illitũ ex aceto, medetur.* Teritur *acetabuli menſura, & in aquę ſextario madefactum, ubi concreuit aqua, illinitur.* Siquidem *uehementer refrigerat, & in feruentem aquam deiectum, calorem reprimit.* Contra *ignes ſacros efficax eſt.* Fama *eſt ſi uirens domũ importetur, nõ ſinere in ea pulices gigni.* Cum *adipe tuſum, ſordida ulcera, & quę cacoethe uocantur, expurgat.* Succus *uermiculoſis auribus, aut fluctione laborantibus, ex melle prodeſt.*

De Hortenſi Solano. Cap. lxxiiii.

Ortenſium ſeu urbanum Strychnon Romani Sola-
b num uocant, alij Cucubalum. Ægyptij allelo, Galli
ſcubulum, Aphri aſtriſmunim. Frutex cibis idoneus,
exilis, puſillus, multis concauus alis, folio nigro, maiore q̃ oci-
mi, et latiore, fructu rotũdo uiridi, qui poſt maturitatẽ nigricat
aut fulueſcit. Hęrba innocentis guſtus. Natura ei refrigerandi.
Quare folia ulceribus quæ ſerpunt, & ignibus ſacris, conuenien-
ter cum polline polentę illinuntur. Ægilopia, capitisq́; dolores,
trita & impoſita ſanant. Æſtuanti ſtomacho auxiliantur. Pa-
rotidas, cum ſale detrita illitu diſcutiunt. Valet ſuccus eius ad-
uerſus ignem ſacrum, atq; ulcera quæ ſerpunt, cum ceruſſa, ro-
ſaceo & argenti ſpuma, ad ægilopas cum pane, infantium ad-
uſtioni quam ſyriaſin uocant, cum roſaceo perfuſus proficit. In co
lyrijs, aquę uel oui uicem exhibet, contra acutas fluctiones, ſuffu
ſionesq;. Aurium dolori inſtillatus prodeſt. Menſium abundan
tiã ſiſtit, in uellere ſubditus. Succus fuluo gallinarum in domi-
bus oberrantium fimo ſubactus, & linteo appoſitus, ægilopijs
præſentaneo eſt remedio.

De Veſicaria. Cap. lxxv.

St et aliud ſolanũ, qđ peculiari nomine Halicacabon;
e id eſt ueſicariã, aut phyſalida uocãt, folijs antedicto la
tioribus. Cuius caules poſteaq̃ adoleuerũt, humi pro-
ſternũtur, folliculis orbiculatis, fuluo intus acino, ueſiculis ſimi
li rotundo, læui. Quo coronarij utuntur, & corollas factitant.
Vim uſumq; hortenſii ſolani habet. Verum cibis nequaq̃ ex-
pietur. Regium morbum purgat, ſemine poto. Et urinam pellit.
Ex utraq; hærba ſuccus extrahitur, qui ſiccatus in unbra recon-
detur, ad eadẽ ualens.

De Solano ſomnifero. C. lxxvi.

Olanum ſomniferũ e Gręcis aliqui Dircion appellant.
f alij Strychnon, alij Manicon, alij Dorycnion alij Cal-
liada, Romani appollinarẽ minorem, alij Vlticanam

herbam, aut obſaginem, Daci Cycolidem, Pœni Cacabum. Fruticat multis ramis, denſis, lignoſis, fractu contumacibus, pinguiū foliorum cotoneę q; mali ſimiliū plenis, flore grandi, rubro, fructu in folliculis crocato, radice longa, ſubrubro cortice ueſtita. Naſcitur in ſaxis non procul a mari. Radicis cortex, in uino drachmę pondere potus ſomnificam uim habet, opio mitiorem. Semen uehementer urinā cit. Corymbi duodecim, hydropicis dantur. Si quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio eſt aqua copioſa mulſa, potui data. Succus paſtillis inſeritur. & medicamentis quę doloris leuamentū prębent. Decoctus in uino, ſi in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis ſuccus, cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.

¶ De Manico ſolano. Cap. lxxvii.

Trychnon ſiue ſolanum Manicon, aliqui Perſion, alii
f Thryon appellauere, alii Andron, alii Pentadryon, alii Enoron, quidam Orthogyon. Huic foliū erucę ſimile, maius aliquanto, ſatis adſpinā quam pęderota uocant, accedens, Caules a radice eximios emittit, decem aut duodecim ulnarū altitudine adoleſcentes, caput in cacumine oliua maius, & latius, & ut platani pillula, hirſutius, florē nigrū. Poſtq̄ eo exuit, racemus exit rotūdus, niger. denis aut duodenis acinis cōſtans, ſimilibus hederę corymbis, ut uuę mollibus. Radice firmat̄ cādida craſſa, caua, cubitali. Gignitur in mōtibus uēto perflatis, maritimis foueis, & uagis. Radix drachmę unius pondere pota ex uino. facit ſpecies uanas, imagineſq; nō iniucundas, obuerſari. Sed duplicatus hic modus, ad treis uſq; dies mentis alienationē affert. Triplicatus interimit. Remedio eſt aqua mulſa copioſius pota, & uomitione reiecta.

¶ De Dorycnio. Ca. lxxviii.

Orycnion Crateuas Halycacabon, aut caleam uocat.
d Frutex oleę nuper prodeunti ſimilis. Naſcit̄ in petris non procul a mari, ramis cubito minoribus, foliis oleę

ſimilibus colore, minuſculis, firmioribus, preter modum ſcabris, flore candido, ſiliquis in cacumine ceu ciceris, denſis, rotũdis, qui nis intus aut ſenis ſeminibus, exigui erui magnitudine, leuibus, firmis, uerſicoloribus. Radix ad digiti craſſitudinẽ *& cubiti lon gitudinem adoleſcit.* Id *ſomniferum eſſe conſtat.* Copioſius *hau= ſtum mortem affert.* Nec *deſuere, qui dicerent. ſemen in amato ria expeti.*

ℂ De Mandragora. Cap. lxxix.

m *A*ndragoram *aliqui circęum, alii* Xeranthes, *aliqui an timrion aut antimion, alii* Bombochylon, *nonnulli mi= non,* Ægyptii Apemum, Pythagoras *anthropomor= phon, alii* Aloeten, *alii* Thridaciam, *alii* Cammaron. Zoroaſtres *diamonon, aut* Archinen, Magi *hemionos, aliqui* Gonogeonas, Romani *caninum malum, alii terreſtre malum, quidam antime= lon, nonnulli dircęam, alii* Circæam *uocant, quoniã uideatur ra= dix ad amatoria conducere.* Duo *eius genera.* Niger, *quę fœmi= na exiſtimatur,* Tridacias *appellatus, anguſtioribus foliis, ac mi noribus q̃ lactucæ. graueolentibus, in terra ſparſis.* Mala *gerit lu teis ouorum ſimilia, pallida, odorata, in quibus ſemen ueluti py= rorũ.* Radicibus *inhęret binis, ternisue, inter ſe conuolutis, nigris, foris, intus albis, carnoſis, ingentibus.* Verum *is* Mandragoras *caule uiduus eſt.* Alter *candidus, qui mas dicitur, nonnullis* No rion *uocitatus.* Huius *folia, magna. alba, lata. lęuia ut* Betę. Mala *quàm alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucun= de cum grauitate quadam olentia.* Horum *pomorum cibo, aliquã tum opiliones ſoporantur.* Radix, *alterius ſimilis, maior, & can didior, orbata caule.* Succus *fit e cortice recentis radicis tuſo, & prelis ſubiecto, qui terendo coactus, fictili reconditur.* Malis *quoq; ſuccus depromitur, ſed aliquanto ignauior,* Delibratur *radix, & traiectus lino cortex, ad uſum ſuſpenditur.* Aliqui *radices in ui= no ad tertias coquunt; & defæcatum ius ſeruant.* Cyathoq; *uno utuntur, in peruigiliis, & doloribus, & ante ſectiones uſtio=*

neſq́, ne ſentiantur. Succus duobus obolis ex mulſo potus, ut ue ratrum, per uomitiones bilem atram, pituitamq́ extrahit. Verū potu largiore, uita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quę dolores finiunt, peſſis quoq́ emollientibus, ammiſcetur. Se= mioboli pondere inditus, menſes & partus expellit. Subditus pro balano, ſomnificus eſt. Radix ebur emollire fertur, quæ ſe= nis horis cum eo decocta ſit, & ad accipiendam quam effingere optaueris formam, ipſum facile preſtat. Folia recentia connenien ter oculorum inflammationibus, & collectionibus, quas ulcera creant, cum polenta illinuntur. Duricias omneis, ſuppurationes, ſtrumas, & tubercula diſcutiunt. Stigmata ſine exulceratione delent, ſi quinis ſeniſue diebus, ſenſim perfricentur. Folia ſeruan tur in murijs, eoſdem ad uſus. Trita radix ignibus ſacris ex ace to, & ſerpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur. Strumas atq; tubercula, cum aqua diſſipat. Articulorum cruciatus, cum polenta ſedat. Fit citra coctionem uinum e cortice radicis, ad hunc modum. Ternæ minæ in uini dulcis metretam, conjciun= tur. Dantur ex eo terni cyathi, ijs qui ſecari aut amburi debent, ut ante dictum eſt. Siquidem nullo tunc afficiuntur dolore. Sed ueterno quodam preſſi, torpeſcunt. Mala ſoporem afferunt olfa ctu, & etiam ſi mandantur. Item expreſſus ex eis ſuccus. Ni= mio tamen odore percuſſi, obmuteſcunt. Semen malorum potum uuluas purgat, appoſitumq́; cum ſulphure ignem non experto Rubra fœminarum profluuia ſiſtit. Scarificatis multiphariam radicibus, erumpens lachryma, cauo uaſe recipitur. Eſt autem la chryma lacteo ſucco efficacior. Sed non ubiq́ ut experientia do= cet, radices lacteum ſuccum delachrymant. Alium tradunt eſſe mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta ſpecus enatum, folijs albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, in or= bem circum radicem. Quæ mollis eſt & candida, paulo maior palmo, pollicemq; craſſitudine equat. Tradūt eam in pane, offa,

obſonio'ue, drachmę pondere deuoratam, nō memoriā modo, ſed uſum quoq; rationis interapere. Obdormiſcit enim homo eo fere quo comederit habitu, ſenſus impos, ternis quaternis'ue ex quo data eſt horis. Hac medici utuntur, cū ſcindēdi, urendiq; neceſſitas adeſt. Antidotū eſſe uolunt radicē cū manico ſolano potam.

¶ De Aconito. Cap. lxxx.

a Conitum aliqui Pardaliāches, alij Cāmoron, alij Thelyphonon, alij Myoctonon, alij Therophonon uocant. Folia habet Cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora & ſubhirſuta, caulem palmo altum. Radix ſcorpij caudā ęmulatur, & alabaſtri modo ſplendet. Torpeſcunt, ut fama eſt, ſcorpiones admota radice, ſtupentq;. Qui rurſum elleborī cōtactu, excitantur. Oculorū medicamentis leuādi doloris gratia adijcitur. Enecat pantheras, ſues, lupos et feras omneis, in carnibus obiectū.

¶ De altero Aconito. Cap. lxxxi.

e St & alterū aconitum, quod aliqui Cynoctonon, alij Lycoctonon appellant, alij Cyamon leucon, Romani colomeſtrum. Huius genera ſunt tria. Vnū quo utuntur uenatores, alia duo in uſum ſuū uertere medici. E quibus tertium, quod ponticum nominatur, magna ex parte in Italia montibus iuſtinis exilit, a priore diſtans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuiſura, longiora, & multo nigriora. Caulem filias, lęuem ſtilum cubitali altitudine aut ampliorem. Semen in ſiliquis oblongis recondit. Radices in modum ſquillę piſcis ſcirrorum nigreſcunt. Quibus ad uenationem luporum utuntur. Inſertę ſiquidem crudis carnibus, & deuoratę lupos enecant.

¶ De Cicuta. Cap. lxxxij.

c Onion aliquibus ægynos, alijs Ethuſa, alijs Apoleguſa, alijs Dolia, alijs Amauroſis, alijs Paralyſis, nonnullis Aphron. Quibuſdam Creidion, alijs Coeten, alijs catechomenion, alijs abioton, alijs abſeudes, alijs Ageomoron, alij

Timoron, alijs Polyanodinos, alijs Dardanis, alijs catapſyxis, Oſtani Babathy, Ægyptijs Apemphi, Romanis cicuta appellatur. Caulem ędit geniculatum, ut fœniculi grandem, in cacumine ramoſum, folia ferulę, anguſtiora graui odoratu. Vmbellę in ſummo prodeunt, flores quoq; albicantes, & ſemen aniſo candidius. Radice non alta, concaua. Cicutæ letale uenenum ineſt, ſuaq; ui refrigeratoria necat. Remedio eſt uini meraculi potus. Succus exprimitur contuſis cacuminibus, priusq̄ ſemina & comę ſiccæſcant, qui ſole denſatur in paſtillos. Præcipuus ad medendi rationem uſus eſt aridi. Miſcetur collyrijs, quę leuandi doloris gratia temperátur. Ignes ſacros, & ulcera quę ſerpunt, illitu reſtinguit. Hærba cum coma trita, & teſtibus circumlita, libidinū imaginationes in ſomno, compeſcit. Sed genitale reſoluit. Lac puerperarum mámis appoſita extinguit. In uirginitate mámas coercet, & increſcere non patitur. Pueris præſtat ut eorum teſticuli cibum non ſentientes, intabeſcant. Efficaciſſima uis Creticę, Megarenſi, mox Atticæ & in Chio & Cilicia naſcenti.

De Taxo. Cap. lxxxiij.

Milax a Grǽcis, Taxus a Latinis appellatur. Arbor
ſ abietis magnitudine, & foliorum eiuſdem figura. In
Italia & Narbonenſi Gallia Hiſpaniæ contermina naſcens. Auiculę quę Italicę taxi baccas deuorant, denigrantur, & qui ederint eaſdē homines, alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præſentis eſt ueneni, ut ſiqui dormiant ſub ea, aut in eius umbra ſubſideant, lędantur, & ſępenumero moriantur. quare de taxo hæc traduntur, ut ab ea caueamus.

De Apocyno. Cap. lxxxiiij.

Pocynon aliqui Cynanchon appellant, alij Pardalian
a ches, alij Cynomoron, alij Cynocramben, alij Cynoctonon, alij Phalęon, alij Cynanchen, alij Oligoron,

alij Hippomanes, alij Oriſtin, alij Ophioſcorodon, alij Cynariſcam, alij Elaphoſcorodon, Magi paralyſin, Romani braſſicā ruſticam aut caninā. Frutex eſt paruis uiticulis cōſtās, male olentibus, fractu fere inuictis, folio hederę, molliore tamen, & per extremum acutiore, uiſcoſo, graui odore. Id luteo ſucco turget. Siliquę ceu fabarum, digiti longitudine protenduntur, ſemine intus albo, duro, paruo. Folia cum adipe in panes coacta canes, lupos, uulpes, & pantheras enecant in cibo data, & protinus eorū coxas reſoluunt.

¶ De Nerio ſeu Rhodendro. Ca. lxxxv.

n Erion aliqui Rhododaphnen, alij Rhodēdron, alij Spōgion, alii Hęmoſtarin, Romani rododendron, Lucani lemanen, Ægyptii Scymphā, Pœni Rhododaphnem appellauere. Frutex eſt uulgaris noticię, longioribus q̄ amygdala folijs, aſperioribuſq́; flore in roſam conformato, fructu nuci grȩcę ſimili, corniculato qui pateſfactus quādam floccorum ſpeciem oſtendit, Hyacynthi pappos reprȩſentantem, Radice longa, acuta, lignoſa, guſtanti ſalſa. Naſcitur in amœnis, maritimis, amnibuſq́;. Flores & folia mulis, aſinis &, quadrupedum plurimis uenena ſunt, hominum uero contra ſerpentium morſus prȩſidia. E uino pota, eo magis ruta addita imbecillę etiam animantes, ut pecus & capræ, ſi aquam bibant in qua folia ea maduerint, moriuntur.

¶ De Fungis. Cap. lxxxvi.

f Vngorum differentia duplex. Aut enim manduntur, aut perniciales ſunt. Multis de cauſis uenenoſi gignuntur. Si enim clauus ferreus, in quo ſit rubigo, aut panni marcor adfuerit. Aut ſi iuxta ſerpentis cauernam, arboreſue, quæ pariunt noxios fructus erumpant. Continent neſcio quod ſtrigmentum concretamq́; pituitam, terraq́; eruti, quàm celerrime computreſcunt, atq́; marcore uitiantur. Sed qui ueneno imbuti non ſunt, ſuauem in iuribus gratiam habent. Largius tamen ſumpta nocent, & ægrius concocti ſtrangulant, aut choleram

morbum

morbum citant. Remedio eſt nitri potus, aut lixiuium cum acida
muria, aut ferueſactæ ſatureię aut Origani iuſculum. Debellan
tur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiuſdem delinctu cū
melle multo. Corpus alunt, ſed ægre diſſoluuntur, cum magna
ex parte integri ipſi, cum recrementis alui reijciantur.

¶ De Colchico. Cap. lxxxvij.

Olchicon aliqui Ephemeron, Romani agreſtem Bul=
c bum uocant. Autumni exitu florem ędit croci, candi=
cantem, ab eo tempore, folia bulbi, ſed pinguiora, cau=
lem palmo altum, ferentem ruffum ſemen, radicem foris e nigra
ruffeſcentem, quę delibrata, candida & mollis ſpectatur. Lacteo
ſucco madet: atq; guſtatu dulcis inuenitur. Bulbus mediam ha=
bet rimam, fiſſuramq;, qua flos erumpit. Plurimum in Meſſenia,
& Colchis, enaſcitur. Ea comeſa, fungorū more, ſtrāgulādo ene
cat. Hanc autem depinximus, ne a quoquàm imprudenter, pro
bulbo deuoretur. Miram enim incautis uoluptatem affert. Reme
dia ſunt eadem quæ fungis. Bubulum etiam lac potum auxilia=
tur. Itaq; cum adfuerit, non aliud deſideratur auxilium.

¶ De Ephemero. Cap. lxxxviij.

Phemeron aliqui ſylueſtrem Irin appellant. Folia ha=
e bet Lilij, ſed tenuiora, caulem parem florem candidū,
amarum, ſemen molle, radicem unam, digitali craſſi=
tudine, longam adſtringentem, odoratam. Naſcitur in ſyluis et
opacis. Huius radix dentibus pręcipua, ſi decocto colluantur. Fo
lia in uino cocta, diſcutiunt tumores, & tubercula, quę nihil ad
huc humidi contraxerunt. ¶ De Alſinę. Cap. lxxxix.

Lſinen aliqui Anthyllion. alij Myortochon, alij Myr=
a toſplenon, Romani Muris auriculam, Pœni Labatho=
labat, nonnulli myoſotis uocant, quoniam muſculorū
aures folia imitantur. Lucis opaciſq; gaudet, unde helſine dicta
eſt. Hæc erat eadem quę Helxine, niſi folijs minor, minuſq; hir=

ſuta eſſet. Cum teritur, odorem cucumis reddit. Vim refrigerandi adſtringendiq́ꝫ obtinet. Oculorum inflammationibus cum polenta illinitur. Succus auriũ doloribus infunditur. quin & emendat omnia quę helxine ideſt muralis hęrba.

¶ *De paluſtri Lente.* Cap. xc.

LEns paluſtris quam agriam aliqui, alij Epipteron, Romani Viperalẽ uocant. Inuenitur in aqua non fluẽte, muſcus lenticulæ ſimilis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod conuenienter collectionibus, igni ſacro, & podagris, illinitur per ſe, & cum polenta. Glutinat & procidẽtia puerorũ interanea.

¶ *De ſemperuiuo ſeu Sedo magno.* Cap. xci.

AIzoon maius, aliqui Aithales, alij Ambroſiõ, alij Chryſiſpermon, alij Zoophthalmon, alij Bubophthalmon, alij Stergethron, alij Æonion, alij Aichryſon, alij Olochryſon, nonnulli Chryſanthemon, alij Protogonon, alij Boron, alij Notion. Magi Paronychiam, alij Chryſitin. Romani ceriam cuſpiã, aut iouis caulem nominant, alij Leapetes, alij Sedum maius, Ægyptii Pamphanes. Semperuiuum ideo nominatur, quoniam perpetuo folia uireant, cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, craſſitudine pollicari, uirentes, Characię titimali modo inſecti, folia carnoſa, longitudine pollicari, in cacumine linguę ſimilia, alia in terram conuexa, alia in capite ſtantia inuicem, ita ut ambitu, effigiẽ imitentur oculi. Naſcitur in montibus, & teſtaceis. Supra domicilia etiam ſeritur. Eius uis refrigerare & adſtringere. Medentur igni ſacro, nomis, ulceribus quæ ſerpunt, oculorum inflammationibus, ambuſtis igni, podagris per ſe, & cum polenta illita folia. Succus capiti, in doloribus cum polenta aut roſaceo perfunditur. Datur in potu contra phalangorum ictus, dyſenteriam, aluiq́ꝫ profluuia. Teretes tineas potus in uino excutit. Subditus in uellere, mulierum abundantiam ſiſtit. Succus oculorum lippitudinibus, ſan=

guinis uicio conceptus, inungitur.

¶ De minore Semperuiuo. Cap.xcii.

Izoon paruum, alii Petrophyes appellant, alii Brotió,
a alii Theobrotion, alii Crobyſſon, alii Chimerinen, alii
Ceraunian, Romani Vitalem, alii Semperuiuum.
Ægyptii Etilceltã. In petris, parietinis, & maceriis, nec non ſcro
bibus opacis naſcit; caulibus ab una radice multis, tenuibus, cre=
bro foliatis, exilibus foliis, rotundis, pinguibus, mucronatis, caule-
a medio emicante, palmũ alto, umbellam hęrbidoſq; flores & te=
nues gerente. Folia eiſdem cũ priore, uiribus prædita ſunt. Sem=
periuum quod tenui conſtat folio, aliqui aizoon paruũ alii Pe=
trophyes, alii Aizoon ſyueſtre, Romani ſerperuiuum minus, ap=
pellant. Tertium uidetur ſemperuiui genus, quã aliqui andrach=
nen agriam, aut Telephion uocauerunt, Romani illecebram, pu=
ſillis craſſioribusq; foliis, hirſutis portulacę proximis. Vis ei ex
calfactoria, acris, exulcerans. Illita cũ axũgia ſtrumas diſcutit.

¶ De Veneris umbilico. Cap.xciii.

Otyledon aliquibus Cymbalion, aliis Scytalion, aliis
c Cepos Aphrodites, aliis terrę umbilicus, aliis Stœchis
aliis Stergethró, Latinis umbilicus ueneris dicitur. Fo
lio eſt in acetabuli formam tornato, ineuidenter concauo, breui
in medio cauliculo, in quo ſemen ineſt, radice oliuę modo rotun=
da. Succus cum uino circumlitus, inſtillatuſue, aſperã carnis ex=
creſcentiã conſtringentem os uulue, reprimit. Inflãmationibus,
ſacris ignibus, ſtrumis, pernionibus, illitu auxiliatur. Stomachi
ardorem refrigerat. Folia cũ radice comeſa, calculos frangunt.
Vrinam cient Hydropicis ex melle dantur. Hærba utuntur ad
amatoria. ¶ De altero ueneris umbilico. Cap.xciiii.

St et alterũ genus eiuſdem, cymbalion aliqui uocant,
c pinguibus foliis, latioribus, ligularum modo denſis, cir
ca radicem ambitum oculi deſcribentibus, ut in maiore

Semperuiuo, adſtringẽtis guſtus, cauliculo tenui, in quo flores et ſemina hy perici, radice maiuſcula. Facit eadẽ, quę ſemperuiuum.

¶ De Vrtica. Cap. xcv.

Calyphen aliqui Criden, alij Adicen, Latini Vrticã,
a *Ægyptii Selepſion, Daci Dyn appellant. Acalyphen ẽt alteram aliqui Criphen, Romani Vrticam mollem uocant. Duo eius genera. Sylueſtris aſperior, latioribus, nigrioribusq́; folijs, ſemine lini, ſed minore. Altera non ęquę aſpera, minuto ſemine. Folia utriuſq; illita, canis morſibus addito ſale medentur. Gangrę nas, carcinomata ſordida ulcera, et quę cacoethe uocantur, itẽ luxata, panos, tubercula, parotidas ſuppurationeſq; ſanãt. Lienoſis cũ cerato imponuntur. Faciunt ad profluuia narium cũ ſucco trita, & naribus indita. Menſes ciunt, eadẽ recentia detrita cũ myrrha. & impoſita. Procidẽtes uuluas, contactu reſilire cogunt. Semen potũ ex paſſo, uenerẽ ſtimulat. Vuluam aperit. Cum melle delinctũ, orthopnϾ, lateris & pulmonũ inflãmationibus, prodeſt. Thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis ammiſcetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliũt. Vrinas mouent, Inflationes diſcutiunt. Decocta cum ptiſana uitia pectoris extrahunt. Mulierum menſes euocant, cum myrrhę modico pota. Inflammatione turgentem uuam gargarizatus ſuccus reprimit.*

¶ De Galiopſi. Cap. xcvi.

Aliopſis, aut ut alijs Galeobdolon, uel Gallephos.
g *Ægyptijs Æropi, Latinis Vrtica labeo dicitur. Frutex in totum caulem & folia habet urticæ, lęuiora, et quæ grauem odorem trita reddant. Flore purpureo, tenui. Naſcitur circa ſepes, ædificia, ac ſemitas, ubiq;. Folia caules, ſemen, ſuccusq́;, duricias & carcinomata diſſipant. Strumas, panos, & parotidas diſcutiunt. Oportet bis in die tepidum ex aceto cataplaſma imponere, & eius decocto fouere. Ad putreſcentia, gangrænas, & nomas, cum ſale efficaciter illinuntur.*

De Gallio. Cap. xcvii.

Allion ſiue ut alijs Gallacion, aut Galle[illegible], nomen ex
g eo traxit q; in contrahendo lacte, coaguli uicem im=
pleat. Ramulũ foliũq; habet aparinę ſimillimũ, rectũ,
florem in cacumine luteum, tenuem, odoratum. Flos igni ambu
ſtis illinitur. Sanguinis profluuia ſiſtit. Cęrato roſaceo Gallion
ammiſcetur, inſolatum uſq; dũ albeſcat. Laſſitudines reficit. Ra
dix uenerem concitat. Naſcitur in paluſtribus,

De Senetione. xcviii.

Rigeron a Græcis uocatur, a Latinis hærbulum aut
t ſenetio, alias Erechtites. Cauliculo eſt cubitali, ſubru=
bro, folijs continuis, diuiſura erucæ, ſed minoribus mul
to, luteis floribus qui celeriter diſſecti, uaneſcunt in pappos. No
men uero ſibi uendicauit, quoniam flores capillorum ritu, uere
caneſcant. Radice ſuperuacua. Naſcitur maxime in macerijs,
& circum oppida. Folia cum floribus refrigerant, quare illita
cum uini modico, uel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes
ſanant. quin & ex manna thuris medentur, cum reliquis uulne=
ribus, tum ijs quę nerui acceperunt. Illiti cum aceto pappi, idem
munus præſtant. Verum recentes epoti, ſtrangulant. Totus cau
lis ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores a bili contra=
ctos, perſanat.

De Thalictro. Cap. xcix.

Halictron folia Coriandri habet, pinguiora paulo, cau
t lem rutæ, in quo folia. Quæ trita, illita antiqua ul=
cera ad cicatricem perducunt. Naſcitur maxime in cã
peſtribus.

De Marino Bryo. Cap. c.

Arinum Bryon, aliqui Balaryn, alij Iranen uocant.
m Naſcit' in ſcopulis teſtaceiſq; haud procul a mari gra
ale, capillaceũ, caulis expers. Pręcipua ei ſpiſſandi uis
et collectiones cohibẽdi, & podagras, quas refrigerare opus ſit.

¶ De Fuco marino. Cap.ci.

F [illegible] marini generibus, quoddam latum, & alterum ſublongius, & rubens. Tertiũ candidũ, naſcens in cretis, floridũ ualde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia uim habẽt refrigeratoriã, non podagræ mõ, ſed etiã inflãmationibus, in cataplaſmatis efficaciter utilẽ. Verum iis uti humidis conuenit priusq̃ exareſcant. Nicander, puniceũ aduerſus ſerpentes dedit. Hoc fuco quidam putant mulieres ſuum colorẽ mentiri. Cũ tamen ſit radicula eiuſdẽ nominis, qua ſeſe fucãt.

¶ De Potamogetone. Cap.cii.

P Otamogetón alias Stachyites, apud Ægyptios Ethéuchis, Latine fatalis dicitur, folium betę ſimile, hirſutũ, paululum ſupereminens extra aquam. Refrigerat & inſpiſſat. Folium pruriginibus utile. Et contra ueterum ulcerum nomas. Nomen ex eo inditũ eſt, q̃ paluſtribus & aquoſis enaſcatur.

¶ De Stratiote. Cap.ciii.

ſ Tratiotes in aquis naſcens, aliquibus fluuiatilis ſtratiotes nuncupatur, Ægyptiis Tibus, Magis Æluri ſanguis. A quis ſupernatat, & ſine radice uiuit. Vnde cognomentũ traxit. Hærba ſemperuiuo ſimilis, ni maiora haberet folia. Quę refrigerant. Sanguinẽ qui defluit a renibus, pota ſiſtunt. Vulnera quę inflãmationẽ minantur, intumeſcere nõ ſinunt. Ignibus ſacris & tumoribus ex aceto illinuntur.

¶ De ſtratiote Chiliophyllo. Cap.ciiii.

ſ Tratiotes Chiliophyllos, exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius aſſurgit. Foliis auicularum pennas imitantibus, breui admodum diſſectoq; foliorum exortu. Folia ſylueſtre cuminum ſimulant, præſertim breuitate, atq; ſcabricia, breuiora paulo, denſiore umbella, & pleniore. Surculos in cacumine gerit exiguos, & capitula in modum aneti, flores paruos, candidos. Naſcitur in aſperis agris, præcipue circa

ſenitas. Eximii uſus ad ulcera uetera, recentiaq; profluentem ſanguinem, & fiſtulas.

¶ De Verbaſco. Cap. cv.

p Hlomon Græci, Latini uerbaſcum uocant. Differentiam duplicem habet, nigrum & album, in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminę igitur folia ſunt braſicę, piloſiora multo, & latiora, candida, caulis albus, cubitalis, aut amplior, ſubhirſutus, flores albi, aut ex luteo palleſcentes, ſemen nigrum, radix longa, acerba, craſſitudine digiti. Naſcitur in campeſtribus. Verbaſcum qui mas appellatur, oblongius, albis foliis & anguſtioribus, tenui caule. Sed nigrum prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore latioreq; conſtaret folio. Sylueſtre folia fert ſaluię, altas uirgas, & lignoſas, & circa eas ramulos quales Marrubium, flores luteos, auri æmulos. Sunt & Phlomides duę, hirſutę, rotundis foliis, humiles. Tertia Lychnitis appellatur, ab aliis autem thryallis, foliis ternis, aut quaternis, uel paulo pluribus, craſſis, pinguibusq;, apta ad lucernarum lumina. Radix priorum duarum adſtringit, quare quod magnitudine ludicrum talum ęquet, in alui profluuio, conuenienter ex uino datur. Decoctum ruptis, conuulſis, fractis, antiquę tuſſi, auxiliatur. Dentiũ dolorem collutione mitigat. Verbaſcum cui flos aureus, capillos tingit. Et quocunq; abiiciatur, blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua folia, aduerſus tumores, inflammationes oculorum, ſyderata ulcera, ex uino & melle illinuntur. Cum aceto quoq; uulneribus medentur. Contra ſcorpionum ictus, auxilio eſt. Sylueſtris folia ambuſtis igni ſunt cataplaſmata. Aiunt in foliis eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putreſcere.

¶ De Æthiopide. Cap cvi.

a Ethiopis folia habet uerbaſco ſimilia, perquàm hirſuta, denſaq;, in orbem circa radicem imam redacta, caulem quadrãgulũ, ſcabrum, ſimilẽ apiaſtro, aut arctio, multis concauũ alis, ſemen erui magnitudine, geminũ, in uno con

cœptaculo, radices numeroſas, longas, plenas, glutinoſas guſtu, quæ ſiccę nigreſcunt duranturq; ut cornua poſſint uideri Pluri*ma naſcitur in* Ida mont*e* Troadis, *& in* Meſſ*enia.* Auxiliatur *purulentis excreationibus,* Iſ*chiadicis, pleuriticis, arterię ſcabricijs, decocta radix & pota.* Q*uin & cum melle, eclegmatis uicem prębet.* ❡De Arctio. Cap. cvii.

R*ction aliqui potius* Arcturon *uocant.* Simil*is eſt*
a *uerbaſco folijs, niſi quod hirſutiora et rotundiora ſunt, caule longo, molli, ſemine cumini, parua, radice tenera, alba, dulciq;.* Decocta *cum ſemine radix in uino, dentium dolorem mulcet, ſi contineatur ore decoctum.* Ambuſta *perniones q; fouentur eodem.* Bibitur *aduerſus coxendicum dolores, & ſtranguriam e uino.* ❡De Perſonata. Cap. cviij.

R*aon alij* Proſopida, *alij* Proſopion, *alij* Aparinen,
a Latini Perſonatam, *aut* Lappam appellāt. Folia ha*bet maiora ēt cucurbitas, et hirſutiora, nigriora, et craſſiora, caulē albicantē, quanq̃ et interdū uidua caule reperiatur, radice intus cãdida, foris nigra.* Hęc *drachmę unius põdere pota, cū pineis nucibus, purulētis et cruētis extuſſientibus auxiliatur.* Trita *dolores in artubus aſtrictius uinctis illitu ſedat.* Folia *utiliter antiquis ulceribus illinuntur.* ❡De Petaſite. Cap. cix.

E*taſites pediculus cubito maior, craſſitudine pollicis,*
p *a quo pręgrande folium, galeri modo amplū, ceu fungus dependet.* Contra phag*edęnas, et ulcera quæ cacoethe uocant efficaciter illinitur.* ❡De Epiſactide. C.cx.

P*iſactis ab alijs* Helleborine *aut* Boriõ, *uocat̃.* Parua
e *hęrba fruticoſa, exiguis folijs.* Iocineris *uitijs utilis, & cõtra uenena pota.* De Capno ſeu fumaria. c. cxi.

A*pnon, aliqui* Corydalion, *aut* Corion *uocant, alij* ſyl
c *ueſtre* Coridaliõ, *alii* Capnon *in hordeis, alij* Capni*ten, alij* Marmariten, *alij* Capnogorgion, *alij* Chelido=

nion micron, alij Periſterion, alij Cantharida, alij Chalcori, Romani Fumariam, Ægyptii Tuan. Fruticoſa herbula eſt, prætenera, coriandri ſimilis, folijs candidioribus, undiq; numeroſis, cineracei coloris, flore purpureo. Huius ſuccus claritatem facit oculis, delachrymationemq́;. Vnde nomen traxit. Illitus cum gummi, euulſas palpebras renaſci prohibet. Commanducata herba bilioſam urinam trahit.

¶ De Loto urbana. Cap. cxij.

l Otum urbanam alij Triphyllon, alij Libyon, alij Tripodion, alij Tribolion uocant. Naſcitur in hortis. Extractus ſuccus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, cæteraſq; caligines diſcutit.

¶ De ſylueſtri Loto. Cap. cxiij.

ſ Ylueſtris Lotus, quam aliqui Libyon, alij Triphyllon, Romani Trifolium minus appellant. Plurimum in Libya gignitur, caule cubitali & ſępe maiore, alis multis, folijs Trifolii pratenſis, ſeminæ fœnigræci, multo minore, guſtu medicato. Vim calfaciendi & leniter adſtringendi obtinet. Vitia cutis in facie, maculasq́;, cum melle peruncta expurgat. Trita per ſeſe, aut cum maluę ſemine, in uino aut paſſo bibitur aptiſſime, contra dolores, qui ueſicam male habent.

¶ De Cytiſſo. Cap. cxiiii.

c Ytiſſus, quem aliqui Telinen, alii Lotum magnum, alii Triphyllon, Romani Trifolium maius appellant, Frutex eſt albus in totum, ut rhamnus, ramos ſpargens cubito longiores, folia fœnigręci, aut loti trifoliæ, minora, dorſo medio prominente. Ea digitis trita erucam olent. guſtataq; cicer ſapiunt. Folia refrigerant. Tumores inter initia diſcutiunt, ſi cum pane trita illinantur. Decoctum potu urinam ciet. Nonnulli quod apes alliciat, prope aluearia ſerunt.

¶De Ægyptia Loto. Cap. cxv.

e St & in Ægypto Lotus, quæ aquis prouenit, plana irrigantibus, caule fabę, flore paruo, candido, Lilio ſimili, quem tradunt occidēte ſole comprimi, occludiq;, ad ortum autem aperiri. Adduntq; caput ipſum ueſpera aquis condi, & ad exortum ſolis emergere. Caput quale papaueris, maximum, & intus grana ceu milii, quę Ægyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hęc habet, mali cotonei ſimilitudine, quę cruda coctaq; manditur. Decoctaq; lutei oui ſpeciem exhibet.

¶De Millefolio, Cap. cxvi.

m Yriophyllon alii Melophyllon, alii Stratioticen, alii Achillion, Latini Millefolium uocant, aliqui Supercilium ueneris, Galli Beliocandas. Caulis eſt tener, in diuiduus, unica nixus radice, plurimis foliis, fœniculo ſimilibus. Vnde nomen accepit. Caulis flaueſcit, prædenſus, ac ueluti ex induſtria delimatus. Naſcitur in paluſtribus. Vulnera recentia ab inflāmatione uindicat. Si uel uiride, uel ſiccum ex aceto, oblinatur. Pręcipitatis cum aqua & ſale datur.

¶De Myrride. Cap. cxvii.

m Yrrhis quam alii Myrrham, alii Conilen uocant, ſimillima eſt cicutę, caule foliisq;. Radix ei oblōga, mollis, rotunda, cibo non inſuauis. quę pota in uino, phalangiorum morſibus auxiliatur. Cit menſtrua & partus. Subuenit & phthiſicis cocta in ſorbitione. Aiunt quoq; eādem bis die ter'ue potam ex uino, in peſtilentia ſalutarē eſſe & ne morbi contagia ſentiantur obſtare.

¶De Myagro. Cap. cxviii.

m Yagron aliqui Melampyron uocant. Herba eſt ſuruculacea, foliis rubię, pallidis, tripedanea. Semen oleoſum, collo ſimile. quod contuſum igni torrent, perunctisq; uirgis ad lucernarū lumina utuntur. Hoc pingui, ſcabricias corporis lęuigari, atq; expoliri, conſtat.

¶ De Onagra. Cap. cxix.

O Nagra ſiue Onothera, aut Onuris. Frutex eſt arboris inſtar prægrandis, amygdalino folio, Lilio non diſſimili, flore roſaceo, magno, radice candida, puſilla, cũ ſiccata eſt uinum olente. Naſcitur in montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat & cicures facit. Illitu quoq; tetra ulcera mulcet.

¶ De Criſſio. Cap. cxx.

C Riſſion aliqui Bugloſſum magnum uocant, Romani Spinam mollem. Caulis eſt tener, duorum cubitorũ, triangulo ſimilis, anguli ſpinoſi, per interualla molles, folia bugloſſo ſimilia, maiora, ſub candida, modice hirſuta, partibus extremis aculeata, cacumen caulis orbiculatum, hiſpidum, in quo capitula purpurea, quę ſcluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores uaricum ſedare Andreas ſcripſit.

¶ De Aſtere ſeu inguinali. Cap. cxxi.

A Ster ab aliquibus Boborion appellatur, ab alijs aſtericos, alijs Aſterion, quibuſdã hyophthalmon. Romanis inguinalis. Dacis Rathibis. Cauliculus lignoſus, florem in cacumine habens purpureũ, luteum'ue, & in ambitu diuiſum anthemidis modo capitulũ. puſilla in eo circa caulem folia, ſtellę modo radiata, oblonga, hirſuta. Feruenti ſtomacho, oculorum inflãmationibus, procidućę ſedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradunt purpureũ florem, ſi ex aqua bibatur, anginis, & pueris & comitiale malũ ſentientibus opitulari. Inguinũ inflãmationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos ſiniſtra dolentis manu decerpatur, et inguinibus adligetur, dolore liberat. Stellares huius radij noctu ſplendent, qua propter qui ignari antea non uiderunt, eſſe inane ſimulacrũ arbitrantur. Medijs ſaxis et aſperis exit. Inuenitur aũt ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert, ſi uiridis cũ axungia uetere tundatur, contra rabioſorũ morſus, turgẽtia guttura proderit. Suffitu quoq; ſerpẽtes fugat.

ni,ueſicę,renibus,utile.Tam humidi,q̃ ſicci,expreſſiq́; ſucci cau=
libus foliis radicibusq́;,uſus inualuit ex aqua mulſa.

¶De Pſeudobunio. Cap. cxxvi.

Seudobunion palmi altitudine fruticat,in Creta folia
p ramulosq́; napi ferens,acri guſtu.Tormina,atq; ſtrã
guriam,laterumq́; dolores,ſanant quaterni rami eius
poti in aqua.Illiti quoq; cum ſale & uino,tepentes,anginam di=
ſcutiunt.

¶De Chamęciſſo. Cap. cxxvii.

Hamęciſſos,alio noĩe Chamęleuce alio Ciſſos acar=
c pos,aut terræ corona,aut ſelinitis,Latine hedera plu=
uiatica dicitur.Folio eſt hederę,tenuiore,lõgiuſculo,ra
mulis,quinis ſenisue,dodrãtalibus,folioſis,flore uiolę albę ſimi
li,cãdidiore,ac tenuiore,guſtu ſupra modũ amaro, radice tenui,
cãdida,inutili Naſcitur in cultis.Bibũt conueniẽtiſſime iſchiadi
ci folia,tribus obolis in aquę cyathis tribus,tricenis quadragenis
ue diebus.Eodẽ pota modo ſenis aut ſeptenis diebus regiũ mor=
bũ purgant.

¶De Chamęleuce. Cap. cxxviii.

Hamęleuce lumborum doloribus propicia eſt, hærba
c uirens,incuruis foliis ſurculisq́;,flore roſaceo.

¶De Bugloſſo ſeu lingua bubula, Ca.cxxix.

Vgloſſum Magi ęlurigonõ,Oſthanes tranochi.Ægy=
b ptii Beſor,Romani linguã bubulã,alii libaniũ, Pœni
Anaſanaph uocãt.Naſcitur in cãpeſtribus et uaporo
ſis.Iulio mẽſe colligitur.Aiũt eã quę treis tyrſos emittit cũ ſemi
ne et radice tritã,potãq́; cõtra tertianos rigores prodeſſe,q̃ quat=
tuor ad quaternos.Ea in uino decoq̃tur.Hęrbã abceſſibus utilẽ,
eſſe uolũt.Verbaſco ſimile eſt, foliũ in terra ſparſum, nigrius
aſperũ,bubulas imitãs linguas.Q̃d in uinũ deiectũ,animi uolu
ptates auget.

¶De Cynogloſſo. Cap. cxxx.

c Ynogloſſon alii Phyton,alii Caballation, alii Splineion,
alii Scolymõ,Romani Linguã canis,aut caninã appellãt.

Folia latifolię plantaginis habet, arctiora, minora, lanuginoſa. Caule uacat, & humi ſternitur. Prouenit in ſabuletis. Folia cũ ſuillo adipe ueteri, medentur morſibus canum, alopeciis, & ambuſtis. Emollit aluum, decoctum herbæ ex uino potum.

De Phyteumate. Cap. cxxxi.

P Hyteuma folia habet radiculę, copioſum ſemen perforatum radicem paruam, per ſumma terræ iacentem. quã ad amatoria conuenire nõnulli ſcriptũ reliquerũt.

De Leontopodio. Cap. cxxxii.

L Eontopodiõ aliqui Zoonychõ uocant, alii Ætonychõ, alii cemes, alii Dãnamenẽ, alii Idiophytõ, nõnulli Phytobaſilã, alii croſſiõ, alii Croſſophthoõ, Magi ſanguinẽ crocodili, alii crocomerion, Ægyptii Daphnoenen, Romani Mineraũ, alij palladiũ, alij flãmulam. Digitalis eſt hærbula, folia ferens anguſta, longitudine ternũ quaternumue digitorũ hirſuta, quæ iuxta radicem ſpiſſiore flocco caneſcunt. Capitula in ſummo caule quaſi diſſecta, flores nigri, ſemen uſq; adeo ſpiſſa lanugine inuolutum eſt, ut ſæpe fallat. Radice parua cohęret. quã tradunt appenſam ad amatoria prodeſſe, et tubercula diſcutere.

De Hippogloſſo. Cap. cxxxiij.

H Ippogloſſon aliqui & id antirrhinon, alij Anarrhinõ. nonnulli lychnida agriam uocant. Frutex eſt folia habens ruſci figura, & ſpinoſam comam, & in ſummo ceu linguas e folijs exeuntes, Capitis dolorem corona ex comis impoſita minuit. Malagmatis radix ſucuſq; ammiſcetur.

De Antirrhino. Cap. cxxxiiii.

A Ntirrhinon alii Anarrhinon, nonnulli Lychnida agriã appellant, hęrbam caule & folijs anagallidi ſimilem, flore albæ uiolæ, purpureo. Ideoq; ſylueſtris anagallis nominata eſt, ſemine uituli narium. Tradunt perunctos ea, cũ cyprino oleo aut lilino, uenuſtiores fieri, nec ullo medicamento lę

di poſſe, ſi quis appēſum geſtet. ❡De Catanāce. ca. cxxxv.

Atananœ aliquibus Dānamete, aliis Dionyſias, aliis Thyrſion, aliis Demos, aliis Cemos, aliis Crotion. Ma gis archaras, aliis Arcopus. Romanis hærba filicula, aliis Datiſca. Dacis Caropithla dicitur. Ex eo genere una, folia coronopi habet longa, radicem iunci modo prætenuem, capitula ſena, ſeptenaue, in quibus erui ſemen ineſt. Areſcens in terrā fle ctitur, & ſe contrahit ad ſpeciem unguium milui exanimati. Al tera mali paruę magnitudinem explet, radice exigua, colore figu ra & magnitudine oliuę, foliis mollibus, diuiſis humi proſtra tis. Semen ut cicer in ramis dependet, multis foraminibus pertu ſum. Vtrūq; narrant in amatoria expeti. Theſſalicę mulieres his uti traduntur. ❡De Tripolio. Cap. cxxxvi.

Ripolion aliqui pſychen, alii Merida, alii potamogito na, alii Stachyten, Romani Callium marē nominăt. In marinis naſcitur locis, quę allidit unda, recedenſq; dimittit, neq; in mari neq; in ſicco. folio glaſti latiore, arido, pal meo caule, in mucrone diuiſo. Eius, ut tradunt, flores colorē ter in die mutant. Mane candidi, meridie purpurei, ſero puniccei, cō ſpiciuntur. Radix alba, odorata, callidi guſtus. Quę drachmis duabus in uino pota, aquā urinamq; per aluum extrahit. In me dicamenta digeritur, quę uenena arcent.

❡De Adianto. Cap. cxxxvii.

Diāton, alii Pollytrichon, alii Callitrichō, alii Trycho manes, ali Hebenotrichon, alii Argion, alii Coriō eny gron. Ægyptii Epier, Romani cinanalē, alii terræ ca pillum alii Supalium terrę. Daci phithophthethela uocant. Pu ſilla gerit folia, ſimilia coriandri, ſerrata. Cauliculi quibus exo riuntur, nigro colore nitent, prætenues, palmum alti foliis filicis, admodum exilibus, radice ſuperuacua. Neq; caulē neq; fructū, neq; florem profert. Decoctum hęrbæ potum prodeſt, ſpirand

difficultati, ſuſpirioſis, lieni, & felle ſuffuſis, & urinæ difficili. Calculos frangit. Aluum ſiſtit. Serpentium morſibus auxilio eſt. Contra ſtomachi fluctiones in uino bibitur. Secundas ciet et menſtrua. Sanguinis reiectiones inhibet. Contra ſerpētium morſus crudum illinitur. Alopecias denſat. Strumas diſcutit furfures in facie, & manantia capitis ulcera, ex lixiuio emendat. Defluentes capillos continet, cum ladano & myrtino, & ſuſino, aut hyſſopo uinoq́ꝫ. Decoctum eius cum lixiuio & uino infuſum, idem præſtat. Coturnices & gallinaceos pugnatiores facit, in cibos eorum additum. Seritur gratia utilitatis pecorum. In ſpeluncis, umbroſis, & paluſtribus, circa parietum aſpergines, & fontium ſpecus enaſcitur.

¶ De Fidicula ſeu Trichomane, Cap. cxxxviii.

TRichomanes aliqui Pterion, alii Opteron, Romani capillarem, alij Pinulam, alii Fidiculam, nonnulli & eā adianton appellant. Naſcitur eiſdem in locis quibus adianton filici ſimile, ſed exilius, folijs lenticulę, tenuibus, in ordinem utrinq́ꝫ digeſtis, aduerſis in ſe, ramulis acerbis, fuſco colore ſplendentibus. Eadem quæ & adianton preſtare poſſe conſtat.

¶ De Xanthio & lapa. Cap. cxxxix.

XAnthion aliqui Phaſganon, alij antitheſion, alij Chaſcanon, alij Choeradolethron, alij & hanc aparinā nominant Latini Lapam. Naſcitur læto & pingui ſolo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloſo, pingui, prodeuntibus ex eo crebris alis. Folia atriplicis habet inſecta, naſturtium odore imitantia, fructum grandis oliuæ modo rotundum, & ut platani pilula ſpinoſum, qui contactu ueſtibus adhæreſcit. Is ante collectus q̄ perfecte ſiccaſcat, tunditur. & fictili uaſe reconditur. Flauos autem facit capillos ſi acetabuli inſtar tepida aqua madeſcat, mox caput nitro ante perfrictū illinatur. Alij in uino tundūt, & ita aſſeruāt. Semen aptiſſime tumoribus imponitur.

❡De Auena. Cap.cxl.

a *Egilops aliquibus ſtroſpelos, alijs Siphon, alijs Bromos. Romanis Auena dicitur. Hærbula folia tritici habens, ſed molliora, in ſummo capite ſemina bina ternaue, rubra, quibus ariſtę quaſi capillaceæ, exeunt. Illita cum farina hęrba ęgilopiis medetur. Duricias diſcutit. Succus farinę ammixtus, ſiccatur & eorundem gratia reponitur.*

❡De Bromo Auenæ genere. Cap.cxli.

b *Romos hęrba quam aliqui Siphonion, alii Acroſpelon uocant. Auenę ſimilis eſt, exiccatoriam uim habens. Decoquitur cum ſua radice in aqua ad tertias, et iuri colato par modus mellis adiicitur, rurſus incoquitur, dum liquidi mellis craſſitudo fiat. Linteum eo humore imbutum, et naribus inditum, contra graueolentiam ulcerum efficax eſt. Aliqui tritam aloen addunt, & eo modo utuntur. Cum ſiccis roſis cocta in uino, grauem oris halitum emendat.*

❡De Glauce. Cap.cxlii.

g *Laux cytiſo & lenticulæ foliis ſimilis, quę ſuperne uirent, auerſa q; candidiora ſpectantur. Ramuli a terra exiliunt quini ſeniue, tenues, ab radice dodrantem alti. Flores ceu uiolæ albę purpurei exeunt. Naſcitur iuxta mare. Coquitur cum hordeacea farina ſale. & oleo in ſorbitione, ad reuocandam extincti lactis ubertatem.*

❡De Polygala. Cap.cxliii.

p *Olygala palmi altitudinem petit. Foliis lenticulę, guſtu adſtricto, quæ pota lactis abundantiam facit.*

❡De Oſyri. ❡Cap.cxliiii.

o *Syris frutex eſt niger, lentus, ramulos ferens tenues, et in his folia quaterna, quina ſeneue, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubeſcentia. Decoctum eius potum iuuat arquatos.*

¶ De aſpera Smilace. Cap.cxlv.

S Milax aſpera ab alijs Epatitis, aliis Lycanthemó, aliis Cynosbaton, aliis Aniceton, aliis Heliophyton, aliis Anatolicon, aliis Dyticon aliis Helide, Ægyptiis Lyiſle, Romanis mergina, Hetruſcis Radia appellatur. Folia habet periclymeni, ſarmẽta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri aculeata. Arbores ſcandit, ſe conuoluens eis. Fert racemos exiles, qui maturi rubeſcunt, guſtumq́; leniter mordent. Naſcitur in paluſtribus & aſperis, radice dura craſſaq́;. Folia & acani & ante & poſt epota, uenenorum antidota ſunt. Tradunt ſi infantibus nup in lucẽ ęditis, quid ex his tritũ propinetur, nulla poſt modũ uenena nocitura.

¶ De lęui Smilace. Cap.cxlvi.

L Æuis Smilacis folia hederæ ſimilitudinem habent, molliora, lęuiora, tenuiora. Huius ſarmenta nullis horrent ſpinis. Conuoluitur arboribus ut prior. Fructum parit, lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine per peruis, multis, rotundis. Hac ſmilace quadam topiariorum arte, tentoria contra ęſtus moleſtiam factitantur. Folia per autumnum decidua. Semine cum doricnio poto, ternis ſingulorum obolis uaria & tumultuoſa in ſomnis obuerſari traduntur.

¶ De Ruſco. Cap.cxlvij.

S Yluestris myrtus aliquibus, Gręcis Myrtacanta, aliis Hieromyrton, alijs Oxymyrſine, alijs Myacantha, aliis Agonó, alijs Scincos, aliis Mintha, aliis Catangelos, aliis Anangelos, aliis Acęron, aliis Ocneron, aliis Cnicen, alijs Lychene, alijs Chamæpitis, aliis Chamęmyrte. Beotis Gyrenia. Magis Herculis genitura. Latinis Ruſcum appellatur. Folium fert myrti, latius in formam lanceę mucronatum. Baccę per maturitatem rubeſcunt, rotundæ, a medio folio dependentes, oſſeo intus nucleo. Cubitales ramuli ab radice exeunt, uitilium mo

do lenti, fractu contumaces, folioſi. Radice graminis ſimili, acerba, & ſubamara. Folia & baccæ in uino potæ urinam ciēt. Mēſes pellunt. Veſicę calculos frangunt. Stillicidio urinæ medentur. Dolores capitis ſanant, & regium morbum. In aſperis et pręcipitibus locis enaſcitur. Decoctū radicis in uino potū. eoſdē prębet effectus. Cauliculi recentes aſparagorum uice, in cibo ſumuntur. Amari autem ſunt, ſed urinam mouent.

De Lauro Alexandrina. Cap. cxlviii.

l Aurus alexandrina quam aliqui Idæam, alii Danaē, alii Hypoglotton, alii Zaliā, alii Stephanen, alii Daphnon, alii Samothracacen, alii Methrion, alii Hippogloſſion uocant. Folio eſt maiore q̄ ruſci, molliore, & candidiore, ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine. Ramos ſpargit in terra, dodrantales, interdum longiores. Radice ſyluestri myrto ſimili, molliore, odorata. Inuenitur ī mōtoſis. Difficiles partus accelerat, radice pota ſex drachmarum pondere in uino dulci. Et ſtillicidio urinæ auxiliatur. Sed ſanguinem extrahit.

De Daphnoide. Cap. cxlix.

d Aphnoides alypo ſimile, flos ut Nymphęę, cuius medium nuci cypreſſi nō diſſimile, in quo ſemen. Aliqui chamędaphnen, alii peplion, alii Eupetalon uocant. Cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus, multis inde ſurſum uerſus folioſis. Cortex ſupramodū uiſcoſus ramos ueſtit. Folia lauri, graciliora, & molliora, fractu contumacia, quorum guſtatu os & fauces incenduntur. Flores candidi, bacca cum ematuruit, magna, radix inutilis. Naſcitur in montoſis. Pituitas extrahit folium recens uel aridum in potu. Menſes ciet & uomitus. Caput inanit commanducatum. Sternutamenta mouet. Baccę quindecim potæ aluum reſoluunt.

¶ De Camædaphne. Cap. cl.

Hamædaphnen aliqui & hanc Alexandrinam appel
c larūt, alij Daphniten, alij Hydragogon, Romani Lau
reolam, alij Lactaginem, Galli Vſubim. Virgas emit
tit cubitales ſingulari ramulo conſtantes, rectas tenues, ligues fo
lia lauri ſimilitudine, lęuiora multo, ac uiridiora. ſemen rotun=
dum, rubens, annexum folijs. Illinuntur capitis doloribus trita fo
lia. Stomachi ardores mulcent. Ad ſedanda tormina cum uino bi
buntur. Potus cum uino ſuccus menſes & urinam ciet. Idem fa
cit peſſo appoſitus.

¶ De albo Veratro. Cap. cli.

Elleborum album aliqui Aſcida uocant, alij Atomon,
b alij Pigna toxarin, Magi ſanguinem herculis, alij Po=
lyidos, alij Anaphyſton. Ægyptij Somphiam, alij Ou
re, Latini Veratrum album, galli Laginum, aliqui Anepſa. Fert
folia plantaginis aut betę ſylueſtris ſimilia, ſed breuiora, & ni=
griora, rubeſcentia, caulem cauum, quadrantalem tunicis conuo
lutum cum areſcere cœpit. Radicibus nititur multis, tenuibus,
ab oblongo capite exeuntibus, cęparum modo fibratis. Naſcitur
in montibus & aſperis. Radices meſſibus colligendæ. Optimum
habetur candidum, friabile, carnoſum, modice extentum, nec ta=
men iunci modo mucronatum, quod frangendo puluerem emit=
tit, & tenuē habet medullam, guſtu non admodum feruens, ne q;
ſaliuam ſubinde ciens. Huiuſcemodi autem ſtrāgulat. Primatum
cyrenaicum tenet. Galaticum autem & Cappadocium, cādidio
ra, & puluere quodā obſita, celerius ſtrangulatus mouent. Vo=
mitione autem uarios extrahit humores. Collyrijs ammiſcetur,
quæ caliginē oculorum diſcutiunt. Partus impoſitum necat. Mē
ſes pellit. Sternutamenta excitat. Mures interficit, cum melle &
polēta ſubactum. Abſumit carnes ſi coquatur una. Datur per ſe
ieiunis, & cum ſeſama aut ptiſanę ſucco, aut halicę aut lentis cre
more, cum aqua mulſa aut pulte, aut quauis alia ſorbitione. Co=

gitur cum pane, & ita inaſſatur. Pręparatio corporũ, ac uictus ratio, diligẽter tradita eſt, cum ab his qui de medica eius potione ſcriptitarunt, tũ maxĩe a philonide ſiculo ennẽſi, cui nunc aſſentimur. Quippe longũ nimis eſſet in hac prę ſertim ędítione de materia ſimul medicam uiuendi rationem exponere. Dant nonnulli in pulte aut halicę ſorbitione, aut paucum antea cibum dari praecipientes, ſtatim ueratrum offerunt, iis praeſertim, quibus nulla ſtrangulationis ſuſpicio imminet, ſi nulla ualetudo corpus infirmat. Siquidem dum hęc ita contingunt, deiectio nihil periculi minatur, quod non intempeſtiue medicamentum corporibus offeratur. Vomitiones concitant ſubditę ex eo balani, cum aceto.

❡ De Veratro nigro. Cap. clii.

Elleborum nigrum, aliqui Nelampodion uocant, alij
b Ecſtomon, alij Polyrrhyſon, alij Protion, alij Melanorrhyzon, alij Cyiranion, Magi Zomarition, Ægyptij Iſęam, alij Elaphine, alij Cemeleg, Latini ueratrum nigrum, alij Saracę, Daci prodiorna. Appellatur Melampodion, quoniam caprarum paſtor nomine Melampus, furentes in ſe proeti filias, primus purgaſſe, & ſanaſſe fertur. Folia ei uiridia, platani ſimilia, minora folijs ſphondyllii proxima ſubaſpera, pluribus diuiſuris inciſa, caulis aſper, flores purpurei racematim cohęrentes, ſemen cnici, quod in Anticyra ſeſamoides uocant. Quo deiectiones moliuntur. Radicibus cohaeret nigris, tenuibus, a capitulo cępę ſimili confibratis. Quarum eſt uſus. In collibus, aſperis, et ſitientibus locis enaſcitur. Optimum eſt quod ex quibuſdam petitur terris, ut ex Anticyra. Nigrum inibi probatiſſimum gignitur. Eligi debet corpulẽtum & plenum, in quo tenuis ſit medulla acre guſtu feruensq́;. Cuiuſmodi eſt Elicone, Parnaſo, & Ætolia natum. Attamen Eliconium prę cellit. Veratrum nigrum purgat uentrem. Detrahit bilem pituitasq́;, datum per ſe aut cum ſcãmonia, & tribus obolis ſiue drachma ſalis. Decoquitur cum lente

& iuſculis, quæ purgationis cauſa ſumptitantur. Prodeſt morbis comitialibus, melancholicis, inſanientibus, articularis doloribus, & reſolutis. Menſes inditum trahit, Partus necat. Purgat fiſtulas impoſitum, & tertio die detractum. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibiq; in alterum aut etiã tertium diem eſſe ſinitur. Scabiem ſanat, illitum cum thure, aut cæra & pice: et cedrino oleo. Vitiliginibus, lepris, impetiginibus ex aceto medetur. Dentium dolorem collutione mitigat. Erodentibus medicamentis commiſcetur. Hydropicorum uentri utiliſſime imponitur factũ ex eo, farina hordeacea, & uino, cataplaſma. Conſitum proxime radices uitium, uinum purgandi facultate donat. Huius reſparſu domos expiari arbitrantur. quare inter fodiendum ſtantes, Appollinem Eſculapiumq; precantur, ac uitant aquilę uolatus. Aduolare enim non ſine periculo tradũt. Namq; ſi auis effoſſionem hellebori conſpexerit, moriturum quẽ ſuccidit augurium eſt. Celeriter effodiatur oportet. Quoniã odore caput aggrauat. quapropter ad id arcẽdũ foſſuri, allium præſumere, & uinum bibere conſueuerunt. Nulli ita noxę opportuni redduntur. Veratri albi modo emedulatur.

¶ De Seſamoide magno. Cap. cliii.

Eſamoides magnum, aliqui Seſamiten, alij Seſamin, alij Lycoſcytalion, alij Anticyricon appellant, quoniam in anticyra albo ueratro in purgationibus miſceatur. Simile eſt ſenetioni aut rutę, longo folio, flore candido, radice gracili, ignaua, guſtu amaro, cętera ſeſamę ſimile. Ventrem purgat. Datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, q̃tum tribus digitis capitur, addito ueratri albi ſeſquiobolo ex aqua mulſa.

¶ De Seſamoide paruo. Cap. cliiij.

Eſamoides paruum, aliqui Coronion, alij Seſamon ſylueſtre uocant. Cauliculi ei ſunt dodrantales, folia coronopi, minora, hirſutiora, & in cauliculorum cacumi

ne capitula florum pene purpureorum, medio eorum albo ſemen ſeſamę, fuluum, amarum, radix tenuis. Detrahit bilem pituitasq́; ſemen ex aqua mulſa potum dimidio acetabulo. Illitum ex aqua tumores ac tubercula diſcutit. Naſcitur in aſperis.

¶ De ſylueſtri Cucumere. Cap. clv.

Ylueſtrem Cucumin, aliqui Elaterion uocăt, alij Grynon, alij Balin, alij Syncriſin, alij Bubalion, alij Scopion, alij Pherombron, alij Peucedanon, alij Notion, Romani Ancetum, alij Agreſtem, Pœni Cuſimezar. *Fructu ſolo diſtat a ſatiuo cucumere, longe* Minorem Pariens *fructum, oblongis glandibus non diſſimilem.* Folia *atq; ſarmenta ſatiui refert, radice candida, magna.* Naſcitur *in ſabuletis, & prope domicilia, frutice in totum amaro.* Inſtillatus *foliorum ſuccus, aurium dolori conuenit.* Illita *ex polenta radix, ueterem tumorem diſcutit.* Impoſita *cũ reſina terebinthina, tubercula rumpit.* Iſciadicis *infunditur.* Podagras *diſcutit, decocta ex aceto & illita.* Eius *decocto dentes in dolore colluuntur.* Aridæ *farina impetiginem, lepras & uitiligines abſtergit.* Nigris *cicatricibus colorẽ reddit.* Et *in facie maculas expurgat.* Radicis *ſuccus ſeſquioboli pondere, & item cortex acetabuli quarta parte, bilem pituitámq; deijciunt, pręſertim in hydropicis.* Deiectiones *autem citra ſtomachi iniuriam mouet.* Radicis *ſelibra, pręſertim in uini* Libyca *hemina conteritur, danturq́; ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abunde deprimi cernatur.*

¶ De Elaterio. Cap. clvi.

Fructu *huiuſce* Cucumeris*, fit medicamentum quod* Elaterium *uocatur, ad hunc modum.* Decerpti *cucumeres qui tacti protinus exiliunt ſeruantur nocte una.* Poſtridie *ĩpoſito ſupra craterẽ rariore cribro, utriſq; mãibus pręhenſi, ſigillatim ſupino cultro ſurſum uerſus aciẽ habẽte ſcĩdũtur,*

atq; per cribrum humor in ſubiectũ uas exprimitur. Simulq; car noſum quod hę ſit cribro, quo facilius excidat eliditur, quod ita preſſum eſt reſidere ſinitur, atq; in uianam peluim demittitur. Coacervata aũt in cribro ſegmina, dulci aqua perfunduntur, & denuo preſſa abiiciuntur. Humor in pelui agitatur, & lintheo opertus, ſoli exponitur. Dũq; ſteterit, tota ſupernatans aqua cũ humore concreto, effunditur Hoc uero identidem fieri ſolet, donec exiſtens aqua liqueſcat, qua ſtillatim exhauſta ſedimentum mortario ſuſcipitur, et conterendo cogitur in paſtillos. Sunt qui ad hauriendam protinus ſucci abundantiam, cribratos cineres humi inſpargunt, & medium cauantes, triplicatum linteum obtendant, per quod Elaterium cum ſua humiditate diffundunt, ſiccatumq;, in pila ut dictum eſt, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundẽtes, ita eluunt. Alij in nouiſſima lotione, mulſam aquam reſpergunt. Elaterium optimum eſſe conſtat, læue, non ponderoſum, cũ candore leniter humectũ, guſtu amariſſimũ, quodq; lucernarumq; luminibus obiectum, facile flagret. Porracеum tamen ſcabrumq; ſi turbidũ ſpectetur, atq; erui cineriſq; plenum ſit, graue & uitioſum eſſe ſolet. Nec deſunt qui cucumis ſucco amylum immiſceant, ut candorem ipſum & leuitatem imitentur. A bimatu ad decennium deiectionibus utile eſt. Integer modus obolus eſt, minimus ſemiobolus, pueris chalci duo. Siquidem copioſius, periculum affert. Bilem ac pituitam alterutra parte extrahit. Optima ſuſpirioſis eſt purgatio. Quod ſi in animo ſit deiectionem moliri, adiecto ſalis duplo, & ſtibij quod colorare ſufficiat, ex aqua erui magnitudine catapotia dato, poſtea cyathus unus aquæ tepide ſorbeatur. Ad ciendas tamen uomitiones aqua diluens elaterium, ſubiectas linguę partes penitiſſime pinna oblinito. quod ſi quiſq̃ difficilius euomat, oleo aut unguento irino reſoluito. Somnum inhibeto. Porro his qui eximie uacuantur, continue uinum & oleum dari conuenit. Etenim uo=

mendo reſtituuntur. Quod ſi uomitiones non finiantur, aqua frigida, polenta, poſca, poma, & quæ ſtomachum denſando corroborant, offerenda ſunt. Ciet Elaterium menſes. Partus enecat in peſſo ſubditum. Morbo regio medetur, cum lacte naribus infuſum. Diuturnis capitis doloribus liberat. Efficax anginarum unguenum eſt, cum uetere oleo, melle, aut felle taurino.

De Satiuo Cucumere. Cap. clvii.

Satiui Cucumeris trita radix, & drachmę unius pondere pota in hydromelite, uomitus ciet. Si quis facile ſecundum cœnã uomere uelit, binis obolis ſit contentus.

De Staphide agria. Cap. clviij.

Staphida agriam, alij Triphyllon, alij Steſion, alij aſtaphida, alii Phthiroctonon, alii Phthirion, alij apanthropon, alij Polydes, alij Pſeudopathes, alij arſenothen. Ægyptij Ibeſacaden, Romani hęrbam pedicularium uocant. Folia habet labruſcę, diuiſa, et cauliculos rectos, molles, nigroſq;. Fert florem glaſti, & folliculos uirides, ſimiles ciceri, & in his nucleum triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfulueſcentem, intus album, guſtu acrem. Grana quina dena'ue, ſi trita in aqua mulſa dentur, craſſum humorem per uomitum purgant. Sed qui hauſerunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulſam potui dare. quoniam pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita & ex oleo illita phthiriaſi prodeſt. Item prurigini & pſoris. Cit plurimam pituitam commanducata. Decocta in aceto, dentium dolori colluto ore ſubuenit Rheumatiſmuum gingiuarum ſiſtit. Vlcera oris manantia, cum melle ſanat. Vrentibus malagmatis imponitur.

De Thapſi. Cap. clix.

Thapſia aliqui Hypopin uocant, alij Pancranen, alii Scammonion, alij Thelyterin, Romani ferulaginem, alij Ferulam ſylueſtrem, Pœni Boden, Nomenidio

accepit, quod in thapſo eiuſdem nominis inſula, primum inuenta ſit. Tota uero natura ferulę ſimilis eſt, gracliore caule, foliis fœniculi, umbella aneti in cacumine a ſingulis ſurculis erumpente, flore luteo. Semen quale ferulę, latum, ſed aliquanto minus, radix nigra, intus candida, longa, acris, craſſiore libro ueſtita. Lactis extrahendi ratio hæc eſt. Facto in ambitu ſcrobe, cortices inciduntur aut radix in fornicas ſpeciem excauata, cooperitur quo merus ſuccus confluat. Oportet illuc ſequenti die ſe conferre & congeſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, et ſuccus organo per quallum expreſſus. fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium una terunt. Sed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autem intereſt. Quoniam qui ab radice manauit grauius olet, & humidus permanet, E foliis autem extractus exiccatur atq; teredinum iniuriam ſentit. Qui ſuccum colligit ſtare debet non obuerſus uento cum dies apricus eſt & a flatu ſilet. Quoniam ob uaporis acrimoniam facies uehementer intumeſcit, nudaq; corpora inuadunt puſtulæ. Ob id prius liquido cęrato & adſtringente, nudas partes illinunt, & ita numiti accedunt. Tã cortex radicis q̃ ſuccus, purgandi uim habent. Lacteus ſuccus in aqua mulſa potus, utrinq; bilem extrahit. Radicis modus quaterni oboli, cum tribus ſeminis aneti drachmis, ſucci terni oboli, lactis obolus unus. quod eo amplius aſſumitur, periculoſum eſt. Huiuſmodi purgatio conuenit, ſuſpirioſis & diuturnis laterum doloribus reiectionibusq;. Datur in cibis aut obſonio, quibus difficile ſit uomere. Tam radix q̃ ſuccus omnium maxime quę pares cum eis uires adepta ſunt, uim habent tranſconcretiuam, ubi ex imo aliquid euocandũ eſt, aut meatuũ laxitas alio transferẽda eſt. Vnde ſuccus illitione, & radix recens affrictu, alopecias explent. Radix ſuccusq; cum ęquis ceræ thurisq; portionibus, ſuggillata, liuoreſq; tollunt, Sed non plus binis horis dimittantur. Locus deinde aqua maris callida foueatur. Vitia cutis in fa=

cie emendat, cum melle illitus. Lępras tollit. Tubercula diſcutit, perunctus cum ſulphure. Succus in diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumque ualetudinibus utiliter illinitur. Valet ad integendam colis glandem, iis qui natura non circumciſione curti ſunt. Tumorem enim excitat, qui pinguium fotu emollitus, in pene iacturam reſarcit.

¶ De Spartio. Cap. clx.

Partion aliqui Lygon, alii Lobon appellant. Frutex
ſ eſt longus ferens uirgas, ſine foliis, firmas, fractu contumaces, quibus uites uinciuntur, ſemen lenticulæ in folliculis phaſiolorum modo naſcens, florem ut albæ uiolæ, luteum. Purgant per ſuperna hellebori uice, citra periculum flores & ſemina, quinis obolis in aqua mulſa pota. Semen deiectionē mouet. Ramis in aqua maceratis mox tuſis extractus ſuccus, iſchiadicis & angina laborantibus auxiliatur, ſi cyathi modum ieiuni bibant, Quidam marina aqua macerare malunt, & infundere iſchiadicis clyſtere. Strigmentu autem eliat cruenta.

¶ De Silybo. Cap. clxi.

Ilybum lata ſpina eſt, folia ferens Chamęleonis albi.
ſ Hec recens cum ſale oleoque cocta eſtur. Radicis ſuccus drachmę pondere potus uomitiones ciet.

¶ De Vomitorio bulbo. Cap. clxii.

Vlbus, quem uomitorium uocant folia habet lentiora
b & multo longiora cibario bulbo, radicem ac ſimilem corticæ nigro ueſtitam. Vomitiones conatur, ſi per ſe comedatur, aut eius decoctum ebibatur.

¶ De unguentaria Glande. Cap clxiii.

Lans unguētaria fructus ē arboris myricę ſimilis, ma
g gnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus gręcarũ nucũ more tritus, humorem reddit, quo ad precioſa unguēta

pro oleo utuntur. Naſcitur in Æthiopia, Ægypto, Arabia & Petra oppido Iudeæ, Preferur plena recens, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ pondere pota lienem abſumit. Cum erui farina & aqua mulſa podagricis illinitur. Pſoras leprasq; decocta in aceto, uitiligines & nigras cicatrices cum nitro emendat. Et cum lotio lentigines, uaros & papulas in facie, & cutis uitia tollit. Vomitiones mouet. Aluum cum hydromelite reſoluit. Stomacho aduerſatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adſtringit. Verum tuſæ & expreſſę recrementum abſtergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduerſus prurigines, & ſcabricias, idonea ſunt.

¶ De Narciſſo. Cap. clxiiij.

n Arciſſum, aliqui narſiſſon anydron, alij autogines, alij Bulbon emeticon, alij Lirion, Romani Bulbũ morbitarium Sunt & qui ut Lilium, lirium appellarint. Folia porro ſimilia, tenuia, multo minora, & anguſtiora, caulis uacuus & ſine folijs ſupra dodrantem attollitur. Flos albus in medio, intus croceus, in quibuſdã purpureus, radix intus alba, rotunda, bulboſa, ſemen uelut in tunica, nigrum, longum. Probatiſſimum naſcitur in montibus, ſuaui odore. Cætera porrum imitatur, atq; herbaceum uirus olet. Radix cocta ſiue eſtur ſiue bibitur uomitoria eſt. Ambuſtis igni prodeſt cum exiguo melle trita. Præciſos neruos illitu glutinat. Luxatis maleolis diuturniſq; articulorum doloribus, trita ex melle & impoſita ſubuenit. Vitia cutis in facie, uitiligineſq; cum ſemine urticę & aceto emaculat. Cum eruo & melle ulcerum ſordes expurgat. Abſceſſus rumpit concoctioni repugnantes. Infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina & melle.

¶ De Hippophae. Cap. clxv.

h Yppophaes, alii Hippophyes, alij Hippophanes, alii Hippion, alij Echinion, alij Pelecinon, Romani Lapaginem uocant, quo fullones ueſtes interpolant. In ſabu

loſis maritimiſq; naſcitur, ſurculaceo frutice, denſo & largo, fo lijs oleæ longioribus mollioribusq́;, inter quę candicantes ſpinæ emicant, ſiccę, anguloſæ interſtitio quodam diſtantes. Flores *he derę corymbis ſimiles, racematim cohęrent, minuſculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubeſcentes.* Radix *lacteo ſucco madet, craſſa, mollis, amara guſtatu, ex qua perinde ac thapſia ſuccus eximitur, qui cum erui farina ſubactus ſiccatur, & ad uſum re conditur.* Pituitas *bilemq; detrahit oboli pondere cum mulſo & quattuor obolis erui farinæ.* Frutex *cum radicibus ſiccatus tun ditur, & cum aquæ mulſæ dimidia hemina tritus datur.* Radicæ *liquamentum depromitur, uti in thapſia.* Huius *in purgationi= bus modus eſt drachma.*

De Hippophęſto. Cap. clxvi.

b Yppophęſton id quod aliqui Hippophaes appellant, *naſcitur eiſdem locis quibus hippophaes, eſtq; ſpinę fullonię genus, humilis herba, ſine cauliculo, ſine flore, inanibus tantum capitulis, folijs paruis ſpinoſis, radiculas ha= bens albas, molles, craſſas.* Succus *radice & folijs exprimitur, & exacatur.* Datus *cui uoles tribus obolis in aqua mulſa, aquã pituitaſq; detrahit.* Priuatim *comitialibus morbis, neruorum ui= tijs, & orthopnoeæ conuenit huiuſcemodi purgatio.*

De Ricino. Cap. clxvii.

c Ici aut Croton *aliqui* Seſamon *ſylueſtre uocant, alij* Seſelin Cyprion, *alij* Crotona, *Ægyptij* Siſtamna, *ali qui* Trixin, *Magi* Sanguinem *febris,* Latini Ricinũ, *alij* Lupam. Id *nomen accepit, a ricini animalis ſimilitudine ar bor prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani, maiore, lę= uiore & nigriore, ramis caudicibusq́; cauis in arundinis mo= rem.* Semine *in uuis aſperis, quod corticibus exutum,* Ricinum *animal repreſentat, ex quo oleum nomine ricinum exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplaſtrisq́; utile.* Grana *triginta numero*

purgatio, potu pituitas bilem aquamq; per aluum extrahunt. Vomitiones mouent. Sed iniucunda admodum eſt, & moleſta purgatio. Siquidem ſtomachum uehementer ſubuertit. Tuſa & impoſita, uitia cutis in facie, uaroſq; expurgat. Folia cum polenta trita inflammationes oculorum tumoreſq; leniunt. Turgentes mammas cohibēt. Eadem ex aceto illita, ignes ſacros reſtingunt.

ℭ De Tithymalorum generibus. Cap. clxviij.

Tithymali genera ſeptem, quorum maſculus characias appellatur, ab aliquibus cometes, aut amygdaloides, uel cobios. Alter Myrthites qui fœmina exiſtimatur, eumq; Myrſinitem aut Carytem uocant. Tertius paralius quē Tithymalida appellarunt. Alius Helioſcopius. quintus Ciparyſſias. Sextus Dendrodes. Septimus Platyphyllos dicitur.

ℭ De Characia appellato. Cap. clxix.

Characię caules ſupra cubiti altitudinem attolluntur, rubri. Lacteo ſucco atq; acri madent. Folijs oleæ circum ramos, anguſtioribus et longioribus, radice dura, lignoſa. Pendet in cacuminibus caulium coma iunci, & cauculati folliculi, aliquantum caui. In quibus ſemen continetur. Naſcatur in aſperis & montibus. Sucus aluum purgat. Trahit pituitam bilemq;, binis obolis in poſca ſumptus. Et cum aqua mulſa uomitiones mouet. Appetente uindemiarum tempore, ſucus congeſtis ramulis, mox deciſis, & uaſe recluſis, excipitur. Aliqui adiiciunt farinam erui & in paſtillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alii in aridas ficos ternas quaternas ue guttas inſtillant, ut cum his inareſcant. Quas ad uſus recondunt. Per ſe etiam tuſus in pila, & in paſtillos coactus reponitur. Porro cum extrahitur lac neq; quo uentus aſpiret, ſtare quēquàm, neq; manus oculis admouere conuenit, ſed ante eius collectionem, corpus, pręſertim faciem, collum ſcrotumq; genitalis, adipe aut oleo cum uino perungere. Fauces autem exaſperat.

qua propter catapotia cęra aut decocto melle, oblini par eſt, & hoc modo dari. Binas tamen ternas'ue ficos, purgationis grana ſumpſiſſe, ſatis eſt. Recens lac ex oleo, perunctos in ſole capillos euellit. Renaſcentesq; flauos & exiles efficit. Denique omnes deſtruit. Dentium cauernis incluſum, leuat dolores. Sed cęra dentes oblinendi, ne ſuo de lapſu, fauces & linguam uitiet. Tollit illitu impetigines, formicantes uerrucas, penſiles, & quæ thymi florem repreſentant. Valet aduerſus pterygia, carbunculos, phagedænas ulcerum, gangrænas, fiſtulasque. Legitur ſemen autumno, & ſiccatum ſole leuiter tunditur, ferue factumq; loco mundo reponitur. Folia item ſiccantur. Semen & folia lactei ſucci effectū prębent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui condiant admiſto cum lacte lepidio, & caſeo contuſo. Radix drachmę põdere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore.

De Fœmina. Cap. clxx.

f Oemina quam Myrſiniten, aut Caryiten uocarunt, ſimilis ſuapte natura Daphnoidi. Folijs myrti, ſed maioribus, in cacumine acutis & pungentibus. Ramulos ab radice mittit dodrantales. Fructum fert poſt annum nuci ſimilem, mordaci guſtu. Naſcitur in aſperis. Succus, radix, ſemen, folia, conſimilem antedicto ſortiuntur facultatem. Sed ad citandas uomitiones inualidior eſt.

De Paralio. Cap. clxxi.

a Liud tithymali genus dicitur paralios, quem Tithymalida, aut Mechona aliqui appellauere. Naſcitur in maritimis, ramis rubentibus, palmū altis, quinis ſenis'ue a radice exeuntibus, folijs lini, anguſtis, paruis, oblongis, in uerſus quoſdam digeſtis, capite in cacumine orbiculato. In quo ſemen ut eruum, uario colore emicat. Flos albus. Frutex totus cum radice lacteo ſucco turget. Similes ad uſus reconditur.

¶ De Helioſcopo. Cap.clxxii.

Liud genus Helioſcopus dicitur, folijs portulacæ, ro-
a *tundioribus, ramulis prodeuntibus a radice, quatuor*
aut quinq́ꝫ, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus
lactis copioſi plenis, capite aneti, ſemine in capitulis incluſo.
Helioſcopi nomen accepit, quoniam comas cum ſole circumagat.
Circa oppida naſcitur, potiſſimum in ruderibus. Colligitur ſuc-
cus ſemenq́ꝫ ut aliorum. Eædem quæ ſuperioribus uires, non ta-
men uſq́ꝫ adeo validę. ¶ De Cypariſſia. Cap.clxxiij.

Ypariſſias in caulem exit dodrantalem, uel maiorē,
c *ſubrubrum, ex quo folia piceę ſimilitudine exorium-*
tur, molliora tamen, & tenuiora. Et in totum naſcen-
tem piceam ęmulatur. Vnde nomen traxit. Candido ſucco ma-
det. Cui eadem uis quæ ſuperioribus.

¶ De petręo Tithymalo. Cap.clxxiiij.

Enus Tithymali in petris naſcens, Dendroides cogno
g *minant, in cacumine largam ſpargens comam, ſucco*
lacteo prægnans, cauliculis rubentibus, folijs myrti te
nuioris, fructu characiæ. Eiuſdem effectus cuius ſuperiores, ſi-
miliq́; modo reconditur. ¶ De Platyphyllo. Ca.clxxv.

Latyphyllos uerbaſco ſimilis eſt. Radix, ſuccus & fo
p *lia, per inferna trahunt aquas. Piſces necat, tuſus &*
aquę inſparſus. Reliqua Tithymalorum genera quæ
ſupra ſcribuntur, eadem efficiunt.

¶ De Pityuſa. Cap.clxxvi.

Ityuſam aliqui Clema, alii Crambion, alij paralion,
p *alij Canopicon uocant. Hanc ſpecie a Cypariſſia dif-*
ferre conſtat, etſi tithymalorū generi aſſignetur. Cau
lis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit geniculatus, folijs piceę, acu
tis, exilibus flore paruo, purpureo, ſemine inſtar lenticulę, lato,
radice craſſa, candida, ſucco referta. Quibuſdam in locis frutex

hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluum radix, drachmis duabus data in aqua mulſa. Item ſeminis drachma. Succi cum farina ſubacti cochlearium, in catapotio datur. Modus foliorũ drachmæ tres.

¶ De Lathyri. Cap. clxxvii.

LAthyris quam aliqui Tithymalum appellant, eamq; Tithymalorum numero adſcribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craſſitudine, inanem. Gignuntur in cacumine alæ & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora. quę autem in ſummis ramulis exierunt, minora conſpiciuntur, ariſtolochię aut oblongę hederę figura. In cacumine fructũ ſummis ſurculis gerit, triplici conceptaculo inſignem, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercurſantibus membranis diſtincta continentur, eruis maiora, rotunda, quę dum corticibus exuuntur, candida ſunt, & guſtu dulcia. Nullus radicis uſus. Totus frutex lacteo ſucco turget, ut Tithymalus. Grana ſex aut ſeptem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis deuorata, aluum purgant. Sed aqua frigida poſtea ſorbenda. Trahunt autem bilem, pituitem & aquas. Succus Tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. In gallinaceo iure aut oleribus folia decoquuntur ad eaſdem effectus.

¶ De Peplo. Cap. clxxviii.

PEplos quem aliqui Sycen, alii Meconia aphrodem uocant, frutex eſt lactei ſucci plenus, foliis rutę, paulo latioribus, rotunda coma, dodrantali, humi reſperſa, ſemine ſub foliis rotundo, minore quam candidi papaueris. Pluribus ſcatet auxiliis. Vnicam radicem habet, ſuperuacuam, ex qua fruticat. Naſcitur inter uites, & in hortos. Colligitur meſſibus. Siccatur in umbra & continue uerſatur. Fructus tuſus & ferue factus reconditur. Bilis ac pituita detrahitur acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obſoniis inſperſa conturbat aluum. Muria conditur.

¶ De Peplide. Cap. clxxx.

P Eplis quam aliqui ſylueſtrem portulacam uocant. hippocrates Peplion, in maritimis naſcitur, largo fru tice, candidi ſucci pleno, foliis ſatiuę portulacę, rotundis, inferne rubentibus, ſemine ſub foliis rotundo, uti in peplo, feruente guſtu, radice ſingulari, ſuperuacua, tenui. Colligi & reponi ſolet. Datur uti peplos & conditur. Eaſdem habet uires.

¶ De Chameſyce. Cap. clxxxi.

C Hameſycen aliqui Sycen, alii ſpumoſum papauer uocitant. Ramos emitit quaternum digitorum, teretes, ſuccoſos, in terram deiectos, folia lentis, parua, peplũ plane referentia, tenuia, quę a terra non attolluntur, ſemine ſub foliis rotundo, ut in peplo. Neq; caulem neq; florem promit. Radice firmatur tenui, ſuperuacanea. Rami ex uino triti uuluę dolores ſedant, in peſſo appoſiti. Tollunt tumores, ac uerrucas omnium generum illiti. Decoctorum cibo, aluus reſoluitur. Succus ſimili effectu prodeſt. Illitus contra ſcorpionis ictum auxiliatur. Aduerſus caligines oculorum utilis, & hebetudines, incipientes ſuffuſiones, nubeculas, cicatrices, cum, melle inunctus. In ſquallidis petroſiſq; naſcitur. De Scammonia. Ca. clxxxij.

S Cammonia aliquibus Scamboria radix, aliis Colophonia, aliis Dactylion, Romanis Colophonium, Magis apopleumonos, Ægyptiis Sanilum dicitur. Ramos ab una radice emittit trium cubitorum multos, pingues & qui nonnihil craſſitudinis prę ſe ferant, foliis Helxinę, aut hederaceis, mollioribus tamen, denſis, et triangulis flore candido, rotundo, in calathi modũ cauo, graueolẽte, radice pręlonga, craſſitudine cubitali, candida, graui odore, ſucco grauida. Legitur ad hũc modũ ſuccus. Capite exempto, radix in teſtudinis ſpeciẽ cultro excauatur, quo fit ut in cauum confluat ſuccus, qui conchis demum excipitur. Alii ſcrobes in terra concamerato ſinu fodiũt,

in quos ſubiectis iuglandium foliis, profundunt ſucum, ſiccatumq; extrahunt. Laudatur autem *ſcammonium leue, nitidum, rarum, & colore q̃ ſimillimũ taurino glutini fungoſum, tenuibus fiſtulis, quale ex Myſia regione aſię conterm ina deportatur.* Nec *attendere ſolum par eſt, ſi linguę tactu albeſcat.* Hoc *enim euenit adulterato, quod admiſto fit* Tithymali *lacte. Sed longe magis antea narratis.* Item *ſi non uehementer linguam exurat.* Id *quod miſti* Tithymali *argumentum eſt.* Natione *autem Syriacum, &* Iudaicum *deterrima habentur, grauia, denſa, erui farina &* Tithymalo *uitiata. Sucus drachmę unius aut quaternum obolorum pondere hauſtus, ex aqua pura uel mulſa, per inferna bilem & pituitam extrahit.* Ad *reſoluendam aluũ binos obolos cum ſeſama, alio' ue ſemine, ſumpſiſſe ſatis eſt.* Dantur *efficacioris purgationis cauſa, ſucci quaterni oboli cum duobus ueratri nigri, et aloes drachma una.* Fiunt *purgatorii ſales drachmis uiginti ſucci ſcãmonię, ĩ ſenos ſalis cyathos adiectis.* Horũ *modus pro portiõe uiriũ.* Integer *quidẽ tria cochlearia medius duo, minimus unum.* Radicis *drachma una aut altera purgat, cũ ijs quę retulimus.* Nonnulli *decoctum radicis ebibunt.* Coquitur *in aceto et cum hordeacea farina teritur, cataplaſmate iſchi dicis utili.* Partus *enecat. ſucus uuluę in lana ſubditus.* Tubercula *diſcutit cum melle aut oleo illitus.* Decocto *in aceto perunctę lepræ abiguntur.* Diuturni *capitis dolores ex aceto & roſaceo perfunduntur.*

¶ De Chamelęa. Cap. clxxxiij.

C

Hamelęam aliqui Pyros agnen, alii Heracleon, alii Bdelyram alii coccon gnidion, Romani *Citocacium; nonnulli oleaginem, quidam* Oleaſtellum *uocant.* Sur*culoſa fruticat, ramis dodrantalibus.* Folia *oleę ſimilitudinem habent, tenuiora & amara, quę guſtatu linguam mordent, et arteriam deradunt.* Detrahit *pituitam bilemq;, foliis prę ſertim in catapotio deuoratis.* Nãq; *duę abſinthii partes, adiecta chameleę*

una, hydromelitę excipiuntur, & in catapotia coguntur. Ea autem in uentre non liqueſcunt. Siquidem quotquot fuere deuorata, regeruntur. Folijs cum melle tritis ſordida ulcera & cruſtoſa repurgantur. ℂDe Thymelęa. Cap. clxxxiii.

Hymelęam alii Ghumelęam, alii Pyros agnen, alii cestron aut Cneoron uocant. Ex qua granum gnidiũ, quod eſt thymelcę fructus, colligitur. Hoc Syri apolinum, alii linum appellant. Quoniã ſatiui lini fructex ſuapte natura ſimilitudinem referat. Virgas ędit perpulchras, tenues, tripedaneas, folijs chameleę, anguſtioribus, & pinguioribus, uiſcoſis, gummoſiſq́ ſi mordeantur, flore candido, fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia uiret, & tandem rubeſcit, pulpa fructus dura, foris nigra, intus alba quę per inferna bilẽ, pituitam, aquaſq́ detrahit, ſi uiginti granorum pars interna bibatur. Verum fauces adurit. Itaq́ cum farina aut polenta, aut in uuę acino dari debet, aut melle cocto obducta deuorari. Qui ęgre deſudant, trito ſemine cum nitro & aceto, inunguntur. Folia quę peculiariter gneorum appellantur, per meſſes colligi debent, & ſiccata in umbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, et neruos eximere conuenit. Illitum acetabuli modo cũ diluta potione, aquã extrahit. Mediocrius purgat, addita lẽte cocta, aut cõtritis oleribus. Thymelęę farina uuę acerbę ſucco excipitur, et in paſtillos diuiditur. Hęrba ſtomacho infeſta. Partus impoſita necat. Naſcitur in montibus et aſperis. Halucinantur qui coccon gnidiũ fructum eſſe chameleę exiſtimant. Falluntur enim quadã foliorũ ſimilitudine. ℂDe Sabuco. C. clxxxiiii.

Caen aliqui Dendron arctu, alii Hemeron, latini Sabucum, Galli Scobiem, Daci ſebam uocant. Ex eo genere quędam in arborem aſſurgit, ſurculos ſpargens arundinaceos teretes, cauos, candicantes, proceros. Folia ingládis, terna quaterna'ue, ex interuallis circa ramos exeunt.

grauia odore, minutim in ambitu ſecta, & in ramulorũ cacumi nibus cauliculiſꝗ arcinatę umbellæ, quę florẽ candidũ pariunt, mox fructum terebintho ſimilẽ, in nigredine ſubpurpureũ, aci noſum, ſucco madentẽ, uinoſumꝗ. ¶ De Ebulo. C clxxxv.

Lærum genus chamęacte uocatur, aliis Helioſacte,

a *aliis agria acte, aliis* Euboica, Romanis Ebulum, Gal

lis Ducone, Dacis Olina. *Ebulum longe humilius eſt, magisꝗ herbaceo generi aſſignandum, caule quadrangulo, geni culato, foliis amygdalę, ex interuallo longioribus, geniculatim diſtributis in uerſus, graueolentibus, in ambitu ſerratis muſcario ſabuci, flore & accino eiuſdem.* Radice *nititur longa, craſſitudi ne digitali.* Eadem *utriusꝗ uis & uſus, refrigerans, & exic cans aluo detrahens aquam. ſtomacho inutilis,* Folia, *olerum mo re coquuntur ad pituitam bilemꝗ detrahendam.* Caules *teneri in patinis cocti, eadem efficiunt.* Radix *in uino decocta & in cibis data hydropycos adiuuat.* Prodeſt *uiperarum morſibus, eodem potu modo.* Vuluas *emollit inſidentium, decocto.* Laxat *earum ſpiracula, et uitia corrrigit.* Acini *in uino poti eodem fun guntur munere.* Denigrant *capillos illita* Folia *ſi prætenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationem mitigant.* Ambu *ſtis & canis morſibus illitu proſunt.* Vlcera *quæ debiſcunt in fiſtulam agglutinant.* Iis *qui podagra tentantur, cum ſeuo hir cino proſunt illita folia.* ¶ De Pygnocomo. C. clxxxvi.

Ygnocomon conſtat erucę foliis, acrioribus, ſcabris

p *& craſſis, caule quadrangulo, flore ocimi, ſemine*

marrubij, radice nigra, rotunda, lutei coloris exigui mali figura, terram redolente. Inuenitur *in ſaxoſis locis.* Semen *grauia ſomnia et tumultuoſa facit, drachmę inſtar potũ.* Tumo *res diſcutit, illitum cũ polenta.* Spicula *adactoſꝗ corpori aculeos extrahit.* Folia *illitu tubercula panoſꝗ diſcutiũt.* Radix *eius in aqua mulſa duum drachmarũ pondere, aluũ & bilem extrahit.*

De Apio ſeu radice ſylueſtri. Cap. clxxxvij.

Pion nonnulli iſchiada, alij Camæbalanã agriam, alij Linozoſtin. Latini radicem ſylueſtrem, Pœni Thorphathſadæ appellant. Iuncos duos ſiue tres ſpargit, rubros, tenues. Qui a terra parum attolluntur. Foliis rutæ, oblõgioribus tamen & anguſtioribus, hærbaceis, ſemine paruo, radice baſtulæ regię, in formã pyri turbinata, ſuci fœcunda. Intus habet ſuccum candidum. Extra, cortices nigros. Superior pars eius uomitione bilẽ pituitasq́; extrahit. Inferior per aluũ. Tota utrinq; purgationes mouet. Succum ſi libet eximere, tuſa radix in fictili mergitur, & agitata aqua quod ſupernatat pinna ſelectum, eximitur. Purgat utraq; parte is ſuccus ſeſquiobolo potus.

De Colocynthide Cap. clxxxviij.

Olocynthis aliquibus Collocyntha ægos, aliis Sicya picra, aliis alexandrina colocyntha, Zoroaſtri tymbra oſtani autogenes. Romanis Cucurbita ſyluatica, Dacis Tuſtrata dicitur. Sarmenta foliaq́; ſatiuę cucurbitæ emittit, p̃ terrã repentia, diuiſa, fructum in ſpeciem mediocris pilæ conglomeratum, uehementer amarum, quem legere oportet, cum cœperit in luteum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriã uim habet, ſi quatuor oboli melle cocto myrrha & nitro exapiantur, & cogantur in catapocium. Areſactę pilę teruntur, et infuſæ clyſteribus proſunt, neruorum reſolutioni, coxẽdicum doloribus, & colli uitijs, ut quę bilem, pituitam et ſtrigmenta, interdum etiam cruorem eliciant. Fœtus admotę enecant. Dentiũ dolorem tollunt, ſi una repurgetur, & luto oblita cum aceto & nitro inferueſcat, hocq́; iure decocti dentes colluantur. Si aqua mulſa aut paſſum incoquatur & ſub diuo refrigeſcat, potu craſſum humorem & ſtrigmenta alui detrahet. Stomacho ſupramõdum aduerſatur. Subdita ex ea balano, alui excrementa eijciuntur. Virenti ſucco utiliſſime iſchiadici perfricantur.

De Epithyma Cap.clxxxix.

Pithymũ Romani inuolacrũ uocant. Flos eſt e thymo
e duriore, ſatureię ſimilis. Capitula habet tenuia & le
uia et in eis fibras, quaſi capillamenta. Potũ cũ melle
detrahit pituitã bilẽ q; atrã p̃ inferna. Priuatim prodeſt melãcho
licis, et inflatis, acetabuli mẽſura, ad quatuor drachmas, cũ mel
le ſale et aceti exiguo. Plurimum in cappadocia & Pãphylia gi
gnitur. *De Alypo.* Cap. cxc

Lypon ſucculoſa hærba eſt, ſubrubra, latis ramulis, te
a nuibus folijs, flore molli, copioſo, radice betæ, tenui, re
ferta acri ſucco, ſemine epithymi. Gignitur in mariti=
mis. Hęc pleraq; libyę loca ſcatent. Semen atrã bilẽ deijcit ſi mẽ
ſura epithymi pari cũ ſale & aceto ſumatur. Verũ interanea le
niter exulcerat. *De Empetro ceu calafragu.* Cap.cxci.

Mpetrõ aliq Phacoides uocãt. Naſcitur in mõtibus et
e maritimis, ſalſo guſtu. Sed quo propius terreno fuerit,
amarius ſentitur. Trahit bilẽ, pituitã, et aquã. ſi bibatur
i iure aliquo aut hydromelite. *De clematide.* Cap.cxcij.

Lematidem aliqui Epigetin, Ægyptii Philacuon. Ro=
t mam Ambuxum nominant. Viticulis conſtat ſubru
bris, folio uehementer acri guſtu, & exulcerante. Vi
cinis inuoluitur arboribus ut ſmilax. Tritum ſemen & ex aqua
aut hydromelite potum bilem pituitamq; detrahit. Illita folia le=
pras eximunt. Cum lepidio conditur ad eſum.

De Labruſca Cap.cxciij.

l Abruſca ſarmenta uitis modo prælonga emittit, aſpe=
ra, lignoſa, rimoſo cortice, folijs hortenſii ſolani, longio
ribus ac latioribus, muſcoſo flore, & capillaceo, fructu exiguis
uuis ſimili, poſt maturitatem rubente. Rotunda eſt acinorum fa
cies. Ferue facta radix in aqua & in cyathis duobus uini aqua
marina diluti pota humorem alui ciet. Ideo hydropicis datur.

Vuę eius uitia cutis in facie et maculas omneis expurgant. Enaſcentes ramuli cibi gratia condiuntur.

De uite alba. Cap.cxciiij.

Item albam aliqui Bryoniam, alij Ophioſtaphylō, alij Chelidonion, aut Melothron, aut Pſilothrō, aut Archezoſtin, aut agroſtin, aut Cedroſtin appellant. Folijs ſarmentis pampinisq́; ſatiuam uitem imitatur, ſed hirſutiora ſunt omnia. Ea quos prope ſe nacta ſit frutices, ſuis clauiculis complectitur. Fructus rubens in uua dependet, quo coria pilis ſpoliantur. Ex ea aſparagi qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluum & urinam cient. Folia, fructus, radix, acrē uim ſortiuntur. Itaq; ulcerum phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarum tedio, efficaciter ex ſale illinuntur. Radix corpus abſtergit, & cutē erugat. Vitia cutis in facie, uaroſq́, lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta chia, & fœnogræco. Eodem effectu prodeſt decocta in oleo, uſque dum liqueſcat. Sugillata tollit. Reduuias committit. Inflammationes diſcutit illita ex uino. Suppurationes rumpit. Medicamento aptè immiſcetur, quod carnem ex edit. Infracta oſſa extrahit, trita & impoſita. Datur comitialibus in potu, drachmę pōdere quotidie anno toto. Prodeſt attonitis & uertigine laborātibus, conſimiliter aſſumpta. Contra uiperarum ictus pota drachmis duabus auxiliatur. Partus necat. Mentem interdū ſubturbat. Cit urinā pota. Eclegma ex ea fit cum melle, difficile ſpirantibus, ſtrāgulatu oppreſſis tuſſientibus, uulſis, ruptis, & laterum doloribus. Lienem ternis obolis pota ex aceto triginta diebus conſumit. Illinitur ad eadem cum fico. Ad muliebres inceſſus decoquitur. Siquidē uuluas purgat, ſed abortum facit. Succus e radice uere exprimitur, qui trahit pituitam cum aqua mulſa potus. Ad pſoras & lepras, ſemen efficaciter illinitur. Lactis abundantiam facit ſuccus eius, ſi cūm tritico decocto ſorbeatur.

¶ De Vite nigra Cap.cxcv.

NIgra uitis quam aliqui nigram bryoniam uocant, alij Chironion ampelon, alij Bucranion, Romani oblame niam, alij Britanuté, alij Betiſalcá, Daci Priadelá, alij pegriná Aphri Lauothen. Folia fert hederę, ſed maiora ſimilacis proxima, caules etiam cognatos. Capreolis ſuis arbores quã ſi adminicula comprehendit. Fructus racematim cohęrent, qui inter principia uirent, & poſt maturitatem nigreſcunt. Radix foris nigra, intus buxeo colore mcet. Caules qui primo germinum partu erũpunt, in olera recipiũtur. Menſes pellunt Vrinas ciet. Lienem abſumunt. Vertiginoſis, comitialibus, neruorum reſolutione tentatis proſunt. Radix eadem quæ uitis alba pręſtat, ſed inefficacius. Folia cum uino exulceratis iumentorum ceruicibus commodiſſime illinuntur. Luxatis itidem imponuntur.

¶ De Filice Cap.cxcvi.

PTerin gręcorum alij Pterineõ, alij Dacidonon, alij Anaſphoron, alij blechnon, alij Polyrrhizõn, uocant. Magi Hermubain, Romani Filicá, alij Laculé, alij filiſanariá, Ægyptij aſini ſanguiné. Folia ſine caule, ſine fructu ſine flore, ex uno pediculo, cubitali longitudine exeunt, multifida & lateribus pinnata ſubgraui odore, radice per ſumma ceſpitum nigra, oblonga multis capillamentis fibrata ſubadſtringente guſtu. Naſcitur in montibus & ſaxoſis. Radix latas tineas excutit, ſumpta drachmis quattuor ex aqua mulſa. Melius ſi cum ſcamione aut ueratri nigri totidem obolis detur. Sed qui ſumunt, allia prægustare debent. Laborãtes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu prodeſt ijs qui arundinibus cæſi ſunt. Probatur maxime quę in arũdinetis proueniat et locis pulegio ſcatẽtibus.

¶ De Filice fœmina Cap.cxcvij.

THelypterin aliqui Nymphęam pterin nominant, Romani Linguam ceruinam, foliis filicis, ſurculoſis & quę non

ſingulari ut illa pediculo fulciātur, radiabus longis, pluribus la tis, quę ex nigro in luteum flaueſcunt. Aliquę etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle ec legmate ſumpto. Potę cum uino drachmis tribus teretes tineas eijciunt. Datę fœminis ſterilitatē faciūt, & prægnantibus abortum, ſi ſupergrediantur. Farina humidis ulceribus & cicatria re pugnātibus inſpargitur. Iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta manduntur ut uentrem emolliant.

¶ De Filicula. Cap. cxcviij.

Olypodion aliqui Scolopendrion, alii Pterin, alii Polyrrhizon, Latini filiculam uocant. Naſcitur in muſcoſis petris, & uetuſtis arborum caudicibus, præſertim quęrcuum. palmi altitudine. filici ſimilis. ſubhirſuta non tenui perinde diuiſura. Radix piloſa, in qua continentur cirri, ceu polipo rū, craſſitudine digiti minimi, coloris intus hęrbacei, auſtera aliquantum, & guſtu ſubdulcis. Purgendi uim habet. Coquitur cū gallina aut piſcibus, aut beta aut malua ad aluum ſoluendā. Ari dę farina aquę mulſę inſparſa, detrahit bilem & pituitam. Trita luxatis efficaciter illinitur, & aduerſus digitorum fiſſuras.

¶ De Driopteri. Cap. cxcix.

Ryopterin aliqui pterion, alii Nymphęam pterin nominant. Naſcitur in ueterum roborum muſco, filici ſimilis, multo minore foliorum inciſura, radicibus inuicem implexis, hirſutis. guſtu acerbis, in dulcedinem uergentibus. Pſilotrum eſt cum radicibus trita. Illinitur enim primum uſq; dum ſudorem euocet, mox ſudor abluitur, & recens imponitur.

¶ De Cnico. Cap. cc.

Nicus foliis conſtat oblongis, aſperis, ſpinoſis, caule ſeſquipedali, capitulo magnitudine grandis oliuę, flore croci. ſemine candido, alioqui ruffo, longo, anguloſo Huius flore in obſoniis utuntur. Seminis tuſi ſuccus adiectū a=

mygdalis, nitro, aneto, & melle decocto, cogitur in placentulas quę aluum emolliunt. Hęc in frusta quattuor finduntur, quę nucis iuglandis magnitudinem impleant. E quibus ante cœnam duo uel tria ſumpſiſſe ſatis eſt. Ratio temperandi hęc eſt. Gnici candidi ſextarius, amygdalorum toſtorum & delibratorũ cyathi tres, aneſi ſextarius unus, aphronitri drachma una cum carnibus triginta cariarũ. Seminis ſucaus lac cogit, et magis ipſum reſoluende alui facultate donat. ℂ De Mercuriali. C. cci.

Linozoſtin marem, e Gręcis aliqui Parthenion, alii argyron, alii aritrillin, alii Chriſitin, Ægyptij aphlopho, aliqui Hermubotanion, Latini Mercurialem maſculam, alii Teſſeculatam. Aphri aſumes uocant. Foliis conſtat ocimi, minoribus, Helxinę cognatis, ramulis duplici geniculorũ nodo cinctis, alarum cauis multis, fructu in fœmina copioſo, quã dam racemorum ſpeciem prębente, mari e foliorum ſinu dependente, paruo, rotundo, ceu binis teſticulis una cohęrentibus. Frutice dodrantali aut maiore. Vtraque in oleribus manditur, ad aluum ciendam. Cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamque detrahit. Conſtat ut mares gignantur, hunc facere, ut fœminę illam, ſi a purgatione bibantur, et trita folia genitalibus admoueãtur.

ℂ De Cynocrambę. Cap. ccii.

Cynocrambe, aliquibus Linozoſtis, Aphris armas, aliis aſumeſlabon dicitur. Cauliculum binum palmorum altitudine emittit, mollem, ſubalbidum, folia mercuriali aut hederę ſimilia, certis interſtitiis ſubalbida. Semen foliis adhęret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota aluum cient. Oleribus commendantur. Ius decocti et pituitam et bilẽ aquamque detrahit. ℂ De Heliotropio magno. C. cciii.

Heliotropium magnum aliqui Scorpiuron uocant, alii Heliotropon, alii Dialion, alii Heliopon, alii Scorpioctonon, alii Seſamon agriõ, alii Scorpiiurã. Flos ei eſt

effigie ſcorpionis caudæ. Vnde ſcorpiuro ei nomen. Et quoniam folia cum ſole circumagat, Heliotropion *dicitur.* Folia *ocimi habet, hirſutiora & candidiora, & maiora* Ramuli *a radice terni, quaterni, aut ſepe quini exiliunt, multis alis concaui. flos in cacumine candidus, aut ſubfuluus.* Incuruatur *ut ſcorpionis cauda.* Radix *tenuis eſt & inutilis.* Naſcitur *in aſperis.* Decocta *ex aqua faſciculo manus plenę, p.tuitam bilemq; per aluum extrahit.* Contra *ſcorpionum ictus & potu & illitu prodeſt.* Adalligatur *ut conceptum adiuuet.* Aiunt *per horam unam ante acceſſiones, ſeminis grana quattuor, quartanas finire, tria uero, tertianas.* Illitum *ſemen formicantes uerrucas penſileſq; & thymi florem repręſentantes, & epynictidas exiccat.* Folia, *infantium deſtillationibus quas ſyriaſeis uocant, podagris, luxatiſq; utiliſſime illinuntur.* Menſes *cient.* Partus *trita & impoſita pellunt.*

❡De Heliotropio paruo. Cap.cciiij.

h Eliotropion *paruum quod & aliqui* Scorpiuron *uocant, naſcitur in paluſtribus iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotundioribus, ſemine acrochordonum uerrucarum modo, penſili, rotundo.* Herba *cum ſuo ſemine pota adiecto nitro, hyſſopo, naſturtio & aqua, latas tineas tereteſq; excutit. penſilles uerrucas quę acrochordones uocantur, cum ſale llita tollit,*

❡De Scorpioide. Cap.ccv.

ſ Corpioides *herbula eſt folijs exiguis, ſemine caudæ ſcorpionis effigie.* Illita *ſcorpionum ictibus pręſentaneo eſt auxilio.*

FINIS.

PEDACII DIOSCORIDIS ANA
Zarbei de materia medicinali Liber Quintus, Ioanne Ruellio ſueſſionenſi interprete.

Vprioribus quatuor libris amiciſſime Ari,tradidimus de aromatibus,oleis unguentis, arboribus,& earumdem lachrymis ac fructibus,item animalibus,melle,lacte,adipe,frumentis, oleribus. Necnon *de omni radicum herbarum ſuccorum,ſeminumque ratione.* In *hoc autem totius operis quinto diſſeremus de uinis & metallicis,& a* Vite *noſtram commentationem auſpicabimur.*

¶De *Vinifera* Vitę. *Cap.I.*

Olia Vitium *& triti capreoli,capitis dolores illitu mitigant.& inflammationem ſtomachi ardoremq; cum polenta.* Folia *etiam per ſe,ut quæ refrigerent & adſtringant,imponi ſolent.* Potus *eorum ſuccus dyſentericis,ſanguinem excreantibus, ſtomachicis,& grauidarum malaciæ medetur.* Eadem *efficiũt madefacti in aqua capreoli & poti.* Lachryma Vitium *quæ ueluti gummi in caudicibus concreſcit, ex uino pota calculos pellit.* Illita *lichenas & pſoras lepraſque nitro prius perfrictas ſanat.* Eadem *cum oleo ſępius pillis illitis pſilotri effectum habet, maximeque ſanies quam accenſa ſarmenta* Vitium *exudarunt.* Qua *& perunctę uerrucarum informationes extrahuntur:* Cinis *ſarmentorum & uinaceorum erumpentibus in ſede condylomatis & thimijs illitus ex aceto medetur.* Prodeſt *luxatis & uiperarum morſibus.* Contra *lienis inflammationem illinitur,cum roſaceo & ruta & aceto.*

¶ De *ſylueſtri* Vite. *Cap.II.*

Ylueſtris Vitis *duorum generum eſt.* Alterius *uua non matureſcit, ſed flore tenus œnanthen nominatam*

perducit. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & adſtringens. Folia, caules & clauiculę quibus repunt, uim habent cultę uitis ſimilem.

De Vua. Cap. iii.

u *Vę recentes aluum turbant, & ſtomachum inflant. Innocentiores quę decerptę diu pependere, ideo quia in eis copia humoris exiccatur. Vtileſque ſiunt ſtomacho ęgriſq;, atque cibi auiditatem excitant. Vinaceis aut uinario uaſe ſeruatę, ori & ſtomacho gratæ ſunt. Aluum ſiſtunt ſed ueſicam & caput tentant. Et ſanguinem excręantibus conueniunt. Simileſque quę in muſto fuere. Sapa aut muſto conditę, ſtomachum magis infeſtant. At quę ſolem prius paſſę in aqua cælesti conduntur, minus uinoſę ſunt, ſiticuloſis, ardentibus & longis febribus ſalubres. Recondita uinacei inflammatis mammis, turgentibus ac pręduris, cum ſale illinuntur. Decoctura eorum dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluctione uuluę laborantes iuuat infuſa. Ad deſeſſiones ac fotus aſſumuntur. Nuclei acinorum adſtringēdi uim obtinent. Stomacho utiles ſunt. Inſpargitur farina toſtorū polētę mō, dyſentericis & cœliacis et ſolutis ſtomacho.*

De Vua paſſa. Cap. iiii.

u *Va paſſa alba adſtringentior eſt. Prodeſt eſitata carо earum tuſſi, renibus, ac ueſicę. Eſtur in dyſenteria per ſe cum nucleis. Et decocta in patinis cum melle, admiſta milii ac hordei farina & ouo, ualet ad purgandum caput. Eiuſdem gratia cum pipere commanducatur. Teſtium inflammationes ſędat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos, epynictidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangręnas, ſine nucleis trita, & cum ruta impoſita ſanat. Podagrę conuenienter cum opoponace illinuntur. Mobiles unguens illita extrahit.*

¶De Oenanthe. Cap.v.

Enanthe uocatur uitis ſylueſtris fructus, cũ floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq́ ſubſtrato linteo in umbra ſiccatur. Laudatiſſima in Syria & Cilicia et phœnice. Vis ei adſtrictoria, quare potu ſtomacho ac ciendę urinę utilis. Aluum ſiſtit, ac ſanguinis excreationes. Contra faſtidia & acorem ſtomachi ſicca & illita efficax eſt. Capitis doloribus tam uiridis q̃ ſicca ex aceto & roſaceo perfunditur. Sanguinolenta uulnera cataplaſmate, & incipiẽtes ęgilopas, cicatrices in ore, & genitaliũ nomas, trita cum melle croco myrrha & roſaceo, ab inflãmatione uindicat. Peſſis miſcetur ad ſiſtendum ſanguinẽ. Contra oculorum delachrymationẽ, & ſtomachi ardores, cum polline polentæ & uino illinitur. Crematæ carbonibus cinis facit ad oculorum medicamenta. Reduuias paronychia, abſcedentes gingiuas, cruentaſq́, cum melle ſanat.

¶De Omphacio. Cap.vi.

Mphacion ſuccus eſt acerbę uuę, nondum mateſcentis e Thaſia Vite, aut amminęa. Oportet aũt ante canis ortum, expreſſam meliginẽ in cyprio uaſe linteo cooperto inſolare, uſq́ dum cogatur. Semperq́ qđ ceruia uaſis concretũ hęſit, reliquo humori permiſcere. Noctu ſubdialibus locis auferre. Quãdoquidẽ nocturni rores ipſum concreſcere non ſinunt. Eligendũ eſt flauum, friabile, uehemẽter adſtringens & linguã mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogunt. Prodeſt contra tonſillas, uuã, ulcera oris, humida gingiuarum uitia, purulentas aureis cum melle aut paſſo. Item ad fiſtulas, uetera ulcera, nomasq́; ex aceto, Dyſentericis & mulieribus fluctione uuluę labarantibus clyſtere infunditur. Oculorum claritati & ſcabricię & eroſionibus angulorũ conuenit. Bibitur ad recentẽ ſanguinis excreationem, etiam ſi rupta parte aliqua contingat ſed pauco & aquatiore eſt utendum. Valde ſiquidem exurit. Idẽ ad

ſtringit. Prodeſt ſtomacho qui cibi tenax non eſt, aut tardius ci=
bum concoquit. Itē ijs qui ilei dolore conflictantur. Conuenit in
grauidarum malacia. Sorbtum auxiliari cōſtat, cum populatim
graſſatur peſtifera lues. Huiuſcemodi omphacium non niſi poſt
annos multos bibi poteſt. ¶ De Vini natura. Ca. vij.

u Ino uetere nerui lęduntur & reliqui ſenſus, quod gu=
ſtu ſuauius eſt. Quare cauendum ijs qui internam ali=
cuius partis imbecillitatem ſentiūt. Attamen in ſecun
da ualetudine paucum aqua dilutum, innoxie ſumitur. Nouum
inflat. Ægre coquitur. Inſomnia parit. Et urinam cit. Ætate me
dium utraque uitia fugit. Quare ad uictus ſanorum ægrorumque
uſurpatur. Album tenue, ſtomacho utile eſt, ac facile in membra
diſtribuitur. Nigrum uero craſſum eſt, & concoctu difficile.
Carnem alit, Et ebrietatem creat. Giluum, utpote quod medium
eſt, medias inter utrūq; uires habet. In ſecunda tamen & ſini=
ſtra ualetudine, cumprimis laudatur album. Quin & uina qua=
litate diſtant. Siquidem dulce craſſis partibus conſtat. Et diffici=
lius a corpore diſcutitur. Stomachum inflat. Aluum & intera=
nea ut muſtum turbat, ſed minus inebriat. Renibus & ueſicæ
aptiſſimum. Auſterū per urinam celerius tranſit. Sed capiti do=
lore tētat, & temulentiā gignit. Acerbū ad ciborum per mēbra
digeſtionem accōmodatiſſimū. Aluum & cęteras fluxiones co
hibet. Nouum neruos minus tentat. Vinūaqua marina factum,
ſtomacho aduerſatur. Sitim ſtimulat. Neruos infeſtat. Aluo ap
tum. A ualetudine ſe recolligentibus inutile. Paſſum, quod uuis
ſole ſiccatis in area, aut in ſarmento aduſtis, exprimitur, creticū
cognomine aut pramnion aut protopon, & ſapa quæ fit muſto
igni decocto, Gręca ſyrion aut hepſema appellant, quodq; melas
dicitur, aut melampſytium craſſa ſunt, & corpora multū alunt.
Candidū tenuius, & medium medias ſortitur uires. Omnia ta=
men adſtringunt & pulſus reuocant. Faciunt aduerſus uenena,

que

quę exulcerando necant ex oleo pota, & uomitionibus reddita. Cōtra cicutas meconium, uenenū, toxica & concretum lac. Itē contra renum ac ueſicę pruritus, roſiones, exulcerationesq́;. Inflāt tamen & ſtomacho aduerſantur. Priuatim prodeſt melapſinthiū ſi uenter rheumatiſmum ſentiat. Albū magis cæteris emollit aluum. Gipſo conditum neruis officit, caput aggrauat & incendit, ac ueſicę aduerſatur. Contra uenena cęteris aptius. Picata, aut reſinata, excalfaciunt, concoquunt. Sanguinē excreantibus inimica. quę uero parachyta uocant, admiſtā ſapā recipiūt, caput implent. Temulentiā gignunt. Ægrius a corpore diſcutiūtur. Stomachum male habēt. Inter Italica uina falernum principē locum obtinet, qđ inueterat um perq̄ facile coquitur. Languidos pulſus exuſcitat. Aluum adſtringit. Stomacho utile. Sed ueſicæ nocet. Atq; ijs qui uiſus hebetudinē ſentiunt, & ad potus crebros minime idoneū. Albana craſſioribus conſtant partibus. Dulcia ſtomachū inflant. Ventrē emolliunt Sed concoctionē nō ęque adiuuant, & neruoſa minus infeſtāt. Vetuſtate eadē, auſterū ſaporē concipiunt. Cecubum dulce eſt & albano craſſius. Corpus & colorē alit. Ægre tamen coquitur. Surrētinū ſatis auſterum eſt. Quare inteſtinorum & ſtomachi fluctiones cohibet. Et cū tenue ſit, caput minus tentat. Inueteratum ſuauius redditur, & ſtomacho utile. Adrianum & mamertianum in Sicilia ęque craſſis partibus gignuntur. Modice adſtringunt, et ocyſſime inueterātur, minusq́; ob ſuāltenuitatē neruos tētant. Paretij pianū, & qđ ex adriatico ſinu defertur, odoratū ac leuius eſt. Quare multus epotus fallit. Diu ſeruat ebrietatē, & ſoporē adfert. Iſtricū paretij piano ſimile eſt, ſed urinā uehementius pellit. Chiū tamē antedictis mollius, et aptū potui eſt. Bene alit et minus inebriat. Fluctiones cohibet. Oculorū medicamētis utile. Lesbiū facile mēbra ſubit, chio leuius & aluo idoneū. Epheſiū eandē uim habet, ephygela & etinolo aſię meſogites ncie, capitis dolores ciet, &

neruos lædit. Coum uero & claζomenium, qm̄ multum ſibi ma
ris aquam uendicant, facile corrūpuntur. Flatus mouent. Aluū
turbant, neruis officiunt, Vinum oē, ut reliqua in cōe dicantur,
merum, ac ſyncærum, & ſua natura auſterum excalfacit. Faci=
le in mēbra diſtribuitur. Stomachū adiuuat. Appetentiam cibo=
rum inuitat. Vires alit, ac robur auget. Somnū conciliat. Et com
mendat colorē. Potum liberalius auxilio eſt, contra aſſumptam
cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam meconiū, argena ſpumā,
taxū, aconita, fungoſue. Contra ſerpentiū morſus, & cium ictus
que refrigerādo necant, aut ſtomachū in uomitiones effundunt.
Facit ad longas inflationes, roſionesq; præcordiorū. ac diſtentio
nes & ſtomachi ſingultum, & ſi uenter aut interanea rheuma=
tiſmum ſentiant. Conueniunt ſudatoribus quibus corpus immo=
dico ſudore digerit, diaphorumenos uocāt, maxime alba, uetera,
& odorata. quæ tamen uetuſtate dulceſcunt, renibus ac ueſicæ
accommodatiora redduntur. Vlceribus, inflāmationibusq; in ſuc
cida lana imponuntur. Tetra ulcera & phagedænica, & fluctio
nibus obnoxia, commode perfunduntur. Marina auſtera, & al=
ba, ad ſanorum uictus uſurpantur. Iis præſtant Italica. falernum
ſurentinum, cæcubum, ſigninum, & per multa campaniæ, & pe
rætypianum ab adriatico ſinu, & ſiculum qđ mamertianū appel
latur. Ex græcis chiū, leſbiū in phrygela & epheſo naſcens. Craſ=
ſa uero & nigra, ſtomacho negocium exhibent. Inflationem pa=
riunt. Corpus augent. Tenuia tamen & auſtera ſtomacho pro=
ſunt, & minus carnes alunt. Vetera ualde tenuia, & candida ue
hementius urinam ciunt & dolores capitis mouent. Neruoſq; lar
gius pota tentant. In media ætate ut a ſeptimo anno, potui ſaluber
rima ſunt. Modus aūt pro ætate, & tempore anni. & conſuetudi
ne, & qualitate uini definiatur. Non ſitire & modice cibos pro
lui, optimū eſt præceptū. Nocet ebrietas omnis, & maxime aſſi=
dua. Siquidē obſeſſos neruos quotidie relaxat. Largiorq; potus,

acutorum morborũ adfert initia. Modicæ tñ inebriariari, aliquot diebus maxime poſt aquæ potus utile. Nãq; expurgens ſenſuum excrementa transfert & p cęca corporis ſpiramẽta diſcutit. Sed aquã poſt ebrietatẽ bibere oportet, Nãq; a cura conſtantis tenui lentaę quendam auxilij modum inducit. Omphacites nõie peculiariter fit in lesbo ſiccata ſole acri uua, paulo ante maturitatẽ decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expreſſumq; uinũ cadis inſolatur. Vim adſtringendi habet. Prodeſt diſſolutis ſtomacho, & ilei dolore laborãtibus. Itẽ prægnantiũ ma'aciæ, & crudis. In peſtilẽtia quoq; ſorbtũ auxiliari dicitur. Huiuſmodi uina nõ niſi poſt multos annos bibi poſſunt. Lora q̃ deuteriã alij potimõ appellãt fieri ſolet, adiectis metretis tribus aquę, in uinacea, quibus trigitna uini metretę extractę fuerint, calcatis uinaceis, expreſſoq; decocto ad tertias partes, et'additis in ſingulos cõgios binis ſalis ſextarijs. Poſt hyemen trãſfunditur in uaſa Lora poſt annũ utendũ. Etenĩ celeriter exoleſcit. Cõuenit ęgris qbus timemus noxã uini, coacti ſępe deſiderijs eorũ obtẽperare. Itẽ a lõga ualetudine ſe recolligẽtibus. Fit et uinũ q̃d adynamon uocant, loræ uires habens, hoc modo. Pares aquę et muſti menſuræ coquũtur, molli igne, donec abſumatur aqua, q̃d ubi refrixerit elutriatum, picato uaſę reconditur. Alij marinę & cœleſtis aquę, mellis, & muſti pares miſcent portiones, & quadraginta diebus inſolant, quo poſt annũ utuntur. Vinũ e ſylueſtri uua nigrum adſtringit. Prodeſt alui et ſtomachi fluctionibus & cęteris quibus conſtrictione & contractione opus eſt.

De melitide uino Cap. vij.

m Elitides datur in longis febribus, quę ſtomachũ infirmarunt. Nãq; aluũ emollit. Vrinam ciet. Stomachũ expurgat. Prodeſt articulario morbo, renibus, ĩbecillo capiti, et mulieribus abſtemijs. Odoratum ſiquidẽ eſt, & corpus alit. Diſtat a mulſo q̃d fit e uino ueteri, auſtero, et melle exiguo.

Melitides autem adiecto ad quinq; congios auſteri i muſt, mellis congio, & ſalis cyatho, cortinis magnis, quo magis ad efferueſcē dum locus pateat, fieri oportet. ſenſim aſperſo ſale. Cumq; effer uere deſierit, in alia uaſa tranſfunditur.

¶ De Mulſo. Cap. ix

m *Vlſum e uetere uino auſteroq;, & bono melle factū prefertur. Minus enim inflat, ac celeriter id genus ui gorem adipiſcitur. Vetus corpus alit. Media ętate, al uo prodeſt. Vrinam pellit. Ab ultimo cibo ſumptum nocet. Et in ter initia potum implet. Dein appetendi auiditatem reuocat. Fit mulſum duabus uini metretis, ammiſſa una mellis. Aliqui quo celerius prębeti poſſit, mel cum uino coquunt, & ita tranſfundunt. Alij utilitatis gratia, ad ſextarios ſex muſti feruentis, unū mellis adijciunt, & ubi ferbuerit uaſe recondunt. Dulce autem permanet.*

¶ De aqua mulſa Cap. x.

a *Qua mulſa eaſdē quas mulſum uires poſſidet. Decocta utimur, cum molliri deiectionē, aut uomitionē inci tare, uolumus, ut ijs qui uenena hauſerūt ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hoībus elangueſcentis pulſus, quos illi dixere microſphyctos, tuſſientibus, peripneumonias, & ijs qui immodico ſudore digeruntur. Iā paratum repoſitumq;, qđ aliqui hydromeli proprie uocant, media ętate adynamo uino aut lorę correſpondet, & ſimilem uim adipiſcitur. Quare inflāmationibus alicuius mēbri plusq̃ lora prodeſt. Inueterati tamen uſus dānatur, inflāmatis, aut conſtrictis. Sed laborātiſtomacho aut cibū faſtidienti, ſudatoribusve conuenit. Fit duabus pluuię aquę ueteris ad unā mellis partē additis, et īſolatis. Alij fontanā aquā adijciūt, & ad tertias partes decoquūt, & ita recōdunt. Nec deſunt qui hydromeli appellant, qđ a melle elutis aqua fauis confici ſoleat. Sed meratius facere conuenit. Aliq id coquunt. Ægrotātibus noxium eſt, q̃m plurimam ſibi floris cerei partem uendicat.*

De Aqua. Cap. xi.

Quam in uniuerſum, propter locorum proprietates
a & peculiares naturas, cælum & alia pleraq;, difficile eſt experiri. Magna tamen ex parte optima eſt dulcis, ſyncera nullius oīno qualitatis particeps. Et quę ne minimo q̄dem tpe ī pręcordijs cōmoratur. Ad hæc quę & facili uia fertur, & citra moleſtiā. Si nec inflationes creet nec corruptionē cedat

De aqua marina Cap. xij.

Qua maris calida eſt, et acris. Stomacho aduerſatur.
a Aluum enim conturbat. Pituitam expellit. Si uero calida ad fotus adhibeatur, elicit & diſcutit. Neruorum uitiis et pernionibus ante ulcera prodeſt. Miſcetur cataplaſmatis ex hordeacea farina, & emplaſtris, & diſcutientibus malagmatis. Ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur. Ad tormina calida. pſoras, pruritus, impetigines & mammas turgentes, foueri utile eſt. Liuores ſuffitu diſcutit. Ad uenenatos ictus qui tremorē & refrigerationē adferunt, ſalutaris intelligitur, maxime ſcorpionum, phalangiorum aſpidumq́;. Etiam ſi quis in calidam deſcendat auxiliatur. Et malo habitu confectis iam diu corporibus, neruisq́; balneæ ex ea utiles. Hydropicos, capitis dolores aurium grauitates, feruentis uapor leuat. Syncera, & ſine potabilis aquę mixtione repoſita, uirus deponit. Sunt qui etiam prę-coquant & ita recondant. Datur ad purganda corpora per ſeſe aut ex poſca, aut cum uino aut melle. Verum poſt deiectionem, dant galinę aut piſcium iuſcula, ad domandā morſus acrimoniā.

De Thalaſſomelite. Cap. xiij.

Vod Thalaſſomeli uocatur, uehementer purgare con-
q ſtat. Temperatur autem ęquis portionibus maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato uaſe per canis æſtus inſolatis. Alij ad binas marinæ cœlæ ſingulas mellis adyciunt & uaſe condunt, moderatius aqua marina & minus.

articulorum morbo conflictatis prodeſſe creditur. Contra mor-*ſum eius uiperæ quam ſepa uocant, hauſtum meconium,* ixiáve, *auxilio eſt. Anginis utiliter gargarizatur.*

¶ De *acida muria.* Cap. xvi.

a Cida *muria quam græci* Oxalmen *uocant.* Cõtra *no-más fotu, putrida ulcera. canum morſus, & uenenatos ictus auxiliatur.* Sanguinis *fluctiones poſt exciſos calculos ſiſtit, ſi ſtatim calida in uulnus inijciatur.* Prociduam *ſe-dem reprimit.* Dyſ*entericis ſi nomas ſentiant, infunditur.* Opor-*tet autem eam ex lacte inſtillare, hirundines ſorbitione aut gar-garizatu necat.* Furfures *& manantia capitis ulcera extergit.*

¶ De Thymoxalme. Cap. xvij.

t Hy*moxalme ueteres utebantur, dabantq́; laborãtibus imbecillitate ſtomachi, ternos quaternos´ue cyathos, aqua calida dilutos, in articularibus morbis, & infla-tionibus.* Craſſos *humores atrosq́; trahit.* Hoc modo *factitatur.* Thy*mi trita acetabulũ, ſalis idẽ modus, rutę, pulegij, polẽtę. ſin-gulorũ exiguę portiones in uas conijciũtur, aquę terni ſextarij et aceti terni cyathi infundũtur & arcũpoſito linteo ſub dio made-ſcunt.*

¶ De *Scyllino aceto.* Cap. xviij.

ſ Cyl*linum acetum hoc modo fit.* Scy*lla quæ candida fuerit expurgata conciditur, traiectaq́; lino ſegmenta modicis interuallis ne ſe contingant, ſiccantur in um-bra quadraginta diebus.* Mi*na eorum in aceti boni ſextarios duo decim immergitur, & uaſe diligenter operto ſeptenis diebus in ſole madeſcit.* Poſt *eum numerũ dierũ ſcylla eximitur, et expreſ-ſa abijcitur.* Def*ęcatũ acetũ trãsfunditur & reponitur.* Aliq *ſcy-lę minã quinq; aceti ſextarijs miſcẽt.* Alij *atra exiccationẽ repur-gãtes, parẽ mẽſurã adijciũt, & ſenis mẽſibus macerari patiũtur.* Id *multo magis hũorũ lẽticias digerit, gĩgiuas hũore prægnãtes collutiõe ſtrĩgit.* Et *motos dẽtes firmat,* Putredĩes *oris et graues*

*halitus tollit. Durat fauces, & calloſas facit. Vocem expedit &
limpidã canoramq; reddit. Datur ſtomachicis, ęgre cibum conco
quẽtibus, melancholicis comitialibus, uertiginoſis, mẽte captis. Itẽ
uuluarũ ſtrangulationibus lienis incremẽto laborantibus, iſciadi
cisq;. Imbecillos admodũ recreat corpus ſanũ reddit, & bonum
colorẽ præſtat. Oculorum aciem exacuit. Tarditatem quoq; au
rium infuſione purgat. In ſumma ad oĩa efficax. Cauendum ta
men inteſtinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorum
uitijs. Datur quotidie ieiunis ſorbendum, inter initia exiguum,
paulatim adaugendo ad cyathum uſq;. Nonnulli binos dant cya
thos aut largius.*

¶ *De uino Scyllino.* Cap. xix.

ſ *Cyllinum uinũ fit hoc mõ, diſectam uti dictũ eſt ſcyl
lam & ſole ſiccatã contundito, minam eius tenui cri=
bro incernito, & linteo illigatã, in uicenos ſextarios
muſti recentis ac boni demergito. Vbi trimeſtri ſpatio maduerit,
elutriatũ uinum obſtructo diligẽter uaſe recõdito. Licet quoq; ſic
humida ſcylla uti. In orbiculos rapi mõ diſectam duplicato pon=
dere, quadraginta diebus inſolari oportet, & inueteraſcere. Alia
parãdi rõ, Scyllæ diſectę & repurgatæ tres minas, in italicã me
tretam muſti demittito, & ſenos mẽſes in uaſe obſtructo mace=
rari ſinito. Poſt id tẽpus excolatum uinum recõdito. Vale ẽ con
tra cruditates, & ciborũ corruptiones. Itẽ ijs qui reuomunt cibũ,
& ſi pituita in uentre aut ſtomacho coierit. Prodeſt lienoſis, ma
e habitis corporibus. aquę inter cutẽ, regio morbo, difficili urinę,
torminoſis, inflationibus, reſolutioni neruorum, rigoribus lõgis,
uertiginoſis, et uulſis. Menſes pellit. minime neruos infeſtat. Hoc
uinum uetuſtate fit melius. Cauendus in febre uſus, aut ſi inter=
anea ulcus ſentiant*

¶ *De uinis marinis.* Cap. xx.

m *Arina uarie factitantur. Aliqui enim ſtatim quũ de
cerptæ ſunt uuæ aquam maris ammiſcẽt. Alij in area
uuas ſole ſiccant, quibus calcatis, marinã adijciũt. Alij*

paſſus prius uuas in dolijs marina aqua macerant. mox calcatas exprimunt. Id magis paſſi generibus adſcribitur, quę tamen auſteriore guſtu tẽperantur, contra febriũ aduentantium indicia ualent, ſi mõ meliora non adſint. Aluum ſubducunt. Proſunt purulenta extuſſientibus, aut ſi dura aluus exerceat. Quæ ex aminnęis uinis fiunt, caput tẽtant. Stomacho aduerſant, flatus creãt. Verũ quo plenior habeat hiſtoria, ijs qui huius ſtudio tenerent, non inutile exiſtimamus uarias uinorũ cõpoſitiones adferre. Nõ quod frequens eorum aut neceſſarius exiſtat uſus, ſed ne q̃d omiſiſſe uideremur, quod ad eorum rõnem attineret. Sunt autem quędã ex ijs factitia, minoris curæ ac impendij, quę cadunt in uſus. Vti quæ ex cotoneis malis, pyris ſiliquis, item myrti baccis cõponuntur.

¶ De uino Cydonite. Cap. xxi.

c Ydonites nõie alio milites appellatur, & ita fieri conſueuit. Mala cotonea exẽptis ſeminibus, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim minarum põdo, in muſti metretam triginta diebus demerguntur. Poſtea defęcatum uinum reponitur. Alia faciendi ratio, Oportet ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſuccos cotoneorum tuſorum preſſorumq; adijcere, & ita recondere. Vinum hoc adſtringit. Prodeſt ſtomacho, dyſenteriæ, hepaticis, renum uitijs, & urinæ difficultati.

¶ De Melomelite. Cap. xxii.

m Elomeli, quod & cydonomeli nominant. ſic fit. Cotonea mala ſeminibus ſuis caſtrata, in q̃ plurimum mellis, quo demergi poſſint conijciuntur. Id poſt annũ miteſcit, mulſo nõ diſſimile. Præſtat eadem quæ ſuperior cõpoſitio.

¶ De Hydromelo. Cap. xxiij.

f It hydromelon duabus menſuris aquæ coctæ, & ſub caniculæ ſidus inſolatę additis ad unam melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadem eſt.

¶ De Omphacomelite. Cap. xxiiij.

¶De Omphacomelite. Cap.xxiiij.

Mphacomelitis faciẽdi rõ hęc eſt. Acerbę uuæ imma
o turę & tribus diebus inſolatę exprimunt, & ad ter-
nas ſucci parteis mellis optimi deſpumati ſingulę par
tes adijciuntur, & inſolatũ in uaſa tranſfunditur. Vim adſtrin-
gendi ac refrigerãdi habet. Stomachicis cœliacisq; conuenit. Vſus
poſt annum eſt. ¶De uino Apyite.. Cap.xxv.

It & e pyris pinde atq; cotoneis uinũ ap. tes nõie. ſed
f ita ut pyra non magnopere matureſcãt. Ex ſiliquis ẽt
meſpilis. ſorbis ſimili modo temperatur. Oĩa hęc gene
ra acerba ſunt & adſtringũt, atq; inteſtinas fluctiones cohibẽt.

¶De Oenanthino. Cap.xxvi.

It e labruſca hoc eſt uite ſylueſtri, qđ uocat̃ œnanthi-
f num. Sicca flores minis duabus muſti metretæ mace-
rata, poſt triginta dies mutantur, mox collatum uinum
reconditur. Facit aduerſus ſtomachi imbecillitatem, cibi faſtidia,
cœliacos & dyſentericos. ¶De uino Rhoite. Ca.xxvii.

It e punicis malis maturis quod rhoitẽ nominant, ſuc-
f co expreſſo ab acinis eorũ, quibus lignoſus nucleus ab
eſt, apyrina uocãt, aut decocto ad tertias, & ita repo-
ſito. Efficax eſt contra fluctiones internas, & febrim cum alui
profluuio exortã. Stomacho utile. Adſtringit aluum & urinam
mouet. ¶De uino Rhodite. Cap.xxviij.

Hodites ſic fit. Roſarũ ſiccarũ tuſarũq; minã linteolo
r deligatã ĩ ſextarios octo muſti demergito. Et poſt tres
menſes, defęcatũ uinũ tranſfundens, recõdito. Vtile ijs
qui febri carent, & ad ſtomachi coctiones, & dolores in fine po
tum, & contra humidas aluos & dyſenterias. Fit quoq; ex ſuc
co roſarum, addito melle quod rhodomeli uocant quod arteriæ
ſcabricijs conuenit. ¶De uino Myrtite. Cap.xxix.

m Yrtites fit bacis nigris poſt maturitatẽ tuſis, & orga

no expreſſis. Aliqui ad tertias coquũt. Alij bacas prius ſole tor
rent, & quaternis ſextarijs contuſarum, ternas aquæ heminas
adijciunt, & uini ueteris parem modum. Poſtea exprimunt &
ſeruant. Magnopere adſtringit. Sthomacho utile. Fluctionibus
uentris ac ſtomachi prodeſt, & contra inteſtinas ulcerationes &
profluuia. Denigrat capillos.

¶ De uino Myrſinite. Cap xxx.

Yrſinites ſic tẽperatur. Rami nigræ myrti cum ſuis
m bacas et folijs tuſi. decẽ minarũ põdo in tribus muſti
cõgijs ferueſcunt, donec duo ſupſint, aut certe ſeſqui=
congius relinquatur. Id uinum colatum ad uſus reconditur. Con
tra furfures, ulcera in capite manantia, eruptiones papularũ, gin
giuas, tonſillas, & purulentas aureis efficax eſt. Sudores ſiſtit,

¶ De uino Lentiſcino & terebinthino. Cap. xxxi.

Entiſcinũ ſimiliter ut myrſinites tẽperatur. Nec ſecus
l terebinthinũ. Namq; baca ſeri eorum rami ſumi de=
bent. Similes inſunt uires. Adſtringunt. Stomacho ac=
cõmodantur, & defluctionibus inteſtinorum, ueſicę, & ſtoma=
chi, & ſanguinis profluuio. Vlcera oĩa fluctionibus obnoxia fo=
tu ad cicatricem perducunt. Fluctiones uuluę ac ſedis, inſeſſione
cohibent.

¶ De uino Palmeo. Cap. xxxij.

Almulas maturas quas uocant chydęas. in urſeolum
p imo pertuſum, & obſtructum picata arundine, de=
mittito, lino foramen ſit obturatũ, & quadragenis ſex
tarijs ternos aquæ congios infundito. Quod ſi ipſum ita dulce eẽ
nõ libeat, quinq; congios infundiſſe ſatis eſt, Poſt decẽ dies detra
cto ab arundine linteo, aſſumito uinum craſſum & dulce, et re
ponito. Suaue illud quidem ſed capiti noxiũ. Contra fluctiones
propter adſtrictoriã uim efficax. Stomachicis, cœliacis. ſanguinẽ
expuentibus conuenit. Aliqui idẽ addita aqua iterũ capiunt &
tertio, quarto, quinto ſextoue ſaciunt, quouſq; tandẽ acore uitiatur.

¶ De Vino Catorchite. Cap.xxxiij.

c Atorchites aliquibus ſyces uocatur. In cypro ſit, Ita ut palmeū. Sed hoc intereſt, quoniā pro aqua tantum dem humoris adijciunt, in quo recēter preſſa uinacea maduerint. Caricę quæ chelidoniæ aut phœnicę appellant, præ ſertim nigrę macerant, uti diximus, & poſt decē dies humor ex cipitur. Atq́ iterū aut tertio, idē modus aquę in qua uinacea ma duerint, infundit. Simili mō intercedēnte ſpatio, quarto aut quin to aſſumit. Demaceratorū liquor non ſecus acorē contrahit, & aceti uſum prębet. Id tenue eſt. Flatus gignit. Stomacho aduerſa tur. Faſtidiū parit. Aluo tamen prodeſt. Vrinā ciet. Mēſes tra= bit. Lactis ubertatē facit. Vitioſum ſanguinē creat, et elephātia= ſin adfert, ut potio quā zethon appellamus, aliqui ſex amphoris, decē ſalis ſextarios adijciunt. Alij murię amphoram quod nō ſu ale uitiatur & aluo idoneum fore cenſent. Alij thymum & fœ niculum imo ſubijciunt, & caricas ſuperponunt & ita uiaſſim, donec uas expleuerint.

¶ De uino Sycomorite. Ca.xxxiiij.

f It & e ſycomoris eodem modo uinum. Sed in acetum acre degenerat; quoniā non ita præualet uis eorum, ut fluentis liquoris dulcedinem retinere poſſit.

¶ De Vino Reſinato. Cap.xxxv.

r Eſinatum uinum populatim factitari ſolet. Copioſum in galatia. quoniā uinum illic coaceſcat, uua nō matu reſcęnte. Ideoq́ refrigerat, niſi picea reſina tēperetur. Reſina autem cum cortice tunditur, & amphorę, dimidiata he= mina permiſcetur. Aliqui ubi efferbuit excolant, ſeparantes reſi nā. Alij relinquunt. Hęc uina uetuſtate dulceſcunt. Omnia ca= pitis dolorem & uertigines faciunt. Concoctionem tamen adiu= uant. Vrinam cient. Tuſſientibus ac deſtillatione uexatis conue= niunt. Itē cœliacis dyſenterias, mulierum menſibus, & hydro= picis, & fœminis fluctione uuluę laborantibus. Alias exulcera=

tionibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo conſtringit.

❡De uino Strobilitæ. Cap.xxxvi.

Trobilites *fit maceratis in muſto nucibus pineis, recen*
ſ *tibus. fractiſq;. Præbetq; reſinati effectus, ſi quis ma= deſectas nuces pini muſto decoquat. Potum conuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.*

❡De uino Cedrino. Cap.xxxvii.

Edrinum, Iuniperinum, *cupreſſinum, laurinum, pineũ,*
c *aut abiegnum ſimili ratione fiunt. Diuiſos recenter ra= mos cum fructum ędunt, aut ſoli, aut balneo, aut igni, admouere oportet. ut deſudent, congioq; uini minam unam per= miſcere, & poſt duos menſes tranſfundere.* Et *anteq̃ recondãtur inſolare.* F*actiaorum uinorum uaſa impleri debent, namq; non plenis uaſis, uina in acorem corrumpuntur.* Medi*cata autem ui= na, recte ualentibus inſalubria.* Omnia *excalfaciunt.* Vrinã *cıẽt, & ſubſtringunt.* Laurinum *tamen uehementius excalfacit.* Fit *quoq; e fructu cædri maioris uinum, congio muſti, adiecta tuſa= rum baccarum ſelibra.* D*iebus quadraginta inſolari debet, & de bet. & defæcatum in uaſa tranſferri.*

❡De uino Iuniperino. Cap.xxxviij.

ſ It *etiam uinum e baccis iuniperi, non aliter q̃ cedrites, & ad eadem ualens.*

❡De Vino Cedritæ. Cap.xxxix.

Edrites *hoc modo fit.* Cedriam *dulci aqua lauant, &*
c *ſingulas amphoras ſingulis cyathis diluunt.* Et *ita mu ſto replent.* Hoc *genus uini excalfacit, extenuat.* Tuſſi *utile ſine febre, pectoris laterumq; doloribus, uentris & inter= aneorum ulceribus, purulentis excreationibus. mulieribus uuluæ malo opportunis, hydropiciſq;.* Facit *aduerſus uentris tineas & rigores.* Contra *uenenatos ictus auxiliatur.* Serpẽtes *necat.* Au *rium doloribus inſtillatum medetur.*

¶ De uino Picato. Cap. xl.

P Icatum ex liquida pice & muſto temperatur. Picem autem primum marina aut muria tantiſper eluere oportet, dum inalbuerit, & ſyncera maris aqua defluat. Mox aqua dulci proluenda. Congijs octo muſti, untia picis una aut altera adycitur. Vbi efferbuerit & conſtiterit, in uaſa difunditur. Hoc genus uini excalfacit, concoquit, purgat, abſtergit. Vtile doloribus pectoris, iocineris liens et uuluę, ſi ſine febre ſint. ueteri rh: umatiſmo, exulcerationibus in altum recedētibus, tuſſi, ſuſpiriis, concoctionibus tardis, inflationibus, et luxatis, preſertim in ſuccida lana impoſitum.

¶ De uino Abſinthithe. Cap. xli.

A Bſinthitę faciundi ratio euariat. Aliqui enim duo de qinquaginta ſextariis italicarum amphorarum, am muſtam abſinthii pontici libram decoquunt ad tertias parteis, et ubi infunderint nonaginta acta ſextarios & abſinthii ſelibram, ac diligenter permiſcuerint, diffundunt in uas, dumque conquieuerit defecant. Alij abſinthii minam in amphoram demittunt, tuſamque & raro linteo deligatum, in decem congiis muſti macerant, binis menſibus. Alii abſinth.i quadrantem, alii trientem, & nardi ſyriacę, cinnamomi, caſię, floris iunci odorati, calami, elatę palmarum, ſingulos ſextantes iniciunt in metretam muſti, & tundentes prius pila, obſtructo uaſis ſpiraculo, binis ternis ue menſibus dimittunt. Poſtea defecatum uinum tranſfundunt ad uſus. Alii addunt in muſti cadum, celticę nardi drachmas quatuordecim, & abſinthii drachmas quadraginta linteo inuolutas, & poſt quadrageſimum diem elutriāt. Alii in uiginti ſextarios muſti, abſinthii libram, & ſiccę pini reſinę ſextantem immittunt, & poſt decem dies excolant & recondunt. Vtile eſt ſtomacho. Vrinam cit. Tardam concoctionem accelerat. Hepaticis, regio morbo, & renum uitiis auxiliatur

tur. Faſtidia diſcutit. Iis prodeſt quibus ſtomachus negocium exhibet. Valet contra longam præcordiorũ diſtentionem, & inflationes, tenitaſq; uentris tineas, & remoratos menſes. Contra hauſta ixię uenena quàm plurimum potum & uomitionibus redditum auxiliatur. ℂ De Vino Hyſſopitæ. Cap. xlii.

Yſſopites e cilicio hyſſopo maxime laudatur. Fitq;
b ſimiliter foliorum hyſſopi tuſorum libra in amphoram muſti coniecta. Linteolo raro cum quibuſdam lapillis folia inuoluuntur, ut degrauatus ponduſculo faſciculus ſidat. Vinum poſt quadraginta dies defecatum elutriatur. Contra pectoris laterum & pulmonis uitia, ueterem tuſſim, & ſuſpiria prodeſt. Vrinam cit. Torminibus & rigoribus febrium circuitu repentibus auxiliatur. Menſes mouet.

ℂ De Vino Chamędrytę. Cap. xliii.

Imili modo chamędryites fieri ſolet. Excalfacit, diſcu
ſ tit. Conuulſis, regio morbo, uuluę inflationibus, tardę concoctioni, incipienti aquę inter cutem, ſubuenit. In ueteraſcẽs melius redditur. ℂ De uino Stichaditæ. C. xliiii.

Tichadites non ſecus temperatur. Congiis ſex ſticha
ſ dis minam addere oportet. Craſſitiem, inflationes, laterum, neruorumq; cruciatus, & perfrictiones diſcutit comitialibus commode datur, cum pyretro & ſagapenio.

ℂ De aceto ſtichadico. Cap. xlv.

It ad eadem acetum e ſtichade hęrba, ut paulo ante
f diximus, aceto macerata. quod eoſdẽ implet effectus.

ℂ De uino Ceſtritæ. Cap. xlvi.

It uinum e Betonica, quam ceſtron pſychotrophon ap
f pellant. Hęrbam ſemine maturo pręgnãtem, cum ſuis ramulis minę pondo, congiis duobus muſti macerant, & poſt ſeptimũ menſem tranſfundunt. Ad multa interaneorũ uitia, ut frutex ipſe pollet. Et ut in uniuerſum dicatur, factitia

uina, ſibi miſturarum uires adſciſcunt. Quare non difficile fuerit, iis qui illarum naturas norint, uinorũ uires coniectura quadam conſequi. Verumtamen uinorum uſus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum e betonica acetum ad eadem uitia utile.

De Tragoriganite uino. Cap. xlvii.

t Ragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis, in quaternos muſti ſextarios coniectis, & poſt tertium menſem tranſfuſis. Prodeſt torminibus, uulſis, ruptis, laterum doloribus, ſpirituũ diſcurſationi, ęgris concoctionibus.

De Vino Bunite. Cap. xlviii.

e Napis fit uinum nomine bunites, drachmis duabus tuſi napi in ſextarios duos muſti additis, & cęteris eodem modo factis. Prodeſt ſtomachicis & dimicatione aut longo equitatu fatigatis.

De Vino dictamnite. Cap. xlix.

d Ictamni drachmas quattuor macerato quaternis muſti ſextariis. Facit aduerſus ſtomachi faſtidia. Menſes & purgamentum a partu ſubducit.

De Vino praſijte. Cap. l.

m Arrubii adulti folia tundito, & ſextarios octo in muſti metretam demittito, et reliqua conſimiliter facito. Conuenit hoc uinum pectoris uitiis & omnibus quibus marrubium.

De Vino Thimite. Cap. li.

t Hymi tuſi & cribrati uncias duas lintheo colligatas, in amphoram muſti adiicito. Valet contra ęgras coctiones, faſtidia, dyſenteriam, neruorum & pręcordiorum dolores, hibernos horrores, & uenenata animalia, quorum morſum frigus inſequitur, aut putreſcit locus.

De Vino Thymbrite. Cap. lij.

ſ Imili modo e ſatureia uinum fit, quod eadem quę thymites pręſtat.

De Vino Origanitæ. Cap. liii.

Ic quoq; origanites ex heracleotico Origano conficitur. Facit eadem quę thymites.
f

¶ De Calaminthite & Abrotonite uinis. C. liiii.

Calamintha pulegio, et Abrotono uina fiunt eodem
e quo thymites modo, proſunt ſtomachicis, cibum faſtidientibus, & regio morbo, quod urinam moueant.

¶ De Vino Conyzite. Cap. lv.

f It & item e conyza uinum, cõtra uenenata ante alia efficax. ¶ De uino Aromatite. Cap. lvi.

Romatites ita fit. Palmę, aſpalathi. Calami, nardi gal
a lici, ſingulorum quatuor ſextarios ſumito, Poſtquam contriueris muſto ſubigito, coactis ingentibus offis, et in ſextarios duodecim auſteri muſti deiectis, operculato uaſe, quadraginta diebus quieſcere ſinito. Deinde ubi fece expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ratio. Calami uncia, phu drachmę ſeptem, coſti drachmę duę, nardi ſyriaci drachmę ſex, caſię uncia, croci drachmę quatuor, ammomi drachmę quinq;, aſari drachmę quatuor omnia ſimul trita et lintheo colligata in cadum muſti demergunt. Et poſtq̃, uinum deferbuerit tranſfunditur. Facit ad pectoris et laterum & pulmonis dolores. Difficili urinę, rigoribus: retardatis menſibus, atq; iis qui per frigora iter faciunt, potum conuenit. Pituitę craſſitiem extenuat. Colorẽ alit. Somnum conciliat. Dolorẽ ſinit. Renũ et ueſicę uiciis auxiliatur. ¶ De uino e Pipere Myrrha et iride. C. lvii.

It et uinum ad deſtillationes, cruditates, tuſſim, infla-
f tiones, et ſi humor in ſtomacho uiuit, myrrhę duę drachmę, piperis candidi drachma una, iridis drachmę ſex, aniſi drachmę tres. Omnia plenius tuſa et linteolo inuoluta in ſex uini ſextarios coniiciuntur. Vinum poſt triduũ colatur, & in lagena reconditur. Datur poſt deambulationem matu-

culum cyathi unius menſura.

❡De Nectarite uino. Cap. lviii.

It quoq; nectarites ex Helenio herba, quam alii medi
f cam, alij ſymphyton, alij Idęon phlomon, alii oreſtion,
alii nectarion uocant. Radice ſiccæ põdo quinq; dra-
chmarũ linteolo colligata, et in congios ſex muſti addita, et poſt
tres menſes effuſa. Facit ad ſtomachi & pectoris uitia. Vrinam
pellit. ❡De uino e ſyriaca nardo celtica et malabathro. C. lix.

Syriaca nardo & celtica, malabathroq; uinum facti-
e tatur. hac ratione. Singulorum ſelibram in binos mu-
ſti congios mittito poſt menſes duos colato. Datur cya
thus unus cum tribus aquę. Hoc uinum efficax eſt contra uitia
renum, hepaticos, regium morbum, & urinę diff cultatem. Pro
deſt ſtomachicis, atq; iis quos palor decolorat. Alii beſſem, aut
ſextantem acori, & celticę nardi quadrantem, in muſti ampho-
ram adijciunt. ❡De Aſarite uino. Cap. lx.

Sſari quadrantem in ſenos muſti ſextarios itidem de
a mittito. Id uini genus urinam ciet. Hydropicis, & re
gio morbo laborantibus, hepaticis, iſchiadicisq; con
uenit. ❡De Vino e ſylueſtri nardo. Cap. lxi.

Adicis ſylueſtris nardi recentis & tritę cribratęq;
r beſſem, in congiũ muſti conijcito. Duos menſes quie-
ſcere ſinito. Vtile eſt hepaticis, difficili urinę, inflatio
nibus, ſtomachicis. ❡De Daucite uino. Cap. lxii.

Adicis dauci contuſę drachmas ſex in muſti ampho
r rã imponito, et ſimiliter tranſfundito. Facit ad dolores
thoracis, precordiorum & uuluę, menſes pellit. Ru-
ctus ciet, & urinam. Prodeſt tuſſi, ruptis, uulſisq;.

❡De Saluiato uino. Cap. lxiii.

ſ Aluię unciam in muſti amphoram quod idem cum æ
ramto eſt mittito. Valet contra renum, ueſicę, & late

rum dolores,reiectiones ſanguinis,tuſſim, rupta uulſa & ſuppreſſos menſes. ❡De Panacitæ uino. Cap.lxiiii.

p Anacis unciam in muſti congium mittito, & transfundito. Prodeſt ruptis, uulſis, fractis, orthopnœę. Lienis craſſitiem extenuat. Contra tormina, coxendicum dolores, efficax eſt. Tardas concoctiones accelerat. Menſes & partus extrahit. Aquę inter cutem, & ſerpentum ictibus auxiliatur. ❡De Acoritæ uino. Cap. lxv.

u Ina ex acoro & dalá radice conſimili modo fiunt. Oportet enim ſingulorum uncias in ſenos congios mittere, tribus menſibus macerare, mox in uas transferre. Faciunt ad pectus & latera. Et urinam mouent.

❡De Selenite uino. Cap. lxvi.

ſ Eminis apii recentis, maturi, & cribrati drachmę nouem in muſti amphorã demittuntur. Appetitum excitat. Stomachicis et difficili urinę auxiliatur. Oris halitum cõmendat. ❡De Marathritæ et anethino uino. C.lxvij.

e X Feniculo, anetho, & Petroſelino, uina eodem modo fiunt & ad eadem efficacia.

❡De uino e flore ſalis. Cap. lxviii.

ſ It & e flore ſalis uinum multo ad purgandum efficacius, q̃ uinum aqua marina temperatum. Fauces, ueſicam, renes, & ſtomachum infeſtat. Quare neq; in ſecunda neq; aduerſa ualetudine prodeſt. Fit etiam uinum quod Phtorion uocant, quoniã partus necat, & abortus facit. Veratro aut ſcammonia, aut ſylueſtri cucumere, iuxta radices uitium ſato. Siquidem uites ſibi illorũ uires adſciſcunt. Id uinũ partus enecat. Datur ieiunis mulieribus quę ante uomuerunt, cyathorum octo menſura, dilutũ. ❡De uino e thymelęa. C. lxix.

r Amorũ thymeleę cũ ſuis foliis et fructu triginta drachmas mittito in congios tres muſti, et leui igne coqui-

ro; donec congii duo ſuperſint, deſecatumq; recondito. A quoſa purget excrementa, & lienem abſumit.

℃De Vino e Camelęa. Cap. lxx.

Hamęlęa dum floret, cum folijs tuſa, & cribrata de=
c *cem drachmarum pondere, in muſti congium addi=*
tur. Poſt duos menſes uinũ in uas transfertur. A quę inter cutem, hepaticis, & laſſitudine confractis, efficax eſt. Itẽ mulieribus quę a partu ęgre purgantur.

℃De Vino Chamępityino. Cap. lxxi.

Hamępityinum ſimili modo fit, ad eadẽ conueniens.
c *Vrinam quoq; ciet.*

℃De Vino Mandragoritę. Cap. lxxii.

Ibrum radicis concidito. Segmẽta lino traiicito, quod
l *ſelibram ęquat in muſti congios decẽ demittito. Ibiq;*
eſſe ſinito ad menſes treis. Media potio heminę dimi=dium. Bibitur, paſſo in duplum addito. Aiunt heminam uini congio miſtam, potu ſoporem afferre. Cyathus unus cum ſextario uini potus, enecat. Mediocris uſus eius, doloris ſenſum aufert. Fluctiones incraſſat. Olfactu, inſtillatu, potuq; idem pręſtat.

℃De Vino Helleboritę. Cap. lxxiij.

N congium muſti aqua marina diluti, drachmas duo
i *decim nigri ueratri tritri in linteo mundo mittito.*
Dumq; efferbuerit, in marinę aquę congios quatuor=decim aut quindecim transfundito, et ubi pleniuſcule fregeris, inicito. Poſt aliquot dies colato etiutitor. Dato ciatum unũ ex aqua in potu ad aluum ſoluendam iis qui euomuerunt a cœna. alia ratio. Veratri drachmas uiginti, iunci odorati uncias duodecim, ſpicæ ſyriacę uncias treſdecim, cribratas & linteo colligatas in ſeptem uini coi ſextarios, diebus quadraginta macerandas indito poſtmodum collato, dabis in potu ſeſqui heminam, aliter decoctę marinę aquæ ex pelago petitę ſextarios duodecim, ueratri

candidi libras ſex,quadrageſimo die q̃ madefeceris, colato & utitor.alia ratio.Veratri drachmas duodenas,et aphronitri quaternas i ſenis muſti ſextariis diebus quinis denis macerato mox colato & feneſtri exacto utitor.id uini genus abortus facit et partus necat.aut uuas in ſole ſiccatas imponito in muſti metretam,implet autem metreta congios decem,& gipſum in uinum mittito pondo drachmarum uiginti,et biduo reſidere ſinito,conicito ueratri nigri uncias triginta,iunci odorati,calami ſingulorum drachmas triginta, baccarum iuniperi ſextarios duos & heminam,mirrhę & croci ſingulorum dracmam,inuoluens linteolo diebus quadraginta appendito poſtea colato dabis hęminas treis aut duas dilutas. Purgat a partu,& abortu fęminas Menſes extrahit.contra ſtrangulatus uuluę efficax.

¶De Vino Scammonitæ. Cap.lxxiiij.

Scammonites ſic fit. Radicis ſcammonię per meſſes effoſſę tritę]et linteo collıgatę drachmas quinq;, in uinum congium mittito, ad dies triginta. Aluum purgat. Bilem & pituitam extrahit.

¶De omnibus metallicis et primũ cadmia. C. lxxv.

Ex Cadmię generibus optima eſt cypria, botritis nomine,denſa modice grauis, & in leuitatem magis declinans,racemoſa facie, colore ſpodij quę fracta cinerulenta eſt, & ęruginoſa. Proxima habetur foris cęrulea, intus cãdidior,incernatus ſegmimbus,onychito lapidi ſimilis.Cuius modi ſunt quę e ueteribus metallis effodiuntur. quędã etiã placodes ideſt cruſtoſa dicitur lineis quibuſdam perinde quaſi zonis cincta,ob quod eam,zonitin appellauere. Alia oſtracitis nominatur,gracilis,& magna ex parte nigra.Sed quę teſtaceam faciem habet,terram amplexa eſt.Improbatur candida.Oculorum medicamentis botrytis nomine, & onychitis,ualet.Reliquę ad emplaſtra et farmas quę cicatricibus inducendis inſper=

guntur. Ad eadē cypria prodeſt. Ex macedonia uero thracia, & hiſpania delatę ĩprobātur. Cadmię effectus adſtrĩgere, caua explere, ſordes expurgare, exiccare, corporis meatus infercire, excreſcētia ĩ carne coercere, cruſtas creare, et ulcera q̄ cacoethe uocātur, ad cicatricē ꝑducere. Gignitur cadmia ex ęre ĩ fornacibus cādēte, fuligine egeſta flatu, & lateribus camerisq; fornacū applicata. Pręgrādes aūt ac ferreę ſunt fornaces, ab officinis appellatę aceſtides, ꝑ ſumma nullo ſpiraculo relicto, cōcameratę ut q̄ ab ęre iactātur ſurſum corpuſcula cohęreāt, et inibi detineātur, q̄ cū ſpiſſius ĩſidēt, in corpus cōcraceſcunt, et modo genus unum eius, modo alterū, modo oĩa ꝑficiāt. Extrahitur et cadmia cremato lapide cui pyritę cognomē eſt, mōti ſoleo ſuꝑeminēte. In quo ēt quędā quaſi uenę, chalcitis, myſios, ſoreos, melāterię cęrulei, chryſacollę, attramēti ſutory diphrygisq; ĩueniuntur. Nec deſunt q̄ cadmiā in lapidū fodinis inueniri tradāt, falſa quadā lapidū cognatione. Reperitur & apud cumas lapis nullā ſui uim oſtendēs. Hi eo deprehēduntur ꝙ ſunt cadmia leuiores, nullūq; alienū mandētibus ſaporē exhibēt. Cōmāducatus aūt lapis dētes offendit. Cadmia utpote cū cedat, eſum nō reſpuit. Alio aūt diſcerni poſſunt argumēto, cadmia in farinā detrita, et aceto ſubacta, in ſole ſe cōprimit Q̄d in lapide nunq̄ accidit. Itē tritus & igni appoſitus lapis, proſilit, et fumū igni ſimilē eiaculatur. Cadmia uero quieta manet, fuliginēq; luteo colore aut ęreo ſplēdentē exſpuit, uario zonarū diſcurſu. Inſuꝑ lapis ignē exꝑtus, atq; refrigeratus colorē mutabit, ac leuior multo fiet. Sed cadmia nihil euariat, niſi quis eā aliquot diebus cremauerit. Fit & in argēti fornacibus cādidior, ac minus pōderoſa ſed uiribus nequaq̄ cōparanda ærarie. Vritur cadmia ſuperior carbonibus obruta, donec trāſlucida ſpectetur, & ferrei ſtercoris modo bullet, mox extinguitur uino aminnæo. Sed quę ad pſorarū medicamenta præparatur, aceto. Alij hoc modo exuſtā conterunt in uino, ruſumq;

fictili crudo torrent, donec pumicoſa uideatur. Iterumq́; tritam ex uino urunt, donec in cinerẽ redigatur, nihil ſcabriciæ retinẽs, Hac ſpodij uice utuntur. Lauatur in mortario trita effuſa ſubinde aqua, dum ſordidum nihil emergat. Dein coacta in paſtillos reponitur.

¶ De Pompholige. Cap. lxxvi.

POmpholyx ſpecie ſola, nõ genere, a ſpodio diſtat. Siquidẽ ſpodios nigricat, & plerũq; põderoſior eſt, palearum pilorũq́; plena, quaſi deraſum quiddã, ac detractũ ab ærariarum officinarũ pauimentis & fornacibusq́; uideatur. Pompholyx uero pinguis eſt, & candida, uſq; adeo leuis, ut in auras euolare poſſit. Cuius duo fluxerũt genera. Vnũ ad aeris colorẽ uergens, ſuppingue, alterũ magnopere candidum, ſummãq́; leuitatẽ nactum. Candida fit Põpholyx, quoties in perficiundo ære, fabri præſtantiorẽ facere uolentes, detritã cadmiã cumulatius inſparſerint. Nãq; tenuiſſima fauilla quæ effertur, in Põpholygem euit. Cæterum Põpholyx non ex æris modo materia et fabrili induſtria factitatur, ſed ex cadmia, quoq;, ad gignendã ipſam eximie proflata. Cuius faciundæ ratio hęc eſt. In domo binis tectis operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris feneſtra uerſus tabulatum, a ſupernis partibus pateat. Domicilij paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacẽ uſq; perforetur ad excipiẽdã follis narẽ. Oſtiũ mediocre habeat pro exitu ingreſſuq́; artificis fabricatum. Domuncula altera coniuncta ſit, in qua & folles & flator ſuo munere funguntur. Deinde carbonibus in camino ſuccenſis, aſſidens artifex cadmiã particulatim fractã inſpargit, a locis ſupra fornaces caput extructis. Idẽ negotiũ obit artificis miniſter ſimulq́; carbones adijcit uſq; dũ indita cadmię copia prorſus abſumatur. Itaq; egeſta ſuffitu, tenuis pars et leuis materię in ſummã domũ euolat, et parietibus tectiſq́; adhęreſcit, conflatũ inde corpus, inter initia erũpentibus aquarũ bullis ſimile prodit, poſtea maius incrementũ capeſcẽs, elaboratis lanis ſimile redditur. Põ=

*deroſius autem in ſubiecta pedibus loca ſe recipit. Sed hoc forna
cibus offunditur, illud domus pauimento cohæret. Qđ tenuiore
deterius exiſtimandum eſt. ideo ꝙ multum terræ collegerit, &
ſpuracia in aceruatione referciatur. Sűt qui hoc modo tantű fieri
ſpodium arbitrantur. de qua antedictű eſt. Optima creditur cy=
pria, quę accepto aceto odorē ęris præſtat, colore aliquantum pi
ceo, ſapore luti horrido, & ſi fraudē non expta, flagranti carbo
ne inferueſcit, aereum colorē contrahit. Antedictis autē notas,
diligenter attendendum eſt. Siquidē a nonnullis adulteratur tau
rino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis groſſis, et
quibuſdā conſimilibus. Qđ facile cognitu fuerit. quippe nihil in
ys probandis inuenietur eorum, quę antedicta ſunt. Pópholygem
ita lauari oportet, ligatā linteo mundo modiceq; rarā, aut ſiccam
aut aqua reſperſam, in labellum demittito, qđ imbrē contineat,
& huc atq; illuc faſciculum deferens, immergito. Ita enim limo
ſa pars eius ac dulcis effluet, & omne craſſamentum in linteolo
remanebit. Poſtea reſidere ſinens, aquā cum cinere colis incerni
to, et nouā infundēs, agitato, et effundito, mutata tantiſper aqua
& colata, dum arenoſi nihil ſidat. Demum aquā exprimito, &
ſiccatum cinerē recondito. Alij quātum maxime fieri poteſt ſic
cant, & manibus in aqua conterunt, dum mellis craſſamentum
imitetur. Deinde linteo faucibus excepturi uaſis obtento, aut la
xius illigato, colant, & quo facilius trāſeat, infuſa ꝑ linteű lar=
giore aqua, cinerē conturbāt, mox ſpumoſum qđ traiectű eſt &
ſupnatat uaſi, concha excipiunt; et fictili nouo ad uſus recondűt
Qđ uero reſedit, & ſenſim cribratum, in aliud uas transfundűt,
relicto harenoſo qđ peſſum ierat. Rurſus lapidoſa ſidere patiun=
tur, & in uas aliud excolant. Hoc identidē faciunt, donec cinis
merus & harenę expers inueniatur. Aly paulatim integram in
aqua reſpergűt, arbitrati harenas lapilloſq; ſuo pódusculo degra
uatos, peſſum ire. Pilos aűt & paleas leuitate ſua in ſublime at=*

tolli. Cæterum cinerē medium ſeparant & in pillā coniectū ut cadmiam eluunt. Quinetiā lauatur uino chio marina aqua dilu to modis quos ſupra diximus. Et ita redditur adſtringentior, q̄ aquis elota. Vis Pompholygis adſtringere, refrigerare, explere, purgare, obſtruere, & aliquantum exiccare. Inter medicamenta numeratur quę ſenſim cruſtas obducunt. Q̄d ſi ſpodiū torrere libet, diligenter tritā & irrigatā aqua, colliges in paſtillos fictiliq; nouo ſubiectis leuibus prunis, orbiculos continuo uerſabis, dū aſſiccata fulueſcāt. Neq; ignorandū, ex auro, argento, plūbo q; fieri ſpodion. Verum poſt cypriā plumbea maxime cōmendatur.

¶De Antiſpodo. Cap.lxxvij.

Q Voniam Spodos ſępenumero deſideratur, neceſſa eſt oſtendere, quæ ſimuli uirtute polleant, ut in ſpodij locum ſuffici poſſint, antiſpoda uocant, quoq; modo ſumi debeant. Folia itaq; myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile crudum coniecta, inditoq; operculo continua foramina habente uruntur fornacibus donec figlinum percoquatur. Iterum in fictile aliud crudum transferuntur, quod ubi peraſſatum fuerit, exempta lauantur ad uſus. Idem quoq; fit e termite ſylueſtris oliuæ, ſi habeatur, ſin ſecus ſatiuę cum ſuis floribus, aut malis cotoneis diſectis, & detractis oſſibus, aut gallis aut laceratis linteolis. Item ex moris immaturis ideſt candidis, in ſole prius arefactis, aut terebintho, aut lentiſco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs, uel e buxi coma, uel pſeudocypero cum flore. Alij ficus in ſole antea ſiccatas, eodem modo parant. Alij taurinū gluten. Alij ſticadas lanas aſperas, pice aut melle irrigatas. Quæ omnia in ſpondij uicem uſurpantur.

¶De Aere uſto. Cap.lxxviij.

Æ Es uſtum probatur rubrum q̄d contritu colore Cinnabarim imitetur. Nigrum uero plusq̄ deceat exuſtum eſt. Fit autem e clauis ſolutarum nauium fictili crudo

cõpoſitis. ſubſperſo ſulfure cum ſale pari, oĩbus uiciſſim inſparſis fictile arcũlito figulari creta ſpiramẽto, fornacibus ĩditur, donec figlinũ pcoquatur. quidẽ pro ſulfure & ſale alumẽ inſpargũt. Alij ſine ſulfure ac ſale fictili, aliquot dies urunt. Alij ſulfure ſo lo utuntur, fuliginẽ tamen excutiunt. Alij oblitos ſciſſili alumi= ne clauos, cũ ſulfure & aceto, fictili crudo cremant. Alij in ęne a olla aceto reſperſos, urunt, & iterũ aut tertio idẽ efficiũt, poſtea recondunt. Principẽ locũ tenet, in mẽphide cõbuſtum, proximũ in cypro. Adſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit. Vlce= ra purgat, & ad cicatricẽ pducat. Vitia oculorũ emendat. Excre= ſcentia in carne conſumit. Nomas cohibet. Vomitus ciet cum hy dromelite potum, aut cum melle delinctum, illitum'ue. Lauatur, ut cadmia, mutata quater in die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat, Aeris recrementum, ſtercus'ue, quam ſcoriam uocant eodem modo lauatur, & eandem uim ſed imbecilliorem habet.

ℂ *De flore ęris.* Cap. lxxix.

f Los ęris quem nonnulli clauorum ueterum pſegma, quaſi ramentum, nominarunt. Optimus eſt, friabilis, in attritu fulueſcens, milij effigie, breuis, ponderoſus, modice ſplendens, atq; conſtringens, qui delimatum æris ſcobem non recipit, qua ſępe adulteratur. Sed id facile deprehenditur cũ dentium illiſu dilatantur ramenta. Fit autem cum ęs fornacibus fuſum, in receptacula delabitur, per cola fiſtularum ad ea perti= nentium. Circa eas enim occupati ſordes expurgantes, aquã cla riſſimam infundunt, refrigerare uolentes. Itaq; repentino concre tu, ac addenſatione, expuitur & ſcatet antedictus flos. Adſtrin git & excreſcẽtia coheret. Offuſam oculis caliginem emendat, ſed magnopere mordet. Quaternum obolorum pondere datus, craſſum humorem extrahit. Carnoſa narium uitia abſumit. Eru ptiones papularum cum uino cohibet. Contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur. Vuam tõ

ſiſſuraſq; reprimit. farina eius cum melle admota.

¶ De Squamma æris Cap. lxxx.

Quáma æris excuſſa clauis, cyprio ære fabricatis, craſſa quidem ipſa. Bona eſt quæ helitis nominatur. Sed ex malo ære, aut candido, uitioſa intelligitur. Quá utpote tenuem & inualidā dánamus, maxime approbantes craſſam ruffam, præſertim ſi aceti reſperſu rubiginem contrahat. Vim habet adſtrictoriam, extenuantem, reprimentem, & erodentem. Nomas coercet. Vlcera ad cicatricē perducit. Pota ex aqua mulſa aquam trahit. Aliqui farina ſubactam, dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta. Genarum ſcabritiā abſumit, & fluctiones exiccat. Lauatur hoc modo. Siccæ æris ſquámæ expurgatę ſelibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter cōturbatur, quouſq; peſſum ierit. Abijcatur qđ emerſit, et effuſa aqua, hemina cœleſtis imbris adijcitur, & diſtenta manu, ſquáma qua ſi exiccanda ſit, uehementer confricatur. Dumq; lentorē emittere cœperit, aqua ſenſim ad ſex heminas uſq; ſuperinfunditur, terendo ualide. Squáma ad latus mortarij colligitur, ibiq; apprimitur. Quo facto, expreſſus humor pixide ex ære rubro facta, excipitur. Hoc eſt enim uelut flos ſquámæ, ualens uiribus, & ad ocularia medicamenta cū primis efficax. Inutile qđ ſupereſt. Lauatur donec nullam prorſus lenticiam excernat, & linteo opertū biduo conquieſcere ſinitur effuſaq; extante aqua, ubi ſiccatum erit, reconditur pixidicula. Alij ut cadmiá lauant, & reponunt.

¶ De ſquamma ex acie decuſſa Cap. lxxxi.

Quámæ ex acie aut mucronibus decuſſæ q̄ uocant ſtomoma eadem uis. Lauatur modo ſimili, et reconditur. Sed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior eſt.

¶ De Erugine raſa Cap. lxxxij.

Erugo raſa fit ijs modis. Super doliolū, aut aliud cōſimile uas aceti q̄ acerrimi, æneum uas præſertim cōca

meratum ſin minus planum uerſetur, ſitq́ exterſum, nullumq́ ha beat ſpiramentum. Exempto uaſe quo doliolum obturaueris, de cimo quoq́ die, inſidens ęrugo deraditur. Aut ęris lamina in cæ du ſuper acetum ita ſuſpēditur, ne attingat, & totidem poſt dies raditur. Aut maſſulæ ęris aut laminę, uinaceis iam aceſcētibus condūtur, & ſimili modo uerſantur. quinetiam ex delimata ęris ſcobe æruginem facere licet. Necnon e laminis, quibus bracteæ auri concluſę malleo ducuntur. Si quis eas aceto reſpargat, et ter aut quater uerſet, donec ęruginem contrahant. Tradunt ęruginē in cyprijs metallis gigni, lapidibus quibuſdam non nihil æris ha bentibus, quibus ærugo effloreſcit. Adduntq́ nonunnq̄ per cani culæ æſtus, e quodam ſpecu manare. Sed hoc exiguum, & op= timum eſſe, illud ſpeluncis effluēs, copioſum quidem, & boni co loris, ſed uitioſum, quod lapides multos collegerit. Pluribus autē modis adulterāt. Aliqui pumice, alij marmore, alij attramento ſu torio. Sed deprehendemus pumicem aut marmor, pollice ſiniſtræ manus madefacto, et eruginis portiunculam in alterum atteren rēte. Siquidē eam diffundi conſtat. Marmoris autem pumicisq́ partes, coeunt non diſſipatę, demumq́ tractatione crebra & hu moris complexu dealbeſcūt. Quin & dentium appreſſu. Siqui dem ſyncæra cedit, leuis, ſine aſperitate. Attramentū uero ſuto= rium igne coarguitur. Nāq́ ſi fictile, aut lamina adulterata ęru gine illinatur, & feruēti cinere aut carbonibus incaleſcat, muta bit colorē. Attramentū ſutoriū rubeſcit, quod uſtū ſuapte natura talem ſortitur colorē. ¶De Ærugine ſcoleca. Cap. lxxxiij.

Eruginis quam uocant ſcolecā, duo ſunt genera. quæ
a *dā foſſilis eſt. Altera factitia In mortario cyprij ęris*
dimidiā heminā aceti albi acriſq́, piſtillo cupreo conte rito, donec ſtrigmenti craſſitudinem imitetur. Deinde aluminis rotundi, ſalis foſſitij. tranſlucentis, aut marini q̄ albiſſimi ſolidiq́ drachmam unam, aut terræ cum nitri pari pondere terito in ſole,

æſtuoſiſſimis diebus, ſub ſidus caniculæ, donec colore arugineũ, & coagmento ſtrigmentoſum fiat. Vbi autem ſe in uermiculorum ſpeciem contraxerit, recondito. Efficax & boni coloris redditur, ſi duas partes urinę ueteris, cũ una aceti adieceris, & alia quæ dicta ſunt peregeris Sunt qui ęruginem raſilem, quæ in apparatu non reſpondit, gũmi miſto digerant in formas, & ita uendant. Quod genus, ut uitioſum improbatur. Fit & quędã ęrugo ab aurificibus, mortario & piſtillo cyprij æris, cum urina pueri impubis, qua aurum ferruminant. Antedicta ęruginum genera, uſto æri correſpondent. Sed magis effectu ualent. Sciendum foſſilem ſcoleciam prę ſtantiſſimam eſſe. Deraſam ſequi, poſtremo loco facticiam, Mordaciſſima tamen eſt & magis adſtringens. Aurificum autem ærugo raſæ correſpondet. Æruginesomnes adſtringunt, extenuant, excalfaciunt. Oculorum cicatrices emendant. Lachrymas cient. Nomas ſiſtunt. Vulnera ab inflãmatione tuentur. Vlcera ex oleo cęraq; ad cicatricem perducũt. Callos & ſordida ulcera purgant, cum melle coctæ. Callum fiſtularum erodũt, cum ammoniaco, collyrij modo in eas adactę. Ad gingiuarum autem excreſcentias, & extuberationem utiles. Magnopere extenuant genarum craſſitiem, cum melle illitę. Verum poſt illitionem ſpongia ex aqua calida locus fouendus eſt. Reſina terebinthina exceptę cum ære & nitro lepras abigunt. Vritur particulatim fracta, in fictili patina flagrantibus prunis ſuperpoſita. Verſaturq; donec ſe mutet. & colore ſubcinereſcat. Poſtea refrigerata reponitur. Sunt qui cruda olla eã urant, uti dictum eſt, ſed non prorſus eundem colorem cremata contrahit.

❡ De Rubigine ferri. Cap. lxxxiiij.

Vbigo ferri reſtringit. Siſtit fœminarum profluuia admota. Potuq; pręſtat ne concipiant. Illita ex aceto ignibus ſacris, & papularum eruptionibus, medetur. perquam utilis ad ſcabricias genarum, paronychia digitorum, &

reduuias. Cõdylomatis prodeſt. Gingiuas firmat. Podagras illitu lenit. Alopecias replet. Vinũ aquaue, i qua cãdẽs ferrũ ſit reſtinctũ, potu cœliacis, dyſentericis, lienoſis, cholera laborãtibus, et diſſolutis ſtomacho auxiliat.

¶ De Stercore ferri. Cap. lxxxv.

Tercus ferri quã ſcoriã uocant, eadẽ poteſt quæ rubigo, ſed inefficacius. Aconito ex hydromelite potũ opitulatur.

¶ De Plumbo eloto. Cap. lxxxvi.

Otura plumbi ſic fit, in mortarium plumbeum aquã iniyciens, piſtillo plumbeo terito, donec nigreſcat aqua & ſucci modo craſſeſcat, aut cœnoſa reddatur. Linteolo deinde colato, aquam infundens, quo facilius quidquid eſt reſolutum incerni poſſit. Hoc facto uſq; dũ ſatis habuiſſe uidearis. Vbi conſederit, priorem aquam effundẽs, nouamq; adyciẽs, ut cadmiam lauato, donec nulla extet nigricia. Poſtea in paſtillos cogens reponito. quidam ſcobem mundi plumbi lima queſitã, mortario lapideo piſtilloq; terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiectafricant, donec nigreſcat. Mox ubi craſſamentum peſſum ierit, colligunt in paſtillos Nam tritum uehementer, ceruſæ ſimile redditur. Aly elimatę ſcobi modicam plumbaginẽ adyciũt, Affirmantes ita elotum plumbum preſtantius eſſe, Poteſt refrigerare, adſtringere, obſtruere, mollire, explere caua. Siſtere oculorum fluctiones, & ulcerum excreſcentia. Sanguinem ſupprimit. Prodeſt contra ſediũ ulcera, condylomata, & hęmorrhoidas ex roſaceo. Item ad ea quę ęgre cicatricem ducunt. Et in totum ſpodij effectus prębet. Niſi q; non obducat cruſtas. Integrũ plũbum affrictu, marini ſcorpionis draconiſq; plagis auxiliatur.

¶ De Plumbo uſto. Cap. lxxxvij.

Ritur Plumbũ ſic. Super q̃ tenuiſſimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, ſulphur inſpargito, additiſq; rurſus laminis, interiecto ſemper ſulphure, uſq; dum

uas expleueris, ſuccendito. Flagrante autē plumbo, ferrea rude uerſato, donec ꝑfecte redigatur in cinerē, nihilq; non uſtū hæſerit. Tum demum obſtructis naribus, eximito. Alioquin halitus plūbi noxius ſentitur. Aut elimatā ſcobem in olla cū ſulphure urito. Alij laminas in fictili crudo, ut dictū eſt, imponunt fornaci, aut foco, & circūlinentes operculū, dato exili ſpiramēto urunt. Alij pro ſulphure ceruſam aut hordeū inſpargunt. Alij integras laminas imponētes, acri igne uruntˀ, & rudicula ferrea continue mouent, dū in cinerē ſoluantur. Sed difficilis hmōi uſtio. & ſi uehementius uratˀ, contrahit ſpumę argenti colorē. Magis placet nobis prima. Plumbum uſtum lauatˀ ut cadmia, & recōditur. Eoſdem effectus habet quos plumbum elotum ſed multo acriores.

¶ De Recremento plumbi. Cap lxxxviij.

r Ecrementū plumbi qđ ſcoriā uocant, optimum eſt denſum, fractu cōtumax, ceruſam plane repręſentās, nihil plumboſi habēs, qđ ad mali colorē accedit, et uitri ſplēdorē imitatur. eadē quę plumbum exuſtum poteſt: ſed magis adſtringit. Lauatur in mortarijs infuſa aqua, et refuſa, ſumma aquę parte, quę luteum colorem duxit. Idq; ſępius, dum recrementum abſumatur. Dein quod ſubſidit craſſamentum, aqua effuſa, digeritur in paſtillos.

¶ De Molibdoide lapide. Ca. lxxxix.

m Olibdoides lapis a plumbi ſimilitudine dictus. Correſpondentem recremēto uim habet, & eodē mō lauatˀ.

¶ De Stibio. Cap. xc.

ſ Timmi optimum quod ſplendidiſſimum eſt modoq; mitedularum emicat, confractu cruſtoſum, nihil terrę aut ſordidi habens, friabile, quod ſtibi appellarunt, alij platyophthalmon, alij Larbaſon, alij Gynęcion, alij Chalcedonion. Vis eius adſtringere, obſtruere, refrigerare, excreſcentia in carne cohibere, ulcera ad cicatricem perducere. ſordes & ulcera

oculorum expurgare. Siſtit & ſanguinem e cerebri membrana profluẽtem. Et ut in uniuerſum dicatur, uis uſto plumbo ſimilis eſt. Priuatim ambuſta igni, in cruſtas erumpere non patitur, cũ adipe recenti illitum. Cruſtoſas exulcerationes ad cicatricẽ perducat, cum cęra & exigua ceruſa. Torretur adipe circulitum & carbonibus obrutum donec carbunculetur adeps. Exemptumq́ reſtringuitur mulieris lactæ, quę marem peperit, aut uetere uino. Vritur etiam carbonibus ſuccenſis efflatum, quoad flagret. Si enim paulo magis concremetur, plumbum fit. Lauatur ut cadmia & ęs. Sunt qui ut plumbi recrementum eluant.

¶ *De molibdęna ſeu plumbagine.* Cap. xci.

Olibdęna optima eſt flaua, argenteę ſpumę ęmula, mo
m *dice ſplendens, cum teritur ruffa. Cocta cum oleo ioa*
neris colorem trahit. Vitioſa eſt, quę aerem aut colorẽ
plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Eſt etiam quædam foſſilis, iuxta ſebaſtiam & corycum inuenta. quo in genere probatur quę lapidoſa non ſit, aut recrementoſa, ſed nitens & flaua. Vim habet ſpumæ argenti, aut recremento plumbi ſimilẽ. Vritur lauaturq́ eodem modo. Miſcetur conuenientiſſime medicamentis, quę liparas uocant, atq́ emplaſtris minime mordentibus. Carnem recreat, & ulcera ad cicatricem perducat. Glutinantibus tamen medicamentis, aut abſtergentibus non conuenit.

¶ *De Recremento argenti.* Cap. xcij.

Ecrementum argẽti quod ſcoriam uocant, aut helcyſ=
r *ma aut encauma, molibdęnę uim habet. Quare empla*
ſtris quę phæas appellant, additur, ac medicamentis
quę cicatricem obducunt, ut poте cum adſtringat, extrahatq́.

¶ De Spuma argenti. Cap. xciij.

Puma argẽti quędã gignitur ex harena, quã molibdi=
ſ *tin uocant in fornacibus conflata, donec perfecte incan*
deſcat. Altera ex argẽto. Tertia ex plumbo. Proba=

tiſſima eſt attica. Secunda hiſpanienſis. Has ſequitur quę fit dicę archię ideſt puteolis, baijs, in cãpania, & Sicilia. Plurrima enim hyſce locis e flagrantibus laminis plũbeis gignitur. Quę flauo co lore ſplendet, chryſitis appellatur, melior cęteris Quę in Sicilia argyritis. Quę ex argento, calabritis. Vis aũt adſtringere, molli re, explere caua, excreſcentia in carne reprimere, ad cicatricẽ du cere, refrigerare, & occludere. Vritur argenti ſpuma, confractis partibus ad magnitudinẽ iuglãdium, ita accenſa follibus. Abſter gitur inſidẽs ſpurcicia, et recõditur. Aliqui quater aceto aut uino reſtinguẽtes, iterũ urunt et eadẽ proſequuti, reponunt. Lauatur ut cadmia. Vt argyritidi nominatę, aut ſi deſideretur, alter cãdor detur, ea in parteis magnitudine fabarũ cõfracta, chœnias atti cę mẽſura. fictili nouo ſupfuſa aqua, adiectis candidi tritici quat tuor ſextarijs, priuatimq; pugillo hordei, linteolo raro auribus ua ſis alligato, coquitur, donec hordeũ fractũ dehiſcat. Deinde oĩa in nouũ craterẽ oris ampli tranſfunduntur. Triticum abijcitur. Spuma argenti uehementer manibus affricãdo, aqua lauatur, aſ ſiccataq; in thebaico mortario teritur, affuſa feruẽte aqua. donec diſſoluatur. Excolata aqua, iterũ toto die teritur, & ueſperi in fuſa calida aqua finitur. Mane colis excernitur. Alia infunditur atq; ter die excolat. Id ſeptẽ diebus fieri ſolet. Poſtea additis ad ſingulas minas ſpumę argẽti, quinis ſalis foſſilis drachmis, infu ſaq; calida aqua, ter ĩ die teritur, et addita aqua excolatur. Cũq; inalbuerit, calida infunditur, dũ nullã prorſus ſalſedinẽ reſipiat. Demum ardẽtiſſimo ſole ſiccata, eiecto prius humore, recõditur. Sin minus, mina ſpumę, argyritidis dilìgẽter teritur, addito ſale foſſili trito, triplicato põdere, in fictile nouũ cõijcitur. Aqua in funditur ita ut ſupereminneat. Mouetur quotidie mane & ueſpe ri, aquaq; ſupinfunditur, priore nequaq̃ effuſa. Hoc fit triginta diebus. Nãq; niſi moueatur craſſeſcit, uſq; induriciẽ teſtæ. Poſt hæc effuſa leniter muria, in thebaico mortario ſpuma argẽti te=

ritur, cõiectaq́; ĩ fictile aquã cõtinẽs, manibus diligẽter agitatur mutata ſubĩde aqua, donec nullũ ſalſedinis ĩdiciũ prębeat. Deĩde qđ ex argẽti ſpuma cãdidũ apparet, ĩ uas aliud trãſſfertur, et redactũ in paſtillos, plũbea pixide cõditur. Alij ſpumã argenti in fabarũ magnitudines cõfractã, in uẽtre ſuillo crudo ex aqua coquunt, dũ uiſcus eliqueſcat, exẽptãq́; cũ ſale pari terunt, & ut ſupradictũ eſt lauãt. Sunt qui ſalis librã unã, & ſpumę argenti tãtundẽ, in ſole terant, aqua continue mutata, dum cãdor ei detur. Alia rõ. Sumito quantãuis argenti ſpumã, ubi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarum recentiũ repurgatarũq́; decoquito. Cũq́; fabę diſruptę fuerint, lanaq́; dealbuerit, exẽptã argenti ſpumã, & altera lana inuolutã iterũ coquito, cyathum aquę & parẽ fabarum modũ adijciẽs. Eadẽ tertio quę ſupra, facito. In ſumma tãtiſper, dũ lana iã nõ inficiatur. Inſupˀ trãsfundẽs in mortarium, ad ſingulas ſalis foſſicij libras, adijcito octogenas ſpumæ argẽti drachmas atticas, et terito, iter mittẽsq́; nitri q̃ albiſſimi cum aqua diuiſi, drachmas. xlvij. ĩdito Iterũ terito, donec ſatis cãdoris cõtraxiſſe uideatur. Ita aũt fundẽs eã ex alto in fictile oris ãpli, adiecta largiore aqua, ubi cõſidere deſierit, colato. vicisſim eadẽ proſeq̃re, dũ pura aqua dulcisq́ effluat, et nullã ſalſedinẽ prę ſe ferat. Poſtremo in fictile nouum trãſlatã, colato ſenſim oĩ humore, ſoli quadraginta diebus, ſub caniculæ ſidus exponito, & ſiccata utitor. Elotam autem conſtat ad oculorum collyria prodeſſe, & ad cicatricum fœditates tollẽdas, ad rugoſas facies, et cicatricoſas, laceratasq́; et macularum plenas.

De Ceruſa. Cap. xciij.

Eruſa fit hoc modo, infuſo in urſeum oris lati aut fictile labellum q̃ acerrimo aceto, laminam plumbeã ſupra fictilis ſpiraculum, ſubiecta prius arundinea tegete, firmato, ſuperiectisq́; uelaminibus, ne halitum expiret acetu, ubi reſoluta fuerit, defluensq́ deciderit humorem purum ad ſumma

delatum colato. Craſſamentumq́; transfundito. Debet quoq; ſiccari in ſole, mox truſatili mola teri, alioquin tritum cribrari. Poſtea qđ ſupereſt duri, in tenues partes redigendum, cribrandúq́;.

Viciſſim eadẽ tertio quartoq́; facienda. Melior quæ primo cribrata eſt, & medicamentis oculorum aſſumenda. Secundum locum tenet ſequens, & reliquę ſuo ordine. Nec deſunt qui ligneã rudem, in medio uaſe appendant, & ſupra cratem plumbum imponãt, ita ut acetũ nõ contingat, inditoq́; operculo circũlinentes dimittunt. Poſt dies aliquot, laxato obturamento uiſunt. Cũq́; reſoluta materia fuerit, reliqua ut ſupra diximus exequuntur. Si autẽ quis in paſtillos uelit digerere, aceto acri ſubacta diuiditur, in paſtillos qui in ſole ſiccantur. Æſtate tamen ſupradictum opus obeundum eſt. Ita.n. candida atq; efficax redditur. Quinetiam hyeme paratur, urſeis ſupra furnos, balnea, aut fornaces ĩpoſitis. Aſcendens.n. calor, idẽ qđ ſol præſtat. Laudatiſſimã fieri putãt rhodi, & corinthi, aut lacedemone. Proximã puteolis. Torretur hoc mõ. Flagrãtibus igni carbonibus, fictili nouo maxime attico, tritã ceruſam imponito, & aſſidue uerſato. Cũq; cinereũ colorẽ traxit, eximẽs refrigerato, et utitor. Eſt et aliud urẽdi genus. Trita patinis ſupra prunas ĩponitur, et ferulacea rude mouetur, donec ſimilis ſandarachę fiat. Extractaq́; ad uſus miniſtratur. quę uero ita parata eſt ſandyx a qbuſdã dicit. Lauat ceruſa cadmiæ mõ. Vis ei adſtringere occludere, emollire & explere. Inſup excreſcentia reprimere, et ad cicatricẽ pducere. Miſcetur ceratis et emplaſtris quæ liparæ uocantur, paſtilliſq́;. Eſt aũt letalis eius potus.

❡De Chryſocolla. Cap.xcv.

Hryſocolla laudatiſſima armeniaca, colorẽ porri q̃ ſimillime reddẽs. Secundũ locum ſibi uẽdicat macedonica et proximum cypria. Quo in genere præfertur pura. Dãnatur q̃ terrã aut calculos collegerit. Rõ lauãdi hæc eſt. Tuſam fuſa aqua, mortario ex paſſa manu ad pilam uehemẽter fricato.

& ſtatim q̃ conſederit colato. Alteram infundēs aquam rurſum
terito. Hęc uiciſſim proſequere, donec pura ſyncæraq; ſpectetur.
Dein ſiccato in ſole, & ad uſus recondito. Quod ſi urere uo=
lueris, ex ea terens quod ſatis eſſe uidebitur, patinis ſupra carbo=
nes adponito, & alia facito quæ ſupra diximus. Dos Chryſo=
collæ ad purgandas cicatrices. Excreſcentem carnē coercet. Ad
ſtringit, purgat, excalfacit, & modice corpus mordendo exeſt.
Inter medicamenta intelligitur, quę uomitiones conatum, & ne
cem inferre poſſunt. ¶ De Armenio lapide. Cap. xcvi.

Rmenius lapis pręfertur læuis, colore cæruleo, per q̃
a ęquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem quę chry
ſocolla pręſtat, ſed inefficacius. Quinetiã uſum habet
ad pillos in palpebris alendos. ¶ De Cęruleo. Cap. xcvij.

Ærulei origo ex ærarijs metallis in cypro. Copioſius
c ex harena littorali, ſecundum quoſdã ſub cauatos ſpe
cus maris inuenitur, quod magis probatur. Eligi de=
bet merum. Vritur ut chalcitis. Lauatur ut cadmia. Vim habet
reprimentem & modice erodentē. Cruſtas gignit, & exulcerat.

¶ De Indico, Cap. xcviij.

Ndici duo genera, unum ſua ſponte naſcitur, tanquam
i ſpuma germinatione, indicis harundinibus exiens.
Alterum infectorię dant officinæ. Et eſt ſpuma pur
purea innatans cortinis, quã detractam artifices ſiccant. Opti=
mum exiſtimatur, quod cęrulei ſpeciem prębet, ſuccoſum, & læ
ue. Inter medicamenta eſt quæ uelociter adſtringunt, & inflam
mationes tumoreſq; rumpunt. Purgat & reprimit ulcera.

¶ De Ochra, Cap. xcix.

Chram leuiſſimam, & uehementer luteã eligere opor
o tet, meram, & aliena materia uacantem, non lapido=
ſam, friabilem, natione atticam. Vritur hæc, & laua=
tur cadmię modo. Vis eius adſtringere, erodere, collectiones &

tubercula diſſipare. Excreſcentia in carne reprimit. Caua cum cęrato explet. Et articulorum tofos comminuit.

❡De Cinnabari. Cap. c.

Allucinantur qui cinnabarin minio eãdem eſſe exiſti
b mant. Miniũ enim in hiſpanijs ex lapide quodã argen
teę harenę permiſto, temperari ſolet. Alioqui non di=
gnoſcitur. Fornacibus aũt in florentiſſimũ flagrantiſſimũq; colo
rem permutatur. In metallis uero ſtrangulantem halitũ eructat.
Itaq; facies incolę ueſicis obuelant, ut per illas ſpectent, ne re=
ſpirando noxium aerẽ attrahant, Ea pictores ad ſumptuoſa pa=
rietũ honeſtamenta utunt. Cinnabaris quæ ex Aphrica defert,
magno conſtat. Hactenus inuenit, ut uix uerſicoloribus picto=
rum lineis ſatiſfaciat. Denſum nec dilutũ colorem reddit. quare
quidã ſanguinẽ eſſe draconis exiſtimauerunt. Vim habet cinna
baris hęmatitæ lapillo eãdem, uerum efficaciorem. Conuenit ad
oculorum medicamenta. Magis enim adſtringit, & ſanguinem
cohibet. Ambuſtis igni, & papularum eruptionibus cęrato ex=
cepta medetur.

❡De Argento uiuo. Cap. ci.

Rgentũ uiuum fit ex minio, qđ abuſiue cinnabaris di
a citur. Patinis fictilibus, impoſita ferrea concha cinna
barin continente, & calice cooperta, argilla ſuperlita,
carbonibus ſuccedunt. Siquidẽ deterſa fuligo, quæ calici inſidet,
refrigerata in argentum uiuum coit. Quinetiã inuenitur in ar=
genti fodinarũ tectis, ſtillatum concretum. Alij per ſeſe in metal
lis inueniri tradũt. Seruatur in uitreis, aut plũbeis, aut ſtagneis,
aut argẽteis uaſis. Siqdẽ aliam materiã oẽm exedit, & defluere
facit. Potum uim perniciale habet. Suo enim põdere interna ex=
eſt. Remedio eſt lac multũ ſubinde potum, & uomitionibus re=
iectum, aut uinũ cum abſinthio, aut apij decoctum, aut ſemen or
mini, aut origanum, uel hyſſopum cum uino. Auri limata ſcobs,
ideſt ramentum q̃tenuiſſimum epotum, mirabili eſt auxilio.

¶ De rubrica ſeu minio ſinopico. Cap.cij.

Inium ſinopicum maxime probatur graue, denſum, ad
m iocineris imaginem uergens, calculorum expers, conco
lor, in reſolutione ſuccoſum. Effoditur in capadocia
ſpeluncis quibuſdam, expurgatumq́ defertur in ſinopen urbem,
in qua uęnditur. Vnde cognomentum accepit. Vim habet exic
catoriam, quaſi inducendo obſtruentem, & adſtrictoriam. Qua
propter uulnerarijs emplaſtris & paſtillis exiccantibus, & ad
ſtrictorijs commiſceri ſolet. Aluum ſiſtit, in ouo ſumptum, aut
clyſtere infuſum. Datur iocineris uitio laborantibus.

¶ De Rubrica fabrili. Cap.ciij.

Vbrica fabrilis, ad omnia ſinopide inferior eſt. Opti=
r ma ęgyptia, & carthaginenſis, lapidum expers, friabi=
lis. Gignitur in Iberia quæ ad occidentem ſpectat,
ochra exuſta, & degenerante in rubricam.

¶ De Lemnia terra. Cap.ciiij.

Emnia terra, cuniculoſo in ſpecu nata e Lemno inſula
l paluſtri loco defertur, inibi electa, & caprino ſangui
ni permiſta. quã incolæ cogunt in paſtillos, & imagi
ne caprę ſignant, Vnde & phragida appellauere. Vim antidoti
habet, contra pernicioſa uenena ſingularem. Pota cum uino &
pręſumpta euomi uenena cogit. Contra ictus morſuſq́ animaliũ,
quę exitiale uirus eiaculantur, prodeſt. Antidotis familiaris. Sũt
qui hac ad ſacrificia utuntur. Eſt & dyſenteriæ utilis.

¶ De Attramento ſutorio, Cap.cv.

Ttramentum ſutorium genere quidẽ unum & idem
a eſt, molle & concretũ. Sed in ſpecie differentias treis
habet. Vnum namq́ humoribus ſtillatim in cuniculos
quoſdam colatis, concreſcit. quare ab ijs qui cypria metalla perfi
ciunt, ſtalactis appellatur, Peteeſius ipſum pinarion uocat, alij
ſtalacticon ideſt ſtillaticiũ, alij pecton, Ephthon, Aracton, Lon=

choton. Alterum ſimplici ratione fit in ſpeluncis. Poſtea traſfuſum in excauatos ſcrobes, concremẽtum capeſſit. Quod pecton, ideſt concretũm, proprie nominatur. Tertium dicitur coctile, & in hyſpania fieri ſolet. Sed inutile, ac inualidiſſimum eſſe conſtat. Ratio parandi hec eſt, Aqua madefactum decoquunt, mox in piſcinas transfundunt, et reſidere patiuntur. Hoc certis diebus coaleſcit, in cópluteis formulas digeſtum, teſſerarum ſpeciẽ reddentes, quę racematim inter ſe cohæreſcunt. Optimũ eſſe credit, cęruleum, graue, concretum, tranſlucens. Cuiuſmodi ſtillaticium eſt. Ab alijs lonchoton nominatum. Proximũ concreticũ. Coctile uero ad infectus & denigrationes. aptius cæteris eſſe cópertũ eſt. Sed ad medicinę uſum inualidius eſſe, experimenta docent. Valet adſtringere, calfacere, et cruſtas inducere. Latas uentris tineas necat' drachmæ pondere deuoratum, aut cũ melle linctũ. Vomitus net. Aduerſus hauſta fungorũ uenena, ex aqua potum auxiliatur. Purgat caput aqua dilutum, & in uellere naribus inſtillatũ. Vritur ut paulopoſt in mentione chalatis oſtendemus.

¶ De Chalcite. Cap. cvi.

e *Halatis prǽfert ſimilis ęri, friabilis, nec lapidoſa, nec inueterata, inter curſantibus oblongis uenis, ſplendẽtibuſq́. Huic abſterſoria uis ineſt excalfaciens, & cruſtas ulceribus obducens. Purgat quę oculis & eorumdẽ angulis hęrent. Ad ignem ſacrũ, & ulcera quę ſerpunt, efficax eſt. Sanguinem e uulua & naribus erumpentem, cum ſucco porri ſiſtit. Carunculam gingiuis enatam depaſcẽtia ulcera, tonſillaſq́, eius farina compeſcit. Vſta et cum melle trita oculorum medicamentis longe utilior redditur. Callum genarum & ſcabriciam abſumit, abſtergitq́. Fiſtulas tollit collyrij modo, in eas adacta.*

¶ Ce Pſorico. Cap. cvij.

f *It ex ea medicamẽtum quod pſoricon uocant, duabus chalcitis partibus, cũ una cadmię additis, & ex aceto*

tritis. Oportet autem in fictili, obruere fimo, diebus quadraginta per caniculę ardores, ſic enim fit atrius. Idē quod chalcitis pōt. Alij pares utriuſq; portiones in uino terunt. Vritur chalcitis fictili nouo, uiuis carbonibus ſuppoſito. Modus aūt uſtionis in humidioribus, eſt dum ipſa chalcitis bullas excitare deſierit, & perfecte inaruerit. In reliquis uero dum mutata in floridum colorē fuerit, & ſanguineum aut miniatum colorem cōtraxerit. Tum demum eximenda eſt. Inſidens autem ſpurcitia flatu expellenda, Mox reponenda. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, uſq; dum luteo colore paleſcat. Aut fictili ſubditis candentibus prunis, ſubinde uerſata, donec conflagret & colorem mutet.

¶ De Miſy. Cap. cviij.

m Iſy aſſumendū natione cyprium, auri ſimile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & ſtellę modo ſplendet. Vim habet & uſtionem cum chalcitide eandem, citra pſoricū compoſitionem, exceſſu defectuq; differens. Ægyptium autem cęteris preſtat, ut pote quod efficacius habeatur, Sed ad ocularia medicamenta multo ſupradicto inferius.

¶ De Melanteria. Cap. cix.

m Elanteria geminę eſt originis, quędam in faucibus cunicalorū quibus ęs eruitur, ſalis modo concreſcit. Alia uero in ſumma facie ſupradictorum locorum coit quę terrena eſt. Q uinetiā inuenit̃ in Cilicia, & alijs quibuſdā regionibus, foſſilis quędā, Pręſtat quę ſulphuris colorē trahit, lęuis pura, ęquabilis & quę cōtactu aquę confeſtim nigreſcit. Vim cauſticam obtinet miſy ſimilem.

¶ De Sory. Cap. cx.

ſ Ory exiſtimarunt aliqui melāteriā eſſe, aberrātes. Si quidē ſui generis eſt ſory. et non abſimile. Verū ſory uirus ineſt graue, & nauſeā mouēs. Inuenitur ēt in ægypto, & alijs quibuſdā regionibus, ut in libya, hiſpania, et cypro, Prefert̃ ægyptiū quodq; friatū nigrius apparet ſpongioſum,

ſuppingue, inſuper adſtringens, & olfactu deuoratione'q́, ma=
gnũ uirus olens, ita ut ſtomachus ĩ uomitiones effundatur. quod
aũt friatum ſcintillas miſyos modo non emittit, et alterius gene=
ris eſſe, et ĩualidũ cenſendũ eſt. Vim et uſtioné ſupradictis ſimi
lem habet. Dolori dentiũ, cauernis inditum medetur. Labãtes fir
mat dẽtes. Iſchiadicis ex uino infuſum auxiliatur. Illitũ cum a=
qua uaros extinguit. Medicamentis ammiſcetur, quę capillos de
nigrant. Hęc aũt fere omnia quę uſtioné experta non ſunt, per=
uſtis ualidiora eſſe exiſtimãtur, pręter ſalem et uini fecem, nitrũ,
calcem, et conſimilia, quę cruda remiſſiora ſunt. Combuſta enim
uiribus efficaciora redduntur.

ℂ De Diphryge. Cap. cxi.

Iphrygis tria genera eſſe credũtur. Quoddam enim
d metallicum eſt, quod in cypro ſola gignitur. Lutoſum
namq́ defertur, ex luto cuiuſdam inibi regionis, po=
ſtea delatum, ſole ſiccatur. mox circumpoſitis ſarmentis uritur.
Diphryges ideo uocatũ eſt, q́ & a ſole & a ſarmentis uratur,
areſcat, et ferme torreatur. Alterũ perfecti ęris, quaſi ſubſidens
fex eſt. Siquidem poſt frigidę aquę offuſionem, ut ſupra retuli=
mus, cum de flore ęris diſſereremus, ſublato ęre fornacum ima
parte cohęrens id genus inuenitur, et adſtrictioné et guſtum ęris
habens. Tertiũ ſic fit. Lapidé pyriten ut calcem cremant, in ca=
minis aliquot diebus, cumq́ colorẽ rubricę contraxerit, eximen=
tes recondunt. Quidam tradunt ex ſola materia lapidem ęris
gignente fieri quoties in dictis areis aſſata et in ſcrobes tranſla=
ta peruratur. Tũc enim ambientẽ ſcrobis locum compręhendit,
et exemptis lapidibus ęquale nihil inuenitur. Prefertur quod ſa=
porẽ ęris reddit, rubiginoſum, adſtringens, et linguam uehemen=
ter exiccans. quod ſibi exuſta ochra nõ uẽdicat, quę cremata di
phrygis uice uenit. Vis eius adſtringere, ꝑpurgare, excreſcentia
conſumere, ulcera ſerpẽtia et quę cacoethe uocãt, ad cicatricẽ per
ducere. Suppurationes terebinthina aut cęrato exceptũ diſcutit.

¶ De Auripigmento. Cap. cxii.

A Vripigmentum in eiſdem metallis, quibus ſandaracha, gignitur. Optimũ exiſtimatur cruſtoſum, aureo colore micans, nulli materię pmiſtum, fiſſile. quale myſię et heleſponto naſcitur. Huius duo genera fluxerunt. Vnum ſupradictũ eſt. Alterũ glandis effigie, pallidum, et colore ſandaracham imitans, gleboſum. Ex ponto et cappadocia defertur. Secundũ locum tenet, has nactũ dotes. Torretur in teſta noua uiuis carbonibus ſubiectis. Aſſiduoq; uerſatur, donec igne flagret, & mutet colorem Deinde refrigeratum, tritumq; reconditur. Vim habet adſtrictoriam & erodentem. Cruſtas cum uehementi punctione excitat. Reprimit quę excreſcunt, & capillos euellit.

¶ De Sandracha. Cap. cxiii.

S Andracha probatur ruffa, et aliena materia uacans, friabilis cinnabaris colore, ſulphuris uirus redolens. Dos eadẽ et uſus, quę auripigmẽto. Explet alopecias, reſina excepta. Scabros ungues eximit. Cõtra phtyriaſin ex aceto efficax eſt. Tubercula cum adipe diſcutit. Prodeſt ad nariũ oriſq; ulcera, & cęteras papularum eruptiones cum roſaceo. Itẽ condylomata. Datur ex mulſo purulenta extuſſientibus. Suffitur quoq; cum reſina, aduerſus ueterem tuſſim, rapto p fiſtulam nidore. Vocem expedit, cum melle delincta. Suſpirioſis cum reſina in catapotio, optime datur.

¶ De Alumine. Cap cxiiij.

O Mne aluminis genus fere in ęgypto, et eiſdem metallis inuenitur. Eſt enim, ſciſſile quoddã, quaſi flos ſudorue eiectitius terrę. Gignitur et in aliis quibuſdam locis, in melo, in macedonia, in Liparis, Sardonia, Hierapoli Phrygię, Aphricae, armenia, et pleriſq; aliis regionibus, rubricę modo. Plurimę eius ſpecies, uerũ ad medendi uſum, ſciſſile, rotundũ & liquidum expetuntur. Optimũ eſt ſciſſile, preſertim recens, candidiſſimũ, guſtu perq̃ adſtringens. Calculorũ expers, nec glebu-

loſe aut aſſuloſe compactum, ſed ſigillatim in capillamenta quę dam canefcentia dehiſcens. Quale eſt quod trichitis, quaſi capil= lare nominatur, in ęgypto natũ. Reperitur quoq; lapis huic alu mini perſimilis, qui guſtus iudicio dignoſcitur, ꝙ non adſtrin= gat. Damnatur in rotundi genere, quod manu confictũ eſt. Sed ex figura deprębenditur. Aſſumendũ aũt ſuapte natura rotun= dum, bullis turgens, albo proprius, atq; ualidius adſtringens. Prę terea nõnihil palloris cũ quadam pinguedine prę ſe ferens, ſine harenis. friabile, natione ęgyptiũ, aut ex inſula melo. Liquidi pro batio, ut ſit lympidũ lacteũ, ęquale, et ſemꝑ ſucco madens, ſine la pidibus, atq; quędam caloris igniculum expirans. Vim habent excalfaciendi ſtringendi, ſanandi, & expurgandi, quę caliginẽ pupullis oculorũ offundunt. Genarũ carnem, cęteraſq; excreſcen tias extenuant. Sciſſile rotundo efficacius intelligitur. Vri et tor reri chalcitidis modo debent. Putreſcentia ulcera compeſcũt. San guinis fluctiones inhibent. Gingiuas humore pręgnantes com= primunt. Motus dentiũ cum aceto et melle firmant. Proſunt cũ melle ulceribus oris, eruptionibus papularũ, & fluctionibus au= rium, cum ſanguinalis hęrbę ſucco. Lepris Conueniũt cum braſſi cæ foliis aut melle cocta. Item prurituí et ungium ſcabricijs, pte= rigiis & pernionibus, aſperſa cum aqua. Valent cum aceto. fece & galla. pari pondere cremata, ad phagedęnas ulcerum, et cum ſalis duabus partibus, ad uitia quæ paſcunt. Furfures cum eruo & pice illita abſtergunt. Ad lendes, pediculos, ambuſta, cum a= qua illita auxilio ſunt. Contra tumores, & graue alarum ingui numq; uirus, illiniuntur. Ex melo autem aduectum mulieribus præſtat ne concipiant, ante coitum ori uuluę inditum. Partus quoq; extrahit. Gingiuis ſi caro excreuit, uuę, ac tonſillis accom modantur. Auribus & uerendis cum melle illinitur.

¶ De Sulphure. Cap. cxv.

S*Vlphur optimum exiſtimatur uiuum, quod apyron*

*uocant, nitedulę modo ſplendidũ, perlucens, minime lapidoſum. Probatur in genere ſulphuris ignem non expertũ, quod uiret, ac pręping*ue *ſpectatur. Plurimum in melo & lipara gignitur. Supradictum ſulphur calfacit, diſcutit, & celeriter concoquit. prodeſt tuſſibus, ſuſpirioſis purulẽta extuſſientibus in ouo ſumptum aut ſuffitum. Prętereà partus, uſti nidore extrahit. Lichenas ſcabros ungues, cum reſina terebinthina mistum, aufert. Cũ aceto autem, illitum ad lępras efficax eſt. Vitiligines tollit. Scorpionis ictibus addita reſina medetur. Cum aceto uero, draconis marini ſcorpionisq́ plagas ſanat. Pruritus toto corpore erumpentes cum nitro detersum ſedat. Regium morbum emendat, inſparſum fronti cochlearis menſura, aut in ſorbili ouo ſumptum. Facit ad grauedinem, & destillationes. Sudores quoq́ conſperſum inhibet. Podagricis cum aqua & nitro illitum, conducit. Grauitatem auditus, ſuffitu nidore raptum per fiſtulam hauſto ſanat. Lethargicos ſuffitu excitat erumpentem undecunq́ ſanguinem ſiſtit. Fractis auribus cum uino & myrrha illitum medetur.*

ℭ De Pumice. Cap. cxvi.

P *umicis probatio, ut magnopere leuis, ſpongioſus, teri facilis, nec harenoſus, item fragilis, et cãdidus. Crematur flagrantiſſimis carbonibus obrutus, et ubi canduerint, extractus, uino reſtringuitur odorato. Iterũq́ incenſus extinguitur, et tertia uſtione exẽptus et per ſe refrigeratus, ad uſus conditur. Vis eius adſtringere, gingiuas abſtergere. Purgat cum calfactione, quę caliginem pupillis offundũt. Explet ulcera et ad cicatricem pducit. Excreſcentia cohibet. Fit ex farina eius dentifricium. Corpori cruſtam obducit. Auellendis capillis aptus. Theophraſtus author eſt, ſi quiſq̃ in bullientẽ urſeum uini pumicem iniecerit, feruorẽ ſtatim ſedari.*

ℭ De Sale. Cap cxvii.

S *Al foſſilis efficacior eſt, communiter ſi eſt candidus, calculis uacans, & perſpicuus denſus, ęquali cõpage.*

Peculiariter ammoniacum genere laudatur, ſi modo findi facile poſſit, rectiſq; ſegminibus deduci. In marino ſale eligendus eſt candidus, æqualis. Probatiſſimus in cypro fit et ſalamine cypri, et megaris, in Sicilia et Aphrica. Sed inter dicta ſalis genera lacuſtris præfertur, ſed multo ualidiſſimus eſt phrygius, nomine tapeus aut triteus aut ganteus. Salis natura. In cómune per q̃ utilis eſt. Adſtringit, abſtergit, expurgat, diſſipat, reprimit, extenuat et cruſtas inducat, ſed hoc intereſt, q alius alio ſit præſtantior. Quin & a putredine uindicat. Ammiſcetur medicamentis pſoras abſtergentibus. Excreſcentia in oculis reprimit, et pterygia cóſumit. Cæteraſq; carnis exuberationes tollit. Clyſteribus infunditur. Diſcutit laſſitudines ex oleo illitus. Cótra hydropicorú tumores auxiliatur. Dolores in ſaccis fotu mitigat. Et pruritus ſedat, ex oleo et aceto infrictus, donec ad igné ſudent. Ité lichenas, lepras pſoraſq;. Anginá ex melle, aceto, et oleo illitus leuat. Tonſillis uuæq; cú melle toſtus, ulceribus in ore manantibus, gingiuis quas humor uexat, et phagedænis ulcerú cum polenta crematus illinitur. Aduerſus ſcorpionú ictus cú lini ſemine. Contra ſerpentiú morſus cum origano, melle, hyſſopo. Aduerſus ceraſten cú pice aut cedria aut melle auxiliatur. Contra ſcolopendræ morſus cú melle et aceto. Aduerſus ueſparú ictus, et crabrones, albidaſq; capitis puſtulas, thymos, & tubercula cú ſeuo uitulino. Furunculos cú uua paſſa, aut ſuillo adipe, aut melle diſcutit. Teſtiú tumores cú origano et fermento maturius concoquit. Crocodilorú morſibus auxiliatur, tritus in linteolo et intinctus aceto, ita ut uinculis loca conſtringantur. Prodeſt ad beſtiarú morſus, ſugillationes in facie, ex melle. Contra hauſtum opium & fungos, cum aceto, mulſo bibitur. Luxatis imponitur cum farina & melle. Ambuſtis igni cum oleo impoſitus, puſtulas erumpere non patitur. Podagricis iadem imponitur, & auriú doloribus cum aceto. Ignes ſacros et ulcera quæ ſerpunt cum

aceto aut hyſſipo illitus ſiſtit. Vritur fictili, diligenter opertus, conditusq; prunis, usq; dũ efferueſcat. Aliqui foſſilẽ ſubacto polline, obliniunt & carbonibus ſubijciunt, usq; dum pollen exuratᷣ, Solet & ſal cõis eodem modo uri. Sed aqua ſemel abluitur & ſiccatus in ollam coopertã mittatur, ſubdito igne, moueturq; donec iam non exiliat. ¶ De Spuma ſalis. Cap.cxviij.

b *Alos achne ſpumoſi ſalis ramentum, in exilibus petris inuentum, cui uis eadem quae ſali.*

¶ De Muria. Cap.cxix.

Vria effectus ſalis prębet. Abſtergitq;. Dyſenteriacis

m *infunditur, etiam ſi nome inteſtina corripit. Iſchiadicis ueteribus ad fotus, aquae marinae uſum preſtat.*

¶ De Flore ſalis. Cap.cxx.

Los ſalis flumine nilo defluit. Lacubus tamẽ quibuſ

f *dam innatat. Aſſumendus qui croci coloris eſt, odore ingrato, ceu gari. Interdum longe magis uirus olet, guſtuq; mordacior, & pinguiter lentus, Fucatus autem rubrica, aut ſcrupuloſus, improbatur, Pręterea ſyncerus non niſi oleo reſoluitur. Adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua diluente facticium colorem. Ad ulcera quę cacoethe uocantur, & phagedaenas, genitalium nomas, & purulentas aureis, efficax eſt. Oculorum hebetudines, cicatrices, albugineſq; tollit. Emplaſtris unguẽtisq; coloris cauſa, ut roſaceo, miſcetur. Sudorem cit. Aluum turbat in uino aut aqua ſumptus. Stomachum male habet. Additur acopis & ſmegmatis, quae albandi capilli gratia componuntur. Et in uniuerſum acris eſt, & feruentis naturae ut ſal.*

¶ De Nitro. Cap.cxxi.

Refertur nitrum leue, roſeo colore, aut candido, in fo

p *ramina dehiſcens, perinde quaſi ſpongioſum quiddã. quale ex illyrico affertur, a buniorum ciuitate. Humores tranſfert qui alicubi concreuerunt.*

¶ *De Spuma nitri.* *Cap. cxxii.*

Puma nitri optima eſſe putatur, leuiſſima gleboſa friabilis, colore pene purpureo, aut ſpumoſa, & mordens. qualis ex philadelphia lydię defertur. Secũda eſt ęgyptia. Quin & in magneſia carię gignitur. Vim & uſtionem ſalis habet, tam nitrum q̃ ſpuma eius. Pręterea nitrum tormina ſedat, ſi tritum cum cumino bibatur, in hydromelite, aut ſapa, aut aliquibus quae inflationes diſcutere poſſunt, uti ruta uel anetho. Febribus circuitu redeuntibus illinitur, ante ſuſpectam acceſſionem. Miſcetur emplaſtris, quę extrahunt, & diſcutiunt, extenuant, et lepras abſtergunt. Cũ aqua autem calida aut uino infuſa inflationes, purulentias aureis, et ſonitus earũdem ſanat. Sordes expurgat, cũ aceto inſtillata. Canũ morſibus ex aſinino adipe aut ſuillo medetur. Reſinę admiſta furũculos aperit. aquę inter cutem cum fico illinitur opiſthotonisq; iam remiſſioribus et luxatis cum cęrato. In reſolutione linguę, parũ cõmode permiſcetur. Aliqui ſupradicta carbonibus urũt ſubiecta prius teſta noua, donec incandeſcant.

¶ *De Fece.* *Cap. cxxiii.*

Ligenda fex maxime a uino uetere, italico, ſin minus ab alio conſimili. Fex aceti uiribus longe acrior eſt. Crematur ut alcioniũ ante diligenter ſiccata. Sũt qui noua teſta igni largo, urant, uſq; dũ penitus incandeſcat. Alij uiuis carbonibus fecis glebam obruunt, et idẽ opus proſequuntur. Experimentum eſt legitimę uſtionis, ut aerio nitore inalbeſcat, linguamq; tactu urere uideatur. Eadem urendę fecis aceti ratio. Vis ei ſupramodũ urens, et abſtergens. Vlcera ad cicatricẽ perducit. Vehementer exeſt. ſiccatq;. Sed recenti utendũ eſt quoniã celeriter examinatur, aperta, et nullo uaſe condita. Lauatur ut Pompholyx. quę uſtionem experta non eſt, tumores et per ſeſe, & cum myrto cohibet. Ventris ſtomachiq; fluctiones illita ſiſtit. Muliebre profluuium, im ... uentri aut genitalibus im...

poſita, mitigat. Panos diſcutit, nõ dum exulceratos, et tubercula. Turgentes mãmas ſuaq; lactis ĩpatiẽtes, cũ aceto puncta extinguit. Cũ reſina uero ambuſta et ſcabros ungues aufert. Addito lẽtiſcino oleo illita nocte tota, ruffat capillũ. Elota oculorũ medicamentis ut ſpodos adijcitur. Cicatrices & eorũ caligines eadem abſtergit.

℄ De Calce. Cap. cxxiiij.

Calx hoc modo fit. Marinorum buccinorum teſtas igni condito, aut feruẽti clibano nocte dimittito. poſtera die ſi candidiſſima fuerit, extrahito. Sin aliter, iterũ urito, uſq; dũ uehementer inalbuerit. Dein ubi in aquã frigidã immerſa fuerit, in fictile nouum conijcito, et exacte pãnis operiẽs, noctẽ unã conquieſcere ſinito. Mane eã extrahens, ſi ad intentũ finẽ pducta eſt, recondito. Fit & e glebis lapidũ crematis, necnon e uili marmore, quę cęteris prefertur. Vis oĩ calcĩ cõmune, ignea mordẽs, adurẽs, & cruſtas inducens. Quiquſdã alijs immiſta ut adipi, oleo, concoquendi uim aſſumit & diſſipat. Vlcera ad cicatricẽ perducit. Efficacior exiſtimatur recens nec aſperſa aquis.

℄ De Gypſo Cap. cxxv.

Gypſum ui habet adſtringẽdi, obſtruẽdi. Sãguinis eruptiones ſudoresq; cohibet. Sed potũ ſtrãgulat, quodam ſuffocationis modo. ℄ De ſarmẽticio cinere. c. cxxvi.

Sarmentorum cinis urendi uim habet. Cum axungia autem uel aceto illitus, fractis neruis, articulorum colliſionibus, & neruorum nodis prodeſt. Cum nitro & aceto excreſcentias carnis in ſcroto reprimit. Serpentium canũq; morſibus illitus ex aceto medetur. Cruſtas obducentibus medicamentis ammiſcetur. Fit ex eo lixiuium contra precipitationes, et fungorum uenena. cum aceto ſale & melle.

℄ De Alcyonio. Cap. cxxvij.

Alcyonij quinq; eſſe genera cõpertum eſt. Vnũ enim ſpiſſum, acerbi ſaporis, ſpongioſa facie. Itẽ tetri odoris

ponderoſum

ponderoſum, & piſcem olens, quod plerumque in litteribus inuenitur. Alterum pinnulæ oculorũ aut ſpongię ſimile, fiſtuloſum, & leue, odorem algę referens. Tertium uermiculi forma, & colore, magis purpureum, quod mileſium uocant. quartum ſuccidis uelleribus non diſſimile, ſpongioſum, leue. Quintum figura fungi, ſine odore, aſperum, parte interna quodammodo puniceum, foris lęuę, acre. quod plurimũ in propontide iuxta inſulam besbicon appellatam gignitur. Patrio nomine halos achnen uocant. Duo priora, in fœminarum ſmegmata aſſumuntur. Contra lentigines, lepras, uitiligines, nigricias, & maculas in facie reliquoque corpore. Tertium iis qui difficili urina uexantur, aut harenulas in ueſica colligunt, idoneum eſt. Item renibus affectis, aquę inter cutem, lieni. Vſtum autem & ex uino illitum alopecias replet. Poſtremum dealbandis dentibus aptum eſt. In alia abſterſoria, pſilothraque aſſumitur cum ſalę miſtum. Si quiſquam alcyonium cremare uelit, in crudum fictile mittet, & oblinens uaſis ſpiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoquetur, extrahens ad uſus recondat. Lauatur ut cadmia.

℄De Adarche. Cap. cxxviij.

It in cappadocia quod adarches appellatur. Eſt autem concreta ſalſilago, humidis & paluſtribus locis ſiccitate emergens, & harundinibus ac hærbis agglutinata, colore flori lapidis aſiatici ſimilis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, tanquam lacuſtre alcyonium eſſet. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & uicia cutis in facie, accommodatur; & in ſumma uis ei acris. Humorem euocat qui in aliqua parte concreuit & iſchiadicis prodeſt.

℄De Spongiis. Cap. cxxix.

Spongiis alias mares appellauere, tenui fiſtula, ſpiſſas, quarũ duriores tragos nominarũt. Fœminas aũt quę contrarias dotes habẽt. Vruntur eę ut alcyoniũ.

Recentes ſine pinguitudine uulnerariç ſunt, & tumores reprimunt. Recentia uulnera ex aqua poſca'ue conglutinant. Veteres ſinus ex decocto melle iungunt. Vetuſtę aũt inutiles. Aridę & ligatę lino, ſi penicilli modo adigantur, occluſa ulcera, calloſaq; laxant. Recentes et uacuę ſemlia ulcera, & quę fluctione laborant, aut cuniculatim exedunt, impoſitu ſiccant. Sanguinis profluuium ſiſtunt. Crematarũ cinis ex aceto, aridę lippitudini auxiliatur. Et ubi quid abſtergere aut adſtringere opus eſt. Vtilius, in oculorũ medicamentis lauare cinerem. Omniũ cinis cum pice crematarũ profluentẽ ſanguinem ſiſtit. Candidę cura fiũt, e molliſſimis recentis ꝑ ęſtus unctę ſalis ſpuma, quę petris cohęret, inſolantur inuerſę, hoc eſt parte caua ſurſum ſpectante. & qua adhęſere, deorſum. Si uero ęſtiua ſerenitate ad lunam ſternantur, perfuſæ ſalis ſpuma, aut maris aqua, maximum candorem referent. ℂ De Corallio. Cap. cxxx.

C *Orallium q̃d aliqui lithodendron appellarũt, marinũ eſſe fruticẽ conſtat, qui imo extractus duratur ſtatim atq; emergit, tanq̃ offuſo aere protinus cõcreſcat. Plurimũ inuenitur ſyracuſis, ĩ promontorio cui pachyno nomen eſt. Laudatiſſimũ rubens, colore haſtulę regię, aut ſandycis meri, nec ſecus cerenti facile cedens, ęquabili uſquequaq; cõcremento, rurſus algę aut fuci marini odore, q̃ ramoſiſſimum, cinnamomi ęmulũ, forma fruticis. Quod aũt in lapidis duritiam coit, ſcrupuloſum, inane, et lacunoſum, uitioſum exiſtimatur. Adſtringit et mediocriter refrigerat. Excreſcẽtia coercet. Oculorũ cicatrices abſtergit. Vlcerũ caua, et cicatrices explet. Cõtra ſanguinis reiectiones magnopere efficax ẽ. Vrinę difficultati auxiliatur. Quin & potũ ex aqua lienẽ abſumit.* ℂ De Antipathe. C. cxxxi.

Q *Vod antipathes uocant, corallium eſſe arbitrantur, ſpecie tantum diſtans. Eſt autem colore nigro, arboris figura, ramoſum magis. Vires ſupradicti habet.*

¶ De Phrygio lapide. Cap. cxxxij.

P Hrygius lapis quo infectores in phrygia utuntur, a qua nomen accœpit. Naſcitur in cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicæ grauis, inæquali compage corporis, intercedẽtibus albis ſegmentis, ut in cadmia. Vritur autem uino optimo perfuſus, uiuiſq; carbonibus obrutus perflatur aſſidue follibus, donec mutato colore ruffeſcat. Rurſus eodem uino reſtinguitur. Hoc iterum & tertio faciendum. Attendendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euaneſcat. Vis crudo uſtoq; adſtrictoria, expurgans. Vlceribus cruſtas quadamtenus inducit. Ambuſtis cum cerato medetur. Lauatur ut cadmia.

¶ De Aſio lapide. Cap. cxxxiij.

A Sius lapis aſſumi debet pumicoſus, leuis, fungoſus, itẽ friabilis ſciſſiles uenas melini coloris ad imum actas habens. Eius flos, ſalſugo ſubflaua eſt, ſummo lapide inſidens, compage tenui, colore in aliquibus albo, in aliis pumici ſimili ad luteum uergente. Admotus linguæ aliquantum mordet. Vim habet uterq; adſtrictoriam, et modicæ erodentem, Ammiſtus liquidę pici, aut terebinthinę, tubercula diſcutit. Longe ualidior flos exiſtimatur. Cęterũ ſiccatus flos, uetera ulcera & cicatrici repugnãtia ſanat. Excreſcentia cohibet. Tetra ulcera & fungis ſimilia, cũ melle expurgat. Vlcerũ caua explet, depaſcentiaq; cũ cerato ſiſtit. Fit cataplaſma ex eo podagris, muſto fabę lomẽto, et lienoſis ex aceto et calce. Prodeſt phthiſicis linctu. Podagrici iuuantur pedibus in ſolio ex eo lapide excauato inditis. Fiũt quoq; loculi, qui corpora erodunt, et luxuriantẽ carnẽ, & corporũ craſſitiã abſumunt, uice nitri in balneo. Si lauare libet, cadmię modo lauatur.

¶ De Pyritæ lapide. C. cxxxiiij.

P Yrites lapidis genus eſt, a quo ęs extrahitur. Eligi debet ęris ſimilitudine, facile ſcintillas ędẽs. Vritur hic. Melle irrigatus molli pruna continuo flatur, follibus, donec

ruffeſcat. Alii *in carbones igni candentes, lapidem melle perfu-ſum deijciunt, & ubi ad fuluum colorē uergere cœperit, extra-hunt* Efflato*q́ cinere, rurſus madefactū cremant, donec æqua-bili tenore aſſicatus, friabilis reddatur.* Siquidē *ſæpe facies ſum-ma ſolū uritur.* Ita *crematus ſiccatuſq́ reconditur.* Si *eloto opus ſit, lauari debet ut cadmia.* Tā *crudi q́ uſti uis eſt, excalfacere; abſtergere, offuſam oculis caliginē expurgare, duricias cōcoque-re, et concoctas diſcutere.* Reſina *exceptus excreſcētia in carne cohibet, ſed calore quēdam et adſtrictionem parit.* Ita *uſtum nō nulli diphryges appellāt.*

¶ De Hæmatite lapide. C.cxxxv.

Aematites *optimus habetur friabilis, puro colore ni-*
b *ger, durus in ſe et æqualis, nulla ſorde ammiſta, nul-loq́ ʒonarum diſcurſu.* Vim *habet adſtringentem, et excalfactoriam aliquantum.* Oculorū *cicatrices & ſcabriciam cum melle purgat.* Cum *lacte aūt muliebri, lippitudini, colliſioni bus, & oculis cruore ſuffuſis conuenit.* Bibitur *contra difficulta tem urinæ, et fluctiones mulierū in uino, et ab iis qui ſanguinem reiecerunt, cum ſucco punici mali.* Fiunt *ex eo cotes et collyria oculorum uitijs apta.* Vritur *ut phrygius, uino tantum ſub tra-cto.* Modus *uſtionis eſt, ut modice leuis fiat, et bullis quibuſdam inturgeſcat.* Sunt *qui hæmatiten ita adulterant, denſam glebam rotundamq́ ſchiſti lapidis, cuiuſmodi ſunt quæ radices uocantur, uaſe figlini operis, quod feruentem cinerem contineat, condunt, paucaq́ interiecta mora eximunt, experiunturq́ ſi trita ad co-tem hæmatitæ colorem reddat, q́ ſi ita res ſe habet, reponunt, ſin minus iterum obruunt, & ſubinde conſpicientes periculum fa-ciunt.* Siquidē *in cinere diu dimiſſus colore mutato diſſipatur.* Coarguitur *male confictus, ſciſſilibus uenis.* Quippe *in rectos uenarum diſcurſus refringitur, & longe ſecus ſe in colore ha-bet.* Namq́ *floridum reddit.* Hæmatites *uero ſanguineum atq́ cinnabarin imitantem,* Inuenitur *in ſinopico minio.* Fit *et e ma-*

gnete lapide,uehementer ambuſto. In ęgypto ſponte naturę cum metallis enaſcitur. ¶De Schiſto lapide. Cap. cxxxvi.

ſChiſtos lapis in Iberia Hiſpaniæ contermina gignitur. Probatur maxime, quæ croci colorem æmulatur friabilis,ſuapte natura fiſſilis,concremento et ſerie cohęrentium uenarum,ammoniaco ſali ſimilis. Vim exhibet hæmatitę, ſed ad omnia infirmiorem. Quin & caua replet muliebri lacte perfuſus. Ad procidentia,rupta,item genarum craſſitiem, & uuas oculorum,magnopere efficax eſt.

¶De Gagate lapide. Cap. cxxxvij.

iN Gagatarum lapidum genere, pręferendus qui celerius accenditur, & odorem bituminis reddit. Niger eſt communi ex parte, ſqualidus,cruſtoſus, perq̃ leuis. Vis ei molliendi & diſcutiendi. Deprehendit ſontiacum morbum ſuffitus. Recreatq; uuluę ſtrangulationes. Fugat ſerpentes nidore. Podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia naſci ſolet, qua influens amnis in mare effunditur, proxime oppidum, quod plagiopolis dicitur. Vocatur autem & locus & amnis gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniuntur.

¶ De lapide Thracia. Cap. cxxxviij.

lApis thracias dictus, naſcitur in flumine quodam ſcythię,cui ponto nomen eſt. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo reſtingui. Quod in bitumine accidit. ¶De Magnete lapide. Cap. cxxxix.

mAgnes lapis optimus eſt,qui ferrum facile trahit,colore ad cæruleum uergente, nec admodum grauis. Datur cum aqua mulſa,trium obolorũ pondere, ut craſſos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite uendant. ¶De Arabo lapide. Cap. cxl.

aRabus lapis elephanti maculę ſimilis. Is tritus illitu hęmorrohidas exiccat. Eius cinis dentifricio optimus.

¶ De Galactite, Cap. cxli.

Alactites appellatur ꝙ lacteum reddat. Cinerei ta-
g men eſt coloris, ac guſtu dulcis. Ad oculorum fluctio
nes conuenienter illinitur. Oportet aũt in aqua tritum
pixide plumbea recondere propter uim glutini, quod obhęret.

¶ De Melitite. Cap. cxlij.

Elitites omnia galatitę ſimilis Hoc tantum interest, ꝙ
m dulciorẽ ſuccũ remittat. Eiuſdẽ ut galactites effectus.

¶ De Morochtho lapide. Cap. cxliij.

Orochthus lapis quem aliqui galaxiam, aut leucogra
m phida uocauerunt, in ęgypto naſcitur, quo utpote mol
li, & facile liqueſcente, lintæones dealbandis ueſtibus
utuntur. Spiracula corporis obſtruere uidetur, conueniẽs iis qui
ſanguinem expuunt, cæliacis, & ueſicę doloribus, cum aqua po
tus. Idem fluctionibus uuluę, impoſitus uelleri. Mollibus oculo
rũ collyriis miſcetur. Explet enim caua, atq; delachrymationẽs
ſiſtit. Idem cęrato exceptus, ulcera quę fiunt in teneris partibus
corporis, ad cicatricem perducit.

¶ De Alabaſtrite lapide. Cap. cxliiij.

Labaſtrites uocatus onyx, crematus, reſina aut pice
a aſſumpta duricias diſcutit. Stomachi dolores cum cę
rato leuat. Gingiuas comprimit.

¶ De Thyite lapillo. Cap. cxlv.

Apis nomine Thyites, in ęthiopia gignitur, ſub uiri-
l di colore iaſpidem imitatus. Liqueſcens tamen lacteũ
ſuccũ reddit. Vehementer mordet. Tenebras quę pu
pillis obuerſantur expurgat. ¶ De Iudaico lapide. C. cxlvi.

Vdaicus lapis in Iudæa naſcitur glandis effigie, can-
i didus, ſcita admodum configuratione, diſcurrenti-
bus lineis quaſi induſtria detornatis. Solutus nullam
qualitatem manifeſtam guſtui repręſentat. Poteſt ciceris ma-

gnitudine tritus ad cotem, ut collyrium cum, calidæ aquę cyathis tribus, potu difficultati urinę auxiliari, & calculos in veſicæ comminuere. ℂ De Amianto. Cap. cxlvij.

Miantus lapis in Cypro naſcitur, ſciſſo alumini ſimi-
a lis, quo ut pote flexili pānos tantum oſtētationis gratia texunt, qui ad ignes coniecti ardent quidem ſed flammis inuicti ſplendidiores exeunt.

ℂ De Sapphiro. Cap. cxlviij.

Apphirus lapis, percuſſis a ſcorpione potu, prodeſſe
ſ exiſtimatur. Cōtra inteſtinas exulcerationes bibitur. Excreſcentia in oculis uuaſq; et puſtulas inhibet, & ruptas membranas cogit. ℂ De Memphite. Cap. cxlix.

Emphites in ęgypto iuxta Memphin inuenitur, calcu-
m lorū magnitudine, uerſi color. Tradunt trito et illito, quę urēda aut ſecanda ſunt, ſine periculo obſtupeſcere; ita ut non ſentiant cruciatum. ℂ De Selenite lapide. C. cl.

Elenites lapis quem aliqui aphroſelenon appellarunt;
ſ quoniam noctu plenus, creſcente luna reperiatur. Naſcitur in Arabia, candidus, tranſlucens, leuis. Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ad amuleta mulieres utuntur. Arbores adalligato eodem frugiferę redduntur.

ℂ De Iaſpide lapide. Cap. cli.

Aſpidum quędam ſmaragdum imitatur, alia chry-
i ſtallū, ſimilis pituitę, alia nō diſſimilis aeri, ob id uocatur aerizouſa, alia ueluti fumo īfecta, quę capnias ex argumento uocatur, quędā lineis albis et reſplendētibus pręcingitur, aſſyrios appellata. Alia therebinthinę ſimilis, quę terebinthizuſa dicitur. Alia colore callaida gemmam ęmulatur. Omnes amuleta eſſe traduntur, et accelerare partū fœmoribus appenſę.

ℂ De Ætite lapide. Cap. clij.

e Etites lapis eſt ueluti pręgnās, cū quatitur alio in utero

ſonante. Grauidis continet partus, cum lubricę ſunt uuluę & parum tenaces, ſiniſtro brachio adalligatus. Sed parturientibus ę brachio amoueatur et fœminibus alligetur, ut ſine doloribus pariant. Furē deprehendit, ſi quis in pane conditum offerat. Fur enī manſum deuorare non poterit. Quinetiā cócoctus furē coarguit. quippe decocta cū eo, deuorare non poterit. Tritus & cerato exceptus, ciprino, aut gleucino, aut alio excalfaciēte, commitiales magnifice iuuat. ¶ *De Ophite lapide.* *Ca. cliij.*

Phite genera multa. quidam grauis eſt odoris, niger.
o *Alter cinereo colore ſpectatur, punctis diſtinctus:*
Tertius lineis quibuſdam candidis intercinctus eſt. Omnes contra capitis dolores, & ſerpentum ictus proſunt. Feruntur qui lineas habēt, lethargo & capitis doloribus auxiliari.

¶ *De Lapidibus ſpongiarum.* *Cap. cliiij.*

Apides in ſpongijs inueniuntur, qui ueſicæ calculos
l *rumpunt in uino poti.*

¶ *De Lithocolla.* *Cap. clv.*

Ithocolla glutinū, quo lapides coniūgūtur. Fit aūt ex
l *marmore lapide pario, et taurino glutine. Pōt eandē te ſpecillo admotum, incómodos oculis pilos replicare*

¶ *De Oſtracite.* *Cap. clvi.*

Stracites teſtę ſimilitudinem habet, gleboſus, & in la-
o *minas fiſſilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice utuntur. Menſes drachmę pondere potus, ex uino ſiſtit. Si quattuor diebus a coitu bibatur ſicilici pōdere, fœminis pręſtat ne concipiant. Cum melle autem impoſitus, mammarum inflammationes lenit, & nomos cohibet.*

¶ *De Smyride.* *Cap. clvij.*

Myris lapis eſt, quo annularij ſcalptores lapides ex-
ſ *purgant, ad erodendum, & urendum utilis. Gingiuis quas humor uexat, prodeſt. Dentifricio cōmendatur.*

¶ De Harena. Cap. clviij.

b *Arena e littoribus ſole ferueſacta, hydropicorum tumores exugit, ſi capite tenus, in ea obruantur. Torreri ſolet ad aridos fotus, pro milio aut ſale.*

¶ De Cote. Cap. clix.

c *Cote naxia, quod ex acuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilum reducit. Virginum mammas cohibet, nec increſcere patitur. Potum ex aceto lienẽ abſumit.*

¶ De lapide Geode. Cap. clx.

g *Eodes lapis, adſtringit, ſiccat. Caligines oculorũ diſcutit. Illitus aũt ex aqua, teſtiũ mãmarũq; inflãmationes ſedat.* ¶ De Terra. Cap. clxi.

o *Mnis terra ad medendi uſum recepta ſummam et primam uim habet occludendi. Sed ſpecie diſtant, cum alia adiunctis quibuſdam, ad alia ſit utilis.*

¶ De Erethriade. Cap. clxij.

e *Rethriç due ſunt, una uehementer alba eſt, altera cinericia. Optima habetur ad cinereum colorẽ uergens perquã mollis quç ſi per ęramenta tractim ducatur, lineã uiolaceã refert. Lauatur ut ceruſa, aut hunc in modum. Teritur ex aqua, & ubi peſſum ierit, humor leuiter excollatur. Siccata ſolibus iterũ teritur, interdiu adiecta aqua, ut ueſpere conſidat. Antelucanis colo excernitur & demũ in ſole trita ſi fieri põt, digeritur in paſtillos. Quod ſi toſta deſideretur, paſtilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciũtur, oreq; uaſis diligenter obturato, ſupra carbones cõtinenter follibus pflantur. Vbi uero cinis in fauillas ſe conuertat, aut ęreum colorẽ contraxit, exẽpta reconduntur. Vim habet adſtringentem & refrigeratoriã, leniter mollientem. Caua explet & ſanguinolenta conglutinat.*

¶ De terra ſamia. Cap. clxiij.

ſ *Amia prçfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinoſa*

molliſ ſuccoſa,friabiliſ. Cuiuſmodi eſt q̃ aliqui collyrion & uocarunt & uocant. Duae enim ſpecies eius. Vnam ante diximus. Altera aſter appellatur, cruſtacea, & cotis modo predenſa. Vritur ac lauatur ut erethria. Vimq; conſimilem habet. Sanguinis reiectiones ſiſtit. Fœminis fluctione uuluae laborantibus, cum flore ſylueſtris punici datur. Teſtium & mammarum inflãmationes illita ex roſaceo & aqua refrigerat. Sudores arcet. Contra ſerpentum morſus & uenena pota ex aqua auxiliatur.

¶ De Samio lapide Cap. clxiiij.

Samius lapis, in ſamia terra inuenitur, quo aurifices utuntur polliendo auro ut reſplendeat. Probatur candore & duritia. Vis ei adſtrictoria, & refrigerans. Prodeſt ſtomachicis potus. Senſus hebetat. Verum ad lachrymationes oculorum & ulcera cum lacte efficax eſt. Partus, ut tradunt, adligatus accelerat, & conceptus fœminarum cuſtodit.

¶ De chia terra. Cap. clxv.

Chia eligi debet candida, uergens ad cinereum ſamiae ſimilis. Eſt autem gleboſa albaq́. Sed fictilicijs formis differens. Vis eadem quae & ſamiae. Extendit faciẽ & erugat atq́ ſplendidam reddit. Colorem in facie et corpore toto commendat. In balneis pro nitro deterget.

¶ De Selinuſia terra. Cap. clxvi.

Eadẽ preſtat ſelinuſia. Maxime laudatur quę uehemẽter reſplẽdet, candida, friabilis et aqua dilui celerrima

¶ De cimolia. Cap. clxvij.

Cimolae duo genera, candida, & ad purpureum inclinans. Optima exiſtimatur quae innatum habet pinguitudinem, tactuq́ frigida ſentitur. Vtraq́ aceto dilute parotidas, & alia tubercula diſcutit. Ambuſta igni ſi ſtatim cimolia oblinantur puſtulas nõ ſentient. Teſtiũ duricias & totius corporis collectiones cohibet. Igni ſacro ĩponitur. In ſum

ma utraq; multum in medicina commendatur. ſi incorruptæ ori giuis, nec ſpuria aſſumatur.

¶ De Prigitæ terra. Cap clxviij.

Vę prigitas dicitur, colore erethrię ſimilis eſt, grādio
q ribus tantum glebis. Manum ſi quis admoueat, refri
gerabit. Tactu linguæ, uſq; adeo glutinoſa, ut penſilis
hęreat. Cui effectus idem qui cimolię, paulo tamen infirmior. Hanc aliqui pro erethriade uendunt.

¶ De Teſtis. Cap. clxix.

Ornacęę teſtę uehemēter toſtę, cruſtas ulceribus ob
f duaunt. quare prurigini et papularū eruptionibus me
dētur. Podagricis proſunt. Strumas diſcutiūt, cęrato
exceptę.

¶ De terra fornacum Cap clxx.

f Ornacum terra, quæ retorrida fulueſcit, eiuſdem cum
teſta effectus.

¶ De Melia terra. Cap. clxxi.

Elia colore cineream erethriam imitatur, aſpera ta=
m ctu. Ea digitis friata, deraſi pumi is modo crepitat.

Vim habet aluminoſam, ſed remiſſiuſculam, id quod guſtu deprehenditur. Modicæ linguam ſiccat purum corpus reddit, & colorem commendat. Pilos extenuat. Vitiligines & lepras abſtergit. P ctoribus uſum prębet ut colores diutius perennent. Emplaſtris quæ chloræ dicuntur, efficaciter inſeritur, Ex oī melia terra & oī alia in uniuerſum, eligi debet, recens, mollis non lapidoſa, friabilis, quę cū humorē attigerit facile reſoluatur

¶ De ampeliade terra. Cap. clxxij.

X ampeliade terra quæ pharmacitis nomine, in ſelen
e cia iuxta ſyriam noſcitur, laudatur in primis nigra,
piceæ carbones referens aſſuloſa, ęquabili ſplendore,
quę detrita, accepto oleo ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non reſoluitur. Vim diſſipādi

& refrigerandi habet. Ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vſus eius ad illinendas uites ſub germinationis tẽpus. Vtpote cum innaſcentes uermiculos enecet.

De Fuligine pictoria. Cap. clxxiij.

Fuligo qua pictores utũtur, ex uitrarijs officinis colligi ſolet. Siquidẽ ei palmo tribuitur. Vis ei ad adſtringendum & erodendum efficax. Fricta cum roſaceo cerato ad cicatricem perducit.

De Attramento librario. Cap. clxxiiij.

Attramentum quo ſcribimus, fuligne e tędis coacta colligitur. In ſingulas libras gummis, ternæ fuliginis uncię adijciuntur. Fit etiã e reſinę fumo, & pictoria fuligine, de qua paulo ante diximus. Aſſumitur autem fuliginis mina gummis ſeſquilibra glutinis taurini, attramenti ſutorij, ſingulorum ſeſquuncia. Additur conuenienter erodentibus medicamentis. Ambuſtis ex aqua commode illinitur. Sed non ante ſoluitur q̃ cicatricem induxerit. Sanatis ſiquidem ulceribus, ſua ſponte decidit. Cęterum habes amiciſſime ari abunde, quæ tradenda duximus, non pro operis modo, quẽ deſtinaueramus, ſed pro materię & auxiliorum medicinalium copia.

FINIS.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAzarbei deuenenſis, quoq; modo arceantur, uitenturq;, Liber Sextus.

SVperioribus amiciſſime Ari libris, tradidimus de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus, & eorundem fructibus, lachrymisq;. Itẽ animalibus, melle, lacte, ſeuo, frumentis, oleribus, herbis, radicibus, liquamentis, uinis metallisq;. In hoc uero totius operis ultimo, facultates eorum recenſebimus, quę prodeſſe nobis, aut officere poſſunt. Vitãtes itaq; nomenclationis tædia, ad inſtitutum reuertemur. Huiuſcemodi autem tractatus, cum bifariam diſtributus ſit, in partem uenena præcauentem, ita ut ne fallant ſumentes, aut ſi quando per imprudentiam dentur, ut tum quæq; innoxia fiant, irritaq;. Et in partem auxiliatricem. Primum diſſeram de præcauendi modo, quem eſſe difficillimum pleriq; maiorum arbitrantur, q; dantes clam uenena, ita inſidias tẽperant, ut peritiſſimũ quẽq; decipiãt. Siquidem uenena ſua amaritudine, permiſtis dulcibus ſpoliant, & graue odoris uirus mixtura odoramentorum eximunt. Aut medicamenta immiſcent, quæ leuandæ ualetudinis gratia dari ſolent, & pręſertim quę infirmioribus, ut abſinthium, tragoriganum, cunilam, aut hyſſopum. Quineti am thymum, irim, origanum, caſtorium, aut ſiquid medicamentis cognatum habere ſaporem uideatur. Aut potionibus inſerunt, aut uinis, aut iuribus, aut paſſo, aut muſę aquæ, multo ſuccis, lenti, polentis, aut medicaminibus. Aut concinnantes ipſi, edulijs admiſcent. Quare qui in ea ſuſpicione ſunt, condita edulia uitare debent, omniq; intenſa ſaporis qualitate, dulcium, aut ſalſorum, aut acrium, abſtinere, nec ſitibundi affatim bibere, aut eſurientes uoraciter comeſſe, ſemperq; ad ſaporem eſitatorum diligenter attendere, præſer=

timq; bibentes, frigidam aquam pręſumere. Satiato enim appeti tu qualitates ęgerrime concoquuntur. In infirmus quidem facile uitare poſſumus potiones auxilij gratia dari ſolitas, quas offe= runt improbi, qui ueneficia moliũtur. Ita ꝙ ob id labor ãtes mor bo, non perinde audentium iniurijs patent. Et hęc quidem ne fa cile ſeducti homines capiantur dolis ueneficorum occaſio eſt et facultas. Sed alia expeditior, ut ſuſpicioſi aliqua pręſumant, quę uenenorum uires hebetent & inefficaces irritasꝙ reddant, cu= iuſmodi caricę ſunt cum iuglandium nucibus manducatę, et quę cedromela uocant ideſt citria, ſeminis napi drachma cum uino. Item folia calaminthę, aut terra quę lemnia ſphragis appellatur, pondere pari cum uino. Aut rutę folia & nucis iuglandis nu= cleum aut caricas duas & ſalis callum ieiuni ſumant, & nullo ueneni genere lędentur. Antidota ex uino ſumpta eundem ef= fectum præbent. Inter quæ intelligitur magnum metridatium, quod ſcinco & ſanguine temperatur. Quin & ſæpe uenenis obſiſtunt peculiares affectus in corporibus certo quodam mo= do conſtitutis, & quadam cibi potusq; qualitate, aut uini copia, ita tẽperatis ut cum uenenis diſſentiant. Siquidẽ ingeſti ueneni uires frangunt, atꝙ iam priore alimento farctis pręcluſisq; mea tibus, obſtant ne membratim per digeſtionem inſinuentur. Ve= rum enimuero, quoniam fortunę temeritas interdum ſimilia di ſcrimina, peregre agentibus affert, abſꝙ ullis inſidijs hominum, nonnihil differendum mihi de hac re neceſſarium duco. Iam pri mum igitur culinam apparare loco ſubdiali conuenit, ciboſꝙ & potus in huiuſcemodi loco ſtruere. Si id fieri commode nequit, ſecunda erit conditio hęc, apparandi apponendiꝙ ſub tecto. Sed tum diligenter laquearia animaduertenda. Frequenter enim a ſuperioribus contabulamentis animalia decidunt, exigua qui= dem, ſed quę non modicam perniciem moliantur, ut phalangia, ſtelliones, & alia quędam reptilia. Porro uinaria uaſa diligen=

ter intueri oporte t. Namq; reptilia odore uini illiciuntur, quæ interdum ſorbentia, noxium uirus eructant, interdum uero delapſa immerſaq; moriuntur, & exitij cauſas haurientibus afferunt. Sed hæc hactenus dicta ſint, cauti & prouidi inſidijs ne pateant. Quod ſiqui ſua ſponte, aut ex quorundam inſidijs ſumpſerunt, auxiliari primo quoq; tempore oportebit. Siquidem dum comites ſingulorum uenenorum notæ expectantur, immedicabile fit uenenum, & pauliſper neglectum, medicamentis ęgre cedit. Quare ſiqui compotes mentis, ſe uirus ſumpſiſſe fateantur, aut eorum qui aderant teſtimonio conſtet, protinus ad idonea remedia tranſeuntes, facile peculiari natiuæq; conſtitutioni, reſtituemus. Neq; enim ijs aſſentimur, qui prorſus auxilia in huiuſcemodi, fruſtra adhiberi contendunt. Quo enim modo uitia, quorum cauſę corporibus inſident, medicinam admittunt, & quę forinſecus incurrunt uenena, medendi rationem aſpernantur. Æque uero omnes morbi pro cauſarum ingruentium magnitudine, aut priſtinis affectionibus, qualitatibusq;, quibus ſit opportunum corpus, uel medicabiles ſunt, uel nullis cedunt medicamentis. Quod ſiqui forſan obmuteſcentes, aut temulenti, aut nolentes alioqui uenenum egeri, nullam nobis eius cognitionem prębeant, tum protinus accedendum ad ea quę communiter epotis quibuſcunq; uenenis opitulari conſueuerunt. Atqui nullum magis in omnia ualens auxilium dari poteſt, quam ut proximo loco uirus foras exhauriatur, priusq̃ inualeſcat. Quare ſine mora, calidum oleum ex aqua, aut ſeorſum, ut uomitare cogantur, dari conuenit. Aut ſi oleum natura loci negat, butyrũ cum aqua calida, aut malua, aut lini ſemine, aut trago, urticis, fœnogręco, aut halicæ decocto, uicem eius exhibebit. Hęc enim nõ modo uomitionibus exigent ui illa ſua laxatrice, aut nauſeã ciente, ſed aluum quoq; ſubducent & corporũ inanitione ita aduerſabũtur, ut acrimonias eorũ he-

ſummi debent. Effectum præbet polii decoctum, et ſeſeli et liquida pix lincta. Magnificæ ferũt opem, antidota quę in calce operis ſcripta reliquimus. Cõmunis ratio pręſtandi auxilij, ita ſe habet. Cęterum ab ijs quę conſueuerunt euenire, communia remedia ſumptitari poſſunt. Fere enim uires uenenorum quam plurimorum, in affectus conſimiles, corpus tandem redigunt. Quam ob cauſam pleriſq; communia conducunt auxilia. Permulta enim uenenorum genera, communes tamen nec multa ijſdem affectus oriuntur. Neq; fieri poteſt, ut omnia quę contingere ſolita ſunt, unum uenenum ſequantur. Alioqui ſuperuacaneus eſſet uenenorum tractatus, ſigillatim remediis ab authoribus traditis. Neq; uero in uno eodemq; promtum eſt inuenire, ut ſtomachi iecoris, renum, & ueſicæ dolore uehementer crucietur, ut ſingultiat, erodatur, cõtremiſcat, refrigeretur, obmutęſcat, conuellatur pulſus elangueſcat, ueterno prematur, caligent, ſenſus ſtrã guletur, ſitiat, ſanguis erumpat febre conflictetur, ægre locum reddat, torminibus uexetur, crebro uomitet, nauſea prematur, rubeſcat, liuore ſuggilletur, palleſcat, deſſipiat, ſtertat, uiribus deficiatur, & pleraq; alia eueniant. Vnumquodq; uenenum in generales affectus diducitur, ut pauca numero & cõmunia demonſtrentur, quę euenire conſueuerunt. Quare in ſingulis quę ſupra diximus non facile fuerit deuoratũ uirus cognoſcere. Nã ſtomachi et linguę eroſio, uentris ac renum inflãmatio, uehemens urinę difficultas, & interdum cruoris exitus, laceratio, et in plurimis partibus quidam aduſtionis ſenſus, non in canthari dibus modo potis reperiuntur, ſed in erucis quoq; pinorũ, et bupreſte, et ſalamandra. Porro eos qui meconiũ hauſerunt, nõ modo ueterno aut ſopore premi, ſtertere, liuore ſugillari, torpere, refrigerari, ſtupeſcere, ſenſu priuari conſtat. Sed eos ẽt qui mandragoram aut cicutam deuorarunt. Delirium non hyoſchyamus tantum infert, uerum etiam quę toxica appellantur. Iidem aco/

nitum, & mel quod in heraclea ponticæ gignitur. Strangulatio nõ minus in fungis ꝗ̃ in ſanguine taurino, lacte, aconito, ceruſa, gypſo conſpicitur. In ſumma difficile unum uni ueneno propriũ inuenire ſignum, quod hauſtum uirus prodere poſſit. Maxime ꝙ hęc cęterorum etiam uitiorum quę in corpore exoriuntur cõmunia ſequi ſolent. Cęterum in his quæ celeriter enecant, adnotari fortaſſe, quod inſpectum fuerit licet, ut poſtea tradēmus. Sed iis qui ad longas ęgritudines ſpectant nihil ad medendi rationem difficile, dumtaxat quod pertineat ad indicia noxę, utpote cum uenena ſtatim atꝙ pręſentaneam uim illã perdiderũt transmutata in longos affectus cõmunia reliquorum uitiorum remedia, compoſitioneſꝙ flagitant. Cum ueneficæ proprietas nõ amplius inſit. Si uero longa ſit affectio, in aliquod diuturnorum morborum genus recidet, a quibus facile fuerit medendi rationem aſſumere. Sed de iis quę generaliter auxiliantur, hactenus. Conſequenter quę priuatim ſingulis proſunt, ſcriptis mandabimus, ſi prius ſimul expoſuerimus, quę ex ſingulis ordinibus exitialem aut maleficam uim ſortiuntur, ut medicinę ſtudio ſi intra obſeruationem cauti, quibuſdam eorum medicamentorũ miſturis utantur quę memorię literarum tradita ſunt & ab authoribus deſcripta. Imprudentia enim magnas affert noxas, & ſepe continuo uſu eorum, homo in perniciem agitur. Proinde animalia quę exitioſam uim habent, hęc ſunt, Cantharides, Burleſtis, Salamandra, pinorum erucæ, Lepus marinus, rubeta, & rana paluſtris muta, deuoratę hirudines. Semina ſunt, hyoſcyamus, coriandrum, ciauta, gith, mandragora, pſylion. Liquamenta, meconium, opocarpaſon, thapſię ſuccus elaterium. Radices quas mittit chamęleo, aconitum thapſia, ueratrum, ixia agaricum nigrum, ephemerum, quod aliqui colchicum uocant, ꝙ in colchide naſcatur. Hęrbę oleraꝙ, ſmilax quam aliqui thymion appellant, romani taxum, ſolanum maniacum, quod & doricnium

dicitur, ſardonia herba quę ranunculi genus eſt, corniculatum papauer, phthariam, toxicum, ruta ſylueſtris, fungi. Ab animalibus taurinus ſanguis recens, coagulatũ lac, mel heraclę in ponto genitum. Metalla gypſum, ceruſa, calx, auripigmentũ, duo ſandarachę genera, ſpuma argenti, adarce plumbum, & quod argentum uiuum dicitur. E uitibus uinum abunde poſt balneas potum, aut paſſum & frigida aqua ſilimiter.

ℂ De Cantharidibus. Cap. i.

q Vibus datę ſunt cantharides, ſigna eueniunt grauiſſima. Ab ore enim ad ueſicam uſq;, cuncta erodi ſentiuntur. Picem aut ſimile quiddam cedrię reſipiunt. Dextra pręcordia inflammantur. Vrinam ægre reddunt. Et ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt. Strigmẽta non ſecus alq; dyſentericis, aluo deferuntur. Faſtidia urgent. Animo liquuntur. Obortaq; uertigine concidunt. Poſtremo mente abalienantur. Ergo antea q̃ tale nonnihil accidat, dato oleo, aut ſupradictorum aliquo, uomere cogantur. Mox ubi uomitione plurima reiecerunt, halicę aut oryzæ, tragi aut ptiſanę cremor, aut decoctum maluę, aut ſeminis lini, aut fœnigręci, aut radicũ altheę, quam latinus ſermo ebiſcum appellat, clyſtere infundatur. Pręterea nitrum eiſdem dandum, ex hydromelite, ut quæ ſtomacho ad huc aut inteſtinis adhęrent, lingendo excernantur, ac deſcendant. Quę niſi intercidantur, ingeſta ex nitro aqua mulſa, uacuari debent. Detur deinde uinum aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina contrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut anſerinus adeps in paſſo liquefactus. Inflammatę aũt partes, hordei farina aut mulſa pungantur. Ab initio admota cataplaſmata nocẽt, ꝙ citatus ab eis calor, illapſum uirus ita remoratur, ut in principes ſe parteis inſinuet. Ipſa tamen ĩteriecto tẽpore, moleſtiſſimis inflãmationibus op.tulantur. Vtpote quę dolo=

res & permulceant & leniant. Quo tempore corpus calfaciente oleo, quo facilius introeat, eluere par eſt. Cæterum omnibus medicina, ut noxium uirus per ſumma corporis excernatur. Deiectiones mulafariam moliri oportet, ne affectus infigatur & ſtabilitatem capeſſat. Gallinaceis carnibus & hædinis, aut ſuillis, catullis, maxime pinguibus, & tenerrimis ueſci debent. Siquidem aluum cient, atque uenenorum acrimonias hebetant. Vinum dulce libera ius ebibatur. Prodeſt thuris cortex, & ſamia terra quę aſter appellatur, ſi quaterne ſingulorũ drachmę cum paſſo ſumantur. Item pulegium ex aqua tritum Irinum aut roſaceum cum rutæ decocto, recentes uitis ramuli, cum paſſo detrita. Longe omnium potentiſſime, antidota auxiliantur, in quattuor drachmis aquæ mulſæ pota.

De Pinorum erucis. Cap. ij.

IIs qui erucas pinorum hauſerunt, illico dolor in ore & palato exoritur. Vehemens alui, linguę ac ſtomachi, inflammatio torquet. Inteſtina dolor excruciat, ita ut pruriginem ſentire uideantur. Corpus totum exæſtuat, faſtidium urget quibus eſt ſuccurrendum, remedijs, quę deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamen pro ſimplici oleo & irino, melinum quod e cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

De Bupreſte. Cap. iij.

QVi bupreſtin biberunt, non diſſimile nitro uirus ſapiunt. Stomachi uentriſque uehemens dolor inſequitur. Tam uenter quàm ſtomachus mirum in modum ut in aqua inter cutem difflatus, inturgeſcit. Vniuerſa corporis facies contenditur. Vrina ſupprimitur. quibus eadem quę potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim poſt uomitus & uacuationes quas clyſteribus molimur, aridę ficus proſunt. Item earum decoctum ex uino. Vbi uero iam fere pericula inclinantur, thebaicarum palmularũ cibo aut earundem tritarum in mulſo aut

lactis potu, iuuantur. Pirorum etiamnum omne genus eſſe, & lac humanum bibere, conuenit.

De Salamandra. Cap. iiij.

SI Salamandram hauſerunt, linguę inflammatio conſequitur, mens prępeditur. Tremor cũ corpore aut horrore quodam ac exolutione accedit. Partes nonnullę corporis liuoribus circumquaq; ſuggillantur. Sępeq; diutius immorante ueneno, putreſcentes defluunt. Quibus præſtabimus cuncta quę potis cantharidibus. Peculiaria uero remedia, reſina pinus, aut galbanum ex melle linctum & ciugę decoctum, in quo nuclei pinei conterantur, urticę quoq; folia, cum lilijs & oleo decocta. Proſunt etiam oua teſtudinis marinæ aut terreſtris, cocta. Item ranarum ius cum quibus eringii radix incocta ſit.

De Ephemero. Cap. v.

SVmpto ephemero, quod aliqui colchicon, aut ſylueſtrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non ſecus atq; ijs qui urtica aut ſcylla laceſſuntur. Interna roſionem ſentiunt. Stomachus cum ingenti grauitate exæſtuat. Cæterum inualeſcente morbo, cruor ſtrigmentis commiſtus, per aluum exigitur. Quibus ut ijs qui ſalamandram hauſerunt, uomitioni aut clyſteribus auxiliari conueniet. Sed antea quàm uenenum inualeſcat dandum eſt decoctum frondium quercus, aut glandium, aut florum mali granatæ. Lac bibere prodeſt, in quo ſerpyllum ſit decoctum. Item ſuccum ſanguinalis hærbę, aut ramorum uitis, aut rubi aut medullę recentis ferulę, aut myrti. Baccę autem myrti tuſę triteq;, & aqua maceratę, ut liquor inde ſumatur, opem ferunt. Medius ſardoniarum glandium liber ſimilem effectum prębet, ſi crudus in aliquo ſupradictorum ſucco ſumptus fuerit. Origanum quoq; cum lixiuio epotum. Eximie iuuantur aſinini lactis aut bubuli potu, etiam ſi in

ore contineant. Ita ut quibus copia lactis huius adſit, non aliud deſideretur.

¶ De Dorycnio. Cap. vi.

D Orycnion quod & aliqui manicon ſolanum appellarunt, epotum lactis ſaporem in guſtu refert. Vehementes ſingultus ciet. Humor linguam uexat. Sanguis ſubinde reiicitur. Strigmentoſa quædam perinde quaſi dyſentericis, aluo egeruntur. Itaque antequàm aliquid ex ijs eueniat, auxilio ſunt antedicta, uomitus, clyſter, & quæcunque potum uenenum expellere poſſunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulſa, lac caprillum, aut aſininum, dulce uinum quod tepidum cum aniſo bibatur, nuces amaræ, gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tam cruda quam toſta, eſſe ſalutare eſt. Conueniunt & locuſtæ marinæ & gammari, & pota eorundem iuſcula.

¶ De Aconito. Cap. vij.

A Conitum ſtatim in lingua inter bibendum, cum adſtrictione quadam dulceſcit, guſtantibusque maxime cum exurgere conantur, uertigines offundunt. Lachrymas ciet. Grauitatem pectori & præcordiis affert. Simulque crebri ſpiritus deflantur. Quare uenenum uomitione abigi, aut clyſtere per aluum egeri opus eſt. Vtimur inter ardentes potus, origano, ruta, marrubio, uel abſinthij decocto, cum uino abſinthite, uel ſemper uino, uel abrotone, uel chamælæa, aut triſagine. Prodeſt etiamnum opobalſami drachma, cum melle aut lacte, cum caſtorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex uino. Coagulum hædi, leporis, aut hinnuli, cum aceto. Ferri quoque ſtercus. Item uinum in quo aurum, ferrum, argentum'ue candens reſtinguatur, potum. Lixiuiaque cum gallina & uino decocta, aut carnium præpinguium iura cum uino ſumpta. Fertur & aiuga priuatim ipſis ſubuenire.

¶De Venenato heraclię melle. Cap.viij.

El heracliç in ponto, ubi aconitum gigni ſolet, athe=
m nis ionia, euboicæ ſiderites nominatur, quod qui edunt
bibuntue non ſecus affliċtantur, q̃ qui aconitum ebi=
berunt. Iis eadem quę poto aconito conueniunt. Adiuuantur in primis continuo uini mulſi potu, cui, rutę folia ſint adiecta.

¶De Coriandro. Cap. ix.

Oriandrum ob odorem latere non poteſt. Epotum
c autem denſam uocem facit. Inſaniam affert, a te=
mulentis non abhorrentem. Qui ſumpſerunt puden=
da dictu blaterant, totiusq; corporis odore uenenum fatentur. Quibus poſt uomitionem irino oleo concitatum, uti retulimus, merum & per ſeſe, et ex abſinthio potum auxiliatur. Item oleū. Nec ſecus oua in eodem exinanita, ſi liquefacta in muria ſorbeantur, & epota muria & ius ſalſum ex gallina & anſere. Paſſum quoq; cum lixiuia ſumptum.

¶De Pſyllio. Cap. x.

Syllion epotum, corpori toti frigus & torporem cum
p exolutione & mærore quodam affert. Cui omnia
quę exhauſto coriano auxiliantur.

¶De Cicuta. Cap. xi.

Icuta pota uertiginem excitat, oculiſq; caliginē offun
c dit, ita ut eminus non cernatur. Singultus ciet. Men=
tem turbat. Extremi artus gelantur. Deniq; conuulſi
ſuppreſſo arteriç ſpiritu, ſtrangulantur. quare inter initia, uti in reliquis, cicutam uomitu excutiemus. Poſtmodū deiectione moliemur, ut quod ad inteſtina prolapſum ſit, excernamus. Tū demum, meracam potionem, quę maximo eſt auxilio, deueniemus, dantes nonnihil intermiſſionis, in qua proderit lac bubulum po=
tui datum, aut abſinthiū cum pipere, et uino caſtorio ruta menta cū uino, aut amomi cardamomi aut ſtyracis uncia aut piperis

cum ſemine urticę & uino, aut lauri folia. Item laſer ex oleo et paſſo. Paſſum per ſeſe largius potum proficit.

¶ De Taxo. Cap. xij.

Milax a quibuſdam thymion, a Latinis taxus appellatur. Frigiditatem uniuerſo corpori, ſtrangulatus & celerē interitum infert, cui eadē quę ciutę cōueniūt.

¶ De Carpaſi ſucco. Cap xiij.

Potus carpaſi ſuccus ſoporem, citam〈que〉 ſtrangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauſerunt, epotę ciutę remedijs.

¶ De Sardonia hęrba. Cap xiiij.

Ardonia ranunculi hærbæ generi aſſignatur, quę ueſcentibus mentem adimit, & quadam neruorum diſtentione labia in rictum contrahit, ut riſus ſpeciem præbeant. A quā quidem affectione, de ſardonio riſu adagium, in uulgus aperte manauit. Poſt uomitum peculiariter conuenit aqua mulſa liberalius epota, lac, irrigatio, perunctio〈que〉 a pinguibus totum corpus excalfacientibus. In calidam aquam oleum〈que〉 deſcendant. Sed tum multum perfricare & inungere expedit. Et in ſumma, curam omnem quæ conuulſioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

¶ De Hyoſciamo. Cap. xv.

Yoſciamum potum aut comeſum ſimilem ebrijs abalienationem mouet. Sed facile medicamentis cedit.

Auxiliatur aqua mulſa copioſe data, lac〈que〉 pręſertim aſininū, ſi id deſideratur, caprillum, uel bubulum, uel aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis ſemen ex paſſo ſumptum, & uinum ſalſum cum adipe ſuilla recenti paſſo〈que〉, item urticæ ſemen, aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus, & ſinapis & naſturcium, radix cępæ & allij. Et hęc ſingula cum uino ſumantur, poſt conquieſcant, ut ui=

num concoquatur. ¶ De Mandragora. Cap. xvi.

M Andragora ſi bibatur, confeſtim ſopor inſequitur, ex ſolutio, ac uehemens ueternum, nihil temere diſtans a lethargo. Cui anteq̃ aliquid ex ijs accidat, uomitus ex aqua mulſa proderit. Poſtea nitrum & abſinthium, ex uino dulci aut paſſo ſumantur. Caput roſaceo & aceto pfundatur. Proficit excitatio & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, ſinapis, caſtorij & rutę tritorum in aceto & liquidę picis, & odore lucernarum extinctu. quod ſi egre hi reuocentur, ſternutamenta mouere alijsq; communibus auxilijs uti conueniet.

¶ De Meconio. Cap. xvij.

E Poto papaueris ſucco, quem meconion uocant, conſequitur ueternum cum perfrictione & pruritu uehementi, ita ut ſepe inualeſcente ueneno tanta erumpat prurigo, ut hominẽ excitet. Corpus id medicamentum olet. Poſt citatam oleo uomitionem, acres clyſteres auxiliantur, acetumq; mulſum cum ſale potum, aut mel cum roſaceo calido, merum cũ abſinthio aut cinnamomo copioſum, aut calidum per ſeſe acetũ, nitrum ex aqua, & origanum cum lixiuia aut paſſo, & rutæ ſylueſtris ſemen cum pipere uino & panace piperq; cum caſtorio & aceto mulſo uel cum ſatureia aut origani decocto cum uino. Hi olfactibus excitandi. Ob enatam pruriginem in balneas deſcendant & foueantur. Poſt lauacrum prodeſt iurium pinguium uſus cum uino aut paſſo. Medulla etiam ex oleo pota.

¶ De corniculato papauere. Cap. xviij.

Q Vod corniculatum papauer appellant, & potu & cibo eadẽ inferre conſueuit, quę papaueris ſuccus. Nec alijs expugnatur auxilijs.

¶ De Pharico. Cap. xix.

Q Vod pharicon uocant, ſapore ſylueſtre nardum imitatur. Reſolutionem neruorum potum affert, cum con=

*uulſione & delirio. Oportet autem poſt uacuationes uinũ abſin=
thiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo galli=
co, quod ſerinen aliqui uocauerunt, aut ſpicę nardi duas drach=
mas, & myrrhę tandẽ obolos, cum paſſo, iri, & roſis ex uino.
Deraſum caput illinire hordeacea farina cũ aceto, et trita ruta.*

⸿De Toxico. Cap. xx.

*Oxicum ex eo nominari uidetur, q barbarorum ſagit
t tę eo illinebantur. Qui biberint, labiorum, & linguę
inflatione torquẽtur. Incoercitus furor uarias ijs ima
gines obuerſat. Quare uix medicinę locus eſt, rareq; qui hauſe
runt, euadent. Vinculis ergo cohibendi, ut uinum dulce cum ro=
ſaceo bibere, & reuomere cogantur. Rapi ſemen bibendum. Pri
uatim ijs conuenit, quinquefolij radix, & hircinus ſanguis, aut
caprillus, eodem modo ſumptus. Roboris, fagi, aut illicis cortex
cum lacte tritus. Malaq; cotonea trita eſſe, aut cum pulegio &
aqua bibere conueniet. Amomũ & balſami ſemen ex vino. Sed
qui periculis defuncti ſunt, diu lecticis decumbunt, & vbi ſurre
xere, ſtupidi reliquum vitę tempus degunt.*

⸿De Ixia. Cap. xxi.

*Xia quę vlophonon appellatur, inter potandum aliqd
i ocimo ſimile redolet. Vehementem linguę inflamma
tionem excitat. Mentem mouet. Omnes excremento=
rum exitus ſupprimit. Strepitum cum animi deliquio ciet. Iis in=
teſtina latrant, nec ſecedit quicq̃. Poſt vomitionem aluumq; reſo=
lutam auxilium pręſtat, aqua in qua abſinthium maduerit, ex
vino largiore, aut aceto mulſo pota. Rutęq; ſyluestris ſemen aut
laſeris radix. Item tragorigani decoctum, cum aliquo ſupradi=
ctorũ, aut lacte, aut reſina terebinthina, aut nardo, aut caſtorio,
aut laſerpicio, quorum ſinguli oboli conueniunt. Quin & nuces
iuglandes, cũ reſina, caſtorio, & ruta tritę, ita vt ſingula drach
mę pondus ęquent. Iadem ſicilicus aut thapſię aut abſinthij ſucci*

ſicilicum cum aqua mulſa, & acetum calidum potum.

¶ De Ceruſa. Cap. xxij.

c Eruſa ſuo colore proditur. quippe palatũ gingiuę, lingua, & cõmiſſurę dentium candore quodã inficiũtur. Singultus, tuſſim ac linguę ariditatẽ excitat. Iis extrema frigeſcunt. Mens labat. Mẽbra torpeſcunt. quibus dare conuenit aquã mulſam, aut ficuũ aut maluę decoctũ, aut lac calidũ, aut ſeſamam ex vino tritum, uel lixiuiã ex ſarmentis factã. Amaracinum oleum aut irinum, perſicorum oſſa cum lilij decocto. Colũbina oua cũ thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi q̃d vlmus plorauit, aut humore quẽ vlmea folia reddiderunt, cum tepida aqua Sed tum quoq; vomant. Conuenit etiam thapſię ſuccus, aut ſcammonię cum aqua mulſa potus.

¶ De Fungis. Cap. xxiij.

f Vngorum alij genere, alij copia lędunt. Omnes tamen ſtrangulatus ſuſpendio ſimiles concitant. quibus confeſtim ſuccurrendum. Communiter ex oleo vomere, cogendi. Mirifice iuuat lixiuia ex ſarmentis aut pyraſtri ſurculis, epota cum ſale, poſca, & nitro. Pyra aut folia pyraſtri cũ fungis decocta, ſtrangulantem illam vim auferunt, manſaq; eiſdem auxiliantur. Aduerſus fungos gallinacea oua cũ poſca proficiunt, adiecta ariſtolochię drachma. Item abſinthium cũ vino melleq; ſumptum & ex aqua potum. Apiaſtrum ex nitro. Panacis radix in uino. Fex uini cremata cum aqua. Æris flos ex aceto. Radix ſinapis & naſturcium eſu proſunt.

¶ De Gypſo. Cap. xxiiij.

l Apideſcens gypſum ſtrangulationẽ creat. quare eadem proferenda ſunt, quę manſis fungis auxilia. Inter quę habetur maluæ decoctum quod etiam olei uicem penſat. Vtpote cum pingue ſit euomendoq; lubricitatem inducens, deradi corpora non ſinit. Quod ubi duratur in lapi-

dem, efficit. Quinetiam prodeſt oleum ex aqua mulſa, aut ficorum decocto Lixiuia e ficulneo cinere aut ſarmentis facta cum uino copioſiore potu. Origanum aut thymũ cum lixiuia aut aceto aut paſſo. Loca decocto maluę proluenda.

¶ De ſanguine tauri. Cap. xxv.

Tauri recens iugulati ſanguis epotus ſpirandi difficultatem ſtrangulatumq; concitat. Faucium meatus cũ neruorũ diſtẽtione pręcludit. Lingua rubeſcit. Cruore dentes inficiuntur. quędam concreti ſanguinis ueſtigia, inter eorum commiſſuras reſtant. Quare uomitum uitabimus, Sanguinis enim globi per extractionem eleuati, magis ſtomacho inculcantur. Dari ergo opus eſt quę concretum ſanguinem diſcutiunt, aluum ſubducunt. Groſſi lacteo ſucco turgentes ex poſca, & nitrum per ſeſe auxiliantur. Nec ſecus coagulum omne cum aceto & laſerpitij radice, aut laſere. Itidem & braſſicę ſemen, cinisq; ficulneus. Conizę folia cum pipere, et rubi ſuccus ex aceto Aluus reſoluẽda. Seruatis fluida per ſedẽ ingeri conſueuerũt. Stomachũ aluũq; hordeacea farina ex aqua mulſa pungere oportet

¶ De coagulato lacte. Cap xxvi.

Os qui coagulatum lac hauſerunt, frequens ſtrangulatio inuadit, quod in globulos quoſdã lac coaleſcat. Quibus pro antidoto iuuandis, coagulum ex aceto damus. Et bibere ſępius cogimus. Damus & calaminthę folia arida, item ſuccum. Aut laſerpitij radicem, aut laſer cum poſca. Thymumq; ex uino et lixiuiam Sed nulla ſalſilago obijciatur, quoniam magis lac coiret, & in caſeum denſaretur. Neq; illos uomere conuenit. Siquidẽ cõcretũ lac ſeſe in ſtomachi anguſtias inſinuãs, ſtrãgulat

¶ De argenti ſpuma. Cap. xxvij.

Spuma argenti potu, ſtomacho, uentri, & intraneis grauitatẽ cum magnis torminibus affert. Et nõnunquam pondere ſuo inteſtina uulnerat. Vrinam ſupprimit.

Corpus intumet, plumbeamq́; deformitatem concipit. Quibus ſubuenit ſecundũ uomitionem, potum ſylueſtris hormini ſemen, myrrhę drachmę ſeptem. Abſinthium, hyſſopum, apij ſemen, aut piper, aut liguſtri flos ex uino. Aridum palumbis fimũ, cum nardo & uino.

¶ *De argento uiuo.* Cap xxviij.

a *Argentum uiuum potum eadem quae ſpuma argenti infert. Eiſdẽq́; utendum auxilijs. Lac copioſe potũ auxiliari conſtat, ſed poſtea euomant, qui hauſerunt.*

¶ *De calce ſandaracha, & auripigmento.* C. xxix.

c *Calx ſandaracha, & auripigmentum pota aluum & inteſtina cum uehementi eroſione excruciant. Pręben da cuncta quę ſuffrenare & ſoluere poſſunt, & facilem lubricamq; aluum reddant. Cuiuſmodi maluae ſuccus eſt. Dandum decoctũ ſeminis lini, uel fructus Tragi hęrbę, uel Orizę, lacq; cum aqua mulſa copioſum, iura pinguia, & boni ſucci.*

¶ *De Lepore marino.* Cap. xxx.

q *Qui leporem marinum biberunt, piſcium uirus olent. Intercedente aliquo tempore, aluus dolore afficitur. Vrina ſiſtitur. Et ſi quando eam reddere contingat, purpureum colorem referet. Omne piſcis genus auerſantur, & odio habẽt. Foetido ac graui ſudore manat. Bilioſus uomitus interdum ſanguini promiſcuus ſubſequitur. His dandum lac aſininum, uel paſſum continue, aut radicis maluę foliorumq́; decoctũ aut trita cyclamini radix cum uino, aut ueratri nigri, aut ſcamonij drachma cum aqua mulſa puniciq; mali acinus. Cedria cõtrita cum uino efficax eſt. Anſerinus ſanguis ut tepebit potus. Sed cum piſces omnes reſpuant, aſpernẽturq; ſolis fluuiatilibus cancris uesci poſſunt, bibuntq; eos admiſto uino, adiutiq; percoquunt. Cum p comeſſe piſces coeperint ſuę ſaluas indicium eſt.*

¶ *De Rubeta.* Cap. xxxi.

r *Rubeta aut rana paluſtris aſſumpta tumores ciet.*

Pallor corpus uehementer decolorat, ut plane buxeum ſpectetur. Spirandi difficultas torquet & grauis halitus oris, ſingultusq́;. Inuitæ geniturę profuſio conſequitur. Adiuuantur ſecundũ uomitione multo meri potu, et harũdinis radicis binis drachmis, aut cyperi. Breuiter *cogendi ſunt ut exercitationi & curſui ſe credãt ob torporẽ quo corripiũtur. Quinetiã quotidie lauandi ſunt.*

¶ De Hirudine. Cap. xxxij.

Euoratę cum aqua hirudines, ſi ori uentri adhærent,
d *tractione partium, nonnullam ſuctionis imaginẽ prębent. Eo enim argumento hauſta hirudo deprehenditur. Has muria ſorbitione excutit, & ſyrenaicus ſuccus, aut laſerpitii folia, aut betę, cum aceto, aut pota niuis glebula, cũ poſca. Nitrum ex aqua gargarizetur, aut attramentum ſutorium aceto dilutum. Si faucibus hęreant, iniecta lupinorum farina, aqua frigida ore contineatur & ad eã hirudines exilient. Prouidendum etiam ijs, quæ & ſi ferendi auxilij gratia tradantur, nõ minora tamen cæteris uenenis pericula ſæpius adferunt. Qualia ſunt album ueratrum, tapſia, elateriũ, agaricum nigrum. Siquidem ea ſtrangulatus concitant. Aut immodicas deiectiones mouent. Quibus ea medentur quę in fungorum mentione & ſimilibus retulimus.* Nimios *aũt deiectionum impetus, medicamentis quę excrementa ſupprimunt coercebimus. Neq́; negligenda quę gliſcente ſenſim nocumento, pericula ingerunt. Quo in numero ſunt ſylueſtris ruta, gith & nouę glacies.*

¶ De Axe. Cap. xxxiij.

Xos flos eſt ſpinæ eiuſdem nominis. Eos qui ueſcan-
a *tur ſola uomitio recreat.*

¶ De Aqua frigida. Cap. xxxiiij.

Qua frigida abunde pota, aut meracum uinum libe-
a *ralius epotum, aut paſſum pręſertim a balneo, aut curſu, aut uehementi exercitatione, ſtrangulatus, & do-*

lores infert. Vbi ſanguinis miſſio protinus,& uacuatio immine̅tia ſoluunt pericula. Sed de notis ueneficiorum remedijs,& cauendi modo,hactenus dicta ſint. Subiungeremus etiam antidota neceſſaria quę pręclare auxiliantur,quibus utimur,quale metridatum eſt præſertim quod ſanguine ſcincho temperatur. Veru̅ quoniam alijs in locis diligentiſſime ſcripta ſunt,hic ab eoru̅ deſcriptione ſuperſedemus.

FINIS.

PEDACII DIOSCORIDIS Anazarbei de venenatis animalibus & rabioſo cane liber ſeptimus.

E beſtijs quę uirus eiaculantur,& exitialibus uenenis,ut circuitus medicinalis ad umbilicum perueniat,ſermonem facere propoſuimus,& quide̅ cęteris no̅ minus neceſſarium,ijs qui medicinę artem exercent. Vtpote cum adminiculo eorum quę in eo traduntur,doloribus,periculis.& cruciatibus,homines liberari conueniat. Hic tractatus in ſummas parteis duas,ſicuti ab initio relatum eſt,diſtribuitur. Nam qui de feris uirus inſpuentibus diſſerit,theriacus dici ſolet. Qui uero de amoliendis ueneficijs,alexipharmacus,de quo tum commentabimur,ſimul quæ ſequi conſueuerunt,quæq; nonnihil auxilij ferunt,explicabimus. Omnia in promptu et ad manum artificem habere oportet,propter urgentem ſępenumero neceſſitatem. Siquidem paucæ e uenenis et uirulentis animantibus,tarda et groſſantia ſenſim pericula cie̅t,ita ut dillationem admittant. Pleraq; uero pręſentane ā pernicie̅ afferunt. Hoi̅um autem partim ma=

le a'æris cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita temperare ſtatuerunt, vt ſpatium curanti liberum non relinquant. Partim triſti aliquo euentu oppreſſi, hauſto ſponte veneno, mortem ſibi conciſcere conantur. qui poſtea deprehenſi, aut reſipientes, & vitę cupidi pręſentaneam opem poſcunt. Non deſunt qui hoſtiles ſagittas illinentes aut fontes aquasq; puteanas hac labe polluentes, citam aduerſarijs perniciem moliuntur In quibus ipſis maleficium non ſubito ſed aliquanto poſt reſſ ódere natura ſua comparatum eſt, tum niſi primo quoq; tempore coerceatur, et remedijs ſubinde excipiatur ueneficium fruſtra poſtea ſuccurritur, occupatis iam corporibus exitiali ui ueneni. Proinde non uulgari induſtria diligentiaq; in ea re utendum eſt, ut quod in alijs incommodis ars conſueuit, in his quoq; ſalutem mortalibus prębeat quin & apud priſcos modus hic unus exiſtimabatur eius partis. Sed recentiores ipſum diſcreuerunt, nominantes pręcautionem & modum præcauentem, ſalubris ſanantisq; mediũ ſtatuẽtes. qui paruis & leui ſupramodum perſuaſione ficti, magno in errore uerſantur. Siquidem treis in humanis corporibus conſtitutiones eſſe contendunt. Vnam qua ſani degimus. Alteram qua ſiniſtra ualetudine corpora laborant. Tertia medium inter utramq; locum ſibi uendicat. In qua poſiti ſanitatis mſpecie mentiuntur ſæaleq; in morbos & pericula incidunt propter mortiferam uim quæ in eorum corpus incumbit. quemadmodum in ijs uidere licet, quos excandeſcẽs rabie canis momorderit, necdũ tamen aquam horrent. In ijs quoq; qui cantharidas hauſerunt, ſed nondum urinę tormento cruciantur. Tripartito igitur artẽ digeri triplicię; conſtitutioni reſpondere tradunt Salubrem partem eſſe uolunt quæ ſanitatem tuetur. Pręcauentem, eandemq; prohibentem, quę obſtat quo minus in morbos incidant. Et in ſanantem qua uitia diſcutiuntur. Quibus ita reſpondere poteſt. quod primum per illud additamentum non treis corporis tan-

tum,

tum, ſed quatuor haberi conſtitutiones fatendum eſſet. Quippe ut aliqui ſunt, qui necdum morbo laborant, morbo tamen maxime ob impendentem cauſam ſunt obnoxij, ita ſunt qui iam priore morbo defuncti, nondum tamen ſecundę ualetudini reſtituti ſunt. Id quod a morbo proximo ſeſe recolligentibus cernere licet, qui utriũ recreationem et robur deſiderant. Sed quẽadmodum ęgrotantiũ cura ad partem medicamentariam pertinet, ita quod morbos amolitur, eidem ſubijci par eſt. Ad arcendas enim ualetudines uehemẽtibus utimur auxilijs, altiore ſcarificatu, uſtionibus, amputatione, derodentibus epithematis, potionibus perniciei occurrẽtibus, et pleriſq; alijs. Verũ enimuero ſunt uſq; eo rudes nonnulli, ut ne remedia quidem appellent, quæ morbos arceant. Cuius ſententię inire rationem haud promptum eſt. Etenim cum uerbum ipſum pręcauere tum opus pręcauentis, modum omnino auxiliarem remediariũq; prę ſe ferunt. Mirum uero, niſi ẽt ſua illa diſtributione partium, eos complectuntur qui in peſtilentis cęli ſtatu morbo nondum correpti ſunt, peſti tamen propter obuerſantis aeris occaſionem, opportuni et in morbũ proni redduntur. Dicere forſitan quis poſſet ſalubris inſtitutionis alimentaria pręcepta nõ aliud eſſe, quam arcendorũ morborum rationem. Quippe cũ firma reddere corpora, et minus uitijs obnoxia nitamur, ut inoffenſa ualetudine degãt, nec morbis cõflictentur. Neq; id ſilentio prętereundũ, quod peculiariter ad rem pertinet, non oportere medicinæ partium diſtributionem, totidem corporis conſtitutionibus reſpõdere, ſed naturas peculiaribus uniuſcuiuſq; notis conijcere, ut ſuis locis oſtẽdimus. Cũ ijs igitur non pluribus agendũ. Illud magis adnotare cõuenit, affectus qui a uirulentis animalibus ueneniſq; cõtrahũtur, cęcos uocari. Quin et ea quę eiſdẽ auxiliantur, nulli ſunt addicta cauſę. Quapropter quęſtionibus obſeruatorię artis, quę ratione fulciatur, annumerari ſolent. Neq; ex ſe uerũ deprehenditur affectus huiuſmodi cęcos eſſe. Nam quod

ſemper ſe protrahit & nullum in quibuſdam neceſſarijs uſum exhibet non facili coniectura colligi poteſt. Et *ſi ſecundum proprietates prorſus cæcos eos affectus concedimus, qui ab exitialibus uenenis & animantibus quę uirulento morſu ſequiunt, contrahuntur, non tamen qđ ad opus nonnullum uſum prębet datq; medendi occaſionem, aut imperceptibile, aut cęcum nulli´ue cauſæ obnoxium reputatur.* Sed *magis ab ipſo quis impulſus, fidem quam habet & opinionem abditorum cognitione confirmare poterit.* Nam *etſi ſępe minora ſunt ꝗ̃ ut ſenſibus percipiantur, euidenter tamen ex alijs correſpondentibus deprehenduntur.* Dio*cles autem in eo commentario quem* Pliſtarcho *dicauit, ſatis modos perſtrinxit, ad hanc uerborum ſententiam ſcribens.* Noſſe *quis hoc poteſt cum in alijs non paucis, tum in uiperis & ſcorpionibus, & reliquis id genus, ſecum animo reputans ut quamuis exiguo ſint corpore uixq; conſpectui ſubiciantur, magnorum tamen diſcriminum ac dolorum cauſas inferunt.* In *quibus nihil præter quandam corporis exiguitatem uehementiamq; pręcæteris animantibus datam illis, facile fuerit ſpectare.* Quanto *enim ſcorpij magnitudo aut corporis moles exiſtimari poteſt? ſi ad eius ictum comparauerimus aut reliquorum id genus carne perimentium.* Quorum *aliqua uehementes cruciatus exci tant.* Alia *erodunt, & putredines cient, nec deſunt quę præſentaneam perniciem moliantur.* Nonne *quod a phalangii morſu uirus ingeritur, uniuerſum corpus excruciat?* At *neq; quis uehementiam ipſorum a mole deprehendere poſſet, cum prorſus exiguo corpore conſtent.* Ergo *q; ad affectus referantur, conſtitit inter omnes.* Verum *q; exacte deprehenſum ſit, uim quandam ipſis in eſſe mortiferam, quę permiſta corporibus moleſtiarũ quę exoriuntur cauſa ſit, in confeſſo eſt, & omnium conſenſu defenditur.* Nec *quiſquam offendi poſſet eſq; adeo contentionis ſtudio flagrans, qui aliunde exoriri moleſtias aſſeueraret, quam a*

materia mortifera partẽ corporis attingente. Porro id fuit quod inter utilia artis opera dicere cogit, nos nihil prorſus lædi ab incomprehenſione per proprietatem communis cauſæ, cum euidenter tum indicari poſſit cũ deprehẽſa eſt. Ideo Eraſiſtratus *empiricorum pertinaciam graui cauillatione inceſſens, cæcis affectibus cauſas aſſignauit,* Inficiatus *communem cauſam quę morbis acceſſit, eſſe incomprehenſibilem.* Et hanc *in eo quem de cauſis ſcripſit commentario apertiſſime prodidit.* Nec *ferendos eos eſſe cenſuit, qui ſe dicant in quibuſdam, ut in uenenis, ſerpentũ ictibus, & cęteris id genus, trita medendi ratione contentos eſſe.*
Obſeruatio *igitur comprehenſionis cauſarum, nobis perfecte diuidentibus ſatiſfaciet.* Primum *enim per genus comprehendi non poſſunt.* Quod *autem ſit letifera uis corporaq; permutans, ita ut perimat, ex ijs quę per genus, non per ſpeciem uagantur, medelam ſubſcribit, qua hęc hebetare, & prorſus expugnare liceat* Quando *ſubiunxit.* Ad *aquam dulcem & potui idoneam uenit, quis & ante obſeruationem in uomitum, propter ferientis uehementiam, & demorſę partis fracturam.* Cucurbitulas *adfixit* Vrentia *medicamenta, aut ea quæ uim eandem adipiſcuntur admouit, poſtremo partem amputauit.* Secum *reputauit medicamina, quæ ad ſumma cutis adijciuntur, immiſſæ ad intima perniciei repugnare.* Hæc *itaq; quæ propoſuit* Eraſiſtratus, *ueritati conſentanea ſunt, nec arti refragantur.* Sed *methodicos demirari licet, qui mortiferam uim corporibus illapſam negociorum quæ ipſa faceſſit, eſſe cauſam diffiteantur.* Verum *rudiuſcule nomini attendunt.* Nam *apud ipſos palam immiſſa uis* φθοροποιὸς *ideſt mortifera nominatur,* φθοροποιὸν *autem aliquid eſſe uolunt, quod nullius rei ſit cauſa.* Aiunt *hæc nomina* μάρσιωπις & ἀνακαλίπτειν *eſſe reliquis omnibus ſimilia, in quibus partes quędam dictionum non pro uirtute, ſed nuda prolatione cõprehẽdũtur.* Enimuero *quẽ=*

admodum in his uocibus μάρσιωπος *&* ἀνακαλίπτειν *partes, uernaculos & præcedentes non retinent ſignificatus, ſic in hoc uerbo* φθοροποιεῖν *partes productionis gratia non pro uirtute coalluerunt.* Hinc *ad cauſarum differentias tranſeunt.* Affirmat*q́ cauſarum aliquas euidentes eſſe, quæ dum aduerſam ualetudinem crearunt, ſeparantur.* Cuiuſmodi *ſunt frigus, labor, inſolatio, æſtus, & ſimilia. quaſdã continentes, quę permanent poſtq̃ morbũ excitarunt, hoc eſt, cum pręſentes ſunt, et effectus eorũ abſunt, cum increſcũt, effectus augentur, cũ decreſcunt, minuuntur, & cũ deſinunt, finiuntur. quin per ſe prodeuntes effectus, alicuius finis gratia eſſe poſſunt.* Tales *q̃dẽ probatiſſimæ ſunt cauſarũ differẽtię quarũ nulli phthoropœõ ſubijci põt.* Euidens*.n. cauſa non eſt, qm̃ morbus ipſe permonet, nec corpore ſeparatur.* Nec *continens cauſa dici poteſt, cũ magna ex parte hæc adſit. quemadmodum accidit, ijs qui a rabioſo cane ſunt demorſi. quod ſi neq; euidens cauſa neq́ continens fuerit, neq; ad finem, neq́ ad cauſam referri poteſt.* Si *uero a nulla cauſarũ differentia phthoropœon deducere poſſumus, cauſam non eſſe fatebimur. quod autem aſſerunt, nõia quędã in ſe non habere partes rerum ſignificatiuas, ſed nuda & ſimplici prolatione ficta eſſe, fateri neceſſe eſt.* Verum *non oĩa ſed perpaucas talem nanciſci conditionẽ exiſtimandum eſt.* Nanq́ ποιεῖν *in hoc nõie* φθοροποιὸν, *perinde atq́ adſumpta profertur.* Sed *peculiariſſimã uſurpat ſignificationem. quẽadmodum enim* φθορᾶς *ideſt corruptionis nomen mutationem in peius ſignificat, ſic hoc uerbum* ποιεῖν *ſumi debet, ut nihil in dictione* φθορὰ *ſortiri ſe declaret, neq́ prorſus id ſignificat quod oẽs audiunt, & hinc ſimile redditur.* παιδὰ εἰχεῖν δίψος. Si *dant a corruptione ſalubrẽ fieri morbum, concedũt utiq́ ui huiuſce uerbi* ποιεῖν *niſi quid corruptionem efficiat.* Omne *autem quod aliquid efficit, oſtenditur per ſingulas cauſas quę corporibus ſubyciuntur, prę*

*ſertim in immiſſis uenenis. Verum nonnihil ſubiacere cauſarũ
differentijs produnt. Quinetiam aberrarunt non exactã diuiſio
nem aſſumentes. Qui uero dogmaticos profitentur, cauſam eſſe
partim pręparantem, partim continentem aſſerunt, ut inguinũ
ulcus & inguinariam febrim, quod effectui tum aſſiſtant, tum
etiam ſeparentur, ut a fractis pręcipitatio. In ſumma quoties q̃d-
piam ſuapte natura cauſa fuerit, nec ulla diuiſione comprehendi
tur, uitioſum eſt, neq; cauſę adſcribitur, eorum quæ idem genus
ſortiuntur. Sed quod phthoropœon ideſt mortiferum cauſa ſit,
nomen ipſum argumento eſt, & in ijs quę contingunt apertius
oſtenditur. Quid aliud cauſę arbitrantur eſſe poſt impreſſum a
ſerpentibus ictum, q̃ ex animantis uim, & illapſum in corpora
uirus. Neq; enim frigus, neq; ęſtũ, neq; cruditatem, neq; aliud
quicq̃, cauſari poſſunt. Verum quoniam cauſarũ differentijs gau
dent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant, ipſis dicẽ
dum, altero iſtorum modorum euidentem dici cauſam, q effectũ
pręcedit, & corporis compagem occupat. Continentem uero q
morbis pręſentibus adeſt, qua ſeparata recedunt, quę cũ ipſa eue
nerant. Sed de ijs hactenus. Fatendum itaq; mortiferam uim in
trinſecus manifeſtiſſimam eſſe cauſam. Ipſamq; principem face
re ſcopum oportet. Et anteq̃ morbis confligantur, uarijs modis
eſt certandum, donec uis tota corporibus excutiatur. Modo in lo
co pręſertim principatum non obtinente, ante coerceatur, q̃ al-
tius irrepens uiſcera tangat. Aut eius pernicies eluatur, aut iam
mẽbratim peruagatura ſuffrenetur. Itaq; uenena ſi hauſta ſunt
crebris uomitionibus, ſi morſu impreſſa ſcarificatione, affixis cu
curbitulis exuctu carnis circumſcriptione, nonnunq̃ amputatio-
ne extremę partis, euocantur. Clyſteribus, & impoſitu medica
mentorum acrium cohibentur. Hęc ſimul utaq; arcere uirus &
eluere poſſunt. Reſtinguntur meratiore potu, aut paſſo nulla
aqua diluto, uel contrariorum eſu, quę acrimonia ſint prædita.*

Poſtremo deiectio alui, euocatus ſudor, & alia quę dam in com mune quæ membratim demonſtrabimus, auxiliantur. Verum enimuero non lęthiferam modo materiam, ſed & magnitudinem, & tempus efficere ſcopum & propoſitum oportet, Etenim ab ijs, remedia q̄ plurimũ diſcrimen capeſſunt. A magnitudine quidem, cum nonnulla ex uenenis, & uiroſis animalibus pericula minantur. Alia putredines altas aut exteriores excitant. Alia uehementiſſimos dolores aut cæcos cient. Alia uix medicamentis cedunt, & magis minus'ue moleſtias excitant. Oportet autem ea quę pericula ferunt eminentibus auxilijs expugnari, & minus infeſta mitioribus. Quippe abſurdum fuerit in maioribus, tardiore medicamentorum uſu homines in diſcrimen afferre. In minoribus uero uehementium auxiliorum iniuria laceſſere. Finitio a temporibus in promptu eſt, aut enim ſubito in pericula et prçſentes moleſtias adducit, aut ſenſim & dillatas in tempus. Itaq; preſentibus multa ſimul auxilia repreſentari oportet. Reliquis paulatim. Hæc quadam artis formula breuiter definita ſint. Iam membratim procedamus.

¶ Signa rabioſi canis et demorſorũ ab eo. Cap. i.

De rabioſi canis morſu ſermonem alijs prępoſuimus, q͏̃ id animal domeſticum ac frequens eſſe conſueuit, & rabie ſæpius corripitur, ac perit, ab eoq; caueri difficile. Inde periculum ineuitabile hominem manet, niſi multis utatur auxilijs. Canis plerumq; flagrantiſſimis æſtibus in rabiem efferatur. Interdum quoties frigora inceſſerunt. Rabioſus autem potum & eſcam auerſatur. Largam ſpumantemq; pituitam naribus & ore proijcit. Torue & ſolito triſtius intuetur. In omnes paſſim ſine latratu irruit. Aeque feras hominesq; tam familiares q̄ ignotos mordet. Nec protinus infeſtũ quicq̄ infligit, niſi ut uulnus dolorem. Exinde morbus ille qui ab aquæ metu hydrophobias graia eſt uoce appellatus, contrahitur. Euenit

autem cum diſtentione neruorum, totiuſq; corporis rubore præ= ſertim faciei cum ſudore & langore quodam. Aliqui autę ſplē dorem fugiunt. Alij ſine ulla doloris intercapedine uexantur. Sunt etiam qui canum more latratus ędant, incruentéq; mor ſu adoriuntur, ac mordentes ſimili uitio labefactant. Niſi forſi= tan naratione unum aut alterum euaſiſſe audiamus. Siquidem Eudemus ſuperaſſe quendam affirmat. Themiſonem aliqui de= morſum in idem uitium incidiſſe & euaſiſſe fatentur. Alij ami= co aquam expaueſcenti morem gerentem & officium exhiben= tem, quadam naturarum concordia ſimilem ſubijſſe affectum. Sed poſt multos tandem cruciatus ſeruatum extitiſſe. Moleſtiſſi mum itaq; genus morbi, a quo multos ante q̃ ipſum experirentur uindicauimus. Et complures ab alijs medicis ſeruatos nouimus.

¶ Remedia demorſorum a cane rabioſo. C. ij.

RAtio medendi duplex. Vna communis qua utendum in omnes morſus, quos uirulentę animantes impreſ= ſerunt. Alia peculiaris priuataq;, eorum duntaxat quos rabioſi canes momorderint. quæ nonnullis quidem ſum= mam opem ferre conſueuit. Alijs uero inutilis, maxime qui ex multo iam tempore, ictum acceperunt. quę ad hanc pertinent, primum exponemus. Deinde curſim perſtringemus, quę ad cō= munem medendi rationē pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles cū ſarmentis albæ uitis cremare oportet, & cinerem eorum q̃ mi= nutiſſime tritum habere reconditum. Itidem gentianæ radicem tuſam cribratamq; reponere. quoties aūt canis rabioſus morſum intulerit, in quaternos cyathos uini bina cineris cancrorum co= chlearia unūq; gentianę conijciantur. Hęc in polentę madefactę modū ſubacta, quatriduo bibātur. Inter principia medicamentū hoc modo detur. Atqui ſi ab illato morſu duo aut tres dies fluxe rint, curationem auſpicabimur a triplicato pōdere, ſupra id quod

ab initio retulimus. Optimum hoc aduerſus rabioſorum morſus auxilium, quod & multos vnum ſatisfecit, eoq; cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnum auxilijs contra ineuitabile periculum muniantur, nihil cęteris vti prohibet. Satius autem multo fuerit medicamentorum ſęuitiam tolerare, q̃ propter negligentiã in diſcrimen adduci. Nec ita in demorſis a rabioſo animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcuſculis cutis ſimilia. Quippe maiori vulnere copioſus ſanguis emanans poteſt nonnihil virulenti liquoris exhaurire, quod in minoribus non accidit. Quin a maioribus abſcedentes carnes hinc auferre, & labia acie ſcapelli circumſcribere, & prehenſam hamo carnem amputare oportet. In vtriſq; circumſtantia loca altioribus ulcuſculis ſcarificanda, vt ſanguinis vacuatio reſiſtat, ne venenum membratim inſinuetur. Cucurbitulę cum multa flamma agglutinatę id iuuamenti pręſtant, vt veneni vis extrahatur.

De Vſtione. Cap. iij.

Contra virulentos ictus, vſtio expeditiſſimum eſt auxilium, vtpote cum ignis cętera viribus pręſtet. Simul quod virus domet, & ferri penitus non patiatur, ſimul q; pars ignem experta deinceps non uilẽ nec indecorã loci inſtaurationem efficiat, manente diutius exulceratione. Atq; aduertendum ex eo tempore cum cruſtæ decident, ne ulceris oræ coaleſcant, & cicatrice induantur. ſed ſi fieri poteſt ad præfinitum tempus et ulcerationes & ſordidas adhuc et inflãmationem minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs ſalſamentũ optime præſtabit, & ſylueſtre allium detritum. Item cœpe ſuccusq; præſertim cyrenaicus, aut qui medicus aut parthicus appellatur. Tritici grana tam manſa q̃ non manſa imponantur, ſiquidẽ ſubacta piſta'ue ob perfuſionem uulnera dilatant. Sunt qui a madentium ieiunio, ſibi aliquid aſciſcere arbitrentur, qđ ſuapte natura reſiſtat. Verumtamen id non conſtat. Cęterum tempe-

ſtiue his utendum. Si uero quod perſepe accidit, ante dies præſi nitos cicatrices coirent committerenturq́, manum poſtulabunt. Namq́ eas diducere carnemq́ ſcapello circinare, aut iterũ inu rere expediet. Vbi uero propoſitum tempus prçterijt, ulcus ad ci catricem ducendum, & emplaſtro qđ e ſalibus conficitur locus comprehendendus. Nec multo poſt ſinapiſmo utendum.

¶ De rõne uictus in morſu rabioſi canis. Cap. iiij.

Quæ ad partem ictam pertinent præſidia, ita ſe ha= bent. Cæterũ uictus rationem ex ijs quç ueneno ad= uerſantur, coniectura quadã colligere oportet, ſimul ut ueneni uires hebetet reſtinguatq́, ſimul ut arceat, quo minus ad intima pernicies illabatur. Etenim aſſumpta perniciosarum uirium penetrationi reſiſtũt. quorum utrumq́ præſtare poteſt uini meratioris paſſi & lactis potus. Quippe qui hçc omnia ca piunt ad auram, nonnihil ueneno obijciunt, quod oẽm eius acri= moniam obtundat. Simili modo alliorum pororum cæparumq́ cibus, q́ ea difficulter conficiantur & aboleantur. Nam multos dies huius cibi qualitates remanent, quo tp̃e nec euincũtur nec ꝑmutantur a mortifera ui. Contrarijs illa uis expugnatur. Cui rei antidotorum uſus accommodatur, & theriaces metridatij et eius quod eupatorio temperatur, demq́ omnium quæ magnam aromatum partẽ ſibi uendicant. quippe aromata omnia uiribus & ſubſtantiis ęgre permutantur. quare in corporibus euincũt. Victus ratio hoc modo ſe habet. Noſſe conuenit pauorem aquę non ſtato definitoq́ tempore exoriri. Plurimum tamen ad qua= drageſimum uſq́ diẽ neglectis differri conſueu t. Poſt ſemeſtre etiam nonnullos inuadit. quendam poſt annum aquam horruiſſe nobis preſertim compertum eſt. Narrant & aliquos poſt ſeptẽ nium aquæ metu fuiſſe tentatos. Inter principia demorſorum a cane rabioſo curandi ratio talis eſt. Verum enimuero ſi ea quæ retulimus auxilia primis diebus prætermiſſa fuerint, nec ſcala

pro carnem circinare, nec uſtionem experiri operæprecium eſt. Non enim quod iam pertranſiit ſatis euocare poſſent. Nulla utiq; adiectionis utilitas, ſed in caſſum corpora doloribus ſternentur. Alter uero curationis modus accedit. Deiectio magnum præbet iuuamentum, utpote cum mouendo, corporis habitum transmutet. Et quæ colocyntidem recipit hiera, item lac ſciſſum quod ſimul deiectionem moueat & uenenum domare poſſit. Cibi acres, & meraculi potus, quibus uis ueneni uehementer retunditur, quotidie ſumi debent. Cæterum ſudores ante cibos & poſt etiam ciendi. Dropaciſmi ſinapiſmiq; particulatim per corpus totum adijciendi. Sed longe omnium efficaciſſimum auxilium heleboriſmus cognoſcitur, quo cum fiducia non ſemel atq; iterum ſed frequentius ante quadrageſimum uel poſt hoc tempus uti licet. Tantam enim uehementiam hoc auxilium habere fertur, ut quidam qui iam aquæ metum ſentirent, ſumpto helleboro, ſimulac primum morbi impetum experirentur fuerint ſeruati. Nam & iam uitio tentatos neq; parum adiuuare poteſt. Itaq; primum curam contra rabioſi canis morſus breui ſermone expoſuimus. Iam ad alia quæ uenenatis morſibus ſequi conſueuerunt, tranſeundum. Notas uno prætextu, deinde communem medendi modum, qui omnibus conuenire poſſit, explicabimus. Curſim poſtremo ſubiungemus ea, quæ ſua proprietate nonnullis auxilium præſtare poſſunt. Subnectemus etiam uenenata quæ nullis cedunt remedijs.

F I N I S.

PEDACII DIOSCORIDIS Anazarbei de notis eorum qui a uenenatis demorsi ſunt, Liber Octauus.

De Phalangijs. Cap. I.

DE morſis a phalangijs locus quiddem ipſe, quaſi ab impacto aculeo rubet, non intumeſcens, nec per ambitum calidus, ſed modiocriter ſubrubens. Vbi uero contrariorum ocurſu refrixit. conſequitur corpore toto tremor. diſtẽtiones circa poplites & inguina, conuulſionibus non diſſimiles. In lũbis collectio exoritur. Perpetua urinę libido laceſſit, multaq́; reddendis excrementis colluctatio. Vniuerſa autẽ frigidus ſudor emanat. Collachrymant oculi, offuſisq́ nebulis caligant.

¶ De Scolopendra. Cap. ij.

SI ſcolpendra aut dicta ophioctene, morſum intulit, locus per ambitum liuore ſugillatur & computreſcit, interdumq́ licet raro, fęculentus atq́ ruber cernitur. A morſu ipſo exulcerari locus incipit. Vlcus id negotiũ exhibet, fere remedijs inuictum. Prętcrea toto corpore prurigo ſentitur.

¶ De Scorpione. Cap. iij.

SCorpionis morſu inflammari ſtatim incipit locus, & indureſcit, ac intentus rubet, uiciſſimq́; dolore premitur. Modo ſiquidem exæſtuat, modo frigore occupatur, labor repente fatigat, aliquando meliuſcule habet, aliquando recrudeſcit. Conſequitur ſudor, horroris ſenſus & tremor. Extremę corporis partes refrigeſcunt. Inguina extollũtur. Tubercula in ſede proſiliunt. Capilli eriguntur, Pallor membra decolorat. Dolor tanq̃ ex pungente acu, per uniuerſam autẽ ſentitur.

De Paſtinaca marina. Cap.iiij.

I marina paſtinaca percuſſit,protinus accidunt mole
ſ ſti dolores,aſſiduę conuulſiones,labor,et imbecillitas
Mens percuſſis labat.Poſtea obmuteſcũt. Oculi calli
gunt.Percuſſus autem locus in ambitu cum uicinis partibus de=
nigratur,& ita obſtupeſcit,ut tangentem non ſentiat. Hunc ſi
quis premat,atra ſanies,craſſa & male olens excernitur.

De Mure araneo. Cap.v.

Mure araneo percuſſis,circa morſum in orbem inflã
a matio exoritur,nigraq́; puſtula diluta ſanie turgens
exurgit.Proximę partes liuent.Rupta puſtula,deuo
rans ulcus,nõ ei diſſimile quod ſerpit occupat.Inteſtinorũ quoq;
tormina,difficultas vrinę,& humoris offuſio conſequuntur.

De Vipera. Cap.vi.

I vipera momordit,corpus intumet,uehementer are=
ſ ſcit,ſubalbidumq́; colorem concipit. Sanies a vulne=
re profunditur,ſuppinguis,mox cruẽta.Puſtulę adu
ſtis ſimiles erumpunt,& antea depaſcens vlcus,quod in proxi
ma repens non ſumma modo corporis ſed intima quoq; corripit.
Gingiuę ijs cruore ſuffunduntur.Inflammatio circa iecur erum
pit.Tormina & biliosi uomitus ſequuntur.Sopor & vrinę dif
ficultas accedit,& frigidus ſudor offunditur.

Dd Amphiſbæna. Cap vij.

Onſimilia eueniunt ijs qui ab ſcytala nomine,aut am
c phiſbęna demorſi ſunt.Eadẽq; fere auxiliantur.qua=
re hoc venenum priuatam deſcriptionem ſortitum nõ
eſt,quia non eidem generi aſſignandum ſit.

De Druino. Cap.viij.

Druino morſis puſtulę moleſtiq́; dolores incidũt præ
a ſertim qua dilutę ſaniei emiſſarium ſubeſt.quinetiam
eroſio torminaq́; conſequuntur.

¶ De Hæmorrhoo. Cap. ix.

B Hęmorrhoo ictis vehementes cruciatus accidunt,
a qui breuem ſtrigoſamꝗ prorſus raritatem ex conti=
nuo dolore prębet. Ex plaga copioſus cruor effluit Et
ſi qua cicatrix corpore nonnuſꝗ adfuerit, frangetur, & ſangui=
ne manabit. Excrementa ꝑ aluũ cruẽta eijciũtur. Profluẽſꝗ ſan
guis ĩ globos coijt. A pulmone ſanguinẽ extuſſiunt, & nullo de
niꝗ remedio euomunt.

¶ De Dipſade. Cap. x.

Vos dipſas ꝑcuſſit, intolerabilis ardor premit. Sitiſꝗ
q uſꝗ eo pertinax, ut ſatiari non poſſit, ac ſine ulla inter
capedine excruciet. Et ſi potum affatim trahant, illi=
co in eandem ſitum relabuntur. Is vero qui per initia potum nõ
hauſerunt ſimile quiddam prorſus accidit. qua propter conti=
nuam ſitum & preſter & cauſon aut dipſas appellatur.

¶ De Hydro. Cap xi.

B hydro demorſis ulcus dilatatur, & liuidum ac in=
a gens euadit. Sanies ex eo multa & atra et male olẽs
non ſecus atꝗ ijs quę ſerpunt ulceribus expuitur.

¶ De Cenchro. Cap. xij.

En bri morſum qui viperino ictui ſimilis eſt, putri=
c dum vlcus ſequitur. Carnes antea vt in aqua inter
cutem præ tumidę defluunt. Letargo corripiuntur, et
veterno preſſi ſomnos captant. Eraſiſtratus eos iocinere, ueſica,
coloꝗ conflictari author eſt. quippe diſectis ipſis omnes fere par
tes corruptę reperiantur.

¶ De Ceraſte. Cap xiij.

Ceraſte percuſſis locus attollitur, cum duricia puſtu
a loſus. E plaga ſanies profluit, modo atra, modo palli=
dior, ſed circa concrementum totum rutileſcit, genita
le intenditur, mens labat, oculorum caligo exoritur, deniꝗ rigo
re neruorum diſtenti commoriuntur.

¶ De Aſpide. Cap. xiiij.

a *B aſpide ictis, uulnus exiguum prorſus, quaſi ab adacta acu citra eleuationẽ conſpicitur. Sanguis exiguus ille quidẽ ſed ater deſtillat. Caligo uelox oculos obnubit. Labor in totum corpus multiplex, oĩno leuis & nõ ſine uoluptate conſequitur. Ideo Nicander ꝑpulchre cecinit. At uir perit abſq; labor, diſcolor atq; uirens. Aliquãtulus cordis ęſtus afficit. Frons ꝑpetuo reuellitur. Genę contremiſcũt, quaſi ſine ſenſu in ſomno uacillet. Hos mors tollit ad diei trienam nõ dillata.*

¶ De Baſiliſco. Cap. xv.

e *Raſiſtratus in libro quẽ de medicaminibus et uenenis cõdidit, de uocato baſiliſco ſcite ita refert. Cũ baſiliſcus momorderit uulnus ad auri colorẽ exfluueſcit. Itaq; in plurimis q̃ uirus eiaculãtur comites notę ita ſe habẽt. Trãſeũtes utiq; ad medẽdi rõnẽ primũ, ut fieri poterit, d̃ cõibus diſſeremus*

¶ Cõis curatio in oẽs ictus uirulẽtos. Cap. xvi.

a *Duerſus quidẽ oẽm animalis ictum, q̃d uenenum uibrat, oris ſuctio conuenit. Sugentẽ uero oportet ieiunum non eſſẽ, ſed & cibum ſumpſiſſẽ, et uino os abluiſſẽ. Poſtea exiguum olei in ore continens ictũ exugat Locus ipſe ſpõgia fouẽdus. Deinde ſcarificandus. Sed ulcuſcula altius imprimere expedit, quo uiroſa materies profundo euocetur. Circinatio aũt carnis, & ſectio, ſcarificatione longe potentius opitulãtur. Nãq; ab ijs duo peculiaria præſidia fiunt. Vnũ q̃d uirus e loco tollitur. Alterũ q̃ ante occurrens q̃ interne ſubeat, cũ ſanguine copioſo excernitur. q̃ ſi locus carnis circũſcriptionẽ non admittat, cucurbitulę cum largiori flãma adfigendę ſunt. Sed iã de uſtione ſupra in rabioſorũ morſu, diſſeruimus. Si uero icta pars utpote extrema, ſectionẽ cõmode nõ reſpuat. pręſertim in oĩbus ſerpẽtibus ut aſpide, ceraſte et ſimilibus. procuIdubio amputãda eſt. Cõuenientiora ſupradictis auxilia ſunt quę epithemata uo=*

cant. Imponatur ſarmentitius cinis, aut ficulnus, cũ lixiuio ſubacta ſtacte, garo, & acri ſalſamento. Porri cœpę et allia modo minutiſſime contrita illinuntur, modo cremata uulneribus inijciuntur. quinetiam diſſecti gallinarũ pulli cum maxime tepent, percuſſo loco conuoluuntur. Nec deſunt qui hiſce tanq̃ diſcordia quadã naturali pugnantibus utuntur, uerũ huius rõnem ini re facillimum fuerit. Gallinę.n. calida natura prędite ſunt, argumento, ꝙ deuoratum inſigne uirus eliquent; et aridiſſima quęq́; ſemina conſumant. Itẽ nonnunq̃ harenas lapillosꝗ quos faucibus inſinuarint, diſſoluunt. Itaꝗ aĩantis calore, ſpiritus ictę partis impetum compeſcens, uenenum exigit. Nec me fugit, q̃d in ęgypto fieri ſoleat. Cũ ſpicas ęgyptij metunt, ollã picis paratam habent, & appenſam faſciã. Tunc.n. maxime ſerpentum iniurias expaueſcunt, tũ propter ſpicilegij tẽpus, tum ꝙ opacis ſimul abditę ſpeluncis, & cauernis, denſiſq́; aruorũ ceſpite delitescunt. Moleſtiora enim animalia & uirus eructantia, ęgyptus in campis ferre conſueuit. Vbi ergo aut in pedẽ aut partem aliam morſum intulerunt, aſſidentes, faſciam in ollam picis coniiciunt, & ſemel aut iterum brachium aut crus paulum ſupra uulnus obligant, & arctiſſime duobus pręſentibus diſtringunt locumq́: ſecantes qua circumactus eſt laqueus p̃ cem inſtillant. Cũq́; ſatis uulnus excepiſſe uidetur, laqueum reſoluunt, & cœpis aliisq́; ſupra memoratis illinunt. Pręterea pix liquida cum ſale trito & feruente illita, pręſentaneo eſt auxilio ſi ſęgiter innouetur. Conuenit & cedrus, & fimum caprarum ex uino decoctum. Locum aceto calido, calaminthe in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta foueri ſalutare eſt. quinetiam non deſunt emplaſtra uehementiſſima, & calidiſſima, quę uenenum ellicere, expugnare, & diſcutere poſſunt. Cuiuſmodi ſunt quæ ex ſale aut nitro ſinapi & ſemine roriſmarini componuntur. De quibus conſequenter erit tractandũ. Eraſiſtratus aũt non iniuſta reprehenſione eos

*inceſſit, q incognitas ad hunc uſum facultates cõſcripſerũt, ut e=
lephãti fel, teſtudinis ſanguinẽ, aut crocodili oua, et cõſimilia. Nã
cũ iuuantia, quędã literis tradidiſſe uidẽtur, plane in hęc ſola in
cidẽtibus impoſuerũt. Quare talia deuitanda ſunt, cũ difficile niſi
regia facultate, peruestigari poſſint, neq; quo noſtra fides ijs ob=
ſtringatur frequẽti obſeruatione, ſufficiens experimentũ pręſtite
rint. Quę aũt ad cõmunem oĩum uſum patent, quęq; facile ſup=
peditari, et oĩbus a ſerpente percuſſis auxiliũ ferre queunt, ſubiun
genda uidẽtur. Intubus itaq; et erice et aſtragalus cũ aceto po=
tus, cõtra oẽs ſerpentũ morſus auxiliãtur. Itẽ bitumen et uiren
tes platani pillulę in uino diluto coctę et paliuri decoctũ, radix
ariſtolochię et eringij Decoctę ẽt lauri baccę et deuoratę piperq;
largius eſitatum, ruta, anetum, et cyclaminus. Coma porrorũ pri
uatim ex pane, aut alliũ aut cępe, ſalſamẽtaq; q̃ acerrima, origa=
ni decoctũ cũ uino potũ, fœniculi, pulegii, calaminthæ porrorũq;
ſuccus cũ melle deſorbtus. Hęc quidẽ a plantis cõquiruntur. Ab
aĩalibus uero quędã cõmode peti ſolent, gallinaceorũ cerebella
in cibo, lęporinũ coagulũ cum uino. Itidẽ caſtorij ſextans. Teſtes
marinę teſtudinis ſumpti multũ prodeſſe tradũtur. Muſtella ſale
inueterata inter auxiliaria medicamenta eſt. Inuenitur ẽt prius
exenterata, ſaleq; ſiccata, ſes ĩueteratur, ex aqua binas drachmas
cum uino bibiſſe ſatis eſt. Sed de ſimplicibus quæ dari ſolent ha=
ctenus. Percuſſis a ſerpẽte prodeſt alui deiectio, diffluẽs ſudor,
urina copioſe reddita. Cõpoſita ẽt quędã recentur remedia polli
ceri tradunt, ut et opij et myrrhę ſinguli oboli, piperis quincunx.
Ea melle excipiũtur et ĩſtar ęgyptię fabe dãtur. Itidẽ ſylueſtris
rutę ſeminis gith, cumini ęthiopici, ariſtolochię, galbani, ſingulorũ
pares portiones triię et cũ erucę ſucco ſubactę, digerũtur in pa
ſtillos, qui drachmę põdus ęquent. Dantur ex ijs terni cyathi cũ
uino. Hęc habui de cõmunibus auxilijs quę dicerẽ. De peculiari=
bus remedijs cõtra beſtias q̃ uenena uibrãt, cõſequẽter ẽ dicẽdũ.*

FINIS.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZarbei de remedijs contra uenenatos morſus Liber nonus.

Inter ferientium uenenatorum notas nihil de ueſpis & apibus articulatim digeſſimus, q cõſpicuæ omnibus forent, & nihil excellens aut notatu dignum in his obſeruaretur, inter remedia tamen, earũ meminiſſe non fuit alienũ.

De Remedijs contra ueſparum apũq ictus. Cap. i.

Aduerſus apum ueſparumq ictus, prodeſt illita malua & hordeacea farina cum aceto, ficulneum lac in uulnus inſtillatum, amuria aut maris aqua fotus.

De ictis a Phalangio. Cap. ij.

Phalangiorum ictibus ficulneum cinerem adiecto ſale trito & uino imponere oportet, aut radicem ſylueſtris punici q̃ tenuiſſime tritam, aut ariſtolochiã hordei farina & aceto ſubactam. Vlcera aqua maris proluenda aut apiaſtri decocto. Folia eiuſdem illinenda. Lauacris perpetim utendum & potionibus quę hęc medicamenta recipiãt, abrotoni ſemen, aniſum, ariſtolochiã, cicer ſylueſtre, cummũ ęthiopicum, cedrides tritas, platani corticem, & trifolij hęrbę ſemen. Priuatim autem ſingulorum ex his binas drachmas dare cũ uini hemina conuenit. Item miricę fructus & chamępityos, & uiridium cupreſſi pillularum decoctum, ammiſto uino. Sũt qui fluuiatilem cancrum in ſuccum redactum cum aqua aut lacte, aſſumpto apij ſemine confeſtim moleſtijs liberare prodant.

De Morſu Scolopendrę. Cap. iii.

Si Scolopendra morſum infixit, ſal q̃ leuiſſime tritus ex aceto uulneri inſpargendus, aut ruta ſylueſtris ſuperponenda. Locus acida muria perluendus. Dan-

da in potu ariſtolochia cum uino, aut ſerpillum aut calamintha, aut ruta ſylueſtris.

¶ Remedia ad ſcorpionis ictum. Cap. iiij.

P Eracuſſis a ſcorpione, præſenti eſt auxilio ficulneum lac in uulnus inſtillatum. Scorpius ipſe qui ictum uibrauit, tritus & percuſſo loco impoſitus, ſuę plagę remedium eſt, ob quamdam ut conſtat diſcordiam. Præterea tritus & impoſitus cum ſale, lini ſemine, & althæa conuenit. Sulphur ignem non expertum reſina terebinthina exceptum, & emplaſtri modo adiectum auxiliatur. Itidem galbanum ad ſplenij formam ductum & calamintha quę trita illinatur. Et farina hordei in uino parata, in decocto rutę. Semen trifoliæ herbę tritum et uulneri iniectum opitulatur. Hęc ad affectum locum pertinent. Poſt hęc q̃ efficaciſſimis potionibus utendum, cuiuſmodi ſunt ariſtolochię pręſertim corticis binę drachmæ cum uino. Tuſa gentiana & pulegium decoctum et baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cum poſca, in qua magnopere diſcoqui debet. Cupreſſus cum uino & ruta. Nec ſecus ficulneum lac, laſerpitium ſi adſit, ſin deſyderetur, peucedani ſucco utendum. Efficax eſt potus trifolij ſuccus, et ocimi ſemen. Omnibus autem iis perpetuus lauacri uſus, euocatus ſudor, & dilutę uini potiones regiſtrum.

¶ Aduerſus marinę paſtinacę. Scorpij marini & draconis ictus. Cap. v.

E I qui marina paſtinaca icitur, omnia quę de uiperarum morſu paulo poſt referemus, ſimili modo conueniunt. Peculiariter autem ictus a marino ſcorpione & dracone inferuntur, qui moleſtos cruciatus cient. Interdum autem ſed raro nomas excitant. Quibus abſinthij ſaluię aut ſulfuris ex aceto triti potio ſubuenit. Paſtinaca diuulſa & uulneri impoſita, ſui ictus medela eſt.

¶ *De morſu muris aranei.* Cap. vi.

SI mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano ſplenium per ſe uulneri exterius impoſitum, aut medicamenti modo aceto tritum, & hordeacea farina cum aceto mulſo illita, quinetiam mus ipſe qui morſum intulit ſi diſſectus apponatur, ictus ſui ueneficia luit. Reſiſtũt quoq; acini dulcis punici decocti & illiti. Item porri & allia contrita, nec non aquę calidæ fotus. Sed hęc ad locum pertinent. Prodeſt potum abrotoni decoctum, maxime ſi in uino detur. Prętcrea ſerpyllum & galbanum & erucæ uino madefacta, recentes cupreſſi pillulę cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulſo. & pyrethrum cum uino et chamęleonis herbæ radix. Nec deſunt qui litterarum monumentis tradiderunt, tritum murem araneum contra ſuos ictus commode bibi. Quam hiſtoriam apud alios inuentam, dignam duntaxat cenſuimus, quę annotaretur. Alij aſſeuerant demorſum non alias exulcerari, niſi extrinſecus mus araneus aſtiterit, tum quoque auxiliari referunt.

¶ *Ad morſum uiperę remedia.* Cap. vij.

SI uipera morſum impreſſit, fimum caprinum cum uino impoſitum opitulatur. Item laurus & abrotonum & galbanum ſplenij loco ſuperiectum. Origanum uiride inditum. Pulli gallinarũ diſcerpti & confeſtim admoti. Herui farina aceto mulſo ſubacta. Radicis cortex uſque eo tuſus, ut in puluerem ſolutus abeat, et ſcylla toſta detritum chamęmelũ, hordeaceum cataplaſma in aceto mulſo pręparatũ ſed locus ante calida foueatur. Hæc loco imponuntur. Contra uiperinos ictus rubus cum uino prodeſt. Aliqui Anchuſam tenui folio conſtantem auxiliari produnt, Leporini coaguli in uino terni oboli bibuntur, & porracei ſucci hemina in mero, & foliorum apiaſtri ſuccus, & ſilueſtris ruta. Hæc in uino potari debent, merũ continuo bibendum, allia mandenda & cepę & porri recentes, ſal=

ſamenta acerrima et opipara. Simplicia hęc ſunt. Peraſſis a ſerpente pręclare auxiliatur medicamentum, quod murrhæ, piperis caſtorij, floris portulacæ ſeminisq́, dimidio acetabulo conſtat. Hęc omnia in cretaco paſſo terũtur, aut ĩ alio probato uino. Eraſiſtratus in eo libro qui περὶ δυνάμεων ideſt de uiribus inſcribitur pleraq́ alia tradidit. quæ ictis a uipera auxiliũ ferre poſſunt. Inter quę talia maxime laudantur, gallinacea cerebella cũ uino pota, ſemen ſatiue braſſicę tritũ et acetabuli mẽſura cũ uino potum. Quinetiam bonum eſt digitum in liquidam picẽ intingere, deinde uinum quo digitus fuerit elotus bibere. Hęc ſunt quę contra ſerpentum ictus auxiliantur.

De Amphiſbenę morſu. Cap. viii.

d E Amphiſbęna mentionem hoc loco fecimus, quoniã fere remedijs ad uiperas ſcriptis, peraſſi ab ea adiuuari ſoleant.

Contra druini ictus remedia. Cap. ix.

a Druino ictis conuenit ariſtolochia cum uino pota, trifoliũ hęrba, radix aſtulę regię ſimiliter aſſumpta, & fructus ex omni quercus genere. Tuſę illicis radices & illitę parti ictę auxiliantur.

De Hęmorroi et dipſadis ictu. Cap. x.

b Aemorroi dipſadiſq́ morſus uelut immedicabiles a pleriſq́ maiorũ deplorati relinquebantur. quare ſi pecularibus contra dipſadem remedijs egeamus, communia experiri operæ pręcium erit. Protinus autem ſcariſicatione uti, uſtionem facere, etſi locus patiatur amputatione opus erit. Conſequẽter q̃ acerrima cataplaſmata admouere, de quibus ſepenumero diximus. Nec me fugit acres cibos maxime a ſalſamentis utiles eſſe. Meracę potiones & lauacra proſunt, quę ſubinde interiecto breui ſpacio aſſumenda ſunt, priusq̃ morbi genus emerſerit, quo ſemel erumpente opem ferre non poteſt ullo

medici opera. In ictu hęmorrhoi eadem proſunt. Inſuper quę in commune opitulantur ut ſcarificationes, uſtiones, acres cibi, meraci potus, & quę nunc in dipſade definiuimus. quinetiam decocta uitis folia & cum melle trita.

De morſu Hydri. Cap. xi.

SI morſum hydrus adegit, prodeſt origanum tritum, & aqua ſubactum, lixiuia cum o'eo indita, aut ariſtolochię cortex, aut quærna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & melle colliquata. Bibuntur etiam binę ariſtolochię drachmæ in diluto uino, aut poſcę cyathis duobus, deinceps marrubij ſuccus, uel decoctum utriuſq; cũ uino. Fauus recens datur in aceto.

De morſu Cenchridij. Cap. xij.

MOrſis a cenchridio auxiliatur lactucę fructus cum lini ſemine illitus, & ſatureia trita & ſylueſtris ruta & ſerpyllum cum. xij. haſtulæ regię drachmis & tribus uini cyathis, aut ariſtolochiæ radix. Item cardamomum, & gentiana.

De perculſis a Ceraſte. Cap xiij.

SI ceraſtes aut aſpis perculſerit, cita partis amputatio ſuffragatur. Quare ſine mora ictam partem amputare, aut ſcalpro confeſtim circuncidere, & ijs ſimilia proſequi oportet Vrentia inſuper admouenda. Siquidem uirus hoc ueneno baſiliſci ſemile eſt.

De morſu Aſpidis. Cap. xiiij.

IIs qui ab aſpide feriuntur, quę de ceraſte ſcripta ſunt auxilia dari debent. Nam uenenum hoc quemadmodum baſiliſci, aut ſanguis bubulus, celerrime in arteriis ſanguinem cogit.

De baſiliſci morſu. Cap. xv.

AD baſiliſci morſum, ut Eraſiſtratus author eſt, auxiliatur caſtorii drachma in uino pota. Item papaueris ſuccus. Ictuum remedia ita ſe habent.

QVÆ SEQVVNTVR NON uidentur eſſe Dioſcoridis.

¶ De Rhamno.

¶ Rhãnum ſi quis eruat ſilente luna, & ſecum ferat, contra ue nena et improbos hoĩes proderit. Pecoribus inuãdis appẽditur Nauigiis circũponi ſolet. Valet cõtra capitis dolores et laruas.

¶ De Artemiſia.

¶ Artemiſiam herbam ſi quis teneat, dum iter facit, laſſitudi= nem diſcutiet, & ſi in pedibus ferat, beſtias & lemures abiget. Si ſanguis circa artus coaluerit, ramulos ex roſaceo in olla fer= uefacito, & locum tectum oblinito, cum ſomno indulgendum eſt. Strangulatui uuluæ mirum in modum auxiliatur. Vrinę ſtilli cidia & opiſthothonum leuat.

¶ De Pentadactylo.

¶ Pentadactylũ ſi quis circum corpus portet nullo dolore affi cietur. Oculos, ſtrumas, calloſos tenſillarum tumores, uuam, arti culos ſub lingua, neruorum dolores & dentes, pſoram perniciali fame contractã iuuat. Remoratos a partu menſes eijcit. Infuſa manibus ex aqua tepida contra terrores faſcinũ & laruas, mi= rũ in modũ cõmendatur. Vellito hærbã cum luna creſcit oriẽte ſole.

¶ De Verbenaca.

¶ Verbenaca recta genitale intendit, ſed ſupina exiccat. Re= cta appẽſa, doloribus oculorũ auxiliatur. Cõtra hebetudines eo rundẽ & capitis dolorẽ efficax eſt. Trita ex aceto laſſitudinẽ reficit. Strumas, calloſos faucium tumores ſtatim diſcutit. Febriũ horrores ſanat, ſi quis ſolum ex aduerſo ſtans ramulos tenuerit,

¶ De Dictammo.

¶ Dictammum ſiccatum manibus terito, & redigens in fari= nam adiecta uini ſtilla corpus tangito. Siquidem contra omnes ſerpentium iniurias auxiliatur. Vlcera & putreſcentes nomas

præpurgans explet. Adactis corpori aculeis oblinitur, ut præſenti ſit auxilio. Ad lienem & in abditis locis uitia inflammatione turgentia, redactum in farinam illinito. Hærbam uere, magnis æſtibus, autumneq; eruito. ℂDe Saluia.

ℂ*Saluia ſingultum tuſſimq; diſcutit. Omnibus malis ulceribus cum cera & roſaceo ſumpta auxiliatur. Lienis dolorem dyſenteriamq; pota cum uino albo pari modo ſanat. Sanguinem exſcreantibus, pota medetur. Ad extrahenda uuluæ onera efficax ē. Peſſimę mulieres peſſum ex ea ſubijciunt, ut partus excutiāt.* ℂDe Cupreſſo.

ℂ*Cupreſſus hęrba contra raucædines auricularq; prodeſt. Induratos tonſillarum tumores, aquam intercutem, & coxendicū cruciatus perſanat.* ℂDe Centaurio.

ℂ*Centaurium contra inflammata uitia & pulſantes ictus ualet. Fœminis uuluę malo laborantibus auxiliatur. Stillicidij urinę calculorumq; tormenta leuat* Hęrbā *uere oriente ſole legito.*

ℂDe Buphthalmo.

ℂ*Buphthalmum creſcente* Luna *legere oportet. Facit autē contra pauores, laruas & mala medicamenta, faſcinationes, utpote cum eas auertat. Radicem ſi quis mandat, dentem expuet fluxionemq; confeſtim ſiſtens auxiliatur. quin et uentrē reſoluit.*

ℂDe Pęonia.

ℂ*Pęonia hęrba per eſtus caniculę ante ſolis ortum uellitur appenſaq; contra uenena, faſcinum, pauores et laruas prodeſt. Itē contra febrem cum horrore uenientem, diurnam nocturnam'ue, & aduerſus tertianam* Proditur *lemures a monte in quo naſcebatur fugaſſe.* ℂDe Moly hęrba.

ℂ*Moly hęrba ſi ſecta radice feratur, ueneficiorum & faſcinationis amuletum eſt.*

ℂDe Marina quęrcu.

ℂ*Marinam quærcum cum roſaceo & oleo miſceto, & facito*

illinito cũ ad negotia te conferes. Vegetiores reddit pueros imo uentri appenſa, & ad arcendos pauores nocturnos manu tene= to. Contra *faſcinum & omnia maleficia prodeſt,* Corpus *tue= tur.* Cum *enim faſcinantes recedunt, areſcentem ramulum oc= cludit, & cum propius accedunt aperit.*

De *Chryſanthemo.*

¶ *Chryſanthemon ſi terra ante ſolis ortum eruatur, & collo appendatur ueneficas mulieres omneis q; faſcinantes amolitur.*

¶ De *Eryſimo.*

¶ *Eryſimon cũ uino tritum, aduerſus uẽtris dolorẽ bibitur. Si quis grana ſeptẽ domũ ingeſſerit, rixę & iurgia concitabũtur.*

De *Helleborina.*

¶ *Helleborina aliquibus Epipactis alijs Borion dicitur. Frutex eſt exiguus. minimis folijs conſtans. Bibitur contra omne uene= num & iocineris uitia.*

F I N I S.

Venetijs per Io. Antonium, et Fratres de Sabio.
Anno domini. M D XXVII.
Menſe Maij.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ABC[illegible]O
A. L[illegible]
Via V[illegible]7
Tel. [illegible]